

Σ. ΔΕΣΠΟΤΗΣ ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ ΤΑΜΕΙΟΝ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑΣ

*Αγ.Ιωαν.Σιναΐτου Κλίμαξ (Μεταφρ.Ιγνατίου) Ωρωπός Αττικής 1992⁵

* Ισαάκ του Σύρου, Τα σωζόμενα ασκητικά μετενεχθέντα εις την λαλουμένην καθάραν Ελληνικὴν Γλῶσσαν παρά του οσιωτάτου ιεροδιδασκάλου Καλλινίκου Παντοκρατορινού, Εκδόσεις 'ο άγ.Νικόδημος'

*Οσ.Εφραίμ του Σύρου τόμος Α και Β, Πρόλογος Θεοκλήτου Μοναχού Διονυσιάτου Εισαγωγή-Κείμενο-Μετάφραση-Σχόλια Κ.Γ. Φραντζολά, Φιλολόγου Εκδόσεις 'Το περιβόλι της Παναγιάς'

*Συμεών Θεολόγου ΕΠΕ, Θ' Φιλοκαλία 19Α-19ΣΤ

*Θεοδώρου Στουδίτου: Λόγοι Κατηχητικοί ΛΔ-ΡΚΔ; ΕΠΕ, Θ' Φιλοκαλία 18Β

* Αββά Δωροθέου, Έργα ασκητικά, Εκδόσεις 'Ετοιμασία' ιεράς μονής Τιμίου Προδρόμου Καρέας 1991

Όλα τα υπόλοιπα Φιλοκαλικά κείμενα των αγ. Αντωνίου, Μακαρίου, Ευάγριου, Κασσιανού, Καρπάθιου, Πέτρου, Μάρκου, Μαξίμου του ομολογητή έχουν ληφθεί από τη

*Φιλοκαλία των ιερών Νηπτικών τόμ.4, Μετάφραση Α.Γ.Γαλίτης, Εισαγωγή-Σχόλια Θεόκλητος μοναχός Διονυσιάτης, Φιλολογική επιμέλεια Ιγνάτιος Σακαλής

Συντμήσεις: ά=άνθρωπος, δ.=διάβολος, Θ.=Θεός, ψ.=ψυχή

ΑΓΑΠΗ: Εκείνος που αγαπά τον εαυτό του δεν μπορεί να αγαπά τον Θ. και το αντίστροφο. Εκείνος που αγαπά τον Θ. ζητά πάντα την δόξα του Θ. σε όλες τις εντολές..Ο αγαπών τον Θ. βρίσκεται στον κόσμο με το σώμα του, αλλά ζει με την αγάπη έξω από τον κόσμο, καθώς η ψυχή του κινείται ακατάπαυστα προς τον Θ. Καθώς λοιπόν καίγεται η καρδιά του από τη φωτιά της αγάπης, κάποιος πόθος τον σπρώχνει να προσκολληθεί στον Θ. μια και βγήκε έξω από την αγάπη του εαυτού του εξαιτίας της αγάπης προς τον Θ.. Όταν νοιώσει κανείς πλουσιοπάροχα την αγάπη του Θ., τότε αρχίζει να αγαπά με πνευματική αίσθηση τον πλησίον..Η κατά σάρκα φιλία εύκολα διαλύεται για ασήμαντες αφορμές, γιατί δεν είναι δεμένη με την πνευματική αίσθηση..Στον πνευματικό όμως με την θερμότητα της αγάπης του Θ. η ψυχή ξαναθερμαίνει τον εαυτό της στο καλό και γρήγορα ξαναφέρει την αγάπη του πλησίον με πολλή χαρά...Κανείς δεν μπορεί να αγαπήσει τον Θ. με αίσθηση καρδιάς, αν πρωτίτερα δεν τον φοβηθεί με όλη του την καρδιά. Γιατί η ψυχή φτάνει σε αυτή την αγάπη αφού εξαγνιστεί και μαλακώσει με την ενέργεια του φόβου, ο οποίος επιτυγχάνεται σε πολλή νουχία και αμεριμνησία..Η τέλεια αγάπη ανήκει σε εκείνους, που έχουν καθαριστεί, οι οποίοι δεν έχουν φόβο. Και τα δύο ανήκουν στους δικαίους. (Διάδ.289)..Η ψ. που αισθάνεται χαρά με την αγάπη του Θ. κατά την ώρα του θανάτου πηγαίνει πάνω από όλες τις σκοτεινές παρατάξεις μαζί με τους αγγέλους πετώντας με τα φτερά της πνευματικής α. αφού έχει χωρίς κενό το πλήρωμα του νόμου, την α. Γι'αυτό θα αρπαγούν μαζί με τους αγίους, χωρίς δικαστήριο κρίσεως., εκείνοι που τελειώνουν την ζωή τους με τέτοια παρρησία (Διάδ.325)...Εκείνος που μισεί τον συνάνθρωπό του, είναι χωρισμένος από τον Θ., αφού ο Θ. είναι αγάπη κι όποιος μένει στην αγάπη μένει στον Θ.(Καρπ.350) Η α. είναι μια αγαθή διάθεση της ψυχής, που την κάνει να μην προτιμά κανένα από τα όντα περισσότερο από τη γνώση του Θ. Είναι αδύνατο όμως να φτάσει να αποκτήσει σταθερά αυτή την αγάπη όποιος έχει κάποια εμπαθή κλίση σε κάτι από τα γήινα. Την α. γεννά η απάθεια, την απάθεια η ελπίδα στον Θ., την ελπίδα η υπομονή κι η μακροθυμία, αυτές η καθολική εγκράτεια και την εγκράτεια ο φόβος του Θ. Τον φόβο του Θ. γεννά η πίστη. Εκείνος που πιστεύει στον Θ. φοβάται την κόλαση κι εκείνος που φοβάται την κόλαση εγκρατεύεται τα πάθη κι εκείνος που εγκρατεύεται τα πάθη υπομένει όσα θλίβουν και αυτός με τη σειρά του θα αποκτήσει ελπίδα στον Θ. Η ελπίδα θα απομακρύνει το νου από κάθε εμπαθή κλίση προς τα γήινα και τότε θα αποκτήσει ο νους την α. προς τον Θ...Εκείνος που χώρισε το νου

του από την αγάπη του Θ. και την θεωρία και τον έχει δεμένο σε κάποιο από τα αισθητά, αυτός είναι που προτιμά το σώμα από την ψυχή και τα κτίσματα από τον Θ. που τα δημιούργησε..Όλες οι αρετές βοηθούν το νου να αποκτήσει θείο έρωτα, περισσότερο όμως η καθαρή προσευχή. Γιατί με αυτή ο νους παίρνει φτερά και πετά προς τον Θ. και βγαίνει έξω από όλα τα όντα. Εκεί αισθάνεται την απειρία του Θ. Τότε, όπως στον Ησαΐα, από την έκπληξη έρχεται σε συναίσθηση της μηδαμινότητάς του.. Όποιος α. τον Θ. δεν μπορεί να μην αγαπήσει και κάθε ά. σαν τον εαυτό του, *αν και τον δυσαρεστούν τα πάθη εκείνων, που ακόμα δεν καθαρίσθηκαν.* Γι'αυτό και χαίρεται με αμέτρητη χαρά για τη διόρθωσή τους..Εκείνος που βλέπει και ίχνος μίσους μέσα στην καρδιά του, προς οποιαδήποτε ά. για οποιαδήποτε φταιξίμό του, είναι εντελώς ξένος προς την α. του Θ...Ένας ά. αγάπης δεν μπορεί να φυλά χρήματα. Τα διαχειρίζεται κατά το θέλημα του Θ. και τα μοιράζει στους έχοντας ανάγκη χωρίς διάκριση καλού και κακού, μιμούμενος τον Θ...Η διάθεση της α. δεν διαπιστώνεται μόνον με την παροχή χρημάτων, αλλά πολύ περισσότερο με την μετάδοση λόγου και τη σωματική διακονία.. Όπως το φως του ήλιου τραβά κάθε υγιές μάτι, έτσι κι η γνώση του Θ. τραβά φυσικά τον καθαρό νου στον εαυτό της με την αγάπη..Ψυχή καθαρή είναι εκείνη που ελευθερώθηκε από τα πάθη κι ευφραίνεται ακατάπαυστα με την θεία αγάπη...Όποιος α. τον Θ. δεν λυπεί κανέναν και δεν λυπάται από κανέναν για πρόσκαιρα πράγματα. Μια λύπη μόνο προξενεί δοκιμάζει, τη σωτήρια λύπη (Β Κορ.7:8-11)..Ότι επιθυμεί κανείς, εκείνο αγωνίζεται και να αποκτήσει. Και πάνω από όλα τα αγαθά και τα επιθυμητά, ασύγκριτα πιο αγαθό κι επιθυμητό είναι ο Θ...Να καταπονείς το σώμα σου με νηστεία κι αγρυπνία και ν'ασχολείσαι ακούραστα με την ψαλμωδία και την προσευχή. Θα έρθει σε εσένα ο αγιασμός της σωφροσύνης και θα φέρει την αγάπη... Ο ανόητος που τον οδηγούν τα πάθη, όταν αναστατώνεται από θυμό βιάζεται να φύγει ασυλλόγιστα μακριά από τους αδερφούς κι όταν καίγεται από επιθυμία τρέχει να τους συναντήσει. Ο φρόνιμος όμως και στις δύο περιπτώσεις κάνει το αντίθετο..Αν θές να μην ξεπέσεις από την α. του Θ. μήτε τον αδερφό να αφήσεις να κοιμηθεί στενοχωρημένος από σένα, μήτε σου να κοιμηθείς στενοχωρημένος εναντίον του. Συμφιλιώσου και πρόσφερε στον Χ. με καθαρή συνείδηση το δώρο της α. με ένθερμη προσευχή Η τέλεια α. δεν διαχωρίζει κατά τις διαθέσεις των επιμέρους α. την μια και κοινή ανθρώπινη φύση, αλλά αποβλέποντας σε αυτήν αγαπά εξίσου όλους τους α. Αγαπά τους εναρέτους ως φίλους, τους κακούς ως εχθρούς και τους ευεργετεί και μακροθυμεί..και πάσχει για χάρη τους, αν το καλέσει η περίπτωση, για να τους κάνει φίλους, αν είναι δυνατόν..Γι'αυτό κι ο Κ. μας έπαθε για χάρη όλης της ανθρωπότητας (Παύλος (Ρωμ.9:1-3) (Μάξιμος, Α).. Αγαπούμε για 5 αιτίες: Ή για τον Θ. όπως ο ενάρετος ή για φυσικούς λόγους, όπως οι γονείς, ή από κενοδοξία, όπως εκείνος που δοξάζεται από κείνον που τον δοξάζει ή από φιλαργυρία όπως εκείνος, που α. τον πλούσιο, ή από φιληδονία όπως εκείνος, που ικανοποιεί από άλλον την κοιλιά του ή τη σαρκική του επιθυμία. Η πρώτη αιτία είναι αξιέπαινη, η δεύτερη ουδέτερη και οι υπόλοιπες εμπαιθείς (Μάξ.Β). Εκείνα που διασπούν την αγάπη των φίλων είναι τα εξής: το να φθονείς κανείς ή να φθονείται, να ζημιώνει ή να ζημιώνεται, να προσβάλλει ή αν προσβάλλεται, κι οι λογισμοί από υποψίες. Μήπως εσύ προκάλεσες κάτι τέτοιο, γι'αυτό χωρίζεσαι από την αγάπη του φίλου; Σου προκάλεσε πειρασμό; Μην νικιέσαι από το μίσος αλλά να νικάς με την αγάπη το μίσος και θα το πετύχεις, αν προσεύχεσαι για χάρη του ειλικρινά στον Θ. και δέχεσαι την απολογία του ή και σύ θεωρώντας τον εαυτό σου αίτιο του πειρασμού και μακροθυμώντας τον ικανοποιείς με την δική σου απολογία..Αυτόν που επαινούσες μην τον κακολογείς, προσβάλλοντας τον κακό λόγο του αδερφού σου ως πρόσχημα του δικού σου μίσους, αλλά εξακολούθησε τους επαίνους..Να αποστρέφεσαι αυτούς που σου μεταφέρουν λόγια με μίσος εναντίον του αδερφού σου σαν θανατηφόρα φίδια, ώστε κι εκείνους να σταματήσεις από την κατηγορία και ν'απαλλάξεις και τους δυό σας από την ταραχή..*ΜΗΝ θέλεις να αρέσεις στον εαυτό σου και δεν θα μισείς τον αδερφό σου. Μην είσαι φίλαυτος και θα γίνεις φιλόθεος. Αν διάλεξες να ζήσεις με άλλους απαρνήσου από την πόρτα τα θελήματά σου, γιατί δεν θα μπορέσεις ούτε με άλλον να ειρηνεύσεις ούτε με τον Θ..*Γνώρισμα εκείνου που αγαπά ακόμη την κούφια δόξα ή είναι προσκολλημένος σε κάτι υλικό είναι να στενοχωρείται με τους α. για τα πρόσκαιρα ή να μνησικακεί ή να διατηρεί μίσος

εναντίον τους ή αν είναι υποδουλωμένος σε αισχρούς λογισμούς..Αν θες να είσαι δίκαιος δίνε στο λογιστικό αναγνώσματα και θεωρίες πνευματικές και προσευχή, στο θυμικό αγάπη και στο επιθυμητικό σωφροσύνη κι εγκράτεια (Μάξ.Δ).. Η αγάπη προς τον Θ. αντιστέκεται στην επιθυμία γιατί πείθει το νου να εγκρατεύεται κι η αγάπη στον πλησίον στο θυμό. Αυτά είναι τα 2 δηνάρια που έδωσε ο Σωτήρας στον πανδοχέα για να σε φροντίσει. Μην φανείς ακάριστος και σχετίζεσαι πάλι με ληστές, μήπως ξαναπληγωθείς θανάσιμα αυτή την φορά (75)..Βλασφήμησε κάποιος; Μην τον μισήσεις αλλά τον δ. που τον έβαλε και βλασφήμησε, αλλιώς ότι κάνει εκείνος με λόγο, το κάνεις εσύ με το έργο(83)..Τέρμα όλων των αγαθών είναι η α., γιατί οδηγεί εκείνους που ζούν σύμφωνα με αυτήν και τους προσφέρει και τους συγκεντρώνει στον Θ., που είναι το ακρότατο αγαθό κι αίτιος κάθε αγαθού και γιατί η α. είναι πιστή και δεν θα πάψει ποτέ να υπάρχει. Η πίστη είναι βάση των επομένων κι η ελπίδα η δύναμη των άκρων, της α. και της πίστης. Η α. συμπλήρωση και των 2, καθώς όλη αγκαλιάζει όλο το ακρότατο επιθυμητό και δίνει σε αυτές την παύση της κινήσεως προς αυτό, αντικαθιστώντας την πίστη στην ύπαρξή του και την ελπίδα στον ερχομό Του με την απόλαυση της παρουσίας Του διαμέσου της. Το τελειότατο έργο της α. και το πέρας της ενέργειάς της είναι το να κάνει να ταιριάζουν τα γνωρίσματα κι οι ονομασίες με σχετικό αντιδόσιμο και στα δύο που αυτή έχει ενώσει. *Έτσι κάνει τον ά. θεό και τον Θ. να γίνεται και να φαίνεται ά., εξαιτίας της μιας και απaráλλακτης βουλήσεως και κινήσεως του θελήματος και των δύο* (Γ Θαλ. 26-29)...Γνώρισμα της α. είναι το κάλλος του να απονέμει κανείς την ίδια τιμή σε όλους..κι έτσι χαράζουν στην μνήμη το κάλλος της θείας ωραιότητας και δεν λησμονούν ποτέ την ωραιότητα της θείας αγάπης (Δ Θαλ.72)... Για να μην γίνει μίσος ο φόβος, με το να γυμνωθεί από τον πόθο, μήτε καταφρόνηση ο πόθος χωρίς θείο φρόνιμο φόβο, αλλά να αποδειχθεί η αγάπη ένας εσωτερικός νόμος γεμάτος στοργή που αγκαλιάζει όλους τους α. υποτάσσοντας το μίσος με εύνοια κι απομακρύνοντας την καταφρόνηση με συστολή 'ο φόβος Κ. αγνός και αιώνιος', όχι φόβος από το δέος των αμαρτημάτων (Στο Πάτερ ημών 252)..Όποιος αγαπά τον κόσμο, δεν μπορεί να αποφύγει τα αίτια της λύπης. Δεν υπάρχει ά., του οποίου ο λογισμός στην μεταβολή των πραγμάτων να μην μεταβάλλεται κατά την έννοια του αγαπημένου πράγματος (Ισαάκ,4)..Ανάγκασον τον εαυτό σου, έτσι ώστε όταν συναντήσεις τον πλησίον σου, τον τιμήσεις υπέρμετρα και φίλησε τα χέρια και τα πόδια του και κράτησέ τις επί ώρα με πολλή τιμή..κι επαινέσέ τον για κείνα που δεν έχει, καθότι έτσι σπείρεις σπέρματα αρετής μέσα του και συ αποχτάς καλή συνήθεια πολλή ταπεινώση και χωρίς πολύ κόπο αποχτάς πολλές αρετές κι ο πλησίον σου αν έχει κάποιο ελλάτωμα, εύκολα, τιμώμενος δέχεται την θεραπεία του, ντρεπόμενος για την προσφερόμενη τιμή..Εαν θες να επιτρέψεις τον πλησίον στον ίδιο δρόμο, λυπήσου γι'αυτόν και με δάκρυα αγάπης πές του ένα ή δυό μόνον λόγους χωρίς να εξαφθείς κατ'αυτού υπό του θυμού, για να μη σε δει σε σημείο έχθρας (Ισαάκ Ε, 40)... Αγάπη δε είναι ο καρπός της ευχής, της οποίας η θεωρία οδηγεί το νου ακορέστως στον πόθο της. Ευχή είναι η νέκρωση των εννοιών των θελημάτων της σάρκας.. Αγάπη του Θ. βρίσκεται στην άρνηση της ζωής και της ψ. (Ισαάκ, 336).. Αλλά κι ο Θ. δια την αγάπη της κτίσεως παρέδωκε τον Γίο του σε σταυρικό θάνατο..όχι γιατί δι' άλλου τρόπου δεν μπορούσε να μας λυτρώσει, αλλά για να δείξει σε μας την υπερβολική του α. κι αν είχε τίποτε άλλο τιμώτερο θα μας το έδινε για να βρεθεί κοντά του το δικό του γένος, από την πολλή του α. δεν ευδόκνησε να παραβιάσει την ελευθερία μας..Έτσι και πάντες ά. φτάνουν σε τέτοιο βαθμό τελειώσεως κι εξομοιούνται με τον Θ. δια της υπερβολικής τους α. και φιλανθρωπίας σε όλους. Κι αυτό το σημείο ζιτάνε οι άγιοι, το να αφομοιωθούν με τον Θ. δια της τέλει α. του πλησίον..ο μακάριος Αντώνιος είχε την ελπίδα διότι η ωφέλεια του πλησίον υπήρχε σε αυτόν η τελειότατη αρετή κι ο αββάς Αγάθωνας έλεγε, ότι 'μακάρι να έβρισκα κάποιον λαβωμένο και να πάρω το σώμα του και να του δώσω το δικό μου..Πολλοί από αυτούς παρέδωκαν τα σώματά τους για την α. του πλησίον στα θηρία, και στο ξίφος και στη φωτιά. Δεν μπορεί να φθάσει κανείς σε μέτρα τέτοιας α., εαν δεν αισθανθεί κρυφά την ελπίδα του, γιατί όσοι αγαπάνε αυτόν εδώ τον κόσμο δεν μπορούνε να αποχτήσουν αυτήν την αγάπη των α..όταν αποχτά κανείς την α., ντύνεται μαζί της τον ίδιο τον Θ. κι όποιος απέχτησε τον Θ. είναι ανάγκη να μην πεισθεί να αποχτήσει τίποτε άλλο αλλά και

να ξεντυθεί το σώμα του (Ισαάκ, 382-4) Οι κολαζόμενοι στην γέενα τιμωρούνται δια του μαστιγίου της αγάπης του Θ. Ω! πόσο πικρή υπάρχει η τιμωρία της α. του Θ., τουτέστιν εκείνοι, που αισθάνονται ότι έπταισαν στην α. του Θ. έχουν μεγαλύτερη κόλαση, γιατί η λύπη που πληγώνει την καρδιά δια την αμαρτία, που γίνεται στην α. του Θ. είναι δριμύτερη από κάθε άλλη κόλαση.. Άτοπο το ότι στερείται κανείς στην κόλαση την α. του Θ. γιατί η α. του Θ., απόγονος της γνώσης του ούσα, δίδεται κοινώς σε όλους, ενεργεί όμως διά της δυνάμεως της φύσεώς της κατά 2 τρόπους: κολάζουσα τους α. και ευφραίνουσα τους δικαίους και αυτό είναι κατά την γνώμη μου η κόλαση στην γέενα... οι ψ. των άνω υιών του Θ. μεθάνε από την απόλαυσή της.. Πότε πήρε κανείς την συγχώρηση των α.;.. όταν αισθανθεί ότι τις μίσησε με όλη του την καρδιά και όταν πράττει τα ενάντια από τις αμαρτίες.. κατά την μαρτυρία της συνειδήσεως, που έχει στον εαυτό του.. όταν η συνείδηση μέσα δεν κατακρίνει τον ά., είναι μάρτυς αψευδέστατος στον εαυτό της (Ισαάκ, 402-3).. 'Αρσένιε, φεύγε, σιώπα, πούχازه!'... Θέλεις να αποκτήσεις την α. το πλησίον στην ψ. σου; *Απομακρύνσου από αυτόν και τότε κατακαίεται η ψ. σου από την προς αυτόν α. κι όταν τον βλέπεις τόσο θα χαρείς, σαν να βλέπεις άγγελο φωτός* (Ισαάκ, 444) ...όπως κάποιος φιλάδελφος φτωχός που ζήτησε κι έλαβε χρήματα από κάποιον φιλόχριστο κι ελεήμονα τρέχει με χαρά στους ομοίους του και το αναγγέλει, έτσι κι εγώ ο γυμνός από κάθε αγαθό έχοντας πείρα από την φιλανθρωπία και τη μεσιτεία του Θ., δεν μπορώ να κρύψω το τάλαντο στον κόλπο της ψ., αλλά αναγγέλω τις δωρεές του Θ. (Κατηχ.ΛΔ, 479).. να μισείς την σαρκική αγάπη που περιέχει γαστριμαργία, οίνοποσία, φθόνο, κακία, υπερβολική λύπη ενώ η εν Χ. αγάπη ωφέλεια, παιδαγωγία, γνώση και κατάληξη αιώνια ζωή (Εφραίμ Α, 257) ύμνος α. εκείνος που φοβάται τον Κ. ποτέ δεν θα α. χωρίς την επουράνια σοφία: (Εφραίμ Β, 344).. είναι σημάδι τελειότητας το να χαίρεται και να αγάλλεται κανείς για την πρόοδο του πλησίον του. Σημάδι όμως σκληρού χαρακτήρα και πονηρής διάθεσης το να λυπάται κανείς για την επιτυχία του άλλου... μήπως σένα μόνον χωρά η βασιλεία των ουρανών.. το να λυπούμαστε για την ανδρεία αυτών που προοδεύουν στην αρετή, είναι γνώρισμα δαιμονικής διάθεσης.. διότι οι δ. επιδιώκουν με μανία να οδηγήσουν όλους στην απώλεια (Εφραίμ Β, 236-8) Γιατί τί άλλο ζητά ο Θ. εκτός από την σωτηρία σου;.. Ξύπνησε λοιπόν από τον ύπνο σου ά. τιποτένιε!.. η αγάπη του Θ. είναι φωτιά αθάνατη, ανυψώνεται από τη γη και μισεί τα γήινα.. τρυφερός δεσμός που κανένα δίκοπο ξίφος δεν μπορεί να κόψει. *Έκοβαν οι τύρρανοι τα μέλη των αγίων, αλλά την αγάπη τους δεν μπορούσαν να κόψουν*.. αυτήν την αγάπη έδωσε ο Θ. στην Εκκλησία του και είναι το ενέχυρο του Θ. μέσα στην ψ. αυτή η αγάπη έφερε σε μας τον μονογενή Υιό κι άνοιξε ο παράδεισος, έγινε η ψ. νύμφη του αθανάτου νυμφίου, για να βλέπει σαν μέσα σε καθρέφτη την ωραιότητά του (Εφραίμ Β, 389-91) η αγάπη της σαρκικής κοινωνίας του γάμου οδηγεί στον χωρισμό από τον πατέρα και την μητέρα και τ' αδέρφια, ώστε κι όταν κανείς αγαπά κανένα από αυτούς τον αγαπά επιφανειακά, ενώ όλος ο πόθος είναι στην γυναίκα του. Αν λοιπόν η σαρκική αγάπη ελευθερώνει με τέτοιο τρόπο από κάθε άλλη αγάπη του κόσμου, μόλις και μετά βίας εκείνοι που πληγώθηκαν από κείνον τον απαθή θεικό πόθο μπορούν να κρατηθούν από κάποιο έρωτα πραγμάτων του κόσμου (Μακάριος, 277-8) Αμέσως μετά την πτώση του, έρχεται αργά το βράδυ, μου αποκαλύπτει το τραύμα του, ζητεί έμπλαστρο, παρακαλεί να το καυτηριάσω, ανησυχεί υπερβολικά.. αγκαλιάζει τα πόδια μου, τα λούζει με άφθονα δάκρυα και ζητεί καταδίκη... πληγώθηκε από την λύπη για την αγάπη του Θ. σαν με ξίφος, ώστε να αποδημήσει σε 8 μέρες προς τον Κ. Είδα ψ. που έρρεπαν με μανία στους σαρκικούς έρωτες. Αφού έλαβαν αφορμή μετανοίας από την γεύση του αμαρτωλού έρωτα, μετέστρεψαν αυτόν τον έρωτα σε έρωτα του Κ. Ξεπέρασαν το αίσθημα φόβου κι εκκεντρίστηκαν στην άπληστη αγάπη του Θ. γι' αυτό κι ο Κ. στην αγνή εκείνη πόρνη, δεν είπε ότι φοβήθηκε αλλά ότι αγάπησε πολύ και κατόρθωσε να αποκρούσει εύκολα με τον ένα έρωτα τον άλλον. (Κλίμαξ, 132) όταν έχουμε μπροστά μας δυό κακά θα εκλέγουμε το ελαφρότερο: επίσκεψη αδερφού οπότε αναγκαστικά ή διακοπή της προσευχής ή λύπη του αδερφού. Η αγάπη ανώτερη της προσευχής, αφού περικλείει όλες τις αρετές. (Κλίμαξ. 322).. τα τρία πίστη, ελπίδα κι αγάπη τα βλέπω σαν ακτίνα, φως και ηλιακό δίσκο. Αυτός που θέλει να μιλά για α. είναι σαν να επιχειρεί να μιλά για τον ίδιο τον Θ. πράγμα επισφαλές κι επικίνδυνο.. α. είναι ο Θ. κι όποιος θέλει αν της δώσει

ορισμό μοιάζει με τον τυφλό που μετρά στην άβυσσο τους κόκκους της άμμου. Ως προς την ποιότητά της ομοίωση με τον Θ. ως προς την ενέργεια μέθη ψυχής. Ως προς τις ιδιότητες της πηγή πίστης, άβυσσος μακροθυμίας, θάλασσα ταπείνωσης.. όσο ποσόν α. λείπει, τόσο ποσόν φόβου υπάρχει.. μακάριος κείνος που πόθησε τόσο τον Θ. σαν αυτός που έχει μανιώδης εραστής για την ερωμένη του.. *Δεν προσκολλάται τόσο πολύ η μάνα στο βρέφος που θηλάζει όσο ο γιος της αγάπης στον Κ. ο πραγματικός εραστής εναγκαλίζεται μυστικά με ηδονή το πρόσωπο του αγαπημένου και ούτε στον ύπνο του δεν μπορεί να πουχάσει αλλά εκεί βλέπει το ποθητό πρόσωπο και συνομιλεί μαζί του..έτσι συμβαίνει και σε αυτούς που αν και έχουν σώμα είναι ασώματοι..* ‘εγώ καθεύδω από την φυσική ανάγκη, κι η καρδιά μου αγρυπνεί από το πλήθος του έρωτα..όταν η ψ. σαν ελάφι εξοντώσει τα δηλητηριώδη ερπατά των παθών, τότε επιποθεί κι εκλείπει προς Κ. γιατί πληγώνεται σαν με δηλητήριο από το πυρ της αγάπης ‘εδίψασεν (εντονότερο αίσθημα) κι όχι πείνασε, η ψ. μου προς τον Θ’ ...εαν η παρουσία του αγαπημένου μας προσώπου μας κάνει φαιδρούς και χαρωπούς, τί θα προξενεί άραγε το πρόσωπο του Δεσπότου, όταν επισκέπτεται μυστικά την καθαρή ψ.;..όταν ολόκληρος ο ά. συγχωνευθεί με την αγάπη του Θ. τότε και το σώμα του σαν καθρέφτης δείχνει την εσωτερική λαμπρότητα της ψ. (θεόπτης Μωυσής) και το σώμα δεν ασθενεί εύκολα διότι εξαγνίσθηκε κι αφθαρτοποιήθηκε..όπως οι ρίζες των φυτών ποτίζονται μυστικά έτσι και τις ψ. των α. τρέφει μυστικά το ουράνιο πυρ. *Η αύξηση του φόβου είναι η αρχή της αγάπης και τέλος αγνείας προνόθεση θεολογίας. εκείνος που αγαπά τον Κ. αγαπά προηγουμένως τον αδερφό και φεύγει μακριά από τους καταλαλούντας. εκείνος που λέει ότι αγαπά τον Κ. και μισεί τον αδερφό του μοιάζει με κείνον που τρέχει στον ύπνο του..η α. χορηγεί την χάρη της προφητείας, την δύναμη της θαυματουργίας, άβυσσος θείας ελλάμψεως, πηγή θείκου πυρός, στάση κι εδραίωση αγγέλων, πρόοδος στους αιώνες των εκλεκτών του Θ.* (Κλίμαξ, 414)

ΑΓΑΘΟ: Από κείνους που αποχτιούν α., άλλοι το αποχτιούν απαθώς, γι’αυτό κι όταν τα στερούνται δεν λυπούνται, όπως εκείνοι που δέχθηκαν με χαρά την αρπαγή των υπάρχόντων τους. Άλλοι το αποχτιούν εμπαθώς, γι’αυτό κι όταν πρόκειται να τα στερνηθούν, γίνονται περίλυποι, όπως ο πλούσιος του ευαγγελίου, κι αν τα στερνηθούν λυπούνται μέχρι θανάτου. Άρα η στέρηση φανερώνει αν είναι κάποιος απαθής ή εμπαθής..Εκείνοι που δοκιμάζονται στη ζωή αυτή από την θεία Πρόνοια στην ευσέβεια δοκιμάζονται με τους εξής πειρασμούς: ή με την δωρεά των αγαθών (υγεία, ομορφιά) ή με τα χτύπηματα (στέρηση παιδιών) ή με όσα πονούν το σώμα (ασθένεια, βάσανα κτλ) (Μάξ.Β, 89-90). Το κακό έχει αρχή που είναι η παρά φύση κίνηση εκ μέρους μας, ενώ το α. όχι, γιατί υπάρχει πριν από κάθε αιώνα και χρόνο από την φύση του. Το α. είναι νοητό και μπορεί να εκφρασθεί, είναι άφθαρτο και φρουρεί όσους το αποκτιούν ενώ το κακό τα αντίθετα (Ε Θαλ.57)..εκείνο που γίνεται κατά Θ. κι όχι για άλλον σκοπό, λέει ο αγ.Ιωάννης της κλίμακος, *λογαριάζεται* για αγαθό από την χάρη, ακόμη κι αν απέχει πολύ από το να είναι καλό...στην κτίση δεν είναι κανένα περιττό ούτε κακό αλλά εκείνα που γίνονται παρά το θείο θέλημα, ο Θ. τα μετατρέπει σε αγαθά. (Πέτρος, 122-24)..Θαυμάζω τη σοφία του ευεργέτη, πώς τα πιο αναγκαία βρίσκονται σε όλους εύκολα, όπως δηλ. ο αέρας, η φωτιά το νερό, το χώμα. κι όχι μόνον αυτά αλλά κι εκείνα που μπορούν να σώσουν την ψ. τα έκανε ευκολότερα, ενώ εκείνα που κολάζουν δυσκολότερα. Η φτώχεια π.χ. πιο εύκολα σώζει την ψ., ενώ ο πλούτος γίνεται εμπόδιο σωτηρίας σε πολλούς. όμως τη φτώχεια τη βρίσκει όποιος να είναι ενώ ο πλούτος δεν είναι στο χέρι μας να τον αποκτήσουμε. Έπειτα η περιφρόνηση, η ταπείνωση η υπομονή, η υπακοή, η υποταγή, η εγκράτεια, η νηστεία..η αποχή από τα ευχάριστα, η γύμνια, η μακροθυμία και γενικά όλα τα έργα που γίνονται για τον Θ. κι ανεμπόδιστα είναι και κανείς δεν τα διεκδικεί..εκείνα που συντείνουν στην απώλεια της ψ. είναι δυσέυρετα, όπως ο πλούτος, η δόξα, η περηφάνεια, το να κάνει κανείς ότι θέλει, η υγεία κι η δύναμη του σώματος..και είναι μεγάλη η θλίψη γι’αυτά, αλλά μικρή η απόλαυση, γιατί κι εκείνοι που τα έχουν κι εκείνοι που δεν τα έχουν, αλλά τα επιθυμούν δοκιμάζουν πολλή στενοχώρια, *αν και κανένα δεν είναι κακό, αλλά κακό η παράχρησή τους.* (Πέτρος, 139)

ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ: Εάν η χάρις του α.Π. πλησιάζει στην ψ. κινεί την όρεξη και την παρακινεί και προξενεί προσοχή, όταν όμως δεν υπάρχει καθαρότητα μέσα της, μοιάζει σαν αέρας κενός, που δεν έχει λαμπρότητα ένεκα της παχύτητας των νεφών και των σκοτεινών υλών των παθών που εύκολα εξαπλώνονται προς το φως της χάριτος του αγ.Π. στο οποίο ευφραινόμεθα δια της ηδονής ταύτης της θεωρίας (Ισαάκ, 335).. *όταν κάθεται κανείς στην πouxία του κελλιού του χαίρεται μέσα στην κοινωνία του αγ.Π. όπως ένα μωρό κάτω από το μαστό της μάνας του, επειδή αφού επιστρέψει πάλι η θεία χάρη, τον κάνει να πενθεί και να δακρύζει, ένεκα της ενθύμησης των αμαρτημάτων για να μην περηφανευθεί και πέσει. Και με τα δάκρυα λαμπρύνεται η ψ. καθώς βλέπει σαν μέσα από καθρέφτη τα επουράνια αγαθά ..ο ίδιος που αναννεώνει με την μετάνοια τα μέλη του σώματος που γέρασαν από τις αμαρτίες θα φυλάξει άσπιλα και το σώμα μας και την ψ. και το πνεύμα (Εφραίμ Β, 351) Όπως όταν καλλιεργείται το αμπέλι όλη η επιμέλεια κι ο κόπος γίνονται με την ελπίδα των καρπών, κι αν δεν παραχθούν οι καρποί αποδεικνύεται μάταιη όλη η εργασία, έτσι αν με την ενέργεια του Πνεύματος δεν δούμε μέσα μας καρπούς αγάπης, ειρήνης, χαράς κι αν αυτό δεν το ομολογούμε με κάθε εσωτερική βεβαιότητα και πνευματική αίσθηση, τότε αποδεικνύεται περιττός ο κόπος της παρθενίας, της προσευχής, της ψαλμωδίας, της νηστείας..η καρποφορία των αρετών είναι απόλαυση πνευματική με άφθαρτη ηδονή που ενεργείται από το Π. με τρόπο ανέκφραστο σε πιστές και ταπεινές καρδιές(5 μωρές παρθένοι) (Μακάριος, 256).. το σίδηρο, το μολύβι, ο χρυσός, το ασήμι, όταν παραδοθούν στη φωτιά, λιώνουν αλλάζοντας την σκληρή φύση τους σε μαλακή, κι όσο βρίσκονται μέσα στην φωτιά είναι χαλαρά και ρευστά κι έχουν αποβάλλει τη φυσική τους σκληρότητα εξαιτίας της δυνάμεως της φωτιάς, έτσι κι η ψ. που δέχθηκε την επουράνια εκείνη φωτιά της αγάπης του Π., αποσύρρεται από κάθε προσκόλληση στο κοσμικό Π. ελευθερώνεται από τα δεσμά της κακίας κι αποβάλλει τη φυσική σκληρότητα της αμαρτίας θεωρώντας όλα μικρά και περιφρονώντας τα ακόμα κι αν έχει αδερφούς. Η αγάπη της σαρκικής κοινωνίας του γάμου οδηγεί στον χωρισμό από τον πατέρα και την μητέρα και τ'αδέρφια, ώστε κι όταν κανείς αγαπά κανένα από αυτούς τον αγαπά επιφανειακά ενώ όλος ο πόθος είναι στην γυναίκα του. *Αν λοιπόν η σαρκική αγάπη ελευθερώνει με τέτοιο τρόπο από κάθε άλλη αγάπη του κόσμου, μόλις και μετά βίας εκείνοι που πληγώθηκαν από κείνον τον απαθή θείκό πόθο μπορούν να κρατηθούν από κάποιο έρωτα πραγμάτων του κόσμου* (Μακάριος, 277-8).. αν το λάδι εκείνο που γινόταν από διάφορα μυρωδικά είχε τόση δύναμη ώστε κείνοι που χρίονταν να αποχτούν βασιλικό αξίωμα, πόσο περισσότερο εκείνοι, που χρίονται στο νου και τον έσω ά. με το αγιαστικό λάδι της αγαλλιόσεως και δεχονται τον αρραβώνα του αγαθού Π. θα φτάσουν σε μέτρα τελειότητας, δηλ. της βασιλείας του Χ. και της υιοθεσίας και θα μνηθούν στα μυστήρια της βασιλείας του Χ...το κάλλυμα του σατανά μετά την πτώση έρχεται η χάρη και με την κάθαρση του εσωτερικού α. το αφαιρεί εντελώς και το πετά ως σκύβαλο μακριά ..*όπως τα υγιή σωματικά μάτια ατενίζουν με θάρρος τις ακτίνες του ήλιου έτσι κι οι καθαροί χρησιμοποιώντας τον καθαρμένο τους νου βλέπουν συνεχώς τις άδυτες ελλάμψεις του Κ. κι αυτό αποκτιέται με πολλούς αγώνες κι ιδρώτες..*γνωρίσαμε αδερφούς που νόμισαν ότι έφτασαν στο λιμάνι και στη γαλήνη και τότε όρμησε σαν από ενέδρα καταπάνω τους η δαιμονική κακία τόσο σκληρή κι άγρια, ώστε να δοκιμάσουν έκπληξη κι απορία..γι'αυτό κανείς από τους συνετούς δεν ξεθαρρεύεται αν πεί 'απαλλάχθηκα από την αμαρτία' γιατί στον ίδιο νου ενεργούν και η χάρη κι η αμαρτία..όπως όταν λάμπει καθαρός ο ήλιος και πέσει ξαφνικά σκοτεινιά ή ομίχλη παρόμοια συμβαίνει με κείνους που έλαβαν τη χάρη του Θ. δεν καθαρίστηκαν όμως τελείως..*όπως ένα μικρό παιδάκι που χτυπά ένα τείχος με ένα πετραδάκι, δεν του κάνει τίποτε ή όπως ένα ασθενικό βέλος δεν βλάπτει ένα γερό θώρακα έτσι κι αν ένα μικρό μέρος της κακίας προσέβαλλε τους αποστόλους δεν πετύχαινε τίποτε γιατί ήταν θωρακισμένοι με την δύναμη του Χ. πλήν αν και ήταν τέλειοι παρούσα ήταν κι η ελευθερία του αυτεξουσίου* (Μακάριος, 280-25).. ο θησαυρός που έχουμε σε πύλινα σκεύη είναι η αγιαστική δύναμη του Π., από αυτή την ζωή. εκείνος που κρατάει μέσα του αυτόν τον θησαυρό εργάζεται την αρετή άκοπα..δεν μπορεί κανείς κι αν θέλει ακόμα να καλλιεργήσει τους καρπούς του Π. πριν λάβει το αγαθό Π. ας βιάζει ο καθένας τον εαυτό του κι ας τρέχει με υπομονή και πίστη κι ας παρακαλεί*

θερμά τον Κ. ώστε να επιτύχει αυτόν τον επουράνιο θησαυρό..εκείνοι που έχουν αυτόν τον θεικό πλούτο μέσα τους μεταδίδουν στο συνομιλητή τους λόγια πνευματικά από τον εσωτερικό τους θησαυρό..οι άλλοι ανθολογούν από την μία και την άλλη γραφή ή λόγια άλλων πνευματικών σαν γονείς ξένων παιδιών και μοιάζουν με φτωχούς γιατί κάθε λόγος τους σαν να γύρισε σε κείνον από όπου τον πήραν..πρώτα πρέπει να ζητούμε από τον Κ. να βάλει μέσα μας τον αληθινό πλούτο και τότε είναι εύκολο να μεταδίδουμε στους άλλους λόγους πνευματικούς και θεία μυστήρια..εκείνοι που αξιώθηκαν να γίνουν παιδιά του Θ. διευθύνονται από ποικίλους τρόπους του Π. σαν να βρίσκονται σε βασιλικό δείπνο ευφραίνονται απερίφραστα..σαν νεόνυμφοι νοιώθουν πνευματική ηδονή κι άλλοτε σαν άγγελοι αισθάνονται την ελαφρότητα του σώματος..άλλοτε μεθούν με την μέθη των μυστηρίων του Π. κι άλλοτε κλαίει οδυρόμενοι για την σωτηρία των α. πυρπολούνται από την θεία αγάπη του Π. προς όλους τους α. και παίρνουν πάνω τους το πένθος όλων των απογόνων του Αδάμ..κάποτε παρόμοια με χειροδύναμο που φόρεσε βασιλική πανοπλία του Π. και κατατρόπωσε τους άορατους εχθρούς..καταπίνονται μέσα στις αρετές του Π. σαν μια πέτρα στην άβυσσο της θάλασσας..αυτή είναι η προκοπή της πνευματικής τελειότητας (Μακάρ.286-7)..τα κάλλη κι οι αγαθοί καρποί της ψ. μας οι αρετές όταν αναμειχθούν με το αγ.Π. τότε σαν θυμίαμα ριγμένο στην φωτιά βγάζουν πλούσια ευωδία..όπως η γυναίκα πριν το γάμο κάνει το θέλημά της μετά όμως βρίσκεται κάτω από την οδηγία του συζύγου έτσι κι η ψ. όταν γίνει άξια να ενωθεί με τον επουράνιο άνδρα Χ. υποτάσσεται πλέον στο νόμο του άνδρα της, του Νυμφίου Χ. κι όπως γίνεται κυρίαρχη στο σώμα και στα υπάρχοντά του έτσι κι η νύμφη ψ. του Χ. είναι κυρία των ανεκφράστων θησαυρών του, είτε θρόνοι είτε..(Μακάρ.290, 301). Το ρούχο του γάμου είναι η χάρη του αγ.Π. κι εκείνος που δεν έγινε άξιος να το περιβληθεί δεν θα μετάσχει στον επουράνιο γάμο και στο πνευματικό δείπνο..αν δεν ευχαριστείται η ψ. στα τραύματα και τους μώλωπές της, ούτε δικαιολογεί τα σφαλμά της ο Κ. δεν της καταλογίζει την αιτία της αρρώστιας της αλλά έρχεται και την γιατρεύει και της αποκαθιστά ένα απαθές κι άφθαρτο κάλλος με έναν όρο, να μην μετέχει εκούσια στα όσαπράττει, ούτε να συγκατατίθεται στα πάθη αλλά να βοά στον Κ. για να την αξιώσει με το αγαθό Π. του να ελευθερωθεί..όπως η γη αν δεν έρθουν βροχές και ήλιος είναι ακατάλληλη και ανίκανη για καρποφορία και το σπίτι είναι σκοτεινό χωρίς την ηλιακή ακτίνα, που είναι άλλης φύσεως, έτσι κι η ανθρώπινη φύση είναι αδύνατον να αποδώσει μόνη της τέλειους καρπούς χωρίς τον πνευματικό γεωργό των ψ. μας το Π. του Χ. που είναι ξένο προς την ανθρώπινη φύση..είναι αδύνατο να λάβει κανείς πνεύμα αν δεν απαλλαγεί ολοκληρωτικά από όλες τις μέριμνες. (εμείς πρέπει να οργώσουμε, να μαζέψουμε τα αγκάθια για να έρθει ο σπόρος του Πνεύματος, 300) .η ψ. που αγαπά αληθινά τον Χ. κι αν έχει όλα τα χαρίσματα του Π. κι αποκαλύψεις και θεία μυστήρια έχει μετριοφροσύνη και νοιώθει απληστία κι έρωτα για την θεία αγάπη που εμπνέει ο Χ., καρφωμένες ολοκληρωτικά στον Σταυρό Του..όσοι δεν έχουν πώσεις δέχονται το χάρισμα της ιερωσύνης.έτσι ας σκεφτόμαστε και την μυστική κοινωνία του Π..στην εκκλησία αν ακολουθηθεί όλο το τυπικό δεν γίνει η θεία ευχαριστία είναι ελλιπής το ίδιο κι ο χριστιανός αν έχει κατορθώσει όλες τις αρετές η μυστική ενέργεια του Π. δεν επιτελείται από τη χάρη στο θυσιαστήριο της καρδιάς του με κάθε αίσθηση και πνευματική ανάπαυση είναι ατελής η ακολουθία της ασκήσεως (Μακάρ.291-3)..εκείνοι που δεν έχουν δεχτεί την επιφοίτηση του αγ.Π. η ψ. βρίσκεται στο σκοτάδι..σε κείνους που επιφοίτησε η χάρη, ο Κ. γίνεται σαν ψ. κι η ψ.,ψ. του Κ. με το να εξουσιάζεται αυτοπροαίρετα από την δύναμη του α.Π: 'ποιός θα μας χωρίσει από την αγάπη του Χ.;'.. (Μακ.304)..η έλλαμψη του Π. δεν είναι μόνον μια αποκάλυψη νοημάτων και φωτισμός χάρης αλλά βέβαιη κι αδιάκοπη υποστατική έλλαμψη υποστατικού φωτός μέσα στις ψ. (Β Κορ.4:6, Ψ.12:4), όπως το φως που είδε ο απόστ.Παύλος με το φως αυτό αποκαλύπτεται κάθε γνώση και γνωστοποιείται αληθινά ο Θ...όσο κανείς με την επιμέλεια και την πίστη έγινε κοινωνός της ουράνιας δόξας του α.Π. και στόλισε την ψ. με αγαθά έργα τόσο το σώμα του εκείνη την μέρα θα συνδοξαστεί. η θεόμορφη εικόνα του Π. που οι άγιοι έχουν τυπωμένη μέσα τους, θα κάνει και το σώμα θεόμορφο ενώ στους αμαρτωλούς το σκοτεινό κάλυμμα του κοσμικού π. θα κάνει και το σώμα σκοτεινό και ντροπιασμένο (Μακάρ.310)

ΑΓΙΟΣ: ο καθαρός από κακίες κι αμαρτήματα. Γι'αυτό είναι μεγάλο κατόρθωμα της ψυχής κι αρέσει στον Θ. Εκείνος που θεληματικά διατηρείται καθαρός από την φθορά της αμαρτίας, φθείρει την φθορά εκείνων που εκ φύσεως φθείρουν. Γιατί η αφθαρσία της προαιρέσεως από φυσικού της διατηρεί αφθαρτη τη φθαρτή φύση μας κατά την θεία πρόνοια, με την χάρη του Πνεύματος, που έχει.. Εκείνος που θυμάται την ζωή των α. με το να τους μιμείται, βγάζει από πάνω του τη νέκρωση των παθών και δέχεται την ζωή των αρετών (Δ Θαλ.19-21). Αγιάζουμε το όνομα του κατά χάρη επουράνιου Πατέρα, όταν νεκρώνουμε την επιθυμία προς την ύλη και καθαριζόμαστε από τα καταστρεπτικά πάθη, αν βέβαια α. είναι η τελεία ακινησία και νέκρωση της επιθυμίας που ενεργεί με την αίσθηση. Όταν φτάσουμε σ'αυτήν καταπραύνουμε τις απρεπές κραυγές του θυμού, αφού δεν έχουμε πλέον την επιθυμία να τον ερεθίζει και να τον πείθει να υπερασπίζεται τις ηδονές, που θέλει..Γιατί ο θυμός είναι ο φυσικός συνήγορος της επιθυμίας και τότε παύει να μανιάζει όταν την δει νεκρή..Ο Ηλίας έδωσε στον Ελισσαίο την μηλωτή, τη νέκρωση δηλ. της σάρκας, όπου θεμελιώνεται η μεγαλοπρέπεια της ηθικής κοσμιότητας, για να έχει ο μαθητής σύμμαχο το Πνεύμα εναντίον κάθε εχθρικής δυνάμεως και να πλήξει την άστατη και ρευστή φύση, τον Ιορδάνη, και να περάσει στην αγία Γη κι ο ίδιος ο Ηλίας προχώρησε ελεύθερος, χωρίς να τον κρατά απολύτως κανένα από τα όντα, χωρίς τις αντίθετες διαθέσεις του θυμού και της επιθυμίας, αφού η πρώτη προκαλεί διάχυση του αίματος και το δεύτερο βρασμό του αίματος, 'άντρας και γυναίκα', φθορά και γένεση.. *Στην ψυχή αυτή γεννιάζεται με εκούσια ο Χ. μυστικά, και σαρκώνεται διαμέσου των σωζομένων, κάνοντας μητέρα παρθένο την ψυχή που Τον γεννά.*.. Στον Ι.Χ. δεν υπάρχουν άντρας και γυναίκα, τα σημάδια της φύσης που υπόκεινται σε γένεση και φθορά, παρά μονάχα θεοειδής λόγος, διαποτισμένος από θεία γνώση και μοναδική εκλογή την αρετή, Έλληνας (πολυαρχία, θείο αντιφατικό) και Ιουδαίος (Θ. χωρίς Λόγο και Πνεύμα, θείο παθητό), περιτομή (κακή η ορατή κτίση) κι ακροβυστία (θεοποίηση της κτίσης), βάρβαρος και Σκύθης, δούλος κι ελεύθερος (διαίρεση της κοινής φύσης), αλλά τα πάντα και μέσα στα πάντα ο Χ...Τη βασιλεία της φύσεως χαρακτηρίζει η πραότητα (ορθή χρήση φυσικών δυνάμεων) κι η ταπείνωση καρδιάς (δανεική η ύπαρξή του) (Στο Πάτερ ημών, 259-60)..Έτσι και πάντες ά. φτάνουν σε τέτοιο βαθμό τελειώσεως κι εξομοιούνται με τον Θ. δια της υπερβολικής τους α. και φιλανθρωπίας σε όλους. Κι αυτό το σημείο ζητάνε οι άγιοι, το να αφομοιωθούν με τον Θ. δια της τέλει α. του πλησίον..ο μακάριος Αντώνιος είχε την ελπίδα ότι η ωφέλεια του πλησίον υπήρχεν σε αυτόν η τελειότητα αρετή κι ο αββάς Αγάθωνας έλεγε, ότι 'μακάρι να έβρισκα κάποιον λαβωμένο και να πάρω το σώμα του και να του δώσω το δικό μου..Πολλοί από αυτούς παρέδωκαν τα σώματά τους για την α. του πλησίον στα θηρία, και στο ξίφος και στη φωτιά. *Δεν μπορεί να φθάσει κανείς σε μέτρα τέτοιας α., εαν δεν αισθανθεί κρυφά την ελπίδα του, γιατί όσοι αγαπάνε αυτόν εδώ τον κόσμο δεν μπορούνε να αποχτήσουν αυτήν την αγάπη των α.*..όταν αποχτά κανείς την α., ντύνεται μαζί της τον ίδιο τον Θ. κι όποιος απέχτησε τον Θ. είναι ανάγκη να μην πεισθεί να αποχτήσει τίποτε άλλο, αλλά και να ξεντυθεί το σώμα του (Ισαάκ, 382-4)..Οι α. είναι συγγενείς της Θεότητας κατά τριπλό τρόπο: προερχόμενοι από τον ίδιο πηλό και την πνοή, έχοντας συγγένεια ψ.. Δεύτε. εφόσον προσέλαβαν από την σάρκα της βρίσκονται μαζί της σε κοινωνία και μετουσία και τρίτον εφόσον αγιάσθηκαν κατά Π. δι'αυτής ο καθένας μέσα του μπορεί να συλλαμβάνει ομοίως τον Θ. των όλων, όπως εκείνη, γιατί παρόλο που τον γέννησε σωματικώς τον είχε πάντα μέσα της πνευματικώς κι ομοίως τον έχει ακώριστο τώρα και πάντα (Συμ.Ηθικ.Α, 186-7)..Όταν διανοιγούν τα βιβλία της συνειδήσεως των αγίων, πρόσεχε! Θα λάμψει ο κρυμμένος τώρα μέσα τους Χ. ο Θ., όπως έλαμψε προ των αιώνων από τον Πατέρα κι οι άγιοι θα γίνουν όμοιοι με τον ύψιστο! (Μτ.13:14)..και τόσο θα γνωρίσουν τον Θ. όσο ο Θ. γνώρισε αυτούς και θα γνωρίζονται μεταξύ τους ..*ακριβώς όπως όταν ανοίγει μια οπή σε μια σκοτεινή φυλακή και ξαφνικά ο εκ γενετής χρονίως φυλακισμένος βλέπει τον ουράνιο αιθέρα ανάλογα με την οπή που ποτέ δεν είχε δει κι εκπλήσσεται. Το ίδιο θα θεωρούσαμε και τον ήλιο αν δεν τον είχαμε συνηθίσει.*..Και πάλι ο φυλακισμένος δεν θα μπορούσε να κατανοήσει και να υπολογήσει τα κάλλη παρά μόνον όταν βγει από την φυλακή..Με την μετάνοια, το πένθος, την ταπείνωση ανοίγεται η οπή στον ορατό όροφο του ουρανού και φανερώνεται το υπεράνω αυτού φως άυλο και νοητό (Συμ.Ηθ.Α, 213)...

Ο καθένας από τους α. όταν ζούν, μοιάζει με ουρανό κι η καρδιά του με το δίσκο της σελήνης. Η αγία πάλι αγάπη είναι το παντουργό και παντοδύναμο φως που πλησιάζει τις καρδιές τους, τις αυξάνει και τις γεμίζει, γιατί δεν παύει όπως το φως του φεγγαριού, αλλά συντηρείται πάντα ολόφωτη με τον ζήλο και την αγαθοεργία των αγίων. Η αγ. απάθεια σαν κυκλοειδές στεφάνι και σαν σκηνή τους περιφέρει στην μέση και τους προστατεύει, τους σκεπάζει παντού και τους περιφρουρεί από κάθε πονηρή σκέψη και τους καθιστά ελεύθερους κι αβλαβείς από όλους τους εχθρούς..(Συμ.Ηθ.Δ, 411)..*Όπως ο μαργαρίτης στο κογχύλι συλλαμβάνεται καθώς ανοίγει αυτό από την δροσιά του ουρανού και την αστραπή, έτσι σπείρεται μέσα μας και η προς Θ. α.. Ακούοντας αυτή τα παθήματά του και βαθμιαίως πιστεύοντας, διανοίγεται η άπιστη καρδιά ανάλογα με την πίστη της, και τότε η ουράνια δροσιά η α. του Θ. που είναι συννημένη με άρρητο φως αστράπτοντας στις καρδιές μας γίνεται είδος φωτεινού μαργαρίτη (Μτ.13:45-6) και τα πουλά όλα για αυτόν..και τότε βλέπει φως και ζητώντας βρίσκει το διαμέσου ποιού, το μέσα σε ποιόν και το προς ποιόν.. όπως αυτός που είδε θνητό βασιλιά κρέμεται ολόκληρος στα λόγια του, πολύ περισσότερο, όποιος αξώθηκε να δει τον ίδιο τον ποιητή και δεσπότη και κύριο του παντός.. (Συμ.Ηθ.Η, 69κ.ε.)..οι άγιοι γνωρίζονται όπως τα έθνη από την κοσμιότητά τους, αλλά περισσότερο από το λόγο, που γεννάται από αυτούς..από τον θησαυρό της αγ.Τριάδος ομιλεί το στόμα (Συμ.Ηθ.Θ.97).. οι πατέρες δεν είχαν δυό λογισμούς αλλά έναν μόνο, το πώς να σωθούν. Ήταν καλός καθρέφτης για όλους αυτούς που τους έβλεπαν..δυό από αυτούς είχαν την δύναμη να στέκονται ενώπιον του Θ. με άγιες προσευχές, ώστε να ικετεύσουν οσίως τον φιλόανθρωπο Θ. ακόμη και για χιλιάδες α. .. είναι στερεό τείχος οι πατέρες στην έρημο γι'αυτό ειρνεύουν τον τόπο όπου κατοικούν..σε όποιο μέρος φτάσει ένας από αυτούς υπάρχει στο εξής ειρήνη. Πετούν πάνω στα βουνά όπως τα περιστέρια και σαν αετοί στα ψηλά όρη και στα σπήλαια. Και ίσως τον βασιλιά τον στενοχωρεί το παλάτι, όμως γι'αυτούς είναι ευρύχωρες οι οπές της γης. φορώντας τα κουρελιασμένα ρούχα χαίρονται περισσότερο από κείνον που φορά την βασιλική πορφύρα. Η βασιλική πορφύρα καταστρέφεται, ενώ ο κουρελιασμένος σάκκος διατηρείται χάρη στην υπομονή των αγ. πατέρων.. δεν έχουν τόσο ανάπαυση οι βασιλιάδες όση άνεση έχουν οι πατέρες στην έρημο, διότι ο Χ. είναι η χαρά τους και βόσκουν σαν θηρία αγριόχορτα στην έρημο, επειδή περιμένουν να απολαύσουν τον τερπνό παράδεισο..όταν κάθονται να προσευχηθούν κάνουν το χώμα πηλό κι όταν στενάζουν σχηματίζουν ρυάκια από τα δάκρυά τους... περιμένουν να ακούσουν τη φωνή που θα τους αναστήσει και ανθίζουν σαν λουλούδια που σκορπίζουν ευωδία (Εφραίμ Β, 25-6).*

πόσοι ανήγειραν ανδριάντες, που έγιναν συντρίμια ή τάφους-πυραμίδες που έγιναν χώμα; Όπως το φως του ήλιου και της σελήνης δεν πάλιωσε από τον καιρό της δημιουργίας του έτσι κι όσοι αγαπούν τον Θ. ορίστηκε αμοιβή η βασιλεία των ουρανών κι η άφθαρτη χαρά... τα ουράνια σώματα θα παρέλθουν, η δόξα των αγίων όχι!..πήγαινε στην κρεβατοκάμαρά σου και φράξε τα παράθυρα και δεξ πόσο οδυνηρό είναι το σκοτάδι. Ποιά θλίψη νομίζεις ότι έχει το εξώτερο εκείνο σκοτάδι. Κοίταξε στους καπνοδόχους του τζακιού και μετά στην ανατολή του ήλιου. η κακία είναι σκοτάδι ενώ η αρετή φως (Εφραίμ Β, 104-5) μακάριος όποιος φυτεύει στην ψ. του καλά φυτά, δηλ. τις αρετές και τους βίους των αγίων. Μακάριος ο αροτριαστής των αρετών, που ύψωσε με την βοήθεια του Κ. τη θημωνιά των καρπών της ζ., σαν εύφορο χωράφι που δίνει πολύ στάρι. Μακάριος ο καλός γεωργός των αρετών, που φύτεψε πνευματικό αμπέλι κι αφού το τρύγησε γέμισε τα πατητήρια του με καρπούς ζωής εν Κ. και ποτίζει τα φυτά του με δάκρυα..και με την φωτιά έκαψε κάθε ρυπαρό λογισμό (Εφραίμ Β., 268) ας δούμε τους βασιλιάδες πώς προσκυνούν τις άγ. εικόνες τους. Ας δούμε τους εναρέτους πώς ζούνε με κάθε ευχαριστία και χαρά, ενώ οι πλούσιοι αγανακτούν και πειράζονται περισσότερο από τους ασκητές κι ακτήμονες. κι από αυτά ελπίζουμε ότι η αρετή είναι καλύτερη από όλα..γιατί την αρετή σέβεται κι ο εχθρός. κι αν η αρετή είναι αγαθή είναι κατ'ανάγκη αγαθός κι ο Θ. που την χάρισε στους α. κι αν είναι αγαθός είναι και δίκαιος γιατί η δικαιοσύνη είναι αρετή (Πέτρος 197) Οι περισσότεροι ά. θέλουν να επιτύχουν τη βασιλεία χωρίς κόπους και ιδρώτα. *Μακαρίζουν τους αγίους κι επιθυμούν την τιμή και τα χαρίσματά τους χωρίς να μετέχουν σε ίσο*

βαθμό στις θλίψεις στους κόπους και στα παθήματά τους ..τη βασιλεία την επιθυμούν και πόρνες και τελώνες και κάθε ά. αλλά γι'αυτό είναι οι πειρασμοί κι οι δοκιμασίες για να φανερωθεί ποιοί αγάπησαν αληθινά τον Κ. τους ώστε δίκαια να κληρονομήσουν τη βασιλεία των ουρανών..και το στάρι που σπέρνεται και το δέντρο που μπολιάζεται αν δεν περνούσαν από τη σήψη δεν θα είχαν μετά την άκρα ωραιότητα κι ομορφιά (Μακάριος 274) Γνωρίσαμε αδερφούς που νόμισαν ότι έφτιασαν στο λιμάνι και στη γαλήνη και τότε όρμησε σαν από ενέδρα καταπάνω τους η δαιμονική κακία τόσο σκληρή κι άγρια, ώστε να δοκιμάσουν έκπληξη κι απορία..γι'αυτό κανείς από τους συνετούς δεν ξεθαρρεύεται να πει 'απαλλάχθηκα από την αμαρτία' γιατί ενεργούν και η χάρη κι η αμαρτία στον ίδιο νου..όπως όταν λάμπει καθαρός ο ήλιος και πέσει ξαφνικά σκοτεινιά ή ομίχλη, παρόμοια συμβαίνει με κείνους που έλαβαν τη χάρη του Θ. δεν καθарίσθηκαν όμως τελείως..όπως ένα μικρό παιδάκι που χτυπά ένα τείχος με ένα πετραδάκι, δεν του κάνει τίποτε ή όπως ένα ασθενικό βέλος δεν βλάπτει ένα γερό θώρακα έτσι κι αν ένα μικρό μέρος της κακίας προσέβαλλε τους αποστόλους δεν πετύχαινε τίποτε γιατί ήταν θωρακισμένοι με την δύναμη του Χ. πλὴν αν και ήταν τέλειοι παρούσα ήταν κι η ελευθερία του αυτεξουσίου (Μακάριος, 280-25) κάποιος αδερφός ενώ συμπροσευχόταν αιχμαλωτίσθηκε από την θεία δύναμη και με αρπαγή του νου του είδε την άνω Ιερουσαλήμ και μετά από αυτό υπερηφανεύτηκε και έπεσε σε βάθος αμαρτιών και κυριεύτηκε από πολλά κακά. Τελειότητα δεν είναι η αποχή από τα κακά αλλά τέλεια κάθαρση της διανοίας..εσύ σκύψε στο νου σου τον αιχμάλωτο και δούλο της αμαρτίας και δεξ το φίδι που φωλιάζει πιο κάτω κι από το νου και τους λογισμούς στα λεγόμενα άδυστα της καρδιάς σου και επιδιώκει να σε σκοτώσει πλήττοντας τα πιο ουσιώδη μέρη της ψ. σου..πλησίασε τον Χ. να σε καθарίσει από τις κρυφές αμαρτίες σου (Μακάρ.283). Εκείνος που πέτυχε την τέλεια κάθαρση αν και δεν βλέπει την ουσία της ψ. του πλησίον, βλέπει σε τί κατάσταση βρίσκεται κι εκείνος που ακόμα προοδεύει από τις σωματικές εκδηλώσεις..το μάτι της ψ. είναι νοερό και περικαλλές κι αν εξαιρέσουμε τους αγγέλους υπερβαίνει σε ωραιότητα το καθετί γι'αυτό μερικοί εμπαιθείς κατόρθωσαν να διακρίνουν σε άλλες ψ. που αγαπούσαν υπερβολικά τις μυστικές σκέψεις τους (Κλίμαξ, 329)

ΑΓΝΟΤΗΤΑ (κοίτα και ΠΟΡΝΕΙΑ): απόκτηση ασωμάτου φύσεως. ζηλευτός οίκος του Χ. κι επίγειος ουρανός της καρδιάς. υπερφυσική απάρνηση της ανθρώπινης φύσεως, μια αληθινά παράδοξη άμιλλα σώματος θνητού και φθαρτού προς τους ασωμάτους αγγέλους. αγνός είναι κείνος που με τον ένα έρωτα απέκρουσε τον άλλο και έσβησε το υλικό πύρ με το άυλο. σωφροσύνη είναι η γενική ονομασία όλων των αρετών..σώφρων είναι αυτός που απέχτησε τελεία αναισθησία ως προς την διαφορά του φύλου όρος αγνείας να συμπεριφέρεται κανείς παρόμοια και προς τα έμψυχα και στα άψυχα και προς τα λογικά και τα άλογα..η νίκη κατά της φύσης είναι από τα ανέλπιστα. Αγνός δεν εθωρείται εκείνος που φύλαξε αρρύπωτο το πῆλινο σώμα, αλλά κείνος που τα υπέταξε στην ψ...η αλεπού υποκρίνεται πως κοιμάται κι ο δ. και το σώμα σωφροσύνη. Και η μεν αλεπού για να εξαπατήσει την όρνιθα ο δε δ. για να καταστρέψει την ψ. Μην εμπιστευθείς την ζωή σου στο πῆλινο σώμα και μην ξεθαρρέψεις μαζί του μέχρις ότου συναντήσεις τον Χ...κάποιος χωρίς να τρώγει έπεσε από τον ουρανό. Στους αρχαίους η πτώση συμβαίνει μετά την απόλαυση φαγητών, στους μεσαίους από περηφάνεια, και στους τελείους από κατάκριση..μερικοί λένε μακάριοι οι εκ γενετής ευνούχοι. εγώ λέω: μακάριοι οι καθημερινά γινόμενοι ευνούχοι..ελεεινός όποιος πέφτει. ελεεινότερος όποιος παρασύρει κι άλλον..Με τις δικιές του δυνάμεις είναι αδύνατον να νικήσει κανείς την σάρκα του. Εαν ο Κ. δεν γκρεμίσει τον οίκο της σάρκας και δεν οικοδομήσει τον οίκο της ψ. άδικα αγρύπνησε. Το πνεύμα του σωματικού έρωτα θρονιάζεται με αναίδεια κι απανθρωπία στην καρδιά και κάνει τον ά. να μην φοβάται τον Θ., χωρίς μνήμη κολάσεως, βδελύσσεται την προσευχή και κατά την ώρα της διαπράξεως της αμαρτίας και τα λείψανα των νεκρών θεωρούνται ξεροί λίθοι.. τον κάνει εκτός εαυτού, μεθυσμένο από την επιθυμία σωμάτων λογικών α. κι αλόγων ζώων κι αν ο Θ. δεν συντόμευε τον χρόνο της κυριαρχίας του κανείς δεν θα σωζόταν..γιατί το αίμα αναζητεί το αίμα, το σκουλήκι σκουλήκι, ο πηλός πηλό κι η σάρκα την σάρκα..ο δ. πολεμά τους αγωνιστές όχι με την κατά φύση αλλά με τις παρά φύσιν αμαρτίες και μας πολεμούν έτσι γιατί τα μέσα είναι

ευκολότερα και η τιμωρία για την πώση η μεγαλύτερη. μπορεί να μολύνει κανείς το σώμα του με την π. χωρίς ξένο σώμα.. *φιλόανθρωπο ονομάζει τον Θ. ο απάνθρωπος δ. της πορνείας και μετά δικαιοκρίτη κι αυστηρό..* ο Κ. όσο άφθατος κι ασώματος είναι τόσο ευφραίνεται με την αγνότητα κι αφθαρσία του σώματος ενώ οι δ. με κανένα άλλο δεν χαιρόνται τόσο πολύ όσο με την δυσωδία της πορνείας.. *η πώση είναι λάκκος και γέννημα της περηφάνειας και σε όσους το θέλησαν αιτία ταπείνωσης..* όποιος σταματά αυτόν τον πόλεμο μόνο με εγκράτεια (χωρίς ταπείνωση) μοιάζει με εκείνον που κολυμπώντας με το ένα χέρι αγωνίζεται να βγει από το πέλαγος.. εαν δεν υποταγεί αυτός ο εχθρός καθόλου δεν ωφελούμαστε από τις άλλες νίκες μας. Όταν πατάξουμε τούτον τον αιγύπτιο θα δούμε την βάτο της ταπείνωσης, τον Θ. Πειραζόμενος αισθάνθηκα ότι αυτός ο λύκος δημιουργούσε απατηλά στην καρδιά χαρά αναίτιο και δάκρυα και παρηγοριά.. ακόμη ερευνώ γιατί ενώ στα άλλα σφάλματα λέμε ότι σφάλλει κάποιος, ενώ σε αυτό ότι *έπεσε..* αυτοί που ρέπουν στην φιληδονία φαίνονται συμπαθείς κι ελεήμονες και ευκατάνοκτοι' γιατί η ορθόδοξη Εκκλησία τους αιρετικούς μετά τον ειλικρινή αναθεματισμό της πλάνης τους δέχεται στους κόλπους της, ενώ τον πόρνο του στερεί για χρόνια την θεία κοινωνία; ας ερευνήσουμε ποιά γλυκύτης δημιουργείται μέσα μας όταν ψάλλουμε ηδονικά επηρεασμένοι από τον δ. της πορνείας και ποιά προέρχεται από τα λόγια του αγ.Π. κι από τη μυστική τους χάρη και δύναμη.. μου έτυχε να προσεύχονται ολόψυχα για πρόσωπα που τα αγαπούσαν πολύ κι ενώ τους κινούσε το πνεύμα της π. νόμιζαν ότι εκπληρώνουν το νόμο της αγάπης.. πολλές τροφές δεν βλάπτουν αμέσως και παρόμοιο γίνεται και στην ψ. είδα α. να συνεσθίου με γυναίκες και να μην έχουν κανένα πονηρό λογισμό εκείνοι την ώρα πήραν θάρρος και την ώρα που νόμισαν ότι βρίσκονται σε ασφάλεια και ειρήνη έπαθαν στο κελλί τους τον ξαφνικό όλεθρο.. κάποιος με το σωματικό κάλλος δοξολόγησε τον δημιουργό. Σε καταλαμβάνει θάμβος να βλέπεις τον βόθρο του ενός να γίνεται με υπερφυσικό τρόπο αιτία στεφάνων στον άλλον

ΑΓΩΝΑΣ: Αν θέλαμε λίγο να αγωνιστούμε δεν θα στενοχωριόμασταν και δεν θα κουραζόμασταν τόσο πολύ. Γιατί αν στην αρχή βιάζει κανείς τον εαυτό του, όμως με τον αγώνα σιγά-σιγά προοδεύει και στη συνέχεια τα κάνει όλα ξεκούραστα, γιατί ο Θ. βλέπει ότι πιέζει τον εαυτό του και τον βοηθάει.. 'Δώσε αίμα και λάβε πνεύμα'='Αγωνίσου η αρετή να ταυτιστεί με το είναι σου'... Η ψυχή με το να ξεφεύγει από τη βασιλική οδό της αρετής αποκτά εμπάθεια και τελεσιουργεί το κακό, όπως το ξύλο το σάπισμα και το σκουλήκι, που τρώει το ίδιο το ξύλο, ή ο σίδηρος τη σκουριά, ή το ρούχο το σκόρο. Έτσι η ψ. κάνει το κακό εις βάρος της, χωρίς αυτό να έχει προηγούμενη ουσία κι υπόσταση και στη συνέχεια αυτοτιμωρείται 'Η φωτιά γεννιέται από τα ξύλα και τα καίει, όπως τους κακούς η κακία' 'Κοίταξε τα μίλια!' σαν τον οιδόπορο που βαδίζει για τα Ιεροσόλυμα (Δωρ.Ι,106)...Δείξον στον εχθρό την υπομονή σου και την δοκιμή στα μικρά, για να μην ζητήσει τα μεγάλα.. Ο μη πειθόμενος στον εχθρό να βγει 5 βήματα από το κελλί του, πώς θα πεισθεί να βγει από την έρημο στον κόσμο,, *Οι σοφοί και μεγάλοι δεν μπαίνουν στους μεγάλους αγώνες αλλά δια της υπομονής τους, που δείχνουν στα μικρά προφυλάττουν τους εαυτούς τους για να μην εμπέσουν σε μεγάλους κόπους..* Πρώτον ο δ. αγωνίζεται να καταργήσει την αδιάλειπτο ευχή της καρδιάς.. Αληθώς τούτο είναι φιλοσοφία το να είναι κανείς έξυπνος και προσεχτικός και σε αυτά τα ελάχιστα τα μικρά.. Δια της μικράς λύπης αποφεύγει την μεγάλη(Ισαάκ, 137)

ΑΘΑΝΑΤΑ: Τα θνητά είναι κατώτερα από τα αθάνατα. Αλλά τα αθάνατα υπηρετούν τα θνητά (48)

ΑΙΡΕΤΙΚΟΣ: Αγωνιζόμενοι να κάνουν σκοινί από άμμο' προσπαθούν αν προσαρμόσουν στα λεγόμενά τους διδασκαλίες αξιόπιστες, δηλ. τις παραβολές του Κ. ή τις προφητικές ρήσεις ή τους αποστολικούς λόγους για να μην φαίνεται αμάρτυρο το κατασκευασμά τους και το κάνουν αυτό από τη μία παραβαίνοντας τον ειρμό των Γραφών *παράλυντας* τα μέλη της αληθείας και κατασκευάζουν κι άλλα.. όπως στην εικόνα του βασιλιά που έχει κατασκευασθεί από σπουδαίο τεχνίτη με ωραίο τρόπο και φροντίδα με *εκλεκτές ψηφίδες*, αν κάποιος αφού καταστρέψει την ανθρώπινη μορφή, μετακινήσει τις ψηφίδες και τις

συναρμολογήσει, κατασκευάζοντας την μορφή ενός σκύλου ή αλεπούς κι ενώ πρόχειρα την κατασκεύασε διακηρύττει ότι είναι εκείνη η ωραία εικόνα του βασιλιά..κατά τον ίδιο τρόπο κι αυτοί συνδυάζοντας μεταξύ τους μύθους που ταιριάζουν σε γριές κι αποσπών από δω κι εκεί φράσεις και λέξεις και παραβολές (Εφραίμ Β, 129-131)

ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ: Η όραση κι η γεύση διασκορπίζουν τη μνήμη της καρδιάς, όταν τα χρησιμοποιούμε υπέρμετρα. Παράδειγμα η Εύα. Όσο δεν έβλεπε το δέντρο της εντολής με ευχαρίστηση, θυμόταν με επιμέλεια τη θεική διαγωγή και σκεπαζόταν ακόμη με τα φτερά του θείου έρωτα.. Όταν όμως είδε με ευχαρίστηση το δέντρο κι άγγιξε με μεγάλη επιθυμία κι έφαγε με κάποια ηδονή τον καρπό, αμέσως στράφηκε στη σωματική ένωση, γιατί *ενώθηκε με το πάθος* καθώς ήταν γυμνή. Έδωσε την επιθυμία της στην απόλαυση των παρόντων και παρέσυρε με τον φαινομενικά ωραίο καρπό και τον Αδάμ στο δικό της φταίξιμο. Γι'αυτό δύσκολα πλέον ο νους μπορεί να θυμάται τον Θ. ή τις εντολές του. Εμείς λοιπόν ας προσηλώνουμε το νου μας πάντα στο βάθος της καρδιάς μας, έχοντας ακατάπαυστη τη μνήμη του Θ. κι ας ζούμε σαν τυφλοί στον απατηλό και ψεύτικο βίο. Γιατί γνώρισμα πνευματικής φιλοσοφίας είναι το να διατηρούμε πάντα χωρίς φτερά τον έρωτα των ορατών.. Γνωρίζει ο Θ. ότι η καρδιά μου δεν ακολούθησε τα μάτια μου'... Ο πνευματικός ά. περιφέρεται μέσα στο φρούριο των αρετών έχοντας σαν θυρωρούς τις ίδιες τις αρετές που φυλάνε την πύλη της αγνότητας. Γι'αυτό μένουν άπρακτες οι εναντίον του μηχανές των δαιμόνων, ακόμη κι αν φτάσουν στις θύρες, τις φυσικές αισθήσεις, τα βέλη του σαρκικού έρωτα..Όταν η ψυχή αρχίσει να επιθυμεί τα ωραία της γης, τότε δημιουργείται σε αυτήν πνεύμα ακηδίας, που δεν την αφήνει μήτε να υπηρετεί με ευχαρίστηση την διακονία του λόγου, μήτε να έχει δυνατή επιθυμία των μελλόντων αγαθών..Ας περιορίσουμε την διάνοιά μας σε στενά όρια ώστε να προσηλώναστε στη μνήμη του Θ...Ο νους όταν του φράξουμε με τη μνήμη του Θ. όλες τις διεξόδους, απαιτεί να του δώσουμε άλλες διεξόδους που να ικανοποιούν την ενεργικότητά του. Πρέπει να του δώσουμε μόνο το 'Κύριε Ιησού' για την ολοκληρωτική εκπλήρωση του σκοπού μας..Αυτό είναι *το πολύτιμο μαργαριτάρι*, που μπορεί να αποκτήσει κανείς όταν πουλήσει όλη την περιουσία του, και για την εύρεση του οποίου να έχει μια ανέκφραστη χαρά (Διάδ.301-2).. Όταν το λογικό κυριαρχεί στα πάθη, κάνει τις αισθήσεις όργανο των αρετών. Έτσι αντίθετα, όταν τα πάθη κυριαρχούν πάνω στο λογικό, διαμορφώνουν τις αισθήσεις σύμφωνα με την αμαρτία. Πρέπει λοιπόν με νήψη να εξετάζουμε και να μελετούμε με ποιό τρόπο η ψυχή θα κάνει την *καλή αντιστροφή* όπως πρέπει, έτσι ώστε εκείνα με τα οποία πρωτίτερα αμάρτανε, να τα μεταχειριστεί τώρα για την πραγματοποίηση και στερέωση των αρετών (Γ Θαλ. 58)... Αποφεύγεις αυτούς που τοξεύουν το σώμα σου απόφευγε περισσότερο αυτούς που τοξεύουν στην ψ. Αποφεύγεις το φίδι που δαγκώνει, απόφευγε περισσότερο τη γυναίκα που δαγκώνει την ψ. σου..Εκείνος που συχνάζει στην πόρτα του σπιτιού της μοιάζει με κείνον που περπατά πάνω-κάτω στον πάγο, γιατί το γλίστρημα δεν είναι μακριά (Εφραίμ Α, 238)

ΑΛΗΘΕΙΑ: Όταν σου τύχει ά. που φιλονικεί και πολεμά την α. και το προφανές, πάψε τη φιλονικία κι άφησέ τον, γιατί έχει απολιθωθεί η διάνοιά του. Όπως και το καλύτερο κρασί το διαφθείρει το βλαβερότατο νερό έτσι κι οι κακές συναναστροφές διαφθείρουν τους ενάρετους κατά τη ζωή και το φρόνημα. *Λέπια* είναι εμπαιξίμοι αντιλήψεις για τα πράγματα, που επικάθονται στο διορατικό της ψυχής κι εμποδίζουν το καθαρό πέρασμα στον καθαρό λόγο της α. κι οι γνώμες που στηρίζονται στο γράμμα της Γ. και οι κατά αίσθηση εμπαιξίμοι θεωρίες των ορατών (Β Θαλ.75) Είναι η αδιαίρετη κι ενιαία γνώση όλων όσων αφορούν τον Θ., προς την οποία βαδίζει ο αν-αίσθητος νους κι όπου φανερώνεται το αξίωμα της θείας εικόνας (Ε Θαλ.26) Α. είναι η κατά Θ. αίσθηση που σχηματίζεται στις αισθήσεις του πνευματικού νου και γεύεται κάποιος στον εαυτό του. (Ισαάκ, 336)

ΑΜΑΡΤΙΑ δεν είναι όσα γίνονται κατά φύση αλλά εκείνα που γίνονται από την προαίρεση του α. Δεν είναι α. το να τρώει ο ά. αλλά το να μην τρώει με ευχαριστία, κοσμιότητα κι εγκράτεια, ούτε το να βλέπεις αθώα, αλλά το να βλέπεις με φθόνο, υπερηφάνεια κι

απλυσία..Έτσι κάθε μέλος του σώματος α. με το να εργάζεται παρά το θέλημα του Θ. και με τη θέληση του ά. τα πονηρά (37) Αρχή της α. η επιθυμία με την οποία χάνεται η λογική ψυχή κι αρχή της σωτηρίας και βασιλείας ουρανών η αγάπη (50)..Με μια ψεύτικη φαντασία μας οδηγούν οι δ. στο να αμαρτάνουμε (φαντασία της φιλαργυρίας του Ιούδα οδήγησαν στην προδοσία) Και με το ψέμα μιας τιποτένιας αναπαύσεως και τιμής τον οδήγησαν στην αγχόνη και τον αιώνιο θάνατο ανταμείβοντάς τον με τα αντίθετα όσων του είχαν παρουσιάσει. Με την ίδια φαντασία γκρεμίστηκε ο ίδιος ο δ. και γκρέμισε και τον Αδάμ (Ησυχ.200)... Θανάσιμη α. είναι εκείνη για την οποία δεν μετανοεί ο ά. Κι άγιος αν προσευχηθεί γι'αυτήν, για άλλον δεν εισακούεται (Μάρκ.146) Σχεδόν κάθε α. γίνεται για χάρη ηδονής κι η εξάλειψή της γίνεται με την κακοπάθεια και τη λύπη που προξενούνται είτε εκούσια με την *μειάνοια* είτε με τρόπο που οικονομεί η θεία πρόνοια. Γιατί αν ανακρίναμε τον εαυτό μας δεν θα καταδικαζόμασταν από τον Θ...Ο φρόνιμος ά. επειδή αναλογίζεται τη θεραπευτική ενέργεια της κρίσεως του Θ. υπομένει ευχάριστα τις συμφορές που του επέρχονται και τις αποδίδει μόνον στις αμαρτίες του, ενώ ο ανόητος στον Θ. ή στους α. (Μάξ. Β,41/67) ...Για 5 αιτίες η ψ. παύει τις α. ή από τον φόβο των α. ή από το φόβο της κόλασης ή για την μελλοντική ανταμοιβή ή για την αγάπη του Θ. ή τέλος για επίπληξη της συνειδήσεως (Μάξ.Β,81) *Αμαρτία είναι η κακή χρήση όλων των πραγμάτων* (Μάξ.Γ, 85) *Χωρίς εμπάθη σχέση της ψ. με την αίσθηση δεν υπάρχει στους ά. διόλου αμαρτία.* Και σε κάθε ψυχική λύπη προηγείται σαρκική ηδονή (Ε Θαλ.98)...Γνώρισα μερικούς που κυριεύθηκεν από τέτοια απάτη και προσπαθούν να μην πέσουν σε σαρκική αμαρτία με τη συνάφεια άλλων σωμάτων, αλλά δεν φροντίζουν να αποφύγουν τα κρυφά ή όσα μελετώνται στα σκοτεινά της καρδιάς και νομίζουν ότι θα σωθούν χωρίς άλλη εργασία.. Ο Θ. βλέπει τη συντετριμμένη και ταπεινομένη καρδιά (Ησ.66:2) (Συμ.Κατηχ.Δ, 377-9) ...Θέτοντας μέσ στο θανατηφόρο δηλητήριο το φαρμάκι της αμαρτίας, την άρρητη και ζωοποιό ενέργεια της θεότητας και της σαρκός του, λύτρωσε εξ ολοκλήρου όλο το γένος μας από την ενέργεια του εχθρού. Με το άγ. βάπτισμα και την κοινωνία των ακράντων μυστηρίων, δηλ. του τιμίου σώματος κι αίματος, καθαρίζοντας και ζωοποιώντας μας, μας ξανακάμει αγίους και χωρίς αμαρτία, αλλά και πάλι μας αφήνει να τιμόμαστε με το αυτεξούσιο για να φανούμε ότι υπηρετούμε τον Δεσπότη ελεύθερα..εαν πριν το νόμο με την παρουσία του Χ. και χωρίς όλα αυτά τα βοηθήματα, πολλοί κι αναρίθμητοι ευαρέστησαν τον Θ. (Ενώχ, Ηλίας) τί απολογία θα προβάλλουμε εμείς μετά τον ερχομό της χάριτος; (Κατηχ.Ε, 447) όσοι αναγνωρίζετε κάποια μικρά σφάλματα στον εαυτό σας πετάξτε τα για να μην σταθείτε και σεις αριστερά καθόσον αυτός που σφάλλει εκουσίως στα μικρά περισσότερο θα κατακριθεί διότι νίκησε τα μεγαλύτερα και κυριεύθηκε από τα μικρά, όπως αυτός που τρέπει σε φυγή ένα ολόκληρο στράτευμα κι αφήνει 1-2 ταλαιπώρους και ανίσχυρους και τελικά σκοτωθεί από αυτούς..διότι ούτε αν έχει κάποιος ολόσωμη πληγή, κι ύστερα θεραπεύσει σιγά-σιγά την πληγή με πολλά φάρμακα μπορεί να λέγεται υγιής εαν φέρει πάνω του ένα μικρό τραύμα όσο η οπή της βελόνας(Κατηχ.ε, 483).. σε πολύ χρόνο κατασκευάζεται ένα πλοίο και σε μια στιγμή αν προσκρούσει θα γίνει κομμάτια (Εφραίμ Α, 196)...αν δεις έναν αδερφό να αμαρτάνει και την επόμενη μέρα τον συναντήσεις, μην τον θεωρήσεις αμαρτωλό, γιατί δεν ξέρεις κατά την απουσία σου τί έκανε μετά την α. κι αν παρακάλεσε τον Κ. με στεναγμούς και πικρά δάκρυα.. 'οι αμαρτίες μου σαν πελώρια κύματα σκέπασαν το κεφάλι μου' (Ψ.37:5).. η α. έχει επιστάτη τη σάρκα ταλαιπωρεί την ψ. με την μεσολάβησή της και είναι σαν διαχειριστής, διότι προσφέρει και εισπράττει τα αποτελέσματα. Αν χρειαστεί να την μαστιγώσει ταλαιπωρεί την ψ. με την μεσολάβηση της σάρκας, διότι κατάντησε την σάρκα σαν δικιά της αλυσίδα και με αυτή εξουσιάζει σαν πρόβατο για σφαγή και με αυτή την αλυσίδα σαν ένα πουλί που πετά στα ύψη την έδεσε γερά και σαν ένα δυνατό γίγαντα με τη μεσολάβησή της πριν από λίγο του έκοψε τα πόδια και τα χέρια σαν με ξίφος. Ούτε να φύγω μπορώ, ούτε να βοηθήσω τον εαυτό μου, διότι εγώ ο ζωντανός είμαι νεκρός κι εγώ που βλέπω είμαι τυφλός. Κατάντησα εγώ ο ά. σαν σκυλί κι εγώ ο λογικός συμπεριφέρομαι σαν ζώο..ελαφρύνατε την ψ. μου από τα γήινα κι όσοι συμφιλιώσατε τη φύση του σώματος με τη φύση του πνεύματος πριν από την καταδικαστική απόφαση (Εφραίμ Α, 340-1) 2 ά. βάδισαν προς μια πόλη (τον δρόμο της ευσέβειας) κι αφού βάδισαν δύο ή τρία στάδια συνάντησαν μια γοντευτική

τοποθεσία. Ο ένας επειδή βιαζόταν να πάει στην πόλη τρέχοντας προσπέρασε την τοποθεσία, ο άλλος στρέφοντας την προσοχή του από τα μη βλεπόμενα στα βλεπόμενα έμεινε κι όταν θέλησε να βγει, φοβήθηκε τον καύσωνα (τον κόπο των αρετών) και καθώς χρονοτριβούσε πετάχθηκε ένα θηρίο ..η επιθυμία όταν συλλάβει γεννά την αμαρτία κι η αμαρτία όταν ολοκληρωθεί γεννά θάνατο (Ιακ.1:15).. 'καθένας που κάνει την αμαρτία είναι δούλος της' (Ιω.8:34) (Εφραίμ Β, 146-7)... Η πραότητα είναι το υλικό της ταπείνωσης κι αυτή η θύρα της απάθειας. Μέσω αυτής εισέρχεται στην άπρωτη και τέλεια αγάπη εκείνος που γνωρίζει την φύση του, δηλ. τί ήταν πριν γεννηθεί και τί θα γεννηθεί μετά θάνατο. Γιατί ο ά. δεν είναι τίποτε παρά δυσωδία που χάνεται την ίδια στιγμή κι από όλη την κτίση χειρότερος, γιατί κανένα άλλο κτίσμα άψυχο ή έμψυχο δεν ανέτρεψε ποτέ το θέλημα του Θ (Πέτρος, 88)..Αλλοίμονο σε μένα τον άθλιο. Εμπρός σε έναν ά. δεν μπορώ να αμαρτάνω, αλλά μεταχειρίζομαι κάθε τέχνασμα για να προσποιηθώ το καλό. Κι όταν στέκομαι μπροστά στον Θ. δεν ντρέπομαι να σκέφτομαι και να λέω πολλές φορές τα πονηρά..γνωρίζω την κόλαση και δεν θέλω την μετάνοια. Αγαπώ την ουράνια βασιλεία και δεν έχω αρετή. Πιστεύω στον Θ. και τον παρακούω πάντα..όταν μελετώ είτε επιθυμώ από κενοδοξία την πολυμαθία κι έτσι περισσότερο σκοτίζομαι, είτε μαθαίνω αλλά δεν πράττω (Πέτρος, 100)

ΑΝΑΠΑΥΣΗ: Το Σάββατο η α. έγινε για τον ά. γιατί μόνον στον Χ. θα βρεί α. το ανθρώπινο γένος (Καρπ.341)..Σ. είναι η απαθής κι ειρηνική κατάσταση της ψυχής και του σώματος, η αμετάβλητη έξη της αρετής (Β Θαλ.65)...Δεν κατοικεί το Πνεύμα του Θ. σε κείνους, που ζουν με ανάπαυση, αλλά το πνεύμα του διαβόλου..Από αυτό διακρίνονται οι γνήσιοι δούλοι του Θ., ότι αυτοί ζουν με θλίψεις και στενοχώριες, ο δε κόσμος με τρυφή κι ανάπαυση, γιατί δεν ευδόκνησε ο Θ., οι αγαθοί δούλοι του να αναπαυθούν σε αυτή την ζωή, αλλά να είναι σε θλίψεις, βάρη μόχθους..Αυτοί κλαίνε, ο κόσμος γελά.. Αυτοί νηστεύουν, ο κόσμος εντρυφά (Ισαάκ, 195)...Πρώτο πάθος η φιλαυτία και πρώτη όλων των αρετών η καταφρόνηση της ανάπαυσης του σώματος..*Όποιος διασκεδάζει στα νιάτα γίνεται σκλάβος στα γεράματα και στενάζει στα έσχατα της ζωής του.* Καθώς δεν μπορεί να αναπνεύσει αυτός που έχει το κεφάλι στο νερό, έτσι κι όποιος βυθίζει την διάνοιά του στις φροντίδες του κόσμου (Ισαάκ, 343)

ΑΝΘΡΩΠΟΠΟΙΟΣ: Εκείνος που μπορεί να εξημερώσει τα ήθη των α. και να τους κάνει να αγαπήσουν τους λόγους και την παιδεία πρέπει να λέγεται α., όπως κι αυτοί που μεταστρέφουν τους παραδομένους στις σαρκικές ηδονές προς την ενάρετη και θεάρεστη ζωή, επειδή σαν να ξαναγεννούν τους α.(αγ.Αντών.) Εκείνοι που ασχολούνται με την χαλκευτική τέχνη, δεν αποφεύγουν τη σκόνη, το χτύπημα του σφυριού, το ανακάτωμα της φωτιάς, αλλά από ένα βόλο σίδηρο κατασκευάζουν πολύτιμα σκεύη..ας μην αποκάμνουμε να παροτρύνουμε ο ένας τον άλλο γιατί αν βγάλεις κάτι πολύτιμο από κάτι άχρηστο, θα είσαι σαν το δικό μου στόμα (Ιερ.15:19) (Εφραίμ Β., 250)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ: Οι ά. λέγονται λογικοί καταχρηστικά. Δεν είναι λογικοί εκείνοι που έμαθαν τους λόγους και τα βιβλία των αρχαίων σοφών, αλλά όσοι έχουν λογική ψυχή και μπορούν να διακρίνουν το καλό και το κακό, κι έτσι αποφεύγουν τα κακά και ψυχοβλαβή, μελετούν όμως σοβαρά τα καλά και ψυχοφελή και τα πράττουν με μεγάλη ευχαριστία προς τον Θ.. Ο αληθινά λογικός ά. μια φροντίδα έχει να υπακούει και να είναι αρεστός στον Θ., ευχαριστώντας Τον για την μεγάλη κι εξαιρετική πρόνοιά Του και κυβέρνηση όλου του κόσμου, όποια κι αν είναι η θέση του στη ζωή. Γιατί είναι παράλογο να ευχαριστούμε τους γιατρούς όταν μας δίνουν τα πικρά κι ανδιαστικά φάρμακα χάρη της υγείας μας, να είμαστε όμως αχάριστοι στο Θ. για όσα φαίνονται δυσάρεστα σε μας και να μην αναγνωρίζουμε ότι τα πάντα γίνονται όπως πρέπει και προς το συμφέρον μας σύμφωνα με την πρόνοιά του.. Γιατί η αναγνώριση αυτή κι η πίστη στο Θ. είναι η σωτηρία κι η τελειότητα της ψυχής. Α. λέγεται ή εκείνος, που χρησιμοποιεί ορθά το λογικό του ή εκείνος που δέχεται συμβουλή για την διόρθωσή του. *Ο αδιόρθωτος δεν λέγεται ά. αλλά απάνθρωπος...* Η ψ. που είναι αληθινά λογική κι αγαπά τον Θ. γνωρίζει αμέσως όσα συμβαίνουν στη ζωή. Κι εξιλεώνει τον Θ. με διάθεση

αγάπης και τον ευχαριστεί πραγματικά, κατευθύνοντας προς αυτόν όλη την ορμή και το νού της...Οι αληθινοί ά. ας φωτίζουν όπως ένα μικρό κομματάκι πορφύρα στολίζει λευκά φορέματα..Ο ά. ως λογικός συγγενεύει με την άρρητη δύναμη του Θ. κι ως προς το σωματικό με τα ζώα.. *Οι περισσότεροι ά. με την ανόητη ψυχή τους έχουν εγκαταλείψει την θείκη και υική σχέση με τον Θ. κι έχουν στραφεί προς τη νεκρή και δύστυχη και σύντομη συγγένεια του σώματος, σαν άλογα ζώα...* Εκείνοι που γνωρίζουν τον Θ. γεμίζουν από κάθε καλή έννοια κι επειδή επιθυμούν τα ουράνια καταφρονούν τα βιοτικά. *Αυτοί οι ά. ούτε αρέσουν στους πολλούς, ούτε αρέσκονται με τους πολλούς.* Και γι' αυτό όχι μόνον τους μισούν οι πολλοί αλλά και τους περιγελούν οι πιο πολλοί ανόητοι. (σελ.36). Α. είναι εκείνος που κατάλαβε το φθαρτό και λιγοχρόνιο του σώματος και την θείκη καταγωγή της ψυχής (46) Μόνον στον ά. είναι δυνατόν να δεχτεί τον Θ. επειδή μόνον στον ά. μιλά ο Θ. τη νύχτα με όνειρα, την μέρα με νου. Και με όλα τα μέσα προλέγει τα μέλλοντα αγαθά στους αξίους(51). Έδωσε ο Κ. τα νοήματα αυτού του αιώνα, όπως τα πρόβατα στον καλό βοσκό κι ένωσε την επιθυμία και την οργή για να εξορίσει με το θυμό τα νοήματα των λύκων δαιμόνων και με την επιθυμία να αγαπά τα πρόβατα, αν και πολλές φορές τα χτυπούν βροχές κι άνεμοι. Του έδωσε ακόμη και νομή να τα βόσκει και τόπο ανάπαυσης κι άρπα και κιθάρα και στήριγμα.. *Τρώγεται από τα θηρία η σκέψη* για τον αδερφό μας, αν βόσκει μέσα μας το μίσος, ή η σκέψη της γυναίκας αν γυρίζει στο μυαλό με αισχρή επιθυμία κι η σκέψη του χρυσαφιού, η συνοδευόμενη από πλεονεξία και τα νοήματα των θείων χαρισμάτων με κενοδοξία. Και πρέπει να φυλάμε τους λογισμούς μας και τη νύχτα, όπως ο Ιακώβ (Γεν.31:39)..Αν έρθει η ακηδία ας πάμε λίγο στην πέτρα της θείας γνώσεως, ας πάρουμε την άρπα κι ας χτυπήσουμε με τις αρετές τις χορδές της γνώσεως (Ευαγγ.82-3)..Ο μεγάλος ά. φοβάται την α. όπως ο ελέφαντας τον ποντικό, μήπως ενώ κηρύττει στους άλλους γίνει ο ίδιος αδόκιμος (Καρπ.334)..Τόσο πολύ με την αίσθηση έχει ριζώσει στην ανθρώπινη φύση η *δύναμη της αλογίας*, ώστε οι πολλοί να νομίζουν ότι ο ά. δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μόνο σάρκα που έχει την αίσθηση ως μέσον απολαύσεως της παρούσης ζωής (Δ Θαλ.10). Ο Θ. που δημιούργησε την ανθρώπινη φύση της έδωσε το είναι κατά την θέλησή Του, συνένωσε με αυτή και την δύναμη να πράττει όσα θέλει..Φυσικό κριτήριο έχουμε το νόμο της φύσης, που μας διδάσκει ότι πριν την κατάκτηση της σοφίας των όλων, έπρεπε να κινεί την επιθυμία μας η μυσταγωγή στην γνώση του Δημιουργού των όλων (Δ Θαλ.26-8) Ολοκληρωμένος ά. είναι εκείνος που διατήρησε αμετάβλητες με τη σφοδρότητα του θείου πόθου τις έξεις της πράξεως και της θεωρίας (Ε Θαλ.96).. Η Γραφή την αδιαφορία της ψ. για τα καλά ονομάζει *πέτρες*, γιατί η ψ. είναι αναισθητη ενώ *ξύλα* την προθυμία στα κακά (Στ Θαλ.63)..Ας αποδείξουμε ότι τρώμε για να ζούμε κι όχι ότι ζούμε για να τρώμε, γιατί το ένα είναι γνώρισμα της λογικής και το άλλο της άλογης φύσης..Για να αποκτήσουμε την πνευματική ζωή χρησιμοποιούμε την σωματική ζωή, με άρτο μονάχα όχι για να ζούμε απλώς αλλά για να ζούμε κοντά στον Θ. και να κάνουμε το σώμα άγγελο της ψυχής, λογικοποιημένο με αρετές, την δε ψυχή κήρυκα του Θ., στερεωμένη μόνιμα στο αγαθό (Στο Πάτερ ημών, 265)... Όσοι είναι υπεύθυνοι για τις αμαρτίες τους μοιάζουν με πονηρούς δούλους που συγκρούονται με τον δεσπότη τους, όσοι ενοχλούνται από τα πάθη μοιάζουν με τους παντοτινά μαχομένους, με κείνους που επιτίθενται και παλεύουν, όσοι δεν απέχτησαν ακόμη τις αρετές αλλά αγωνίζονται με τους ακρωτηριασμένους ή φτωχούς..Σιτηρέσιο, που παίρνουμε από τον βασιλ. Χ. είναι η χάρη του αγ.Πνεύμ. (Συμ.Ηθ.Ζ, 56-7)

Τους α. που ενεργούν σύμφωνα με την φύση τους ονόμασε ο απόστολος 'ψυχικούς', τους παρά φύση 'σαρκικούς' και πνευματικοί εκείνοι που προσαρμόζουν στο πνεύμα την φύση, διότι γνωρίζει ο γεωργός Θ. την φύση και την προαίρεση καθενός και σπέρνει το λόγο του και ζητά πράξη ανάλογα με την δύναμή μας (Εφραίμ Α, 332) η πραότητα είναι το υλικό της ταπεινώσεως κι αυτή η θύρα της απάθειας. Μέσω αυτής εισέρχεται στην άπτωτη και τέλεια αγάπη...που γνωρίζει την φύση του, δηλ. τί ήταν πριν γεννηθεί και τί θα γεννηθεί μετά θάνατο. Γιατί ο ά. δεν είναι τίποτε παρά δυσωδία που χάνεται την ίδια στιγμή κι από όλη την κτίση χειρότερος. Γιατί κανένα άλλο κτίσμα άψυχο ή έμψυχο δεν ανέτρεψε ποτέ το θέλημα του Θ (Πέτρος, 87) Όπως το νεογέννητο βρέφος είναι εικόνα

του τέλειου άντρα, έτσι κι η ψ. είναι εικόνα του Θ. που την έπλασε. Όπως το παιδί όσο μεγαλώνει, τόσο γνωρίζει τον πατέρα του κι όταν φτάσει σε ηλικία τότε φαίνονται καθαρά τα χαρακτηριστικά του πατέρα στον γιό και του γιού στον πατέρα, και του φανερώνεται η πατρική περιουσία, έτσι κι η ψ. πριν την παρακοή, έμελε να προοδεύσει και να φτάσει σε τέλειο άντρα. Εξαιτίας όμως της παρακοής βυθίσθηκε σε πέλαγος λησμοσύνης και βυθό πλάνης και κατοίκησε στις πύλες του άδη. Κι από αυτή την απόσταση δεν μπορούσε πια να πλησιάσει και να γνωρίσει ορθά τον Πλάστη παρόλο που Εκείνος την καλούσε να επιστρέψει κοντά Του..αν θές να επιστρέψεις στον εαυτό σου ά. όπως παραμέλησες τις εντολές του Θ. και πρόσεξες τις συνταγές του εχθρού..με πολύ κόπο και ιδρώτα του προσώπου σου θα πάρεις πίσω τον πλούτο σου γιατί παίρνοντας στην αρχή χωρίς κόπο και ιδρώτα το αγαθό έχασες ότι πήρες και παρέδωσες στον εχθρό την κληρονομιά σου.. Το γένος του Αδάμ μετά την παράβαση της εντολής είναι εικόνα του ανθρωποκτόνου Κάιν, έγινε ένοχο αμαρτιών κι είναι γεμάτο φόβο, δειλία και ταραχή καθώς ο σατανάς με ποικίλες επιθυμίες και ηδονές κλυδωνίζει κάθε ψ. που δεν έχει γεννηθεί από τον Θ. και την περιστρέφει σαν το στάρι στο κόσκινο (Μακάριος, 269) Από αγάπη κοσμικού πράγματος και στην φωτιά ρίχνεται και στη θάλασσα βυθίζεται και στην αιχμαλωσία δίνει τον εαυτό του..βλέπεις ότι με την θέλησή του κανείς από αμέλεια ή προσήλωση σε κάτι κοσμικό χάνει το σώμα και την ψ...οι περισσότεροι ά. θέλουν να επιτύχουν τη βασιλεία χωρίς κόπους και ιδρώτα. Μακαρίζουν τους αγίους κι επιθυμούν την τιμή και τα χαρίσματά τους χωρίς να μετέχουν σε ίσο βαθμό στις θλίψεις στους κόπους και στα παθήματά τους .. Τη βασιλεία την επιθυμούν και πόρνες και τελώνες και κάθε ά. αλλά γι'αυτό είναι οι πειρασμοί κι οι δοκιμασίες για να φανερωθεί ποιοί αγάπησαν αληθινά τον Κ. τους ώστε δίκαια να κληρονομήσουν τη βασιλεία των ουρανών..και το στάρι που σπέρνεται και το δέντρο που μπολιάζεται αν δεν περνούσαν από τη σήψη δεν θα είχαν μετά την άκρα ωραιότητα κι ομορφιά (Μακάριος 274)..φίλους του Θ. θεωρούμε τις νοερές κι ασώματες δυνάμεις των αγγέλων. Γνησίους δούλους εκείνους που εκτελούν το πανάγιο θέλημά του ακούραστα χωρίς καμιά παράλειψη. Αχρείους δούλους αυτούς που βαφτίστηκαν δεν φύλαξαν όμως γνήσια τις προς Θ, υποσχέσεις τους. Ως ξένους κι εχθρούς του Θ. αυτούς που είναι αβάπτιστοι ή δεν έχουν την ορθή πίστη. Αντίπαλοι του Θ. εκείνοι που όχι μόνον απέκρυσαν κι απέρριψαν από την ζωή τους το θέλημα του Κ. αλλά και πολεμούν με πάθος αυτούς που το τηρούν... ασεβής είναι μια λογική ύπαρξη και θνητή που θεληματικά αποφεύγει την ζωή και τον Δημιουργό της, που υπάρχει αιώνια, τον θεωρεί ανύπαρκτο. παράνομος αυτός που με την κακή του σκέψη διαστρέφει το νόμο του Θ. και που νομίζει ότι πιστεύει ενώ έχει επιθυμίες κι αντιλήψεις αντίθετες του Θ. Χριστιανός είναι η απιμίμηση του Χ. όσο είναι δυνατόν στον ά. και στα λόγια και στα έργα και στη σκέψη.Πιστεύει δε αλάνθαστα στην αγ.Τριάδα. Θεοφιλής εκείνος που απολαμβάνει όλα τα φυσικά κι αναμάρτητα δώρα του Θ., συγχρόνως όμως δεν αμελεί όσο μπορεί να επιτελεί το αγαθό. Εγκρατής αυτός που ζει στους πειρασμούς και στις παγίδες και τους θορύβους του κόσμου κι αγωνίζεται με όλη την δύναμη να μιμηθεί την ζωή εκείνων που είναι απηλλαγμένοι από τους θορύβους του κόσμου. *Μοναχός είναι τάξη ασωμάτων αγγέλων που κατορθώνεται μέσα σε ρυπαρό σώμα, ο αφοσιωμένος μόνον στις εντολές και στους λόγους του Θ., μια συνεχής βία της ανθρωπίνης φύσεως και μια αδιάκοπη φυλακή των αισθήσεων, εξαγνισμένο σώμα και καθαρό στόμα και φωτισμένος νους, καταλυπημένη ψ. που είναι απασχολημένη με την συνεχή μνήμη του θανάτου όταν είναι ξύπνια κι όταν κοιμάται* (Κλίμαξ, 31-4)

ΑΠΑΘΕΙΑ: Όπως την βάτο την τύλιγε η φωτιά αλλά δεν την έκαιγε, έτσι κι εκείνοι, που έλαβαν το χάρισμα της απάθειας, αν κι έχουν πολύ βαρύ και θερμό σώμα καθόλου δεν ενοχλεί, ούτε βλάπτει τη σάρκα ή το νου η θερμότητα του σώματος. Γιατί η φωνή του Κ. σταμάτησε τη φλόγα της φύσης (Καρπ.329) Στάδια α. (Ε Θαλ.51) η α. είναι εγκάρδιος ουρανός του νου, που λογαριάζει τις πανουργίες των δ. ή ανάσταση της ψ. πριν του σώματος ή τέλεια επίγνωση του Θ. μετά την επίγνωση των αγγέλων..α. έχει η ψ. που ταυτίσθηκε τόσο με τις αρετές όσο κι οι εμπαιθείς με τις ηδονές..νοιώθω πλήρη αναισθησία σε όλα, είμαι πάντα και θα είμαι ενωμένος με τον Θ...επιζητώ το αθάνατο κάλλος που μου είχε δώσει προτού φορέσω το πύλινο αυτό σώμα. Το στέμμα του

βασιλέως δεν αποτελείται από ένα λίθο ούτε κι η απάθεια από μια αρετή. Α. το ανάκτορο του επουρανίου βασιλέως και ως τείχος την άφραση των πταισμάτων..εκείνος που δεν θα εισέλθει στο τείχος ή δεν το υπερπηδήσει προ του θανάτου του θα παραμείνει έξω στην ερημική περιοχή των δαιμόνων και των παθών) (Ησ.59:2)

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ: Χειρότερο από την αμαρτία είναι η απελπισία. Ο Ιούδας ο προδότης και μικρόψυχος δεν είχε πείρα πολέμου κι γι'αυτό α. Ο Πέτρος, η στερεά πέτρα σαν εμπειροπόλεμος δεν παρέλυσε αλλά σπκώθηκε μέσα από καρδιά θλιμμένη και ταπεινωμένη. Κι αμέσως ο εχθρός, όταν τα είδε αυτά σαν να τον έκαψαν δυνατές φλόγες(αγ.Αντώνιος) Στο φοβίμι θα συγκεντρωθούν τα αρπακτικά πουλιά και σε ψ. που έχει απελπισθεί από τον εαυτό της θα συγκεντρωθούν οι δαίμονες, διότι όπου το πτώμα εκεί και τα αρπακτικά πουλιά ..όπως ο καπνός διώχνει τις μέλισσες έτσι κι η κακία την γνώση από την καρδιά (Εφραίμ Α,226) Υπάρχει α. που οφείλεται στο *πλήθος των αμαρτιών* και στο *βάρος της συνειδήσεως* και στην *αφόρητη λύπη* διότι γέμισε η ψ. όλη από τραύματα και καταποντίσθηκε από το βάρος τους στο βυθό της α. κι άλλη από *υπερηφάνεια* και οίηση που μας συμβαίνει διότι θεωρούμε ότι δεν άξιζε ο εαυτός μας τέτοια πτώση..στην πρώτη παραδίδεται ο ά. στην αδιαφορία ενώ στην δεύτερη συνεχίζει με α. τους ασκητικούς αγώνες-πράγμα επιζήμιο. Θεραπεία του ενός η εγκράτεια κι η ευελπιστία και του άλλου η ταπεινώση και να μην κρίνει κανένα (Κλίμαξ 326-7)...όπως είναι αδύνατον να βαδίζει ο νεκρός, έτσι και να σωθεί ο απελπισμένος .. δεν είναι σωστό να αυτοκτονήσει όποιος έχει πυρετό, έτσι κι όχι α. μέχρι τελευταίας αναπνοής(Κλίμαξ,359,361)

ΑΡΕΤΗ: Η εγκράτεια, η ανεξικακία, η σωφροσύνη, η καρτερία κι η υπομονή κι οι παρόμοιες μέγιστες κι ενάρτετες δυνάμεις μας δόθηκαν από τον Θ. κι είναι αντίθετες και αντιστέκονται και μας βοηθούν προς τις αντίστοιχες προς αυτές κακίες. Αν *γυμνάζουμε* αυτές τις δυνάμεις και τις έχουμε πάντα πρόχειρες, τότε νομίζουμε ότι δεν μας συμβαίνει τίποτε πια δύσκολο ή θλιβερό ή αβάσταχτο. Γιατί σκεφτόμαστε ότι όλα είναι ανθρώπινα και τα νικούν οι αρετές, που έχουμε. Αυτά δεν τα έχουν υπόψην τους οι ανόητοι ά...Όσο πιο λίγη περιουσία έχει κανείς τόσο ευτυχέστερος είναι, γιατί δεν φροντίζει για πολλά πράγματα..Δεν μπορούν να κατορθώσουν την α. οι τυχόντες. Την ενάρτη ζωή την πραγματοποιούν όσοι ά. είναι ευσεβείς κι έχουν νου, που αγαπά τον Θ. Γιατί ο νους των πολλών είναι κοσμικός και μεταβάλλεται στη φύση και γίνεται υλικός... Εκείνοι που είναι παραδομένοι στα σαρκικά αμαρτήματα, φροντίζουν οι ά. να είναι *χειρότεροί τους*, νομίζοντας οι δυστυχείς ότι επειδή θα είναι πολλοί οι αμαρτάνοντες θα εξασφαλιστούν οι ίδιοι από την κατηγορία..Εκείνοι, που θέλουν να ζούν την ενάρτη ζωή την ενάρτη και ευλαβή και τιμημένη ζωή δεν πρέπει να διακρίνονται από τους επίπλαστους τρόπους και την ψεύτικη ζωή, αλλά όπως οι *ζωγράφοι κι οι αγαλματοποιοί* να δείχνουν κι αυτοί με τα έργα τους *την ενάρτη και θεοφιλή ζωή*. Κι όλες τις κακές ηδονές να τις αποστρέφονται σαν παγίδες...Η α. της ψυχής είναι πλούτος κι ασφαλισμένος και που δεν μπορεί να κλαπεί και μετά τον θάνατο παρέχει την σωτηρία σε όσους την έχουν αποκτήσει. Έτσι οι φρόνιμοι δεν παρασύρονται από τη φαντασία του πλούτου και των άλλων ηδονών. Να αποφεύγεις να μιλάς για την αρετή και την ευσέβεια στους πολλούς. Δεν το λέω από φθόνο αλλά γιατί κατά τη γνώμη μου θα φανείς *γελοίος* στους ανόητους. Το όμοιο χαιρείται με το όμοιό του..Καλύτερα να μην μιλάς παρεκτός εκείνα που θέλει ο Θ. για τη σωτηρία του α. (41) Οι νηστείες, οι αγρυπνίες, η μελέτη των Γραφών κι η απογύμνωση από τον πλούτο κι η απάρνηση ολόκληρου του κόσμου δεν είναι η τελειότητα αλλά εργαλεία για την τελειότητα, επειδή δεν βρίσκεται σε αυτά η τελειότητα αλλά με αυτά κατορθώνεται. Μάταια καυχόμαστε για τη νηστεία..όταν δεν κατορθώσουμε την αγάπη προς τον Θ. και τον διπλανό μας. Γιατί όποιος κατόρθωσε την αγάπη, έχει μέσα του τον Θ. κι ο νους του είναι πάντα μαζί με τον Θ. (Κασσιανός, 114)... Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής έμενε στην έρημο κι όλες οι πόλεις έρχονταν σε αυτόν. Κι εκείνοι, που φορούσαν τα μεταξωτά βιάζονταν να δούνε την δερμάτινη ζώνη του και να ταλαιπωρούνται στην ύπαιθρο εκείνοι που είχαν οπίτια με χρυσές οροφές, και να ξαπλώνουν στην άμμο παρά να αναπαύονται σε λιθοκόλλητα κρεβάτια. Κι όλα τα

υπέφεραν ευχάριστα, αν και ήταν έξω από τις συνήθειές τους, γιατί ο πόθος της θέας του Ιωάννη μείωνε την αίσθηση των οδονηρών..Τόσο πολυτιμότερη είναι η αρετή από τον πλούτο κι ο πουχαστικός βίος επιφανέστερος από τα πολλά χρήματα. Πόσοι κατά καιρόν εκείνο ήταν πλούσιοι κι είχαν μεγάλη ιδέα για την δόξα τους, και δεν μιλάει κανένας γι'αυτούς. (αγ.Νείλος, 249) Από όλα πρέπει να προηγείται η ελπίδα, η πίστη (που διδάσκουν τον ά. να καταφρονεί τα ορατά υλικά) κι η αγάπη (που ενώνει την ψυχή με τις αρετές του Θ.) Κατά φύσιν αγαθός είναι ο Θ. Ο ά., όταν η ψυχή με το να επιμελείται το καλό, πλησιάζει τόσο τον Θ., ώστε ενεργοποιείται η δύναμή της στο αγαθό (Διάδ.286)..Ο δρόμος της αρετής σε εκείνους, που αρχίζουν να έχουν έρωτα για την ευσέβεια φαίνεται *σκληρός* και πολύ σκυθρωπός, όχι γιατί είναι τέτοιος αλλά γιατί η ανθρώπινη φύση αμέσως μετά την γέννησή της ζεί και συναναστρέφεται στο πλάτος των ηδονών. Σε κείνους, που μπόρεσαν να φτιάσουν στον μέσο του δρόμου, φαίνεται *ευχάριστος και ξεκούραστος*, επειδή η κακία έχει υποταχθεί στη συνήθεια της αρετής. Γι'αυτό ο Κ. είπε: 'πόσο στενός και θλιμμένος ο δρόμος της αρετής' που οδηγεί στη βασιλεία και κατόπιν 'ο ζυγός είναι ήπιος κι ελαφρός'..Ο Κ. είναι που κάνει πρόθυμη την θέληση και τότε πράγματι αισθανόμαστε ότι ο Θ. είναι αυτός που ενεργεί μέσα μας και το να θέλουμε και το ενεργούμε κατά την θέλησή του (Διάδ.321)...*Μην πεις ότι απόκτησες α. χωρίς θλίψη γιατί είναι αδοκίμαστη η α. με άνεση*(Μάρκ.133)...Ο ένας έχει φόρεμα καθαρό, τον ενάρετο βίο. Ο άλλος την ζωή κηλιδωμένη με πονηρά έργα ή μάλλον από την σάρκα..Βλέποντας η ψυχή να την τυλίγει η συνειδητή έξη που διαμορφώνει την ψυχή με την μνήμη των πονηρών κινήσεων κι ενεργημάτων της σάρκας, γεμίζει από την δυσωδία των παθών (Γ Θαλ.61)... *Αν κανείς κάνει τα καλά (νηστεία) από κενοδοξία ή πλεονεξία ή κολακεία ή άλλη αιτία κι όχι για την ευαρέστηση του Θ., τότε δεν έκανε ίσιους τους δρόμους του Κ...*Όταν γεμίσει κανείς από γνώση και παρουσία του Θ. Λόγου που περπατά μέσα τους δια των εντολών, τότε όλα τα πνεύματα της κίβδηλης γνώσεως και κακίας χαμηλώνουν καθώς τα πατεί ο Λόγος και τα υποτάσσει σωριάζοντας το κράτος της κακίας που υψώνεται κατά της ανθρωπίνης φύσεως, εξομαλύνοντας τις χαραδρώσεις της ψ. Οι κακοτράχαλοι δρόμοι, οι αθέλητες συμφορές γίνονται ομαλές, όταν μάλιστα ο νους νοιώθοντας χαρά κι ευφροσύνη τις δέχεται ευχαρίστως με υπομονή κι ευχαριστία, *θεωρώντας κάθε πόνο, θάνατο της μητέρας του θανάτου, της πολύστροφης και πολύπλοκης ηδονής...*Ο Κ. ανοίγει λάκκους στην έρημο, στον κόσμο και την ανθρώπινη φύση, βγάζοντας το χώμα από τις καρδιές των αξίων και καθαρίζοντάς τις από το υλικό βάρος και κάνοντας ευρύχωρες ώστε να δέχονται τις θείες βροχές της σοφίας και της γνώσεως για να ποτίζουν τα κτήνη, τα νήπια του Χ... Στον καθένα που συνδυάζει γνώση με πράξη εντολών, ο Κ. ανοίγει τον δρόμο, διδάσκοντας τους τρόπους των εντολών κι αποκαλύπτοντας τους αληθινούς λόγους των όντων(Δ Θαλ.52-60) *Εκείνος, που κατάλαβε ότι η αρετή είναι απεριόριστη δεν παύει ποτέ να τρέχει, πρώτα για να μην χάσει την αρχή και το τέλος της αρετής, τον Θ. και δεύτερον νομίζει ότι έφθασε στην τελειότητα και ξεπέσει από το αληθώς Όν* (Ε Θαλ.15) Οι δ. ούτε τη σωφροσύνη μισούν, ούτε τη νηστεία αποστρέφονται, ούτε την διανομή χρημάτων, ούτε την φιλοξενία..ούτε όλα όσα χαρακτηρίζουν τον κατά Θ. βίο, *έως ότου συγκλίνουν σε αυτούς ο σκοπός κι η αιτία των αγαθών αυτών πράξεων*..Εκείνους τους δ. που φαίνονται ότι συνεργάζονται στον δρόμο της αρετής κι ότι θέλουν να κτίσουν μαζί του το ναό του Κ.(Α Εσδρ.5:67-8) ποιος άραγε νούς μπορεί να τους καταλάβει, χωρίς τον ζωντανό και δραστικό λόγο.. όλοι οι δαίμονες που προκαλούν όχι την έλλειψη αλλά την οίηση (Ε Θαλ.70-71,76-8). Α. λέει την απαθέστατη και μόνιμη έξη του καλού, που δεν έχει τίποτε από τα δεξιά (κενοδοξία) ή τα αριστερά (ακολασία) (Ζ Θαλ.2).. Κτίσιμο αρετών, που είναι τα λιθάρια. Γωνίες που στερεώνεται η οικοδομή κι ενώνονται οι τοίχοι η υπομονή κι η ανδρεία, λάσπη η ταπείνωση, επειδή γίνεται από χώμα και πατιέται από όλους. κάθε αρετή χωρίς ταπείνωση δεν είναι αρετή, όπως είναι αδύνατον να φτιάξουμε βάρκα χωρίς καρφιά, ιμαντώματα η διάκριση που τη δένει γερά και την ομορφαίνει, στέγη η αγάπη, περιτείχισμα η ταπείνωση που ζώνει ολόγυρα και φυλά όλες τις αρετές και τα παιδιά, που δεν πέφτουν, οι λογ. που γεννιούνται στην ψ. τεχνίτης, ο κτίζων με επίγνωση πως δεν είναι τίποτε, αλλιώς βάζει ένα λιθάρι και βγάζει 2- αββάς μωσούς: 'Παλιοαράνη, αφού δεν είσαι ά. τι γυρεύεις μές τους ά.:', Σιγά-σιγά θα ανεβείς τη

σκάλατων αρετών, όχι αμέσως στην κορυφή, όντας καταρτισμένοι, έχοντας κάνει και την παραμικρή προετοιμασία που θα του χρειαστεί στην εργασία του.. Ο Θ. θέλει να συνεργαζόμαστε στο κατ'ευδοκία θέλημά του(Μτ.7:14) (Δωρ.ιδ)...Όσων αμαρτημάτων χάρη έχασες το καλό, δια της αποχής τους απόχτισέ το. Χρωστάς οβολό στον Θ., δεν δέχεται μαργαρίτη. Έχασες την σωφροσύνη, δεν δέχεται ο Θ. ελεημοσύνη..Μην αντιπολεμείς την κάψα του ήλιου με χειμωνιάτικα ρούχα. Ότι σπείρεις, τούτο και θα θερίσεις (Ισαάκ. 25)..Δεν νομίζεται αρετή εκείνη, προς κατόρθωση της οποίας δεν ακολουθεί κακοπάθεια, επειδή η α. ονομάσθηκε έτσι από τις δυσκολίες, που συναντά..Κάθε αρετή γινομένη με ανάπαυση είναι κατηγορημένη. Κάθε ά. ονομάζεται σταυρός, όταν εκτελείται κατά την εντολή του αγ.Πνεύματος (Ισαάκ, 89).. Η α. υπάρχει μητέρα της λύπης, και από τη λύπη γεννιέται η ταπείνωση, και στην ταπείνωση δίνεται χάρη...Η εργασία της α. είναι η φυλακή των εντολών του Χ...Ο Χ. δεν ζητεί την εργασία των εντολών, αλλά την διόρθωση της ψ. για την οποία νομοθέτησε τις εντολές..Η ψ. που απασχολείται με την αρετή και ζει με ακριβή πολιτεία και φόβο Θ., δεν μπορεί να μένει καθημερινά χωρίς λύπη, γιατί οι αρετές είναι ενωμένες με λύπεις, κι όποιος δεν δέχεται ευχαρίστως τις θλίψεις, αυτός σίγουρα χωρίζεται από την αρετή (Ισαάκ, 37, 197) Όλες οι πράξεις μοιάζουν με τα νεκρά οστά..Μόνον όταν έλθει το αγ.Π. και κατοικήσει μέσα μας, συνδέει τις νεκρές ενάρτετες πράξεις, σαν άψυχα μέλη διεσπασμένα μεταξύ τους, με νεύρα πνευματικής δύναμης και τις συνενώνει με την αγάπη προς τον Θ. και τότε μας αναδεικνύει ζωντανούς από νεκρούς..Αν η αμαρτία είναι το κεντρί του θανάτου, αυτό σημαίνει ότι όσοι αμαρτήσαμε πεθάναμε. Αν είμαστε νεκροί, κι εκείνος ο Χ. είναι η αιώνια ζωή, να μην λέμε ότι δουλεύουμε στον Κ. πριν να ενωθούμε με Αυτόν(Συμ.ΗΘ.Ζ, 41-3)....Ο Θ. δεν θέλει μόνον έργα, νηστείες κτλ. αφού πολλοί κακούργοι και ταπεινοί τα υπέστησαν, χωρίς να απορρίψουν τίποτε από την κακία τους, αλλά ποθεί πνεύμα συντητριμμένο και ταπεινωμένο, να εγκυμονήσει το πανάγιο πνεύμα..τότε μυστικά θα σε αγκαλιάσει και θα σε φιλήσει και θα σου χαρίσει πνεύμα ευθές, ελευθερίας, συγχώρησης και θα στεφανώσει με τις χάριτές του και σε καθιστά ένδοξο δια της σοφίας και της γνώσεως (Συμ.ΗΘ.Η, 75)... Αν δεν σφαγιασθεί κάποιος αληθινά σαν πρόβατο για μια οποιαδήποτε αρετή και δεν χύσει το αίμα του γι αυτήν, δεν θα την αποκτήσει ποτέ, γιατί ο Θ. οικονόμησε να λαμβάνουμε την αιώνια ζωή με τον κατά πρόθεση θάνατο. Πέθανε και θα ζήσεις! Δεν θες; Τότε είσαι νεκρός; ...Πρώτη μονή είναι η μακαρία ταπείνωση, όπως λέει ο μακαρισμός..αν δεν πεθάνει τελείως θανατώνοντας το δικό του φρόνημα δεν θα μπει ποτέ μέσα της..οι α. ευρισκόμενες στη ζωή σαν τα νησιά στο πέλαγος χωριστά η μία από την άλλη κι ενωμένες σαν με γέφυρες, απομακρυσμένες από τα γήινα κι εξαρτημένες και κρατημένες με ασφάλεια η μία από την άλλη..Θεώρησε παλάτι το σώμα, βασιλικό ταμείο την ψ. με την οποία συνάπτεται ο Θ. δια της εργασίας των εντολών, την γεμίζει με το θείο φως του και την απεργάζεται θεό. Οι α. μοιάζουν επίσης με σκάλες για να βρεθούμε στον βασιλικό κοιτώνα (ΗΘ.Λόγ. ΙΑ, 185).. Κρατάς στα χέρια σου τα εργαλεία και τα υλικά, ως άπειρος όμως της τεχνης δεν μπορεί να το ολοκληρώσει..Πόσοι προθυμοποιήθηκαν να κλάψουν σαν την πόρνη, δεν πήραν όμως την άφεση; Πόσοι ανέβηκαν στο Θαβώρ χωρίς να θεωρήσουν τον μεταμορφωθέντα, όχι επειδή δεν παρευρίσκεται αλλά επειδή δεν είναι άξιοι; Πόσοι από τους Ιουδαίους δεν μπήκαν στο οίκημα που κάθονταν οι απόστολοι αλλά δεν έλαβαν τον Παράκλητο; Πόσοι ερμηνεύουν τις Γραφές κι αγνοούν τελείως εκείνον που λαλεί μέσα στις Γραφές; Πόσοι πέθαναν σε σπηλιές και όρη και δεν έγιναν υπεράξιοι του κόσμου; Πόσοι σουχάζουν και δεν γνωρίζουν ούτε τη σημασία του ονόματος;..Γιατί η γνώση του Θ. δεν δίνεται στην εξωτερική σουχία αλλά από την γνώση του Θ. γεννιέται η σουχία σε εκείνον που εργάζεται νόμιμα..πουθενά οι απόστ. δεν προέκριναν την σουχία από την ευαρέστηση δια των έργων, αλλά αποδεικνύοντας την πίστη δια της εκπληρώσεως των εντολών..βρέθηκαν έξω από το στάδιο και τις πολεμικές ταραχές (ΗΘ.ΙΕ, 295-7)..Τί ωφελεί να είστε καθαροί από την αρρενοφθορία αλλά να λιώνετε από φθόνο και μίσος κατά του πλησίον τ.έ. ανθρωποκτόνοι (Ιωαν.5:44) (Κατηχ.κζ, 347) Απέκτησε την τέλεια αρετή, που είναι στολισμένη με όλα όσα αγαπά ο Θ...και ονομάζεται περιεκτική αρετή επειδή έχει μέσα της την ομορφιά κι όλη την ποικιλία των αρετών. Όπως το στέμμα του βασιλιά, έτσι κι αυτή είναι λειψή κι άχρηστη αν υστερεί σε ένα από τα έργα της αρετής. Και μοιάζει

τότε με υψιπετή αϊτό που είδε κάποια τροφή σε παγίδα και με ορμή πέταξε από ψηλά και θέλοντας ν'αρπάξει το θήραμα πιάστηκε από την άκρη του νυχιού, και φαινομενικά έχει όλο το σώμα ελεύθερο κι έξω από την παγίδα, όμως όλη η δύναμη έχει δεσμευθεί σε αυτήν. Κι η αρετή να δεθεί σε κάποιο από τα γήινα πράγματα νεκρώνεται κι εξασθενεί και χάνεται και δεν μπορεί αν σηκωθεί ψηλά, επειδή είναι καρφωμένη σε γήινο πράγμα..όπως το λιοντάρι αφού δέθηκε με μια λεπτή τρίχα, τη γήινη φροντίδα, έλιωσε εντελώς και ταπεινώθηκε..κόψτην λοιπόν για να μην ξεγελαστείς όπως ο Σαμφών που με ένα σιαγόني σκότωσε 1000 και παραδόθηκε στους εχθρούς του με το κόψιμο των μαλλιών του..όπως αυτός που βουτά στο βυθό για να βρεί το πολύτιμο μαργαριτάρι κι ανεβαίνει στην επιφάνεια, ορμώντας γυμνός στην ξηρά με πολύ πλούτο, παρόμοια και συ γύμνωσε τον εαυτό σου από όλες τις βιοτικές ρυπαρότητες και φόρεσε σαν ένδυμα την αρετή(Εφραίμ, Α, 164-6) Η μέρα περιέχει την ουσία του φωτός, αλλά χρειάζεται τον ήλιο για την τελειοποίησή της...έτσι και τα καλά έργα γίνονται με την ενέργεια των α. αλλά τελειοποιούνται με την βοήθεια του Θ. ο ήλιος έχει φως αλλά χρειάζεται τον ουρανό για την τελειοποίησή του. Το ίδιο κι οι ευσεβείς έχουν ανάγκη για την επάνοδό τους στην προηγούμενη κατάσταση..όλα έχουν ανάγκη το ένα από το άλλο..αλλά ένας είναι ανενδής ο Θ.. (Εφραίμ Α, 310) Μακάριος ο αροτριαστής των αρετών, που ύψωσε με την βοήθεια του Κ. τη θημωνιά των καρπών της ζ., σαν εύφορο χωράφι που δίνει πολύ στάρι. Μακάριος ο καλός γεωργός των αρετών που φύτεψε πνευματικό αμπέλι κι αφού το τρύγησε γέμισε τα πατητήρια του με καρπούς ζωής εν Κ. (Εφραίμ Β., 251-2) όπως όταν καλλιεργείται το αμπέλι όλη η επιμέλεια κι ο κόπος γίνονται με την ελπίδα των καρπών, κι αν δεν παραχθούν οι καρποί αποδεικνύεται μάταιη όλη η εργασία, έτσι αν με την ενέργεια του Πνεύματος δεν δούμε μέσα μας καρπούς αγάπης, ειρήνης, χαράς κι αν αυτό δεν το ομολογούμε με κάθε εσωτερική βεβαιότητα και πνευματική αίσθηση τότε αποδεικνύεται περιττός ο κόπος της παρθενίας, της προσευχής, της ψαλμωδίας, της νηστείας..η καρποφορία των αρετών είναι απόλαυση πνευματική με άφθαρτη ηδονή που ενεργείται από το Π. με τρόπο ανέκφραστο σε πιστές και τα πεινές καρδιές (Μακάριος, 256).. Όταν οι 3 δυνάμεις της ψ. ποθούν μόνον τον Θ. σύμφωνα με την εντολή του, είναι επόμενο κι Αυτός ως αγαθός να κατοικήσει μέσα σε αυτόν τον ά. και να πορευθεί μαζί του με την επιφοίτηση του αγ.Π. το σώμα ως άλογο θα υποταχθεί στο λογικό και δεν θα επιθυμεί πλέον κατά του Π. αλλά όπως τα άψυχα ήλιος και σελήνη κινούνται με πρόσταγμα Θ. για να φωτίζουν τον κόσμο, έτσι και το σώμα με την θέληση της ψ. εργάζεται τα έργα του φωτός. όπως ο ήλιος κινείται καθημερινά από την ανατολή στην δύση και συμπληρώνεται μια μέρα, ενώ όταν λείπει έρχεται η νύχτα, έτσι και κάθε α. που κάνει ο ά. φωτίζει την ψ., ενώ όταν λείπει, γίνεται πάθος και σκοτάδι, μέχρις ότου αποκτήσει πάλι αρετή κι έρθει το φως. κι όπως ο ήλιος καθώς μετακινείται σιγά-σιγά από την άκρη της ανατολής στην δύση, δημιουργεί τον χρόνο, έτσι κι ο ά. προοδεύοντας από την αρχή των αρετών γίνεται απαθής. Κι όπως η σελήνη αυξομειώνεται κάθε μήνα, έτσι κι ο ά. στην κάθε αρετή μέχρις ότου φτάσει στην έξη κάποιας α. κι άλλοτε λυπάται κατά Θ. Ενώ άλλοτε χαίρεται κι ευχαριστεί τον Θ. νοιώθοντας ανάξιος για την απόκτηση των αρετών. Και τότε πάλι φωτίζεται, τότε σκοτίζεται μέχρις ότου τελειώσει ο δρόμος. Όλα αυτά γίνονται κατ'οικονομία για να αποφύγει ο ά. την έπαρση και την απόγνωση. Όπως στον κόσμο ο ήλιος κι η σελήνη έχουν αυξομειώσεις, στον μέλλοντα όμως θα είναι πάντα φως για τους δικαίους και σκοτάδι, αλλοίμονο για τους ομοίους με μένα αμαρτωλούς, έτσι και τώρα από την τέλεια αγάπη και την ένθεη θεωρία, η ψ. έχει ανάμικτες τις μεταβολές με τις α. κι ο νους τους σκοτισμούς με τις γνώσεις, μέχρις ότου αξιωθεί ο ά. να ασκεί την εργασία της μέλλουσας ζωής με την τέλεια αγάπη για την οποία γίνεται όλος ο κόπος (Πέτρος, 220) Ο Κ. όσους ζούν στον κόσμο τους χαρακτήρισε ζωντανούς νεκρούς..εκείνοι που ζούν στον κ. και λιώνουν στις αγρυπνίες, νηστείες, κόπους και κακουχίες, όταν αναχωρήσουν από τους ά. προς την μοναχική ζωή, σαν σε κάποιο δοκιμαστήριο ή στάδιο, όλη την προηγούμενη άσκησή τους, τη νοθευμένη και επιφανειακή, δεν την συνεχίζουν πλέον..Έχω δει πολλά και διάφορα φυτά των αρετών, φυτευμένα μέσα στον κόσμο που ποτίζονταν από το βόρβορο του υπονόμου της κενοδοξίας και σκαλίζονταν από το πνεύμα της επίδειξης και λιπαίνονταν με το λίπασμα των επαίνων. Τα ίδια φυτά όταν μεταφυτεύθηκαν σε γη έρημη κι άβατο από κοσμικούς

κι άνυδρο, χωρίς το βρωμερό νερό της κενοδοξίας, αμέσως ξεράθηκαν. Διότι δεν ήταν δυνατόν τα υδροχαρή αυτά φυτά να καρποφορήσουν σε σκληρά κι άνυδρα γυμναστήρια (Κλίμαξ, 48)..Οι ευλογημένες κι όσιες α. μοιάζουν με την κλίμακα του Ιακώβ, οι δε ανόσιες κακίες με την αλυσίδα του απ.Πέτρου. Οι πρώτες καθώς η μια οδηγεί στην άλλη, ανεβάζουν στον ουρανό εκείνον που επιθυμεί ενώ οι κακίες έχουν την συνήθεια να γεννούν η μια την άλλη και να συσφίγγονται μεταξύ τους (Κλίμαξ, 177) ..Εκείνοι που άκουσαν ότι υπάρχει κάπου κρυμμένος θησαυρός τον αναζητούν. Κι επειδή μόχθησαν πολύ στην αναζητήσή του διαφυλάττουν με αγωνία το εύρημα. Ενώ κείνοι που πλούτισαν άκοπα, σκορπίζουν με ευκολία τα πλούτη τους..η πολυλογία γεννιέται άλλοτε από την γαστριμαργία κι άλλοτε από την κενοδοξία (Κλίμαξ, 314) Είδα γεωργούς (νυστεία. αγρυπνία, ελεημοσύνηκλπ) που έσπερνε ο καθένας για διαφορετικό σκοπό. Ο ένας για να ξοφλήσει τα χρέη του. Ο δεύτερος για να πλουτίσει, ο τρίτος για να προσφέρει δώρα στον Δεσπότη Χ.. άλλος για να θηρεύει έπαινο από τους διαβάτες, άλλος για να ζηλέψει ο εχθρός, άλλος για να μην ονειδίζεται ως αργός από τους ά. Πολλές φορές μαζί με το νερό που αντλήσαμε, πήραμε ακούσια κι έναν βάτραχο. Καθώς καλλιεργούμε τις α. υπηρετούμε και τις κακίες, που φαίνονται συμπεπλεγμένες μαζί τους. Με την φιλοξενία η γαστριμαργία, με την αγάπη η πορνεία, με την διάκριση η δεινότης, με την σιωπή η υπεροψία, με την χαρά η οίηση, με την αγάπη η κατάκριση, με την πouxία η ακηδία, με την αγνότητα η πικρή συμπεριφορά, με την ταπείνωση η παρηρησία. Και σε όλα αυτά σαν κοινό κολλύριο η κενοδοξία (Κλίμαξ. 318) η κακία και το πάθος δεν είναι φυσικά διότι ο Θ. δεν είναι δημιουργός παθών. Αντιθέτως από τον Κ. δημιουργήθηκαν πολλές φυσικές αρετές. Η ελεημοσύνη στους ειδωλολάτρεις, η αγάπη στα άλογα ζώα, η έμφυτη πίστη, η ελπίς όταν δανείζουμε και ταξιδεύουμε, κι όταν σπειρούμε..η αγάπη είναι φυσική αρετή των α. Αρετές υπέρ την ανθρώπινη φύση είναι η αγνότης, η αοργησία, η ταπείνωση, η προσευχή, η αγρυπνία, η νυστεία, η συνεχής κατάνυξη..όταν έχουμε μπροστά μας δύο κακά θα εκλέγουμε το ελαφρότερο: επίσκεψη αδερφού οπότε αναγκαστικά ή διακοπή της προσευχής ή λύπη του αδερφού. Η αγάπη ανώτερη της προσευχής, αφού περικλείει όλες τις αρετές. Καθώς έτρωγα μου επιτέθηκαν 2 λογισμοί, της γαστριμαργίας και της κενοδοξίας. Προτίμησα να νικηθώ από την κενοδοξία (να εγκρατευθώ και να επαινεθώ) γιατί φοβήθηκα τα παιδιά της κοιλιόδουλειας (την πορνεία)(Κλίμαξ. 320-1). Όλα έχουν τάξη και αρχή από τον δημιουργό..το τέλος της α. είναι χωρίς τέλος ‘πέρας απέραντων ‘(Ψ.118:96).. πορεία από δύναμη πράξεως σε δύναμη θεωρίας. και στην μέλλουσα ζωή θα προσθέτουμε φως γνώσεως στο φως..ακόμη κι οι άγγελοι προσθέτουν δόξα στην δόξα και γνώση στην γνώση (Κλίμαξ 344)

ΑΡΙΘΜΟΙ: Ο Χ. 30 χρ. γιατί ο α. αυτός, όταν κατανοηθεί μυστικά, παρουσιάζει τον Κ. δημιουργό και προνοπή του χρόνου και της φύσεως των νοτιών που είναι πάνω από την ορατή φύση: 7=χρόνος, 5=φύση, 8=νοτιά, 10=πρόνοια..Εκείνος που έχει νόηση δεν βγήκε ακόμη από την δυάδα. Εκείνος που την άφησε μπήκε στην μονάδα (Μάξ. Α Θαλ.79)

ΑΡΡΩΣΤΙΑ-ΘΛΙΨΗ Άρρωστοι είναι όσοι δεν εννοούν το συμφέρον της ψυχής τους κι όσα ορθά τους λέγονται. Ενώ όσοι εννοούν την αλήθεια και εντούτοις χωρίς ντροπή την αμφισβητούν και φιλονεικούν, αυτών η διάνοια έχει νεκρωθεί κι αρμόζει σε θηρία η συμπεριφορά τους. Δεν γνωρίζουν τον Θ. κι η ψυχή τους δεν έχει φωτιστεί (σελ.35). Α. του σώματος είναι να ανατραπεί η ισορροπία των στοιχείων του και να επικρατήσει ένα στοιχείο κατά τρόπο αφύσικο, ενώ της ψυχής είναι το να ξεφύγει από τον ορθό λογισμό και να νικηθεί από τα πάθη που την κάνουν ά.(αγ.Αντώνιος). *Όπως το κερύ αν δεν ζεσταθεί και μαλακώσει δεν σφραγίζεται, έτσι κι ο ά. αν δεν δοκιμαστεί δεν μπορεί να λάβει τη σφραγίδα της αρετής του Θ..*Επειδή πλήθυνε η ειρήνη των Εκκλησιών πρέπει οι αγωνιστές της ευσέβειας να δοκιμάζονται στο σώμα με συνεχείς αρρώστιες και στην ψυχή με πονηρούς λογισμούς..για να αποφεύγουν ιδιαίτερος οι γνωστικοί κάθε υπερήφανη σκέψη..*Θα λογαριαστεί ως δεύτερο μαρτύριο αν με ευχαριστία υπομένουμε το θέλημα του Κ. γιατί ο ίδιος διάβολος υποκινούσε τους μάρτυρες μπροστά στους άρχοντες να αρνηθούν τον Χ. και φέρνει στους τωρινούς ομολογητές τα διάφορα παθήματα* (Διάδ.320-

2)...Ας υπομένουμε τις θλίψεις και να γνωρίζουμε με ακρίβεια ότι είμαστε χρεωφειλέτες της κακοπάθειάς μας και να μην κατηγορούμε παρά μόνον τον εαυτό μας (Καρπ.333).. Οι α. θα μειωθούν, το έλεος του Κ. θα μείνει στον αιώνα τον μέλλοντα (Καρπ.336)..*Εμείς βλέπουμε όσα μας αφαιρέθηκαν και όχι όσα μας δόθηκαν και είμαστε σκυθρωποί. Ωστόσο με χαροποιείς γιατί προξενώ λύπη για το συμφέρον Σου*(Καρπ.337)... Πρέπει να ξέρει ο μοναχός τί είναι αδυναμία (κατά το Έλεός με ότι ασθενής ειμί) και τί αποστασία από τον Θ. που είναι α. του διαβόλου (Καρπ.346)..Όση ντροπή δεχτεί κανείς χάριν της αλήθειας, 100πλάσια θα δοξαστεί από τους πολλούς. Κι είναι καλύτερο κάθε αγαθό να το ενεργεί ο ά. για χάρη των μελλόντων αγαθών (Μαρκ.134)..Τις θλίψεις του παρόντος αν τις ανταλλάσσεις προκαταβολικά με τα μελλοντικά αγαθά, ποτέ δεν θα ατονήσει ο αγώνας σου από αμέλεια. Όταν κανείς σε βοηθήσει υλικώς χωρίς να λογαριάσεις τον Θ., ύστερα ο ίδιος θα σου φανεί πονηρός..*Τις εναλλαγές των καλών και των κακών να τις δέχεσαι με ηρεμία. Έτσι ανατρέπει ο Θ. τις ανωμαλίες των πραγμάτων* (Μάρκ.139)..Μην νομίζεις ότι κάθε θ. έρχεται στους α., εξαιτίας των αμαρτιών. Υπάρχουν δίκαιοι που έχουν θλίψεις (Μάρκ.140) Εκείνος που δεν προτιμά τους κόπους χάρη της ευσέβειας θεληματικά παιδεύεται σκληρά αθέλητα. Εκείνος που γνώρισε το θέλημα του Θ. και κατά δύναμη το εκτελεί, *με μικρούς κόπους θα αποφύγει τους μεγάλους* (Μάρκ. 141) Όταν εννοήσεις ότι σε όλη τη γη βρίσκονται οι κρίσεις του Κ. τότε κάθε συμφορά θα γίνει δάσκαλος θεογνωσίας ..Όταν οι ά. σου κάνουν κάποια ατιμία ευθύς σκέψου ότι θα σου έρθει κάποια δόξα από τον Θ. και θα νοιώσεις όχι λύπη και ταραχή, αλλά θα μείνεις πιστός στην δόξα και δεν θα κατακριθείς όταν σου έρθει. Ο σπόρος δεν αυξάνεται χωρίς γη και νερό κι ο ά. δεν θα ωφεληθεί χωρίς εκούσιους κόπους και θεία βοήθεια (Μαρκ.148).. Μην λές ότι όποιος δεν έχει πάθη, δεν θλίβεται. Γιατί αν δεν θλίβεται για τον εαυτό του, οφείλει να θλίβεται για τον πλησίον(Μάρκ.153)...Ο Θ. πείραζε τον Αβραάμ δηλ. τον στενοχωρούσε όχι για να μάθει ποιος ήταν, γιατί τον γνώριζε ο παντογνώστης, αλλά για να του δώσει αφορμές για τέλεια πίστη..Κάθε θλίψη ελέγχει την κλίση του θελήματος αν κλίνει στα δεξιά ή στα αριστερά. Γι'αυτό η θλίψη λέγεται πειρασμός, επειδή παρέχει πείρα, δηλ. φανερώνει στον θλιβόμενο τα κρυφά θελήματά του..*Με πανηγύρι μοιάζει κάθε θλίψη. Εκείνος που ξέρει να εμπορεύεται, κερδίζει πολλά. Εκείνος, που δεν ξέρει ζημιώνεται* (Μάρκ.160) ...*Αφού εξαπατηθήκαμε από την ηδονή εξαρχής, προτιμήσαμε τον θάνατο από την αληθινή ζωή. Ας υπομένουμε ευχαρίστως την κακοπάθεια του σώματος που σκοιώνει την ηδονή κι έτσι αφού αφανίσει ο θάνατος της ηδονής τον θάνατο, που προήλθε από αυτήν να λάβουμε πάλι πίσω αγορασμένη με μικρούς σωματικούς κόπους την ζωή που την πουλήσαμε για ηδονή.* Τα παθήματα του παρόντα καιρού δεν είναι άξια να συγκριθούν με την δόξα που μέλλει να αποκαλυφθεί σε εμάς..Όπως κι οι γιατροί κι ο Θ. δεν ξέρει έναν μόνον τρόπο θεραπείας των ψυχών..Ας ευχαριστήσουμε λοιπόν όταν θεραπευόμαστε, έστω κι αν έχει ταλαιπωρία η θεραπεία γιατί το τέλος είναι μακάριο...Ο Αδάμ αφού συγκατέθηκε στην πλευρά του που του πρότεινε την ηδονή, έβγαλε έξω από τον Παράδεισο το ανθρώπινο γένος. Κι ο Κ. που υπόμεινε τον πόνο από το κέντημά της έβαλε τον ληστή μέσα στον παράδεισο..Αν ο Θ. πάσχει κατά την σάρκα αφού έγινε ά. , ποιος όταν υποφέρει δεν χαίρεται που έχει τον Θ. συμμετοχο των παθημάτων του (που το κεντρί της ηδονής αμβλύνουν και μας ελευθερώνουν από τις αιώνιες κολάσεις); (Γ Θαλ.16-26)... Γέροντα επειδή η Γραφή λέγει ότι με πολλές θλίψεις μπορούμε να μπούμε στη βασιλεία των ουρανών, και βλέπω ότι δεν έχω καμιά θλίψη, τί πρέπει να κάμω για να μην χάσω την ψυχή μου; Αν συνέβαινε να είχα κάποιο λογισμό, έπαιρνα την πλάκα κι έγγραφα στον Γέροντα.. και προτού τελειώσω αισθανόμουν ανακούφιση κι ωφέλεια...Γέροντας: Δεν έχεις κανένα λόγο να θλίβεσαι!' (Δωρ.Α,25)... Ούτε οι δ. ούτε τα βλαπτικά θηρία, ούτε οι κακοί ά. μπορούν να ικανοποιήσουν το θέλημά τους όταν δεν το θέλει ο κυβερνών τα πάντα Θ.. Αλλά κι όταν θέλει δίνει όρια σε αυτά στο πόσο πρέπει να βλάψουν, γιατί δεν θα ζούσε στο κόσμο ά...Εάν είχαν δύναμη πραγματική δεν θα υπήρχε ανάγκη να σε φοβίσουν με τα λόγια..Όσοι διάγουν την ζωή τους με π. ουδέποτε παραχωρούνται από την θεία πρόνοια να πέσουν στα χέρια των δαιμόνων και μάλιστα αν καταφιλούν τα πόδια των αδερφών και σκεπάζουν τα σφάλματά τους και τα κρύβουν σαν τα δικά τους (Ισαάκ, 16,22)... 'αλοίμονο σε μένα τον αμελή. Η ψ. μου κάθε ώρα αρρωσταίνει κι

όμως δεν με νοιάζει. Απεναντίας όταν το σώμα μου πάθει κάτι ασήμαντο ζητώ με δάκρυα την θεραπεία του από τον Κ. 'όταν ασθενώ, τότε είμαι δυνατός' (Β Κορ.12:10).. όταν είναι κανείς άρρωστος τότε η ψ. του ζητά ακόμη περισσότερο τον Κ. 'Κ. στη θλίψη μας σε θυμηθήκαμε' (Εφραίμ Β, 316) Τον καιρό της υγείας μου ξέχασα το γιατρό, γι'αυτό και τον καιρό της α. με ξέχασε ο γιατρός..*κι αν ακόμη αδιαφορήσει το βρέφος τη σπλαχνική μητέρα του εκείνη δεν αντέχει να αδιαφορήσει γι'αυτό ..και του πιηνού η αγάπη ξεχειλίζει για τα πουλάκια του διότι νικιέται από την στοργή του..η πηγή εικονίζει το άπειρο πέλαγος των οικτιρμών σου* (Εφραίμ Β, 59-61).. Αν κάποιος δυσανασχετεί, ας σκεφθεί πόσοι ά. πλούσιοι με πολλούς υπηρέτες υποφέρουν στα χέρια ή στα πόδια και που δεν βρίσκουν ανακούφιση ούτε νύχτα ούτε μέρα σαν να είναι δεμένοι με κάποια δεσμά..ας αποκτήσουμε εκούσιο πόνο κι αυτοθέλητη υπομονή..εκείνοι που δεν χαλιναγωγούν τον εαυτό τους με τον θείο φόβο, έχουν ανάγκη τον ανθρώπινο φόβο (Εφραίμ Β, 107-9) Οι ά. γνωρίζουν το βάρος που σηκώνει ο ημίονος, ο όνος, η καμήλα κι ο κεραμοποιός, πόση ώρα διαρκεί το ψήσιμο των σκευών για να μην σπάσουν. Αν ο ά. έχει τόση σύνεση πόσο μάλλον η σύνεση του Θ. γνωρίζει πόσο πειρασμό πρέπει να έρθει στην ψ. για να γίνει δόκιμη και κατάλληλη για την βασιλεία των ουρανών. *Αν το κανάβι δεν χτυπηθεί πολύ δεν μπορεί να γίνει κατάλληλο να χρησιμοποιηθεί για λεπτότατα νήματα κι αν το νεόπλαστο πήλινο σκεύος δεν ψηθεί, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί και το νήπιο δεν είναι κατάλληλο για δουλειές έτσι κι οι ψ. αν και έλαβαν τη θεία χάρη κι έχουν εσωτερική βεβαιότητα από την γλυκύτητα και την ανάπαυση του Π. εξαιτίας της νηπιότητάς τους από αγαθότητα του Κ. επειδή ακόμη δεν δοκιμάστηκαν, εξακολουθούν να είναι νήπιες..* το μαρτύριο των θλίψεων, που οι μάρτυρες υπέμειναν τους α. αυτοί το υπομένουν από πονηρά πνεύματα που παρακίνησαν τους βασανιστές κι όσο περισσότερες θλίψεις υπέμειναν τόση περισσότερη δόξα, όχι μόνον στο μέλλον αλλά και εδώ θα αξιωθούν την παρηγοριά του αγαθού Π. Οι θλίψεις είναι βαριές γιατί δεν επιθυμούμε τον θάνατο για τον Χ. ούτε έχουμε το νου μας προσηλωμένο σε Αυτόν (Μακ.304)..χρειάζεται μερικές φορές να θολώσει και να αναταραχθεί και να εξαγριωθεί η θάλασσα (της ψ.) για να εκβραστούν πάλι στην ξηρά ο βούρκος κι η σαπρία και τα χορτάρια, που οι ποταμοί των παθών κατέβασαν μέσα της. Μετά την αναταραχή της θαλάσσης επικρατεί βαθειά γαλήνη (Κλίμαξ, 94) Παρατήρησα τον λύκο της π. να προσθέτει πόνους στον ασθενή και μες στους πόνους να του προκαλεί σαρκικές κινήσεις και ρεύσεις. Κι ήταν πράγμα καταπληκτικό, να βλέπεις την σάρκα γεμάτη σφρίγος και μανία την ώρα των φρικτών πόνων. Αντιθέτως έστρεψα σε άλλους ασθενείς και τους είδα να δέχονται πάνω στα κρεβάτια την ενέργεια της θείας χάριτος και την παρηγοριά της κατάνυξης και να αποκρούουν έτσι με την παράκληση αυτή τους πόνους και να μην θέλουν ποτέ να απαλλαγούν από την ασθένεια κι άλλους να ταλαιπωρούνται από ασθένεια και με αυτήν σαν κάποιο επιτίμιο να απαλλάσσονται από κάποιο πάθος της ψ. τους και δόξασα εκείνον που με τον πηλό καθάρισε την πηλό, με την ασθένεια της πήλινης σάρκας καθάρισε την αμαρτία της (Κλίμαξ, 310-1) όταν δούμε κάποιον από τους αθλητές του Χ. να πάσχει σωματικώς, ας μην προσπαθήσουμε με πονηρή διάθεση να εξακριβώσουμε το κρίμα και την αιτία της ασθένειάς του. Είναι καλύτερο να τον δεχθούμε με απλή κι απονήρευτη αγάπη και να τον θεραπεύσουμε σαν μέλος του σώματός μας και σαν πληγωμένο στον πόλεμο συστρατιώτη μας. Άλλες α. έρχονται για να καθαρίσουν τα πταίσματά μας κι άλλες για ταπεινώση...τους οκνηρούς ο Κ. μας στην άσκηση τους ταπεινώνει την σάρκα τους. Κάποτε καθαρίζει και την ψ. από τους πονηρούς λογισμούς και τα πάθη (Κλίμαξ. 317).

ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ: Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής έμενε στην έρημο κι όλες οι πόλεις έρχονταν σε αυτόν. Κι εκείνοι, που φορούσαν τα μεταξωτά βιάζονταν να δούνε την δερμάτινη ζώνη του και να ταλαιπωρούνται στην ύπαιθρο εκείνοι που είχαν σπίτια με χρυσές οροφές, και να ξαπλώνουν στην άμμο παρά να αναπαύονται σε λιθοκόλλητα κρεβάτια. Κι όλα τα υπέφεραν ευχάριστα, αν και ήταν έξω από τις συνήθειές τους, γιατί ο πόθος της θέας του Ιωάννη μείωνε την αίσθηση των οδυνηρών..Τόσο πολυτιμότερη είναι η αρετή από τον πλούτο κι ο πουχαστικός βίος επιφανέστερος από τα πολλά χρήματα. Πόσοι κατά καιρόν

εκείνο ήταν πλούσιοι κι είχαν μεγάλη ιδέα για την δόξα τους, και δεν μιλάει κανένας γι'αυτούς. (αγ.Νείλος, 249)

ΒΑΣΙΛΕΙΑ: Β ουρανών είναι η κατανόηση της προαιώνιας ακέραιης γνώσης των όντων που βρίσκεται στον Θ. και θα συμβεί κατά το τέλος των όντων ενώ β. του Θ. η μετάδοση κατά χάριν, των αγαθών που έχει φύσει ο Θ. και θα συμβεί μετά το τέλος των όντων. Η β. των ουρανών βρίσκεται ως δυνατότητα σε όλους όσους πιστεύουν, ενεργοποιείται όμως σε εκείνους, που απέβαλαν θεληματικά όλη τη φυσική ζωή της ψυχής και του σώματος. Μερικοί λένε ότι η β. των ουρανών είναι η ζωή αξίων στους ουραμούς, ή ότι είναι η όμοια με των αγγέλων κατάσταση των σωζομένων, ή η μορφή της θεϊκής ωραιότητας εκείνων, που φόρεσαν την εικόνα του επουρανίου. Όλες οι γνώμες συμπήπτουν γιατί σε όλους ανάλογα με την ποιότητα και την ποσότητα της δικαιοσύνης τους δίνεται η μελλοντική χάρη. (Β Θαλ.90-3)...Αλλοεθνής υπηρέτης κι υπηρέτρια είναι ο θυμός κι η επιθυμία, τους οποίους βάζει κάτω από το ζυγό του λογικού ο θεωρητικός νους με την δύναμη της ανδρείας και της σωφροσύνης, για να υπηρετούν τις αρετές και δεν δίνει καθόλου σε αυτούς ελευθερία μέχρις ότου ο νόμος του πνεύματος απορροφήσει το νόμο της φύσεως, όπως καταπίνεται ο θάνατος της δύστυχης σάρκας από την άπειρη ζωή. Θα φανερωθεί έτσι καθαρά ολόκληρη η εικόνα της άναρχης Β., η οποία θα έχει την μίμηση του πρωτοτύπου, μεταβάλλοντας την επιθυμία στην άδοξη ηδονή του θείου έρωτα και στο αμόλυπτο θέλημα, το δε θυμό σε πνευματικό ζήλο και φλογερή ακατάπαυστη κίνηση και σε μανία γεμάτη σωφροσύνη. Εικόνα της άναρχης β. είναι η σταθερότητα του νου σχετικά με την αληθινή γνώση κι η αφθαροσία της αισθήσεως σχετικά με την αρετή, όταν ψυχή και σώμα είναι συνδεδεμένα μόνον με τον θείο νόμο του Πνεύματος κατά την μεταβολή της αισθήσεως σε νου. Στην κατάσταση αυτή τα διαπερνά συνεχώς η αεικίνητη και ζωντανή ενέργεια του Λόγου (Ε Θαλ.54-5).. Η γνώση αύτως φανερώνεται εντός της ψ. ανελπίζτως δωρεάν, καθότι η βασιλεία των ουρανών υπάρχει μέσα μας και δεν ελπίζεται δια τύπων, ούτε δια παρατηρήσεως, αλλά αποκαλύπτεται στην διάνοια αναίτιως χωρίς κάποια μελέτη (Ισαάκ, 327)..Η α. είναι η β., που μυστικώς υπεσχέθη ο Κ. στους αποστόλους να φάνε διότι το 'εσθίετε και πίνετε' τί άλλο είναι παρά η αγάπη; Επειδή υπάρχει ικανή αγάπη να τρέφει τον ά. Αυτό είναι το κρασί που ευφραίνει την καρδιά του α. Από αυτό ήπιαν οι άσωτοι κι έγιναν ευλαβείς, οι άρρωστοι κι έγιναν δυνατοί..Δεν είναι δυνατόν να περάσει κανείς την μεγάλη θάλασσα των αμαρτιών χωρίς πλοίο μεταξύ μας και του νοερού παραδείσου και να φθάσει κανείς στην αγάπη του Θ.. Μόνο με το πλοίο της μετάνοιας μπορούμε να διαβούμε τη βρωμερή θάλασσα, με κωπηλάτη τον θείο φόβο. Η αγάπη είναι το θεϊκό λιμάνι (Ισαάκ, 350)..η καθαρότης κι η υγεία της ψ. είναι η β. της ψ.και καθώς ο ασθενής γιος του βασιλιά φροντίζει πρώτα για την υγεία του και κατόπιν για το βασίλειο, έτσι κι ο αμαρτωλός (Ισαάκ, 465-6)... *Κάθε ά. που ζητεί την δόξα του Θ. με κάθε τρόπο και σε κάθετί, ούτε θα σκεφθεί να εξουσιάσει κάποιον ή να υπερέχει αυτού μικρού ή μεγάλου, αλλά όσο περισσότερων ά. αναλάβει την φροντίδα, τόσο περισσότερο έχει τον εαυτό του εσχατώτερο και δούλο των πολλών εκείνων λαών..Αυτοί που έχουν την όρεξη του πλούτου και της απόλαυσης είναι εθνικοί κι όχι αληθινοί Χριστιανοί...* Ας παρακαλέσουμε να έλθει σε μας ο πάνω από κάθε αρχή κι εξουσία κι όνομα ευρισκόμενος και να βασιλεύσει στον καθένα μας, ώστε ο καθείς αφού τον λάβει ολόκληρο μαζί του, να τον έχει ακώριστο μέρα και νύχτα λάμποντα με το απρόσιτο φως, το οποίο πρόκειται να καταφάγει τους αντιθέτους τότε, όταν θα έλθει για τους απίστευτους, που δεν τον δέχονται τώρα να βασιλεύει. Κι ας τον έχει ώστε να εισέρχεται στο σπίτι μαζί του και να ξαπλώνεται μαζί του πάνω στην κλίνη, να περιπλέκεται με αβάσταχτο φως και να τον κατασπάζεται αρρήτως, να παρηγορεί αρρώστιες, να διώκει θλίψεις, να απομακρύνει δ. να παρέχει κάθε ώρα χαρά και δάκρυα γλυκύτερα από μέλι και κηρύθρα, να θεραπεύει πάθη ψ. και σώματος, να αφανίζει θάνατο, να ανεβάζει τον καθένα μας στους ουραμούς και φέροντάς τον ο καθείς πάνω στους ώμους του να τον έχει αναλαμβανόμενο εκεί. Αυτά πρέπει να πάθεις και να μάθεις αγαπντέ (Συμ.ΗΘ.Γ, 349-54)...*Β. είναι η μετοχή του αγ.Πνεύματος γιατί αυτό σημαίνουν τα λόγια ότι η β. του Θ. είναι μέσα μας..όσοι είναι έξω από την συνεχή βία και στενοχώρια και περιφρόνηση και*

θλίψη να μην λένουν έχουμε μέσα μας το αγ.Π. διότι χωρίς έργα και περιφρόνηση και κόπους ο μισθός της αρετής δεν δίνεται σε κανένα.. δείξε έργα και ζήτα μισθούς (κατηχ.ς, 501)... ποιός είμαι εγώ Κ. ο αμαρτωλός κι ακάθαρτος που έριξες το βλέμμα σου πάνω μου και με αξίωσες να μιλώ μαζί σου; Εσύ ο άκραντος, ο αόρατος και σε όλους απρόσιτος, πώς φανερώνεσαι σε μένα προσιτός και γλυκός και ωραιότατος με την απαστράπτουσα δόξα και χάρη σου: η άφραστη ομορφιά του φαινομένου πλήγωσε την καρδιά μου και με προσείλκυε προς άπειρη αγάπη κι αυτή η αγάπη με έκανε να μην στρέφομαι προς τα κάτω, αλλά επειδή είχα μεταφερθεί έξω από τα δεσμά της σάρκας χαιρόμουν και πάλι και ήμουν σωστός ά...μου δινόταν η βεβαιότητα της συγχωρήσεως των αμαρτιών μου κι έβλεπα τον εαυτό μου αμαρτωλότερο από κάθε ά...χαίρω διότι ο Χ. στον οποίο πίστεψα μου δώρησε αιώνια κι ασάλευτη βασιλεία και ως ανάξιος των εκεί αγαθών κλαίω διαπαντός και δεν θα πάψω να κλαίω (Κατηχ.ΙΖ, 163).. Εκείνος που δεν απέχτησε συνειδητά μέσα του την β. των ουρανών πώς θα μπει σε αυτή μετά θάνατο; (Κατηχ.ΛΔ, 479).. Ο φιλόχριστος βασιλιάς είναι αξιομακάριστος, γιατί θα αφήσει την μνήμη του για να τον ευλογούν κι επαινείται στον ουρανό και πάνω στη γη..Ο σημερινός β. αύριο θα πεθάνει ενώ κείνος που κάνει το θέλημα του Κ. μένει αιώνια (Εφραίμ Α, 186,8) Β. του Θ. είναι η θεάρεστη ζωή και η πρώτη κι η δεύτερη παρουσία του Κ. (Πέτρος, 113).. *Η γέννα μας ευεργετεί περισσότερο* από την βασιλεία των ουρανών γιατί εξαιτίας της πολλοί μπαίνουν στην βασιλεία, ενώ λόγω της βασιλείας, λίγοι με την φιλανθρωπία βέβαια του Θ.. αυτό γιατί η πρώτη μας διώχνει με τον φόβο, ενώ η άλλη μας αγκαλιάζει και σωζόμαστε με τα δύο με την χάρη του Χ. (Πέτρος, 141)

ΒΑΠΤΙΣΜΑ: Μερικοί νόμισαν ότι το Π. της αλήθειας και το πνεύμα της πλάνης κρύβονται στο νου όσων βαφτίζονται..Από τη στιγμή του β. ο διάβολος διώχνεται έξω κι η χάρη, η αλήθεια κυριαρχεί μέσα στην ψυχή..,Ο δ. θολώνει όμως το νου με την γλυκύτητα των παράλογων ηδονών εξαιτίας της χαιρότητας του σώματος.. 'Περάσαμε μέσα από τη φωτιά και νερό, και μας έβγαλες σε τόπο αναψυχής'.. Ο Κ. παραχωρεί όταν αγωνίζεται η ψ. για προκοπή, να πειράζεται περισσότερο από δ. για να την διδάσκει την διάκριση του καλού και του κακού και να την φέρνει σε μεγαλύτερη ταπεινώση λόγω της αισχύνης που προκαλούν οι δαιμονικοί λογισμοί στην ψ. όταν είναι στο στάδιο της καθάρσεως..Το Β. αφαιρεί την ακαθαρσία της αμαρτίας, τον διπλό χαρακτήρα της θέλησής μας δεν τον αλλάζει, ούτε εμποδίζει τους δαίμονες να μας πολεμούν.. 'όλη η δόξα της κόρης είναι μέσα' στην καρδιά, όπου αισθανόμαστε να αναβλύζει ο θείος πόθος.. Οι φονικοί δαίμονες αιχμαλωτίζουν βίαια την ψ. με τις αισθήσεις του σώματος, όταν μας βρούν να τρέχουμε τον δρόμο της ευσέβειας με την αμέλεια...(Διάδ.312) Με το Β. ανακαινίζομαστε και λαμπρύνονται όλες οι γραμμές της ψυχής, δηλ. το κατ'είκόνα του Θ. μέσα μας. Το δεύτερο, το 'καθ'ομοίωση' η χάρη περιμένει να το πραγματοποιήσει μαζί μας. Όταν λοιπόν αρχίσει ο νους με πολλή αίσθηση να γεύεται την αγαθότητα του αγ.Πνεύματος, τότε πρέπει να γνωρίζουμε ότι η χάρη αρχίζει να ζωγραφίζει πάνω στο κατ'είκόνα το καθ'ομοίωση. Οι ζωγράφοι στην αρχή ιχνογραφούν το σχήμα του α. και σιγά -σιγά προσθέτοντας χρώματα φτάνουν στην απεικόνιση μέχρι των τριχών. Έτσι κι η θεία χάρη πρώτα με το Β. ρυθμίζει το καθ'είκόνα επαναφέροντας τον ά. στη στιγμή της δημιουργίας του. Κι όταν δει ότι με την διάθεσή μας επιθυμούμε το κάλλος της ομοιώσεως κι ότι στεκόμαστε γυμνοί κι άφοβοι στο εργαστήριό της, τότε ζωγραφίζει πάνω στην αρετή αρετή και προσθέτει στη μορφή της ψ. δόξα..Γιατί αν ο νους δεν πάρει την ομοιότητα μέσω του θείου φωτός, όλες σχεδόν οι αρετές κι αν υπάρχουν, ο ίδιος είναι αμέτοχος της τέλει αγάπης..Όταν προστεθεί ο φωτισμός της αγάπης, τότε φανερώνει ότι το κατ'είκόνα βρίσκεται καθ'ολοκληρία στην ωραιότητα του καθ'ομοίωσιν (Διάδ.318).. Το β. του Κ. τύπος των δικών μας αυτοπροαίρετων κόπων για χάρη της αρετής, με τους οποίους αφού καθαρίσουμε τους μολυσμούς της συνειδήσεώς μας, δεχόμαστε τον εκούσιο θάνατο της προαίρεσεώς μας προς τα ορατά και ποτήρι τύπος των περιστασιακών ακούσιων πειρασμών που επέρχονται σε μας παρά την προαίρεσή μας, χάρη της αλήθειας. Με αυτούς προτιμώντας περισσότερο το θείο πόθο από την ίδια μας φύση, δεχόμαστε θεληματικά τον βίαιο θάνατο της φύσης (Γ Θαλ.98-100)...Δεν λαμβάνουν τον Χ. όλοι οι

βαφτιζόμενοι, αλλά οι βεβαιόπιστοι κι εκείνοι, που ευτρέπισαν τους εαυτούς τους με τέλεια γνώση ή προκάθαρση κι ήλθαν στο β. Απόδειξη: Πρ.8:14-8, όπου οι βαφτιζόμενοι δεν είχαν λάβει το αγ.Π., αλλιώς δεν θα χρειαζόταν η προσευχή κι η επίθεση των χεριών των αποστόλων...θα γνωρίσουμε ότι ο Χ. παίρνοντας σαν καθρέφτη τις θείες Γραφές για να δούμε ολόκληρους τους εαυτούς μας (Συμ.Ηθ.Ι, 135-7).. Εκείνος που αγνοεί και το β. που βαφτίστηκε νήπιος και δεν γνωρίζει ούτε ότι βαφτίστηκε, αλλά το αποδέχτηκε μόνον με την πίστη και το απέπλυσε με χίλιες αμαρτίες και συγχρόνως απαρνείται το β. (που δίνεται από τον ουρανό με το Π. από φιλανθρωπία του Θ. σε όσους με μετάνοια το ζητούν) πώς αλλιώς θα μπορέσει κάποτε να σωθεί;..διότι το Π. με την μετάνοια θα σας γίνει φωτεινός κολυμβήθρα κι αφού σας περιλάβει μέσα στους κόλπους Του όλους κατά ανέκφραστο τρόπο και σας αναγεννήσει θα σας καταστήσει από φθαρτούς άφθαρτους, από θνητούς αθάνατους κι αντί για γιους ά. γιούς του Θ. θέσει και χάρη, όπως ο πατέρας μας ο Στουδίτης. (Κατηχ.ΛΒ, 455)

ΒΙΑ: Αν καταβάλλουμε β. έστω και πολλή ασθετική, θα κάτσουμε στην Ιερουσαλήμ..Θα περιμένουμε βία ισχυρή ανάλογη με την δική μας. 'Ακούστηκε ήχος σαν ορμητικό βίαιο φύσημα' για να καταδαμάσει την κακία, που πάντα σέρνει βίαια προς το χειρότερο(Καρπ.340)..Εκείνος που επιτίθεται με σφοδρότητα κι αποφασιστικότητα κατά των δ. με εγκράτεια με προσευχή θα πάρει ως αντάλλαγμα δυνατότερα χτυπήματα μέχρι το σημείο να φτάσει στην απελπισία βλέποντας την ψ. καταδικασμένη στο νοητό θάνατο (Ρωμ.7:23-4)..Εμείς δεν θα απομακρυνθούμε Κ. από σένα μέχρι ότου μας ευσπλαχνισθείς και μας ελεήσεις..Γνώρισμα της μεγάλης και γενναίας ψ. είναι να μην απελπίζεται στις συμφορές (Μακάριοι όσοι δεν με είδαν και πίστεψαν)..Αν ο κατάψυχος αέρας τα πάντα υποτάσσει, πώς και η θερμότητα δεν θα μεταβάλλει τα πάντα; Ας πιστέψουμε ότι το ψυχρό και μαύρο κάρβουνο της διάνοιάς μας, αργά ή γρήγορα θα γίνει θερμό και λαμπερό με την επίδραση της θείας φωτιάς...Από τον δ. και τα πάθη απαλσομάστε όχι μόνον με τη νηστεία αλλά και την κραυγή της καρδιάς (Ψ.106:6)(Καρπ.344)

ΒΛΑΣΦΗΜΙΑ: στο αγ.Π. όπως λέγει ο αγ.Βασίλειος, είναι το να αποδίδει κανείς τις ενέργειες του στο αντίθετο Π. (Κατηχ.ΛΒ, 451)

ΓΕΝΝΗΣΗ: Πιστεύοντας και μετανοώντας θερμά συλλαμβάνουμε στις καρδιές μας τον Λόγο του Θ., όπως η Παρθένος, με το να διατηρούμε τις ψ. μας παρθένες και αγνές. Κι όπως εκείνη, επειδή ήταν υπεράνω δεν την έφλεξε η φωτιά της θεότητας, έτσι ούτε κι μας μας καταφλέγει, όταν διατηρούμε αγνές και καθαρές τις καρδιές αλλά γίνεται δροσιά από τον ουρανό και πηγή ύδατος κι αθάνατης ζωής, που ρέει μέσα μας..ήλθε να βάλω το πύρ του αγ.Πνεύματος στη γη'..Από κείνη την άχραντη σάρκα, που προσέλαβε στις αγνές λαγόνες της πανάχραντης και Θεοτόκου Μαρίας, ο καθισμένος δεξιά του Θ. και Πατρός, τρώγοντας ο καθένας από μας την σάρκα Του τον έχουμε μέσα μας..αναμιγνυόμενος κατά ανέκφραστο τρόπο με τις ουσίες μας και θεοποιώντας μας ως συσώμους κι ως όντες σάρκα από την σάρκα και οστούν από τα οστά του (Λουκ.8:21)..Από την πανάμωμη μητέρα του δανείσθηκε την παναμώμητη σάρκα του κι αντι αυτής της δώρησε την θεότητα του ενώ από μας δεν λαμβάνει σάρκα μεταδίδει όμως την θεωμένη σάρκα του..η σπορά ενός θνητού και φθαρτού ανδρός γέννησε και γεννά με γυναίκα φθαρτούς και θνητούς γιούς. Ο αθάνατος κι άφθαρτος λ. του αθανάτου κι αφάρτου Θ. γέννησε και γεννά αθάνατα κι άφθαρτα τέκνα, αφού πρώτος Αυτός γεννήθηκε από την Παρθένο, εν αγ.Πνεύμ.(Συμ.Ηθ.Α, 177-185)

ΓΝΩΣΗ: Κανείς δεν βλέπει τον ουρανό και δεν εννοεί αυτά που περιέχει, παρά μόνον ο ά. που φροντίζει να ζεί ενάρετα και συλλογίζεται και δοξάζει Εκείνον που τον έπλασε για να τον σώσει και να του χαρίσει την ζωή. Γνωρίζει εκείνος ο ά. που αγαπά τον Θ., ότι χωρίς τον Θ. τίποτε δεν υπάρχει (44)...Το κακό γεννιέται από την άγνοια του Θ. ενώ το αγαθό από τη γνώση Του, που σώζει την ψυχή.. Η γ. κι ο φόβος του Θ. θεραπεύουν τα πάθη, που προξενεί η ύλη στην ψυχή. Όταν η ψυχή δεν γνωρίζει τον Θ. τα πάθη μένουν αθεράπευτα και προκαλούν σάπισμα της ψυχής για το οποίο είναι ανεύθυνος ο Θ.

γιατί έχει δώσει γ., εμπειρία κι επιτηδειότητα στους ά. για να μεταβάλει τη θνητότητα σε αθανασία (51) Τη γ. την προξενεί η προσευχή και η πολλή πouxία και η τέλεια αμεριμνησία, ενώ τη σοφία την προξενεί η συνεχής μελέτη των λόγων του Θ., που γίνεται χωρίς κενοδοξία και προπάντων η χάρη του Θ. (Διάδ.287)..Η πρακτική αρετή είναι η πιο αληθινή πνευματική γνώση (Καρπ.332) Πρώτα παίρνει ο Πέτρος τα κλειδιά της βασιλείας και κατόπιν παραχωρείται να πέσει για να ταπεινωθεί. Και σύ αν δεχτείς το κλειδί της θείας γνώσεως και εντούτοις πέσεις μην παραξενεύεσαι! Δόξαζε τον σοφό Θ. που βάζει καλινάρι στην οίηση στην ανθρώπινη οίηση! (Καρπ.342).. Αν είσαι φιλομαθής να γίνεις και φιλόπνοος (κάτι που μας διδάσκουν οι αναπάντεχοι πειρασμοί) γιατί η ψιλή γνώση 'φουσκώνει' τον ά..(Ηούχ.193)..Εκείνος, που άφησε την πράξη και βασίζεται σε μια απλή γ. αντί για δίκονο μαχαίρι, κρατά καλαμένιο ραβδί, που σε καιρό πολέμου θα του τρυπήσει το χέρι και θα μπει μέσα σε αυτό και θα του βάλει το φυσικό δηλητήριο, προτού του το βάλουν οι εκθροί (Μάρκ.135).. Η γ. των πραγμάτων προστίθεται στους α. ανάλογα με την εργασία των εντολών. Η βαθιά γ. της αλήθειας, ανάλογα με την ελπίδα στον Χ. (Μάρκ.154) Όταν ο ήλιος ανατέλλει και φωτίζει τον κόσμο, φανερώνει και τον εαυτό του και τα πράγματα, που φωτίζονται από αυτόν. Έτσι κι ο ήλιος της δικαιοσύνης, όταν ανατέλλει στον καθάρο νο, φανερώνει και τον εαυτό Του και τους λόγους όσων έχουν γίνει από Αυτόν..Δεν γνωρίζουμε τον Θ. από την ουσία Του, αλλά από τα θαυμαστά έργα του και την πρόνοιά του για τα όντα. Από αυτά σαν σε καθρέφτη, βλέπουμε την άπειρη αγαθότητα και σοφία και δύναμή του (Μάξ. Α, 59)... Η γ. είναι από τη φύση της είναι καλή όπως κι η υγεία αλλά τα αντίθετά τους ωφέλησαν πολλούς πολύ περισσότερο από ότι αυτά. Στους κακούς η γ. δεν βγαίνει σε καλό, ούτε η υγεία, ούτε ο πλούτος, ούτε η χαρά γιατί δεν τα χρησιμοποιούν για το συμφέρον της ψ..Επομένως ούτε τα αντίθετα είναι φύσει κακά, αν και νομίζονται τέτοια (Μάξ.Β 77)...Δρόμος για τη γ. είναι η απάθεια κι η ταπείνωση..Επειδή η γ. φουσκώνει κι η αγάπη οικοδομεί ένωση με την γ. την αγάπη και θα είσαι ταπεινός και πνευματικός οικοδόμος που θα οικοδομείς και τον εαυτό σου κι εκείνους, που σε πλησιάζουν..Είναι φυσικά παρεπόμενα της γ. η οίηση κι ο φθόνος. Η αγάπη ανατρέπει και τα τρία..Εκείνος, που καταξιώθηκε γ. έχει όμως μνησικακία, μοιάζει με εκείνον που τρυπά τα μάτια με τριβόλια (Μάξ.Δ, 59-62)... Αν ο Χ. κατοικεί στις καρδιές μας με την πίστη κι όλοι οι θησαυροί της γ. και σοφίας είναι κρυμμένοι σε αυτόν, άρα όλοι οι θησαυροί αυτοί είναι κρυμμένοι στην καρδιά μας και γίνονται φανεροί μέσω της εργασίας των εντολών. Αυτός είναι ο θησαυρός που είναι κρυμμένος στον αγρό της καρδιάς σου και δεν το βρήκες εξαιτίας της αργίας σου. Γιατί αν τον είχες βρεί, θα πουλούσες τα πάντα για να τον αγοράσεις. Τώρα άφησες τον αγρό και περιποιείσαι τα γύρω του, και δεν βρίσκεις παρά αγκάθια. Γι'αυτό 'μακάριοι οι καθάροι στην καρδιά' και 'πουλήστε τα υπάρχοντά σας' (Μάξ.Δ,70-73) Η γ. των θείων θεωρημάτων που έρχεται ξαφνικά στον ασκητή χωρίς να το περιμένει, λόγω ταπείνωσης, κατασυντρίβει το φρόνημα εκείνου που με κόπο και μόχθο την αναζητεί για επίδειξη και δεν την βρίσκει. Και προξενεί χωρίς λόγο φθόνο στον άνοπτο εναντίον του αδερφού του, και σκέψη φόνου και λύπης. Εκείνοι που ζητούν την γ. και αποτυγχάνουν λόγω απιστίας ή γιατί από άνοπτη εριστικότητα θα αρχίσουν ίσως να υπερηφανεύονται εναντίον εκείνων που έχουν την γνώση..Εκείνοι που αντικρύζουν με ευσέβεια τα όντα και δεν προσπαθούν να εφεύρουν κανένα τρόπο επιδείξεως, θα βρούν μπροστά τους να τους προϋπαντούν ολόφωτες θεωρίες των όντων και να προκαλούν την τελειότητα κατανόσή τους 'Ελάτε να κληρονομήστε' (Δευτ.6:10-11)..Όπως η αίσθηση έτσι κι η γνώση είναι θεωρητική που στοχάζεται μόνον κατ'έξη τους λόγους των όντων χωρίς ωφέλεια κι η ενεργητική που βασίζεται στην πράξη και θεωρεί αληθινή κατανόηση των όντων που βεβαιώνεται κι από την πείρα...Ο σοφός είτε διδάσκει είτε διδάσκεται και μόνον τα ωφέλιμα θέλει ενώ ο δοκνησσοφος τα περίεργα..Ποτέ η ψ. δεν μπορεί να υψωθεί στην γνώση του Θ. αν ο ίδιος ο Θ. από συγκατάβαση δεν την πιάσει και την ανεβάσει προς τον εαυτό Του (Θαλ.Α,18-21,31)..Κάθε γνώση των ουρανίων εδώ, όταν συγκριθεί με την μέλλουσα, είναι ένα σκοτεινό αίνιγμα που περιέχει την εικόνα της αλήθειας αλλά όχι την πραγματική αλήθεια που μέλλει να φανεί.(Δ Θαλ.47)..Η θεία χάρη δεν ενεργεί φωτισμούς γ., αν δεν υπάρχει το όργανο, που έχει τη φυσική δύναμη να δεχτεί τον φωτισμό, ούτε πάλι το δεκτικό

αυτό όργανο ενεργεί το φωτισμό της γ. (πέρα από τα αισθητά) χωρίς την χάρη που τον χορηγεί. Το Π. το άγιο μέσα μας ζητεί κι ερευνά την γνώση των όντων. Δεν ζητεί όμως για τον εαυτό του γιατί είναι Θ. και πέρα από κάθε γ., όπως ακριβώς ο Λογος γίνεται σάρκα όχι για τον εαυτό Του αλλά για μας..Δεν θα το ενεργούσε στους αγίους αν δεν είχαν την δύναμη, που από την φύση της ζητεί κι ερευνά γ. (Στ Θαλ.12,16)... Η γ. των θείων είναι 2 ειδών: Η μία είναι σχετική και βρίσκεται μόνο στο λόγο και τα νοήματα, η άλλη έχει ενεργό αίσθηση εκείνου που με πείρα γνωρίσαμε. Με την δεύτερη γνωρίζουμε την υπέρ φύσιν θέωση. 2 ειδών είναι η γ. Η μία βρίσκεται στο λόγο και στα θεία νοήματα και δεν έχει παρούσα κατ'είδος την αίσθηση όσων νοήθηκαν. Η άλλη είναι ενεργητική και χωρίς λόγο και νοήματα, έχει μόνον την κατ'είδος απόλαυση των αληθινών (Στ Θαλ.29-30)... Εκείνος που ξεχωρίζει τη γνώση από την πράξη ή τη γ. έκανε ανυπόστατη φαντασία ή την πράξη είδωλο (Στ Θαλ.88)... Καθώς το ζωγραφισμένο νερό δεν μπορεί να ικανοποιήσει την δίψα του τεχνίτη, που το ζωγραφίζει καθώς και τα καλά όνειρα εξαπατούν μετά τον ύπνο τον ά., που βλέπει αυτά, έτσι νόησε και την διδασκαλία της έξω σοφίας, που διδάσκει την αρετή χωρίς να την πράττει (Ισαάκ, 9)... *Όποιος υποτάζει τον εαυτό του στον Θ. βρίσκεται κοντά στο να του υποταγούν τα πάντα. Όποιος εγνώρισε εαυτόν, σε αυτόν δίνεται η γ. των πάντων. Δια της υποταγής της ψ. θα σου υποταχθούν τα πάντα. Όταν βασιλεύει η τ. στη ζωή σου, υποσιτάσσεται σε σένα η ψ. σου και μαζί της θα υποταχθούν τα πάντα. Γιατί γεννιέται η ειρήνη στην καρδιά.* Αληθινά Κ. αν δεν ταπεινωθούμε εμείς θα μας ταπεινώσεις εσύ. *Η αληθινή ταπείνωση είναι γέννημα της γ. κι η αληθινή γ. γέννημα πειρασμών* (ΙσαάκΙΣΤ; 73)...Γ. είναι αίσθηση αθάνατης ζωής κι αθάνατος ζωή είναι αίσθηση εν Θ.. Επειδή από τη γ. γεννιέται η αγάπη του Θ., η δε κατά Θ. γνώσις υπάρχει βασιλιάς των επιθυμιών..Κανένα πράγμα δεν μπορεί να εξομοιωθεί με την γλυκύτητα της επιγνώσεως του Θ. Κύριε γέμισε την καρδιά μου ζωής αιώνιου. Η αιώνιος ζωή είναι παρηγοριά εις Θ. κι όποιος την βρήκε θεωρεί περιττή την κοσμική παρηγοριά (Ισαάκ, 201)... Η ανθρώπινη γ. εναντιώνεται στην πίστη, που παραλύει τους νόμους της γ. αυτής..Η πίστη είναι έννοια και συλλογισμός νηπιώδης και καρδιά απλή αλλά η γ. όχι. Η γ. υπάρχει νόμος της φύσης αλλά η πίστη ενεργεί υπερφυσικά. *Η γ. δεν παραδέχεται κάθε πράγμα, που βλέπει την φύση. η π. λέγει θέλω να ανεβώ σε ασπίδα και βασιλίσκο και θα καταπατήσω λέοντα και δράκοντα.* Στην γ. ακολουθεί ο φόβος, στην πίστη η ελπίδα, γι'αυτό κι ο πιστεύων υπάρχει ελεύθερος κι αυτεξούσιος και μεταχειρίζεται τις φύσεις των κτισμάτων ως θ., επειδή έχει την εξουσία να δημιουργήσει νέα κτίση ως ο Θ...ο βασιζόμενος στην γ. δεν μπορεί να περπατήσει πάνω στα νερά ή να πλησιάσει την φωτιά..αλλά η πίστη με εξουσία διαβαίνει όλα αυτά..είδες την γνώση πώς φυλάττει τους φυσικούς όρους και την πίστη πώς τους υπερβαίνει; 5000 χρόνια κυβερνούσαν τον κόσμο οι νόμοι της γ. και δεν μπόρεσε ο ά. να σηκώσει το κεφάλι του από τη γη, έως ότου ανέτειλε η π. μας και μας λευτέρωσε από το σκότος της γήινης εργασίας.. αυτού που η καρδιά βασίζεται στην ελπίδα της πίστης αυτός δεν στερείται κανενός πράγματος,,καθότι ότι ζητήσει δια της προσευχής και της πίστεως το έχει. η γ. ζητεί *μέσα* ενώ η π. ξέρει ότι εαν μη κ. οικοδομήσει οίκον εις μάτην εκοπίασαν οι οικοδομούντες.. η ανθρώπινη γ. δεν μπορεί να βοηθήσει στους φανερούς πολέμους, ούτε να παραταχθεί εναντίον των αοράτων εχθρών ή ενσωμάτων δυνάμεων..η γ. διατάσει τους βασιζομένους σε αυτή να εξετάζουν καλά το τέλος του, μη τυχόν δεν ήθελον να πετύχει του σκοπού της ενώ η πίστη πάντα δυνατά.. η γ. δια της π. τελειούται κι αποχιά δύναμη κι ανεβαίνει άνω κι αισθάνεται το υπέρ αίσθηση..η γ. είναι σκάλα με την οποία ανεβαίνει κανείς στο ύψος της πίστης κι όταν φθάσουμε κοντά της δεν έχουμε ανάγκη της γ...η πολιτεία της π. είναι ανώτερη της αρετής, που είναι σκάλα..3 είναι οι τρόποι δια των οποίων η γ. ανεβαίνει και κατεβαίνει και καθώς οι τρόποι αλλοιώνονται και μεταβάλλονται έτσι μεταβάλλεται κι η γ. κι οι τρόποι αυτοί είναι το σώμα, η ψ. και το πνεύμα..Η γ. δόθηκε παρά Θ. στη φύση των λογικών και υπάρχει απλή, και δεν διαμοιράζεται η φύση της καθώς δεν διαμοιράζεται το ηλιακό φως αλλά λαμβάνει μερισμούς κι αλλοιώσεις ως προς την εργασία της.. όταν επασχολείται με τον πλούτο, την κενοδοξία και αυτά τα είδη γίνεται αντίθετη στην τέλεια πίστη κι ονομάζεται ψιλή γ... η γ. που νομίζει ότι τα πάντα γίνονται δια της δικιάς της πρόνοιας συμφωνεί με τους αθέους εκείνους, που λένε ότι

δεν υπάρχει κυβέρνηση στον κόσμο και δεν μπορεί να μείνει χωρίς δινηκή φροντίδα και φόβο περί του σώματος και γι' αυτό αυτούς τους γνωστικούς κυριεύει η λύπη, η απόγνωση, η απόγνωση, ο φόβος των δ... Αυτή η γ. φουσκώνει.. Η γ. της αλήθειας δια της ταπείνωσης τελειοποιεί την ψ. εκείνων, που την απόχτησαν καθώς του Μωυσή, του Δαβίδ και του Ησαΐα.. των οποίων η γ. καταπίνεται πάντα υπό διαφόρων θεωριών κι αποκαλύψεων.. Η α' τάξη της γ. (παρά φύση) ψυχραίνει την ψ. και την εμποδίζει από τα κατά Θ. έργα της αρετής η β' την θερμαίνει (φύση) και την κάνει να προχωρεί στα έργα της πίστης κι η γ' είναι ανάπαυση (υπέρ φύσιν) (Ισαάκ.311κ.ε.)... Ο Αδάμ φρουρούμενος από την πίστη στον Θ. ζούσε στην αθάνατη δόξα και ήταν στον παράδεισο, παρασυρθείς όμως από τον εχθρό αντί της θείας και πνευματικής γ. κέρδισε τη σαρκική γ., γιατί αφού τυφλώθηκε από τους πνευματικούς οφθαλμούς της ψ. ανέβλεψε με τους σωματικούς ο. κι αφού με εμπαθή αίσθηση έστρεψε την όραση των ματιών γ. τη γυναίκα του Εύα και γέννησε τον Κάιν (Κατηχ.ΙΕ, 135-7) Ο δ. για να μας αποσπάσει από την προσευχή βάζει την επιθυμία της μελέτης των αρχαίων Ελλήνων.. κι αντί να συνάξουμε σύκα συνάζουμε αγκάθια και τριβόλια. Γιατί η σοφία τούτου του κόσμου είναι μωρία. (Καρπ.331)

ΓΡΑΦΗ: Καμία ωφέλεια δεν προκύπτει από τα γνωρίζει ο ά. τα θεία λόγια αν απουσιάζει η ευσεβής ζωή που αρέσει στον Θ... Όσοι ξεγελιούνται από τις ελπίδες στα βιοτικά πράγματα και περιορίζουν την γνώση τους για την άσκηση του ενάρετου βίου μόνον στα λόγια μοιάζουν με εκείνους που έχουν φάρμακα κι ιατρικά αλλά δεν ξέρουν ούτε να τα φροντίσουν ούτε να τα χρησιμοποιήσουν... Λόγια του Πνεύματος να μην λείπουν από το στόμα σου και Κτύπα τις πόρτες των Γραφών με τα χέρια των αρετών. Τότε θα ανατείλει η απάθεια της καρδιάς και θα δεις το νου σου στην προσευχή σου σαν αστέρι, γεμάτο από θείο φως. (Ευαγγ.86).. Η προσεκτική μελέτη του θείου λόγου και μάλιστα όταν γίνεται με χύσιμο δακρύων, νεκρώνει κι αφανίζει τα πάθη, ακόμη κι αν έχουν πολυκαιρίσει.. μόνον εμείς να μην αμελήσουμε με προσευχή κι επίμονη ελπίδα να καθόμαστε κοντά στον Κ... (Καρπ.331).. Η Π.Δ. είναι εικόνα της εξωτερικής κι αισθητής σωματικής ασκήσεως και η Κ.Δ. της προσοχής δηλ. της καθαρότητας της καρδιάς. Η Π.Δ. δεν τελειοποιούσε ούτε ολοκλήρωνε τον εσωτερικό ά. στη θεοσέβεια αλλά εμπόδιζε τα χοντρά μόνον αμαρτήματα.. Είναι παιδαγωγία του εξωτερικού α. και φρούρηση των παθών, που ενεργούνται σωματικά ενώ η Κ.Δ. κόβει όλα τα πάθη από την καρδιά και εισάγει χαρά, κατανύξη.. ταπείνωση αληθινή, αγάπη άπειρη στον Θ. και τους α. και τον εγκάρδιο εκείνο έρωτα (Ηούκ.199)... Όταν διαβάζεις τις Γ. να εννοείς τα κρυμμένα σε αυτές νοήματα, γιατί όσα γράφτηκαν στο παρελθόν γράφτηκαν για την διδασκαλία μας.. Ο νόμος της ελευθερίας διδάσκει όλη την αλήθεια. Κι οι πολλοί τον διαβάζουν, μόνον για να λάβουν μια γνώση του, λίγοι όμως τον εννοούν, ανάλογα με την εκτέλεση των εντολών... Η τελειότητά του νόμου είναι κρυμμένη στο Σταυρό του Χ. Ο νόμος της ελευθερίας με την αληθινή γνώση διαβάζεται, με την εργασία των εντολών γίνεται αντιληπτός, η πλήρωσή του όμως γίνεται με τους οικτιρμούς του Χ. (Μόρκ.131).. Όταν ο διάβολος βρεί τον ά. να ασχολείται χωρίς ανάγκη με τα σωματικά, πρώτα του αφαιρεί τη γνώση των θείων. Κατόπιν και την ελπίδα στον Θ., την κόβει σαν κεφάλι (Μάρκ.157) Όποιος δεν διδάσκεται από τις εντολές της Γραφής θα χτυπηθεί με μαστίγιο αλόγου και κεντρί όνου. Αν δεν τα δεχτεί αυτά, τότε με φίμωτρο και χαλινάρι θα σφικτεί από το λαιμό.. Κάθε λόγος του Χ. φανερώνει έλεος και δικαιοσύνη και σοφία Θ. Αυτών την δύναμη βάζει μέσω ακοής στις ψυχές, που ακούν με ευχαρίστηση. Γι' αυτό οι ανελεήμονες κι άδικοι που τον άκουσαν με δυσαρέσκεια, δεν μπόρεσαν να εννοήσουν την σοφία του Θ. αλλά και τον δάσκαλο τον σταύρωσαν.. Ιωαν.14:21: Βλέπεις πώς έκρυψε μέσα στις εντολές τη φανέρωσή του; Από όλες τις αρετές εκείνη που περιλαμβάνει όλες είναι η αγάπη προς τον Θ. και τον πλησίον, που προέρχεται από την αποχή από την ύλη και την πουχία των λογισμών.. (Μόρκ.161-2)... Η χάρη της Κ.Δ. είναι μυστικά γραμμένη στο γράμμα της Παλιάς. Γι' αυτό ο Νόμος είναι πνευματικός. Κατά το γράμμα γερνά και καταργείται, κατά το πνεύμα μένει νέος κι ενεργούμενος. Ο Νόμος είναι σκιά του Ευαγγελίου, ενώ το Ευαγγέλιο εικόνα των μελλοντικών αγαθών.. Ο Νόμος είναι η σάρκα της Γραφής, όταν θεωρηθεί σαν πνευματικός ά. Αίσθηση είναι οι Προφήτες. Το

ευαγγέλιο η νοερή ψυχή που ενεργεί με την σάρκα του νόμου και με την αίσθηση των Προφητών κι εκδηλώνει τη δύναμη με τις ενέργειές της..Εκείνος που ακολουθεί με γνησιότητα την Ευαγγελική ζωή έκοψε και την αρχή και το τέλος της κακίας του κι εργάζεται την αρετή με το έργο και το λόγο. Το ίδιο και ο Κ. Στους πολλούς με την δημόδη μορφή (εικόνα της πρώτης παρουσίας που καθαρίζει από τα παθήματα τους πρακτικούς κι αντιστοιχεί στο γράμμα του Ευαγγελίου) εμφανίζεται και στους λίγους με λαμπρότητα, που υπερβαίνει την αίσθηση (προεικόνιση της β' παρουσίας του κι αντιστοιχεί στο πνεύμα) (Μάξ.Α Θαλ. 89-97)... ο λόγος του Θ. μοιάζει με τον κόκκο του σιναπιού. Προτού καλλιεργηθεί φαίνεται πολύ μικρός. Όταν όμως καλλιεργηθεί όπως πρέπει, τότε γίνεται τόσο μεγάλος, ώστε οι φιλοί λόγοι των αισθητών και νοητών κτισμάτων αναπαύονται πάνω σε αυτόν σαν πουλιά και μπορεί να μετακινήσει το βουνό, τ.ε. την δύναμη του διαβόλου, που στρέφεται εναντίον μας ή το βουνό του κωματένιου φρονήματος και δίνει τόπο για να αναπαυθούν μέσα του σαν πουλιά του ουρανού, οι λόγοι των εντολών κι οι τρόποι... Όταν ο λόγος του Θ. γίνει μέσα μας ολοφάνερος και λαμπρός, τότε τα φορέματά του, τα λόγια του ευαγ. γίνονται καθαρή και σαφή αλλά οι Μωσής και Ηλίας τον πλησιάζουν, οι πνευματικότεροι λόγοι του Ευαγ. (Α Θαλ. 14-15).. Ο Λόγος σαρκώνεται με τα λόγια της Γ...Πελεκώντας την παχύτητα των λέξεων με τα πιο λεπτά θεωρήματα φτάνουμε καθαρά στον καθαρό Χ. (Β Κορ.5:16)..Είναι ανάγκη αυτός που επιζητεί με ευσέβεια τον Θ. να καταπιάνεται από ρητό της Γ. για να μην απατηθεί παίρνοντας αντί του Θ. τα γύρω από τον Θ., όπως η Αιγυπτία που κράτησε αντί του Ιωσήφ, τα ρούχα του, ή των παλιών που λάτρευαν την Κτίση από τον κτίσαντα...Όχι μόνον στο Χωρήβ, στην έξη των αρετών αλλά και στο σπήλαιο, στην κρυφότητα της σοφίας (Β Θαλ. 60/73-4, κοίτα επίσης και *λόγος*)..Γιατί ο λόγος της Γραφής αν και δέχεται περιορισμό κατά γράμμα, αφού τελειώνει κι αυτός μαζί με τον χρόνο των γεγονότων, που εξιστορεί, κατά πνεύμα όμως όσον αφορά τις θεωρίες των νοημάτων μένει απεριόριστος. Ο νόων την Γραφή, πρέπει να εξασκηθεί φιλόπονα στην ερμηνεία των ονομάτων (Δ Θαλ.92-3).. Χωρίς τις Γ.(το λάδι) δεν υπάρχει αληθινή δύναμη νοημάτων, που να αρμόζει στο Θ. ούτε χωρίς έξη (αγγείο)..Η Π.Δ. παρέχει στον γνωστικό τρόπους αρετών. Η νέα χαρίζει στον πρακτικό λόγους αληθινής γνώσεως (ΣΤ Θαλ.82-85)..Η ακριβής γ. των λόγων του Π. φανερώνεται μόνον σε όσους είναι άξιοι του Π., οι οποίοι αφού με πολλή επιμέλεια των αρετών καθάρισαν το νου τους από την καπνιά των παθών, σαν σε ένα καθαρό και λαμπερό καθρέφτη, δέχονται την γνώση των θείων, όπως αποτυπώνεται το πρόσωπο στον καθρέφτη (Ζ Θαλ.17)...Δεν υπάρχει πιο ισχυρό πράγμα, ώστε να αποβάλλει από την ψ. του α. τις ενθυμήσεις της παλιάς ακολασίας και να αποδιώξει τις μνήμες της, που κινούνται και διεγείρονται κατά της σάρκας και ανάπτουν την φλόγα της αισχροής επιθυμίας, όσο το να καταγίνεται κανείς μετά πόθου στην μελέτη της θείας Γ. και να ζητεί το βάθος των νοημάτων της (Ισαάκ,5).. Μην ζητήσεις να εννοήσεις λόγους της Γ. χωρίς προσευχή και αίτηση βοήθειας παρά του Θ...Γνώριζε ότι το κλειδί των αληθινών νοημάτων της Γ. είναι η προσευχή (Ισαάκ, 357) ..όπως η ακτίνα του φωτός σχίζει το σκοτάδι του σπιτιού σαν βέλος, έτσι και ο θεόπνευστος λόγος πνευματικού και οσίου ανδρός γίνεται δίστομη μάχαιρα στην καρδιά του σαρκικού ά. δημιουργώντας της πόνο και διεγείροντάς την σε αντιλογία και μίσος εξαιτίας της αγνωσίας και απιστίας.. όσοι κάθονται στο σκοτάδι των παθών σαν τον τυφλό θεωρούν ανόητο εκείνον που έχει νου Χ...οι ά. αυτοί στρεβλώνουν την Γραφή σύμφωνα με τις επιθυμίες τους και διαφθείρουν τους εαυτούς τους μέσα στα πάθη τους..όποιος είναι τυφλός πώς θα αναγνώσει τα γράμματα μές στο φως; (Κατηχ.ΙΕ, 135-7) Η Γ. μοιάζει με ένα κιβώτιο γεμάτο πολύτιμους λίθους (τις εντολές) όπου βρίσκεται η αιώνια ζωή και μαργαριτάρια τις εντολές. Μπορεί κανείς να περιφέρει το κιβώτιο κλειδωμένο, να έχει απομνημονεύσει ακόμα κι ολόκληρη την Γραφή.. Από τις εντολές προκύπτουν οι αρετές, κι από αυτές η αποκάλυψη των μυστηρίων, που είναι κρυμμένα στο γράμμα.. κι έτσι ανοίγεται η θύρα της γνώσεως ή καλύτερα με Εκείνον που είπε: *όποιος με αγαπά θα τηρήσει τις εντολές μου κι ο Πατέρας μου θα τον αγαπήσει κι εγώ θα του φανερωθώ* (Ιωαν.14:21) αλλιώς δεν μπορούμε να απολαύσουμε τα μέσα σε αυτήν αγαθά, την τέλεια αγάπη προς τον Θ. και τον πλησίον, την περιφρόνηση των ορατών, τη νέκρωση της σάρκας, την αθανασία την αφθαρσία, την αΐδια δόξα, την

αιώνια ζωή, την βασιλεία των ουρανών.. τα σφραγισμένα που ανοίγονται μόνον με το άγ.Π. πώς θα μπορέσουν άραγε να τα δουν ή αν τα γνωρίσουν εκείνοι που λένε ότι δεν γνώρισαν ποτέ την παρουσία του α.Π...εκείνοι που δεν βαπτίστηκαν από το α.Π., πώς μπορούν να γνωρίσουν την αλλοίωση των βαπτισμένων σε αυτό..όπως οι αγράμματοι δεν μπορούν να διαβάσουν βιβλία εξίσου με τους έμπειρους, έτσι και κείνοι, που δεν θέλησαν έμπρακτα να εκπληρώσουν τις εντολές του Χ. δεν θα αξιωθούν ποτέ της αποκαλύψεως του αγ.Π., όπως κείνοι που έχυσαν για αυτές το ίδιο τους το αίμα. Όπως ακριβώς αυτός που ελαβε έστω κι αν είναι πάνσοφος ένα σφραγισμένο βιβλίο δεν μπορεί να δει τα γραμμένα σε αυτό έτσι και κείνος που έχει στο στόμα του την Γραφή δεν θα μπορέσει ποτέ να γνωρίσει και να δει την κρυμμένη σε αυτές μυστική και θεία δόξα και δύναμη, εαν δεν διέλθει όλες τις εντολές του Θ. και δεν λάβει μαζί του τον Παράκλητο..σαν τον άρρωστο στα μάτια που κάνει και το λίγο φως του βλέποντας την ηλιακή ακτίνα, έτσι κι ο ασθενών στα μάτια της ψ. κι έχων εμπαιθείς αισθήσεις, όχι μόνον δεν μπορεί να κατανοήσει με απάθεια και χωρίς βλάβη το κάλλος ή την ωραιότητα του σώματος αλλά θεωρώντας όλους τους α. εμπαιθείς τους εξισώνει όλους με τον εαυτό του (Καθηκ.ΚΔ)... όταν έλαβα μήνυμα ότι σε κάποιο τόπο των Γ. υπάρχει κρυμμένος θησαυρός δεν δίστασα να σηκωθώ και να τον ερευνήσω αλλά παίρνοντας συνεργάτη μου εκείνον, εγκαταλείποντας κάθε άλλη εργασία και πράξη της ζωής..πηγαίνοντας εκεί δεν έπαυα να σκάβω σε βάθος, μέχρι άρχισε να φαίνεται ο θησαυρός μαζί με το χώμα και μετά κράζω: ελάτε να δείτε όλοι εσείς που δυσπιστείτε για τις θείες Γραφές'..μαζί με την κρυμμένη ζύμη βρίσκεται το νερό, ο Πατήρ και το αλάτι, το άγ.Π. (Καθηκ.ΛΔ, 495).. 'αγωνιζόμενοι να κάνουν σκοινί από άμμο' προσπαθούν αν προσαρμόσουν στα λεγόμενά τους διδασκαλίες αξιόπιστες, δηλ. τις παραβολές του Κ. ή τις προφητικές ρήσεις ή τους αποστολικούς λόγους για να μην φαίνεται αμάρτυρο το κατασκευασμά τους και το κάνουν αυτό από τη μία παραβαίνοντας τον ειρμό των Γραφών παραλύοντας τα μέλη της αληθείας κι από την κατασκευάζουν κι άλλα..όπως στην εικόνα του βασιλιά που έχει κατασκευασθεί από σπουδαίο τεχνίτη με ωραίο τρόπο και φροντίδα με εκλεκτές ψηφίδες, αν κάποιος αφού καταστρέψει την ανθρώπινη μορφή, μετακινήσει τις ψηφίδες και τις συναρμολογήσει, ακτασκευάζοντας την μορφή ενός σκύλου ή αλεπούς κι ενώ πρόχειρα την κατασκεύασε διακηρύττει ότι είναι εκίνη η ωραία εικόνα του βασιλιά..κατά τον ίδιο τρόπο κι αυτοί συνδυάζοντας μεταξύ τους μύθους που ταιριάζουν σε γριές κι αποσπώντας από δω κι εκεί φράσεις και λέξεις και παραβολές (Εφραίμ Β, 129-131).. εκείνος που μπόρεσε να κατανοεί εν μέρει τη χάρη του αγ.Ευαγγελίου κι όσα αυτό περιέχει, δηλ. τις πράξεις και τις διδασκαλίες του Κ. τις εντολές και τα δόγματα, τι απειλές και τις υποσχέσεις αυτός γνωρίζει τί ανεξάντλητους θησαυρούς βρήκε κι αν δεν μπορεί να τα διηγηθεί όπως πρέπει, γιατί είναι ανέκφραστα τα ουράνια. Ο Χ. είναι κρυμμένος μέσα στο Ευαγγέλιο κι εκείνος που θέλει να τον βρεί οφείλει να πουλήσει τα υπάρχοντά του και να αγοράσει το Ευαγγέλιο για να μπορέσει όχι μόνον να βρεί τον Χ. με την ανάγνωση αλλά και να τον πάρει στην ψ. του με την μίμηση της διαγωγής Του στον κόσμο. γιατί τον Χ. πρέπει να τον ζητάμε μέσα μας..πόσο μεγάλη η ανοησία μας γιατί δεν θέλουμε με κάτι μικρά και πρόσκαιρα να αποκτήσουμε τα μεγάλα και αιώνια αγαθά (Πέτρος, 113).. κάθε Γραφή επιβεβαιώνεται από άλλη, ενώ άλλες εξαρτώνται από τον καιρό που γράφτηκαν ή τα πρόσωπα. και γι'αυτό κάθε λέξη της Γ. είναι άμεμπτη..δεν υπάρχει στη γη πιο ανόητος από κείνον που βιάζει το σκοπό της Γ. ή την κατηγορεί για να στηρίξει τη δική του γνώση ή μάλλον αγνωσία..επιστήμων είναι κείνος που βλέπει απαρασάλευτες τις φράσεις και με την σοφία του Π. κατορθώνει να δει τα κρυμμένα μυστήρια που μαρτυρούνται από τις θείες Γ.. τέτοιοι είναι προπαντός οι 3 φωστήρες (Πέτρος, 128).. άλλα περιεχόμενα των Γ. είναι εύκολα για να έλκει τους αμελείς στην πίστη και στην αναζήτηση των υπολοίπων ώστε να μην πέσουμε σε απόγνωση κι άλλα δυσκολονότια για να καταδικαστούμε περισσότερο εξαιτίας της καταφρονήσεως, αλλά με αυτοπροαίρετους κόπους όσοι θέλουν να ερευνούν έμπρακτα τα δυσκολονότια κι από αυτό θα επαινεθούν.. η θεία Γ. επαναλαμβάνει το ίδιο ρητό και δεν είναι πολυλογία αλλά το κάνει από φιλανθρωπία, για να οδηγή με την συχνότερη υπενθύμιση τους πιο αμελείς στη μνήμη πολλά μυστήρια είναι κρυμμένα στις θείες Γ. και δεν γνωρίζουμε το σκοπό του Θ...είναι παράλογο κι ανάρμοστο να μην προσέχουμε στο σκοπό αλλά στις λέξεις.

Όταν όμως κανείς ζητήσει μέσω του μακαρίου πένθους βρίσκει. Αυτή η εργασία του φόβου με την οποία γίνεται η φανέρωση των κρυπτών (Πέτρος 164-5) μερικοί ακάθαρτοι δ. μόλις αρχίσει κάποιος την μελέτη της Γ. του αποκαλύπτουν την ερμηνεία της, κάτι που κάνουν σε καρδιές κενοδόξων ά. και μάλιστα μορφωμένων κατά κόσμο για να τους ρίξουν σε βλάσφημες ιδέες κι αιρέσεις. την δαιμονική αυτή θεολογία ή καλύτ. βαττολογία θα την καταλάβουμε από την ταραχή και άτακτη ακατάστατη ευχαρίστηση που δημιουργείται στην ψ. την ώρα της εξηγήσεως (Κλίμαξ 344)

ΓΥΜΝΩΣΗ: Εκείνοι, που ταξιδεύουν στη θάλασσα ρίχνουν με τα ίδια τα χέρια τους το φορτίο στη θάλασσα. Γιατί και μεις για χάρη της ανώτερης ζωής να μην περιφρονούμε εκείνα που τραβούν στο βυθό την ψυχή μας; Γιατί δεν έχει δύναμη ο φόβος του Θ. όσο ο φόβος της θάλασσας; Εκείνοι με το να επιθυμούν την απρόσκαιρη ζωή δεν κλαίνει την ζημία των εμπορευμάτων. Εμείς που θέλουμε την αιώνια ζωή, δεν καταφρονούμε ούτε το παραμικρό πράγμα; Ας γυμνωθούμε λοιπόν από όλα. Γιατί στέκεται γυμνός ο εχθρός; Μήπως εκείνοι, που αγωνίζονται στο στάδιο, αγωνίζονται ντυμένοι; Είτε ζέστη, είτε κρύο τους επιβάλλουν να μπαίνουν γυμνοί στο στάδιο..Κι εμείς που υποσχεθήκαμε να πολεμούμε εχθρούς πολύ πιο επιδέξιους, όχι μόνον δεν ξεντυθήκαμε αλλά με χίλια δύο φορτία στους ώμους επιχειρούμε να αγωνιστούμε και δίνουμε στους εχθρούς πολλές ευκαιρίες..Πώς θα παλαίψει εναντίον της φιλαργυρίας εκείνος, που είναι κωμένος μέσα στα χρήματα;..Κι ο Ιωσήφ αν ήταν χωρίς ρούχα δεν θα μπορούσε να τον πιάσει η Αιγυπτία! Ο πρωτόπλαστος όσο αγωνιζόταν εναντίον των εχθρών ήταν γυμνός και εξαιτίας της παρακοής έλαβε την ανάγκη των ρούχων. Όταν νικήθηκε άφησε τη γύμνωση μαζί με την αθλητική ιδιότητα (Παρ.27:13)..Ο αντίπαλος στην πάλη (διάβολος) ρίχνει κώμα στον αλειμένο αντίπαλο για να μπορεί να τον αρπάξει (αγ.Νείλος, 275).

ΔΑΚΡΥΑ: όπου υπάρχει πλήθος δ. συνοδευόμενο από γνώση αληθινή, εκεί υπάρχει απαύγασμα θείου φωτός κι εκεί κορηγία όλων των καλών κι η σφραγίδα του α.Π. φυτεμένη στην καρδιά, από το οποίο προέρχονται όλοι οι καρποί της ζωής και από δω καρποφορείται για τον Χ. πραότητα, ειρήνη ελεημοσύνη (Συμ.Κατηχ.Β,329-31) Τί ωφελούν τα εργαλεία της τέχνης όταν απουσιάζει ο τεχνίτης..τί ωφελεί τον κηπουρό όταν δουλέψει όλον τον κήπο και φυτέψει κάθε είδος λαχανικών δεν πέσει όμως πάνω τους η βροχή; έτσι κι αυτός που ασκεί την αρετή δεν ωφελείται χωρίς την αγία και μακαρία δέσποινα και δημιουργό όλων των αρετών, το πένθος.. Αυτή είναι ο βασιλιάς κι αρχιστράτηγος από το οποίο προθυμοποιείται, ασκείται, ενισχύεται παίρνει εντολές ...τότε θα γνωρήσεις ότι πάρα πολύ σωστά είπε ο αγ.Συμεών να μην κοινωνήσει κανείς χωρίς δάκρυα..όσα είπε τα είπε μέσω του αγ.Πνεύματος ..όπως η σιχαμερή ρύση του σώματος κι η ηδονική μίξη της καρδιάς προς κάθε πάθος, προσφέρεται ως θυσία στον διάβολο, έτσι και τα δάκρυα είναι θυσία ευπρόσδεκτη στον Δεσπότη και καθαρίζουν το αίσχος της εμπαιχτικής ηδονής (Ψ:50:19, 6:7)(Κατηχ.Δ, 393-407)..όπως ακριβώς το βρέφος όταν βγει έξω από την κοιλιά της μάνας του ανεπαίσθητα αισθάνεται τον αέρα τούτο και την ίδια στιγμή από μόνο του κινείται σε κλάμμα και θρήνο, έτσι κι ο αναγεννημένος από τον ουρανό αφού προήλθε από αυτόν τον κόσμο σαν από σκοτεινή κοιλιά και μπήκε στο νοτιό κι ουράνιο φως και κατά κάποιο τρόπο έσκυψε σε αυτό για λίγο, αμέσως γεμίζει από ανεκλάλητη χαρά και χύνει χωρίς πόνο δάκρυα, κατανοώντας από τί σώθηκε και σε ποιο φως αξιώθηκε να φθάσει. Γιατί αυτό είναι η αρχή να συγκαταριθμηθεί κανείς στους καταλόγους των Χριστιανών..γι'αυτό αγωνισθείτε να γίνετε γιοί Θ., παιδιά φωτός, μισήσατε τον κόσμο (Κατ.Η, 25-7)..το νερό σβήνει τη φωτιά που έχει ανάψει σε ένα σπίτι, και τα δ. στην προσευχή, σβήνουν τις πονηρές επιθυμίες. όπως η φοινικιά στις ακρογιαλιές έτσι θάλλει η ομόνοια των αδερφών εν Κ. (Εφραίμ Α, 274) υπάρχουν 3 ειδών δ.: για τα πράγματα που βλέπουμε κι αυτά είναι πάρα πολύ πικρά κι ανώφελα, δ. μετανοίας όταν η ψ. ποθεί τα αιώνια αγαθά κι αυτά είναι πάρα πολύ γλυκά κι ωφέλιμα και δ. μετανοίας εκεί που υπάρχει το κλάμμα και το τρίξιμο των δοντιών κι αυτά είναι πικρά κι ανώφελα (Εφραίμ, Α278) μακαρισμός δ. (Εφραίμ Α, 382) δεν υπάρχει τίποτε στη γη γλυκύτερο από τη χαρά που προέρχεται από την κατανύξη. φωτίσθηκε κανείς από σας με εκείνη τη χαρά των δακρύων που είναι σύμφωνα με το θέλημα του Θ.; αν

κάποιος από σας δοκιμάζονατς αυτή την χαρά κι αισθανόμενος την γλυκύτητά της ενώ προσευχόταν με πόθο υψώθηκε από τη γη, αυτός την ώρα κείνη βγήκε ολόκληρος από το σώμα του ..ο ά. ο χωματένιος ομιλεί με τον Θ. στην προσευχή του.. η κατάνυξη είναι καθαρή πηγή, που ποτίζει τα καρποφόρα δέντρα της ψ., τις αρετές και τα κατορθώματα. τα φυτά σου θα είναι ωραία όταν ποτίζονται με δάκρυα (Εφραίμ Β, 397κ.ε.) ο Κριτής λαμβάνει υπόψην την προδιάθεση και δύναμη καθενός. Είδα μικρές σταγόνες να χύνονται με πόνο σαν αίμα και βρύσες δακρυών χωρίς δυσκολία. Εγώ και πιστεύω κι ο Θ. τους βαθμολόγησα ανάλογα με τον πόνο κι όχι το ποσόν των δακρύων (Κλίμαξ, 152)

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ: να μην διδάσκουμε αυταρχικά αλλά όπως λέγανε οι πατέρες, χωρίς ερώτηση δεν πρέπει να μιλά κανείς με σκοπό να ωφελήσει για να γίνεται το καλό με την συγκατάθεσή τους, όπως λένε οι απόστολοι 'μην ενεργείτε ως εξουσιαστές του ποιμνίου, αλλά γίνεστε υπόδειγμα γι'αυτό' ..κι 'ο γεωργός πρέπει πρώτα να τρώει τους καρπούς' δηλ. να κάνει πρώτος εκείνα που μέλλει να διδάξει..το Γεροντικό λέει ότι οι Πατέρες θεωρούσαν αργολογία να χωρίς ερωτηθούν έλεγαν κάτι για σωτηρία ψ...γιατί το να μιλάμε χωρίς να ερωτηθούμε σημαίνει πως νομίζουμε πως έχουμε περισσότερη γνώση από τους άλλους κι όσο περισσότερο είμαστε αμαρτωλοί τόσο νομίζουμε ότι έχουμε ελευθερία (Πέτρος 163)

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ: Ο Θ. που είναι πέρα από κάθε πληρότητα δεν έφερε στην ύπαρξη τα δημιουργήματα γιατί είχε ανάγκη από κάτι, αλλά για να απολαύσουν αυτά τον Θ. μετέχοντάς τον αναλόγως κι Αυτός για να ευφρανθεί για τα έργα του βλέποντας τα να ευφραίνονται και να χορταίνουν αδιάκοπα από εκείνα που δεν χορταίνονται (Μάξ.Β, 46)..Για ποιά αιτία δημιούργησε ο Θ. να το ερευνάς, γιατί είναι δυνατόν, όχι όμως και το πώς και το γιατί πρόσφατα..Θεωρία αχαλίνωτη ίσως ωθήσει και στο γκρεμό. Ο λόγος περί προαιωνίου υπάρξεως των δημιουργημάτων είναι των Ελλήνων, που παρουσιάζουν τον Θ. ως δ. όχι της ουσίας αλλά των ιδιοτήτων τους. Εμείς όμως, που έχουμε γνωρίσει τον Θ. ως παντοδύναμο, λέμε ότι είναι δ. όχι των ιδιοτήτων, αλλά ουσιών με ιδιότητες...Όλη η κτίση είναι σύνθετη από ουσία και γνωρίσματα, κι έχει ανάγκη από την θεία Πρόνοια, γιατί δεν είναι απαλλαγμένη από την μεταβλητότητα..Ο Θ. μετέχεται μόνο, ενώ η κτίση και μετέχει στην ύπαρξη και μεταδίδει το αγαθό και την ευδαιμονία με διαφορετικό τρόπο η ασώματη ουσία και με διαφορετικό η σωματική (μόνον όταν θεωρητικά εξετάζεται) ..*Το κακό δεν βρίσκεται στην ουσία των όντων αλλά στη σφαλερή κι άλογη κίνησή τους* (Μάξ.Δ,5-14)..Κανένα απ'όσα μας έδωσε ο Θ. για χρήση δεν καταργεί η Γραφή αλλά καταδικάζει την αμετρία και διορθώνει *την αλόγιστη* χρήση (π.κ. στο φαγητό) (Μάξ.Δ, 66)

Από τα όντα γνωρίζουμε τον Αίτιο των όντων, από την διαφορά των όντων την ενυπόστατη Σοφία του Θ. Κι από την φυσική κίνηση των όντων την ενυπόστατη Ζωή του Θ., που ζωοποιεί τα όντα, δηλ. το άγ.Πνεύμα Το αγ.Πνεύμα δεν απουσιάζει από κανένα από τα όντα και μάλιστα από κείνα που έχουν οπωσδήποτε λογικό. Γιατί αυτό συγκρατεί την γνώση καθενός..Γι'αυτό βρίσκουμε πολλούς ά. από τους πολύ βαρβάρους νομάδες, οι οποίοι αλλάζουν και γίνονται καλοκάγαθοι κι απορρίπτουν θηριώδεις νόμους, που ίσχυαν ανέκαθεν. Ιδιαίτερα υπάρχει σε όλους όσους υπακούουν στο Νόμο (Γ Θαλ.71-3)... Εκείνος που δεν στέκεται εξαιτίας της αισθήσεως στα σχήματα των ορατών αλλά με το νου του αναζητά τους λόγους τους ως υποτυπώσεις των νοπιών ή παρατηρεί τους λόγους των αισθητών κτισμάτων, διδάσκεται ότι κανένα από όσα βλέπουμε δεν είναι ακάθατο. Γιατί όλα έχουν γίνει εκ φύσεως πολύ καλά..Κάθε θεωρητικός νους που έχει το μαχαίρι του Πνεύματος, δηλ. τον λόγο του Θ., αφού θανάτωσε μέσα του την κίνηση της ορατής κτίσεως, κατόρθωσε την αρετή. Κι αφού απόκοψε από τον εαυτό Του τη φαντασία των αισθητών σχημάτων, βρήκε την αλήθεια που υπάρχει μέσα στους λόγους των όντων, όπου στηρίζεται η φυσική θεωρία (Γ Θαλ. 92-3).. Η χωρίς πλάνη θεωρία των όντων χρειάζεται *απαλλαγμένη ψυχή από τα πάθη*. Μια τέτοια ψ. λέγεται Ιερουσαλήμ για την ολοκληρωμένη αρετή της και την άυλη γνώση της. Πρώτο γέννημα της αληθινής γνώσεως είναι η ανάσταση, γιατί η πίστη που οικονομείται σωστά με τα έργα των

εντολών αποτελεί την πρώτη ανάσταση του Θ. μέσα μας, που με την άγνοια έχει πρώτα νεκρωθεί (Δ Θαλ.70)..

Η κτίση είναι κατήγορος των ασεβών α. γιατί με τους εντός της λόγους κηρύττει τον ποιητή της, ενώ με τους φυσικούς νόμους που αφορούν καθένα παιδαγωγεί τον ά. προς την αρετή..Η κτίση μας δίνει να καταλάβουμε ότι υπάρχει δημιουργός, όχι όμως και πως είναι (Ε Θαλ.6-8)... Ο τεχνίτης Λόγος σαν σε πίνακα ζωγράφισε στην κτίση αυτά που επρόκειτο να γίνουν ύστερα για την σωτηρία κι ανάπλασή μας, ώστε βλέποντας τον τύπο στα αισθητά να πιστέψουμε στα πνευματικά αλλά γνωρίζοντας ότι ο καθένας μας παράγεται από τον Θ. ως δεύτερος κόσμος μεγάλος στον μικρό κι ορατό κόσμο να μην θελήσουμε να γίνουμε σε τίποτε χειρότεροι από κείνα που έγιναν άλογα προς διδασκαλία μας από τον φιλόδοξο Θ...όπως ο ήλιος αιώνια εκπληρώνει το πρόσταγμα του Δεσπότη κι ανατέλλει έτσι και μεις να μην θελήσουμε από αμέλεια να κατακαθήσουμε στο σκοτάδι των ηδονών και των παθών αλλά να επανέλθουμε προς το ανέσπερο φως για να γίνουμε στους πλησίον άυλη μέρα, καινή γη και ουρανοί διηγούμενοι την δόξα του Θ. με τα έργα μας.. Όπως όταν μια πλούσια κόρη απλώσει το κατάφορτο από χρυσό χέρι της ο φτωχός εραστής της το ασπάζεται για να συμβασιλεύσει και να συναφθεί μαζί της και νοιώθει αφόρητη θλίψη όταν το τραβήξει πάλι μέσα έτσι ο πόθος του Θ. δεν αφήνει την ψυχή να κυριευθεί από επιθυμία ή προσπάθεια για κάτι. Κι όπως άλλο η άψυχη εικόνα της νύφης από την ίδια, έτσι όσοι θεωρούν την δύναμη του δημιουργού από το μέγεθος και την καλλονή των κτισμάτων, όταν ενωθούν ουσιοδώς με τον Θ. δεν αρκούνται πλέον στην εικόνα των κτισμάτων ούτε στη σκιά των ορατών αλλά μεταμφιέζονται την λαμπρότητα της θείας φύσης (Συμ.Ηθ.Δ, 411) ο φωτιζόμενος ά. ποθεί τον ποιητή, όταν θεωρεί απαθώς το κάλλος και την χρησιμότητα κάθε π. κι όταν κατανοεί όλα τα αισθητά, τα άνω και κάτω. βλέπει σε όλα την τάξη, την σταθερότητα, τα μεγέθη, τα κάλλη, τον ρυθμό, την συνάφεια, την αρμονία, την χρησιμότητα, την ομόνοια, την ποικιλία, την τέρψη, τη στάση, την κίνηση τα χρώματα, τα σχήματα τα είδη, την επιστροφή πάλι σε αυτά και την παραμονή τους μέσα στα φθαρτά και γενικά φέρνοντας στο νου του όλα τα αισθητά εκπλήσσεται..πιστεύει ότι στην κτίση δεν είναι κανένα περιττό, ούτε κακό αλλά εκείνα που γίνονται παρά το θείο θέλημα, ο Θ. τα μετατρέπει σε αγαθά. όπως για παράδειγμα η πτώση του δ. δεν ήταν θέλημα Θ. αλλά καταλήγει σε ωφέλεια όσων σώζονται. γιατί παρακωρεί σε αυτόν ο Θ. να πειράζει εκείνους που έχουν καλή προαίρεση, ανάλογα με την δύναμη καθενός, για να εμπαίζεται από τους ισαγέλους α. και να νικείται με την βοήθεια του Θ. όχι μόνον από τους άντρες αλλά και τις γυναίκες, με την υπομονή και την πίστη τους στον αγωνοθέτη (Πέτρος, 122-3)..γιατί σε όλους είναι ωφέλιμη η νύχτα. στους πρακτικούς δίνει ησυχία και ευκαιρία προσευχής, τους πενθικούς τους οδηγεί στην μνήμη θανάτου κι άδη και στους επιδιώκοντες την ηθική οδηγεί στην ακριβέστερη μελέτη κι έρευνα των θείων ευεργεσιών..κάθε φορά που έρχεται η ν. υπενθυμίζει στους θεωρητικούς την κοσμοποία, επειδή το σκοτάδι της κάνει αφανή όλη την κτίση..όταν ο ουρανός ξαστερώνει ο μοναχός κυριεύεται από έκπληξη για τον άνω κόσμο και δοξολογεί τον Θ. παρόμοια με τους αγγέλους που δοξολόγησαν μόλις πρωτοείδαν τα άστρα. θεωρεί τη γη άορατη κι ακατασκεύαστη και τους ά. να κοιμούνται σαν να μην υπάρχουν κι ότι μόνος σαν τον Αδάμ υμνεί τον κτίστη.. όταν γίνονται αστραπές συλλογίζεται την μέρα της Κρίσης. ακούγοντας τις φωνές των ορνέων σαν τη σάλπιγγα. από την ανατολή του αυγερινού κατανοεί την φανέρωση του τιμίου Σταυρού κι από το ξύπνημα των ά. κατά την κοινή εξανάσταση ενώ από την ανατολή του ήλιου την έλευση του Κ. παρατηρεί πώς άλλοι προϋπαντούν με ύμνους όπως οι άγιοι πάνω στα σύννεφα και πώς άλλοι κοιμούνται όπως εκείνοι που θα κατακριθούν. οι πρώτοι ευφραίνονται με την δοξολογία όλη την μέρα κι οι άλλοι μένουν στα πάθη και στο σκοτάδι της άγνοιας (Πέτρος, 228)

ΔΙΑΒΟΛΟΣ: Είναι *εχθρός του Θ.* , όταν από μίσος προς αυτόν παρουσιάζεται ολέθριος σαν να αγαπά εμάς τους α. και πείθει την προαίρεσή μας με τα εκούσια πάθη μέσω της ηδονής να προτιμά από τα αιώνια αγαθά τα πρόσκαιρα, με τα οποία κλέβει όλη την επιθυμία της ψ. και μας απομακρύνει τελείως από την θεία αγάπη, κάνοντάς μας

θεληματούχους εκθρούς του Δημιουργού. *Εκδικητής του α.* όταν δείχνοντας γυμνό το μίσος του εναντίον μας, αφού με την αμαρτία γίνουμε υποχείριό του, ζητεί την τιμωρία. Γιατί τίποτε άλλο δεν είναι τόσο ευχάριστο στον δ., όσο ο ά. τιμωρείται. Όταν του επιτραπεί, εφευρίσκει κύματα αθέλητων παθημάτων και επιφέρει σαν λαίλαπα εναντίον εκείνων που έλαβε άδεια κατά παραχώρηση Θ., όχι για να εκπληρώσει το θείο πρόσταγμα αλλά από μίσος εναντίον μας..ώστε γονατίζοντας η ψυχή από το πολύ βάρος των οδυνηρών συμφορών να περικόψει την δύναμη της ελπίδας μετατρέποντάς την σε αιτία αθείας (ιστορία Ιώβ)..Ο Θ. επιτρέποντας πόνους δια του δ. ξύνει με αυτούς την σκουριά της προηγούμενης ηδονής και συγχρόνως θέλει να προξενήσει μίσος και τέλεια αποστροφή προς τα παρόντα, που θωπεύουν μόνον την αίσθησιν..και να κάνει την εκδικητική και μισάνθρωπη δύναμη του δ. αφορμή επιστροφής στην αρετή, για όσους θεληματικά έφυγαν από αυτήν..Γιατί ο δ. και την ηδονή σπέρνει με τα εκούσια πάθη και την οδύνη προξενεί με τα ακούσια..Με τους πόνους μαθαίνει κανείς αντί να ματαιολογεί ανώφελα με υπερηφάνεια για ανύπαρκτα πράγματα να φιλοσοφεί περί καρτερίας και υπομονής στους πόνους.. Παραμένοντας ο δίκαιος στον ζυγό της Βαβυλώνας καταβάλλει ως φόρο τους βιαίους πόνους που προξενήθηκαν στο παθητικό της ψυχής και την κατά διάνοια συγκατάθεση με αυτούς, ως χρεώστης για προηγούμενες αμαρτίες. Στο Θ. προσφέρει την διόρθωση των σφαλμάτων μέσω της αληθινής λατρείας, της ταπεινής διαθέσεως..όπως ο απόστ. (Γ Θαλ. 80-91)... Ο δ. είναι κλέφτης γιατί αρπάζει προς τον εαυτό του τη γνώση της φύσης. Επίορκος επειδή πείθει την ψ. να απασχολεί μάταια την πρακτική δύναμη στα παρά φύσιν(Στ Θαλ.64)... *Ο Δ. είναι κακός δανειστής γιατί δεν σου υπενθυμίζει την επιστροφή του χρέους.* Δανείζει γενναιόδωρα χωρίς ποτέ να θέλει να πάρει πίσω τα δανεικά. Προτιμά μόνον την υποδούλωση σε αυτόν. Δίνει για να γίνουμε πλούσιοι στα πάθη αλλά δεν εισπράττει το χρέος μας. Εγώ θέλω να επιστρέψω το χρέος μου αλλά εκείνος προσθέτει δανεικά..ανανεώνει σε βάρος μου τα χρέη αφού ξεσχίσει τα πλαιία χρεωστικά αντικαθιστώντας τα με άγνωστα πάθη..με κάνει να ξεχνώ τα πάθη μου για να μην τα εξομολογηθώ και με πείθει να τρέχω προς νέα πάθη, γιατί τάχα δεν με βλέπουν. Συμβιβάζομαι με τα πάθη που μου ήρθαν και πάλι είμαι χρεώστης..θέλω να ελευθερωθώ αλλά εξαιτίας των παθών δούλος ακριβοπληρωμένος. αγωνίζομαι να κόψω τα δεσμά τους αλλά δένομαι με άλλα δεσμά. και προσπαθώντας να γλυτώσω από την στράτευση στα πάθη με τις επιδόσεις και τις παραχωρήσεις σε αυτά γίνομαι διαχειριστής των παθών... (Εφραίμ Α, 337-9).. Ο εκθρός μου είναι πολυτεχνίτης. Δεν με αλυσσοδένει με αλυσίδες που δεν θέλω, αλλά μου προσφέρει τέτοιας λογής αλυσίδες και παγίδες που τις δέχομαι με ευχαρίστηση. Ξέρει ότι αυτό που βάζει μπροστά μου είναι πιο δυνατό από μένα, και γι'αυτό στη στιγμή προσφέρει την αλυσίδα που θέλει.. υπάρχει μεγαλύτερη ντροπή γιατί ενώ ξέρω τις αλυσίδες τις κρύβω κάθε στιγμή με το πρόσχημα της ευσέβειας ..καθημερινά κλαίω και στενάζω γι'αυτά κι όμως παραμένω αλυσσοδεμένος στα ίδια πάθη.. γλυκαίνω την φωνή μου όταν δίνω κάτι στους α. αλλά ο ίδιος είμαι πάντα σκληρός και πονηρός ως προς την διάθεσή μου ..Κ. βγάλε την ψ. μου από την φυλακή των ανομιών μου κι ας λάμψει στην διάνοιά μου ακτίνα φωτός' προτού αναχωρήσω για την φοβερή κρίση (Εφραίμ Α, 360-1)... αλλοίμονο τί έπαθα ο άθλιος..τώρα που στάθηκα αντιμέτωπος στους αγίους αύξησα τον μισθό τους προσθέτοντας στον εαυτό μου ατιμία κι αφού νικήθηκα έφυγα χτυπημένος στ κεφάλι από τα δικά μου χτυπήματα. έστησα παγίδες για να τους παγιδεύσω αυτοί όμως τις πήραν και έσπασαν στο κεφάλι μου. τα μυτερά βέλη που εκτόξευα εναντίον τους, τα πήραν αυτοί και με θανάτωσαν. εγώ τους πολεμούσα με τα διάφορα πάθη, αυτοί όμως με κατετρόπωναν με την δύναμη του σταυρού..θέλοντας τώρα να τους νικήσω νικήθηκα κι αποχώρησα..ας πάω στους φίλους μου, που είναι οκνηροί στην προαίρεση (Εφραίμ Β, 29-31).. όταν ο εκθρός δει τον Χ. το φως το αληθινό αν είναι μέσα μας δεν τολμά διόλου να μας ατενίσει. διότι το φως που υπάρχει μέσα μας τυφλώνει τα μάτια του..δίνουμε εμείς δύναμη σε αυτόν όταν απομακρυνόμαστε από τον Θ με την παράβαση των αγ. εντολών του..ας λύσουμε τις αλυσίδες με τις οποίες μας έχει δέσει κι ας καταφύγουμε στον Χ. σηκώνοντας τον ωφέλιμο κι ελαφρύ ζυγό της ευσπλαχνίας του (Εφραίμ Β, 32-3).. Ο δ. επειδή έχασε τη γνώση του Θ. από αγνωμοσύνη κι υπερηφάνεια, έμεινε αναγκαστικά χωρίς γνώση..βλέπει τί κάνει ο Θ. για να μας σώσει και πονηρεύεται και κάνει τα αντίθετα για να καθούμε.

Γιατί μισεί τον Θ. και μην μπορώντας να Τον πολεμήσει, πολεμά εμάς, τους κατ'εικόνα Του..έδωσε ο Θ. εντολή στον Αδάμ, ώστε με την τήρησή της να θυμάται τις ευεργεσίες και να ευγνωμονεί τον Ευεργέτη, κι ο δ. έκανε συνεργό της παρακοής και της παράβασης και θανάτου. αντί προφήτες ψευδοπροφήτες..όταν ο δ. αποτύχει τότε μην μπορώντας να κάνει τίποτε άλλο, μας φέρνει λογισμό απογνώσεως.. 'άλλοι καιροί εκείνοι..τώρα δεν είναι ανάγκη να κοπιάσουμε. χριστιανοί είμαστε όλοι κι έχουμε βαφτιστεί 'αν πειστούμε θα μείνουμε μόνον στο όνομα χριστιανοί, αγνοώντας ότι αυτός που πίστεψε και βαφτίστηκε οφείλει να τηρεί τις εντολές του Χ. κι όταν κατορθώσει τα πάντα να λέει ότι είμαι 'άχρηστος δούλος'..πώς θα τηρήσουμε τις εντολές του αν δεν αρνηθούμε κάθε δικό μας νόημα και θέλημα' (Πέτρος, 75) πιστεύει ότι στην κτίση δεν είναι κανένα περιττό, ούτε κακό αλλά εκείνα που γίνονται παρά το θείο θέλημα, ο Θ. τα μετατρέπει σε αγαθά. όπως για παράδειγμα η πτώση του δ. δεν ήταν θέλημα Θ. αλλά καταλήγει σε ωφέλεια όσων σώζονται. γιατί παραχωρεί σε αυτόν ο Θ. να πειράζει εκείνους που έχουν καλή προαίρεση, ανάλογα με την δύναμη καθενός, για να εμπαίζεται από τους ισαγγέλους α. και να νικιέται με την βοήθεια του Θ. όχι μόνον από τους άντρες αλλά και τις γυναίκες, με την υπομονή και την πίστη τους στον αγωνοθέτη (Πέτρος, 122-3).. οι δ. παίρνουν το σχήμα και την όψη αυτών που θέλουν, όπως κι ο ά. νους σχηματίζεται και βάφεται ανάλογα με την όψη του πράγματος που αναλαμβάνει. αλλά οι δ. το κάνουν αυτό για παραπλάνησή μας, ενώ ο νους γυρίζει άσκοπα εδώ κι εκεί πριν φτάσει στην τελειότητα... ραβδί παιδαγωγικό και λουρί μαστίγωσης είναι ο άρχοντας αυτού του κόσμου σε εκείνους που είναι πνευματικά νήπιοι..μέσω του δ. οικονομείται ένα πολύ μεγάλο θείο σχέδιο, γιατί το κακό συνεργεί στο αγαθό στις αγαθές και καλοπροαίρετες ψ...όπως όταν κανείς θέλει να βεβαιωθεί για την σωφροσύνη της γυναίκας του, πηγαίνει σαν ξένος τη νύχτα κι αν δει ότι τον διώχνει χαίρεται που είναι απλησίαστη, έτσι και εμείς πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί κατά τις επισκέψεις των νοερών δυνάμεων. γιατί αν απωθήσεις τους ουρανίους, περισσότερο θα ευχαριστηθούν και θα σε ετοιμάσουν να μετάσχεις σε περισσότερη χάρη και θα σε γεμίσουν πνευματική απόλαυση με το να πάρουν απόδειξη για την προς τον Κ. αγάπη σου. Μην ανοίγεσαι λοιπόν σε νοερές επισκέψεις ακόμη κι αν είναι ουράνιοι άγγελοι..όπως το ξύδι και το κρασί στην όραση είναι τα ίδια, μετά τη γεύση τα διακρίνει ο λάρυγγας, έτσι κι η ψ. από τη νοερή αίσθηση κι ενέργεια μπορεί να διακρίνει τα χαρίσματα του Π. και τα φαντάσματα του Σατανά..όπως όταν κάποιος ζώο πιαστεί στην παγίδα από το ένα πόδι, αναγκαστικά λυγίζει όλο και πέφτει στα χέρια των κυνηγών, έτσι συμβαίνει στην ψ. και με τους δ. (Μακάριος, 263,266)..συχνά οι ά. 20 χρόνια ληστές ή στρατιώτες γνωρίζουν άριστα να βάζουν παγίδες κι ενέδρες. πόσο περισσότερο η κακία που έχει ηλικία χιλιάδων ετών κι αυτό είναι το προθυμότερο έργο της, να οδηγεί τις ψ. στην απώλεια, δεν γνωρίζει να επινοεί ενέδρες στα απόκρυφα της καρδιάς; το θεμέλιο του Χριστιανισμού είναι κι αν έχει κανείς όλες τις αρετές, να μην εφνουχάζει ..κι αν γίνει μέτοχος της χάρης, τότε μάλλον να πεινά και να διψά περισσότερο, αν πενθεί και να κλαίει και να έχει την καρδιά του ολότελα συντριμμένη. στο παλάτι υπάρχει το εσωτερικό δωμάτιο του βασιλιά, κι εκεί φθάνει κανείς στο τέλος..πρέπει να ερευνά κανείς αν ντύθηκε την πορφύρα του Π. αν είδε το βασιλιά κι αναπαύθηκε (Μακάρ.297)..τέχνη του σατανά είναι να υποχωρεί θεληματικά αρκετά χρόνια και να μην ενεργεί όσα συνηθίζει για να βάλει την ψεύτικη ιδέα ότι έφτασαν στην τελειότητα. μήπως κείνος που φυτεύει αμπέλι πήρε αμέσως τον καρπό; ή το νεογέννητο βρέφος γίνεται αμέσως άντρας..σε ποιά πάθη κατέβηκε ο Χ; Φύλαγε τον εαυτό σου (Μακάρ, 298) σε εκείνους που προσεύχονται συμπροσεύχεται για να προξενήσει έπαρση, σε κείνους που έχουν την γνώση των Γραφών κάνει τα ίδια, σε κείνους που αξιώθηκαν του θείου φωτός μετασχηματίζεται παραπλήσια(Μακάρ.300) έχουμε εχθρούς που είναι πονηροί, σκληροί, δόλιοι πανούργοι, δυνατοί, άπνοιοι, αόρατοι, άυλοι. στα χέρια τους κρατούν φωτιά και θέλουν να κάψουν το ναό του Θ. με την φλόγα τους ..μετά την αποταγή μας οι δ. μας παρακινούν να μακαρίζουμε τους κοσμικούς που τυχόν είναι ελεήμονες κι εύσπλαχνοι και να ελαινολογούμε τον εαυτό μας διότι δήθεν τον στερήσαμε από αρετή. ο σκοπός των εχθρών με τη νόθα αυτή ταπεινώση είναι να μας ξαναφέρουν στον κόσμο (Κλίμαξ, 43) φεύγουν ακόμα <uuuuuuuuuuεπίτηδες οι δ. για να μας ρίξουν στην αμεριμνησία, ώστε

έπειτα αιφνιδίως να επιτεθούν και να αρπάξουν την αθλία ψ. μας...υποχωρούν επίσης όταν η ψ. υποστεί μεγάλο εθισμό στα πάθη και ταυτισθεί στο έπακρο μαζί τους, γιατί πλέον γίνεται η ίδια εχθρός και επίβουλος εαυτού της. π.χ. τα νήπια που ύστερα από μακροχρόνιο θηλασμό, θηλάζουν αντί μαστού τα δάκτυλά τους (Κλίμαξ 319-20) συναντάται δ. της φιλαργυρίας που υποκρίνεται ταπεινώση και δ. φιληδονίας που προτρέπει σε ελεημοσύνη. οι δ. έρχονται σε αντίθεση μεταξύ τους. όλοι επιδιώκουν όμως την καταστροφή μας (Κλίμαξ, 325)..ίδιον του εχθρού να μας προτρέπει σε πράγματα *ανώτερα* των δυνααμεών μας για να κουρασθούμε ψυχικά και να μην κατορθώσουμε ούτε όσα είναι των δυνατοτήτων μας και να γίνουμε περιγελος στα μάτια τους..ο Θ. κρίνει την μετάνοια ανάλογα με το μέτρο της ταπεινώσης κι όχι των καμάτων.. η συμπεριφορά μας στους απίστους και αιρετικούς ας είναι ανάλογη με την ψυχική μας αντοχή..μεγάλη η πονηριά των δ. πώς συμβαίνει να είμαστε χορτάτοι και εντούτοις να αγρυπνούμε με καθαρό νου και να νηστεύουμε και να ταλαιπωρούμεθα; να νουχάζουμε και να είμαστε εντούτοις σκληροί και να συναστρεφόμεσθε με τους άλλους και αν είμαστε γεμάτοι κατανύξη; ..εαν μετά την παράκλησή μας συνεχίζεται μια ορισμένη κατάσταση θα καταλάβουμε ότι δεν προέρχεται από τους δ. αλλά από την φύση μας. πολλές φορές ο Θ. επιθυμεί αν ευργετεί και με τα αντίθετα για να καταστέλλει την οίησή μας.. ας αγωνιζόμαστε να μην είμαστε μόνον παλαιστής αλλά και πολεμιστές των δ. διότι οι πρώτοι κτυπιούνται ενώ οι δεύτεροι πάντα καταδιώκουν τον εχθρό..όποιος νίκησε τα πάθη υποκρίνεται ότι είναι κυριευμένος από αι πάθη και εξαπατώντας τους εχθρούς μένει απολέμπος..πώς να περιγράψω την αγνότητα εκείνου, που εισήλθε στο πορνείο δήθεν για να αμαρτήσει κι έτσι ανέσυρε την πόρνη στην ζωή της ασκήσεως..χρειάζεται όμως πολλή νήψη, μήπως επιχειρώντας να εμπαίζουμε τους δ. τελικά καταλήξουμε στον εμπαιγμό του εαυτού μας (Β Κορ.6:8) ..υπάρχουν περιπτώσεις που οι πονηροί και φθονεροί δ. υποχωρούν εκουσίως και δεν πολεμούν τους αγίους για να μην τους προξενήσουν στεφάνους(Κλίμαξ.335)

ΔΙΑΚΡΙΣΗ: Έχουμε δει πολλούς που έκαναν μεγάλες νηστείες κι αγρυπνίες κι αποτραβήχτηκαν στην έρημο με τέλεια ακτημοσύνη, κι ύστερα ξέπεσαν αξιολύπητα από την αρετή γιατί δεν είχαν το χάρισμα της δ. (Α Κορ.12:8)..Γιατί η δ. διδάσκει τον ά. να αφήνει τις υπερβολές κι από τα 2 μέρη και να βαδίζει τον βασιλικό δρόμο. Κι ούτε από την άμειρη εγκράτεια να εξαπατάται κανείς από τα δεξιά ούτε από την αδιαφορία και χαλαρότητα αριστερά. Κι είναι η δ. ένα μάτι της ψυχής και λυχνάρι (Ματθ.6:22)..Ο Σαούλ επειδή δεν είχε αυτό το μάτι, σκοτίσθηκε η διάνοιά του και δεν μπόρεσε να διακρίνει ότι από το να προσφέρει θυσία, ήταν αρεστότερο στον Θ. να υπακούσει στον Σαμουήλ. Αυτή η αρετή ονομάζεται ήλιος (Εφ.4:26) κυβέρνηση (Παρ.11:14) ..Αυτή λέγεται και στερεή τροφή εκείνων, που από την άσκηση και συνήθεια έχουν γυμνασμένα τα πνευματικά αισθητήρια. Παραδείγματα: Γέροντας 50 χρόνια στην έρημο αυτοκτόνησε σε βαθύ πηγάδι τα μεσάνυχτα υπακούοντας σε δαίμονα, 2 αδέρφια πήγαν στη βαθύτερη έρημο και να μην δεχτούν τροφή από ά. Όταν κάποιοι άγριοι τους πρόσφεραν ψωμί, ο ένας το δέχτηκε με χαρά κι ευχαριστία κι ο άλλος επιμένοντας στην αδιάκριτη γνώμη του πέθανε ..άλλος υπάκουσε σε δαίμονα με μορφή αγγέλου να θυσιάσει τον γιό του και κάποιος άλλος περιτεμήθηκε. Η αληθινή δ. δεν αποχιέται παρά με την αληθινή ταπεινώση, με το να φανερώνουμε στους πατέρες, όχι μόνον όσα κάνουμε αλλά κι όσα σκεφτόμαστε και να μην εμπιστευόμαστε τον δικό μας λογισμό αλλά τους λόγους των γερόντων και να πιστεύουμε ότι εκείνοι εγκρίνουν..Όπως το φίδι όταν το βγάλεις έξω από μια σκοτεινή τρύπα τρέχει για να σωθεί και να εξαφανιστεί, έτσι κι οι πονηροί λ., όταν φανερωθούν με την αληθινή ομολογία κι εξομολόγηση σπεύδουν να φύγουν από τον ά...Εαν για αυτά που βλέπουμε κι ακούμε χρειαζόμαστε δάσκαλο, δεν είναι ανόητο να νομίζουμε ότι η πνευματική τέχνη, που είναι δυσκολότερη από όλες δεν χρειάζεται δάσκαλο; Κι η τέχνη είναι αόρατη και κρυμμένη και θεωρείται μόνον με την καθαρότητα της καρδιάς κι η αποτυχία σε αυτή δεν γεννά πρόσκαιρη ζημιά αλλά απώλεια της ψυχής κι αιώνιο θάνατο;..Να μην λέμε όμως τους λογισμούς μας στους τυχόντες αλλά σε πνευματικούς γέροντες που έχουν πολύ μεγάλη διάκριση κι όχι σε εκείνους που απλώς άσπρισαν από την μεγάλη τους ηλικία. Επειδή πολλοί αποβλέποντας στην ηλικία

εξομολογήθηκαν τους λογισμούς τους κι αντί να βρουν θεραπεία έπεσαν σε απελπισία εξαιτίας της απειρίας των γερόντων (αγ.Κασσιαν.122-3). η δ. γεννιέται από την ταπείνωση..που φωτίζει τα πέρατα και χωρίς την οποία όλα είναι σκοτεινά και γεννά την διόραση..της διοράσεως σημάδι είναι να διακρίνει κανείς αληθινά τα καλά και τα κακά, τα σφάλματα πριν φτάσουν στην πράξη, τα μυστήρια των Γραφών και των αισθητών κτισμάτων (Πέτρος, 140) δ. στους αρχαίους είναι η ορθή επίγνωση του εαυτού τους. στους μεσαίους η νοερή αίσθηση, που διακρίνει αλάνθαστα το πραγματικό αγαθό από το φυσικό αγαθό και στους τελείους η γνώση που έχουν από θεϊκή έλλαμψη και έχει την δύναμη να φωτίζει πλήρως με την λάμψη της και όσα σκοτεινά υπάρχουν στους άλλους ή δ. είναι η αλάνθαστη γνώση κι αντίληψη του θείου θελήματος σε κάθε καιρό, τόπο και περίπτωση, η οποία υπάρχει στους καθαρούς κατά την καρδιά και το σώμα και το στόμα, συνείδηση αμόλυντη και καθαρότης αισθήσεων (Κλίμαξ, 303-4).. υπάρχει καιρός σαρκικών μολυσμών και καιρός καθαρισμού λόγω ταπείνωσης. ας μην επιζητούμε απατημένοι από εγωιστικό ζήλο τα του καιρού προ του καιρού ούτε τα του θέρους στον χειμώνα, ούτε τα του θερισμού στην σπορά. άλλος καιρός που θα σπείρουμε πνευματικούς κόπους κι άλλος που θα θερίσουμε ανεκδιήγητες χάριτες..μερικοί έλαβαν από τον Θ. τις άγιες αμοιβές των κόπων τους πριν τους καμάτους άλλοι μετά κι άλλοι την ώρα του θανάτου..αξίζει να ερευνήσουμε σε ποιά περίπτωση συμβαδίζει η ταπεινοφροσύνη (Κλίμαξ 326)..ο τρόπος με τον οποίο θεραπεύεται κανείς βλάπτει ενδεχομένως τον άλλον, κι εκείνο με το οποίο ευεργετείται άλλος, με αυτό καταστρέφεται κάποιος κι ο λόγος με τον οποίο ένας οικοδομείται, ο άλλος ενδεχομένως ζημιώνεται. γι'αυτό η διακονία μου δεν είναι εύκολη αλλά κοπιαστική και δύσκολα φέρεται εις πέρας. θα την χρησιμοποιήσω με την χειραγωγή των προσευχών του πατέρα μου και πατέρα σας (Στουδ.39)

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ: ο δ. δεν πέφτει ούτε κάτω με την αφροσύνη, την ακολασία, την δειλία και την πλεονεξία, ώστε να σέρνεται με την κοιλιά σαν φίδι, τρώγοντας χώμα και δουλεύοντας τα άτιμα πάθη, ούτε πάλι πάνω με την δεινότητα την θρασύτητα, την ηλιθιότητα και την έλλειψη, ώστε να υπερηφανεύεται και να φρονεί πάνω από ότι αξίζει αλλά έχει φρόνημα ταπείνωσης (Πέτρος, 225)

ΔΥΣΤΥΧΙΑ: Αυτοί που νομίζουν δ. την απώλεια χρημάτων ή παιδιών ή δούλων ας γνωρίζουν ότι αφού χρησιμοποίησαν ξένα πράγματα τα επιστρέφουν πίσω.

ΕΑΥΤΟΣ: Για να μην ψηλώνει και μετεωρίζεται ο νους και μας εξαπατούν με την ματαιότητα οι αισθήσεις, καλό είναι να προσέχουμε σε εκείνον που λέει: 'Βάδιζε λαέ μου, έμπα στα κατάβαθα της καρδιάς σου, στο σημείο εκείνο, που είναι κρυμμένο από κάθε αισθητό νόημα, το κατάλυμα εκείνο, που δεν έχει μορφές αισθητών πραγμάτων, που καταφωτίζονται από την απάθεια και την θεία χάρη. Κλείσε την πόρτα σε όσα είναι ορατά, κρύψου λίγο, γιατί μικρή είναι η ανθρώπινη ζωή'.. 'άντλησε σοφία πέρα από τα βάθη της καρδιάς' επειδή 'όλη η δόξα της κόρης του βασιλιά βρίσκεται μέσα της' και κοπιάζω 'έως ότου μπώ στο αγιαστήριο του Θ:'..'Όταν εννοήσεις ότι ο Αμμοραίος είναι ισχυρός μέσα σου σαν δρύς, παρακάλεσε τον Κ. με επιμονή να ξηράνει τον καρπό, την πρακτική αμαρτία και τις ρίζες από κάτω, τους ακάθαρτους λογισμούς..'Όταν θυμάσαι τις αμαρτίες σου, μην διστάζεις να κτυπάς το στήθος σου, για να πελεκήσεις με τις πληγές αυτές την πωρωμένη καρδιά σου για να βρεις το μεταλλείο του τελωνικού χρυσού και θα χαρείς υπερβολικά από αυτόν τον πλούτο. Να καίει στο θυσιαστήριο της ψυχής σου η φωτιά των δεήσεων που οδηγούν στην ανώτερη αγία μελέτη των λόγων του Πνεύματος (Καρπ.349-50)..Δεν είμαστε δυνατότεροι του Σαμφών, ούτε σοφότεροι του Σολομώντα, ούτε έχουμε μεγαλύτερη γνώση από τον Δαβίδ, ούτε αγαπούμε τον Θ. περισσότερο από τον κορυφαίο Πέτρο. Ας μην έχουμε θάρρος στον εαυτό μας, γιατί λέγει η Γραφή 'όποιο έχει θάρρος στον εαυτό του θα έχει πτώση τρομακτική' (Ιώβ 18:12) Ας μάθουμε από τον Χ. την ταπείνωση και τον Δαβίδ και τον Πέτρο το να δακρύνουμε για όσα συμβαίνουν αλλά ας μην απελπιζόμαστε, όπως ο Σαμφών, ο Ιούδας, ο Σολομών, που ήταν πάρα πολύ σοφός..Η ψ. ας έχει το θάρρος της στο Χ. γιατί δεν πολεμεί μόνη της, αλλά μαζί με τον φοβερό βασιλιά Ι.Χ. που είναι Κτίστης των απάντων..'Όπως η βροχή όσο πιο πολύ πέφτει

μαλακώνει τη γη, έτσι και τη γη της καρδιάς μας χαροποιεί κι ευφραίνει το άγιο όνομα του Χ. όσο περισσότερο το φωνάζουμε και το επικαλούμαστε (Ησ.187)... Όποια διάθεση έχει κάποιος για κάποιον που τον έχει λυπήσει και αδικήσει, έτσι να εκθρευόμαστε τον εαυτό μας, αν θέλουμε να κατορθώσουμε την διαγωγή του Χ., την μακάρια ταπείνωση, τον ένσαρκο τρόπο ζωής του Θ. (Ηουκ.208)...Φανέρωσε νοερά τον ε. στον Κ., γιατί ο ά. βλέπει στο πρόσωπο, ενώ ο Θ. στην καρδιά ..Εξέταζε τις δικιές σου αμαρτίες κι όχι του πλησίον και δεν θα διαρπαγεί από τους δ. το νοερό σου εργαστήριο...(Μάρκ.133)..Αν κάθε ακούσιο έχει την αιτία του από τα εκούσια, κατά τη Γραφή, κανείς δεν είναι τόσο πολύ εκθρός του α. όσο ο ίδιος του εαυτού του (Μαρκ.151) Πρόσεχε τον εαυτό σου, μήπως η κακία που σε χωρίζει από τον αδερφό, δεν βρίσκεται στον αδερφό, αλλά σε σένα και τρέξε να συμφιλιωθείς μαζί του μήπως ξεπέσεις από την εντολή της αγάπης (Μάξ.Δ, 19)... Αν ο Χ. κατοικεί στις καρδιές μας με την πίστη κι όλοι οι θησαυροί της γ. και σοφίας είναι κρυμμένοι σε αυτόν, άρα όλοι οι θησαυροί αυτοί είναι κρυμμένοι στην καρδιά μας και γίνονται φανεροί μέσω της εργασίας των εντολών. Αυτός είναι ο θησαυρός που είναι κρυμμένος στον αγρό της καρδιάς σου και δεν το βρήκες εξαιτίας της αργίας σου. Γιατί αν τον είχες βρεί θα πουλούσες τα πάντα για να τον αγοράσεις. Τώρα άφησες τον αγρό και περιποιείσαι τα γύρω του, και δεν βρίσκεις παρά αγκάθια. Γι'αυτό 'μακάριοι οι καθαροί στην καρδιά' και 'πουλήστε τα υπάρχοντά σας' (Μάξ.Δ,70-73)..Όσο εγώ είμαι ατελής κι ανυπότακτος στον Χ. με την εργασία των εντολών, ούτε γίνομαι τέλειος στο νου ως προς την θεία γνώση, στο πρόσωπό μου φαίνεται ατελής κι ανυπότακτος ο Χ. εξαιτίας μου γιατί τον ελλοιώνω και τον κολοβώνω, αφού δεν μεγαλώνω κι εγώ μαζί του κατά πνεύμα, ως σώμα που είμαι Χ. κι ένα από τα μέλη του..Μακάριος όποιος ο Ιησούς του Ναυή κρατεί αβασίλευτο μέσα του τον ήλιο της δικαιοσύνης σε όλη την διάρκεια της ζωής του..Εκείνοι που ζητούν τον Κ. δεν πρέπει να τον ζητούν έξω από τον εαυτό τους, αλλά μέσα τους με την έμπρακτη πίστη. Γιατί λέει η Γραφή: 'Είναι κοντά σου ο λόγος (της πίστης, ο Χ.) στο νου και στην καρδιά σου'.. (Β Θαλ.31/35).. 'Η σωτηρία εξασφαλίζεται με φρόνιμη και θεόπνευστη καθοδήγηση' (Παρ.11:14) Εκείνοι που δεν έχουν καθοδηγητή στην αρχή απο ενθουσιασμό ανθούν, κατόπιν πέφτουν σαν μαραμμένα φύλλα 'Η σωτηρία κατορθώνεται με πολλή συμ-βουλή..Ο δ. δεν μας λέει 'πόρνεψε' αλλά μας βρίσκει να έχουμε ένα θέλημα ή δικαίωμα και μας πειράζει (Παρ.11:15)..Όταν μένουμε δεμένοι με το θέλημα και ρυθμίζουμε τη ζωή μας βάσει των δικαιωμάτων μας, τότε έχοντας την εντύπωση ότι κάνουμε καλό, προετοιμάζουμε ακούσια το κακό μας..Το θέλημα είναι χάλκινο τείχος, που χωρίζει τον α. από τον Θ., πέτρα, που την πετάμε εναντίον του Θ...Όταν ταυτιστεί με το θέλημά του δεν βλέπει τον καθάριο και ευθύ δρόμο του Θ...Εαν συνταιριαστεί το δικαίωμα με το θέλημα δεν μπορεί να προχωρήσει σωστά ο ά. αλλά θάνατος, γιατί μισεί και τον ήχο, τη λέξη της ασφάλειας γιατί έτσι αποκαλύπτεται η αλήθεια (Παρ.11:15).. Κάθε πώση γίνεται από την εμπιστοσύνη στον λογισμό. Κάτι είναι ευλογημένο, όταν προέρχεται από το άγ.Πνεύμα και το ίδιο πράγμα δαιμονικό όταν είναι δικό σου'.. Κι αν βρείς κατάλληλο πρόσωπο; Αν θελήσει κανείς ειλικρινά το θέλημα του Θ. και μικρό παιδί ο Θ. θα τον οδηγήει σύμφωνα με αυτό..Αλλιώς και προφήτη να συμβουλευτεί θα του απαντήσει εκείνος σύμφωνα με την αμαρτωλή καρδιά του (Ιεζ.14:9)(Δωρ.Ε)...Καθένας ωφελείται και βλάπτεται ανάλογα με την κατάστασή του. Κι οι 3 βλέπουν το ίδιο πρόσωπο τη νύχτα κι ο ένας σκέπτεται ότι πάει να πορνεύσει, άλλος ότι κλέβει, άλλος ότι πάει για προεχκή ή ένα δωμάτιο. Λίγη αφιθιά καταστρέφει ένα βαρέλι μέλι. Κι εμείς βγάζουμε από την πικράδα μας κι εξαφανίζουμε το καλό του πλησίον, προβάλλοντας την κατάστασή μας κι αλλοιώνοντάς το ανάλογα με την πνευματική καχεξία μας, αφού ένας ασθενής οργανισμός και το καλό το δέχεται ως κακό, ενώ ένας υγιής και το κακό το αφομοιώνει ως καλό. Ο χοίρος π.χ. και τα ξυλοκέρατα τα μεταβάλλει σε θρεπτικά συστατικά. Ένας άγιος έβλεπε δωμάτιο ακατάστατο και θαύμαζε τις πνευματικές θεωρίες του αδερφού του ή τακτικό κι έλεγε: όπως είναι η ψυχή του είναι και το κελλί του' (Δωρ. Επιστ.182-183) Ειρήνευσε με τον εαυτό σου και θα σου είναι ειρηνικός ο ουρανός κι η γη. Τρέξε να μπείς στο κελλί της καρδιάς σου και θα δεις το κελλί του ουρανού γιατί ένα είναι και τα 2 και βλέπονται συγχρόνως δια μιας εισόδου, επειδή η σκάλα της βασιλείας είναι κρυμμένη μέσα σου. Αναλογίζου δια ενδομύχου μελέτης και βαθιάς θεωρίας τις αμαρτίες

σου και θα βρείς αναβάσεις στην καρδιά σου, δια των οποίων μπορείς να ανεβείς στην ουράνιο βασιλεία.. Μπορεί η εντός μας ευρισκόμενη βασιλεία των ουρανών να μην δείχνει το όλο, αλλά όμως δηλώνει κτήμα παρόμοιο κι εαν αυτή η αίσθηση της βασιλείας των ουρανών υπάρχει νοερή ενέργεια του αγ.Πνεύματος (Ισαάκ, 154-5)... Εαν δεν πείθεσαι ότι κάτι από τα πάθη βρίσκεται σαν κάλυμμα αλλά απιστείς, όπως κι οι Εβραίοι, και δεν αφαιρείς αυτό το κάλυμμα, ώστε να δεις τα καλυπτόμενα από αυτό πάθη και να οικτειρήσεις την ταλαίπωρη ψ. σου και να σπεύσεις να καθαρίσεις και να νίψεις τους νοερούς οφθαλμούς της και το πρόσωπο με θεία δάκρυα, απορρίπτοντας πίσω κάθε σοφία κι εξωτερική γνώση (υπακούοντας στον Παύλο), γινόμενος έτσι μωρός ως προς αυτόν τον κόσμο και φρόνιμος εν Χ., πώς θα σου διγνηθώ τα περί Θ. και τα θείων, που είναι αποκρυμμένα κι αόρατα; (Συμ.Ηθ.Α, 207-9)...Ερεύνησε τον εαυτό σου ά. κι αν δεν παρέλειψες τίποτε αλλά τα έπραξες όλα με θερμή καρδιά και προαίρεση σκέψου ότι έχεις μέσα στο φως ελπίδα ακαταίσχυτη, όχι αυτή που δημιουργείται από περηφάνεια στους φθαρμένους..αλλά την χρηστή κι αληθινή ελπίδα σε αληθινό κι ακαταίσχυτο φως και πάνω σε αυτή σαν σε κερουβικό όχημα θα δεις να κάθεται η αγάπη, που είναι ο Θ.. Εαν την βρείς μην πολυασχοληθείς με τίποτε από τα μέλλοντα και αόρατα αλλά αν είσαι πιστός με τους απίστους κι άπιστος με τους πιστούς κατακριμένος στην συνείδησή σου..τί ενασχολείσαι να μάθεις αν πρόκειται οι άγιοι να γνωρίζονται μεταξύ τους στην βασιλεία των ουρανών; Θα προξενήσεις στον εαυτό σου περισσότερο κρίμα, γιατί αν και τα έμαθες τα καταφρόνησες. Αλλιώς μοιάζεις με το παιδί που δεν ξέρει τα γράμματα και ζητά να ερμηνεύσει τα σχετικά με την γραμματική και ρητορική...Εαν τοποθέτησε γνώφο και σκότο για να αποκρύψει τα μυστήριά του, πώς δίχως να έχεις γίνει κατοικητήριο του θείου φωτός ερευνάς;..Ο Θ. μας έδωσε εργαλεία τις εντολές του και την πίστη προς αυτόν σαν τεχνίτη, ώστε να είμαστε εμείς σκεύη, με τα οποία ο τεχνίτης Λόγος αναστοιχειώνει κι ανανεώνει τους εργάτες των εντολών του, ώστε καθαριζόμενοι με την εργασία τους να φωτιζόμαστε κατά προκοπή από το Πνεύμα με την γνώση των μυστηρίων της βασιλείας των ουρανών. Κι όπως τα εργαλεία χωρίς τον τεχνίτη και το αντίστροφο δεν μπορούν να επιτελέσουν κάτι, έτσι ούτε η πίστη δίχως την εκπλήρωση των εντολών και το αντίστροφο μας ανανεώνει και μας αναπλάθει. Όταν τα αποχτήσουμε και τα δυό και γίνουμε εύχρηστο σκεύος στον Δεσπότη για την υποδοχή του νοητού μύρου, τότε Εκείνος μας εγκαινιάζει με την δωρεά του αγ.Π. και σαν αν μας ανασταίνει από τους νεκρούς..τέμνει το σκότος και σαν από κάποια τρύπα αφήνει το νου μας να σκύψει και να βλέπει κάπως αμυδρώς (Συμ.Α Ηθ. 197-205)... Το να επισκεφτόμαστε τον εαυτό μας σημαίνει να λέμε μέσα μας: μήπως κάποτε παραμέλησα αυτή ή την άλλη εντολή ή αμελώ και καταφρονώ αυτήν και δεν την εφαρμόζω; Γιατί λέγει ο Χ. ούτε ένα γιώτα ή μια κεραία από το νόμο των εντολών μου δεν θα καταργηθεί ώσπου να πραγματοποιηθούν όλα' και 'εκείνος, που παρέβηκε μία από τις ασήμαντες εντολές και δίδαξε έτσι τους α. θα ονομασθεί ελάχιστος στη βασιλεία των ουρανών' Πρέπει να προσέχουμε στις θείες Γραφές κι όταν αναγινώσκονται πρέπει ο ά. να βλέπει τον εαυτό του και να εξετάζει με το νου και να μαθαίνει σαν σε καθρέφτη σε ποιά κατάσταση βρίσκεται η ψ. του..ο Κ. λέει μετανοείτε! και τους μακαρισμούς (Κατηχ.ΛΑ, 443).. ενώ δεν είμαι τίποτε θεωρώ τον εαυτό μου ότι είναι κάτι σπουδαίο, ενώ ανακρίνομαι γι'αυτά προσελκώ τον εαυτό μου τη δόξα της αγιότητας. Ενώ ζω μες στις αμαρτίες, θέλω να θεωρούμαι δίκαιος (Εφραίμ Α, 326).. γίνε ο ίδιος γιατρός του ε. σου. έτσι θα θεραπεύσεις κατόπιν τον άρρωστο αδερφό σου. ούτε έχεις δικαιολογία για τις αμέλειές σου γιατί ο Θ. σου έχει δώσει διάκριση, σύνεση και πνευματική γνώση ..η θεία χάρη μας επικέφτεται, βρίσκει τις καρδιές μας στην κακοσμία των ακάθαρτων λογισμών κι αμέσως απομακρύνεται..παρόλα αυτά κεντρίζει την καρδιά με φωτεινή γλυκύτητα, για να αισθανθεί ότι την επισκέφθηκε αλλά δεν βρήκε είσοδο..για να την ζητήσει με πόθο ο ά. (Εφραίμ Α, 396) εσύ σκύψε στο νου σου τον αιχμάλωτο και δούλο της αμαρτίας και δεσ το φίδι που φωλιάζει πιο κάτω κι από το νου και τους λογισμούς στα λεγόμενα άδυστα της καρδιάς σου και επιδιώκει να σε σκοτώσει πλήττοντας τα πιο ουσιαώδη μέρη της ψ. σου..πλησίασε τον Χ. να σε καθαρίσει από τις κρυφές αμαρτίες σου (Μακάρ.283) όποιος πέτυχε την πλήρη γνώση του εαυτού του έσπειρε σε γη αγαθή, αλλιώς δεν θα δει να

ανθίζει η ταπείνωση. όποιος γνώρισε τον εαυτό του αισθάνθηκε τον φόβο του Κ. και βαδίζοντας με την αίσθηση αυτή έφθασε στην πύλη της αγάπης. (Κλίμαξ 292)

ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ: 4 είναι οι τρόποι της ε.: η κατ'οικονομία (π.χ. του Ι.Χ.) για να σωθούν οι εγκαταλελειμένοι, η προς δοκιμήν, όπως του Ιωσήφ και του Ιώβ για να αναδειχθούν υπόδειγμα ανδρείας και σωφροσύνης, η πατρική παιδαγωγία (π.χ. απ.Παύλος) για να φυλαχθεί η ταπεινοφροσύνη με άφθονη χάρη, η ε. λόγω αποστροφής όπως των Ιουδαίων για να μαλακώσουν και να λυγίσουν σε μετάνοια. Όλοι οι τρόποι είναι σωτήριοι και γεμάτοι από θεία αγαθότητα και φιλανθρωπία (Μάξ.Δ, 96)

ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ: Οι Πατέρες δεν έχουν παραδώσει ένα κανόνα νηστείας, ούτε ένα τρόπο διατροφής, γιατί δεν έχουν όλοι την ίδια δύναμη. Έχουν παραδώσει όμως σε όλους ένα σκοπό, να αποφεύγουμε την αφθονία και το χορτασμό της κοιλιάς. Άλλοτε εξαιτίας της υπερβολής της νηστείας ατονεί το σώμα κι άλλοτε όταν γεμίσει προκαλεί αμέλεια κι εξασθένηση της ψυχής. Σε όλους ένα κανόνα ε. έχουν παραδώσει, το να μην ξεγελούνται με το χορτασμό της κοιλιάς, ούτε να παρασύρονται από την ηδονή του λάρυγγα...Τις τροφές τις χρησιμοποιούμε για να ζήσουμε κι όχι για να σκλαβωθούμε στις ορμές της επιθυμίας. Η μετρημένη και σε λογικά όρια τροφή βοηθά την υγεία του σώματος δεν αφαιρεί την αγιότητα. Είναι αδύνατον αυτός που έχει γεμάτη κοιλιά να κάνει νοερό πόλεμο εναντίον του πνεύματος της πορνείας. (Αγ.Κασσιανός 92) Την ε. των τροφών πρέπει να την ασκούν προσέχοντας να μην φτάσουν να τις σιχαθούν γιατί κάτι τέτοιο είναι επικατάρατο και δαιμονικό. Δεν απέχουμε από τις τροφές γιατί είναι κακές αλλά για να χαλιναγωγούμε τα μέλη της σάρκας που βρίσκονται σε έξαψη και να μοιράζουμε το περίσσευμα στους φτωχούς. Το να τρώμε όσα μας παραθέτουν ευχαριστώντας τον Θ. δεν είναι καθόλου αντίθετο με την πνευματική γνώση γιατί όλα τα δημιουργήματα είναι πολύ καλά. Το να απέχουμε από τα ευχάριστα είναι δείγμα μεγαλύτερης πνευματικής διακρίσεως και γνώσεως. Δεν θα καταφρονήσουμε ευχαρίστως τα ευχάριστα του κόσμου, αν με όλη μας την πνευματική αίσθηση και με πληροφωρία καρδιάς δεν γευθούμε την γλυκύτητα του Θ. Πρέπει να κανονίζουμε τις τροφές ανάλογα, ώστε όταν το σώμα είναι υγιές και να χαλιναγωγείται, ενώ όταν είναι άρρωστο να περιθάλπεται με μέτριο. Γιατί δεν πρέπει να ατονεί στο σώμα ο αγωνιστής, αλλά να έχει την απαραίτητη αντοχή για τον αγώνα, ώστε κι οι σωματικοί κόποι να συμβάλλουν ανάλογα στην κάθαρση της ψυχής. Η ν. είναι ένα εργαλείο για τους θέλοντες σωφροσύνη. Οι τεχνίτες δεν καυχούνται για τα εργαλεία της τέχνης αλλά για το αποτέλεσμα. Όταν η γη ποτίζεται με μέτρο αποδίδει σπόρο πολλυπλάσιο, ενώ με υπερβολική βροχή φέρνει μόνον αγκάθια έτσι και με το κρασί η γη της καρδιάς ή παράγει καθαρά τα φυσικά σπέρματά της ή οι λογισμοί γίνονται αγκάθια. Γιατί όταν ζεσταίνονται με το κρασί τα συνουσιαστικά όργανα, κατ'ανάγκη ο νους δημιουργεί τις ηδονικές παραστάσεις του πάθους...Η δριμύτητα του ξιδιού, που ήπια ο Θ. χαρακτηρίζει τους πνευματικούς αγώνες, ενώ η καθαρική ιδιότητα του υσσώπου την τελείωση (Διάδ.299)

ΕΙΔΩΛΑ: Η ψυχή, που αναπαύεται από πολύ καιρό στα πράγματα της ζωής, κάθεται (έχει καρφωθεί) πάνω σε ε. που σαν έμμηνη ακαθαρσία μολύνει τη φύση των πραγμάτων (Γεν.31:34-5) Ο πλούτος, η δόξα δεν είναι πράγματα χωρίς μορφή καθώς και τα λοιπά πράγματα της ζωής που δεν έχουν τίποτε το σαφές και τους δίνουμε εμείς μορφή, όταν για τα άχρηστα πλάθουμε με το μυαλό μας φαντασίες ότι είναι χρήσιμα;...Και παθαίνουμε όπως εκείνοι, που πιάνονται στα δίχτυα ασχημότατων πορνών, που δημιουργούν με φταισίδια πλαστή ομορφιά...(αγ.Νείλος, 269).

ΕΙΚΟΝΑ: Όλοι είμαστε κατ'εικόνα. Καθ'ομοίωση γίνονται εκείνοι που υποδούλωσαν την ελευθερία τους στο Θ. γιατί όταν δεν ανήκουμε στον εαυτό μας τότε είμαστε όμοιοι με Κείνον που μας συμφιλώσε με τον εαυτό Του μέσω της αγάπης (Διάδ.286)... Με το Βάπτισμα ανακαινιζόμαστε και λαμπρύνονται όλες οι γραμμές της ψυχής, δηλ. το κατ'εικόνα του Θ. μέσα μας. Το δεύτερο το 'καθ'ομοίωση', η χάρη, περιμένει να το πραγματοποιήσει μαζί μας. Όταν λοιπόν αρχίσει ο νους με πολλή αίσθηση να γεύεται την

αγαθότητα του αγ.Πνεύματος τότε πρέπει να γνωρίζουμε ότι η χάρη αρχίζει να ζωγραφίζει πάνω στο κατ'είκόνα το καθ'ομοίωση. Οι ζωγράφοι στην αρχή ιχνογραφούν το σχήμα του α. και σιγά-σιγά προσθέτοντας χρώματα φτάνουν στην απεικόνιση μέχρι των τριχών. Έτσι κι η θεία χάρη πρώτα με το Β. ρυθμίζει το καθ'είκόνα επαναφέροντας τον ά. στη στιγμή της δημιουργίας του. Κι όταν δει ότι με την διάθεσή μας επιθυμούμε το κάλλος της ομοιώσεως κι ότι στεκόμαστε γυμνοί κι άφοβοι στο εργαστήριό της, τότε ζωγραφίζει πάνω στην αρετή αρετή και προσθέτει στη μορφή της ψ. δόξα..Γιατί αν ο νους δεν πάρει την ομοιότητα μέσω του θείου φωτός, όλες σχεδόν οι αρετές κι αν υπάρχουν, ο ίδιος είναι αμέτοχος της τέλει αγάπης..Όταν προστεθεί ο φωτισμός της αγάπης, τότε φανερώνει ότι το κατ'είκόνα βρίσκεται καθ'ολοκληρία στην ωραιότητα του καθ'ομοίωσιν (Διάδ.318). Ο γνόφος είναι ασχημάτιστη κι άυλη κι ασώματη κατάσταση, που κατέχει την γνώση των πρωτοτύπων όλων των όντων. Όποιος βρεθεί σαν τον Μωυσή κατανοεί τα αθάνατα. Με τη γνώση αυτή ζωγραφίζει μέσα του το κάλλος των θείων αρετών, σαν πιστό αντίγραφο του αρχέτυπου κάλλους και κατεβαίνοντας από τον ουρανό παρουσιάζει τον εαυτό του πρότυπο προς μίμηση της αρετής (Μάξ.Α Θαλ. 85)... *‘Αποδώμεν τη εικόνη το κατ'είκόνα, γνωρίσωμεν ημών το αξίωμα’*. Αυτός που ζωγραφίζει την εικόνα του βασιλιά χρησιμοποιεί τα καλύτερα υλικά ώστε να περιέχει η εικόνα όλα τα χαρακτηριστικά του. Κι εμείς ας φτιάξουμε την εικόνα αντίξια του Αρχέτυπου. Όποιος πρόσβαλε την εικόνα του βασιλιά τιμωρείται, τί θα πάθουμε εμείς που καταφρονούμε την θεία εικόνα που βρίσκεται μέσα μας; (Δωρ.ΙΣΤ) ..η εικονογραφία με λίγα χρώματα μας παρουσιάζει αυτά που έγιναν από τον Κ. κι από όλους τους αγίους πριν από πολλά χρόνια σαν να γίνονται τώρα. αυτό οφείλεται στην Πρόνοια του Θ. για να τα βλέπουμε με τα μάτια μας και να τα ποθούμε όλο και περισσότερο όπως λέει ο κορυφαίος απόστ.Πέτρος στο μαρτύριο του αγ.Παγκρατίου..όλα όμως δεν ωφελούν τίποτε χωρίς την ορθή πίστη, και δεν μπορούν αν γίνουν αλλά ούτε κι η πίστη δίχως έργα (Πέτρος, 182)

ΕΙΡΗΝΗ: είναι η απαλλαγή από τα πάθη, η οποία δεν βρίσκεται χωρίς την ενέργεια του αγ.Πνεύματος (Μάρκ.142)..Για χάρη της αγάπης όλοι οι άγιοι αντιστάθηκαν στην αμαρτία, χωρίς να λογαριάσουν καθόλου την παρούσα ζωή. Και υπέφεραν τους πολύμορφους τρόπους του θανάτου, για να μαζευτούν από τον κόσμο στον εαυτό τους και τον Θ. και να ενώσουν πάνω τους τα ρήγματα της φύσης. Αυτή είναι η αληθινή και αφεγάδιαστη θεία σοφία των πιστών. Αυτής το τέλος είναι το αγαθό κι η αλήθεια, αν βέβαια αγαθό είναι η φιλανθρωπία κι αλήθεια είναι η από την πίστη φιλοθεΐα, τα οποία είναι γνωρίσματα αγάπης, γιατί ενώνει τους α. με τον Θ. και μεταξύ τους και γι'αυτό έχει αδιάπτωτη την παραμονή των αγαθών..Ας χρησιμοποιήσουμε κατάλληλα την ε. κι αφού αθετήσουμε την φιλία προς τον κόσμο και τον κοσμοκράτορα διάβολο, που κακώς υπάρχει μέσα μας, ας καταργήσουμε έστω κι αργά τον πόλεμο που κάνουμε με τα πάθη μας εναντίον του Θ. Κι αφού κάνουμε με τον Θ. αδιάλυτη συνθήκη ειρήνης μαζί Του νεκρώνοντας το αμαρτητικό μέρος του σώματος, ας τερματίσουμε την έχθρα μας προς αυτόν. Είναι αδύνατον να φιλιωθούμε με τον Θ. εφόσον τα πάθη μας επαναστατούμε εναντίον Του κι ανεχόμαστε να πληρώνουμε φόρο με την κακία μας στον δ. τον κακό τύρρανο και φονευτή των ψ. μας, αν δεν βγούμε πρωύτερα σε ολοκληρωτικό πόλεμο εναντίον του πονηρού..Ποιά ωφέλεια θα έχουμε από την ε. στον κόσμο, εφόσον η ψ. έχει κακή κατάσταση κι επαναστατεί εναντίον του Δημιουργού της και δεν δέχεται να ταχθεί κάτω από την εξουσία της βασιλείας Του κι είναι αγορασμένη από χίλιους-δύο ωμούς αφέντες που τη σπρώχνουν με την βία στην κακία και την ετοιμάζουν απατηλά να προτιμήσει την οδό που οδηγεί στην απώλεια, παρά την οδό, που σώζει; (Γ Θαλ. 35,40-41)...Ο Θ. θέλοντας να μας ενώσει μεταξύ μας όχι μόνον κατά τη φύση αλλά και κατά την γνώση και παρακινώντας προς αυτό όλους τους α., χάραξε τις σωτήριες και φιλάνθρωπες εντολές για μας, ένεκα τούτου νομοθετέτησε να ελεούμε και να ελεούμαστε. Η φιλαυτία κι η εξυπνάδα των α. κομμάτισε σε πολλά μέρη την μια ανθρώπινη φύση κι αφού εισήγαγε κι εξάπλωσε την αναισθησία που επικρατεί τώρα σε αυτή, όπλισε με την προαίρεση την φύση εναντίον του εαυτού της. Γι'αυτό όποιος με σώφρονα λογισμό και γενναίο φρόνημα μπόρεσε να διαλύσει αυτή την αντίφαση της φύσης ελέησε πρώτα-

πρώτα τον εαυτό του, γιατί συμμόρφωσε την προαίρεσή του σύμφωνα με την φύση και κατέφυγε στον Θ. κατά την προαίρεση λόγω της φύσεως. Κι έδειξε στον εαυτό του τι σημαίνει το κατ'είκόνα και πώς ο Θ. στην αρχή, δημιουργώντας την δική μας φύση, όπως έπρεπε όμοια με τον εαυτό Του κι ολοκάθαρο απεικόνισμα της αγαθότητάς του, της εξασφάλισε την ταυτότητα με τον εαυτό της σε όλα να είναι άμαχη, ειρηνική, χωρίς εναντιότητες, δεμένη σφικτά με τον Θ. και τον εαυτό της μέσω της αγάπης, η οποία εξαρτά με τον πόθο από τον Θ. και μας συνδέει μεταξύ μας με την συμπάθεια. Ο φιλόανθρωπος Θ. έγινε ά. για να συγκεντρώσει την ανθρώπινη φύση στον εαυτό Του και να την σταματήσει από το να φέρεται άσχημα στον εαυτό της ή μάλλον να επαναστατεί εναντίον του εαυτού της και να έχει κατακομιαστεί και να μην σταματά πουθενά εξαιτίας της άστατης κινήσεως της προαίρεσής της γύρω από κάθε πράγμα ..Τίποτε από τα μετά τον Θ. δεν είναι πολυτιμότερο από την αγάπη..που ιδίωμά της είναι να κάνει μία την γνώμη όσων της επιζητούν. *Από την φύση του το αγαθό ενοποιεί και συγκρατεί τα διηρημένα...κι από τη φύση του το κακό είναι κάτι που διασκορπίζεται, είναι άστατο, πολύμορφο και διαρεπτικό..Όταν αποβάλλουμε την επιθυμία της ηδονής και τον φόβο της οδύνης, ελευθερωνόμαστε από την κακή φιλαυτία κι ανεβαίνουμε στην γνώση του Δημιουργού.* Κι αφού πάρουμε αντί της κακής της αγαθής νοεράς φιλαυτίας, τη χωρισμένη από τη σωματική στοργή, δεν παύουμε να λατρεύουμε τον Θ. με αυτήν την καλή φιλαυτία, ζητώντας πάντα από τον Θ. τον καταρτισμό της ψυχής.(Γ Θαλ.45-47)... Όταν ενωθεί η γνώμη με τον λόγο της φύσης γίνεται φυσικώς η συμφιλίωση του Θ. με την ανθρώπινη φύση, γιατί αλλιώς όταν είναι σε διάσταση με τον εαυτό της δεν είναι δυνατόν να δεχτεί την ανέκφραστη θεία συγκατάβαση. Και γι'αυτό θέλει ο Θ. να συμφιλιωνόμαστε μεταξύ μας, όχι για να πάρει μάθημα από μας αλλά για να μας καθαρίσει από τα πάθη και να δείξει ότι με την χάρη συμβαδίζει η διάθεση, γνωρίζοντας ότι είμαστε θνητοί και φοβούμενοι μήπως μεταφέρουμε κανένα γνώρισμα της μοχθηρίας του κόσμου στην αιώνια ζωή (Στο Πάτερ ημών, 266-7)..Τα 4/8 της διακονίας είναι η ε. Μην την χάστε για να πετύχετε το 1/8, την τελειότητα (φιλονικιώντας από φιλαρέσκεια) (Δωρ.Δ, 59)... Θυμίσου τις πτώσεις των δυνατών και ταπεινώσου στις αρετές σου..Ειρήνευσε με τον εαυτό σου και θα σου είναι ειρηνικός ο ουρανός κι η γη. Τρέξε να μπείς στο κελλί της καρδιάς σου και θα δεις το κελλί του ουρανού γιατί ένα είναι και τα 2 και βλέπονται συγχρόνως δια μιας εισόδου, επειδή η σκάλα της βασιλείας είναι κρυμμένη μέσα σου. Αναλογίζου δια ενδομύχου μελέτης και βαθιάς θεωρίας τις αμαρτίες σου και θα βρεις αναβάσεις στην καρδιά σου, δια των οποίων μπορείς να ανεβείς στην ουράνιο βασιλεία..Μπορεί η εντός μας ευρισκόμενη βασιλεία των ουρανών να μην δείχνει το όλο, αλλά όμως δηλώνει κτήμα παρόμοιο κι εαν αυτή η αίσθηση της βασιλείας των ουρανών υπάρχει νοερή ενέργεια του αγ.Πνεύματος (Ισαάκ, 154-5). Πως θα είναι ειρηνοποιός όποιος αποξένωσε τον εαυτό του από τον Θ. και δεν ακούει Β Κορ.5:20; Γιατί ο καθένας που με την παράβαση των εντολών ανθίσταται και πολεμεί τον Θ. ακόμη και αν κάνει όλους να ειρηνεύουν είναι εχθρός του Θ. επειδή δεν το κάνει όπως αρέσει στον Θ. Γιατί αφού είναι εχθρός του εαυτού του και του Θ. γίνονται εχθροί του Θ. κι όσοι ειρηνεύουν μαζί του(Συμ.Κατκ.Β, 333)..πολλές φορές μακάριοι οι εχθροποιοί εκείνων που συνδέονται εμ αμαρτωλή σχέση (Κλίμαξ 343)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ: Μου φαίνεται ότι ο ωραιότερος κόσμος είναι η Ε. του Χ. κι ο ίδιος ο ολόκληρος ά., όπου λέγεται ότι κατοικεί και περπατεί ο Θ. και καταπέμπει φαιδρές τις ακτίνες των χαρισμάτων του ως ο ήλιος της δικαιοσύνης. Αυτή γνωρίζουμε ότι καλείται και σώμα Χ. και νύφη, όπως ανακράζει ο νυμφαγωγός Π. (Β Κορ.11:2) κι ο θείος Δαβίδ (Ψ.44:10)..Ο Χ. γίνεται ναός για την Ε. (Ιω.17:20) όπως κι η Ε. ναός εκείνου και κόσμος ωραίος..Επειδή υπάρχουν πολλοί αμαρτωλοί κι άσωτοι, που θα μετανοήσουν και θα μεταμεληθούν, επίσης πολλοί θα γεννηθούν κι ευαρεστήσουν τον Θ. μέχρι της εσχάτης σάλπιγγος, πρέπει να γεννηθούν όλοι οι προγνωσμένοι, να παραχθεί και να πληρωθεί ο υπεράνω του κόσμου κόσμος της Ε., δηλ. η επουράνια Ιερουσαλήμ (Συμ.ΗΘ.Α, 161-5)...Στον παράδεισο από άνδρα έγινε γυναίκα, που υπήρξε μητέρα όλων των γεννημένων από την γη. Στην Εκκλησία των πιστών γεννήθηκε από γυναίκα άντρας, ο Χ. ο Θεός, αρχή και ζωή των αναγεννημένων πνευματικώς από την πίστη σε Αυτόν. Εκεί υπήρχε

δέντρο της καλής και πονηρής γνώσεως, που όταν το έφαγαν έγινε αίτιο θανάτου, ενώ εδώ το ξύλο του σταυρού, στο οποίο προσηλώθηκε ο δεύτερος Αδάμ και Θ. θέτοντας σε αυτό τα χέρια αντί των χειρών του Αδάμ που άγγιξε τον καρπό και τα πόδια αντί των ποδιών που βάδισαν στην παράβαση. Κι ο Αδάμ όταν γεύθηκε από κείνο το δέντρο έγινε για τους απογόνους αίτιος θανάτου και κατάρας ενώ ο Χ. ο Θεός όταν γεύθηκε *χολή κι όξος* τους απάλλαξε από την κατάρα και την φθορά του θανάτου. Εκεί το δέντρο της ζωής ήταν στο μέσον του παραδ. και η φλογίνη ρομφαία το έφραζε, εδώ χάραξε ο Χ. την πλευρά με την λόγχη κι απέτρεψε την ρομφαία κι άνοιξε την είσοδο κι φύτεψε σε όλο τον κόσμο το δέντρο της ζωής ή καλύτερα μας έδωσε εξουσία να το φυτεύουμε καθημερινά κι αυτό αυξάνει συνεχώς και προξενεί την αιώνια ζωή σε κείνους που τρώνουν από αυτό...(Συμ.Ηθ.Α, 283).. η ε. δεν βρίσκεται στις κολόνες αλλά στους α. (Εφραίμ Α, 199)..η νέα Εκκλησία είναι τύπος για τα μέλλοντα. γι'αυτό όσα γίνονται σε αυτήν είναι ουράνια και πνευματικά. όπως 9 τάγματα στον ουρανό έτσι και στην Ε. πατριάρχες, μητροπολίτες, ιερείς, διάκονοι, υποδιάκονοι, αναγνώστες, ψάλτες και μοναχοί (Πέτρος 182)

ΕΛΕΓΧΟΣ: Υπάρχει έ. που γίνεται από κακία ή άμυνα, κι άλλος από φόβο Θ. κι αγάπη στην αλήθεια. Εκείνον που έπαψε να αμαρτάνει μην τον ε. πλέον. Αν ισχυρίζεσαι ότι ε. κατά Θ. φανέρωσε τις δικιές σου αμαρτίες (Μάρκ.132)...ά. με σημαντική δύναμη μην τον ελέγξεις για κενοδοξία αλλά υπόδειξέ του την επιδρομή της μελλοντικής ατιμίας. Γιατί με αυτόν τον τρόπο ελέγχεται ο φρόνιμος ά. Εκείνος, που μισεί τον έλεγχο έχει παραδοθεί θεληματικά στο πάθος. Εκείνος που δέχεται τον έ. είναι φανερό ότι παρασύρεται στο πάθος από προηγούμενη κακή συνήθεια..Αν κανείς σε επαινεί *υποκριτικά*, περίμενε κάποια ώρα και κατηγορία από τον ίδιο (Μάρκ.139)..Όπως οι ταξιδιώτες για χάρη του κέρδους υπομένουν τον καύσωνα του ήλιου έτσι κι αυτοί που μισούν την κακία, αγαπούν τον έλεγχο. Γιατί η κάψα είναι αντίθετη στους ανέμους κι ο έλεγχος αντίθετος στα πάθη (Μάρκ.149) Εκείνα που λέγονται στον πληθυντικό, γίνονται σε όλους ωφέλιμα, γιατί παρουσιάζονται στον καθένα σαν το περιεχόμενο της συνειδήσεώς του (Μάρκ.157-8) Ανάγκασε τον εαυτό σου, έτσι ώστε όταν συναντήσεις τον πλησίον σου, τον τιμήσεις υπέρμετρα και φίλησε τα χέρια και τα πόδια του και κράτησέ τα επί ώρα με πολλή τιμή..κι επαινεσέ τον για κείνα που *δεν έχει*, καθότι έτσι σπείρεις σπέρματα αρετής μέσα του και συ αποκτάς καλή συνήθεια πολλή ταπείνωση και χωρίς πολύ κόπο αποκτάς πολλές αρετές κι ο πλησίον σου αν έχει κάποιο ελλάτωμα, εύκολα, τιμώμενος δέχεται την θεραπεία του, νιτρεπόμενος για την προσφερόμενη τιμή..Εαν θες να επιτρέψεις τον πλησίον στον ίδιο δρόμο, λυπήσου γι'αυτόν και με δάκρυα αγάπης πές του ένα ή δυό μόνον λόγους χωρίς να εξαφθείς κατ'αυτού από τον θυμό, για να μη σε δεί σε σημείο έχθρας (Ισαάκ Ε, 40) Πρόσεξε μήπως αφαιρέσεις το κάρφος από το μάτι του άλλου όχι με ιατρική σμίλη αλλά με κανένα δοκάρι και καταστρέψεις εντελώς το μάτι (μακροθυμία, καλωσύνη Β'Τιμ.4:2, παρακάλεσον όχι τύπον!). (Κλίμαξ, 172)

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ: Εαν ελεήσω όλον τον κόσμο από τα μη δικά μου, κι αφήσω τον εαυτό μου γυμνό και φτωχό και να πεθάνει μέσα στη φτώχεια των αγαθών και να παρουσιασθεί στο φοβερό βήμα του Χ. ποιό το όφελος; Πρέπει να βγούμε από την ζωή αυτή και το σώμα ντυμένοι και στολισμένοι εαν επιθυμούμε να καθίσουμε στον βασιλικό γάμο μαζί με τους φίλους του βασιλιά. Ποιό είναι το ρούχο; Ο Χ. αδερφοί και Θ. Εαν προσκυνήσω όλες τις Εκκλησίες της γης αλλά αποκλεισθώ από τους ουρανοί, καλύτερα να μην είχα γεννηθεί..ο σπόρος του Χ. με τον οποίο γινόμαστε συγγενείς του και καρποφορεί στην καλή γη κι αυτό είναι η βασιλεία των ουρανών. Εάν δεν ελεήσουμε τους εαυτούς μας με την μετάνοια να καταστήσουμε καθαρές τις ψ. μας και πλήρεις φωτός η ενασχόληση με τα άλλα σε τίποτε δεν θα ωφελήσει (Κατηχ.Λ, 433-7)... Μακάριοι οι ελεήμονες που φτώχευσαν για χάρη εκείνου, που φτώχευσε χάρη μας και δεν έχουν να δώσουν τίποτε αλλά θυμούνται πάντα νοερά τα ορφανά και τις χήρες και συμπάσχουν μαζί τους σαν τον Ιώβ(30:25)..και υπενθυμίζουν σε όλους τα σχετικά με την σωτηρία της ψ. (Κατηχ.ΛΑ, 445) Ελεήμων είναι γενικά εκείνος που δείχνει ευσπλαχνία σε εκείνον που έχει την ανάγκη του, πιστεύοντας πως είναι *χρεώστης* γιατί έλαβε

περισσότερα από όσα του ζητούνται και γιατί αξιώθηκε σαν τον Θ. να ονομάζεται ελεήμων και μάλιστα από τον Χ. σε αυτή και την μέλλουσα ζωή μπροστά σε όλη την κτίση. σκέφτεται ότι μέσω του αδερφού, ζητά την βοήθειά του ο Θ και γίνεται χρεωφειλέτης του κι ότι ο φτωχός μπορεί να ζήσει και χωρίς αυτό που του ζητά, ενώ αυτός χωρίς να ελεεί κατά την δύναμή του δεν μπορεί ούτε να ζήσει ούτε να σωθεί αυτή είναι η τέλεια ελεημοσύνη, όπως ο Χ. υπέφερε τον θάνατο για χάρη μας κι έδωσε σε όλους παράδειγμα και τύπο, να πεθάνουμε ο ένας χάριν του άλλου..κι αν δεν έχει κανείς να ελεεί, να έχει έλεος σε όλους με ότι μπορεί να βοηθήσει όσους έχουν ανάγκη αφήνοντας κάθε εμπαθή προσκόλληση στα πράγματα του βίου κι έχοντας συμπάθεια στους α. η πραότητα είναι το υλικό της ταπείνωσης κι αυτή η θύρα της απάθειας. μέσω αυτής εισέρχεται στην άπρωτη και τέλεια αγάπη εκείνος που γνωρίζει την φύση του, δηλ. τί ήταν πριν γεννηθεί και τί θα γεννηθεί μετά θάνατο. γιατί ο ά. δεν είναι τίποτε παρά δυσωδία που χάνεται την ίδια στιγμή κι από όλη την κτίση χειρότερος. γιατί κανένα άλλο κτίσμα άψυχο ή έμψυχο δεν ανέτρεψε ποτέ το θέλημα του Θ (Πέτρος, 88)

ΕΛΕΟΣ: τα πουλιά με πολλή ευοπλαχνία τρέφουν τα παιδιά τους και όταν ακόμη εκείνα τα παραμερίζουν διότι υπερισχύει η στοργή. κι αν συμβαίνει τα πουλιά να είναι τόσο εύσπλαχνα πόσο περισσότερο Δέσποτα νικιέται η θεία χάρη σου από τους οικτιρμούς σου ώστε να ελεήσεις εκείνους που σε ποθούν; το ίδιο κι η μητέρα προσβάλεται από το παιδί της, δεν το βαστά η καρδιά της να το εγκαταλείψει διότι νικιέται από τη στοργή της. κι αν αυτή που θηλάζει νικιέται από την στοργή πόσο περισσότερο νικιέται από τους οικτιρμούς σου η χάρη της φιλανθρωπίας σου, Δέσποτα, που αγαπάς τις ψ. των α. ώστε να σώσεις και αν ελεήσεις εκείνους που διαρκώς σε ποθούν...η αδικημένη χήρα πλησιάζει τον άσπλαχνο και παραβάτη δικαστή, για να την προστατεύσει από τον αντίδικό της, ενώ εγώ πλησιάζω τον εύσπλαχνο, μακρόθυμο κι αγαθό Κ. που έχει δύναμη στη γη και στον ουρανό να ακούει τις προσευχές γρήγορα (Εφραίμ Α, 384)

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ: όχι όσοι έτυχε να είναι ε. αλλά εκείνους που έχουν στην ζωή και τους τρόπους ελεύθερους. Δεν πρέπει να ονομάζουμε ε. τους άρχοντες που είναι πονηροί κι ακόλαστοι, γιατί είναι δούλοι των παθών και της ύλης. Ε. κι ευτυχία της ψυχής είναι η πραγματική καθαρότητα και καταφρόνηση των προσκαιρών...Οι άρχοντες δεσμεύουν το σώμα, όχι όμως και την προαίρεση που κύριός της είναι ο λογικός ά. εξαιτίας του δημιουργού του Θεού, ο Οποίος είναι ισχυρότερος από κάθε εξουσία και κάθε ανάγκη και κάθε δύναμη... Αν θέλεις είσαι δούλος των παθών κι αν θέλεις είσαι ε. και δεν θα υποκύψεις στα πάθη. Γιατί ο Θ. σε έκανε αυτεξούσιο. Κι όποιος νικά τα πάθη της σάρκας στεφανώνεται με την αφθαρσία. Αν δεν υπήρχαν τα πάθη, δεν θα υπήρχαν οι αρετές, ούτε στεφάνια που χαρίζονται από τον Θ. στους αξίους (38)..Αυτό που γεννά τα πάθη είναι η αμέλεια κι η οκνηρία των α..Από την κακή τους προαίρεση οι δαίμονες έγιναν πονηροί (42)... Η προαίρεση του α. με το να είναι αυτεξούσια είναι όπως ο γεωργός που μπολιάζει στη φύση μας συνήθειες καλές και κακές όπως θέλει..με την πείνα την γαστριμαργία..ή με την τροφή την εγκράτεια..η γη της εργασίας μας είναι η φύση και γεωργός η προαίρεση. Οι θείες Γραφές είναι σύμβουλοι και δάσκαλοι που διδάσκουν στον δικό μας γεωργό, ποιές κακές συνήθειες να ξεριζώσει και ποιές καλές αρετές να φυτέψει σε αυτή..όποιος εγκαταλείπει τον δάσκαλο και σύμβουλό του σοφίζεται πονηρές σκέψεις (Εφραίμ Α, 135-6)..ας αγαπήσουμε όσα είναι αρεστά στον Κ. ως δούλοι χρήσιμοι κι ευγνώμονες..κι οι Προφύτες αιχμαλωτίστηκαν κι υπέφεραν δουλείες και ταλαιπωρείες σε ξένη χώρα, όμως η σκέψη τους ποτέ δεν αιχμαλωτίστηκε και δεν απομακρύνθηκε από τον Θ., διότι το να πουληθεί ή όχι ο εξωτερικός μας ά. δεν εξαρτάται από μας. Το να αποκτήσει όμως ο εσωτερικός μας ά. ή όχι ασέβεια εξαρτάται από μας. Γι'αυτό κι οι άγιοι έλεγξαν τους άρχοντες και περιφρόνησαν τις απειλές του θανάτου, επειδή ζητούσαν αν αποκτήσουν την αρετή (Εφραίμ Β, 186)

ΕΝΤΟΛΗ: Ο Κ. είναι κρυμμένος στις ε. Του και σε εκείνους, που τον ζητούν, βρίσκεται ανάλογα με την προθυμία και την εργασία των ε. (Μάρκ.142)...Όλος ο σκοπός των ε. του σωτήρα είναι να ελευθερώσουν το νου από την ακρασία και το μίσος και να τον

φέρουν στην αγάπη Αυτού και του πλησίον, από τα οποία γεννιέται το φως της ενεργού γνώσεως (Μάξ.Δ.56) *Οι ε. του Κ. μας διδάσκουν να χρησιμοποιούμε λογικά τα πράγματα, που οδηγούν στο πάθος. Η λογική χρήση των πραγμάτων κάνει καθαρή την κατάσταση της ψ.* Η καθαρή κατάσταση γεννά την απάθεια από την οποία γεννιέται η τέλεια αγάπη (Μάξ.Δ, 91) Ο Θ. και Λόγος του Θ. βρίσκεται μυστικά μέσα στις εντολές του κι ο Θεός και Πατέρας όλος ακώριστος σε όλο το Λόγο Του εκ φύσεως. Εκείνος, που δέχεται και πράττει μια εντολή, δέχεται τον Λόγο του Θ. που υπάρχει μέσα σε αυτήν και διαμέσου του Λόγου τον Πατέρα και το αγ.Πνεύμα 'Σας λέω αλήθεια, όποιος δέχεται αυτόν που θα στείλω δέχεται μένα'.. Καθένας που στο πρόσωπό του δοξάζει τον Θ με κόπους πρακτικής ασκήσεως για χάρη της αρετής αντιδοξάζεται (Β'Θαλ.71-2)...Οι εντολές του Χ. όσο πιο πολύ εφαρμόζονται τόσο ανανεώνονται.. Δέστε τώρα από την ώρα που καθήσαμε να μιλήσουμε, ξοδέψαμε 2-3 ώρες από τον χρόνο της ζωής μας και ήρθαμε κοντύτερα στον θάνατο. Κι ενώ βλέπουμε ότι κάνουμε τον καιρό μας δεν φοβόμαστε. 'Αν χάσει κανείς χρυσάφι μπορεί να βρεί άλλο. Εκείνος που κάνει τον καιρό του δεν πρόκειται να τον ξαναβρεί (Δωρ.ΙΑ, 113) ΟΙ ε. μας δόθηκαν ως καθαρτικά φάρμακα της εμπάθειάς μας. Τέθηκαν εναντίον των παθών προς θεραπεία της ψ. που παρέβη την πρώτη εντολή. Η φυλακή των ε. υπάρχει υποκάτω της πνευματικής αγάπης..όπως το νήπιο τρέφεται από το μητρικό γάλα έτσι κι ο μοναχός δια της εργασίας των ε.(Ισαάκ,453) Ο Θ. μας έδωσε εργαλεία τις εντολές του και την πίστη προς αυτόν σαν τεχνίτη, ώστε να είμαστε εμείς σκεύη, με τα οποία ο τεχνίτης Λόγος αναστοιχειώνει κι ανανεώνει τους εργάτες των εντολών του, ώστε καθαριζόμενοι με την εργασία τους να φωτιζόμεστε κατά προκοπή από το Πνεύμα με την γνώση των μυστηρίων της βασιλείας των ουρανών. Κι όπως τα εργαλεία χωρίς τον τεχνίτη και το αντίστροφο δεν μπορούν να επιτελέσουν κάτι, έτσι ούτε η πίστη δίχως την εκπλήρωση των εντολών και το αντίστροφο μας ανανεώνει και μας αναπλάθει. Όταν τα αποχτήσουμε και τα δυό και γίνουμε εύχρηστο σκεύος στον Δεσπότη για την υποδοχή του νοπού μύρου, τότε Εκείνος μας εγκαινιάζει με την δωρεά του αγ.Πνεύμ. και σαν να μας ανασταίνει από τους νεκρούς.. τέμνει το σκότος και σαν από κάποια τρύπα αφήνει το νου μας να σκύψει και να βλέπει κάπως αμυδρώς (Συμ.) Ο Παύλος το φως, που έλλαμψε στην καρδιά του τον τύφλωσε, όσοι έχουν γίνει παιδιά του φωτός και γιοί της μέλλουσας μέρας και μπορούν να περπατούν με ευπρέπεια σαν σε μέρα, σε αυτούς ποτέ δεν θα έλθει η μέρα του Κ., η οποία θα αποκαλυφθεί σε αυτούς που είναι στο σκοτάδι των παθών και ζούν μές στον κόσμο και ποθούν τα πράγματα του κόσμου..όσοι ομολογούν ότι ο Χ. είναι ο Θ. αλλά δεν φυλάνε τις εντολές του, δεν θα θεωρηθούν ως αρνητές αλλά ως ατιμαστές και θα κατακριθούν με δίκη περισσότερο από τους περιτέμνοντες τα σώματά τους, ως ακρωτηριάζοντες τις εντολές του Θ., γιατί όποιος δεν τις τηρεί όλες διαβάλλει τον Θ. ότι διατάσσει πράγματα αδύνατα και θα κατακριθεί με εκείνον που είπε ότι γνώριζα ότι ήσουν σκληρός και το φίδι, που είπε ότι θα γίνουν οι πρωτόπλαστοι όμοιοι με τον Θεό και τον Θ. που είπε ότι ο ζυγός ελαφρός ψεύστης και πλάνο γιατί κατέβηκε υποσχόμενος πολλά και μη θέλοντας να μας δώσει τίποτε μας διέταξε να κάνουμε αδύνατα για να μας στερήσει εκείνα τα αγαθά. (Συμ.Ηθ.Ι, 123 κ.ε.) Οδός των εντολών (ούτε ένα ι)..φανιάσου δάση κι απότομες πλαγιές και μεγάλο αριθμό θηρίων. Κανένα από αυτά δεν μπορεί να μας βλάψει εφόσον ακολουθούμε τους αγίους που προγήθηκαν και πορευόμαστε την ίδια οδό, που βάδισαν εκείνοι, *διότι όταν διερχόμαστε την οδό των εντολών του Κ. και Θ. μας χωρίς να γυρνάμε πίσω κανείς από όλα αυτά δεν τολμά να μας πλησιάσει και μάλιστα αν ακολουθούμε οδηγό και πορευόμαστε με αγαθούς συνοδοιπόρους.* Πλήν άλλοτε από μακριά κι άλλοτε από κοντά μας βλέπουν με φονικό βλέμμα και με δελεάσματα και κολακείες και φιλικές ομιλίες. επιπλέον μας δείχνουν τα θέλητρα διαφόρων τοποθεσιών και την ωραιότητα των καρπών και μας παρακινούν να αναπαυθούμε λίγο και να γευθούμε τους καρπούς που πέρα από την ωραία εμφάνιση έχουν και γλυκύτητα (Κατηχ.Ζ,535-7)... Να γίνεσαι άγιος με την καθημερινή εργασία των εντολών, εαν βέβαια θέλεις να είμαι μέσα σε σένα και μαζί μ'εσένα και συ να είσαι μέσα σε μένα και μαζί με μένα. Επειδή ο νους είναι πράγμα αεικίνητο και δεν μπορεί καθόλου να αργεί πρέπει να είναι όλο φροντίδα και μέριμνα για την εργασία των εντολών του Θ...διότι ο Αδάμ έλαβε εντολή να εργάζεται τον Παράδεισο και να τον φυλάγει και μέσα μας υπάρχει *κάποια φυσική κίνηση εργασίας*

*προς τα καλά.. όπως ακριβώς η πηγή που σταματά να αναβλύζει μετατρέπεται σε λάκκο, έτσι και κείνος που πάντα καθαρίζει τον εαυτό του με την εργασία των εντολών και καθαρίζεται από τον Θ. και αγιάζεται, εαν εκπέσει από την εργασία εκπίπτει και από την αγιότητα.. λαμβάνοντας την τιμή των ά. και όχι του Θ. κρινόμαστε ως ειδωλολάτρες, επειδή λατρεύουμε την κτίση κι όχι τον κτίστη. **όποιος αποδέχεται με ευχαρίστηση την επίγεια δόξα θα καταδικασθεί ως πόρνος, που δεν πηγαίνει αυτός σε γυναίκες αλλά όταν κάποια γυναίκα ήρθε την υποδέχεται με ευχαρίστηση** (Κατ.Ι, 69-71) τίμιο σκεύος εκείνος που σαν κύπελλο στολισμένο με πέταλα έγινε από όλες τις εντολές του Θ...άραγε εάν λείπει κάποια από αυτές με τις οποίες συναρμολογήθηκε το σκεύος, άραγε θα ανεχθεί να βάλει σε αυτό κάτι γενικά από τα χαρίσματα του Π. του, ακόμα κι αν φαίνεται μικρή η τρύπα του πετάλου που δήθεν παραλείφθηκε. Καθόλου! Διότι οπωσδήποτε από την μικρή εκείνη τρύπα θα τρέξει λίγο-λίγο το περιεχόμενο και θα χαθεί (Κατηχ.ΚΖ, 337-341). αν θές να επιστρέψεις στον εαυτό σου ά. όπως παραμέλησες τις εντολές του Θ. και πρόσεξες τις συνταγές του εχθρού.. με πολύ κόπο και ιδρώτα του προσώπου σου θα πάρεις πίσω τον πλούτο σου γιατί παίρνοντας στην αρχή χωρίς κόπο και ιδρώτα το αγαθό, έχασες ότι πήρες και παρέδωσες στον εχθρό την κληρονομιά σου..το γένος του Αδάμ μετά την παράβαση της εντολής είναι εικόνα του ανθρωποκτόνου Κάιν, έγινε ένοχο αμαρτιών κι είναι γεμάτο φόβο, δειλία και ταραχή καθώς ο σατανάς με ποικίλες επιθυμίες και ηδονές κλυδωνίζει κάθε ψ. που δεν έχει γεννηθεί από τον Θ. και την περιστρέφει σαν το στάρι στο κόσκινο (Μακάριος, 269) ο γεωργός που κοπιάζει στο χωράφι του δεν οδηγείται σε τεμπελιά κι άρνηση να εργαστεί σκεπτόμενος τον βαρύ κόπο, αλλά αποβλέποντας **στα μελλοντικά κέρδη** επιδίδεται περισσότερο στους ιδρώτες και κόπους σωματικών ταλαιπωριών. επειδή κι εμείς έχουμε την ψ. μας ο καθένας σαν είδος χωραφιού στον κόσμο αυτό και πρέπει οπωσδήποτε να εργαστούμε σε αυτήν πνευματικά, για να εξασφαλίσουμε τα εφόδια της εκεί διατροφής κι απολαύσεώς μας σας παρακαλώ και ικετεύω ας εργασθούμε από κοινού τους αγρούς αμς, ας οργώσουμε τα χέρσα χωράφια της ευσέβειας, ας σπείρουμε όχι πάνω στα αγκάθια των παθών αλλά στα καθαρισμένα από την ύλη χωράφια, ας βρέξουμε **βροχές πνευματικές**, τα θεοκατάνυκτα δάκρυα, ας βάλουμε οχυρούς φράκτες, τον φόβο του Θ. για να μην τα καταστρέψουν τα νοτιά θηρία. ας τα περιλούσουμε με **τον ήλιο**, με τη **θέρμη της πνευματικής αγάπης**, για να βρούμε και να γεμίσουμε τα λογικά μας χέρια με χεροβόλα και να συνάξουμε πολυστάρι των εντολών του Χ...ας δείξει ο καθείς από μας έργα καλής διαγωγής θαλερά, γόνιμα, ανθηρά ως οσμή πνευματικής ευωδίας στον Κ.με την ολοκληρωτική απαλλαγή από τις σχέσεις του με την σάρκα και την ευπειθή υπακοή και τη χριστομίμητη ταπείνωση.. ας αντιστεκόμαστε στον πόλεμο ως στρατιώτες του Χ. (Στουδ.45-7)*

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ: Δύο σκοπούς έχει η ε. να ευχαριστήσουμε τον Θ., για τα αγαθά που μας έχει χαρίσει και για έλεγχο όσων κακώς πράξαμε. Κι οι 2 τρόποι φέρνουν ταπείνωση (Ε Θαλ.362-63).. ανακοινώνω αυτά που υποφέρω, όπως σε γιατρούς για να ετοιμάσετε την προσευχή σας για τη θεραπεία μου τον επίδεσμο ανάλογα με το τραύμα..δεν κρύβω τη ντροπή μου, διότι είναι προτιμότερο να ζεί κανείς ζητιανεύοντας παρά να πεθαίνει αξιοθρήντα από την πείνα, επειδή ντρέπεται, κι είναι συμφερότερο να ζεί κανείς με πόνους παρά αφού αναπαυθεί για λίγο, να πέσει πάλι σε αγιάτρευτους πόνους.. έχω κάνει το κακό αλλά χωρίς μάρτυρες.. έλυσα τη νηστεία χωρίς να φτάσω σε καταφρόνησή της, τήρησα την εγκράτεια της ψ. άλλαξα στάση ανάλογα με τις περιστάσεις.. θέλω να σηκωθώ αλλά η έλξη της γης με κρατά... κινώ το χέρι μου αλλά είμαι σαν παράλυτος κι είμαι χαρούμενος αλλά αισθάνομαι ακηδία..ενώ έχω το καλό, στέκομαι μακριά του.. ο Μωυσής έσωσε από λέπρα την αδερφή του Μαρία (Εφραίμ Α, 354-6)...από τους πνευματικούς α. μην κρύψεις τους λογισμούς σου, μην τυχόν βρεί ο Εχθρός απόμερο σημείο και φωλιάσει μέσα σου. απεναντίας με α. που έχουν σαρκικό φρόνημα μην συζητάς διότι οι φιλήδονοι καθημερινά σωρεύουν αμαρτίες για τον εαυτό τους ..ο προφ.Ησαίας ελεινολογεί από λύπη και λέει: 'αλοίμονο σε κείνους που σύρουν προς τον εαυτό τους τις αμαρτίες τους σαν ένα μακρύ σκοινί και τις ανομίες τους σαν με το λουρί του ζυγού δαμάλας'.. τα λόγια των μη φοβουμένων τον Κ. είναι παγίδες θανάτου, η συμβουλή τους βυθός λάκκος άδου' (Εφραίμ Β, 174)...την ψ. που συνηθίζει

να ε. η σκέψη της ε. την συγκρατεί σαν καλινάρι και δεν την αφήνει να αμαρτήσει. αντιθέτως τις αμαρτίες που δεν σκέπτεται κανείς να τις ε. συνεχώς σαν σε σκοτάδι τις διαπράττει άφοβα (Κλίμαξ, 92) ...συνηθίζουν πολλές φορές οι δ. να μας καταφέρνουν να εξομολογούμεθα ή να παρουσιάζουμε τις αμαρτίες λές και τις διέπραξαν άλλοι ή να επιρρίπτουμε σε άλλους την αιτία. ξεγύμνωσε το τραύμα σου στον γιατρό, μην ντραπείς αλλά λέγε: δικό μου το τραύμα, δικιά μου η πληγή. κανείς δεν είναι αίτιος ούτε ά. ούτε διάβολος ούτε το σώμα αλλά η αμέλειά μου'. την ώρα που εξομολογείσαι να είσαι σκυφτός σαν κατάδικος κι αν μπορείς βρέχε τα πόδια του πνευματικού γιατρού με δάκρυα και δικαστού σαν να είναι του Χ.,...συνάντησα καταδίκους που με την αξιολύπητη και δακρυσμένη όψη τους και απελπισμένες κραυγές μαλάκωσαν την αυστηρότητα του δικαστού και μετέτρεψαν την οργή του σε καλωσύνη. ας μην εκπλαγούμε με τους λογισμούς μετά την εξομολόγηση διότι είναι προτιμότερο να παλεύουμε με αυτούς παρά με την οίηση. κι όταν πέσεις μην εγκαταλείπεις τον στίβο του κοινοβίου, αφού τότε έχεις μεγαλύτερη ανάγκη από γιατρό. εκείνος που ενώ έχει συμπαράσταση σκόνταψε στις πέτρες, χωρίς συμπαράσταση όχι μόνον θα σκόνταφε αλλά θα θανατωνόταν κιάλας (Κλίμαξ, 94-6) ο Κ. οικονόμησε να μην βλέπει κανείς τα τραυματά του, όπως τα βλέπει ο πλησίον του. έτσι είμαστε υποχρεωμένοι να χρωστούμε την θεραπεία μας όχι στον εαυτό μας αλλά στον πλησίον και τον Θ. (Κλίμαξ 298)..όπως τα αυγά των ορνίθων που θερμαίνονται στον κόλπο του στήθους ζωογονούνται, έτσι κι *οι λογισμοί που δεν φανερώνονται γίνονται έργα*..όπως το σίδηρο έλκεται από τον μαγνήτη, έτσι και κείνοι που χρόνισαν στις κακιές τους συνήθειες τυρρανούνται από αυτές (Κλίμαξ 356)

ΕΞΟΥΣΙΑ: Αν κατέχεις υψηλή ε. μην φοβηρίσεις εύκολα κανέναν με θάνατο, έχοντας υπόψη σου ότι και συ φυσικώς είσαι υποκείμενος στο θάνατο κι ότι η ψυχή βγάζει από πάνω της το σώμα σαν τελευταίο ρούχο (40)

ΕΞΥΠΝΟΣ δεν είναι εκείνος που μπορεί να διακρίνει και να αναλύει τα αισθητά πράγματα αλλά εκείνος, που εξουσιάζει το κακό του θέλημα (Μόρκ.141)

ΕΟΡΤΗ: Δεν θα ανάψουμε κεριά και λύχνους, ούτε μύρα και θυμίαμα; Δεν θα προσκαλέσουμε τον λαό να ψάλλει, ούτε θα συγκεντρώσουμε γνωστούς, φίλους κι άρχοντες;.. οι λαμπάδες σου υποδεικνύουν συμβολικά το νοτιό φως. Όπως ο ναός, ο περικαλλής αυτός οίκος καταλάμπεται από τις πολλές λαμπάδες, έτσι και ο οίκος της ψ., ο τιμωτερος αυτού ναός, πρέπει να λάμπεται νοτιά, να καίουν και να φέγγουν *όλες οι πνευματικές αρετές*..το πλήθος των λύχνων τους φωτοειδείς λογισμούς... καιόμενοι πάντα με το πυρ του Πνεύματος τα αρώματα την ρέουσα δροσιά πάνω στα όρη Σιών και αυτά που αναβλύζουν από μέσα και ως ύδωρ καταψύχει το Πνεύμα..που βλέπεται ως φως και ως ξύλο της ζωής..όπως τα μύρα κατασκευάζονται από διάφορα είδη έτσι και συ κατασκευάσθηκαν με σοφία και συναρμολογήθηκαν με τα νοτιά μέλη του νοτιού μύρου, δηλ. με τα χαρίσματα του ζωοποιού και πανουργού Π...*τα πλήθη* που συγκεντρώνονται δηλώνουν *τα ουράνια τάγματα*, τις αναρίθμητες αγγελικές δυνάμεις που ανυμνούν για την σωτηρία σου τον ουράνιο Δεσπότη..οι φίλοι κι οι άρχοντες το ότι πρέπει με την τήρηση των εντολών και τον πλούτο των αρετών να γίνεις συναρίθμιος κι ομοδαίσιος με τους αποστόλους, προφήτες, μάρτυρες κι οσίους..εόρταζε με σκοπό να πετύχεις το έλεος από τον Θ. με την πρεσβεία εκείνων..ας είναι γιορτή για σένα, όχι το φως των λαμπάδων που σβήνει σε λίγο, αλλά καθαρώς *η ίδια η λαμπάδα της ψ.* σου, που συμβολίζει τη γνώση των θείων κι ουρανίων πραγμάτων, που χορηγείται από το αγ.Πνεύμα σε εκείνον που σκέπτεται όπως ο Ισραήλ..αντί για *πολλούς λύχνους οι φωτοειδείς έννοιες*, με τις οποίες υφαιίνεται ο κόσμος των αρετών... αντί πλουσίας από αφθονία εδεσμάτων τράπεζας, ας είναι για σένα ο ζωντανός άρτος κι οίνος το αίμα Θ... Όσοι με την μετουσία της θείας σαρκός του Κ. αξιώνονται να δουν και να φάγουν την αποκάλυψη της αόρατης θεότητας κατά τη νοερή επαφή με το νοερό βλέμμα και στόμα, γνωρίζουν ότι ο Κ. είναι χριστός.. αυτοί τρώγοντας και πίνοντας τον Θ. νοτιώς, τρέφονται με διπλές αισθήσεις με τον διπλό στις φύσεις Χ., γινόμενοι σύσσωμοι με αυτόν και συγκοινωνοί της δόξας και θεότητας..όσοι το κάνουν αναξίως τρέφουν μόνον το σώμα κι όχι την

ψυχή τους..γιατί πώς εσύ που μετέχεις σε αυτά, δεν προσθέτεις τίποτε ψυχικώς, αλλά κι αν αισθανθείς κάποια χαρά προσωρινά *μένεις πάλι όπως ήσουν και πριν χωρίς καμιά προσθήκη ζωής μέσα σου, χωρίς αναβλύζουσα πηγή*, χωρίς να βλέπεις αυτό το φως, ..το φως ενώ είσαι τυφλός σε καταλάμπει, η φωτιά σε θερμαίνει, χωρίς όμως να σε πλησιάσει η ζωή σε επεσκίασε χωρίς να ενωθεί μαζί σου, το ζων νερό πέρασε από την ψ. σου σαν από ρυάκι, επειδή δεν βρήκε υποδοχή αξιά του..έτσι η γιορτή θα είναι Πάσχα, μετάβαση κι αναχώρηση από τα ορατά στα νοητά (Ηθ.Λόγ.ΙΔ)

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ: Ακόμα κι αν ο Χ. σου έλεγε 'μην φοβάσαι' (την πώση στη δόξα και τη φιλαργυρία) εσύ μην αναθαρρήσεις ή να αμεριμνήσεις τελείως, αλλά με φόβο και τρόμο σαν να έπεφτες από ύψος στο βυθό ενός βαθυτάτου φρέατος, γεμάτου από κάθε είδος ερπετά και θηρία, έτσι έπρεπε να ανεβείς στην μητρόπολη ή την πατριαρχία ή σε κάποια άλλη αρχή επισκοπής τυχόν ή προστασίας του λαού..και σύ νομίζεις ότι ανέρχεσαι από τα κάτω προς τα άνω..που είναι σκέψη, ανοήτων κι εθνικών ή καλύτερα *νεκρών*, που δεν βλέπουν, δεν αισθάνονται, δεν ζούν, δεν γνωρίζουν τελείως τον Θ. και το μελλοντικό κριτήριο..πολλοί αντιλαμβάνονται το 'ποίμαινε τα πρόβατά μου' υλικά, το οποίο είναι άτοπο αφού ο Ιησούς διέταξε να μην μεριμνάμε, 'μην αποκτήσετε χρυσό', οι απόστ. δεν διαχειρίζονταν τις απαρχές των υπάρχοντων των αδερφών.. 'το αν αγαπάς' σημαίνει την δια λόγου και διδασκαλία επιμέλεια των ποιμαινομένων. ο βοσκός δεν φροντίζει για τη γεωργία, το εμπόριο, το σπίτι, αφήνει το σπίτι του και την οικογένειά του και διανυκτερεύει απροστάτευτος τον παγετό της νύχτας κι υποφέρει και συ είναι δυνατόν να ποιμαίνεις τα πρόβατα ευρισκόμενος σε σπίτι και σε δρόμο, σε κρεβάτι και στρώμα και σε τράπεζα..τοποθέτησέ τους αντί αλόγου νομής την ζωοποιό τροφή των εντολών(Συμ.Ηθ.ΙΑ, 203κ.ε.).. 'εμείς μπορούμε να δένουμε και να λύνουμε'..η εξουσία είναι των ιερέων' κι εγώ το γνωρίζω κι είναι αληθές..όχι όμως των απλών ιερέων αλλά εκείνων που ιερουργούν το ευαγγέλιο με ταπεινό Π. και ζούν άμεμπτο βίο που πρόσφεραν τον εαυτό τους προηγουμένως στον Κ., παρουσίασαν πνευματικώς μέσα στο Ναό του σώματός τους θυσία τέλεια αγία, εκείνων που νύχτα-μέρα μετανοούν και πενθούν με τέλεια ταπεινώση..διότι 'δεν τιμάται κανείς μόνος του (χειροτονία από ανθρώπους) αλλά από τον Κ.(Εβρ.5:4).. εκείνοι που εκλέγονται από ά. είναι κλέφτες και ληστές (Κατηχ.ΚΗ, 381)

ΕΡΓΑΣΙΑ: Τις αποστολικές διαταγές έχοντας υπόψην τους οι άγ. πατέρες της Αιγύπτου δεν αφήνουν ποτέ να μένουν αργοί οι μοναχοί, επειδή γνωρίζουν ότι με την υπομονή της εργασίας και την ακηδία διώχνουν και την τροφή τους προμηθεύονται και βοηθούν όσους έχουν ανάγκη. Γιατί δεν εργάζονται μόνον για τις δικές τους ανάγκες αλλά δίνουν από την εργασία τους σε ξένους και φτωχούς και φυλακισμένους, πιστεύοντας ότι η αγαθοεργία αυτή είναι *θυσία αγία κι ευπρόσδεκτη* στον Θ.. Και λένε επίσης οι πατέρες ότι ο εργαζόμενος πολεμά με έναν δαίμονα πολλές φορές και στενοχωρείται από αυτόν, ενώ ο αργός αιχμαλωτίζεται από χιλιάδες πονηρά πνεύματα..'χθές ενοχλήθηκα από ακηδία κι εξασθένησα υπερβολικά και δεν γλύτωσα παρά μόνον όταν σηκώθηκα κι επεικέφτηκα τον αββά Παύλο. 'Έχε θάρρος δεν λευτερώθηκες από αυτήν, αλλά μάλλον της παραδόθηκες και υποδουλώθηκες. Να γνωρίζεις λοιπόν ότι τώρα θα σε πολεμήσει περισσότερο σαν λιποτάκτη, αν στο εξής δεν φροντίσεις με την υπομονή και την προσευχή και την εργασία των χειρών σου να παλαίψεις εναντίον της και να τη νικήσεις' (Αγ.Κασσιανός, 108)

ΕΡΩΤΑΣ: Ο ακόλαστος ενώ πολλές φορές κάθεται με άλλους κάνει την αίσθηση του κόσμου κι έχοντας στο νου του την μορφή που ποθεί, ξεχνάει τους παρόντες και συναστρέφεται εκείνη και κάθεται σαν στήλη χωρίς φωνή, χωρίς να καταλαβαίνει τίποτε από όσα γίνονται μπροστά στα μάτια του, αλλά είναι σκυμμένος ολόκληρος στο εσωτερικό του με τη φαντασία. Μια τέτοια ψυχή ο νόμος ονομάζει 'αποκαθμένη'. Ποσο μάλλον ο έρωτας της κατά Θ. φιλοσοφίας θα κάνει το νου να απαρνηθεί τα αισθητά και τις αισθήσεις και θα τον αρπάξει ψηλά στη θεωρία των νοητών; Εκείνος που κόβεται ή καίγεται δεν μπορεί να σκεφθεί τίποτε εκτός του πάθους. 'Έτσι η οδύνη δεν επιτρέπει

τον κόπο, ούτε η λύπη τη χαρά ούτε η σκυθρωπότητα την ευθυμία..Την καθαρότητα της αρετής ας μην την θολώνουν οι σκέψεις των κοσμικών πραγμάτων, ούτε την ειλικρίνεια της θεωρίας οι σωματικές φροντίδες.

ΕΥΣΕΒΗΣ: είναι εκείνος, που δεν επιθυμεί τα ξένα πράγματα. Ξένα για τον ά. είναι όλα τα κτίσματα, και σαν εικόνα του Θ. που είναι όλα τα περιφρονεί..Ο θεοσεβής ά. δεν κατηγορεί κανένα για τις αμαρτίες του παρά μόνον τον εαυτό του. Κι αυτό είναι σημάδι σωτηρίας της ψυχής (41)

ΕΥΤΥΧΙΑ: Όταν έχουμε δοκιμάσει εκείνα που μας λυπούν και μας στενοχωρούν τότε αισθανόμαστε χαρά και ηδονή. Λόγου χάριν, δεν πίνει κανείς ευχάριστα αν δεν διψάσει, ούτε τρώει ευχάριστα αν δεν πεινάσει, ούτε κοιμάται ευχάριστα αν δεν νυστάξει, ούτε χαίρεται πραγματικά αν πρωτότερα δεν λυπηθεί. Έτσι ούτε τα αιώνια αγαθά θα απολαύσουμε αν δεν καταφρονήσουμε τα πρόσκαιρα και λιγόκαιρα, όπως οι καρποί δεν ωριμάζουν αν δεν περάσει ο χειμώνας (44)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ Αν οι στρατιώτες μένουν πιστοί στον Καίσαρα, επειδή τους δίνει τροφές, πόσο μάλλον πρέπει αν φροντίζουμε και να ευχαριστούμε ακατάπαυστα με ασίγητα στόματα τον Θ. και να είμαστε αρεστοί σε αυτόν, που τα πάντα δημιούργησε για τον ά.; (37). όσο ε. τον Θ. κι αγωνίζεται να βιάζει τον εαυτό του για χάριν της αγάπης Του, τόσο τον πλησιάζει ο Θ. με τα χαρίσματά του κι επιθυμεί να τον αναπαύσει και να τον κάνει να προτιμά την ησυχία και την ακτημοσύνη παραπάνω από όλες τις ευεργεσίες της γης, ακόμη και χωρίς αμοιβή στον μέλλοντα αιώνα. γιατί οι άγ. μάρτυρες πονούσαν στα χτυπήματα των εχθρών αλλά ο πόθος της βασιλείας κι η αγάπη του Θ. νικούσε τους πόνους (Πέτρος, 129)

ΖΗΛΟΣ: όταν ο φόβος του Θ. κινηθεί στην ψ., τότε ο ζ. ο ονομασθείς από μας σκύλος, ως καιόμενος φούρνος νύχτα και μέρα θερμαίνεται και διεγείρει την φύση, και όπως τα χερουβείμ στέκεται έξυπνος και προσεχτικός κατά πάσα ώρα στις ενάντιες μηχανές του εχθρού (Ισαάκ, 309)

ΖΩΑ: 4 είδη ζ. υπάρχουν: αθάνατα κι έμψυχα, όπως οι άγγελοι, νου, ψυχή και πνοή, οι ά., πνοή και ψυχή, όπως τα ζώα, ζωή, όπως τα φυτά (52)..Κοίταξε την αράχνη που μήτε κτήματα έχει, μήτε θαλασσινά ταξίδια κάνει..αλλά με πραότητα και σωφροσύνη κι άκρα ησυχία περνά τη ζωή της χωρίς περιέργεια για τα ζητήματα των άλλων με τόση σιωπή που ξεπερνά και τον Πυθαγόρα αφού περιφρόνησε μαζί το νερό και το κρασί.. Όμως ο Κ. απλώνει μέχρι αυτή την πρόνοιά του και της στέλνει κάθε μέρα φαγητό όπως στέλνει και τα κήτη της θάλασσας (Καρπ.339-40)

ΖΩΗ: Η πολιτεία του κόσμου είναι με γράμματα που βρίσκονται στα σχέδια και όταν κάποιος θέλει κι επιθυμεί, προσθέτει σε αυτά ή αφαιρεί. Η πολιτεία όμως των μελλοντικών πραγμάτων είναι παρόμοια με τα χειρόγραφα, που γράφτηκαν καθαρά και σφραγίσθηκαν δια της βασιλικής σφραγίδος..Ενώσω εξουσιάζουμε το χειρόγραφο της ζωής που γράφτηκε με τα χέρια μας ας αγωνισθούμε να κάνουμε προσθήκη καλής πολιτείας. Γιατί ακόμα ο Θ. δεν έβαλε τη σφραγίδα του ούτε στα καλά ούτε στα κακά μας έργα, παρά στην ώρα του θανάτου, που αρχίζει η αποδημία. Η ψ. μας μοιάζει με πλοίο έτοιμο για ταξίδι, που δεν γνωρίζει *πότε* κι *από που* έρχεται ο άνεμος ή με στρατό, που δεν γνωρίζει πότε θα σαλπίσει η πολεμική σάλπιγγα (Ισαάκ, 204) η ζωή μοιάζει με κατάλυμα..ξέρει ο καθένας τί έχει στο σπίτι του, δηλ. πλούτο ή φτώχεια ή ησυχία ή θλίψη..Ο καθένας μας ξέρει τί έστειλε στον ουρανό προσευχή ή δάκρυα ή αγρυπνία ή ψαλμωδία..αν δεν έστειλες αυτά από πριν γιατί παροργίζεις στο κατάλυμα τον πλησίον σου; Το ξημέρωμα θα χωρισθείς από αυτόν..γιατί υπερηφανεύεσαι; (Εφραίμ, Α 142).. 2 ά. βάδισαν προς μια πόλη (τον δρόμο της ευσέβειας) κι αφού βάδισαν δύο ή τρία στάδια συνάντησαν μια γονιευτική τοποθεσία. ο ένας επειδή βιαζόταν να πάει στην πόλη τρέχοντας προσπέρασε την τοποθεσία, ο άλλος στρέφοντας την προσοχή του από τα

μη βλεπόμενα στα βλεπόμενα έμεινε κι όταν θέλησε να βγεί φοβήθηκε τον καύσωνα (τον κόπο των αρετών) και καθώς χρονοτριβούσε πετάχθηκε ένα θηρίο ..η επιθυμία όταν συλλάβει γεννά την αμαρτία κι η αμαρτία όταν ολοκληρωθεί γεννά θάνατο (Ιακ.1:15).. 'καθένας που κάνει την αμαρτία είναι δούλος της' (Ιωαν.8:34) (Εφραίμ Β, 146-7) μακάριος ο αροτριαστής των αρετών, που ύψωσε με την βοήθεια του Κ. τη θημωνιά των καρπών της ζ., σαν εύφορο χωράφι που δίνει πολύ στάρι. μακάριος ο καλός γεωργός των αρετών, που φύτεψε πνευματικό αμπέλι κι αφού το τρύγησε γέμισε τα παταπτήρια του με καρπούς ζωής εν Κ. (Εφραίμ Β., 251-2)..αν με χίλιους-δύο περισπασμούς βρίσκουν μερικοί την ευκαιρία να διαπράττουν τα άνομα, πόσο μάλλον αν η ζωή ήταν χωρίς περισπασμούς...καλύτερο αν έχει κανείς περισπασμό πονηρό και αν είναι αργός από τα θεία πράγματα και νοήματα, παρά να πράττει τα κακά, τα χειρότερα από τον περισπασμό. εκείνος όμως, που με την χάρη του Θ. έφτασε σε κάποια μερική γνώση και μπόρεσε να εννοεί τα πριν και μετά τον θάνατο δεινά που προξένωσε η παρακοή των πρωτοπλάστων, δεν πρέπει να αφήνει τα τέτοια νοήματα, ούτε τα έργα που φέρνουν, με κάθε πouxία κι αμεριμνία να ασχολείται με τα μάταια. (Πέτρος, 202).. επικίνδυνο πέλαγος η ζωή. σκόπελος ο άγριος κι αιφνίδιος θυμός. *δίνη η απελπισία* του νου, που τον τραβά στον βυθό της απογνώσεως, ύφαλος η άγνοια που θεωρεί το κακό ως καλό. θηρίο το βαρύ κι άγριο σώμα. πειρατές οι φοβεροί δ. που υπηρετούν την κενοδοξία κι αρπάζουν το φορτίο των αρετών και τους κόπους μας. κύμα η κοιλιά που φουσκώνει κι εξογκώνεται και με την ορμή της μας ρίχνει στο στόμα του θηρίου. ανεμοστρόβιλο την περηφάνεια, που εξεδιόχθηκε κι έπεσε από τον ουρανό και που μας ανεβάζει ψηλά και μετά μας πετά στην άβυσσο (Κλίμαξ, 307)

ΗΛΟΝΗ: Όταν έρθει στο νου φαντασία η. κάνε μια μικρή αναβολή και θυμήσου τον θάνατο κι ότι καλύτερο είναι να έχεις συνείδηση ότι νίκησες αυτήν την ψεύτικη ηδονή (52) Όταν αποβάλλουμε την επιθυμία της ηδονής και τον φόβο της οδύνης, ελευθερωνόμαστε από την κακή φιλαυτία κι ανεβαίνουμε στην γνώση του Δημιουργού. Κι αφού πάρουμε αντί της κακής την αγαθή νοερή φιλαυτία, τη χωρισμένη από τη σωματική στοργή, δεν παύουμε να λατρεύουμε τον Θ. με αυτήν την καλή φιλαυτία, ζητώντας πάντα από τον Θ. τον καταρτισμό της ψυχής..Επειδή κάθε κακία εκ φύσεως καταστρέφεται μαζί με τους τρόπους που την δημιούργησαν, βρίσκοντας ο ά. με την πείρα του ότι κάθε ηδονή τη διαδέχεται η οδύνη, κατεύθυνε όλη την ορμή του προς την ηδονή κι όλη η αποστροφή του προς την οδύνη. Την πρώτη την υπερασπίζεται με όλη του την δύναμη, ενώ την άλλη την καταπολεμά με όλο του το ζήλο, πιστεύοντας το αδύνατο, ότι θα διαχωρίσει την μια από την άλλη..Ο πόνος όμως είναι ανακατεμένος με την ηδονή κι ας μοιάζει να μην γίνεται αντιληπτός απόσους τον έχουν, καθώς στο πάθος επικρατεί η ηδονή..*Όταν λοιπόν εξαιτίας της φιλαυτίας μας διεκδικούμε την ηδονή και φροντίζουμε να αποφεύγουμε την οδύνη πάλι για την ίδια αιτία τότε εφευρίσκουμε τα απερίγραπτα πάθη.* Αγνοεί ο ά. και δεν αισθάνεται αυτά τα δύο, όταν κολλήσει το νου στον Θ., το όντως αξιαγάπητο κι εξιέραστο κι επιθυμητό. *Επιτελώντας στο σώμα ο ά. την φθοροποιό λατρεία της κτίσης και καταντώντας φίλαυτος, είχε ακατάπανστα ενεργούμενη μέσα του την ηδονή και την οδύνη, τρώγοντας διαρκώς από το δέντρο της παρακοής που παρείχε ανακατεμένη τη γνώση του καλού και του κακού, με την πείρα μέσω της αισθήσεως.* Κι αν πεί κανείς ότι το δέντρο της γνώσεως του καλού και του κακού είναι η ορατή κτίση, δεν θα σφάλλει γιατί η απόλαυσή της εκ φύσεως προκαλεί η. και οδύνη. *Όπου δεν επικρατεί το λογικό, εκεί είναι φυσικό να επικρατεί η δύναμη της αισθήσεως, στην οποία έχει αναμικθεί η δύναμη της αμαρτίας, που κρυφοσέρνει την ψ. με την ηδονή σε οίκτο προς την συγγενή κατά την υπόσταση σάρκα κι αφού της αναθέσει σαν φυσικό της έργο την εμπαθή κι ηδονική επιμέλεια, την απομακρύνει από την φυσική της ζωή και την πείθει να γίνει δημιουργός της κακίας, που είναι καθευτή ανυπόστατη(Γ Θαλ.45-47, 52-54)..Σωτήρια ηδονή λέει την χαρά της ψ. για την αρετή κι ωφέλιμη λύπη την οδύνη, που υποφέρει η σάρκα για χάρη της αρετής. Εκείνος που είναι προσκολλημένος στα πάθη, ορμά προς εκείνα που δεν πρέπει (Στ Θαλ.10-11)... Ο Θ. έθεσε δύναμη προς η. με την οποία θα μπορούσε ο ά. να τον απολαύσει με τρόπο ανέκφραστο, την οποία ο ά. την έδωσε στην αίσθηση. Γι'αυτό ο Θ. τοποθέτησε δίπλα της*

την οδύνη σαν τιμωρητική δύναμη, προνοώντας για την σωτηρία μας, για να περιορίζει την επιθυμία της παραφροσύνης του νου από το να κινείται παρά φύση προς τα αισθητά πράγματα..Η παράβαση της θείας εντολής επινόησε την ηδονή για να διαφθείρει την προαίρεση ενώ επέβαλε την οδύνη σαν καταδίκη. Εξαιτίας της παράλογης η. ήρθε η κατά λόγον οδύνη με πολλά παθήματα, στα οποία υπάρχει ο θάνατος για να αφαιρέσει την παρά φύση ηδονή, όχι όμως και τέλεια να την εξοντώσει..Ο Δημιουργός καταδέχτηκε γέννηση που δεν είχε την αρχή της στην ηδονή για να ελευθερώσει την α. φύση από την γέννηση που προήλθε η καταδίκη. επινοήθηκε πόνος και θάνατος *αναίτιος* γιατί δεν είχε προηγούμενη την η. *κι άδικος*, γιατί δεν θα δεχόταν καμιά εμπαθή ζωή για να γίνει το γένος των α. ελεύθερο από ηδονή κι οδύνη και να επαναλάβει την αρχική ευτυχία η ανθρώπινη φύση. Πάσχοντας αδικώς αφάνισε την από άδικη ηδονή αρχή της γεννήσεώς μας γιατί ο θάνατος του Κ. δεν ήταν χρέος αλλά όπλο εναντίον της. Ως σοφός δεν αγνοούσε τον τρόπο της θεραπείας κι ως δίκαιος να μην κάνει τυρρανική τη σωτηρία του α. που είχε καταληφθεί από την αμαρτία με την προαίρεσή του κι ως παντοδύναμος να μην φανεί αδύναμος να εκπληρώσει την θεραπεία (Στ Θαλ.34-40)

ΗΜΕΡΑ: να προσφέρεις τις απαρχές της μέρας σου στον Κ. διότι η μέρα θα ανήκει σε κείνον που πρόλαβε την αρχή της 'από το πρωί καταλαβαίνω πώς θα περάσω την μέρα μου'(Κλίμαξ 330)

ΗΣΥΧΙΑ: Παρατήρησε ένα κεραμικό σκεύος γεμάτο κρασί. Όταν μείνει πολύ καιρό σε ένα μέρος ασάλετο, κάνει το κρασί καθαρό κι ευωδιαστό, όταν όμως μετακινείται εδώ κι εκεί, γίνεται στυφό κι απδιαστικό..Κόβε τις σχέσεις σου με τους πολλούς, μήπως ο νους περιπέσει σε δεινά περιστατικά και ταραξεί την η. σου.. Αφού καθήσεις στο κελλί σου συμάζεψε το νου σου και θυμήσου την μέρα του θανάτου, δεξ το σώμα σου νεκρό, εννόησε την συμφορά, πόνεσε κι αποστρέψου την ματαιότητα του κόσμου..Θυμήσου την κατάσταση του άδη..Σκέψου σε ποιά πικρότατη σιωπή, φοβερότατο αναστεναγμό, φόβο μεγάλο κι αγωνία, αναμονή... Να φαντάζεσαι το φοβερό και φρικώδες εκείνο δικαστήριο, την αισχύνη και τη ντροπή όσων αμαρτάνουν μπροστά στο Θ. και τον Χ.. Φέρε τώρα στο μέσον τα αγαθά, που έχουν ετοιμαστεί για τους δικαίους (Ευάγγ.70-1) Το νου που περιπλανιέται τον σταματά η ανάγνωση, η αγρυπνία και η προσευχή. Την επιθυμία η πείνα και κόπος και το αποιράβνημα από τους α. και το θυμό η ψυλμωδία, η μακροθυμία και το έλεος. Τα υπερβολικά και παράκαιρα είναι λιγόκαιρα. Βλάπτουν και δεν ωφελούν...(Ευαγγ.87)..Όσο απομακρύνεται κανείς από την συνομιλία με ά. τόσο αξιώνεται την παρηγορία με τά του Θ. δια του νοός του και καθόσον κόβει την παρηγορία τούτου του κόσμου, τόσο αξιώνεται της θείας χαράς δια του αγ.Πνεύματος. Καθώς πεθαίνουν τα ψάρια εκτός νερού, έτσι εξαφανίζονται κι οι νοερές κινήσεις από την καρδιά του μοναχού, όταν συνεχώς συναναστρέφεται με τους κοσμικούς (Ισαάκ, 218)... Πόσοι ψυχάζουν και δεν γνωρίζουν ούτε τη σημασία του ονόματος, ..γιατί η γνώση του Θ. δεν δίνεται στην εξωτερική ψυχία αλλά από την γνώση του Θ. γεννιέται η ψυχία σε εκείνον που εργάζεται νόμιμα..πουθενά οι απόστ. δεν προέκριναν την ψυχία από την ευαρέστηση δια των έργων, αλλά αποδεικνύοντας την πίστη δια της εκπληρώσεως των εντολών..βρέθηκαν έξω από το στάδιο και τις πολεμικές ταραχές (Ηθ.ΙΕ, 295-7) η. σώματος επιστήμη κι ευτρεπισμένη ηθών και αισθήσεων. η. ψυχής επιστήμη λογισμών κι ασύλητος έννοια. φίλος και βοηθός η. είναι ένας ανδρείος κι αυστηρός λογισμός που ίσταται άγρυπνος στην θύρα της καρδιάς και φονεύει ή αποδιώκει τους πονηρούς λογισμούς που πλησιάζουν..αρχή της η. να αποκρούει κανείς τους κτύπους γιατί του ταραζουν τον βυθό της καρδιάς και τέλος να μην φοβάται τους θορύβους..παρουσιάζεται ήπιος, σπίτι αγάπης, δυσκίνητος στην ομιλία κι ακίνητος προς τον θυμό. ψυχαστής είναι αυτός που αγωνίζεται να περιορίσει το ασώματο σε σωματικό οίκο.. οι νοερές δυνάμεις συλλειτουργούν και ζουν με τον ψυχαστή.. ο η. είναι επίγειος τύπος αγγέλου που με το χαρτί του πόθου του και τα γράμματα του ζήλου του σαν έγγραφο αποφυλακίσεως ελευθέρωσε την προσευχή του από κάθε ραθυμία κι οκνηρία. να κλείνεις την θύρα του κελιού σου για να μην βγαίνει το σώμα σου, της γλώσσας για να μην βγαίνουν λόγια και της ψ. για να μην μπαίνουν πονηρά πνεύματα.. όποιος έφθασε στην τέλεια η. γνώρισε

τον βυθό των θείων μυστηρίων. δεν κατέβηκε όμως σε αυτόν, παρά αφού προηγουμένως είδε κι άκουσε την ταραχή των κυμάτων και των πονηρών πνευμάτων, ίσως δε και βράχηκε από αυτά ..πήγαινε και σκόρπισε, όχι πούλησε γιατί αυτό απαιτεί χρόνο, δόστα σε φτωχούς για να σε βοηθήσουν με την προσευχή τους στην πouxία και σήκωσε τον σταυρό σου, την εκκοπή του θεληματός σου (Κλίμαξ 366)

ΘΑΛΑΣΣΑ: επικίνδυνο πέλαγος η ζωή. σκόπελος ο άγριος κι αιφνίδιος θυμός. δίνη η απελπισία του νου, που τον τραβά στον βυθό της απογνώσεως, ύφαλος η άγνοια που θεωρεί το κακό ως καλό. θηρίο το βαρύ κι άγριο σώμα. πειρατές οι φοβεροί δ. που υπηρετούν την κενοδοξία κι αρπάζουν το φορτίο των αρετών και τους κόπους μας. κύμα η κοιλιά που φουσκώνει κι εξογκώνεται και με την ορμή της μας ρίχνει στο στόμα του θηρίου. ανεμοστρόβιλο την περνηφάνεια, που εξεδιόχθηκε κι έπεσε από τον ουρανό και που μας ανεβάζει ψηλά και μετά μας πετά στην άβυσσο (Κλίμαξ, 307) άλλοι άνεμοι ταράζουν την επιφάνεια κι άλλοι τον βυθό..στους εμπαιθείς αναστατώνουν το βάθος της καρδιάς και στους προχωρημένους την επιφάνεια του νου κι επανευρίσκουν εύκολα την εσωτερική τους γαλήνη γιατί η καρδιά παρέμεινε αμόλυπτη (Κλίμαξ 353)

ΘΑΝΑΤΟΣ: Τα επουράνια είναι αθάνατα εξαιτίας της αγαθότητάς τους, ενώ τα επίγεια θνητά. Ο Θ. όταν κατανοηθεί από τους α. είναι αθανασία. Δεν το κατανοούν όμως οι αμαθείς. Γι'αυτούς είναι θάνατος. Κι οπωσδήποτε δεν πρέπει να φοβόμαστε αυτόν τον θ. αλλά την απώλεια της ψυχής, που είναι άγνοια Θ. (σελ.35)...Όπως βγαίνει ο ά. από την κοιλιά της μάνας του γυμνός, έτσι γυμνή βγαίνει κι η ψυχή από το σώμα, άλλη καθαρή και φωτεινή, άλλη λερωμένη από τα σφάλματα κι άλλη μαύρη από τις πολλές αμαρτίες. Όπως δεν θυμάται το έμβρυο τίποτε από την ζωή της κοιλιάς, έτσι κι η ψυχή. Όπως όταν βγείς από την κοιλιά της μάνας σου, γίνεται καλύτερο και μεγαλύτερο το σώμα, έτσι όταν βγείς από το σώμα θα είσαι καλύτερος κι άφθαρτος διαμένοντας στους ουρανούς...Όπως μεταχειριστείς την ψυχή σου όσο βρίσκεσαι στο σώμα, έτσι θα μεταχειριστεί κι αυτή όταν βγεί από το σώμα..Όπως το έμβρυο όταν βγεί πρόωρο δεν επιβιώνει έτσι κι η έξοδος της ψυχής χωρίς να έχει φτάσει στη γνώση του Θ. με την ενάρετη ζωή συνεπάγεται την μη ένωσή της με τον Θ. (45)...Όποιος εννόησε ότι για την αμαρτία και την κατάργησή της, μπήκε στην μέση ο θ. έχει χαρά στην ψυχή του, γιατί βλέπει να φεύγει με τους διάφορους πόνους από την σάρκα του ο νόμος της αμαρτίας, για να μπορέσει να δεχτεί την μέλλουσα πνευματική και μακαρία ζωή, που δεν μπορεί να την πετύχει αν πρωτύτερα στην παρούσα ζωή δεν αδειάσει σαν από δοχείο ο νόμος της αμαρτίας από την σάρκα κατά την προς αυτήν σχέση της προαιρέσεως. (Στ Θαλ.9-10)... Πρέπει οπωσδήποτε όποιος θέλει να σωθεί να νεκρώσει όχι μόνον την αμαρτία προς την προαίρεση αλλά και την ίδια προαίρεση για την αμαρτία και να αναπτύξει το αντίστοιχο της αρετής (Στ Θαλ.23)...Ο Θ. όταν δεν έχεις μπτέρα την ηδονή (της οποίας γίνεται και τιμωρός), γίνεται πατέρας της αιώνιας ζωής. Γιατί όπως η ηδονική ζωή του Αδάμ έγινε μπτέρα θανάτου και φθοράς, έτσι κι ο θάνατος του Κ. υπέρ του Αδάμ, με το να είναι ελεύθερος από την ηδονή του Αδάμ, γεννά την αιώνια ζωή..Όπως στον Αδάμ ο θ. ήταν καταδίκη της φύσης, επειδή είχε αρχή της γενεσεώς της την ηδονή, έτσι κι ο θάνατος του Χ. έγινε καταδίκη της αμαρτίας, γιατί η γένεση της ανθρώπινης φύσης του Χ. βρήκε πάλι την γένεσή της καθαρή από ηδονή (Στ Θαλ.45,49)...Γέροντα η ψ. μου επιθυμεί τον θάνατο!..'Αυτό συμβαίνει επειδή η ψ. σου αποφεύγει την θλίψη και δεν ξέρει ότι η μέλλουσα θλίψη είναι πολύ χειρότερη από αυτήν εδώ...'Εκείνος που προσεύχεται να φύγει γρηγορότερα από αυτόν τον κόσμο, ενώ ακόμη γεμάτος πάθη, μοιάζει με ά. που παρακαλεί τον ξυλοργό να κομματιάσει το κρεβάτι του αρρώστου, για να τον γλυτώσει από την αρρώστια'..'Όταν η ψ. χωριστεί από το σώμα μένει μόνη της η ψυχή με τα πάθη της και τιμωρείται πάντα από αυτά παραμένοντας σε αυτά και υποφέροντας από την ενόχλησή τους σαν να βρίσκεται σε καμίνι και καταξοχίζεται από αυτά ώστε να μην μπορεί να φέρνει στο νου της ούτε τον ίδιο τον Θ.. Γιατί μόνον η μνήμη του Θ. παρηγορεί την ψ. (Ψ.76:4)..Ας έρθει κάποιος από σας να τον κλείσω σε σκοτεινό κελλί και να μην φάει..ούτε να θυμηθεί καθόλου τον Θ. για 3 μόνον μέρες και τότε θα μάθει τί του κάνουν τα πάθη..Πόσο μάλλον όταν χωριστεί η ψ. από το σώμα και παραδοθεί

σ'αυτά και μένει μόνη μ'αυτά ..Πάντα βασανίζεται η ταλαίπωρη ψ. από την ίδια την κακομοιριά της, έχοντας διαρκώς πικρή ανάμνηση και την οδυνηρή παραμονή των παθών, που την καίουν και καταφλέγουν αδιάκοπα.. 'Κι αν ακόμη δεν υπήρχαν το πύρινο ποτάμι κι οι φοβεροί άγγελοι και μόνον καλούσαν όλους τους ά. κι άλλους τους επαινούσαν και δόξαζαν κι άλλους τους απόδιωχναν γεμάτους ατίμωση θα υπήρχε άραγε άλλη τιμωρία πικρότερη από κείνο το βασανιστήριο της ντροπής και της ατιμίας και την οδύνη του ξεπεσμού;..Η ψ. και τα καλά και τα κακά τα θυμάται μετά τον χωρισμό της από το σώμα πιο έντονα και πιο ξεκάθαρα, επειδή είναι απαλλαγμένη από το γήινο σώμα..Φροντείστε να καλλιεργείτε καλούς λογισμούς, για να τους βρείτε εκεί... (Δωρ.ιβ)...Εαν συ δεν πεθάνεις θάνατον αισθητόν θεληματικά για την αγάπη του Θ., θα πεθάνεις ακουσίως από τον Θ. νοτιώς ..Αν πεθάνεις σωματικά στον αγώνα του Κ. αυτός ο Κ. θα σε στεφανώσει και στα τίμια λείψανά σου θα δώσει τιμή μαρτύρων (Ισαάκ, 259)..ο θ. φέρνει λύπη στον πολυκήμονα, στον κοσμικό, στους γονείς και στους αδερφούς..αν είσαι δοσμένος στον Θ. με όλη σου την ψ., ποτέ δε θα φοβηθείς την ώρα του θ. αλλά κυρίως ο θ. κι ο χωρισμός από το σώμα θα σου δώσουν χαρά ντύσε με μερούχο αντάξιο των γάμων του αθανάτου Νυμφίου...θα ανάψω το λυχνάρι που χάρισε η δική σου θεία χάρη(Εφραίμ Α, 390)...αν είσαι εργάτης των εντολών του Θ. μην είσαι λυπημένος για την καλή αποδημία, γιατί κανείς ά. που επιστρέφει με πλούτο στην πατρίδα του δεν λυπάται (Εφραίμ Β., 245)..μνήμη θ. είναι καθημερινός θ. και μνήμη εξόδου μας από την ζωή αυτή, συνεχής στεναγμός..δειλία του Θ. είναι φυσικό ιδίωμα του ά. που οφείλεται στην παρακοή του Αδάμ. ο τρόμος του θ. αποδεικνύει ότι υπάρχουν αμαρτίες για τις οποίες δεν δείχθηκε μετάνοια. δειλιάζει αλλά δεν τρέμει ο Χ. μπροστά στον θάνατο. όπως ο άρτος είναι σπουδαιότερος από κάθε τροφή έτσι κι η σκέψη του θ. από κάθε άλλη πνευματική εργασία. δημιουργεί κόπους, λεπτολόγηση αμαρτιών, γλυκειά αποδοχή των τιμωριών, απελευθέρωση από τις βιωτικές φροντίδες, αδιάλειπτη προσευχή και φυλακή του νου, που είναι μπότερες και θυγατέρες της μνήμης του θ.. εκείνος που καθημερινά περιμένει τον θ. είναι δόκιμος αγωνιστής ενώ εκείνος που τον επιθυμεί άγιος. δεν είναι πάντα καλή η επιθυμία του θ. υπάρχουν κείνοι που αμαρτάνουν συνεχώς παρασυρόμενοι από την κακή συνήθεια και ζουν με ταπεινώση τον θ. για να παύσουν πλέον να αμαρτάνουν κι εκείνοι που δεν αποφασίζουν να μετανοήσουν και επικαλούνται τον θ. από απελπισία κι οι περήφανοι που έχουν ιδέα για τον εαυτό τους και άρα δεν φοβούνται πλέον τον ερχομό του θ. κι εκείνοι που επιζητούν να εκδημήσουν γιατί τους παρακινεί η μυστική ενέργεια του αγ.Π. Ο Θ. μας απέκρυψε την ώρα του θ. γιατί κανείς δεν θα ερχόταν στο βάπτισμα ή την μοναχική πολιτεία εαν την γνώριζε. αυτός που θέλει να διατηρεί την μνήμη του θ. και της Κρίσεως και αφήνει τον εαυτό του να περισπάται σε φροντίδες μοιάζει με κείνον που κολυμβά και θέλει να χτυπά παλαμάκια. η ζωηρή μνήμη του θ. ολιγοστεύει τα φαγητά..η τελεία αγάπη άπτωτος και η τελεία συναίσθηση του θ. άφοβος..ο Ηούχιος Χωρηβίτης με αμελή ζωή μία ώρα γεύθηκε τον θ. κι από τότε καθόταν εκστατικός, χύνοντας άφθονα δάκρυα κι είπε προτού κοιμηθεί: 'αυτός που γνώρισε τη μνήμη του θ. δεν μπορεί πλέον να αμαρτήσει' (Κλίμαξ, 144) η κατάκλησή σου στο κρεβάτι ας σου είναι προτύπωση της κατακλίσεώς σου στον τάφο και τότε θα κοιμηθείς λιγότερο. η απόλαυση του φαγητού στην τράπεζα υπενθύμιση του θλιβερού φαγητού που θα κάνουν τα σκουλήκια το σώμα σου και τότε θα φας λιγότερο. το ξεδίψασμα τη δίψα στην φλόγα της κολάσεως, κι έτσι θα περιορίσεις την φυσική σου επιθυμία..η επίπληξη του Γέροντα την φοβερή απόφαση του Κριτού και θα κατασφάξουμε την παράλογη εκείνη λύπη σαν με δίστομο μαχαίρι με την πραότητα και την υπομονή..το μαύρο σου ένδυμα αυτούς που θρηνούν τους νεκρούς (Κλίμαξ, 148κ.ε.) Απολογία ασκητού 40 χρόνια σε τέλεια άσκηση, που είχε τη χάρη να τρέφει λεοπάρδαλη σε δικαστήριο αόρατο και ανέλεο..για την ψ. που αμαρτίσε δεν υπάρχει άλλη παρηγοριά από τους κόπους του λαιμού και τα δάκρυα. πένθος σημαίνει σημαίνει συνεχής και μονιμοποιημένη κατάσταση πόνου σε μια φλογισμένη από θεϊκή αγάπη ψ..η μόλυνση μετά το βάπτισμα αφαιρεί πίσσα, ακαταπάυστη φλόγα της καρδιάς και λάδι θεϊκής ευσπλαχνίας..δεν θα κατηγορηθούμε την ώρα του θ. γιατί δεν θαυματοργήσαμε ή δεν θεολογήσαμε ή δεν γίναμε θεωρητικοί αλλά διότι δεν πενήσαμε συνεχώς (Κλίμαξ, 160)

ΘΑΡΡΟΣ: Οι προφύτες με την γενναιότητά τους και την επιμονή τους στους κόπους, επειδή ζούσαν φτωχικά, πρόκοψαν τόσο με την ολιγάρκεια ώστε πλησίασαν τις αγγελικές δυνάμεις. Συνομιλούσαν με παρρησία με εκείνους που φορούσαν στέμμα, όσο ούτε αυτοί δεν μιλούσαν στους υπηκόους τους. Σε ποιά όπλα βασιζόταν ο Ηλίας όταν μιλούσε στον Αχάβ, ή ο Μωυσής, όταν ερχόταν αντιμέτωπος του Φαραώ, χωρίς να έχει άλλο εφόδιο θάρρους, παρά μόνον την αρετή ή ο Ελισσαίος τον Ιωράμ; Ποιό βασιλικό ρούχο έσχιζε τον Ιορδάνη, όπως η προβειά του προφήτη Ηλίου; Ποιό στέμμα θεράπευσε αρρώστους, όπως τα μαντήλια των αποστόλων..Στον πόλεμο μεταξύ αρετής και βασιλικής δύναμης νίκησε η αρετή, ξεράθηκε το χέρι (Γ'Βασ.13:4)..Εμείς όμως τρέχουμε στους πλουσίους, όπως τα σκυλάκια που κουνούν την ουρά χαρούμενα σε εκείνους, που τα ρίχνουν ένα γυμνό κόκκαλο ή λίγα κομματάκια ψωμιού και τους αποκαλούμε ευργέτες και προστάτες των Χ. και λέμε ότι έχουν αρετή, ακόμη κι αν βρίσκονται στα έσχατα της κακίας, για να πετύχουμε αυτό, που θέλουμε. Ο Ελισσαίος ούτε το πρόσωπο του Νεεμάν δέχτηκε να δει για να μην νομιστεί ότι χάρη των δώρων τον θεράπευσε (αγ.Νείλος, 247)

ΘΕΛΗΜΑ: Ψ.32:11: το θ. του Κ. ίσως είναι η απόρρητη κένωση του μονογενούς Υιού για την θέωση της φύσης μας μέσα στην οποία περιορίζει το πέρας όλων των αιώνων. Και λογισμούς της καρδιάς του ίσως είπε τους λόγους της πρόνοιας και της κρίσεως, σύμφωνα με τους οποίους διευθύνει σωστά την παρούσα και μέλλουσα ζωή μας. (Στο Πάτερ ημών, 252)..όσοι επιθυμούν να μάθουν το θέλημα του Κ. πρέπει πρώτα να θανατώσουν το δικό τους. αφού προσευχηθούν με πίστη κι απλότητα ας ερωτήσουν με ταπείνωση καρδιάς κι αδίστακτο λογισμό τους γέροντες ή και αδερφούς ακόμη κι ας δεχθούν τις συμβουλές τους σαν από το στόμα του Θ...δεν είναι άδικος ο Θ. να αφήσει να πλανηθούν ψ. που με πίστη και κακία ταπεινώθηκαν μπρος στην συμβουλή και κρίση του πλησίον. ακόμη κι ανίδεοι εαν είναι οι ερωτηθέντες εκείνος που απαντά με το στόμα τους είναι ο άυλος κι αόρατος Θ... άλλοι από τις θλίψεις κατενόησαν ότι τα εμπόδια ήρθαν κατά παραχώρηση Θ.(Α Θεσ.2:18) ή από την ανέλπιστα συμπαράσταση ότι η προσπάθειά τους είναι αρεστή στον Θ. (Ρωμ.8:28)

ΘΕΑ ΘΕΟΥ: Όταν ντύνεσαι κάτι το αισθάνεσαι. Ο ίδιος ο Χ. συνέδεσε την κάθαρση της καρδιάς με την θέα του Θ...Μία είναι η δόξα κι η απόλαυση των αγίων να βλέπουν τον Θ...Εαν δεν δει κανείς κάποιο σπίτι ή πόλη ή παλάτι πώς θα μπορούσε να το περιγράψει; Εαν για τα ορατά κι επίγεια εαν δεν γίνει κανείς αυτόπτης, δεν μπορεί να πεί κάτι, για τον Θ. και τα θεία πράγματα και για την ολοκληρωμένη σχέση που πέτυχαν οι άγιοι με τον Θ. και ποιά η θέα του Θ. πώς θα μπορούσε να πεί;.. Δεν μπορεί να μιλήσει κανείς για την άνω Ιερουσαλήμ αν δεν δει με τα μάτια της ψ. του αυτό το φως και δεν γνωρίσει τις ελλάμψεις και τις ενέργειές του μέσα του..Όταν ο Θ. αποκαλυφθεί ο ά. βλέπει φως και θαυμάζει και τρέμει αλλά δεν ρωτά τον ίδιο 'Είδα φως γλυκό..εξαφανίστηκε ο διάκοσμος του κελλιού μου κι έμεινα μόνος με το φως..κι ήταν η χαρά μου ανέκφραστη, πολλή η αγάπη και ο πόθος ώστε να κινηθούν ποταμοί δακρύων'..'Εκείνος είναι παιδί'..Και μαζί με τον λόγο τον βλέπει πάλι και λίγο-λίγο καθαίρεται κι ο καθαιρόμενος παίρνει θάρρος και ρωτά τον ίδιο: 'Είσαι ο Θ. μου;' 'Ναι εγώ είμαι, ο Θ. , που εννθρώπησα για σένα. Να λοιπόν εγώ σε έκαμα, όπως βλέπεις και θα σε κάνω θεό!'. Σε όσους δείχνουν την αγάπη τους με την τήρηση των εντολών σε αυτούς ομολογουμένως εμφανίζεται και δεν λένε τίποτε από τον εαυτό τους..Κλάψε, γονάτισε σαν τον τυφλό για να ανοιχθούν τα μάτια της ψυχής..Μορφώσου αόρατε μέσα μου για να βλέπω την ανέκφραστη ομορφιά σου και να φορέσω επουράνιε την εικόνα σου και να λησμονήσω όλα τα ορατά.. έγιναν όλα καινούργια. μήπως τ'αστέρια ή η θάλασσα. ενώ εμείς είμαστε νεκροί ανασταινόμαστε στην ζωή, από φθαρτοί άφθαρτοι, θνητοί αθάνατοι, από γήινοι επουράνιοι! Αυτή η καινούργια κτίση γίνεται καθημερινά στους αγίους, όντας στο σώμα.. εάν όλα αυτά γίνονται ασυναίσθητα σε τί διαφέρουμε από τους νεκρούς; (Συμ.Ηθ.Ε) Ας φροντίσουμε όσο ζούμε να τον δούμε και να τον θεωρήσουμε. (..τρέφοντας και ζωογονώντας τις ψ. μας δια του παναγίου Π. και γευοντάς μας με την ηδονική γλυκύτητα των αγαθών εκείνων της βασιλείας του).. Αν αξιωθούμε να τον δούμε εδώ αισθητώς, δεν θα πεθάνουμε, δεν θα μας κυριέψει ο θάνατος

(Αΐω.3:24)..η θέα του Θ. (κατηχ.ΙΣΤ) ποιός είμαι εγώ Κ. ο αμαρτωλός κι ακάθαρτος που έριξες το βλέμμα σου πάνω μου και με αξίωσες να μιλώ μαζί σου; Εσύ ο άκραντος, ο αόρατος και σε όλους απρόσιτος, πώς φανερώνεσαι σε μένα προσιτός και γλυκός και ωραιότατος με την απαστράπτουσα δόξα και χάρη σου; η άφραστη ομορφιά του φαινομένου πλήγωνε την καρδιά μου και με προσείλκυε προς άπειρη αγάπη κι αυτή η αγάπη με έκανε να μην στρέφομαι προς τα κάτω, αλλά επειδή είχα μεταφερθεί έξω από τα δεσμά της σάρκας χαιρόμουν και πάλι και ήμουν σωστός ά... μου δινόταν η βεβαιότητα της συγχωρήσεως των αμαρτιών μου κι έβλεπα τον εαυτό μου αμαρτωλότερο από κάθε ά... χαίρω διότι ο Χ. στον οποίο πίστεψα μου δώρησε αιώνια κι ασάλευτη βασιλεία και ως ανάξιος των εκεί αγαθών κλαίω διαπαντός και δεν θα πάψω να κλαίω (Κατηχ.ΙΖ, 163).. ο Θ. φανερώνεται με την θεωρία των όντων, δηλ. των κτισμάτων Του και με τις αποκαλύψεις των μυστηρίων Του, που περιέχονται στις θείες Γραφές. αυτός είναι ο μισθός της πouxίας και των λοιπών πράξεων σε αυτή την ζωή (Πέτρος 197)

ΘΕΟΣ: Ναι μεν ο Θ. δεν είναι ορατός αλλά είναι φανερότατος μέσα στα ορατά, όπως ακριβώς η ψυχή στο σώμα μας. Κι αν το σώμα χωρίς ψυχή είναι αδύνατο να υπάρξει, έτσι κι όλα τα όντα και βλεπόμενα είναι αδύνατο να υπάρξουν χωρίς τον Δημιουργό τους (36)..Ο Θ. ούτε χαίρεται, ούτε οργίζεται γιατί αυτά είναι πάθη, ενώ εμείς εφόσον είμαστε αγαθοί ενωνόμαστε με τον Θ. κι όταν γινόμαστε κακοί τον κάνουμε εχθρό μας.. Όστε όταν λέμε ότι ο Θ. αποστρέφεται τους κακούς είναι σαν να λέμε ότι ο ήλιος κρύβεται από τους τυφλούς (50) Ο Θ. είναι αυτός που μας πονά και μας θεραπεύει, μας χτυπά με τα χέρια του και μας γιατρεύει, ταπεινώνει και ανυψώνει, θανατώνει και δίνει ζωή, κατεβάζει στον Άδη κι ανεβάζει (Α Βασ.2:6-7) (Αγ.Κασσ.123)..Ο Θ. δεν είναι ουσία.. αλλά οντότητα ουσιοποιητική και μαζί υπερουσία, θεμέλιο, που προκαλεί την δύναμη και ικανότητα ατελείτητη που προξενεί κάθε ενέργεια, αρχή (δημιουργός) και μεσότης (προνοητής) και τέλος (καθορισμός) Ρωμ.11:36... Οι γνώσεις των όντων για την φανέρωσή τους έχουν φυσικώς συναρτημένους τους αντίστοιχους λόγους και μέσω αυτών γίνονται φυσικώς περιγραφτές. Ο Θ. διαμέσου των λόγων που υπάρχουν στα όντα, πιστεύεται μόνον και δίνει στους ευσεβείς, πιο ισχυρή από κάθε απόδειξη την ομολογία και την πίστη ότι υπάρχει απόλυτα. Γιατί πίστη είναι η αληθινή γνώση, που οι αρχές της δεν επιδέχονται απόδειξη και κάνει χειροπιαστά τα πράγματα που υπερβαίνουν τη νόηση και την λογική..Ο Θ. είναι ο ήλιος της δικαιοσύνης, που ρίχνει πάνω σε όλους χωρίς διάκριση τις ακτίνες της καλοσύνης και η ψυχή κατά την προαίρεσή της γίνεται ή κερύ αν αγαπά τον Θ. ή πηλός αν αγαπά την ύλη(α Θαλ.4-9)... Ο Θ. σύμφωνα με την ποιότητα της διαθέσεως του καθενός, καθώς ενώνεται με όλους όπως Αυτός γνωρίζει να δίνει στον καθένα αίσθηση ανάλογα με το πώς ο καθένας έχει διαμορφωθεί για τον εαυτό του για να υποδεχτεί Εκείνον, που οπωσδήποτε θα ενωθεί με όλους κατά το τέλος των αιώνων (Στ Θαλ.20)... Να λές το Σύμβολο της πίστης προτού πλαγιάσεις, γιατί η ορθή πίστη περί του Θ. είναι πηγή και φύλαξη όλων των αγαθών' (Φιλ.315) Με τρεις τρόπους μπορεί η ψ. να πλησιάσει τον Θ. ή δια θερμότητας πίστης ή δια φόβου ή δια παιδείας Κ. (Ισαάκ, 172)... Στόμα του Θ. είναι το άγ.Πνεύμα και ρήμα και λόγος ο Γιός αυτού και Θεός..Ο Λόγος μπορεί να αποκαλυφθεί δια του αγ.Πνεύματος ως στόματος.. Στα πνευματικά γνώση, σοφία, θεωρία είναι ένα και το αυτό... Ο Υιός είναι εικόνα του Πατρός και εικόνα του υιού το άγ.Πνεύμα (Συμ.Ηθ.Γ, 314-5)...Ο Θ. είναι φωτιά και έβαλε πάνω στη γη φωτιά, που τριγυρίζει να βρεί υλικό να αρπάξει, αγαθή δηλ. πρόθεση και προαίρεση, κι αρχικά σαν τον κλίβανο που βγάζει στην αρχή καπνιά, είναι σε αίσθηση και γνώση κι αφόρητη οδύνη, έπειτα όμως αφού μας καθαρήσει από τον ρύπο των παθών, γίνεται τροφή και ποτό, φωτισμός και χαρά αδιάλειπτη μέσα και καθιστά και μας τους ίδιους κατά μέθεξη φως, όπως ο κλίβανος μετά γίνεται ολόκληρος διαυγής κι όμοιος με φωτιά. Όταν η ψ. καίεται από τον αφόρητο πόθο, βλέπει το ζόφο των παθών μέσα στη φωτιά του αγ.Πνεύματος σαν καπνό που βγαίνει από μέσα της και θρηνεί και αισθάνεται τους αγκαθωτούς λογισμούς και τις φριγανώδεις προλήψεις να καταφλέγονται και να αποτεφρώνονται τελείως. Όταν όμως όλα αυτά αναλωθούν κι απομείνει μόνη της η ουσία της ψ. χωρίς πάθος, τότε ουσιαδώς ενώνεται και με αυτήν το θείο κι άυλο πύρ. Αυτό δεν θα μας γίνει αν δεν σιχαθούμε τον κόσμο και χάσουμε

τις ίδιες τις ψ. μας..έτσι μόνο θα θεραπεύσουμε κι άλλους. Τέτοιοι ήταν οι θείοι πατέρες που με αυτή την φωτιά εξαφάνισαν σαν αγκάθια τις αιρέσεις (Συμ.ΗΘ.Ζ, 56-7). Ο Θ. από το Σινά μίλησε κι είπε επίγεια λόγια και μυριάδες Ισραηλίτες παρέλυσαν. λοιπόν τί θα κάνουμε εμείς αν μιλήσει από τον ουρανό..ο Μωυσής παρακάλεσε να παραμείνει ο Θ. με τον λαό και πολλοί πέθαναν επειδή δεν άντεχαν να πλησιάσουν την ανθρώπινη φύση..επειδή μας ευσπλαχνίζεται απομακρύνεται για να ζήσουμε και γι'αυτό δεν μας λέει απόρρητες αλήθειες για να μην τρομάξουμε..δεν μας δίνει μεγάλη αντιληπτική ικανότητα για να μην εξαφανίσει την προαίρεση (και γίνει αίτιος περηφάνειας, όπως εκείνοι που παρακινούν τα παιδιά τους στην κακία γίνονται εκείνοι αίτιοι κακίας), ούτε χορηγεί περισσότερη δύναμη για να μην περιφρονήσει την φύση..δεν αφαιρεί την καλή διάθεση για να μην νικηθεί ο ά. από την κακία, δεν έκανε ά. αγγέλους για να μην παραβιάσει τη δημιουργική τους δύναμη, ούτε έκανε τους αγγέλους Χερουβείμ για να μην ανατρέψει την δημιουργία..πρόσφερε την μέθεξη της θεότητας του ανάλογα με την αντοχή της ανθρώπινης φύσης για να την αντέχει..συχώρησε γι'αυτό που δεν μπορούσαν να δεχθούν γιατί δεν ζητά από καθένα περισσότερα από την δύναμή του (Εφραίμ Α, 312) σαν έμπορο που γύρισε στον τόπο του με πολύ πλούτο, έτσι δέχεται η χάρη σου τον αμαρτωλό που έρχεται σε αυτή με όλη του την ψ. διότι ποθεί να δει τα δάκρυα και διψά να δει την μετάνοια και χαίρεται για τον ζήλο αυτών, που δείχνουν προθυμία για μετάνοια.. κι όπως στη θάλασσα σε πλησίασαν οι μαθητές και με την ευλογημένη φωνή του ονόματός σου κόπασε η ορμή του ανέμου κι πούσασε η ταραχή των κυμάτων--..κι όσα ερέθισαν οι γιατροί 12 χρόνια ο ίδιος θεράπευσες, έτσι απάλλαξε και την δικιά μου θλιμμένη ψ. από το όνειδος του εχθρού που με θλίβει (εφραίμ β, 64-5) άλλο πράγμα η πρόνοια του Θ. που εκτείνεται σε όλη την κτίση, άλλο η βοήθειά του που αφορά τους πιστούς μόνον, άλλο η προστασία του στους πραγματικά πιστούς άλλο το έλεος του σε όσους Τον υπηρετούν κι άλλο η παρακλήσή του σε όσους τον αγαπούν (Κλίμαξ, 311)

ΘΕΟΛΟΓΙΑ: Το χάρισμα της θ. δεν δίνεται αν δεν απορρίψει κανείς από πάνω του όλα τα υπάρχοντα του για χάρη της δόξας του Ευαγγελίου..Κανένα χάρισμα του Θ. δεν ανάβει και δεν κινεί την καρδιά στην αγάπη της αγαθότητάς του, όσο η Θ. Γιατί με το να είναι το πρώιμο γέννημα της χάρης του Θ. χαρίζει τα μεγαλύτερα δώρα στην ψυχή. Πρώτα μας πείθει να καταφρονούμε με χαρά τη φιλία του κόσμου, επειδή έχουμε αντί για φθαρτές επιθυμίες τον ανεκλάλητο πλούτο των λόγων του Θ...Όσοι λοιπόν έχουμε προετοιμάσει τις ψυχές γι'αυτό, ας ποθούμε ειλικρινά την αρετή της θ. την ωραία, που θεωρεί τα πάντα, προξενεί κάθε αμεριμνησία, τρέφει το νου με τα λόγια του Θ. μέσα στην λάμψη του ανεκφράστου φωτός, που έχει ενώσει την λογική ψυχή με το Θ. Λ. σε μια ένωση ακώριστη. Η Θ. έτσι οδηγεί τις ψυχές σε νύμφες στο Θ., εναρμονίζει και στους α. φωνές, που υμνούν τον Θ. και ψάλλουν με δύναμη τα θαυμαστά έργα του. Ο νους μας στην προσευχή δυσανασχετεί, στη θ. όμως με χαρά δίνει τον εαυτό του, επειδή είναι πλατιά και απεριόριστα τα αντικείμενα των θείων θεωριών(Διάδ.309).. Ο Θ. φτάνει σε μεγάλα μέτρα απάθειας, ενώ ο γνωστικός γεύεται κι αυτός λίγο από την θεωρητική αρετή..Γιατί κατα δύο χαρίσματα δεν μπορούν να βρίσκονται εξ'ολοκλήρου στον καθένα, για να θαυμάζει ο καθένας τον άλλο (308)...Θ. διδάσκει ο Λόγος με τη σάρκωσή του, καθώς φανερώνει στον εαυτό Του τον Πατέρα και το άγ.Πνεύμα..αφού βέβαια ο Λόγος εξακολούθησε να έχει Νου και Ζωή..πραγματοποιώντας την υποστατική ένωση με τη σάρκα από αγάπη προς τον ά. Υιοθεσία παρέχει χαρίζοντας την υπέρ φύση ουράνια γέννηση και συνθέωση με τη χάρη του Πνεύματος..Με την αποβολή των παθών οικειοποιείται η φύση μας τόσο πολύ την θεότητα, όσο ο Λόγος του Θ. με την εκούσια κένωσή του από την υψηλή δόξα Του κατ'οικονομίαν έγινε ά...Έδειξε ότι ο λόγος είναι η ένωση των διηρημένων, ενώ η αλογία διαίρεση των ενωμένων. να επιδιώκουμε την λογοποίηση με την πρακτική αρετή, για να μην ενωθούμε μόνον με τους αγγέλους μέσω της αρετής αλλά και με τον Θ. μέσω της γνώσεως..Γκρέμισε το μεσότειχο, αποσαφήνισε τις εντολές του Νόμου με την διδασκαλία Του κι έκτισε από τα 2, έναν καινούργιο ά...Έκανε τη σάρκα να συλλάβει αυτόν που την είχε συλλάβει και ν'αφανίσει με το φυσικό της θάνατό της τη ζωή του. Σ'αυτόν μεν έγινε δηλητήριο, για να εμέσει όσους κατάπιε με την δύναμή του Θανάτου, στο δε γένος των α. ζωή, προζύμι της ανάστασης

ζωής για όλη την ανθρώπινη φύση. Όλα αυτά περιέχει η Κυριακή προσευχή(Στο Πατερ ημών, 252-5).. Ας παρακαλέσουμε να έλθει σε μας ο πάνω από κάθε αρχή κι εξουσία κι όνομα ευρισκόμενος και να βασιλεύσει στον καθένα μας, ώστε ο καθείς αφού τον λάβει ολόκληρο μαζί του, να τον έχει ακώριστο μέρα και νύχτα λάμποντα με το απρόσιτο φως, το οποίο πρόκειται να καταφάγει τους αντιθέτους τότε, όταν θα έλθει για τους απίστευτους, που δεν τον δέχονται τώρα να βασιλεύει κι ας τον έχει ώστε να εισέρχεται στο σπίτι μαζί του και να ξαπλώνεται μαζί του πάνω στην κλίνη, να περιπλέκεται με αβίαστατο φως και να τον κατασπάζεται αρρήτως, να παρηγορεί αρρώστιες, να διώκει θλίψεις, να απομακρύνει δ. να παρέχει κάθε ώρα χαρά και δάκρυα γλυκότερα από μέλι και κηρύθρα, να θεραπεύει πάθη ψ. και σώματος, να αφανίζει θάνατο, να ανεβάζει τον καθένα μας στους ουρανούς και φέροντάς τον ο καθείς πάνω στους ώμους του να τον έχει αναλαμβανόμενο εκεί. Αυτά πρέπει να πάθεις και να μάθεις αγαππητέ (Συμ.Ηθ.Γ, 354)..αν ούτε γνωρίζει καλά κανείς τον Πατέρα παρά ο Υιός και σε όσους εκείνος αποκαλύψει, ποιός από τους σοφούς ή ρήτορες ή μαθηματικούς, εκτός από αυτούς, που είναι καθαροί στο νου από άκρα φιλοσοφία και άσκηση κι έχουν γυμνασμένα αληθινά τα αισθητήρια της ψ. θα μπορούσε χωρίς την άνωθεν αποκάλυψη δια του Κ. από μόνη την ανθρώπινη σοφία, να γνωρίσει τα κρυφά μυστήρια του Θ., τα οποία δια της νοερής θεωρίας που ενεργείται από το αγ.Π. (που ερευνά τα βάθη του Θ.) αποκαλύπτονται σε όσους έχουν δοθεί..των οποίων τα μάτια ανοίχθηκαν τρανώς από τις ακτίνες του ήλιου της δικαιοσύνης (Λουκ.8:10). Αυτοί μέσα στον Πατέρα βλέπουν τον Γιό και το αγ.Π...πώς θα αντικρύσουν το φως των εντολών αυτοί που παραβαίνουν τις θείες εντολές..πώς ενώ είσαι κατηχούμενος εξετάζεις πράγματα που δεν γνωρίζεις ούτε άκουσες; Κατηχούμενος δεν λέγεται μόνον ο άπιστος αλλά και ο μη κατοπιζόμενος με ακάλυπτο πρόσωπο την δόξα του Κ. ..μέσα στα οστράκινα σκεύη μας μορφώνεται μέσα μας μικρός αυτός ο άμορφος κι ανίδεος και μας μεταμορφώνει στην εικόνα της θεότητάς του. (ΗΘ.Θ.91) επικίνδυνο να κολυμβά κανείς με ρούχα και να πλησιάζει την θ. με πάθη (Κλίμαξ, 366)

ΘΕΩΡΙΑ: είναι πνευματική ενέργεια του νου, ο οποίος με θαυμασμό κι έκπληξη κατανοεί τα πάντα, όσα έγιναν κι όσα θα γίνουν. Θ. είναι η όραση του νου, ο οποίος θαυμάζει την οικονομία του Θ., που εκτείνεται σε όλες τις γενιές των α. και κατανοεί τις λαμπρότητες των κτισμάτων και την δυσκολία επίτευξης του καινού κόσμου, από τα οποία συνιρίζεται η καρδιά κι εναντιώνεται και τρέφεται δια του γάλακτος των πνευματικών εντολών καθ'ομοιότητα των εν Χ. νηπίων και γίνεται άκακος, συνηθίζει στα μυστήρια του πνεύματος και στις αποκαλύψεις της γνώσεως, υψούμενος από γνώση σε γνώση κι από θεωρία σε θεωρία κι από μάθηση σε μάθηση και στερεώνεται μυστικά, έως ότου υψωθεί στην αγάπη κι ενωθεί κι ενωθεί με την ελπίδα και κατοικήσει μέσα του η χαρά και υψωθεί στον Θ. και στεφανωθεί δια της φυσικής δόξης της δημιουργίας, στην οποία κτίσθηκε εν αρχή. Η θ. των αγίων υπάρχει ενωμένη με την πίστη και τρέφεται κι αυξάνει δια της μελέτης των θείων γραφών που συνάγει το νου από τον εξωτερικό μετεωρισμό και τον δεσμεύει στην ένωση μετά του Χ. και μαθαίνει την μυστική έννοια των θείων γραφών (Ισαάκ, Επιστ.Δ, 474)

ΘΕΩΣΗ: Ο Θ. μας έπλασε να γίνουμε κοινωνοί της θείας φύσεως και μέτοχοι της αιωνιότητάς του και να φανούμε όμοιοι με Αυτόν θεούμενοι μέσω της χάρις. Για τη θ. συστάθηκαν κι εξακολούθουν να υπάρχουν τα όντα και γι'αυτήν τα μη όντα καρποφόρησαν και γέννησαν τα όντα..Ας μην προδώσουμε τον Λόγο με τα πάθη, όπως ο Ιούδας ή να τον αρνηθούμε όπως ο Πέτρος. Άρνηση του Λόγου είναι να αποφύγουμε να κάνουμε το καλό από φόβο και προδοσία η έμπρακτη θεληματική αμαρτία καθώς κι η ορμή προς την αμαρτία (Γ Θαλ.42-43)..Βέβαιη εγγύηση ότι θα θεωθεί η ανθρώπινη φύση αποτελεί η ενανθρώπιση του Θ., που κάνει τον ά. θεό στο βαθμό που Εκείνος έγινε ά. Γιατί Εκείνος που έγινε ά. χωρίς αμαρτία είναι φανερό ότι θα θεοποιήσει την ανθρώπινη φύση χωρίς να τη μεταβάλλει σε θεότητα και τόσο θα ανεβάσει για τον εαυτό Του, όσο Αυτός κατέβασε χαμηλά για τον ά. τον εαυτό Του. Αυτά διδάσκοντας μυστικά και ο μέγας Απόστ. λέει ότι θα φανερωθεί στους επερχόμενους αιώνες ο υπερβολικός πλούτος της αγαθότητας του Θ. προς εμάς.(Γ Θαλ.62)

ΘΛΙΨΗ: Όταν δεν σου συμβαίνει καμιά ζημια, περίμενε θ. κι επειδή πρόκειται να δώσεις λόγο, διώξε την πλεονεξία σου (Μάρκ.132)..όπως όταν το νερό πιέζεται σηκώνεται, έτσι κι η ψ. όταν πιέζεται απο πολλούς κινδύνους ανυψώθηκε προς τον θ. και σώθηκε με την μετάνοια (Κλίμαξ 357)

ΚΑΚΙΑ: Η κ. ακολουθεί την ανθρώπινη φύση όπως η σκουριά τον χαλκό κι η ακαθαρσία το σώμα. Αλλά ούτε ο χαλκουργός έκανε τη σκουριά (αλλά η παραμέλεια κι η αχρησία), ούτε οι γονείς την ακαθαρσία. Έτσι ούτε την κακία την έκανε ο θ. Έδωσε γνώση στον ά. και δύναμη να διακρίνει το κακό..Ευθύς να βάλεις το θάνατο μπροστά σου και ποτέ δεν θα επιθυμήσεις κανένα κακό ή γήινο..Να μην παρασύρεσαι από τα εξωτερικά φαινόμενα της ζωής που υποβάλλει στο νου σου ο διάβολος αλλά να θυμάσαι τα ουράνια αγαθά και να λές στον εαυτό σου: 'Αν θέλω μπορώ να νικήσω κι αυτό το πάθος. Δεν θα το νικήσω όμως αν θέλω να πετύχω την δική μου όρεξη' (42)..Τα κακά τα επισύρει ο ίδιος ο ά. στον εαυτό του εξαιτίας της κακίας, της επιθυμίας και της αναισθησίας (44)... Όσα κάνει ο θ. τα κάνει από την αγαθότητά του για χάρη του α. ενώ όσα κάνει ο ά. τα κάνει χάρη του εαυτού του..Και μην θαυμάζεις την ευτυχία των κακών. *Σκέψου ότι κι οι πόλεις διατηρούν δημίους χωρίς να τους επαινούν αλλά για να τιμωρούν τους κακοποιούς. Έτσι κι ο θ. επιτρέπει στους κακούς να φέρονται δυναστικά ώστε με αυτούς να τιμωρούνται οι ασεβείς.* Στο τέλος κι αυτούς καταδικάζει επειδή τυρράνησαν ά. όχι ως υπηρέτες του θ. αλλά ως δούλοι της κακίας τους. Ο ά. σαν κακός κι άδικος μπορεί να σκοτώσει ά., ενώ ο θ. δεν παύει να χαρίζει ζωή στους ανάξιους (46) Το καλό δεν φαίνεται όπως και τα ουράνια. Το κακό είναι φανερό όπως και τα επίγεια. Καλό είναι εκείνο που δεν συγκρίνεται με τίποτε (48)..Το κακό ούτε φυσική ύπαρξη έχει, ούτε είναι κανείς εκ φύσεως κ. Γιατί ο θ. δεν έπλασε το κ. *Όταν κανείς επιθυμήσει το κ. τότε το ανύπαρκτο γίνεται υπαρκτό.* Πρέπει με την επιμέλεια της μνήμης του θ. να αμελούμε τη συνήθεια του κ. Γιατί είναι πιο δυνατή η φύση του κ. από τη συνήθεια του κ. (Διάδ.286) Αν δεν θές να υποφέρεις κακά, μη θέλεις και να κάνεις, γιατί σε αυτό χωρίς εξαίρεση ακολουθεί εκείνο. Ότι εκουσίως σπείρει ο ά., τούτο ακουσίως και θα θερίσει.

Υπάρχει πράξη που φαίνεται καλή αλλά με κακό σκοπό και το αντίστροφο και στα έργα και στα λόγια. Αυτή η αντίθεση οφείλεται σε απειρία ή άγνοια, άλλοτε σε πονηρή πρόθεση κι άλλοτε κρύβει ευσεβή σκοπό. Υπάρχει ά. που κάνει κάποιο καλό φαινομενικά, πραγματικά όμως για να αμυνθεί κατά του πλησίον..(Μάρκ.131-2)...Τα κακά παίρνουν δύναμη το ένα από το άλλο όπως και τα καλά. Τα μικρά αμαρτήματα ο δ. τα δείχνει μηδαμινά επειδή διαφορετικά δεν μπορεί να φέρει να φέρει τον ά. στα μεγαλύτερα κακά. Ρίζα της αισχρής επιθυμίας είναι ο ανθρώπινος έπαινος, όπως και της σωφροσύνης ο έλεγχος της κακίας, όχι όταν τον ακούμε μόνον αλλά κι όταν τον παραδεχόμαστε. Αιτία κάθε κ. η κενοδοξία κι η ηδονή. Εκείνος που δεν τα μίσησε δεν νικά κανένα πάθος..Θυμός κι οργή και πόλεμοι και φόνοι κι όλα τα άλλα κ. έχουν δυναμώσει μεταξύ των α. γιατί 3 αυτές κακίες. Πρέπει να τα μισησουμε ως μητέρες των κ. και μητρίες των αρετών...*Γι' αυτές τις κ. έχουμε προσαγή να μην αγαπούμε τον κόσμο, όχι για να μισησουμε χωρίς διάκριση τα κτίσματα του θ. αλλά για να περικόψουμε τις αφορμές των 3 αυτών κακών (Μάρκ.136)* Δίχτυ πολύπλοκο η μέθοδος της κ. κι εκείνος, που έμπλεξε λίγο, αν αμελήσει σφίγγεται εξ' ολοκλήρου. Μην θέλεις να ακούς για την δυστυχία των εχθρών σου γιατί μαζεύεις τους καρπούς της δικής σου προθέσεως. (Μάρκ.140) Κ. είναι η εσφαλμένη κρίση των νοημάτων, που ακολουθεί η κακή χρήση των πραγμάτων. Π.χ. η σωστή κρίση για σαρκική επαφή είναι η γέννηση παιδιών. Αυτός που απέβλεψε στην ηδονή έσφαλε, γιατί θεώρησε το μη καλό ως καλό και κάνει κακή χρήση της γυναίκας.. Τρία πράγματα είναι καλά: τα φυσικά σπέρματα, οι άγιοι άγγελοι κι η αγαθή προαίρεση. Φυσικά σπέρματα είναι όταν αυτό που θέλουμε να μας κάνουν οι ά. το κάνουμε και μεις σε αυτούς ή εκ φύσεως ελεούμε αυτόν σε ανάγκη. Οι άγγελοι μας παρακινούν όταν βαδίζοντας βρούμε βοήθεια καλή και προχωρήσουμε. Κι η αγαθή προαίρεση, όταν διακρίνουμε το καλό από το κακό. Τα αίτια της κακίας είναι τα πάθη (όταν επιθυμούμε κάτι παράλογο), οι δαίμονες (όταν

καιροφυλακτούν να μας βρουν σε αμέλεια και τότε κινούν εναντίον μας τα πιο πάνω πάθη) κι η κακή προαίρεση. Υπάρχουν πολλά καλά φύσει που κάνουν οι ά. τα οποία δεν είναι καλά για κάποια αιτία (π.χ. κενοδοξία)(Μάξ.Β,) Διώξε την αμέλεια και διώχνεις μαζί της και την κ., που είναι λανθασμένη χρήση των νοημάτων, την οποία ακολουθεί η κακή χρήση των πραγμάτων (Μάξ.Β, 82) Δεν είναι κακά τα φαγητά αλλά η γαστριμαργία, ούτε η παιδοποιία αλλά η πορνεία, ούτε τα χρήματα αλλά η φιλαργυρία, ούτε η δόξα αλλά η κενοδοξία. Κανένα από τα όντα δεν είναι κακό. Κακό είναι η εσφαλμένη χρήση τους που οφείλεται στην αμέλεια του νου για την καλλιέργεια των φυσικών του δυναμικών. Το κακό, που υπάρχει στους δ. είναι θυμός παράλογος, ανόητη επιθυμία και απερισκεπτη φαντασία, όπως λέει ο μακάριος Διονύσιος που είναι όλα στερήσεις και συνεπώς μεταγενέστερες των έξεων...Οι δ. δεν είναι φύσει κακοί αλλά έγιναν από την κακή χρήση των φυσικών τους δυνάμεων (Μάξ.Γ,4-59) Το κακό δεν βρίσκεται στην ουσία των όντων αλλά στη σφαλερή κι άλογη κίνησή τους (Μάξ.Δ,14)..Τρία είναι τα πιο μεγάλα που γίνονται αρχή του κ. και γεννούν την κακία: η άγνοια, η φιλαυτία κι η τυρρανική συμπεριφορά. Από την άγνοια του Θ. προέρχεται η φιλαυτία, ενώ από αυτήν η τυρρανική συμπεριφορά προς τους άλλους. Και δεν θα υπάρξει αντίρρηση για το ότι αυτές εγκατέστησε μέσα μας ο πονηρός κατά την σφαλερή χρήση των δυνάμεων της ψυχής..(Γ Θαλ.31) Κ. της νοερής ψυχής είναι η λησμοσύνη των φυσικών καλών, και προέρχεται από την εμπάθη σχέση προς την σάρκα και τον κόσμο. Τη λησμοσύνη την αφανίζει το λογικό, όταν ενεργεί στρατηγικά σύμφωνα με την πνευματική επιστήμη, διευρενώντας την φύση του κόσμου και της σάρκας κι οδηγώντας την ψυχή στη συγγενική της χώρα των νοητών (Γ Θαλ.57)..Το καλό δεν είναι καλό όταν δεν γίνεται καλό..Ο Θ. δεν ζητεί εκείνα που γίνονται και νομίζονται καλά, αλλά εξετάζει το σκοπό για τον οποίο γίνονται.. Όταν ο νους λησμονήσει το σκοπό της ευσέβειας, τότε και το έργο που είναι φανερά ενάρετο, γίνεται ανώφελο. Κι εκείνα που γίνονται χωρίς διάκριση και σκοπό όχι μόνον δεν ωφελούν κι αν ακόμη καλά αλλά βλάπτουν. Το αντίθετο συμβαίνει με εκείνα που νομίζονται κακά αλλά με θεοσεβή σκοπό, όπως εκείνος που μπήκε στο πορνείο και τράβηξε από εκεί την πόρνη. Ελεήμων είναι κείνος, που σε όλη του την ζωή εργάστηκε ολικά την αρετή με ασφαλή διάκριση. Γιατί η διάκριση είναι η βασίλισσα κι αρετή αρετών (Ιωάν.Δαμ. Λόγος ψυχωφ.306)... Η ψυχή με το να ξεφεύγει από τη βασιλική οδό της αρετής αποκτά εμπάθεια και τελεσιουργεί το κακό, όπως το ξύλο το σάπισμα και το σκουλήκι, που τρώει το ίδιο το ξύλο, ή ο σίδηρος τη σκουριά, ή το ρούχο το σκόρο. Έτσι η ψ. κάνει το κακό εις βάρος της, χωρίς αυτό να έχει προηγούμενη ουσία κι υπόσταση και στη συνέχεια αυτοτιμωρείται 'Η φωτιά γεννιέται από τα ξύλα και τα καίει, όπως τους κακούς η κακία' (Δωρ.Ι,106)..το καλό δεν είναι καλό αν δεν έχει σκοπό το θέλημα του Θ. αυτό το βλέπουμε στην θεία Γραφή. όπου συχνά ο Θ. παρουσιάζεται να αγανακτεί με α. που κάνουν πράγματα, που φαίνονται σε όλους καλά, ενώ άλλοτε αποδέχεται ενέργειες που φαίνονται κακές. τούτο μαρτυρεί ο προφήτης εκείνος που ζήτησε κάποιους να τον τραυματίσουν. εκείνος που παράκουσε νομίζοντας ότι τάχα κάνει καλό, κατασπαράχθηκε από το θηρίο. κι ο Πέτρος, νομίζοντας ότι κάνει καλό δεν άφησε τον Κ. να του πλύνει τα πόδια και επιπλήχτηκε γι'αυτό. γι'αυτό οφείλουμε να βρίσκουμε και να πράττουμε το θείο θέλημα με όλη μας την δύναμη, ακόμη κι όταν κάτι μας φαίνεται καλό. γι'αυτό κι η εργασία του αγαθού δεν γίνεται χωρίς κόπο, για να μην χάσουμε μαζί με το αυτεξούσιο και τον έπαινο ότι βιάσαμε τον εαυτό μας (Πέτρος, 180-1) όλων των παθών φονεύτρια η ταπείνωση και γεννήτρια όλων των κακών η ηδονή κι η πονηρία. όποιος τις έχει μέσα του δεν πρόκειται να δει Κ... ο Θ. δεν εμφανίζεται στους κόπους αλλά στην απλότητα και ταπείνωση (Κλίμαξ,317)... στους κοσμικούς ρίζα των κακών η φιλαργυρία, και στους μοναχούς η γαστριμαργία (Κλίμαξ, 322)

ΚΑΡΔΙΑ: Η κ. που αγαπά τις ηδονές γίνεται φυλακή κι αλυσίδα στην ψυχή κατά την ώρα του θανάτου, ενώ η φιλόπονη πόρτα ανοιχτή (Μάρκ.130) Από κ. που τρυφά και ζεί ηδονικά, γεννιούνται λογισμοί πονηροί και θανατηφόροι. Κι από τον καπνό καταλαβαίνουμε τί είναι εκείνο που καίγεται..Εκείνος που παρασέρνεται από τους λογισμούς του, τυφλώνεται από αυτούς κι ενώ βλέπει τις ενέργειες της αμαρτίας, δεν

μπορεί να δει τις αιτίες τους (Μάρκ.140) Κ. καθαρή λέγεται αυτή που δεν έχει καμιά κίνηση προς οτιδήποτε, όπου έρχεται ο Θ. και σαν σε καλά καθαρισμένο πίνακα από την άκρα απλότητα, γράφει τους δικούς Του νόμους, εκείνη που παρουσίασε στο Θ. τελειώς ασχημάτιστη κι αδιαμόρφωτη τη μνήμη κι έτοιμη να σφραγισθεί μόνο με τα δικά του σημεία (Β Θαλ.80-2)

ΚΑΤΑΚΡΙΣΗ: Εκείνος που δεν γνωρίζει τις τιμωρίες του Θ. βαδίζει νοερά ένα δρόμο που έχει από την μια και την άλλη γκρεμούς κι από κάθε άνεμο εύκολα αναποδογυρίζεται. Όταν επαινείται καμαρώνει και φουσκώνει κι όταν τον κατηγορούν πικραίνεται. Όταν τρώει καλά γίνεται ασελγής κι όταν κακοπαθεί οδύρεται. Όταν εννοεί επιδικνύεται. Όταν πλουτεί αλλαζονεύεται, όταν φτωχαίνει υποκρίνεται. Όταν φάει άφθονα και χορτάσει γίνεται θρασύς κι όταν νηστεύει γίνεται κενόδοξος. Με εκείνους που τον ελέγχουν φιλονικεί. Εκείνους που του δίνουν συγγώμη τους θεωρεί ανόητους. (Μάρκ.159)... Οι ά. αφού σταμάτησαν να κλαίει για τις αμαρτίες τους, αφαίρεσαν την κ. από τον Υιό και σαν να είναι αναμάρτητοι κρίνουν και καταδικάζουν ο ένας στον άλλο. Ο ουρανός έμεινε κατάπληκτος από αυτό κι η γη έφριξε, αυτοί όμως μένουν αναίσθητοι. Εκείνος που ασχολείται με τις αμαρτίες των άλλων ή και από υποψίες μόνον κ. τον αδερφό δεν έκανε ακόμη αρχή στην μετάνοια, ούτε εξετάζει τις δικιές του αμαρτίες που είναι βαρύτερες από μολύβι (Μάξ.Γ, 83)... Επειδή δεν κλαίει κανείς τον πεθαμένο εαυτό του, δεν μπορεί σε τίποτε να τον διορθώσει ασχολείται με τον πλησίον. Τίποτε δεν παροργίζει τον Θ., τίποτε δεν ξεγυμνώνει τον ά. όσο η *καταλαλιά* (λέγοντας ότι αυτός είναι ψεύτης κι όχι ότι λέει ψέματα) *κατάκριση* (που είναι το δοκάρι ενώ η αμαρτία του πλησίον η αγκίδα (ο Φαρισ. κατακρίθηκε όταν κατέκρινε) κι η *εξουδένωση*.. Γιατί αρπάζουμε την κρίση από τον Θ.; Τί ζητάμε από το πλάσμα Του; Στον Γέροντα εμφανίστηκε άγγελος με την ψυχή του αδερφού, για να την κρίνει εκείνος και όλη του την ζωή την πέρασε με δάκρυα)..Μόνον ο Θ. μπορεί να δικαιώσει ή να κατακρίνει καθένα γιατί Αυτός, μόνον ξέρει την κατάσταση, την δύναμη, την ιδιοσυγκρασία και τις ικανότητές του (2 αδερφές η μία στο μοναστήρι καλόγρια, η άλλη στο πορνείο)...Κι αν κάποτε κάποιος υποκύψει στην αμαρτία, πώς ξέρεις πόσο αγωνίστηκε, αν έσταξε αίμα πρίν κάνει το κακό, ώστε η αμαρτία του να μοιάζει με αρετή στα μάτια του Θ. ή την μετάνοια, τα δάκρυα, που έχυσε κατόπιν.. Όσοι θέλουν να σωθούν λένε: 'Αλλοίμονό μου σήμερα έπεσε αυτός, αύριο εγώ οπωσδήποτε.. Κι αν αυτός μετανοεί σήμερα για την αμαρτία του εγώ όμως δεν είναι σίγουρο ότι θα τα καταφέρω'.. Κι εμείς οι άθλιοι δεν σταματάμε στον αυτί μας αλλά ποτίζουμε και τον αδερφό με κρασί που θολώνει το μυαλό' (Αβ.2:15).. 'Ηγάπη σκεπάει πλήθος αμαρτιών. Όπως οι ψαράδες το ατίθασο ψάρι, έτσι κι οι άγιοι τραβούν τον αδερφό με την μακροθυμία και την αγάπη και δεν τον απωθούν ούτε τον σιχαίνονται. Σαν την μητέρα το άσχημο παιδί της, που με ευχαρίστηση το στολίζει και το σκεπάει, ώστε και αυτόν που αμαρτάνει να τον διορθώσουν και να μην πάθει άλλος κανένα κακό, αλλά κι οι ίδιοι να προκόψουν περισσότερο στην αγάπη του Θ. (περίπτωση Γέροντα που κάθισε στο βαρέλι, που ήταν κρυμμένη η πόρνη).....Ας βοηθήσουμε τον άλλο, σαν να είμαστε μέλη του ιδίου σώματος..Ποιός κόβει το χέρι του επειδή έχει πληγή, ακόμα κι αν έχει σαπίσει; Δεν καταλαβαίνετε ότι όλοι είναι σώμα κι όλοι μέλη του άλλου; Όπως στον κύκλο, όσο ενώνεται κανείς με τον Θ. ενώνεται και με τον άλλο.' (Δωρ.Στ)..Η αιτία της ταραχής είναι ότι δεν έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε τις αμαρτίες μας και να κλαίμε γι'αυτές. Αν ο ά. τα πετύχει όλα τα πνευματικά κατορθώματα κι όχι την αυτομεμφία, δεν θα σταματήσει να στενοχωρεί και να στενοχωρείται και να τα χάνει όλα.. Κι αν ακόμη είμαστε αθώοι, πιθανόν άλλοτε ή άλλον αδερφό ή για άλλο θέμα να στενοχωρέσαμε. Εάν με φόβο Θ. ψηλαφήσει τη συνείδησή του θα δει ότι είναι ένοχος... Εμείς δεν ανεχόμαστε να πούμε για τον αδερφό μας 'ο Κ. τον παρακίνησε' αλλά αν ακούσουμε έναν λόγο, νοιώθουμε όπως οι σκύλοι που αφήνουν αυτόν, που τους πειροβόλησε (τον Θ. που επιτρέπει τις συμφορές) και δαγκώνουν την πέτρα (τον αδερφό).. Όποιος συγχωρά κάποιον και μετά ξαναθυμάται το κακό, μοιάζει με εκείνον, που με ένα έμπλαστρο επούλωσε την πληγή (θεράπευσε την οργή) αλλά δεν το εξαφάνισε (έχοντας το έλλειμμα της μνησικακίας) κι αυτό γίνεται όταν προσεύχεται για τον αδερφό 'Θ. μου βοήθησε τον αδερφό μου και με τις ευχές του και με μένα'..Κάποιος που μαθαίνει φτιάχνει και

χαλάει. Και μεις θέλουμε να μάθουμε την μεγαλύτερη των τεχνών χωρίς να καταπιαστούμε με έργα' (Δωρ.Στ-Z-H) Καθένας ωφελείται και βλάπτεται ανάλογα με την κατάστασή του. Κι οι 3 βλέπουν το ίδιο πρόσωπο τη νύχτα κι ο ένας σκέπτεται ότι πάει να πορνεύσει, άλλος ότι κλέβει, άλλος ότι πάει για προσευχή. Λίγη αφιθιά καταστρέφει ένα βαρέλι μέλι. Κι εμείς βγάζουμε από την πικράδα μας κι εξαφανίζουμε το καλό του πλησίον, προβάλλοντας την κατάστασή μας κι αλλοιώνοντάς το ανάλογα με την πνευματική καχεξία μας, αφού ένας ασθενής οργανισμός και το καλό το δέχεται ως κακό, ενώ ένας υγιής και το κακό το αφομοιώνει ως καλό. Ο χοίρος π.χ. και τα ξυλοκέρατα τα μεταβάλλει σε θρεπτικά συστατικά. Ένας άγιος έβλεπε δωμάτιο ακατάστατο και θαύμαζε τις πνευματικές θεωρίες του αδερφού του ή τακτικό κι έλεγε: όπως είναι η ψυχή του είναι και το κελλί του' (Δωρ. Επιστ.182-183). *όπως ο ληστής έγινε πολίτης του παραδείσου με τον ένα λόγο της ομολογίας του, έτσι με ένα λόγο βλασφημίας οδηγείται κανείς στην απώλεια και γίνεται ένοχος στην γέενα.* έγινε η Μαριάμ λεπρή κι άσπρισε σαν το χιόνι, για να τιμωρηθεί για ένα λόγο, που είπε. κι αν η Μαριάμ τιμωρήθηκε για την φλυαρία της, πόσο μεγάλο άραγε θα είναι το είδος της τιμωρίας γι'αυτούς που αφήφιστα μεταχειρίζονται τη βλασφημία; ..ή έλεγξε κάποιον δίκαια ή μην κακολογήσεις κρυφά. ή επιτίμησε κάποιον με παρρησία ή μην τον κακολογείς κρυφά. διότι εκμηδενίζεται η δικαιοσύνη όταν η δολιότητα είναι αναμεμιγμένη με αυτήν, 'όπως η αγιότητα με την ακαθαρσία..το κάλλος της αλήθειας είναι άσχημο, όταν είναι απλωμένο πάνω στην φαυλότητα κι η τροφή φονιάς αν έχει κρυμμένο δηλητήριο..με την Μαριάμ απεικονίζεται η ουσία της αλήθειας. έγινε το σώμα της λεπρό φανερά, επειδή αμάρτησε κρυφά με όλη της την ψ. .. με την αποκρουστική λέπρα διδάχθηκε πόσο μεγάλο κακό είναι η κακολογία, και το σώμα που φαίνεται γίνεται καθρέφτης της ψ. που είναι μέσα μας και δεν φαίνεται καθόλου..με την φθορά της σάρκας διδάχθηκε πώς φθείρεται η καρδιά, που αγαπά την κακολογία και με τον εξωτερικό ά. γνώρισε τον εσωτερικό της ά..παραμορφώνεται το σώμα του α. με τα διάφορα πάθη. γίνονται στο σώμα του τα μέλη εκθρικά μεταξύ τους διότι γίνεται ο ίδιος εκθρός με τους φίλους του..*παρόλο που ο Μωυσής έκανε πολλά σημεία και τέρατα, επειδή αμάρτησε για λίγο η γλώσσα του στερήθηκε τη γη της επαγγελίας.* η μεγάλη και φοβερή θάλασσα δεν μπόρεσε να εμποδίσει το δρόμο μπροστά του, κι ένας μικρός λόγος, που βγήκε άδικα από το στόμα του έγινε γι'αυτόν τείχος που να μην το ξεπεράσει. αν από τον Μωυσή, που έγινε θεός, ένας λόγος στέρησε τη γη της επαγγελίας, πόσο περισσότερο θα στερήσει από μας τη βασιλεία του Θ. η δική μας κοφτερή και φλύαρη γλώσσα;..η γη τότε άφησε τους ασεβείς και ακάθαρτους και κατάπιε τους φλύαρους. η θάλασσα τους Αιγυπτίους κι η γη τους φιλόνηικους..σε συμβουλεύει κάτι ο πανούργος και συ στρέφεις τα αυτιά σου σε αυτόν και δέχεται η αγκαλιά της ακοής σου τον θάνατο που βγάζει με το στόμα του και πήρες το πικρό προζύμι του ψεύδους και το ζύμωσες μέσα σου..διότι μπορεί να καταστρέψει ο πονηρός αυτόν, που σιωπά διαμέσου εκείνου που ομιλεί κι αυτόν που είναι αδύνατο να τον φονέψει με το στόμα τον σφάζει με την ακοή και τον αθώο στις πράξεις με τους λογισμούς. γι'αυτό παρόλο που οι δ. έλεγαν την αλήθεια δεν ανέχθηκε ο Σωτήρας να μιλήσουν ..διότι ευδόκνησε ο Θ. να κηρυχθεί το κήρυγμα της αλήθειας από τους αληθινούς κήρυκες..αν οι άγιοι απέφευγαν τα εγκώμια του διαβόλου σαν πολύ μεγάλη βλάβη, ποιός θα αγαπήσει την κακολογία;.. από την ίδια βροχή ποτίζονται ωφέλιμα και βλαβερά και ωφέλιμα χόρτα και το φίδι την γλυκειά τροφή την μεταβάλλει αμέσως σε δηλητήριο..ο Ισκαριώτης με το γλυκό φίλημα και την ειρηνική γλώσσα ετοίμασε την προδοσία του καρδιογνώστη Θ.. παρέδωσε ο Σωτήρας τον εαυτό του σε θάνατο, αλλά όχι την ακοή του στο λόγο του απατεώνα. άνοιξε το στόμα και γεύθηκε τη χολή με όξος αλλά τα αυτιά του δεν δέχθηκαν τον λόγο του βρωμερού διαβόλου..πρόσφερε το στόμα του για το φιλήσει ο προδότης αλλά δεν έδωσε απάντηση στον απατεώνα..αν το στόμα σου είναι αθώο από την πορνεία πρόσεξε το στόμα σου από την κατάκριση.. αν η είσοδος του βέλους μέσα από τις οπές του θώρακα προξενεί τον θάνατο στο γενναίο μαχητή πόσο περισσότερο θανατώνει αυτό που μπαίνει από την ανοικτή θύρα των αυτιών..μην καταφρονήσεις την κατάκριση..διδάξου από το κηνύγι των θηραμάτων και μην καταφρονείς το πολύ μικρό, γιατί το μεγάλο πουλί θηρεύεται από ένα μικρό νύχι κι ο απόστολος του Θ. όρισε την ίδια καταδίκη για τους φονείς τους λοιδόρους και τους

άσωτους και τους μοιχούς.. ο Χαναάν καταδικάστηκε αιώνια επειδή περιγέλασε τον Νώε.. όπως ακριβώς άπλωσε την γλώσσα του και φόνεψε τον αθώο σαν με ξίφος έτσι ακριβώς να βγεί ένα κοφτερό ξίφος ενάντια σε αυτόν που χρησιμοποίησε άδικα την γλώσσα του.. ο Ησαύ έχασε τα πρωτοτόκια από την ασωτία, τα οποία πρόσεξε και συ μην χάσεις διότι ένας σπουδαίος ά. δεν μειώνεται με κανένα άξιο λόγο αλλά χάνει την αξία του με ένα τιποτένιο λόγο..τα πρωτοτόκια που δεν μπορεί κανείς να κλέψει μπήκε σαν κλέφτης ο λόγος και τα αφαίρεσε κι αυτά που είχε ο Ησαύ από τη φύση απέχτησε ο Ιακώβ με την πίστη..ο λόγος που λέγεται έχει την δύναμη να φανερώσει την ενέργεια της πράξης κι η κακή σκέψη έχει την δύναμη να γίνει επικίνδυνη πράξη (Εφραίμ Β, 368 κ.ε.)..εξορία σε απομόνωση 'δεν ανέχομαι να υπάρχει στη μονή ορατός κι άορατος διάβολος'(Κλίμαξ, 70)..*υπάρχουν κόρες που διαπράττουν αίσχη χωρίς να κοκκινίζουν κι άλλες που φαίνονται ντροπαλές κι όμως διαπράττουν κρυφά, χειρότερα αίσχη από τις προηγούμενες..τέτοιες είναι η υποκρισία, η πονηριά, η λύπη, η μνησικακία, η εσωτερική καταλαλιά* ..εαν αγαπάς τον άλλον μην τον καταλαλεις αλλά ας προσεύχεσαι μυστικά γι'αυτόν..*ας μην λησμονείς ότι ο Ιούδας ανήκε στην χορεία των μαθητών, ενώ ο ληστής στη χορεία των φονιάδων και σε μια στιγμή ο ένας πήρε την θέση του άλλου..*όποιος θέλει να μην νικήσει το πνεύμα της κ. ας επιρρίπτει την κατηγορία όχι στον ά. που αμάρτησε αλλά στον δ. που έσπρωξε στην αμαρτία. κανείς δεν θέλει να αμαρτήσει στον Θ., μολονότι όλοι αυτοπροαίρετα αμαρτάνουμε. είδα ά. που φανερά αμάρτησε αλλά μυστικά μετενόησε. και εγώ αυτόν που εθωρούσα ανήθικο, ο Θ. αγνό..αυτόν που κ. τον άλλο σταμάτησέ τον με τα λόγια: εγώ καθημερινώς σφάλω και πώς μπορώ να κατακρίνω τον άλλο; με ένα φάρμακο θα θεραπεύσεις και τον εαυτό σου και τον πλησίον. μία από τις πιο σύντομες οδούς σωτηρίας είναι να μην κ. ακόμη και την ώρα του θανάτου αν δεις κάποιον να αμαρτάνει μην τον κ. γιατί είναι άγνωστη η απόφαση του Θ. μερικοί έπεσαν φανερά σε μεγάλα αμαρτήματα, κρυφά όμως έπραξαν πολύ μεγαλύτερα καλά κι εκείνο που κρατούσαν στα χέρια τους οι φιλοκατήγοροι ήταν καπνός κι όχι ήλιος..για όσα αμαρτήματα κατηγορήσαμε τον πλησίον θα περιπέσουμε σε αυτά γιατί δεν αποχτήσαμε ολοκληρωτική φροντίδα και μνήμη των δικών μας αμαρτιών..όποιος αφαιρέσει το κάλυμμα της φιλαντίας για τίποτε άλλο δεν θα φροντίσει πλέον στην ζωή του αναλογιζόμενος ότι ο χρόνος της ζωής του δεν του επαρκεί να πενήσει για τις δικιές του αμαρτίες έστω κι αν ζούσε 100 έτη και έβλεπε τον Ιορδάνη ποταμό να βγαίνει από τα μάτια του..η κ. είναι αναιδής αρπαγή του δικαιώματος του Θ. ενώ η κατάκριση όλεθρος της ψ. αυτού που κατακρίνει..όπως η οίηση χωρίς να υπάρχει άλλο πάθος μπορεί να καταστρέψει τον ά. έτσι κι η κ. αφού κι ο Φαρισαίος εξαιτίας της καταδικάστηκε. ο καλός ραγολόγος τρώγει τις ώριμες και δεν πειράζει τις άγουρες κι ο καλόγνωμος ά. σημειώνει με επιμέλεια όσες αρετές βλέπει, ενώ ο ανόητος αναζητεί ελλωτώματα.. ακόμα και τα μάτια σου εξαπατώνται (Κλίμαξ, 181κ.ε.)

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ: Αγαπητέ αν δεν θές να κτίσεις τουλάχιστον μην καταστρέφεις, αν δεν θες να φυτεύεις τουλάχιστον μην ξεριζώνεις. αν δεν θες να σουχάζεις τουλάχιστον μην μεταστρέφεις με τον τρόπο σου αυτούς που σουχάζουν, αν δεν θες να υμνολογείς τον Κ. μην εμποδίζεις εκίνους που τον υμνούν (Εφραίμ Α, 217)

ΚΕΝΟΔΟΞΙΑ: Αυτό το πάθος είναι πολύμορφο και πολύ λεπτό και δεν το εννοεί εκείνος που πειράζεται από αυτό. Επειδή οι προσβολές των άλλων παθών είναι πιο φανερές ευκολότερα καταπολεμούνται καθώς η ψυχή αναγνωρίζει τον εχθρό και με την αντίρρηση και την προσευχή αμέσως τον ανατρέπει..Όποιον δεν μπόρεσε να πολεμήσει την κ. με την πολυτέλεια των ρούχων, δοκιμάζει να τον πειράξει με το φτωχικό ρούχο, ή αν δεν μπορεί με την τιμή με την ατιμία, ή αν όχι με την γνώση των λόγων με την σιωπή, να κ. ως δήθεν ήσυχος, ή αν όχι με την ποικιλία των φαγητών, με τη νηστεία να επιζητεί τον έπαινο (Γέροντας φανταζόταν ότι ήταν διάκονος κι έκανε απόλυση). Πάντα στα μάτια να υπάρχει το ρητό: 'ο Κύριος διασκόρπισε τα οστά των ανθρωπίνων παρέσκων' (Ψ.52:6) κι όχι ανθρώπινο έπαινο αλλά αμοιβή μόνον από τον Θ... Όπως μια κολλητική και θανατηφόρα αρρώστια καταστρέφει ένα μέλος αλλά όλο το σώμα έτσι κι η υπερηφάνεια καταστρέφει όλη την ψυχή..Η γαστριμαργία προσπαθεί να διαφθείρει την εγκράτεια..Η

υπερηφάνεια όταν κυριέψει την ψυχή, σαν φοβερότατος τύρρανος, που κατέλαβε μια μεγάλη και δοξασμένη πόλη, την καταστρέφει ολόκληρη και την κατεδαφίζει εκ θεμελίων. Μάρτυρας ο πεπτωκός άγγελος.. Φοβούμενοι αυτό να λέμε: 'όχι εγώ, αλλά η χάρις του Θ. που είναι μαζί μου!' (Α Κορ.15:10).. 'Δεν εξαρτάται από κείνον που θέλει και τρέχει, αλλά από τον Θ., που θα δείξει έλεος'.. 'Κάθε ωφέλιμη δωρεά έρχεται από ψηλά' (Ίακ. 1:17).. 'τί έχεις που δεν πήρες από τον Θ.; Κι αν έχεις πάρει γιατί καυχίεσαι σαν να είναι δικά σου;' (Α Κορ.4:7). (Κασσιαν) Εκείνος που έχει προσβληθεί από κ. τρέφοντας τα μαλλιά της οίησης επιδεικνύει τον ηθικό βίο του επιτηδευμένο και μεικτό σαν ημίονο διπλής καταγωγής για να εξαπατά. Και πετώντας στα σύννεφα πιστεύει ότι θα υποτάξει τον πνευματικό του πατέρα που τον γέννησε με την διδασκαλία του λόγου, θέλοντας όλη την δόξα της αρετής και της γνώσεως του πνευματικού του..Πιάνεται όμως στη βελανιδιά των υλικών θεαμάτων, έχοντας την ίδια κούφη οίηση ως δεσμό θανάτου να τον κρεμάει ανάμεσα στον ουρανό και την γη γιατί ούτε γνώση έχει σαν ουρανό να τον ελκύει ούτε γη, βάση πράξεως που στηρίζεται στην ταπείνωση (Ε Θαλ.59) Προέρχεται από 2 άγνοιες της θείας βοήθειας και της ανθρώπινης ασθένειας. Είναι υπερηφάνεια στέρψη θείας και ανθρώπινης γνώσεως. Κ. είναι η απομάκρυνση από τον θείο σκοπό και μετάβαση σε άλλο σκοπό. Κ. δηλ. εργάζεται την αρετή για χάρη της δικής του δόξας κι όχι του Θ. και με τους κόπους του εξαγοράζει τους ανυπόστατους ανθρώπινους επαίνους. Ανθρωπαρέσκεια είναι η επίδειξη της δήθεν αρετής. (Ε Θαλ.64-66). Η κ. είναι μεταβολή της φυσικής τάξεως και διαστροφή καλών ηθών και παρατήρηση παντός αξιόμεπτου πράγματος, σκορπισμός καμάτων, απώλεια ιδρώτων, δόλιος κλέφτης θησαυρού, απόγονος απιστίας, πρόδρομος υπερηφάνειας, ναυάγιο μες στο λιμάνι, μυρμήγκι στο αλώνι, που περιμένει πότε θα συναχθεί ο πνευματικός πλούτος (η αρετή) για να να κλέψει και να διασκορπίσει, ακμαία μέχρι θανάτου. θα τον δεις στα ρούχα και στη νεκρική πομπή. παντού λάμπει ο ήλιος και σε κάθε έργο χαιρείται η κ.. όταν νηστεύω κενοδοξώ κι όταν καταλύω πάλι με την ιδέα ότι είμαι συνετός. ο κ. δείχνει ότι είναι συνετός ενώ είναι ειδωλολάτρης (σέβεται τους α.)..ο κ. ασκητής είναι διπλά αδικημένος αφού και το σώμα του τυρρανεύει και μισθό δεν παίρνει..ο Θ. κρύβει τα καλά μας κι αυτός που συνηθίζει να επαινεί μας άνοιξε τα μάτια και μας σκόρπισε τον πνευματικό πλούτο 'οι μακαρίζοντες πανώσιν ημάς' (Ησ.3:12)..μεγάλο πράγμα να διώξεις τους επαίνους των α. και μεγαλύτερο αυτούς των δ. η κ. τους ραθύμους τους έκανε προθύμους, τους αφώνους καλλιφώνους, τους νυσταλέους αγρύπνους, τους θυμώδεις πράους..είδα μερικούς που άρχισαν την προσπάθειά τους από κ. και μετέτρεψαν την αρχή σε τέλος καλό κι επαινετό.. λησμόνησαν οι ταλαίπωροι ότι όχι οι κόποιο αλλά η ταπείνωση είναι η μάνα όλων. όποιος θεωρεί τον εαυτό του χρεώστη δούλο, αυτός θα λάβει ανέλπιστο πλούτο..μην ακούς στον λικμήτορα δ. να παρουσιάσεις τις αρετές σου για να ωφεληθούν οι άλλοι γιατί τίποτε δεν ωφελεί αυτούς που μας βλέπουν όσο η ανεπιτήδευτη συμπεριφορά και λόγος.. αρχή της ακενοδοξίας η προφύλαξη του στόματος κι η ατιμία. μέσον η απόρριψη κάθε έργου, που μας προτείνουν οι λογισμοί της κ. και τέλος αν υπάρχει τέλος στην άβυσσο, το να πράττουμε ασυναίσθητα μπροστά στο πλήθος καθετί που μας εκθέττει..ο Κ. εκπληρώνει τις επιθυμίες πολλών κ. πριν την προσευχή, για να μην νομίσουν ότι τα έλαβαν με την π. τους κι αυξήσουν την οίηση..ας θυμηθούμε το πένθος μας ή τον θάνατο σαν το σκουλήκι που βγάζει φτερά, μόλις αυξηθεί έτσι κι η κενοδοξία γεννά την περηφάνεια, που είναι αρχηγός και τελείωση όλων των κακών (κλίμαξ,252)

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΘΕΙΑ: Όσοι με την μετουσία της θείας σαρκός του Κ. αξιώνονται να δουν και να φάγουν την αποκάλυψη της αόρατης θεότητας κατά τη νοερή επαφή με το νοερό βλέμμα και στόμα, γνωρίζουν ότι ο Κ. είναι χριστός..αυτοί τρώγοντας και πίνοντας τον Θ. νοητός, τρέφονται με διπλές αισθήσεις με τον διπλό στις φύσεις Χ., γινόμενοι σύσσωμοι με αυτόν και συγκοινωνοί της δόξας και θεότητας..όσοι το κάνουν αναξίως τρέφουν μόνον το σώμα κι όχι την ψυχή τους..γιατί πώς εσύ που μετέχεις σε αυτά, δεν προσθέτεις τίποτε ψυχικώς, αλλά κι αν αισθανθείς κάποια χαρά προσωρινά μένεις πάλι όπως ήσουν και πριν χωρίς καμιά προσθήκη ζωής μέσα σου, χωρίς αναβλύζουσα πηγή, χωρίς να βλέπεις αυτό το φως..το φως ενώ είσαι τυφλός σε καταλάμπει, η φωτιά σε

θερμαίνει, χωρίς όμως να σε πλησιάσει η ζωή σε επεσκίασε χωρίς να ενωθεί μαζί σου, το ζων νερό πέρασε από την ψ. σου σαν από ρυάκι, επειδή δεν βρήκε υποδοχή αξία του..έτσι η γιορτή θα είναι Πόσχα, μετάβαση κι αναχώρηση από τα ορατά στα νοητά (Ηθ.Λόγ.ΙΔ,281).. Τί ωφελούν τα εργαλεία της τέχνης όταν απουσιάζει ο τεχνίτης;..τί ωφελεί τον κηπουρό όταν δουλέψει όλον τον κήπο και φυτέψει κάθε είδος λαχανικών δεν πέσει όμως πάνω τους η βροχή; έτσι κι αυτός που ασκεί την αρετή δεν ωφελείται χωρίς την αγία και μακαρία δέσποινα και δημιουργό όλων των αρετών, το πένθος..Αυτή είναι ο βασιλιάς κι αρχιστράτηγος από το οποίο προθυμοποιείται, ασκείται, ενισχύεται παίρνει εντολές ...τότε θα γνωρήσεις ότι πάρα πολύ σωστά είπε ο αγ.Συμεών να μην κοινωνήσει κανείς χωρίς δάκρυα.. όσα είπε τα είπε μέσω του αγ.Πνεύματος ..όπως η σιχαμερή ρύση του σώματος κι η ηδονική μίξη της καρδιάς προς κάθε πάθος, προσφέρεται ως θυσία στον διάβολο, έτσι και τα δάκρυα είναι θυσία ευπρόσδεκτη στον Δεσπότη και καθαρίζουν το αίσχος της εμπαθούς ηδονής (Ψ:50:19, 6:7)(Κατηχ.Δ, 393-407)

ΚΟΛΑΣΗ: Οι κολαζόμενοι στην γέενα τιμωρούνται δια του μαστιγίου της αγάπης του Θ. Ω πόσο πικρή υπάρχει η τιμωρία της αγάπης του Θ., τουτέστιν εκείνοι, που αισθάνονται ότι έπαισαν στην αγάπη του Θ. έχουν μεγαλύτερη κόλαση, γιατί η λύπη που πληγώνει την καρδιά δια την αμαρτία, που γίνεται στην αγάπη του Θ. είναι δριμύτερη από κάθε άλλη κόλαση..Άτοπο το ότι στερείται κανείς στην κόλαση την αγάπη του Θ: γιατί η αγάπη του Θ. απόγονος της γνώσης του ούσα, δίδεται κοινώς σε όλους, ενεργεί όμως δια της δυνάμεως της φύσεως της κατά 2 τρόπους κολάζουσα τους αμαρτωλούς και ευφραίνουσα τους δικαίους και αυτή είναι κατά την γνώμη μου η κόλαση στην γέενα αλλά οι ψ. των άνω γιών του Θ. μεθάνε από την απόλαυσή της..Πότε πήρε κανείς την συγχώρηση των αμαρτιών ;..όταν αισθανθεί ότι τις μίσησε με όλη του την καρδιά και όταν πράττει τα ενάντια από τις αμαρτίες..κατά την μαρτυρία της συνειδήσεως, που έχει στον εαυτό του..όταν η συνείδηση έσω δεν κατακρίνει τον ά., είναι μάρτυς αψευδέστατος στον εαυτό της(Ισαάκ, 402-3)

ΚΟΣΜΟΣ: Νέκρωση κ. είναι όχι μόνο να απομακρυνθεί κανείς σωματικώς από την κοινωνία και τη σχέση των πραγμάτων του κ., αλλά και το να μην επιθυμεί κατά διάνοια κανένα των αγαθών του.. Η πολιτεία του κ. είναι με γράμματα που βρίσκονται στα σχέδια και όταν κάποιος θέλει κι επιθυμεί, προσθέτει σε αυτά ή αφαιρεί. Η πολιτεία όμως των μελλοντικών πραγμάτων είναι παρόμοια με τα χειρόγραφα, που γράφτηκαν καθαρά και σφραγίσθηκαν δια της βασιλικής σφραγίδος..Ενώσω εξουσιάζουμε το χειρόγραφο της ζωής που γράφτηκε με τα χέρια μας ας αγωνισθούμε να κάνουμε προσθήκη καλής πολιτείας. Γιατί ακόμα ο Θ. δεν έβαλε τη σφραγίδα του ούτε στα καλά ούτε στα κακά μας έργα, παρά στην ώρα του θανάτου, που αρχίζει η αποδημία. Η ψ. μας μοιάζει με πλοίο έτοιμο για ταξίδι, που δεν γνωρίζει πότε κι από που έρχεται ο άνεμος ή με στρατό, που δεν γνωρίζει πότε θα σαλπίσει η πολεμική σάλπιγγα (Ισαάκ, 204) Αν δεν απομακρυνθείς από τον κόσμο δεν μπορείς να μάθεις πόσο βρωμά, αλλιώς θα αισθάνεσαι την δυσωδία του ως ευωδία, και την γύμνια της ντροπής σου ως κάλλυμα δόξης (Ισαάκ, 268) Κ. δεν είναι τα σπίτια, τα λουτρά γιατί και τα μοναστήρια από αυτά αποτελούνται.. κ. είναι η αμαρτία κι ο δεσμός προς τα πάθη (ΑΙω.2:15-6) (κατηχ.ε,467)..ο αγ.Συμ. ο ευλαβής ζούσε στη μέση του κ. αλλά ακόμη και την μνήμη των ηδονών του βίου είχε εξορίσει..κάποιος νέος διάβασε το βιβλίο του μοναχού Μάρκου κι ωφελήθηκε από 3 κεφάλαια: 'ζητώντας θεραπεία 1) φρόντισε τη συνειδήσή σου και 2)κάνε όσα λέει και 3)θα βρεις ωφέλεια'.. 'όποιος επιζητεί τις ενέργειες του αγ.Π. πριν την εργασία των εντολών μοιάζει με εξαγορασμένο δούλο, που αμέσως ζητά την ελευθερία του' και 'τυφλός είναι κείνος που κράζει 'γιέ Δαβίδ' ελέησέ με' και όχι πνευματικά 'υιέ Θ.' και κατάφερε μες στον κόσμο να συνευρεθεί με το άυλο φως ..ούτε νήστεψε πολλά χρόνια, ούτε κούρεψε την κόμη, ούτε απομακρύνθηκε από τον κόσμο με το σώμα αλλά με το πνεύμα, κι αποδείχθηκε άγγελος με σώμα. κρατητός κι ακράτητος..γιατί η αγάπη του ζητουμένου τον οδήγησε έξω από τον κόσμο και τη φύση κι όλα τα πράγματα..γιατί αρχή σοφίας φόβος, εκεί τήρηση εντολών κι εκεί κάθαρση της σάρκας από το νέφος, που εμποδίζει την ψ. και δεν επιτρέπει να δει καθαρά την θεία

ακτίνα (κατηχ.ΚΒ)... μείνε σταθερός στον ωφέλιμο ζυγό του Κ. για αν αποφύγεις τον ανώφελο και βαρύ ζυγό αυτού του κόσμου (Εφραίμ Α, 214)..όποιος απαρνήθηκε τον κ. από τον φόβο της κόλασης μοιάζει με το θυμίαμα που ενώ καίγεται στις αρχές αναδίδει ευωδία και μετά καπνίλα' εκείνος που απαρνήθηκε τον κ. με την ελπίδα μελλοντικού μισθού, καταντά με μυλόπετρα που γυρίζει συνεχώς στο ίδιο μέρος ενώ όποιος για την αγάπη του Θ. ευθύς εξαρχής έχει μέσα την φλόγα που αν τυχόν πέσει σε ξύλα ή δάσος αυξάνει υπερβολικά και συνεχώς επεκτείνεται προς τα μπρός (Κλίμαξ, 38)...μπορεί να βαδίζει κανείς δεμένος με τις αλυσίδες του κόσμου και με βαρείες -σαν σιδερένιες αλυσίδες- φροντίδες αλλά με δυσκολία. όπως κείνοι που έχουν σιδερένια δεσμά στα πόδια τους βαδίζουν πολλές φορές, αλλά συνεχώς σκοντάφτουν και πληγώνονται. ο άγαμος που βρίσκεται στον κ. μοιάζει με αυτόν που έχει χειροπέδες, γιατί όταν αποφασίσει να τρέξει στο μοναχικό βίο δεν εμποδίζεται. Ο έγγαμος είναι χειροπόδαρα δεμένος. μερικοί κοσμικοί που με ρώτησαν πώς μπορούν να ακολουθήσουν την μοναχική ζωή, εγώ τους απάντησα 'όσα καλά μπορείτε, να τα κάνετε. κανέναν να μην κοροϊδέψετε, κλέψετε, ψευδολογήσετε, να μην περιφρονήσετε, μισήσετε. Εκκλησιασμός, συμπόνια στους φτωχούς, όχι σκάνδαλο. σε ξένο πράγμα και γυναίκα να μην πλησιάσετε (Κλίμαξ, 41)... ο Κ. όσους ζούν στον κ. τους χαρακτήρισε ζωντανούς νεκρούς..εκείνοι που ζούν στον κ. και λιώνουν στις αγρυπνίες, νηστείες, κόπους και κακουχίες, όταν αναχωρήσουν από τους ά. προς την μοναχική ζωή, σαν σε κάποιο δοκιμαστήριο ή στάδιο, όλη την προηγούμενη άσκησή τους, τη νοθευμένη και επιφανειακή, δεν την συνεχίζουν πλέον..έχω δει πολλά και διάφορα φυτά των αρετών, φυτευμένα μέσα στον κ. που ποτίζονταν από το βόρβορο του υπονόμου της κενοδοξίας και σκαλίζονταν από το πνεύμα της επίδειξης και λιπαίνονταν με το λίπασμα των επαίνων. τα ίδια φυτά όταν μεταφυτεύθηκαν σε γη έρημο κι άβατο από κοσμικούς κι άνυδρο, χωρίς το βρωμερό νερό της κενοδοξίας αμέσως ξεράθηκαν. διότι δεν ήταν δυνατόν τα υδροχαρή αυτά φυτά να καρποφορήσουν σε σκληρά κι άνυδρα γυμναστήρια (Κλίμαξ, 48)

ΚΡΙΣΗ ΤΕΛΙΚΗ: Ο Παύλος το φως, που έλαμψε στην καρδιά του τον τύφλωσε..στον εκτελούντα τις εντολές με φόβο και τρόμο αποκαλύπτεται η χάρις και μόνη της προκαλεί την μέλλουσα να γίνει κρίση, αφού καθορά με ακρίβεια τον εαυτό του και τα έργα του αισθητά και ψυχικά, κι ανακρίνεται από το θείο πύρ, ποτιζόμενος από τα δάκρυα γίνεται κάθυγρος σε όλο το σώμα, βαφτίζεται λίγο-λίγο με την θεία φωτιά και το Πνεύμα...όσοι έχουν γίνει παιδιά του φωτός και γιοί της μέλλουσας μέρας και μπορούν να περπατούν με ευπρέπεια σαν σε μέρα, σε αυτούς ποτέ δεν θα έλθει η μέρα του Κ., η οποία θα αποκαλυφθεί σε αυτούς που είναι στο σκοτάδι των παθών και ζούν μές στον κόσμο και ποθούν τα πράγματα του κόσμου..όσοι ομολογούν ότι ο Χ. είναι ο Θ. αλλά δεν φυλάνε τις εντολές του, δεν θα θεωρηθούν ως αρνητές, αλλά *ως αιμαστές* και θα κατακριθούν με δίκη περισσότερο από τους περιτέμνοντες τα σώματά τους, ως ακρωτηριάζοντες τις εντολές του Θ., γιατί όποιος δεν τις τηρεί όλες διαβάλλει τον Θ. ότι διατάσσει πράγματα αδύνατα και θα κατακριθεί με εκείνον που είπε ότι γνώριζα ότι ήσουν σκληρός και το φίδι, που είπε ότι θα γίνουν οι πρωτόπλαστοι όμοιοι με τον Θεό και τον Θ. που είπε ότι ο ζυγός ελαφρός θα θεωρήσει φεύστη και πλάνο γιατί κατέβηκε υποσχόμενος πολλά και μη θέλοντας να μας δώσει τίποτε μας διέταξε να κάνουμε αδύνατα για να μας στερήσει εκείνα τα αγαθά. (Συμ.Ηθ.Ι, 123 κ.ε.).. Καρτερούσα τόσα χρόνια την μετάνοιά σου και την εκτέλεση των εντολών μου και δεν θέλησες να με αναζητήσεις, ούτε να βρώ τη δραχμή που έχασα, εσένα, διότι δεν αφέθηκα να αναφθώ και να σε δω και να ιδωθώ από σένα. Με άφησες να σκεπάζομαι πάντα από τα πάθη που είναι μέσα σου. Φύγε από μένα εργάτη της αμαρτίας στην αιώνια φωτιά, επειδή *πέινασα την επιστροφή και μετάνοιά σου* και δεν μου έδωσες να φάω. *Δίψασα τη σωτηρία σου* και δεν μου έδωσες να πιώ. Ήμουν γυμνός από ενάρτετες πράξεις σου και δεν με έντυσες με αυτές. Βρισκόμουν στη φυλακή της καρδιάς σου, τη στενότετη και βρωμισμένη και σκοτεινή και δεν θέλησες να με επισκεφθείς ή να με βγάλεις στο φως. Γνώριζες ότι βρισκόμουν στην ασθένεια της ραθυμίας και της απραξίας σου και δεν υπηρέτησες με τα αγαθά έργα και πράξεις σου. Φύγε λοιπόν από μένα! (Συμ.Ηθ.Ι, 157) Περί της ορθής έννοιας της ελεημοσύνης όρα: κατηχ.Θ... Γιατί με προδώσατε για χάρη του χρυσού όπως ο Ιούδας;

Γιατί μένα εξαγοράζοντάς με ως άχρηστο δούλο, με χρησιμοποιήσατε (επίσκοποι) στο να υπηρετώ τα θελήματα της σάρκας; Αφού ρίψει ο καθένας το βλέμμα στον όμοιό του, βασιλιάς στον βασιλιά (Δαβίδ), αμετανόητος πόρνος σε μετανοημένο πόρνο, φτωχός σε φτωχό και δούλος σε δούλο κι αφού αναλογισθεί ότι κι εκείνος ήταν ά., με την ίδια ψ., χέρια, μάτια και γενικά όλα τα ίδια και συνυπήρχε με αυτόν στην ζωή και είχε το ίδιο αξίωμα, τέχνη, επάγγελμα αλλά δεν θέλησε να τον μιμηθεί αμέσως θα φράξει το στόμα του και θα μείνει αναπολόγητος..όταν λοιπόν δουν οι κοσμικοί τους κοσμικούς κι οι αμαρτωλοί βασιλείς τους εναρέτους κι οι παντρεμένοι τους παντρεμένους κι όλοι όσοι είναι στα βάσανα όταν δουν ομοίους τους στην βασιλεία των ουρανών, θα νοιώσουν τέτοια εντροπή και θα βρεθούν αναπολόγητοι, όπως ακριβώς ο πλούσιος είδε τον Λάζαρο στους κόλπους του Αβραάμ, ενώ κείνος αποτηγανιζόταν.. πραγματική τραγωδία εμείς οι μοναχοί στα αριστερά κι οι λαϊκοί-κοσμικοί στα δεξιά (κατηχ.ε, 463-5)

εαν η ψ. καταλαμπρύνεται από το φως των εντολών του Χ. φθάνει στο άπειρο φως της γεμάτης από ευσπλαχνία θεότητάς του, βρίσκοντας απεριγράπτη και ατελείωτη ευφροσύνη, εαν περιβάλλεται από το σκοτάδι των αμαρτιών, περιπίπτει ομοίως σε ατελείωτο σκοτάδι, που είναι σύμικτο με καυστικό πυρ..γιατί ομολογείτε τον Θ. και πιστεύετε σε αυτόν αλλά δεν θέλετε να γνωρίζετε αυτόν; (κατηχ.ΙΘ, 217).. Φθάνει κανείς στην πόλη, όχι αν περάσει ένα ποτάμι, αλλά όσοι διέφυγαν κάθε πειρασμό και θανατηφόρα επιβουλή με την βοήθεια του Θ.. Κι ούτε αυτοί! Γιατί αν διαφύγουν όλα τα εχθρικά και τους προλάβει η νύχτα, και κλείσουν οι πύλες της πόλης δεν γνωρίζουν τί θα φέρει η επόμενη μέρα. *Πόλη* η βασιλεία των ουρανών, *νύχτα* ο θάνατος καθενός μας κι επόμενη μέρα η παρουσία του Κ., της κρίσεως. Εκείνος που δεν έφτασε στη βασιλεία των ουρανών, έρχεται η νύχτα του θανάτου και δεν γνωρίζει τί θα συμβεί την επόμενη μέρα της κρίσεως, αν του επιτραπεί η είσοδος σε αυτήν.. Κυνηγοί οι πονηροί δαίμονες, σκύλοι οι πλάνοι και ψευδοδιδάσκαλοι, που όντας πονηροί δεν προσπαθούν να διορθώσουν τους εαυτούς τους αλλά να διδάσκουν τους άλλους και με τους λόγους τους δαγκώνουν και κατασπαρράσουν τα πρόβατα του Χ. Ληστές οι πονηροί κι αισχροί λογισμοί που πέφτουν ξαφνικά πάνω στον αγωνιζόμενο..και χτυπούν τον καθένα με τις γαργαλιστικές κινήσεις της σάρκας.. (Κατηχ.ΚΖ, 337-341)... Κατά την παρουσία του Κ. θα αποκαλυφθεί το φως που τώρα είναι κρυμμένο σε αυτούς που δεν θέλουν τώρα να έλθουν σε αυτό αλλά το μισούν κι όλα τα κρυφά τους θα φανερωθούν. Κι όποιοι είμαστε τώρα ο καθένας μας, που κρυβόμαστε και δεν θέλουμε να αποκαλύψουμε δια της μετανοίας, τότε από το φως θα γίνουμε και θα καταστούμε εμφανείς και φανεροί μπροστά στον Θ. και σε όλους, όπως αυτός που μέσα στο σπίτι αμαρτάνει ασύστολα και φανερωθεί ή κάποιος που δολοπλοκεί έναντι του βασιλιά..όσοι δεν ντύθηκαν τον Χ. θα φανερωθούν γυμνοί και θα γεμίσουν παντού από πολλή ντροπή και κάθε πράξη καλή και κακή θα φανερωθούν συγκεντρωμένα από όλους τους α...ποιά τιμωρία θα είναι μεγαλύτερη από κείνον τον φόβο και ντροπή γι'αυτούς που βρίσκονται σε τέτοια σκοτεινή κατάσταση και δίχως Π. που φωτίζει; Γι'αυτό ας φροντίσουμε από τώρα δια της στενής πύλης να δούμε το φως που βρίσκεται μέσα της (Κατηχ.373)

Εαν ελεήσω όλον τον κόσμο από τα μη δικά μου, κι αφήσω τον εαυτό μου γυμνό και φτωχό και να πεθάνει μέσα στη φτώχεια των αγαθών και να παρουσιασθεί στο φοβερό βήμα του Χ. ποιό το όφελος; Πρέπει να βγούμε από την ζωή αυτή και το σώμα ντυμένοι και στολισμένοι εαν επιθυμούμε να καθίσουμε στον βασιλικό γάμο μαζί με τους φίλους του βασιλιά. Ποιό είναι το ρούχο; Ο Χ. αδερφοί και Θ. Εαν προσκυνήσω όλες τις Εκκλησίες της γης αλλά αποκλεισθώ από τους ουρανούς καλύτερα να μην είχα γεννηθεί..ο σπόρος του Χ. με τον οποίο γινόμαστε συγγενείς τουκαι καρποφορεί στην καλή γη κι αυτό είναι η βασιλεία των ουρανών. Εαν δεν ελεήσουμε τους εαυτούς μας με την μετάνοια να καταστήσουμε καθαρές τις ψ. μας και πλήρεις φωτός η ενασχόληση με τα άλλα σε τίποτε δεν θα ωφελήσει (Κατηχ.Λ, 433-7)... όπως τα μεσάνυχτα ενώ εξουσιάζεται από τον ύπνο η ανθρώπινη φύση ξαφνικά έρχεται από τον ουρανό πολύ δυνατός ήχος και φωνές και βροντές κι αστραπές συνοδευόμενες από σεισμό και ταράζονται αυτοί που κοιμούνται κι αναλογίζεται ο καθένας τις πράξεις του είτε καλός είτε κακός κι εκείνοι που κάνουν κακές πράξεις χτυπούν το στήθος τους καθώς είναι

ξαπλωμένοι στο κρεβάτι τους επειδή δεν υπάρχει τόπος να φύγουν ή να κρυφτούν..έτσι και την ώρα εκείνη θα συνταράξει απότομα όπως πολύ η δυνατή αστραπή, όλη την γη, διότι η σάλπιγγα θα σημάνει φοβερά από τον ουρανό και θα σηκώσει από τον ύπνο τους κοιμωμένους και θα ξυπνήσει από τον ύπνο του θανάτου αυτούς που πέθαναν από την αρχή του κόσμου..θα είναι καταπληκτικό να δει κανείς πώς στον Άδη σε μια στιγμή, όπως ακριβώς πολλά ψάρια περιφέρονται στην θάλασσα, έτσι ένα αμέτρητο πλήθος τα οστά της ανθρώπινης φύσης περιφέρονται ζητώντας το καθένα τους αρμούς του. Θα αναστηθούν όλοι και θα κράζουν όλοι και θα λένε: 'δόξα σε Αυτόν, που μας σύναξε και μας ανάστησε χάρη στη φιλανθρωπία του'..*όσο ακριβώς μεγάλωσε κανείς τα φτερά του σε αυτή τη ζωή του, τόσο υψηλά πειτάγματα θα κάνει κι όσο αγάπησε τον Θ. τόσο θα χορταίνει από την αγάπη του.* Έκπληκτος ο πρώτος Αδάμ βλέποντας μεγάλα και φοβερά γεγονότα πώς από αυτόν και τη σύζυγό του προήλθαν αμέτρητα έθνη και πλήθος γενεές..πώς να αντιμετωπίσω την ντροπή εκείνης της ώρας όταν θα παρουσιασθούν ολόγυρα οι γνωστοί μου που με λογάριζαν ότι ανήκω σε αυτό το σχήμα της ευλάβειας και εσωτερικά ήμουν γεμάτος ακαθαρσία (Εφραίμ Α, 147-8) πόσοι ανήγειραν ανδριάντες, που έγιναν συντρίμια ή τάφους-πυραμίδες που έγιναν χώμα; *όπως το φως του ήλιου και της σελήνης δεν πάλιωσε από τον καιρό της δημιουργίας του έτσι κι όσοι αγαπούν τον Θ. ορίστηκε αμοιβή η βασιλεία των ουρανών κι η άφθαρτη χαρά..* τα ουράνια σώματα θα παρέλθουν, η δόξα των αγίων όχι!..πήγαινε στην κρεβατοκάμαρά σου και φράξε τα παράθυρα και δεξ πόσο οδυνηρό είναι το σκοτάδι. ποιά θλίψη νομίζεις ότι έχει το εξώτερο εκείνο σκοτάδι. κοίταξε στους καπνοδόχους του τζακιού και μετά στην ανατολή του ήλιου. η κακία είναι σκοτάδι ενώ η αρετή φως (Εφραίμ Β, 104-5).. *μακάριος αυτός που σπουδάζει κάθε μέρα τον θάνατο..αυτός που θυμάται συνεχώς το φόβο της γέεννας του πυρός και τρέχει να μετανοήσει ειλικρινά γιατί θα σωθεί από μεγάλη θλίψη μακάριος ο αροτριαστής των αρετών, που ύψωσε με την βοήθεια του Κ. τη θημωνιά των καρπών της z., σαν εύφορο χωράφι που δίνει πολύ στάρι.* μακάριος ο καλός γεωργός των αρετών, που φύτεψε πνευματικό αμπέλι κι αφού το τρύγησε γέμισε τα παταπήρια του με καρπούς ζωής εν Κ. ..μακάρ. όποιος θυμάται αυτούς που κείτονται κατά σωρό στα μνήματα και που απομάκρυνε τον εαυτό του από κάθε βρωμερή επιθυμία γιατί θα αναστηθεί με δόξα..μακάριος όποιος δεν ελπίζει σε ά. αλλά στον Κ. (Εφραίμ Β., 255) 'δώστε μου μια ώρα προθεσμία να βγω από το σώμα' αλλά τα έργα θα απαντούν μαζί με την ψ. 'εσύ μας έκανες. γι'αυτό ας πάμε στον Θ. μαζί σου'..η z. είναι γεμάτη παγίδες θανάτου. ας δώσουμε φτερά στην ψ. για να πετάξει μακριά.. η γλυκύτητα των παγίδων είναι η μέριμνα..μην γλυκαθείς αδερφέ.. μην χαλαρώσεις ούτε στη μελέτη του πονηρού λογισμού..*αν προσμένεις κάθε μέρα τον θάνατο δεν θα αμαρτήσεις μακάριος ο αροτριαστής των αρετών, που ύψωσε με την βοήθεια του Κ. τη θημωνιά των καρπών της z., σαν εύφορο χωράφι που δίνει πολύ στάρι.* μακάριος ο καλός γεωργός των αρετών, που φύτεψε πνευματικό αμπέλι κι αφού το τρύγησε γέμισε τα παταπήρια του με καρπούς ζωής εν Κ. (Εφραίμ Β., 274) τα καρποφόρα δέντρα δεν φορούν την ομορφιά αγοράζοντάς την από έξω αλλά από μέσα τους..έτσι και την φοβερή μέρα της κρίσεως όλα τα ανθρώπινα σώματα παρουσιάζουν κάθε τι που έκαναν αγαθό ή πονηρό και θα το κρατά κανείς μπροστά στο φοβερό βήμα του Χ., την πράξη σαν ωραίο κι ευχάριστο καρπό τα λόγια σαν φύλλα..οι αμαρτωλοί ά. κρατούν άσχημο κι άχρηστο καρπό..θα πεί ο Θ. 'για σας έγινα ά και βάδισα φανερά πάνω στη γη, μαστιγώθηκα, ραπίσθηκα, σταυρώθηκα, για αν σας κάνω αγίους κι ουρανίους. χάρισα σε εσας την βασιλεία μου, σας ονόμασα αδερφούς μου, σας έφερα στον Πατέρα, έστειλα σε εσας το Πνεύμα. τί περισσότερο θα μπορούσα να κάνω και δεν έκανα για να σωθείτε και δεν έκανα; μόνον δεν θέλω να παραβιάσω την προαίρεσή σας..πέστε μου αμαρτωλοί και θνητοί τί πάθατε εσείς για μένα τον Δεσπότη σας, ο οποίος έπαθα για σας;' Να λοιπόν έχει ετοιμασθεί βασιλεία και ζωή αλλά και κόλαση αιώνια. όπου θέλει ο καθένας ας βαδίσει.. η ψ. μας είναι η αγία νύφη του αθανάτου νυμφίου κι ο γάμος τα θεία μυστήρια που τρώγονται και πίνονται στην αγία ψ.. πρόσεχε τον εαυτό σου να διατηρείς άσπιλο το νυμφώνα σου....βλέποντας τότε ο καθένας τον εαυτό του μέσα στο φως στοχάζεται και σκέφτεται λέγοντας: 'άραγε είμαι εγώ ο ίδιος; και για ποιο λόγο βρέθηκα εδώ ο ανάξιος;'. οι άγιοι απαντούν λέγοντας 'πάνω στη γη δεν βρέθηκε σε μας εντελώς ούτε ένα κατόρθωμα μιας

μέρας' αλλά οι άγγελοι τους υπενθυμίζουν τον τόπο και τον καιρό κι οι δίκαιοι θαυμάζοντας τον εαυτό τους δοξάζουν τον Θ. καθώς βλέπουν στον ουρανό τα σώματα των αγίων να λάμπουν περισσότερο από το φως, επειδή εκούσια δέχτηκαν θλίψεις πάνω στη γη διότι βήκαν τον θησαυρό κρυμμένο και τον απέχτησαν αφού πούλησαν όλα όσα είχαν πάνω στη γη. (Εφραίμ Β, 386κ.ε.) *η γέεννα μας ευεργετεί περισσότερο από την βασιλεία των ουρανών* γιατί εξαιτίας της πολλοί μπαίνουν στην βασιλεία, ενώ λόγω της βασιλείας, λίγοι με την φιλανθρωπία βέβαια του Θ.. αυτό γιατί η πρώτη μας διώχνει με τον φόβο, ενώ η άλλη μας αγκαλιάζει και σωζόμαστε με τα δύο με την χάρη του Χ. (Πέτρος, 141) γιατί σε όλους είναι ωφέλιμη η νύχτα. στους πρακτικούς δίνει ησυχία και ευκαιρία προσευχής, τους πνευματικούς τους οδηγεί στην μνήμη θανάτου κι άδη και στους επιδιώκοντες την ηθική οδηγεί στην ακριβέστερη μελέτη κι έρευνα των θείων ευεργεσιών..κάθε φορά που έρχεται η νύχτα υπενθυμίζει στους θεωρητικούς την κοσμοποία, επειδή το σκοτάδι της κάνει αφανή όλη την κτίση..όταν ο ουρανός ξαστερώνει ο μοναχός κυριεύεται από έκπληξη για τον άνω κόσμο και δοξολογεί τον Θ. παρόμοια με τους αγγέλους που δοξολόγησαν μόλις πρωτοείδαν τα άστρα. θεωρεί τη γη αόρατη κι ακατασκεύαστη και τους ά. να κοιμούνται σαν να μην υπάρχουν κι ότι μόνος σαν τον Αδάμ υμνεί τον κτίστη.. όταν γίνονται αστραπές συλλογίζεται την μέρα της Κρίσης. ακούγοντας τις φωνές των ορνέων σαν τη σάλπιγγα. από την ανατολή του αυγερινού κατανοεί την φανέρωση του τιμίου Σταυρού κι από το ξύπνημα των ά. κατά την κοινή εξανάσταση ενώ από την ανατολή του ήλιου την έλευση του Κ. παρατηρεί πώς άλλοι προυπαντούν με ύμνους όπως οι άγιοι πάνω στα σύννεφα και πώς άλλοι κοιμούνται όπως εκείνοι που θα κατακριθούν. οι πρώτοι ευφραίνονται με την δοξολογία όλη την μέρα κι οι άλλοι μένουν στα πάθη και στο σκοτάδι της άγνοιας (Πέτρος, 228)... ο μακάριος Μωυσής με την δόξα του Π. που έλαμπε στο πρόσωπό του, που κανείς ά. δεν μπορούσε να ατενίσει, προτύπωσε την δόξα των σωμάτων των δικαίων κατά την ανάστασή τους, που ήδη τώρα απολαμβάνουν στον έσω ά. οι ψ. των αγίων..ο Μωυσής στο όρος 40 μέρες δεχόταν τροφή πνευματική, όπως γεύονται οι ψ. από το ά.Π. Αυτή η δόξα (των αγαθών έργων και του Π.) θα ντύσει τα γυμνά σώματα στην ανάσταση και θα τα μεταφέρει ανάρπαστα στους ουραμούς..όταν έπλασε ο Θ. τον Αδάμ δεν του έβαλε σώμα με φτερά αφού έμελε να του δώσει με την ανάσταση τα φτερά του Π. για να αρπάζεται και να υψώνεται όπου θέλει το ά.Π.. αυτά τα νοτιά φτερά έχουν δοθεί από τώρα στις ψ. των αγίων και τις σηκώνουν ψηλά στον ουρανό(Μακάριος 275)..ο Κριτής λαμβάνει υπόψη την προδιάθεση και δύναμη καθενός. είδα μικρές σταγόνες να χύνονται με πόνο σαν αίμα και βρύσες δακρυών χωρίς δυσκολία. εγώ και πιστεύω κι ο Θ. τους βαθμολόγησα ανάλογα με τον πόνο κι όχι το ποσόν των δακρύων (Κλίμαξ, 152)

ΛΑΤΡΕΙΑ ΛΟΓΙΚΗ: Να προσφέρεις το σώμα θυσία ζωντανή, αγία ευάρεστη στο Θ. χρησιμοποιώντας τα μέλη σου ως όργανα αγίων πράξεων κι όχι αμαρτίας. Αυτή η λ.λ... Το άλογο ζώο, όταν οδηγείται για θυσία πεθαίνει. Οι άγιοι όμως που προσφέρουν τους εαυτούς τους στον Θ. θυσιάζονται καθημερινά, ενώ ταυτόχρονα παραμένουν στην ζωή (Ψ.43:22)..παύοντας την αγάπη του κόσμου κι εγκαταλείποντας τα θελήματά τους για χάρη της εντολής της αγάπης του Θ. και του πλησίον, δοσμένοι μόνον στον Χ. και τις εντολές του..Αυτός που ζωγραφίζει την εικόνα του βασιλιά χρησιμοποιεί τα καλύτερα υλικά ώστε να περιέχει η εικόνα όλα τα χαρακτηριστικά του. Κι εμείς ας φτιάξουμε την εικόνα αντάξια του Αρχετύπου. Όποιος πρόσβαλε την εικόνα του βασιλιά τιμωρείται, τί θα πάθουμε εμείς που καταφρονούμε την θεία εικόνα που βρίσκεται μέσα μας; (Δωρ.ΙΣΤ)...Το προσφερόμενο συκώτι και τα νεφρά τα θεωρούν οι πατέρες έδρα της επιθυμίας, την καρδιά του θυμικού, και το στήθος του λογιστικού (Δωρ.ιζ)

ΛΟΓΙΚΟ: Το λ. είναι υπηρέτης του νού. Ότι θέλει ο νούς εξηγεί κι εκφράζει (44).

ΛΟΓΙΣΜΟΣ: Το να μην ενοχλείται η διάνοια από λ. είναι αδύνατο. Το να δέχεται όμως και να τις μελετά ή να τις απορρίπτει, είναι δυνατόν σε αυτόν, που προσπαθεί..Όπως ο νερόμυλος είναι αδύνατο να σταματήσει όταν τρέχει το νερό, και είναι στην εξουσία του μυλωνά να αλέσει το σάρι ή ζιζάνια, έτσι κι η διάνοιά μας, επειδή είναι αεικίνητη δεν

μπορεί να μείνει αργή από λογισμούς. Και είναι στην εξουσία μας να της δώσουμε πνευματική μελέτη (με τη μελέτη του νόμου του Θ., με ψαλμούς και ύμνους, με τη θύμιση της βασιλείας των ουρανών και της κόλασης κι όλων των έργων του Θ.' ή σαρκική εργασία'.(Αγ.Κασσ. 116).. Διακόπτουν οι πονηροί λογισμοί τους αγαθούς. Το αγ.Πνεύμα προσέχει τον λ. που θα κυριαρχήσει και σύμφωνα με αυτόν μας κατακρίνει ή μας δέχεται....Οι διαφορές μεταξύ αγγελικών, ανθρωπίνων και δαιμονικών λογισμών είναι οι εξής: *Οι αγγελικοί εξετάζουν τη φύση των πραγμάτων κι ερευνούν κι εξιχνιάζουν τους πνευματικούς λόγους τους. Για παράδειγμα: για ποιά λόγο έγινε ο χρυσός και γιατί είναι σπαρμένος σαν άμμος βαθιά μέσα στη γη και βρίσκεται με πολύ κόπο.* Και πώς αφού πλένεται με νερό, μπαίνει στη φωτιά και τότε παραδίνεται στους τεχνίτες για να κατασκευάσουν την λυχνία της σκηνής του μαρτυρίου..Ο δαιμονικός λογισμός φαίρνει με αναίδεια μόνον την απόκτηση του χρυσού και προλέγει την τροφή και την δόξα. Ο ανθρωπίνος λογισμός ούτε την απόκτηση του χρυσού ζητά, ούτε εξετάζει τίνας σύμβολο είναι ο χρυσός, αλλά απλώς φέρνει στο νου του τη μορφή του, χωρίς πάθος και πλεονεξία (Ευαγγ.77).. Οι ακάθαρτοι δ. άλλοτε μας πειράζουν ως ανθρώπους (κενοδοξία) κι άλλοτε ως ζώα (θυμός κι επιθυμία).. Ανάλυσε τον λογισμό π.χ. της φιλαργυρίας. Διαίρεσε σε 4 μέρη: στο *νου*, που δέχτηκε τον λογισμό (που είναι εικόνα του Θ.), στην *έννοια* του χρυσού, τον ίδιο τον χρυσό και στο *φιλάργυρο πάθος* (που δεν υπάρχει στην ουσία του, ούτε είναι έννοια πράγματος, αλλά μια μισάνθρωπη ηδονή που γεννιέται από το αυτεξούσιο κι ανγκάζει το νου σε κακή χρήση των κτισμάτων του. Και με την έρευνα θα καταστραφεί ο λογισμός...Όταν φυγαδευτούν οι λ. ας αναζητήσουμε την αιτία (84)..Αν δεν ήταν τόσο μεγάλα τα μέλλοντα αγαθά, δεν θα έκαναν τόσο πυκνές επιθάσεις οι δαίμονες με τόσο φθόνο εναντίον μας με ακάθαρτους λ. νομίζοντας ότι ικανοποιούν την μανία τους και μας οδηγούν στην απελπισία...ιδιαιτέρως τις μεγάλες εορτές..Ας μην καυχώνται οι καμπούρηδες λές και είναι όρθιοι (Καρπ.332)..Πρώτα υπάρχει προσβολή της κακής σκέψης. Δεύτερον ο συνδυασμός, όταν ανακατώνονται οι δικοί μας και οι δαιμονικοί λογισμοί. Τρίτον η συγκατάθεση, όταν οι λογισμοί μας συσκέπτονται με τους δαιμονικούς λ. για να διαπράξουν το κακό. Τέταρτο η αισθητή πράξη δηλ. η αμαρτία. Αν λοιπόν ο νους προσέχει με νήψη και με την αντίρρηση και την επίκληση του Κ.Ι. φυγαδευεί την προσβολή μόλις αναφανεί, τότε τα επόμενα μένουν ανενεργά. Ο πονηρός δ. δεν μπορεί να πλανήσει ψ. παρά με την φαντασία και τους λ... 'κάθε πρωί σκότωνα όλους τους αμαρτωλούς της γης'(Ησυχ.188)..Από την προσβολή γεννιούνται οι πονηροί λ. Εκείνος 'όμως που τη σβήνει αμέσως με την βοήθεια του Ι. αυτός ξέφυγε και θα γεμίσει πλουσιοπάροχα από γλυκιά θεία γνώση με την οποία θα βρεί τον Θ. πανταχού παρόντα. Στρέφοντας σταθερά προς Αυτόν τον καθρέφτη του νου του, φωτίζεται ακατάπανστα, όπως φωτίζει ο ήλιος το καθαρό γιαλί. Και τότε αναπαύεται ο νους από κάθε άλλη θεωρία, γιατί έφτασε στο έσχατο των επιθυμητών (Ησυχ.194).. Επιστήμη επιστημών και τέχνη τεχνών η αντιμετώπιση των κακούργων και πονηρών λογισμών. άριστος τρόπος είναι να βλέπουμε τη φαντασία με την οποία γίνεται η προσβολή, βοηθημένοι από τη χάρη του Κ. και να φυλάμε το νου μας σαν το μάτι μας από μια παραμικρή αγκίδα (Ησυχ.200)..Όταν μας θλίβουν πολλοί και παράλογοι λ. θα βρούμε ανακούφιση και χαρά όταν μεμθούμε τον εαυτό μας με ειλικρίνεια και αβίστα ή όταν τους αναγγείλουμε στον Κ., σαν σε ά. Οι Πατέρες θεωρούν τον Μωυσή τύπο του νου που βλέπει τον Θ. στη βάτο και λάμπει το πρόσωπό του και γίνεται θεός Φαραώ, μαστιγώνει την Αίγυπτο, ελευθερώνει τον Ισραήλ και νομοθετεί (Ησυχ.203) Στους απαθείς λ. ακολουθούν οι εμπάθεις (Ησυχ.208)..Ο Θ. κρίνει τον διαλογισμό μας αφού το ίδιο πράγμα μπορεί κανείς αν σκεφθεί ή απλά ή με εμπάθεια....Όταν λ. να ζητήσεις ανθρωπίνη δόξα, να ξέρεις καλά ότι σου προετοιμάζει αισχύνη(Μάρκ.135) Από καρδιά που τρυφά και ζεί ηδονικά, γεννιούνται λογισμοί πονηροί και θανατηφόροι. Κι από τον καπνό καταλαβαίνουμε τί είναι εκείνο που καίγεται..Εκείνος που παρασέρνεται από τους λογισμούς του, τυφλώνεται από αυτούς κι ενώ βλέπει τις ενέργειες της αμαρτίας, δεν μπορεί να δει τις αιτίες τους (Μάρκ.140) Των ακουσίων λ. αγαπούμε τις αιτίες και γι'αυτό μας επιτίθενται. Των εκουσίων λ. αγαπάμε και τα αντικείμενα (Μάρκ.149)..Όταν μας πολεμούν πονηροί λ. να κατηγορούμε τον εαυτό μας κι όχι την προπατορική α... Όταν δεις κανέναν να στενοχωρείται επειδή τον πρόσβαλαν πολύ να ξέρεις ότι γέμισε με λ. κενοδοξίας, και

τώρα με αποστροφή κι ανδία θερίζει ότι έσπειρε στην καρδιά του (Μάρκ.153) Μτ.6:34: Εκείνος που δεν έχει απαλλαγεί από την μέριμνα της ύλης, πώς θα απαλλαγεί από τους πονηρούς λογισμούς; Κι εκείνος που είναι περικυκλωμένος από τους πονηρούς λογισμούς πώς θα δει την πραγματική αμαρτία που σκεπάζουν οι λογισμοί; Αυτή είναι σκοτάδι και ομίχλη της ψ., που προήλθε από πονηρές σκέψεις και πράξεις. Ο δ. πειράζει με προσβολές πονηρών λ. δεν βιάζει όμως αλλά υποδεικνύει την αρχή. Ο ά. με φιληδονία και κενοδοξία ευχαρίστως ανταποκρίνεται. Εκείνος που δεν είδε την καθολική αμαρτία, πώς θα παρακαλέσει να απαλλαχτεί από αυτήν; Εκείνος που δεν καθαρίστηκε, πώς θα βρεί τον τόπο της καθαρής φύσεως; Κι εκείνος που δεν τον βρήκε, πώς θα δει τον εσωτερικότερο οίκο του Χ.; (Μάρκ.161-2) Όσο πιο εύκολο είναι να αμαρτήσεις με το νου παρά με το σώμα, άλλο τόσο πιο εύκολο είναι να αμαρτήσεις με τους λογισμούς παρά με τις πράξεις (Μάξ.Α, 55)

Οι λ. είναι απλοί και σύνθετοι. Απλοί είναι οι απαθείς, σύνθετοι οι εμπαιθείς γιατί αποτελούνται από πάθος και νόημα..Μπορούμε να δούμε απλούς λογισμούς να ακολουθούν τους σύνθετους. Π.χ. τον εμπαιθή λογισμό του χρυσού ακολούθησε η μνήμη του πορτοφολιού και του χρηματοκιβωτίου.. Μερικοί λένε ότι οι δ. αγγίζουν στον ύπνο τα μόρια του σώματος και κινούν το πάθος της πορνείας. Κατόπιν αφού κινηθεί το πάθος, φέρνει με την μνήμη τη μορφή γυναίκας στο νου (Μάξ.Β,85) .. Η κίνηση των λ. προέρχεται από το φυσικό θέλημα της σάρκας, από την φαντασία των αισθητών από τις προλήψεις δηλ. τις μνήμες των προλαβουσών πράξεων κι από τις προσβολές των δ. Γι'αυτό μέχρι την ώρα του θανάτου δεν μπορεί ο ά. να μην έχει λ. και πόλεμο (Ισαάκ,396).. μην μου λέτε ότι δεν είναι τίποτε οι λ. διότι η συγκατάνευση των λ. θεωρείται πράξη. Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να σκεφτόμαστε το πλήθος των λογισμών που περιλαμβάνονται σε μια συγκατάθεσή μας αλλά την αντίληψη με την οποία κάποιος έκρινε ότι κάτι είναι ευχάριστο. Ο γεωργός σπέρνει στη γη αλλά δεν θα τα θερίσει όλα. Έτσι κι η διάνοια σπέρνει στην προαίρεσή μας αλλά αυτή δεν τα αποδέχεται όλα..οι γεωργοί ξέρουν αν ρίχνουν τα κόμματα των χωραφιών κι ανάλογα με το μέρος ρίχνουν και τον σπόρο κι οργώνουν ο καθένας σύμφωνα με την γεωργική του γνώση κι ανάλογα με την δύναμη του τόπου. Κι ο Θ. μας γνωρίζει να διακρίνει τους λ. που ανήκουν στη φύση κι εκείνους που ανήκουν στην προαίρεση γι'αυτό κι ο Εκκλησιαστής λέει: 'όλα είναι ματαιότητα και προαίρεση πνεύματος', με τη ματαιότητα εννοεί την φύση και με την προαίρεση πνεύματος την πράξη που γίνεται κατά παράβαση των φυσικών νόμων. τους α. που ενεργούν σύμφωνα με την φύση τους ονόμασε κι ο απόστολος 'ψυχικούς', τους παρά φύση 'σαρκικούς' και πνευματικοί εκείνοι που προσαρμόζουν στο πνεύμα την φύση. διότι γνωρίζει ο γεωργός Θ. την φύση και την προαίρεση καθενός και σπέρνει το λόγο του και ζητά πράξη ανάλογα με την δύναμή μας..αν συγκατατεθείς με τους λ. σου στην πράξη θα μολυνθείς από την ίδια την αμαρτία..αν εμπλακεί βέβαια μόνον σε λογισμούς δεν μολύνει άλλους (π.χ. πορνεία) (Εφραίμ Α, 332).. αν ταραξουν το νου σου ακάθαρτοι λ. μην αφήσεις τον εαυτό σου να απελπιστεί αλλά θυμήσου την ευσπλαχνία του Θ. διότι ποτέ δεν θα κατηγορηθεί ο κυβερνήτης του πλοίου από τον πλοιοκτήτη γιατί χτύπησαν κύματα το πλοίο αλλά γιατί δεν αντιστάθηκε σε αυτά.'γιατί δεν έτρεξες να προστατευθείς στο λιμάνι που ήταν κοντά σου; τέτοιο λιμάνι η ευσπλαχνία του Θ. γιατί όταν ο εχθρός κηρύξει επανάσταση πονηρών λ. αλλάζει τρόπο και λέει: χάθηκες! δεν υπάρχει ελπίδα σωτηρίας επειδή θέλει αν σε βυθίσει στην απελπισία. αλλά όσο οι εχθροί πιέζουν την ψ. με την απελπισία άλλο τόσο ας την ανακουφίζουμε εμείς με την ελπίδα των αγαθών φέρνοντας στη μνήμη μας την ευσπλαχνία του Θ. για να μην την πιέσουν και την καταποντίσουν οι εχθροί περισσότερο με τους λ. την ώρα που οι εχθροί λένε χάθηκες! εμείς ας απαντήσουμε *'επειδή έχουμε Θ. εύσπλαχνο και μακρόθυμο δεν απελπιζόμαστε! τότε ο εχθρός απαντά 'αφού ο Θ. είναι εύσπλαχνος γιατί να μην απολαύσεις τις ηδονές του κόσμου τώρα και μετά να μετανοιώσεις!'* και μεις απαντάμε: *'ότι κάναμε κάναμε. τώρα που η Γραφή βεβαιώνει ότι είναι η τελευταία ώρα σε ποιόν καιρό, αμελώντας μπορούμε να καταφρονήσουμε την προσήλωση στο βλέμμα της. Είσαι παρόμοιος με ά. που όταν όρμησαν τα θηρία ανέβηκε στο δέντρο, τον φόβο του Θ. (Εφραίμ Β, 355)..* άλλο προσεύχεσαι εναντίον των λ., άλλο το να αντιλέγεις κι άλλο να τους εξουθενώνεις και αν τους αφήνεις πίσω σου. αυτός έφτυσε και ξευτέλισε

ολοκληρωτικά τους δ. μην αφήνεις να κυριαρχούν πάνω σου λ. αλλόφυλοι που αρέσκονται να πολεξετάζουν τα μυστικά και ανεξιχνίαστα σχέδια του Θ. ή τις οπτασίες, που είναι τέκνα οίσεως και παρουσιάζουν τον Θ. προσωπολήπτη. (Κλίμαξ, 324-5)

ΛΟΓΟΣ: Τίποτε δεν είναι πιο πολύτιμο στον ά. από τον λ. Ο λ. είναι τόσο δυνατός, ώστε με τον λ. και την ευχαριστία μας λατρεύουμε τον Θ. ενώ με τον άχρηστο και δυσφημιστικό λ. προκαλούμε την καταδίκη της ψυχής μας (38). Η φτώχεια στα πνευματικά φέρνει την άγνοια αλλά κι ο πλούτος δεν επιτρέπει την ομιλία, γιατί τότε η ψυχή μεθυσμένη από την αγάπη του Θ. επιθυμεί μέσα στη σιωπή της να απολαμβάνει τη δόξα του Κ. Η μέση κατάσταση δίνει στην ψυχή ένα είδος λόγων γεμάτο από δόξα, ενώ η λαμπρότητα του θείου φωτισμού τρέφει με πίστη την πίστη εκείνου που ομιλεί (Διάδ.287)

Ο πνευματικός λ. φυλάγει πάντα την ψυχή από την κενοδοξία, γιατί την φωτίζει σε όλα τα μέρη της και την κάνει να μην έχει ανάγκη την ανθρώπινη τιμή και την στρέφει ολόκληρη στην αγάπη του Θ. Ο λόγος της σοφίας του κόσμου παρακινεί πάντα τον ά. στην φιλοδοξία, επειδή δεν ικανοποιεί με νοερή αίσθηση την ψυχή. Την ενέργεια του πνευματικού λ. θα γνωρίσουμε όταν δαπανούμε τις ώρες που δεν μιλάμε σε σιωπή χωρίς μέριμνες και στη θερμή μνήμη του Θ. (Διάδ.288)... Μια καλή λέξη έβαλε τον ακάθαρτο ληστή, τον έκανε καθάρο κι άγιο και μια λέξη ανάρμοστη του Μωυσή του έφραξε τη γη της επαγγελίας..Είναι καλύτερο να πέσεις από ψηλά στο έδαφος, παρά από γλώσσα (Καρπ.349) Εκείνος, που εφευρίσκει και λέει ευσεβείς λόγους χωρίς έργα πλουτίζει από αδικία κι οι κόποι του, μπαίνουν, κατά τη Γραφή σε ξένα σπίτια (Μάρκ.142)..Κάθε λόγος του Θ. ούτε πολλά λόγια απαιτεί, ούτε πολυλογία είναι, αλλά είναι ένας κι αποτελείται από διαφορετικά θεωρήματα..Ωστε εκείνος, που ομιλεί για χάρη της αλήθειας, ακόμη κι αν τα πει όλα ώστε να μην παραλείψει τίποτε, ένα λόγο Θ. θα πεί.. Όπως ο λόγος που πηγάζει φυσικά από το νου είναι αγγελιαφόρος των κρυμμένων κινήσεων του νου, έτσι κι ο Λόγος του Θ. επειδή γνωρίζει την ουσία του πατέρα, αποκαλύπτει τον Πατέρα όντας κατά φύση Λ. της μεγάλης βουλής, του κρυμμένου στη σιωπή κι αγνώστου μυστηρίου της θείας Οικονομίας..Αν σταυρώθηκε για μας ο Λ. ως αδύνατος ά. κι αναστήθηκε με την δύναμη του Θ., αυτό σημαίνει πνευματικώς ότι πάντα το κάνει και πάσχει για χάρη μας, γιατί γίνεται τα πάντα για να σώσει τους πάντες..Σταυρώνεται για κείνους (Α Κορ.2:2) που πρωτομπαίνουν πρακτικά στην ευσέβεια, καρφώνοντας τις εμπαιθείς ενέργειες με τον φόβο του Θ.. Ανασταίνεται και αναλαμβάνεται για κείνους που ξεντύθηκαν τον παλιό ά (Β Θαλ. 22-27).. Όπως τον Σαούλ που τον έπνιγε πονηρό πνεύμα, τον καταπράυνε ο Δαβίδ, ψάλλοντας με την κιθάρα του, έτσι και κάθε λόγος πνευματικός που γλυκαίνεται με θεωρίες της γνώσεως γαληνεύει το νου που επηρεάζεται από τους δ. και τον ελευθερώνει από την πονηρή συνείδηση, που τον πνίγει. Σαούλ είναι η σωματική λατρεία ή ο φυσικός νόμος, που λυπήθηκε τον Αγάγ δηλ. το σώμα, που τον σκοτώνει ο Σαμουήλ, η υπακοή του Θ. (Β Θαλ. 50-55)..Ο Λόγος του Θ. είναι άχυρο που τρέφει το παθητικό της ψυχής, στους υψωμένους είναι άρτος, που τρέφει το νοερό της ψυχής. Δροσιά γιατί σβήνει την πύρωση των παθών, νερό σε εκείνους που ψήνονται από το φαρμάκι της κακίας μεταδίδοντας ζωτική δύναμη και πηγή ως χορηγός της σοφίας, ποταμός σε εκείνους που χύνουν σαν ποτάμι την ευσεβή και ορθή και σωτήρια διδασκαλία, που ποτίζει άφθονα α. και κτήνη και θηρία και φυτά. Είναι οδός για κείνους που τρέχουν σωστά μήτε κλίνοντας δεξιά προς την κενοδοξία μήτε αριστερά στη ροπή των παθών. Θύρα γιατί εισάγει στη θεία γνώση κείνους που πέρασαν με επιτυχία το δρόμο των αρετών. Δρόμος ως οδός, κλειδί γιατί ανοίγει κι ανοίγεται, θύρα γιατί εισάγει, και βασιλεία γιατί κληρονομείται (Β Θαλ.66-70).. Ο Λ. του Θ. είναι λυχνάρι, φωτίζοντας τους κατά φύσιν λογισμούς και φως γιατί κατακαίει τους παρά φύσιν, και διαλύοντας το σκοτάδι της ζωής των αισθήσεων και τιμωρώντας με το κάψιμο της κρίσεως εκείνους που είναι θεληματικά προσηλωμένοι στη σκοτεινή αυτή νύχτα (Δ Θαλ.39) Αργός λόγος δεν είναι μόνον ο ανωφελής λ. αλλά κι εκείνος που λέγεται από μας πριν την πράξη και την έμπρακτη γνώση..Ποιός από τους α. κι αν ακόμη θαυμάζεται για την σοφία και την γνώση του τολμά να καθίσει με τους κριτές ως κριτής και να νομοθετήσει για άλλους. Κανείς δεν τολμά να καταφρονήσει τον επίγειο βασιλιά και σύ

καταφρονείς τον επουράνιο και τολμάς να χρησιμοποιείς τα αποστολικά αξιώματα χωρίς την συναίνεση εκείνου. (Συμ.Ηθ.Α, 225) ..όπως η ακτίνα του φωτός σχίζει το σκοτάδι του σπιτιού σαν βέλος, έτσι και ο θεόπνευστος λόγος πνευματικού και οσίου ανδρός γίνεται δίστομη μάχαιρα στην καρδιά του σαρκικού ά. δημιουργώντας της πόνο και διεγείροντάς την σε αντιλογία και μίσος εξαιτίας της αγνωσίας και απιστίας..όσοι κάθονται στο σκοτάδι των παθών σαν τον τυφλό θεωρούν ανόητο εκείνον που έχει νου Χ...οι ά. αυτοί στρεβλώνουν την Γραφή σύμφωνα με τις επιθυμίες τους και διαφθείρουν τους εαυτούς τους μέσα στα πάθη τους..όποιοι είναι τυφλός πώς θα αναγνώσει τα γράμματα μές στο φως; (Κατηχ.ΙΕ, 135-7) Βγαίνοντας από την Εκκλησία μην ονειροπολείτε μάτια για να μην έλθει ο δ. και βρίσκοντάς σας απασχολημένους όπως η κορώνη αρπάζει τον κόκκο του σταριού προτού καλυφθεί από το κώμα,, αρπάζει κι αυτός από την καρδιά σας την μνήμη των λόγων της κατήκησης και μείνετε άδειοι από την διδασκαλία (Κατηχ.Λ, 415).. αν θές να γνωρίσεις τις προθέσεις της καρδιάς πλησίασε το στόμα σου, κι από αυτό θα πληροφορηθείς για ποιά πράγματα φροντίζει κι ενδιαφέρεται, για τα γήινα ή τα επουράνια ..διότι από το αποταμίευμα της καρδιάς προσφέρει το στόμα φαγητά σε κείνους που το πλησιάζουν (Εφραίμ Α, 133) αργός μένει ο λ. όταν πιστεύει κανείς στον Χ. χωρίς να κάνει εκείνο, που πρόσταξε ο Χ. ή όταν κάποιος εξομολογείται τις αμαρτίες του αλλά δεν διορθώνεται, όταν λέει ότι μετανοεί αλλά πάλι αμαρτάνει..κι εκείνος που κατασκεύασε ένα ψέμα υπηρετεί την αργολογία (Εφραίμ Α, 352-3)...όπως ο ληστής έγινε πολίτης του παραδείσου με τον ένα λόγο της ομολογίας του, έτσι με ένα λόγο βλασφημίας οδηγείται κανείς στην απώλεια και γίνεται ένοχος στην γέενα. έγινε η Μαριάμ λεπρή κι άσπρισε σαν το χιόνι, για να τιμωρηθεί για ένα λόγο, που είπε. κι αν η Μαριάμ τιμωρήθηκε για την φλυαρία της, πόσο μεγάλο άραγε θα είναι το είδος της τιμωρίας γι'αυτούς που αφήφιστα μεταχειρίζονται τη βλασφημία..ή έλεγξε κάποιον δίκαια ή μην κακολογήσεις κρυφά. ή επιτίμησε κάποιον με παρηγοσία ή μην τον κακολογείς κρυφά. διότι εκμηδενίζεται η δικαιοσύνη όταν η δολιότητα είναι αναμεμιγμένη με αυτήν, όπως η αγιότητα με την ακαθαρσία..το κάλλος της αλήθειας είναι άσκημο, όταν είναι απλωμένο πάνω στην φαυλότητα κι η τροφή φονιάς αν έχει κρυμμένο δηλητήριο..με την Μαριάμ απεικονίζεται η ουσία της αλήθειας. έγινε το σώμα της λεπρό φανερά, επειδή αμαρτίωσε κρυφά με όλη της την ψ. .. με την αποκρουστική λέπρα διδάχθηκε πόσο μεγάλο κακό είναι η κακολογία, και το σώμα που φαίνεται γίνεται καθρέφτης της ψ. που είναι μέσα μας και δεν φαίνεται καθόλου..με την φθορά της σάρκας διδάχθηκε πώς φθείρεται η καρδιά, που αγαπά την κακολογία και με τον εξωτερικό ά. γνώρισε τον εσωτερικό της ά..παρामορφώνεται το σώμα του α. με τα διάφορα πάθη. γίνονται στο σώμα του τα μέλη εχθρικά μεταξύ τους διότι γίνεται ο ίδιος εχθρός με τους φίλους του..παρόλο που ο Μωυσής έκανε πολλά σημεία και τέρατα, επειδή αμαρτίωσε για λίγο η γλώσσα του στερήθηκε τη γη της επαγγελίας. η μεγάλη και φοβερή θάλασσα δεν μπόρεσε να εμποδίσει το δρόμο μπροστά του, κι ένας μικρός λόγος, που βγήκε άδικα από το στόμα του έγινε γι'αυτόν τείχος που να μην το ξεπεράσει. αν από τον Μωυσή, που έγινε θεός, ένας λόγος στέρησε τη γη της επαγγελίας πόσο περισσότερο θα στερήσει από μας τη βασιλεία του Θ. η δική μας κοφτερή και φλύαρη γλώσσα;..η γη τότε άφησε τους ασεβείς και ακάθαρτους και κατάπιε τους φλύαρους. η θάλασσα τους Αιγυπτίους κι η γη τους φιλόνοικους..σε συμβουλεύει κάτι ο πανούργος και συ στρέφεις τα αυτιά σου σε αυτόν και δέχεται η αγκαλιά της ακοής σου τον θάνατο που βγάζει με το στόμα του και πήρες το πικρό προζύμι του ψεύδους και το ζύμωσες μέσα σου..διότι μπορεί να καταστρέψει ο πονηρός αυτόν, που σιωπά διαμέσου εκείνου που ομιλεί κι αυτόν που είναι αδύνατο να τον φονέψει με το στόμα τον σφάζει με την ακοή και τον αθώο στις πράξεις με τους λογισμούς. γι'αυτό παρόλο που οι δ. έλεγαν την αλήθεια δεν ανέχθηκε ο Σωτήρας να μιλήσουν ..διότι ευδόκησε ο Θ. να κηρυχθεί το κήρυγμα της αλήθειας από τους αληθινούς κήρυκες..αν οι άγιοι απέφευγαν τα εγκώμια του διαβόλου σαν πολύ μεγάλη βλάβη, ποιος θα αγαπήσει την κακολογία;.. από την ίδια βροχή ποτίζονται ωφέλιμα και βλαβερά και ωφέλιμα χόρτα και το φίδι την γλυκειά τροφή την μεταβάλλει αμέσως σε δηλητήριο..ο Ισκαριώτης με το γλυκό φίλημα και την ειρηνική γλώσσα ετοίμασε την προδοσία του καρδιογνώστη Θ.. παρέδωσε ο Σωτήρας τον εαυτό του σε θάνατο, αλλά όχι την ακοή του στο λόγο του απατεώνα.

άνοιξε το στόμα και γεύθηκε τη χολή με όξος αλλά τα αυτιά του δεν δέχθηκαν τον λόγο του βρωμερού διαβόλου..πρόσφερε το στόμα του για το φιλήσει ο προδότης αλλά δεν έδωσε απάντηση στον απατεώνα..αν το στόμα σου είναι αθώο από την πορνεία πρόσεξε το στόμα σου από την κατάκριση.. αν η είσοδος του βέλους μέσα από τις οπές του θώρακα προξενεί τον θάνατο στο γενναίο μαχητή πόσο περισσότερο θανατώνει αυτό που μπαίνει από την ανοιχτή θύρα των αυτιών..μην καταφρονήσεις την κατάκριση..διδάξου από το κηνύγι των θηραμάτων και μην καταφρονείς το πολύ μικρό, γιατί το μεγάλο πουλί θηρύεται από ένα μικρό νύχι κι ο απόστολος του Θ. όρισε την ίδια καταδίκη για τους φονείς τους λαιμορούς και τους άσωτους και τους μοιχούς..ο Χαναάν καταδικάστηκε (Εφραίμ Β, 368-369).. ο λόγος του Θ. δεν είναι πολυλογία αλλά κι αν πούμε οι ά. πολλά τότε ένα λόγο του δεν ολοκληρώσαμε. για παράδειγμα 'να αγαπάς Κ. και Θ. σου με όλη..' πόσα άραγε δεν είπαν και δεν έγραψαν οι Πατέρες κι ακόμη λένε και γράφουν και δεν ολοκλήρωσαν το ένα αυτό ρητό; (Πέτρος, 154) να μην διδάσκουμε αυταρχικά αλλά όπως λέγανε οι πατέρες, χωρίς ερώτηση δεν πρέπει να μιλά κανείς με σκοπό να ωφελήσει για να γίνεται το καλό με την συγκατάθεσή τους, όπως λένε οι απόστολοι 'μην ενεργείτε ως εξουσιαστές του ποιμνίου, αλλά γίνεστε υπόδειγμα γι'αυτό' ..κι 'ο γεωργός πρέπει πρώτα να τρώει τους καρπούς' δηλ. να κάνει πρώτος εκείνα που μέλλει να διδάξει..το Γεροντικό λέει ότι οι Πατέρες θεωρούσαν αργολογία αν χωρίς ερωτηθούν έλεγαν κάτι για σωτηρία ψ..γιατί το να μιλάμε χωρίς να ερωτηθούμε σημαίνει πως νομίζουμε πως έχουμε περισσότερη γνώση από τους άλλους κι όσο περισσότερο είμαστε αμαρτωλοί τόσο νομίζουμε ότι έχουμε ελευθερία (Πέτρος 163).. όσοι λένε πνευματικά λ. χωρίς να τα γευθούν τους παρομοιάζω με ά. που το καταμεσήμερο σε τόπο έρημο κι άνυδρο, από την πολλή δίψα φαντάζεται πηγή με κρύο νερό ή εκείνον που δεν έχει γευθεί μέλι και προσπαθεί στους άλλους να εννοήσουν τί είδους είναι η γλυκυτιτά του..αν τους δώσει ο Θ. να λάβουν μικρή αίσθηση για κάτι από όσα λένε θα εννοήσουν ότι δεν ήταν τα πράγματα όπως τα έλεγαν (Μακάριος, 282) εκείνοι που έχουν αυτόν τον θεϊκό πλούτο μέσα τους μεταδίδουν στο συνομιλητή τους λόγια πνευματικά από τον εσωτερικό τους θησαυρό..οι άλλοι ανθολογούν από την μία και την άλλη γραφή ή λόγια άλλων πνευματικών *σαν γονείς ξένων παιδιών* και μοιάζουν με φτωχούς γιατί κάθε λόγος τους σαν να γύρισε σε κείνον από όπου τον πήραν..πρώτα πρέπει να ζητούμε από τον Κ. να βάλει μέσα μας τον αληθινό πλούτο και τότε είναι εύκολο να μεταδίδουμε στους άλλους λόγους πνευματικούς και θεία μυστήρια..εκείνοι που αξιώθηκαν να γίνουν παιδιά του Θ. διευθύνονται από ποικίλους τρόπους του Π. (Μακάρ.286-7)..αφού δεχθούμε από την δικιά τους σοφία την πέννα και την βυθίσουμε στο νοτιό μελάνι, που είναι η σκυθρωπή και συγχρόνως χαρωπή ταπεινοφροσύνη, ας την σύρουμε πάνω στις λείες και λευκές καρδιές τους σαν σε χαρτί, μάλλον δε σαν σε πλάκες πνευματικές και αναγράφοντας τα θεία λόγια ας πούμε ότι ο Θ. είναι για όσους θέλουν η ζωή κι η σωτηρία τους, όλων πιστών κι απίστων..κάτι παρόμοιο με την ακτινοβολία του φωτός, με την θέα του ήλιου και με την εναλλαγή των εποχών (Κλίμαξ 32) η πολυλογία είναι η καθέδρα της κενοδοξίας. καθισμένη πάνω της προβάλλει και διαφημίζει τον εαυτό της. η πολυλογία είναι σημάδι αγνωσίας, θύρα της καταλαλιάς, οδηγός στα ευτράπελα, πρόσενος ψευδολογίας, σκορπισμός κενοδοξίας, πρόσενος ακηδίας, πρόδρομος ύπνου, διασκορπισμός συννοίας, αφανισμός της φυλακής του νου, απόψυξη πνευματικής θερμότητας, αμαύρωση της προσευχής..όποιος γνώρισε τα πταισίματά του καλιναγώνησε τη γλώσσα του..ο φίλος του Θ. προσεγγίζει τον Θ. και συνομιλώντας μυστικά μαζί Του φωτίζεται από Αυτόν. η σιωπή του Θ. δημιουργήσε στον Πιλάτο σεβασμό. κι η ηρεμία κι η σιωπή ενός ταπεινού άντρα καταργεί την κενόδοξη καυχσιολογία ενός άλλου. ο Πέτρος επειδή μίλησε, έκλαψε πικρά..δεν θέλω να χρησιμοποιήσω την πολυλογία για να μιλήσω για την σιωπή..η πολυλογία γεννιέται από κακή συνανστροφή και κακή συνήθεια ή από κενοδοξία ή από τη γαστριμαργία. αυτός που φροντίζει την ώρα του θανάτου λιγότεψε τα λόγια Του..κείνος που δοκίμασε την οσμή του υψίστου και θείου πυρός αποφεύγει την συνάντηση των ά. όπως η μέλισσα τον καπνό..από την πολυλογία γεννιέται το φέμα, όπως από το σίδηρο η φωτιά. (Κλίμαξ 186).. ίσως διδάσκοντας να ντραπούν από τα ίδια τους τα λόγια και αρχίσουν και αυτοί να διορθώνονται όπως κάποιοι καταλασπωμένοι, συνιστούσαν σε αυτούς να μην ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο για να σωθούν..γι'αυτό κι ο

παντοδύναμος Θ. τους απάλλαξε από την λάσπη. εαν όμως οι εμπαιθείς ρίχνονται με την θέλησή τους στις ηδονές, ας διδάσκουν με την σιωπή τους 'ων ήρξατο ο Ιησούς ποιείν τε και διδάσκειν' (Κλίμαξ, 306-7)..ας προσπαθήσουμε να μάθουμε τα θεία με ιδρώτες μάλλον παρά με ξηρά λόγια. διότι την ώρα του θανάτου θα χρειασθεί να δείξουμε όχι λόγια αλλά έργα (κλίμαξ, 314)..μην γίνεσαι αυστηρός κριτής εκείνων που αναπτύσσουν θαυμάσιες διδασκαλίες όντας οκνηροί στην πρακτική..την έλλειψή τους στα έργα αναπληρώνει η ωφέλεια που προξενεί ο λόγος τους (Κλίμαξ 345)

ΛΥΠΗ: Όπως ο σκούρος τρώγει το ρούχο, έτσι κι η λύπη την ψυχή του α. Πείθει τον ά. να αποφεύγει κάθε καλή συναστροφή και γεμίζει την ψυχή με πλήξη και μελαγχολία και να αποφεύγει τους α. γιατί γίνονται αίτιοι ταραχής..Και δεν επιτρέπει στην ψυχή να εννοήσει, ότι όχι απέξω αλλά μέσα της είναι η αρρώστια, που φανερώνεται όταν έρθουν οι πειρασμοί. Γιατί δεν μπορεί να βλαφτεί ο ά. από άλλον, αν δεν έχει μέσα του αποθηκευμένες τις αφορμές των παθών. Γι'αυτό ο Δημιουργός και Γιατρός δεν παραγγέλει να αποφεύγουμε τις συναναστροφές των α., αλλά να κόβουμε τις αιτίες μέσα μας και να γνωρίζουμε ότι η υγεία της ψυχής δεν επιτυγχάνεται με τον χωρισμό από τους ανθρώπους αλλά με την διαμονή και με την εξάσκηση με τους ενάρετους α...Όταν βγούν τα πάθη όχι μόνον με τους ανθρώπους, αλλά και με τα θηρία μπορούμε να ζήσουμε (Ιωβ 5:23)..Το πνεύμα της λ. δεν επέτρεψε στους Κάιν και Ιούδα να μετανοήσουν. μια μόνο λύπη να έχουμε την μετάνοια για τις αμαρτίες μας ενωμένη με την αγαθή ελπίδα 'η κατά Θ. λύπη προξενεί μετάνοια που οδηγεί σε οριστική σωτηρία'..Η κατά Θ. λύπη είναι ανάμεικτη με χαρά και γίνονται οι καρποί του Π. φανεροί στον ά. Από την αντίθετη λ. είναι φανεροί οι καρποί του πονηρού Π...Όλοι οι δαίμονες διδάσκουν φιληδονία και μόνον ο δαίμονας της λύπης, διαφθείρει τους λ. κόβοντας κάθε ηδονή της ψυχής και ξεραίνοντάς την με λύπη. Κι όταν τον πολεμά μέτρια, κάνει τον αναχωρητή δόκιμο κι άξιο, γιατί τον πείθει να μην πλησιάζει κανένα πράγμα του κόσμου και να αποφεύγει κάθε ηδονή ενώ όταν επιμένει γεννά λ. αυτοκτονίας (Ιωβ.30:24) Σύμβολο αυτού του δαίμονα είναι η οχιά, της οποίας το δηλητήριο, όταν δίνεται με μέτρο γίνεται αντίδοτο στα δηλητήρια των άλλων θηρίων, όταν όμως δίνεται πολύ φονεύει και το ίδιο το ζώο (Β Κορ.2:7) (Ευάγγρ.80). Η λ. 2 ειδών: της αισθήσεως που δημιουργείται κατά την στέρση των φυσικών ηδονών και νου, από την στέρση των αγαθών της ψ. όπως και πειρασμοί θεληματικοί (πατέρες της σωματικής ηδονής και γεννήτορες της ψυχικής λύπης) κι οι απροαίρετοι (πατέρες της ψυχικής ηδονής και γεννήτορες της σωματικής λύπης της αισθήσεως)..Μη εισενέγκεις σε ηδονικό πειρασμό, ενώ ο Ιάκωβος μιλεί για χαρά από τους αθέλητους πειρασμούς. Η ψυχική λ. 2 ειδών, για τα δικά μας και τα ξένα αμαρτήματα. Αιτία λ. σαφώς η ηδονή της αισθήσεως είτε αυτού, που λυπάται, είτε εκείνων για τους οποίους λυπάται (Ε Θαλ.90-97)..όποιος μίσησε τον κόσμο γλύτωσε από την λύπη..πώς να μην λυπηθεί όταν στερηθεί εκείνο που αγαπά; ..κανείς δεν θα μπει στεφανωμένος στον ουράνιο νυμφώνα αν δεν έχει κάνει τις τρεις αποταγές των πραγμάτων-ανθρώπων και γονέων του, του ιδίου θελήματος και αυτή της κενοδοξίας που επακολουθεί την υπακοή (Κλίμαξ, 49)

ΛΥΣΗ: Όταν θές να βρεις λύση σε πρόβλημα περίπλοκο, ψάξε γι'αυτό τί αρέσει στον Θ., και θα βρεις τη λύση του ωφέλιμη. Σε αυτά που ευαρεστείται ο Θ. σε αυτά υπηρετεί κι όλη η κτίση. Σε αυτά που αποστρέφεται και η κτίση αντιστέκεται..Αν δεν αποτύχανε ο Πέτρος στο νυχτερινό ψάρεμα, δεν θα πετύχαινε στο ψάρεμα της μέρας. Κι αν δεν πάθαινε τύφλωση στα μάτια δεν θα ανέβλεπε στο νου. Κι αν ο Στέφανος δεν δεχόταν συκοφαντία ως βλάσφημος, δεν θα άνοιγαν οι ουρανοί για να δει τον Θ. (Μάρκ.159)

ΜΑΡΤΥΡΑΣ: Γίνε ως νεκρός κατά την ζωή και θα ζήσεις μετά θάνατο. Προτίμησε να πεθάνεις στους αγώνες κι όχι να ζείς αμελώς, διότι δεν είναι μάρτυρες μόνοι εκείνοι, που δέχτηκαν το θάνατο για την πίστη του Χ. αλλά και όσοι πεθαίνουν για την διατήρηση των εντολών του (Ισαάκ, 227)

ΜΑΧΗ Άλλο πράγμα είναι η αιχμαλωσία κι άλλο η πλάνη. Το πρώτο σημαίνει βίαιη απαγωγή, το άλλο αγώνα με ίσες δυνάμεις. Γι' αυτό λέει ο απόστ. ότι ο δ. επιτίθεται με πυρωμένα βέλη κατά των χριστοφόρων ψυχών. Γιατί εκείνος που δεν έχει στα χέρια του τον αντίπαλό του, χρησιμοποιεί βέλη για να μπορέσει να χτυπήσει από μακριά..την υγρότητα του σώματος στις ηδονές (Ρωμ.8:1-2). .. Όταν αρχίσει να προχωρεί ο ά. με την τήρηση των εντολών να προχωρεί κι επικαλείται ακατάπαυστα τον Κ.Ι., τότε η φωτιά της θείας χάρης απλώνεται στα εξωτερικά αισθητήρια της καρδιάς και κατακαίει τα ζιζάνια της ανθρώπινης γης με πληροφορία καρδιάς. Έτσι οι δαιμονικές σκέψεις φτάνουν από μακριά σε αυτόν τον τόπο και προσβάλλουν αδύνατα το εμπάθές της ψυχής. Όταν ο αγωνιστής ά. ντυθεί όλες τις αρετές και μάλιστα την τέλεια ακτημοσύνη, τότε η χάρη με μια βαθύτερη αίσθηση καταφωτίζει ολόκληρη την ύπαρξή του και τον θερμαίνει στην αγάπη του Θ.. Και τότε τα δαιμονικά βέλη σβήνουν μακρύτερα από το σώμα γιατί η αύρα του αγ.Πνεύματος κινεί στην καρδιά τους ανέμους της ειρήνης και σβήνει τα βέλη του πυρφόρου δαίμονα ενώ αυτά είναι ακόμη στον αέρα. Πλήν και αυτόν τον αφήνει κάποτε ο Θ. για να μην είναι εντελώς δεμένο το αυτεξούσιό μας με τα δεσμά της χάρης, με σκοπό όχι μόνον να νικηθεί η αμαρτία με αγώνα, αλλά και γιατί πρέπει να προοδεύει ο ά. στην πνευματική πείρα...ώστε ο ά. να ζητά με κάθε φόβο και πολλή ταπεινώση την βοήθεια του Θ. καθώς γνωρίζει λίγο-λίγο την κακία του εχθρού. Έτσι κι η μάνα όταν δυστροπεί κατά τον θηλασμό, το απωθεί λίγο για να φοβηθεί κι έτσι με μεγάλο φόβο και δάκρυα να επιστρέψει στην μητρική αγκαλιά..Η χάρη του Θ. μας γαλουχεί με μικρές παραχωρήσεις και πολλές ενθαρύνσεις, ώστε με την αγαθότητά της να γίνουμε τέλειοι άντρες με πλήρη πνευματική ωριμότητα. Το χειμώνα, όταν σταθεί κανείς στο ύπαιθρο ζεσταίνεται το μπροστινό μέρος του σώματός του, όχι όμως και το πίσω. Έτσι κι εκείνοι που αρχίζουν να δέχονται την ενέργεια του Π. θερμαίνονται λίγο στην καρδιά από την θεία χάρη κι ο νους του καρποφορεί ορισμένα νοήματα, φανερά όμως της καρδιάς μένουν με το σαρκικό φρόνημα. Μερικοί όμως νόμισαν ότι υπάρχουν 2 υποστάσεις του νου, που αντιμάχονται μεταξύ τους. Με την παρακοή του Αδάμ σχίστηκε η μνήμη του Θ. στα δύο (Διάδ.314)..Αφού παχύνει το νου, σαν με πυκνό σύννεφο, κάνει την σάρκα να αισθάνεται ένα ανέκφραστο βάρος και τον έμφυτο λ. που είναι απλός κι άδολος, όπως των βραφών τον κάνει πανούργο και τατραπέρατο σε κάθε αμαρτία, αφού τον δηλητηριάσει με την αβεβαιότητα (Καρπ.333)..Τα χτυπήματα του δ. πολλές φορές τα εννοούμε και τα βλέπουμε. Τα βάσανα και τους πόνους, που υποφέρει ο εχθρός μας επειδή κατορθώνουμε κάποιες αρετές ή έχουμε υπομονή και καρτερία στις θλιβερές περιστάσεις ή προσευχόμαστε δεν τα βλέπουμε με θεία οικονομία, για να μην αποχαυνωθούμε (Καρπ.347).. Όπως η αστραπή στρέφεται στο στερέωμα, όταν πρόκειται να πέσει βροχή, έτσι και το όνομα του Ι. στην καρδιά μας..Έτσι θα διευθύνουμε με τάξη και στρατηγική το νοητό πόλεμο. Πρώτα προσοχή, κατόπιν επίθεση στον εχθρικό λογισμό με λόγια κατάρας, τρίτον προσευχή εναντίον του συγκεντρώνοντας την καρδιά για να πέσει αμέσως η δαιμονική φανταστική εικόνα, ώστε να μην ακολουθήσει ο νους την φαντασία, σαν νήπιο από ψευτοθησιογ. Όπως δεν είναι δυνατόν να μπει κανείς στον πόλεμο με γυμνό, άοπλο σώμα ή να κολυμπήσει με ρούχα στο πέλαγος, έτσι είναι αδύνατον χωρίς ταπεινώση και συνεχή δέηση στον Κ. να μάθει κανείς το νοητό και κρυφό πόλεμο και να χτυπά με τέχνη το νοητό εχθρό (Ησυχ.196-7) το σεβάσμιο ξίφος, το όνομα του Ι.Χ. όταν στρέφεται πολύ συχνά μέσα στην καρδιά και γνωρίζει ένα τρόπο ζωής (νήψη κι ευχή), μόνο αυτό ξέρει να κατακόβει τους πονηρούς δ. και να τους καίει και να τους κάνει άφαντους, σαν το καλάμι, που τρώει την φωτιά (Ησυχ.206)..Λένε ότι για 5 αιτίες παραχωρεί ο Κ. να πολεμούμαστε από τους δ. Πρώτον για να αποκτήσουμε κατά την διάρκεια της μ. την διάκριση αρετής και κακίας. Δεύτερον για να αποκτήσουμε την αρετή με πόλεμο και κόπο κι έτσι να την έχουμε βέβαιη και σταθερή. Τρίτον προοδεύοντας στην αρετή να μην υψηλοφρονούμε αλλά να ταπεινοφρονούμε. Τέταρτον αφού γνωρίσουμε με τα παθήματά μας την κακία, να την μισήσουμε τελείως. Πέμπτον κι ανώτερο αφού αποκτήσουμε την απάθεια, να μην ξεχνάμε ούτε την δική μας αδυναμία ούτε την δύναμη Εκείνου που μας βοήθησε..Οι δ. μας πολεμούν ή με τα πράγματα είτε με τα εμπάθη νοήματα αυτών των πραγμάτων. Με τα πράγματα εκείνους που κινούνται μέσα σε αυτά ενώ με τα νοήματα εκείνους που έχουν χωριστεί από αυτά. Όσο

ευκολότερο είναι να αμαρτάνουμε με την διάνοια από την πράξη τόσο βαρύτερος είναι ο πόλεμος που γίνεται με τα νοήματα από αυτόν με τα πράγματα... την εσφαλμένη χρήση των νοημάτων την ακολουθεί η άπρηπη χρήση των πραγμάτων. (Μάξ.Β, 67-68) Ο νους του θεοφιλούς ά. δεν πολεμά εναντίον των πραγμάτων αλλά των παθών, που συνδέονται με τα νοήματα των πραγμάτων π.χ. όχι εναντίον της γυναίκας ή εναντίον αυτού που τον λύπησε αλλά εναντίον των φαντασιών τους. όλος ο πόλεμος του μοναχού με τους δ. είναι να χωρίσει τα νοήματα από τα πάθη. Διαφορετικά δεν μπορεί να βλέπει τα πράγματα με απάθεια. Άλλο είναι το πράγμα (άνδρας, γυναίκα) άλλο το νόημα (η απαθής θύμησή τους) κι άλλο το πάθος (φιλία παράλογη ήμισος ασυλλόγιστο)..Αν χωρίσουμε το πάθος από το νόημα με την πνευματική αγάπη και την εγκράτεια θα απομείνει ο λ. απαθής(Μάξ.Γ,40-3).. Η κακοπάθεια των αγίων είναι αγώνας μεταξύ φθόνου και αρετής. Ο φθόνος αγωνίζεται να ευοδωθεί η κακία με το να κάνει κακό στους εναρέτους, ενώ η αρετή αγωνίζεται να κρατήσει τους αγαθούς, ακόμη κι αν δέχονται αλλεπάλληλες συμφορές..Έπαθλο της νίκης η απάθεια της ψυχής..Γιατί η κακοπάθεια του σώματος είναι η ευρωστία της ψυχής(Γ Θαλ.16-26) Οι πόλεις που χτίστηκαν με τους πλίνθους στην Αίγυπτο είναι η φιληδονία, φιλοδοξία, κι η φιλαργυρία.. Ή νίκη όσων θέλουν ν'αποκτήσουν αρετές είναι να μην μικροψυχήσουν όταν πέσουν, αλλά πάλι ν'αγωνιστούν (Ιερ.8:4, 3:22) (Δωρ.ιγ)... οι άγιοι όταν τους πολεμά ο διάβολος, τον πολεμούν κι εκείνοι, κι όταν φλέγονται από την σαρκική επιθυμία εγκρατεύονται κι όταν θλίβονται, κάνουν υπομονή.. απεναντίας οι αμελείς πολεμούνται όχι επειδή φρονούν ενάντια στον τύρρανο, αλλά για να ξεπληρώσουν τους συνηθισμένους φόρους και για να μην αρνιούνται τις υπηρεσίες των κακών επιθυμιών. γιατί το πάθος στο οποίο έχει νικηθεί κανείς, έχει υποδουλωθεί.. όσοι λυπούνται για την αιχμαλωσία βιάζονται να φύγουν από τον παράνομο τρόπο ζωής, ενώ όσοι είναι κυριευμένοι από τα πάθη, μάχονται για τους βαρβάρους και γίνονται κατάσκοποί τους.. με τα δάκρυα η κάμινος θα μεταβληθεί σε δροσιά και ο Τύρρανος που αυτοί φοβόνταν θα τρέμει ο ίδιος τη σκιά τους χάρη στη βοήθεια που θα τους δοθεί από τον ουρανό..το ψάρι αν πιασθεί στο νερό στο δίχτυ και πηδήσει έξω σώζεται, στην ξηρά όμως αδύνατον..όσο βρισκόμαστε σε αυτή τη ζωή έχουμε την δύναμη από τον Θ. να σπάσουμε μόνοι τα δεσμά των θελημάτων του εχθρού και να πετάξουμε από πάνω μας το φορτίο των αμαρτιών με την μετάνοια και να σωθούμε στη βασιλεία των ουρανών..αν όμως μας προφθάσει το φοβερό εκείνο πρόσταγμα και βάλουν το σώμα στον τάφο, όπως το ψάρι στο αγγείο δεν έχει πια δύναμη να βοηθήσει τον εαυτό του..μεγάλο ναυάγιο το έργο της αμαρτίας (Εφραίμ Β, 97).. έχεις όπλα για να αντιμετωπίσεις το αντίθετο..αν ρίξει ο εχθρός τα πυρωμένα βέλη του έχουμε την ανίκητη ασπίδα την προσευχή, αν κινήσει τον πόλεμο των ηδονών, ας κάνουμε σύμμαχο την αγάπη της ψ.(Εφραίμ Β, 383-4).. στον πνευματικό αγώνα η νίκη εναντίον του εχθρού γίνεται διαμέσου των παθημάτων και του θανάτου. γι'αυτό τις θλίψεις και τους πειρασμούς να μην τους θεωρείτε βασανιστικούς αλλά ωφέλιμους..νομίζουμε τις θλίψεις βαριές γιατί δεν έχουμε διαρκώς μπροστά μας τον θάνατο του Κ. κι ο νους μας δεν ποθεί να αναφέρεται διαρκώς σε αυτόν τον θάνατο (Εφραίμ Β, 400-1) *ή τους πειρασμούς θα υπομένουμε, που είναι πρόσκαιροι ή την κόλαση που είναι αιώνια.* τους δικαίους κανείς από τους δύο κινδύνους δεν τους αγγίζει γιατί αγαπούν με χαρά εκείνα που μας φαίνονται δύσκολα κι αγκαλιάζουν τους πειρασμούς σαν να βρήκαν ευκαιρία αιωνίου κέρδους και μένουν απλήγωτοι από αυτούς..όσο ο νικητής πολείται τόσο στεφανώνεται κι από αυτό παίρνει μεγάλη χαρά. όταν ακούσει τη φωνή της σάλπιγγας δεν την φοβάται ως προκήρυξη σφαγής, αλλά προμήνυμα απονομής στεφάνων..τίποτε δεν φέρνει χωρίς κόπο τη νίκη όσο η τόλμη που συνοδεύεται από βέβαιη πίστη και τίποτε άλλο την ήττα όσο η φιλαυτία κι η δειλία που προέρχεται από την απιστία (Πέτρος, 156-7).. στο νοητό πόλεμο είναι αδύνατο να βρεί κανείς τόπο χωρίς πόλεμο, ακόμη κι αν γυρίσει όλη την κτίση..στην έρημο θηρία και δαίμονες και λοιπές ταλαιπωρίες και φόβητρα. ανάμεσα στους α., δ. και ά. που προκαλούν πειρασμούς..χωρίς υπομονή δεν μπορεί κανείς να βρεί ανάπαυση... αν αντιμετωπίζουμε 2 κινδύνους, έναν πρόσκαιρο κι έναν αιώνιο, δεν είναι καλό να προτιμήσουμε τον πρόσκαιρο (Σωσάννα); καλό είναι να χαιρείται κανείς με τους πειρασμούς όπως οι άγιοι για την αγάπη του Θ.. αν όμως δεν είμαστε τέτοιοι,

τουλάχιστον ας διαλέξουμε το ελαφρότερο στην παρούσα ανάγκη.. όπως ένας έμπορος του καιρού αυτού δεν μπορεί να βρεί αμέσως το κέρδος, έτσι είναι αδύνατο να βρεί κανείς την γνώση και την ανάπαυση προτού κοπιάσει με έργο και λόγο και αρετές. κι όπως οι έμποροι φοβούνται πάντα την ζημιά έτσι πρέπει να γίνεται και τα πνευματικά μέχρι τελευταίας πνοής. κι όπως οι έμποροι τρέχουν όχι μόνον όταν κερδίσουν, αλλά και μετά την ζημιά και τους κινδύνους έτσι οφείλουν να κάνουν κι οι πνευματικοί αγωνιστές, γνωρίζοντας ότι όποιος δεν εργάζεται δεν τρώει από τους κόπους του γι'αυτό γίνεται φτωχός κι οφειλέτης ίσως πολλών ταλάντων(Πέτρος, 194-5) ..μόχθος πραγματικός κι αφανής πικρία μας περιμένουν και ιδίως τους αμελείς έως ότου κατορθώσουμε τον λαίμαργο νου και φιλομάκελλον κύνα δηλ. το νου μας να τον κάνουμε φίλο της προσοχής και της καθαρότητας..όμως ας έχουμε θάρρος εμείς οι εμπαιθείς κι αδύνατοι και με πίστη αδίστακτη ας παρουσιάσουμε το δεξί μας χέρι κι ας εξομολογηθούμε στον Χ. την ασθένεια και αδυναμία της ψ. μας.. ας γνωρίζουν καλά όσοι αρχίζουν τον σκληρό και πιεστικό αλλά κι ελαφρό ταυτόχρονα αγώνα, ότι ήρθαν για άλμα στην φωτιά (των πειρασμών και των θλίψεων) εφόσον ξεκίνησαν με την διάθεση να κατοικήσει μέσα τους το άυλο θεϊκό πυρ. γι'αυτό ας εξετάζει καλά κανείς τον εαυτό του(Κλίμαξ, 36)..το ότι πολεμούμεθα από τον τόπο της ασκήσεως μας, αποδεικνύει ότι εκεί ευαρεστούμε τον Θ. εφόσον το να μας πολεμεί ο εχθρός σημαίνει βέβαια ότι και μεις τον πολεμούμε.. όλοι όσοι ποθούμε τον φόβο του Κ. ας αγωνισθούμε με όλη μας την δύναμη εναντίον των παθών μας, για να μην αποκτήσουμε μέσα στο γυμναστήριο της αρετής πονηρία και κακία και σκληρότητα και πανουργία και κακεντρέχεια και οργή... όσο είναι ο ά. απλούς πολίτης ή ναύτης ή γεωργός δεν τον πολεμούν και τόσο οι εχθροί του βασιλιά. μόλις τον δουν ότι έλαβε το χρίσμα και την ασπίδα και την μάχαιρα και το ξίφος και το τόξο, και φόρεσε την στρατιωτική στολή, τότε τρίζουν τα δόντια τους εναντίον του και με κάθε τρόπο προσπαθούν να τον φονεύσουν. γι'αυτό ας μην κοιμηθούμε (Κλίμαξ, 107,112)..κάθε μ. των δ. εναντίον μας οφείλεται ή στην αμέλεια ή στην υπερηφάνεια ή στον φθόνο τους. ο πρώτος είναι ελεεινός, ο δεύτερος πανάθλιος και ο τρίτος μακάριος. μετά τον Θ. ας έχουμε γνώμονα ασφαλή την συνείδησή μας. έτσι αντιλαμβανόμενοι από πού φυσά ο άνεμος θα ανοίγουμε προς τα εκεί τα ιστία του πλοίου μας (Κλίμαξ, 304)... οι δ. καταρχήν αγωνίζονται να μην κατορθωθεί το αγαθό. αν αυτό δεν το πετύχουν, αγωνίζονται να μην είναι το αγαθό καθ'όλα θεάρεστο κι αν και σε αυτό σαν κλέφτες αποτύχουν μας μακαρίζουν ότι πολιτευόμεθα όπως θέλει ο Θ. Αντίπαλος του πρώτου πολέμου η συστηματική μέριμνα του θανάτου, του δευτέρου η υποταγή κι η εξουδένωση, του τρίτου η έντονη και συνεχής αυτομεμψία..όλοι όσοι μετά την ανάνηψη της πυρώσεως ή μάλλον πωρώσεως του νου ανένηψαν, μόλις σκέπτονται όσα έλεγαν κι έπρατταν τυφλωμένοι σκέφτονται ντρέπονται και τον ίδιο τους τον εαυτό (Κλίμαξ 304)

ΜΕΤΑΝΟΙΑ: Η σελήνη, που μικραίνει και μεγαλώνει είναι τύπος του α. που άλλοτε πράττει καλά κι άλλοτε αμαρτάνει και κατόπιν με την μετάνοια επανέρχεται στην ενάρετη ζωή. Δεν χάθηκε ο νους του αμαρτωλού, αλλά μόνον το φως. Αποκτά ο ά. την λαμπρότητα με την μετάνοια, όπως η σελήνη με το λιγότεμά της ξαναντύνεται το φως. (Καρπ.329)...Ο Κ. 'ακολούθησέ με' Εσύ που καταδιώκεις με προθυμία τον πολυπόθητο Κ. σου, αν στο δρόμο σκοντάψεις στην πέτρα κάποιου πάθους ή επειδή υπάρχουν πολλά λασπώδη μέρη γλυστρήσεις ακούσια, όσες φορές πέσεις άλλες τόσες σήκω και τρέξε πίσω από τον Κ. σου μέχρι να τον φτάσεις..Θεωρώ μεγάλη τιμή που ονομάστηκα Χ. (Ησ.49:6)..Ένας οδοιπόρος είναι πετυχημένος όταν επιστρέφει από κει που ξεκίνησε. Για τον αγωνιστή αυτό είναι καταστροφή (Ησυχ.202)..Ο γιός του Θ. υπέμεινε σταυρό για μας. Ας έχουμε λοιπόν εμείς οι αμαρτωλοί θάρρος στην μ. διότι εαν μόνο το σχήμα της μ. μετέβαλλε την οργή του Θ. επί του βασιλέως Αχαάβ, πόσο μάλλον θα εξιλεώσει ήδη τον Θ. η αληθινή μας μ.; Κι εαν το σχήμα της ταπεινώσεως επέστρεψε την οργή του Θ. από κείνον, του οποίου δεν αλήθευε η μετάνοια, πόσο μάλλον δεν θα αποστρέψει αυτήν ήδη από μας που με αλήθεια λυπούμεθα για τις αμαρτίες μας; (Ισαάκ, 299) Μ. είναι δεύτερη πνευματική αναγέννηση κι εκείνον τον αρραβώνα, που πήραμε από την πίστη, δεχόμεθα από το χάρισμα της μ. Μ. είναι η θύρα του θείου ελέους που άνοιξε στους ζητούντας αυτήν. Δια της θύρας της μ. μπαίνουμε στο θείο έλεος. Η μ. είναι δεύτερη χάρις και

γεννάται στην καρδιά του α. από την πίστη και τον φόβο. Ο φόβος είναι η πατρική ράβδος του Θ., που μας κυβερνά έως να φθάσουμε στον πνευματικό παράδεισο των καλών απολαύσεων κι όταν φθάσουμε κεί τότε μας αφήνει και στρέφεται πίσω (Ισαάκ, 348) Δεν είναι δυνατόν να περάσει κανείς την μεγάλη θάλασσα των αμαρτιών χωρίς το πλοίο της μετάνοιας μεταξύ μας και του νοερού παραδείσου και να φθάσει κανείς στην αγάπη του Θ.. Μόνο με το πλοίο της μ. μπορούμε να διαβούμε τη βρωμερή θάλασσα, με κωπηλάτες τον θείο φόβο. Η αγάπη είναι το θεικό λιμάνι (Ισαάκ, 350)... Η οδύνη του μετανοούντος είναι 10πλάσιως χειρότερη από την πληγή του Ιώβ. Μετά από αυτά θα τον εγκαταλείψουν οι κατά σάρκα συγγενείς..δακρύνοντας για την απαρνηγόρητη θλίψη του και θα βοήσει μέσα από την ερημιά, την απορία, τη θλίψη και την οδύνη στον Παντοκράτορα Κ...μ. είναι επίγνωση αμαρτίας..ο Θ. όντας φιλόανθρωπος δεν υποφέρει να βλέπει το δημιούργημα των χεριών του σε τέτοια ανάγκη κι αφόρητη οδύνη..θα εκχύσει πάνω του την αγαθότητά του και θα μεταβάλλει σε χαρά τον πόνο του, την πίκρα της καρδιάς του σε γλυκό κρασί και τον ιό του δράκοντα που κατατρώει τα εντόσθιά του θα τον εμέσει..ο Κ. θα του δώσει υγεία και αυτή ανέκφραστη χαρά στην καρδιά, που θα είναι 10πλάσια από την προηγούμενη θλίψη του και θα γνωρίζει ο ά. ότι τα τραύματα του σώματός του δεν θα έρχονται στην καρδιά του κι η εξωτερική θλίψη δεν θα εγγίσει τη χαρά της καρδιάς του.. ξέρει ο ά. εκείνος ότι όσα βρίσκονται στο σώμα και στον κόσμο θα τα φάει ο άδης, ενώ η χαρά που δημιουργήθηκε στην ψ. του από την υγεία με τίποτε από αυτά δεν μπορεί να κρατηθεί γιατί είναι έξω από τον κόσμο..αλλά κατασκευάσθηκε από πόνο και πίκρα ψ. κι από τη συνάντηση με το άγ.Π...και θα είναι σαν το καλοστραγγισμένο κρασί απέναντι στον ήλιο και λαμπρύνεται ..ο φόβος Κ. κι η αίσθηση της δικαίας ανταπόδοσης λειώνει τη σάρκα και συντρίβει τα οστά, όπως ξεζουμίζει και πιέζει σφοδρώς στο πατητήρι ο λίθος, που ανεβοκατεβαίνει με μηχανή..όπως τα σταφύλια καταπατούνται έτσι κι ο φόβος του Θ. κάνει τον ά. να γίνεται καταπάτημα των ά. κι όταν συντρίψει τελείως το υπερήφανο και κενόδοξο φρόνημα της σαρκός τότε η αγ.ταπείνωση ο νοστής λίθος, ο ελαφρότατος και χρυσός πέφτοντας πάνω θα πιέσει όλη την υγρασία των σαρκικών ηδονών κι αφού αντλήσει με δάκρυα σαν ποταμό την κάνει να αναβλύζει το ζωντανό νερό, θεραπεύει τα τραύματα από τις αμαρτίες..κι αποδεικνύει τον ά. λαμπρότερο από χιόνι (κατηχ.ΚΓ,287)...ήταν καταπληκτικό γεγονός αδερφοί να βλέπουν οι ά. τα άγρια θηρία να συγκεντρώνονται σε ένα μέρος, τους ελέφαντες να έρχονται από την Ινδία, τα λιοντάρια ανακατωμένα με τα πρόβατα και να μην τα βλέπουν, τα ερπετά και τα πιπνά χωρίς να τα αναγκάζει κανείς και να αυλίζουν γύρω από την κιβωτό κι αυτό να γίνεται αρκετές μέρες και τον ίδιο το Νώε να κατασκευάζει την κιβωτό βιαστικά και να κραυγάζει 'μετανοείτε' κι όμως δεν συγκινήθηκαν να σωθούν..τα σημάδια που έχουν λεχθεί παίρνουν τέλος.. ας ενδιαφερθούμε να μπούμε στην πόλη και πατρίδα μας με πλούτο. είμαστε πνευματικοί έμποροι που ζητούμε το πολύτιμο μαργαριτάρι, που είναι ο Χ. ο σωτήρας μας..αγνοείτε ότι είμαστε κλήμα της αληθινής κληματαριάς..προσέχετε τους εαυτούς σας μήπως βρεθείτε άκαρποι κι αφού κοπείτε σύρριζα παραδοθείτε στην φωτιά (Εφραίμ, Α, 128-9) όσο λυπούνται για την αιχμαλωσία βιάζονται να φύγουν από τον παράνομο τρόπο ζωής, ενώ όσοι είναι κυριευμένοι από τα πάθη, μάχονται για τους βαρβάρους και γίνονται κατάσκοποι τους.. με τα δάκρυα η κάμιнос θα μεταβληθεί σε δροσιά και ο Τύρρανος που αυτοί φοβόνταν θα τρέμει ο ίδιος τη σκιά τους χάρη στη βοήθεια που θα τους δοθεί από τον ουρανό..το ψάρι αν πιασθεί στο νερό στο δίχτυ και πηδήσει έξω σώζεται, στην ξηρά όμως αδύνατον..όσο βρισκόμαστε σε αυτή τη ζωή έχουμε την δύναμη από τον Θ. να σπάσουμε μόνοι τα δεσμά των θελημάτων του εχθρού και να πετάξουμε από πάνω μας το φορτίο των αμαρτιών με την μετάνοια και να σωθούμε στη βασιλεία των ουρανών..αν όμως μας προφθάσει το φοβερό εκείνο πρόσταγμα και βάλουν το σώμα στον τάφο, όπως το ψάρι στο αγγείο δεν έχει πια δύναμη να βοηθήσει τον εαυτό του..μεγάλο ναυάγιο το έργο της αμαρτίας (Εφραίμ Β, 97)..μ. σημαίνει ανανέωση του β., συμφωνία με τον Θ. για νέα ζωή. μετανοών σημαίνει αγοραστής της ταπείνωσης, μόνιμος αποκλεισμός κάθε σωματικής παρηγοριάς, σκέψη αυτοκατακρίσεως, αμεριμνησία για όλα τα άλλα και μέριμνα για την σωτηρία του εαυτού μας, θυγατέρα ελπίδος κι αποκήρυξη απελπισίας. μετανοών σημαίνει κατάδικος απηλλαγμένος από την αισχύνη, συμφιλίωση με τον Κ. με

έργα αρετής αντίθετα με τα παραπτώματα μας, καθαρισμός της συνειδήσεως, θεληματική υπομονή όλων των θλιβερών πραγμάτων, επινοητής τιμωριών του εαυτού του, υπερβολική ταλαιπωρία της ψ. με υπερβολική συναίσθηση (φυλακή μοναστηριού) (Κλίμαξ, 119).. αμέσως μετά την πώση του, έρχεται αργά το βράδυ, μου αποκαλύπτει το τραύμα του, ζητεί έμπλαστρο, παρακαλεί να το καυτηριάσω, ανησυχεί υπερβολικά..αγκαλιάζει τα πόδια μου, τα λούζει με άφθονα δάκρυα και ζητεί καταδίκη...πληγώθηκε από την λύπη για την αγάπη του Θ. σαν με ξίφος, ώστε να αποδημήσει σε 8 μέρες προς τον Κ. Είδα ψ. που έρρεπαν με μανία στους σαρκικούς έρωτες. αφού έλαβαν αφορμή μ. από την γεύση του αμαρτωλού έρωτα, μετέστρεψαν αυτόν τον έρωτα σε έρωτα του Κ. Ξεπέρασαν το αίσθημα φόβου κι εκκεντρίστηκαν στην άπληστη αγάπη του Θ. γι'αυτό κι ο Κ. στην αγνή εκείνη πόρνη, δεν είπε ότι *φοβήθηκε* αλλά ότι *αγάπησε πολύ*, κατόρθωσε να αποκρούσει εύκολα με τον ένα έρωτα τον άλλον. (Κλίμαξ, 132)

ΜΝΗΜΕΙΟ: του Κ. είναι εξίσου ο κόσμος κι η καρδιά κάθε πιστού. Τα οθόνια είναι οι λόγοι των αισθητών μαζί με τρόπους των αρετών. Το σουδάριο είναι η απλή κι ενιαία γνώση των νοητών κι η θεολογία στο μέτρο, που κατορθώνεται. Με αυτά έγινε γνωστός ο λόγος της αναστάσεως. Εκείνοι, που ενταφιάζουν με τιμές τον Κ. (τον σώζουν από την διαπόμπευση και τον εξευτελισμό των εχθρών Του) θα τον δουν αναστημένο με δόξα, ενώ είναι αθέατος στους άλλους...Νόθος μαθητής είναι ο επιδεικτικός τρόπος της αρετής. Γνωρίζει ο κατέχων την θεία γνώση με πόσους τρόπους σταυρώνεται ο Κ. κάνοντας σαν εμπαιξίς λογισμούς που τον εγκαθιστούν οι δαίμονες στην καρδιά, εκείνους που διαμοιράζονται την ώρα του πειρασμού σαν ιμάτια και πώς εξουδετερώνει τις σφραγίδες του τάφου, τα αποτυπώματα των προηγουμένων αμαρτημάτων στην ψυχή..Όποιος έχει κατανοήσει το μυστήριο του σταυρού και της ταφής κατανοεί τους λόγους της Γραφής κι όποιος έχει μνηθεί στην ανέκφραστη δύναμη της ανάστασης, κατόρθωσε τον σκοπό της δημιουργίας των πάντων. Όλες οι ορατές πραγματικότητες χρειάζονται τον σταυρό, την κατάσταση στην οποία αποκόπτονται από πράγματα που επενεργούν στις πραγματικότητες μέσω των αισθήσεων. Τα νοητά έχουν ανάγκη ταφής, την ολική ακινησία αυτών που επενεργούνται νοερά σε αυτά..Τότε μόνον ο λόγος μένοντας μόνος με τον εαυτό του, φανερώνεται σαν αναστημένος από τους νεκρούς..Ο Πιλάτος είναι τύπος του φυσικού νόμου και το πλήθος των Ιουδαίων του γραπτού. Εκείνος που δεν υψώθηκε με την πίστη πάνω από τους 2 νόμους, από την φύση και τον λόγο, σταυρώνει το νόμο. Η συμφωνία Ηρώδη και Πιλάτου είναι η συμφωνία των δαιμόνων της πορνείας και της κενοδοξίας (που υποκρίνεται πνευματική γνώση) ή του σαρκικού φρονήματος και της αισθήσεως, ο Καίσαρας των αισθητών κι οι Ιουδαίοι των ψυχικών λογισμών. Όταν η ψυχή από άγνοια στραφεί στα αισθητά, παραδίνει την αίσθηση στον λόγο για να θανατωθεί(Μάξ. Α Θαλ. 61 κ.ε.)

ΜΝΗΣΙΚΑΚΙΑ: σημαίνει κατάληξη θυμού, φύλαξ των αμαρτημάτων, μίσος δικαιοσύνης, απώλεια αρετών, δηλητήριο ψ., σαράκι του νου, ντροπή της προσευχής, εκκοπή δεήσεως, αποξένωση αγάπης, καρφί μπηγμένο στην ψ., αίσθηση δυσάρεστη, που αγαπάται μέσα στην γλυκύτητα της πικρίας της, συνεχής αμαρτία, α νύστακτη παρανομία, διαρκής κακία..η τράπεζα και το γεύμα αγάπης διαλύουν το μίσος και τα ειλικρινή δώρα μαλακώνουν την οργισμένη ψ. κι από το παράθυρο της αγάπης εμφανίζεται η γαστριμαργία. είδα μίσος να διασπά τον πορνικό δεσμό και μνησικακία να τον διατηρεί πλέον οριστικά διαλυμένο. ένας δαίμων θεραπεύει τον άλλο! έργο θείκης πρόνοιας..σε αυτήν την αγάπη πλησιάζει εύκολα η πορνεία, η ψύρα στο περιστέρι! να μ. εναντίον των δ. και της σάρκας σου. η σάρκα είναι ένας αχάριστος φίλος, κι όσο την περιποιείται κανείς τόσο περισσότερο την βλάπτει. η μ. γίνεται κι ερμηνευτής των Γραφών προσαρμόζοντας τα λόγια κατά τις δικιές της διαθέσεις. το 'πάτερ ημών' δεν μπορούμε να το πούμε εαν μ. Θα καταλάβεις ότι απαλλάγηκες από την σαπίλα, την μ. όχι όταν προσεύχεσαι για κείνον, αλλά εαν την δικιά του συμφορά την θεωρείς δικιά σου. νουχαστής με μ. μοιάζει με φωλιασμένη ασπίδα με θανατηφόρο δηλητήριο. η ανάμνηση των παθημάτων του Ιησού θα θεραπεύσει την ψ. (κλίμαξ, 177)

ΜΝΗΜΗ: Οι ακατάπαυστες ενθυμήσεις των ευργεσιών του Θ. κεντούν σαν σουβλί την καρδιά και την παρακινούν σε εξομολόγηση και δοξολογία, σε ταπείνωση, σε ευχαριστία με συντριβή ψυχής, και σε κάθε αγαθή απασχόληση, σε προθυμία για να ανταποδώσει τις ευργεσίες προς τον Θ. με τρόπους και ήθη αγαθά και με όλη την αρετή που είναι σύμφωνη με το θέλημά του και την κάνουν να μελετά τον προφητικό λόγο 'Τί ανταποδώσω τω Κ;' (Ψ.115:3)..Αν αναλογιστεί ο ά. τις ευεργεσίες του φιλόανθρωπου Θ. από τον καιρό της γέννησης ή από πόσους κινδύνους γλύτωσε, σε πόσες αμαρτίες γλύστρησε θεληματικά και εντούτοις δεν τον παρέδωσε για απώλεια και θάνατο στα πονηρά πνεύματα που τον εξαπάτησαν, αλλά τον διεφύλαξε ο Θ. παραβλέποντας τις αμαρτίες κι αναμένοντας την επιστροφή του, κι ενώ η ψυχή δούλευε θεληματικά με τα πάθη της στα εκθρικά πνεύματα, Αυτός τον διέτρεφε, τον σκέπαζε και τον προστάτευε προνοώντας με κάθε τρόπο γι'αυτόν. Και τέλος έβαλε την αγαθή κλίση και τον οδήγησε σε δρόμο σωτηρίας κι έβαλε στην καρδιά του τον έρωτα της ασκητικής ζωής και τον δυνάμωσε. Πώς αν είναι ευσυνείδητος και τα συλλογίζεται αυτά δεν θα βρίσκεται πάντα σε συντριβή καρδιάς; Κι αφού έχει τόσες ευεργεσίες ως ενέχυρα χωρίς προηγουμένως να έχει πράξει κανένα αγαθό δεν θα έχει πάντα βέβαιη την ελπίδα; Έτσι ντρέπεται τον εαυτό του και τον διορθώνει και τον βιάζει σε κάθε καλή άσκηση της αρετής..Γιατί με δεμένη τη συνείδηση από το παράλογο σαρκικό φρόνημα, θα παραδοθείς από τον Θ. στα πονηρά πνεύματα για ορισμένο διάστημα, έως ότου βρεθεί ο νους σε τέλεια απορία και θα αρχίσει από την αρχή με ταπείνωση το δρόμο της σωτηρίας..Και μαθαίνει εκείνος που δεν παραδίδει τον εαυτό του αυτοπροαιρέτως στο σταυρό με φρόνημα ταπεινώσεως και εξουδενώσεως και δεν ρίχνει τον εαυτό του από κάτω από όλους να καταπατείται και να εξουδενώνεται και να καταφρονείται και να καταγελάται και να εμπαίζεται από όλα και όλα να υπομένει με χαρά και δόλου να μην επιδιώκει τα ανθρώπινα, δεν μπορεί να γίνει αληθινός Χ. Μέχρι πότε θα μας περιγελά η υποκριτική μόρφωση ευσέβειας να υπηρετούμε με πανουργία τον Κ. άλλο να μας νομίζουν οι ά. κι άλλο να φαινόμαστε σ'Εκείνον που γνωρίζει τα κρυφά; Γιατί ενώ πολλοί μας νομίζουν αγίους έχουμε άγριο χαρακτήρα και φερόσιμα κι ενώ έχουμε εξωτερικό σχήμα ευσέβειας αρνούμαστε τη δύναμή της; Κι ενώ μας νομίζουν παρθένας, μπροστά στο Θ., που γνωρίζει τα κρυφά της καρδιάς μας είμαστε μολυσμένοι από συγκαταθέσεις σε πορνικούς λογισμούς και λασπωμένοι από τις ενέργειες των παθών κι ακάθαρτοι..Ακόμη στηριζόμαστε στην εξωτερική μόνον αρετή κι αυτό γιατί δεν έχουμε αληθινή γνώση κι απατούμε τους εαυτούς μας με εξωτερικά έργα και θέλουμε να αρέσουμε στους α. και κυνηγούμε τις δόξες και τους επαίνους τους. Θα έρθει οπωσδήποτε ο κριτής. Κι οι παρθένες εξωτερική παρθενία είχαν και εν μέρει λάδι, μερικές αρετές κι εξωτερικά κατορθώματα αλλά άφηναν να διαφθείρονται οι σκέψεις τους από τις αντίθετες ενέργειες των πονηρών πνευμάτων, έπαιρναν το δόλωμα κι έπεφταν νικημένες, ανακατώνοντας τα καλά έργα με τα πονηρά φρονήματα όπως η θυσία του Κάιν..Αυτός που είναι ιδιόρρυθμος και βαδίζει χωρίς ευαγγελική γνώση και οδηγία σκοντάφτει συχνά και πέφτει σε λάκκους και παγίδες του πονηρού..Τρεις είναι οι γίγαντες του πονηρού: η άγνοια (που πολεμείται με τη φωτισμένη γνώση), η μητέρα των κακών, η λησμοσύνη (που πολεμείται με την αγαθή μνήμη), η αδερφή και βοηθός της άγνοιας, κι η ραθυμία (αντίπαλος η προθυμία), που υφαίνει το σκοτεινό και μαύρο σύννεφο για σκέπασμα και ρούχο της ψυχής και που στηρίζει και ζωογονεί τις άλλες δύο. Μέσω αυτών μπαίνει ο στρατός των πονηρών πνευμάτων κι είναι υποστυλώματα δαιμόνων (αγ.Μάρκ.164-5) Αυτός που σταματήσει και για λίγο να καθαρίζει το χρυσό τότε σκληραίνεται το μέταλλο. Έτσι κι εκείνος που άλλοτε θυμάται τον Θ. κι άλλοτε όχι, εκείνο που νομίζει ότι αποκτά με προσευχή το χάνει με την απραξία. Πρέπει το κακό να αφανιστεί τελείως από τη φωτιά της μνήμης του αγαθού κι η ψ. να επανέλθει με μεγαλύτερη δόξα στη φυσική της λαμπρότητα..Την καθαρότητα δεν την φέρνει μόνο το να μην πράττουμε κακά αλλά το να καταστρέψουμε ολότελα τα κακά με την επιμέλεια των καλών(Διάδ.324) Μνήμη Θ. είναι ο πόνος της καρδιάς για χάρη του σεβασμού προς τον Θ. Ο καθένας που λησμονεί τον Θ., στρέφεται στις ηδονές του βίου και γίνεται αναίσθητος (Μάρκ.153)

ΜΟΝΑΧΟΣ-ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ: Ο έμπορος όσο βρίσκεται στην θάλασσα, φοβάται μήπως τυχόν σπκωθεί φουρτούνα και βυθισθεί η επλίδα της δουλειάς του. Έτσι κι ο μ. όσο βρίσκεται στον κόσμο, φοβάται μήπως διεγερθεί ο χειμώνας των παθών και καθεί ο καρπός του αγώνα του, που απέχτισε από τα νιάτα μέχρι τα γηρατειά του. Ο έμπορος επιθυμεί την στερεά γη, κι ο μ. την ώρα του θανάτου...Ο ναύτης όταν πλέει στην θάλασσα, κατευθύνεται από τα αστέρια ο δε μ. βλέπει στην ευχή, γιατί αυτή τον ορθοποδεί και διευθύνει την πορεία του στο λιμάνι της σωτηρίας. Ο ναύτης προσπαθεί να φτάσει στο νησί για ανεφοδιασμό, ο μ. μεταβαίνει από γνώση σε γνώση και προκόπτει μέχρις ότου απαλλαγεί από την θάλασσα της ζωής αυτής και φθάσει στην αληθινή πόλη, που κανένας δεν εμπορεύεται αλλά ο καθένας επαναπαύεται στον πλούτο των αρετών του. Όποιος βρει τον πολύτιμο μαργαρίτη, μπαίνει γυμνός στην θάλασσα κι ο φρόνιμος μ. γυμνός κι ακτήμων διέρχεται την ζωή του μέχρις ότου βρει στον εαυτό τον μαργαρίτη Ι.Χ.. Ο μεν αισθητός μαργαρίτης φυλάσσεται σε ασφαλές ταμείο, η απόλαυση του νοητού μαργαρίτη φυλάγεται στην πουχία. Καθώς η παρθένος βλάπτεται στο πλήθος, έτσι κι η καρδιά του μοναχού. Κι όπως το πουλί για να τεκνογονήσει μπαίνει στη φωλιά του έτσι κι ο μ. για να αποκτήσει τον καρπό της ζωής (σαν τον ερημικό ερωδιό), κι όπως το φίδι σε κάθε κίνδυνο φυλά το κεφάλι του έτσι κι ο μ. στη δυσχερή περίπτωση την πίστη του. Κι όπως το πουλί Σειρήνα μαγεύει, έτσι κι όταν η ουράνια γλυκύτητα εμπέσει στην ψ. από την μελωδία των λόγων του Θ. τόσο αιχμαλωτίζεται ώστε λησμονεί κι αυτή την σωματική ζωή και υψώνεται όλη προς τον Θ. Κι όπως το δέντρο αν δεν αποβάλλει τα παλιά του φύλλα δεν βγάζει καινούργιους κλάδους έτσι κι ο μ. πρέπει να απορρίψει την ενθύμηση των παλιών του πράξεων για να βγάλει νέους και νέους καρπούς δια του Ι.Χ. Ο άνεμος τρέφει τους καρπούς των δέντρων κι η πρόνοια του Θ. τους καρπούς της ψ...όπως το μαργαριτάρι, έτσι κι η καρδιά του μ. έως ότου δεχτεί με φρόνηση την ουράνιο ύλη είναι γυμνή και δεν έχει καρπό παρηγοριάς. Ο σκύλος όταν γλύφει τη μύτη του την ματώνει και χωρίς να αισθάνεται την βλάβη πίνει από το ίδιο του το αίμα έτσι κι ο μοναχός όταν κλίνει στην κενοδοξία.. Η δόξα σαν ύφαλος που βυθίζει αίφνης το πλοίο, έτσι κι η κενοδοξία. Μικρά νεφέλη σκεπάσει τον ήλιο και μικρή ακηδία το φως της ψ. (Ισαάκ, 354-6)... ο μ. μοιάζει με ά. που πέφτει από ψηλά, βρήκε ένα σκοινί να κρέμεται το άρπαξε με τα χέρια του και πιάστηκε από αυτό και φωνάζει αδιάκοπα τον Κ. να τον βοηθήσει διότι ξέρει ότι αν εξαντληθεί κι αφήσει τα δυό του χέρια θα πέσει και θα σκοτωθεί..επειδή δεν θέλουμε να υποφέρουμε μια μικρή θλίψη για τον Κ. πέφτουμε χωρίς να το θέλουμε σε πολλές και κακές θλίψεις. κι επειδή δεν θέλουμε εμείς να εγκαταλείψουμε για τον Κ. το δικό μας θέλημα προκαλούμε στους εαυτούς μας ζημιά της ψ. (Εφραίμ Α, 276-7)... δεν δίνουν αξία στον μ. τα ρούχα και η κουρά, αλλά ο ουράνιος πόθος κι η θεάρεστη πολιτεία του(Εφραίμ Β, 243)..‘τα κοινόβια μοιάζουν με σχολεία, διότι άλλοι φθάνουν στο παλάτι του βασιλιά κι άλλοι καταλήγουν στα καμίνια’ (Εφραίμ Β,171)..αυτός που δεν ανέχεται περιφρόνηση κι εξευτελισμό και ζημιά δεν μπορεί να γίνει μ. (Εφραίμ Β, 285) *μοναχός είναι τάξη ασωμάτων αγγέλων που κατορθώνεται μέσα σε ρυπαρό σώμα. ο αφοσιωμένος μόνον στις εντολές και στους λόγους του Θ., μια συνεχής βία της ανθρωπίνης φύσεως και μια αδιάκοπη φυλακή των αισθήσεων, εξαγνισμένο σώμα και καθαρό στόμα και φωτισμένος νους, καταλυπημένη ψ. που είναι απασχολημένη με την συνεχή μνήμη του θανάτου όταν είναι ξύπνια κι όταν κοιμάται ..εγκατάλειψη του κόσμου είναι θεληματικά να μισήσεις πράγματα επαινετά και να αρνηθείς την φύση, για να πετύχεις τα υπέρ φύσιν..όποιος βγήκε από τον κόσμο για να σκορπίσει το φορτίο των αμαρτιών του,ας μιμείται κείνους που κάθονται μπροστά στους τάφους έξω από την πόλη, όπως οι Μόρθα και Μαρία, κι ας μην σταματήσει τα θερμά και πύρινα δάκρυα και τους αφώνους ολοθυγμούς της καρδιάς του, μέχρι να δει κι αυτόν τον Ι. ότι ήλθε κι απεκύλισε τον λίθο της πώρωσεως από την καρδιά του κι ελευθέρωσε το νου μας σαν άλλο Λάζαρο, από τα δεσμά των αμαρτιών και διέταξε τους υπηρέτες του αγγέλουσ ‘λύστε τον από τα πάθη κι αφήστε τον να πορευθεί προς την μακαρία απάθεια’. εαν δεν πράξει έτσι, τότε δεν κέρδησε τίποτε με την αναχώρησή του από τον κόσμο (Κλίμαξ, 31-4) μοναχός σημαίνει μάτι της ψ. αμετεώριστο και σωματικές αισθήσεις ακινητοποιημένες, προκαλεί τους δ. εναντίον του σαν άγρια θηρία, αδιάκοπη έκσταση του νου κι ακατάπαυστη λύπη για την παρούσα ζωή, ά. που έγινε ένα με τις*

αρετές, άσβεστο φως στο μάτι της καρδιάς, άβυσσος ταπείνωσης που γκρέμισε κάθε πονηρό πνεύμα (Κλίμαξ,267)

ΝΕΟΤΗΤΑ: Κι η στείρα ψυχή σαν τη Σάρρα θα πεί 'Ο Θ. μου έδωσε γέλιο', δώρισε μεγάλη χαρά που πάρα πολλά χρόνια ήμουν καταλυπημένος από τα πολλά πάθη μου ή 'μου έδωσε τρυφερή ηλικία'. Γιατί είχα παλιώσει πριν με τα πάθη της ατιμίας και τώρα έχω ξαναγεννηθεί και είμαι έφηβος και βρίσκω τη νεανική απαλότητα, εγώ που είχα σκληρυνθεί από την ύλη. Και βλέπω τώρα ομαλά τα πράγματα του κόσμου, γιατί ξαναβρήκα τη φυσική απλότητα κι ευθύτητα, αφού ο νους μου έγινε υγιής από την μεγάλη ευσπλαχνία του Θ. Κι έγινε η σάρκα μου, όπως του Νεεμάν, σαν των νηπίων, γιατί λούστηκα στον Ιορδάνη της θείας γνώσεως. Κι έγινε απλός στους τρόπους με τη χάρη του Θ. ελευθερωμένος από τη θέληση του φιδιού διαβόλου και των υλοφρόνων λογισμών της κακίας που είχα παρά φύσιν αποκτήσει (Καρπ.336-7) Αν ο κορμός ενός γέρικου δέντρου με το νερό ξαναβλαστάνει σαν νεόφυτο, εύλογο είναι κι εμείς που σηκωνόμαστε με τη δύναμη του αγ.Π., να ξαναβλαστήσουμε αφθαροσία και να δώσουμε καρπούς κι αν ακόμη πέσαμε στον 'παλιό ά.' (Καρπ.347)... Το κουκούλι των καλογέρων είναι σύμβολο της ταπείνωσης, γιατί τα μικρά βρέφη φοράνε κουκούλια..Γίναμε νήπια. Το νήπιο δεν έχει κακία αν το ξευτελίσουν, δεν θυμώνει αν το τιμήσουν δεν κενοδοξεί. Αν κανείς του πάρει ότι έχει, δεν στενοχωριέται. Δεν επιδιώκει την ικανοποίηση του πάθους του, δεν προσεταιρίζεται δόξα, που δεν του ανήκει. Το κουκούλι είναι σημάδι της χάριτος του Θ., που μας σκεπάει το ηγεμονικό και περιθάλλει την παιδική ακακία, που μας χαρίζει ο Χ. και την προστατεύει από κείνους που την χτυπούν κι επιχειρούν να την πληγώσουν (Δωροθ.Α, 18). όσοι πόθησαν την ενάρετη ζωή δεν θα επαινεθούν μόνον όταν βρίσκονται στο άνθος της νιότης τους, κατά την οποία προτίμησαν τη σωφροσύνη αλλά και στα γηρατειά θα τους θαυμάσει πολύς κόσμος..ο καλός σπόρος προξενεί ευχαρίστηση όχι μόνον όταν η πεδιάδα είναι καταπράσινη αλλά κι όταν τα χωράφια είναι λευκά, έτοιμα για θερισμό κι έχουν κυρτό στάχυ, γερμένο στη γη.(Εφραίμ Β, 89).. οι εν Χ. νήπιοι ας πάρουν παράδειγμα τα νήπια. διότι δεν έχουν καμιά πονηρία και κακία. ούτε επιθυμία κι αχόρταγη κοιλιά. ούτε σάρκα που φλογίζεται και αποθηριώνεται όσο όμως προχωρούν στην αύξηση της τροφής τους παρουσιάζεται η πύρωση της σάρκας (Κλίμαξ, 37)..πρόσφερε με προθυμία στον Χ. τους κόπους της νιότης σου και θα απολαύσεις στα γηρατειά σου πλούτο απάθειας. αυτά που συναθροίζονται στη νεανική ηλικία τρέφουν και παρηγορούν κατά το γήρας όσους έχουν εξασθενήσει. ας κοπιάσουμε με ζήλο, όσο είμαστε νέοι, ας τρέξουμε γρήγορα, διότι η ώρα του αθνάτου είναι άγνωστη (Κλίμαξ, 42)

ΝΗΣΤΕΙΑ: Νεανικές σάρκες, που έχουν παχύνει, είναι σαν χοίρος έτοιμος για σφάξιμο, ενώ με το άναμμα των σαρκικών ηδονών σφάζεται η ψυχή και με το βρασμό της κακής επιθυμίας αιχμαλωτίζεται ο νους..Γιατί η είσοδος του πνεύματος φέρνει έξοδο του αίματος..Πολύ βοηθεί στη σωφροσύνη η στέρση του νερού (αγ.Μάρκ.170) Η φιλιοχρηματία, ο θυμός κι η λύπη είναι παιδιά και βλαστάρια της γαστριμαργίας...Το πιο συγγενικό πάθος της γαστριμαργίας είναι η κίνηση της σαρκικής επιθυμίας γι'αυτό κι η φύση θέλοντας να δείξει τη συγγένεια έβαλε τα όργανα της συνουσίας κάτω από την κοιλιά.. 'ο αρχιμάγειρος των Βαβυλωνίων κατέστρεψε όλο το τείχος της Ιερουσαλήμ' (Ιερ.52:14)...Ο φυσικός τρόπος ζωής έχει οριστεί ο ίδιος και στους α. και στα ζώα: *Σας έδωσα όλα τα χόρτα του αγρού για τροφή δικιά σας και των ζώων. Αφού λοιπόν έχουμε κοινή δίαιτα με τα άλογα ζώα κι εμείς με τις διάφορες επινοήσεις την γυρίσαμε σε ηδονή, πώς δεν θα κριθούμε αλογότεροι από κείνα;* Τα θηρία μένουν στα όρια της φύσης και δεν μετακίνησαν τίποτε από αυτά, που όρισε ο Θ., εμείς όμως, που έχουμε τιμηθεί με το λογικό ξεφύγαμε τελείως από τη νομοθεσία. Τί μαγειρεμένα φαγητά τρώνε τα ζώα ή ποιός αρτοποιός δημιουργεί ηδονές για την άθλια κοιλιά; Δεν αγαπούνε τη λιτότητα με το να τρώνε χορτάρι κι αρκούνται στο νερό των πηγών; Γι'αυτό έχουν μειωμένες σαρκικές ηδονές γιατί δεν βάζουν φωτιά σε αυτές με καμιά λιπαρή τροφή, ούτε γνωρίζουν την διαφορά αρσενικού και θηλυκού. Μια φορά τον χρόνο έχουν σαρκική ορμή, όταν το επιβάλλει ο νόμος της φύσης για την διατήρηση του γένους. Όλο τον άλλο

καιρό είναι ξένα μεταξύ τους τόσο πολύ ώστε λησμονούν αυτήν την όρεξη. Στους α. από την πολυτέλεια των φαγητών φυτρώνει ακόλαστη η σαρκική επιθυμία και σπέρνει μανιώδεις ορέξεις και δεν επιτρέπει σε καμία στιγμή ήρεμο το σαρκικό πάθος (αγ.Νεΐλος, 270κ.ε.)...Η ισορροπημένη διαίτα, όταν ενωθεί με την αγάπη φέρνει τον μοναχό γρηγορότερα στο λιμάνι της απάθειας. Κάποτε πήγα διψασμένος στον αγ.Μακάριο κι εκείνος μου είπε: 'Αρκέσου στη σκιά γιατί πολλοί αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε οδοιπορία ή πλέουν στην θάλασσα και στερούνται τη σκιά' (Ευαγγ.87). Έχοντας υπόψη τους οι απόστολοι το νόμο περί δεκάτης, σκέφτηκαν κι αποφάσισαν να βοηθήσουν και να ευεργετήσουν τις ψ. μας, να μας παραδώσουν κάτι υψηλότερο και τελειότερο, δηλ. να αφιερώσουμε στον Θ. το 1/10 των ημερών της ζωής μας, για να ευλογούνται έτσι τα έργα μας και να παίρνουμε συγχώρεση κάθε χρόνο για τις αμαρτίες ολόκληρου του χρόνου (7 εβδομάδες ν. +1 για προγύμναση και προετοιμασία για το κοπιαστικό στάδιο των νηστειών, 8 εβδ. χωρίς Σαββατοκ.=40 μ.). έστω κι αν έπεσε κανείς στην αμαρτία είτε από αδυναμία είτε από αμέλεια, όμως έδωσε ο Θ. αυτές τις μέρες για να αγωνιστεί με πνευματική αγρύπνια και ταπεινοφροσύνη και να φροντίσει τον εαυτό του και να καθαριστεί από τις αμαρτίες ολόκληρου του χρόνου.. κι έτσι νέος ά. με τη μετάνοια των αγίων ν. ζεί με χαρά και πνευματική ευφροσύνη, γιορτάζοντας με τη Χάρη του Θ. όλη την περίοδο έως την Κυρ. της Πεντηκοστής. ..'μαργαίνω' στην κοσμική παιδεία σημαίνει *χάνω την αυτοκυριαρχία μου* και τη λογική μου, γίνομαι μανιακός σε κάθε πάθος. Μαργαίνω την γαστέρα μου=έχω μανία να γεμίζω την γαστέρα μου, την ηδονή του λαιμού.. Όπως το νόμιμο γάμο και την πορνεία την διαφοροποιούν ο σκοπός, το ίδιο και το φαγητό, άλλοι τρώνε από ανάγκη κι άλλοι από ηδονή..Αυτό που τρώει κανείς, πρέπει να τρώει με προσευχή και να κατακρίνει τον εαυτό του, με τον λογισμό ότι είναι ανάξιος να δέχεται τέτοια παρηγοριά αλλά και να ν. από καταλαλιά, ψέμα, αργολογία, αποδοκιμασία του πλησίον, οργή και γενικά κάθε αμαρτία της γλώσσας, με τα μάτια.. Ο Κ. κάθισε πάνω σε γαϊδουράκι, την αλογία της δικιάς μας φύσης(Δωρ.ΙΕ)...Καλύτερα να βάλλεις αναμμένα κάρβουνα στην κοιλιά σου παρά τα τηγανισμένα φαγητά των εξουσιαστών κι αρχόντων τούτου του κόσμου (Ισαάκ, Ζ, 45)... Στην γεμάτη κοιλιά δεν μπορεί να υπάρξει γνώση των μυστηρίων του Θ. (Ισαάκ,117)...Όπως με πόνους γεννά η μητέρα τον ευχάριστο καρπό της κοιλιάς της, έτσι και από τον πόνο του λαιμού γεννιέται στην ψ. ως ευχάριστος καρπός *η γνώση των μυστηρίων του Θ.*...Καθώς ο πατέρας επιμελείται το παιδί του, έτσι κι ο Χ. επιμελείται το σώμα εκείνο, που κακοπαθεί δια την αγάπη του και βρίσκεται πάντα κοντά του (Ισαάκ,274)..Με νηστεία άρχισε ο Κ. την δράση του κι έδωσε το πρώτο στεφάνι της νίκης στη φύση μας κι αυτό θυμάται ο δ. όταν βλέπει κάποιος ά. να έχει αυτό το όπλο του αρχιστρατήγου Ι.Χ. και οι μάρτυρες προς της ημέρας του θανάτου τους νήστευαν κι ο Ηλίας με αυτό το όπλο ντυμένος εξάπτεται από τον θείο ζήλο (Ισαάκ, 413-4)... αν είσαι υγιής τρώγε καθετί που σου παραθέτουν στο τραπέζι εν Κ. ακόμη και αν δεν έχεις διάθεση να το φας..τη στιγμή που οι περισσότεροι θέλουν να το τρώνε και να ευχαριστούν τον Κ. Κάθισες σε τραπέζι, φάγε ως ά. και μη λοξοκοιτάξεις σαν αγροίκος..'αποφεύγω την κρεοφαγία'..κάθε δημιουργήμα είναι καλό όταν το δεχόμαστε με ευχαριστία, επειδή αγιάζεται με τον λόγο του Θ. και την προσευχή..αλλά διότι είναι γραμμένο δεν συμφέρει στον ανόητο ά. να παραδίνεται στις απολαύσεις γι'αυτό είναι απαιδευσιά για τον μοναχό να τρώει κρέας (Εφραίμ Α, 206).. 'κι έφαγε ο Ισραήλ και χόρτασε και κλώτισσε τον Θ. ο αγαπημένος. Αλείφτηκε, πάχυνε, αυξήθηκε κι εγκατέλειψε τον Θ. τον δημιουργό του κι απομακρύνθηκε από τον Θ. τον σωτήρα του' (Δτ.32:15) όταν σου έρθει επιθυμία για φαγητό, πες στον λογισμό σου: 'σκέψου ότι αν είχες απολαύσει χθες αυτό το φαγητό, δεν θα σηκώνόσουν σήμερα νηστικός; (Εφραίμ Β, 340).. αν είσαι εγκρατής μην περηφανεύεσαι διότι πολλές φορές κάποια επιδρομή αγρίων ζώων σε αμπελώνα κατέστρεψε στη στιγμή τον καρπό από την αμέλεια του φύλακα (Εφραίμ Β, 238-9) ο σκύλος που γλύφει λίμα, ματώνει τη γλώσσα του, από τη γλυκύτητα όμως δεν αισθάνεται πόνο κι ότι πίνει το ίδιο του το αίμα. έτσι κι ο γαστρίμαργος τρώγοντας εκείνα που βλάπτουν την ψ. και το σώμα, δεν αισθάνεται την βλάβη κι όλοι όσοι δουλεύουν στα πάθη. κι αν σηκώσουν κεφάλι πάλι σέρνονται από την συνήθεια γι'αυτό είπε ο Κ. ότι η βασιλεία απαιτεί βία και τούτο όχι εκ φύσεως αφού ελαφρό το φορτίο αλλά αρνήθηκαν να φάνε από την πικρία τους. με

την απαράδεκτη εγκράτειά τους πήραν πάνω στο πρώτο δηλητήριο και δεύτερο κι άλλους που ξέσπασαν στη γαστριμαργία. από το λάκκο έπεσαν στο γκρεμό. είδα κι άλλους που σαν καλοί γιατροί κράτησαν τη μέση οδό και με την κανονική λήψη τροφής παρηγορήθηκαν και ωφελήθηκαν υπερβολικά (Κλίμαξ, 170-1) Γ(αστριμαργία) είναι η υποκριτική συμπεριφορά της κοιλιάς, που ενώ είναι χορτασμένη φωνάζει πως είναι ενδεής κι ενώ είναι παραφορτωμένη μέχρι διαρρήξεως φωνάζει ότι πεινά. γ. είναι η δημιουργός των καρυκευμάτων, πηγή τέρψεων λάρυγγα. εσύ έκλεισες την φλέβα των ηδονικών απαιτήσεών της, αλλά αυτή ξεπρόβαλε από άλλο μέρος. γ. είναι μια απάτη των ματιών. *ο χορτασμός είναι πατέρας της πορνείας κι η θλίψη της αγνότητας. εκείνος που κολάκεψε το λιοντάρι το ημέρωσε ενώ αυτός που περιποιήθηκε τη σάρκα την εξαγρίωσε περισσότερο.* χαίρεται ο Ιουδαίος το Σάββατο κι ο γαστρίμαργος μοναχός το Σάββατο και την Κυριακή..εχθρεύονται η κενοδοξία προς την γ. η μία τον ωθεί στην κατάλυση η δε κενοδοξία του συνιστά επίδειξη της αρετής του αλλά ο σοφός μοναχός θα τις αποφύγει και τις 2, διώχνοντας την μια με την βοήθεια της άλλης..είπε ο Ευάγγριος ότι όταν επιθυμεί η ψ. ποκίλα φαγητά να θλίβεται με ψωμί και νερό. είναι δε η προσταγή αυτή σαν να προτρέπεις ένα παιδί με μιας να ανεβεί όλη τη σκάλα..ας κόψουμε πρώτα τα λιπαρά, μετά τα ερεθιστικά και μετά τα εύγεστα.. *δίνε στην κοιλιά σου τροφή χορταστική κι ευκολοχώνευτη ώστε με τον χορτασμό να ικανοποιήσουμε την αχόρταστη όρεξη ενώ με την σύντομη χώνεψη να σωθούμε από την σαρκική πύρωση σαν από μάστιγα.* άλλη εγκράτεια σε αυτούς που δεν έχουν δοκιμάσει μεγάλες πτώσεις κι άλλη σε όσους έχουν υποπέσει ..όνειρα τροφών συναντώνται στην καρδιά των γαστριμαργών και όνειρα γύρω από την κόλαση και την Κρίση στην καρδιά των μετανοούντων. κυριάρχησε σύ στην κοιλιά σου πριν κυριαρχήσει κείνη και τότε θα αναγκασθεί να νηστεύεις με καταισχύνη..μερικοί που υπετάγησαν σε αυτή αναγκάστηκαν να αποκόψουν τα μέλη του σώματός του και πέθαναν ψυχικά και σωματικά.. όποιος καταπολεμεί την πορνεία χωρίς ν. προσπαθεί να σβήσει μεγάλη φωτιά με λάδι..θλίβε την κοιλιά σου και θα κλίσει και το στόμα..όσο χρησιμοποιούνται και μαλακώνουν οι ασκοί τόσο αυξάνουν σε χωρητικότητα. όταν μείνουν όμως περιφρονημένοι θα μαζέψουν και δεν θα χωρούν πολύ.. και κατά φυσικό τρόπο μαθαίνουμε να ν. Όταν σε νικήσει η κοιλιά δάμαζε την με σωματικούς κόπους..πολλές φορές ο δ. της γ. κάθεται πάνω στο στομάχι, ώστε να μην χορταίνει ο ά. έστω κι αν φάει όλη την Αίγυπτο και μετά μας στέλνει τον δ. της πορνείας κι εκείνος, που αφού αμς έδεσε χειροπόδαρα έκανε ότι θέλησε..να βλέπεις ασώματο νου να μολύνεται και να σκοτίζεται από το σώμα και πάλι διαμέσου του πηλίνου σώματος τον αύλο νου να καθαρίζεται και να λεπτύνεται 'πλατεία και ευρύχωρος η οδός της κοιλιάς η απαύγουσα στην απώλεια της πορνείας και πολλοί οι εισπορευόμενοι εν αυτή. στενή και θλιμένη η οδός της ν. η εισάγουσα στην ζωή της αγνεαίς'..όταν λάβεις θέση σε πλούσιο τραπέζι θυμίσου την μνήμη του θανάτου και της Κρίσεως και ενώ πίνεις θυμήσου το ξύδι του δεσπότου σου..εαν δεν γευθείς πικρίδες, βία και καοπάθεια ν., και άζυμ, φρόνημα χωρίς φυσίωση, από την δουλεία του Φαραώ δεν πρόκειται να λευτερωθείς. Ν. είναι βία φύσεως και περιτομή ηδονών λάρυγγος, εκτομή σαρκικής πυρώσεως, εκκοπή πονηρών λογισμών, απελευθέρωση από μολυσμούς ονείρων, καθαρότης προσευχής, διαφύλαξη νου, διάλυση πωρώσεως, θύρα κατανύξεως, ταπεινός στεναγμός, χαρούμενη συντριβή, σταμάτημα πολυλογίας, αφορμή νουχίας, φρουρός υπακοής, ελαφρότης ύπνου, υγεία σώματος, πρόξενος απαθείας, άφεση αμαρτιών, θύρα κι απόλαυση παραδείσου. θύρα είναι για μένα η φύση των τροφών. αιτία απληστίας η συνεχής χρήση. αφορμή επικρατήσεως η προϋπάρχουσα συνήθεια, η αναισθησία της ψ. κι η λησμοσύνη του θανάτου. πρωτότοκος γιός είναι ο υπηρέτης της πορνείας. δεύτερος η σκληροκαρδία. τρίτος ο ύπνος, η θάλασσα των λογισμών, τα κύματα των μολισμών, ο βυθός των κρυπτών κι ανέκφραστων ακαθαρσιών,. κόρες η οκνηρία, η πολυλογία, η παρρησία, τα γέλια, η αντιλογία, η σκληροτραχήλη διαγωγή, η αγάπη του καλλωπισμού (Κλίμαξ 196κ.ε.) όταν έχουμε μπροστά μας δύο κακά θα εκλέγουμε το ελαφρότερο: επίσκεψη αδερφού οπότε αναγκαστικά ή διακοπή της προσευχής ή λύπη του αδερφού. η αγάπη ανώτερη της προσευχής, αφού περικλείει όλες τις αρετές. καθώς έτρωγα μου επιτέθηκαν 2 λογισμοί, της γαστριμαργίας και της κενοδοξίας. προτίμησα να νικηθώ από την κενοδοξία (να εγκρατευθώ και να επαινεθώ) γιατί φοβήθηκα τα παιδιά της κοιλιοδουλείας (την

πορνεία)(Κλίμαξ. 320-1) ..όπως το λάδι γαληνεύει την θάλασσα έτσι κι η νηστεία σβήνει εντελώς τις σαρκικές πυρώσεις (Κλίμαξ, 356)

ΝΟΗΜΑΤΑ: Από τα εξής 3 δέχεται ο νους εμπαθή νοήματα: από την αίσθηση (όταν προσβάλλοντας αυτήν τα πράγματα, προς τα οποία έχουμε τα πάθη, κινούν το νου σε εμπαθείς λογισμούς), από την σωματική κράση (όταν από ακόλαστη διατροφή ή ενέργεια δ. ή κάποια αρρώστια, αλλοιώνεται η κράση του σώματος και κινεί το νου πάλι σε λογισμούς εμπαθείς ή πορνικούς) και την μνήμη (όταν ξαναφέρνει τα νοήματα των πραγμάτων προς τα οποία είχαμε κάποτε πάθος) (Μάξ.Β, 74)

ΝΟΥΣ: Η όραση του σώματος είναι τα μάτια και της ψυχής ο ν. Κι όπως το σώμα χωρίς μάτια είναι τυφλό και δεν βλέπει τον ήλιο, που φωτίζει τη γη και τη θάλασσα, έτσι κι η ψυχή, που δεν έχει καλό και φρόνιμο ν. κι ενάρετη ζωή, είναι τυφλή και δεν κατανοεί τον Θ. τον δημιουργό κι ευεργέτη των όλων, ούτε τον δοξάζει, ούτε μπορεί να απολαύσει την αφθαρσία του.(45)..Όλα τα σώματα έχουν ψυχή αλλά δεν έχουν όλες οι ψυχές ν. Γιατί ν. που αγαπά τον Θ. υπάρχει στους φρονίμους κι όσιους και δίκαιους και καθαρούς..Κι η παρουσία του ν.βοηθά τον ά. να πλησιάσει τον θ. Το μάτι του α. μόνο τα φαινόμενα βλέπει. Ο ν. παρατηρεί κι εννοεί τα αόρατα. Γιατί ο ν. που αγαπά τον Θ. είναι φως της ψυχής (47)..Η ψυχή στον κόσμο είναι γεννημένη, ενώ είναι παραπάνω από τον κόσμο, γιατί είναι αγέννητος (48)...Ιστορία Ιεβοσθέ: (Β Βασ.4:5-8) Ο ν. του α. σαν βασιλιάς κατοικεί κι έχει θυρωρό των αισθήσεων την διάνοια, που όταν παραδώσει τον εαυτό της στα σωματικά (καθάρισμα σταριού) μπαίνουν κρυφά και θα ανακατώνουν το νου (αγ.Νείλος, 245)...Όταν η θάλασσα έχει γαλήνη, οι ψαράδες διακρίνουν τί κινείται ως κάτω στο βυθό και σχεδόν τίποτε δεν τους διαφεύγει από τις κινήσεις των ψαριών. Όταν όμως ταραζεται από τους ανέμους κρύβεται εξαιτίας της ταραχής, και βλέπουμε τότε ανίσχυρη την τέχνη των ψαράδων. Το ίδιο συμβαίνει και με το νου, που ασχολείται σε θείες θεωρίες και μάλιστα όταν ταραζεται το βάθος της ψυχής από την άδικη οργή. Δεν μπορεί να διακρίνει τους καλούς από τους κακούς λογισμούς..Τα μάτια μας όταν έχουν την υγεία τους μπορούν και βλέπουν τα πάντα, μέχρι και τα μικρά κουνούπια ενώ αν χάσουν την υγεία τους και κάτι μεγάλο το βλέπουν αμυδρά. Έτσι κι η ψυχή, αν θεραπεύσει με μεγάλη προσοχή την αναπηρία, που έχει υποστεί λόγω της φιλοκοσμίας της, τότε και τα πιο μικρά σφάλματά της τα θεωρεί πολύ μεγάλα και χύνει ακατάπαυστα δάκρυα με πολλή ευχαριστία. Αν η ψυχή έχει κοσμικό φρόνημα τότε και φόνο να διαπράξει μόλις το αισθάνεται..Πρέπει λοιπόν με κάθε τρόπο και προπάντων με την ειρήνη της ψυχής να αναπαύουμε το αγ.Πνεύμα, για να διατηρούμε το λυχνάρι της πνευματικής γνώσεως μέσα μας πάντα αναμμένο. Όταν αστράφτει ακατάπαυστα μες τα βάθη της ψυχής, τότε όχι μόνον είναι ολοφάνερες μέσα στο νου οι πικρές εκείνες και σκοτεινές προσβολές των δαιμόνων, αλλά και εξασθενούν υπερβολικά επειδή ελέγχονται και ρφανερώνονται 'Μη σβύνετε το αγ.Πνεύμα' για να μην στερηθείτε το ακατανίκητο φως Του, επειδή το αιώνιο και ζωοποιό Πνεύμα δεν σβήνεται αλλά η λύπη Του δηλ. η αποστρόφη του, αφήνει το νου σκυθρωπό κι αφώτιστο από την θεία γνώση (Διάδ.292)...Όπως το κάρβουνο γεννά φλόγα, έτσι πολύ περισσότερο ο Θ. που κατοικεί μέσα στην καρδιά με το αγ.Βάπτισμα, αν βρίσκει τον αέρα της διάνοιας καθαρό από τους ανέμους της πονηρίας και φρουρούμενο από την τήρηση του νου, ανάβει την διάνοιά μας για να βρεθεί σε θεωρίες, όπως η φλόγα το κερί. Όπως η αστραπή στρέφεται στο στερέωμα, όταν πρόκειται να πέσει βροχή, έτσι και το όνομα του Ι. στην καρδιά μας..Έτσι θα διευθύνουμε με τάξη και στρατηγική το νοητό πόλεμο. Πρώτα προσοχή, κατόπιν επίθεση στον εχθρικό λογισμό με λόγια κατάρας, τρίτον προσευχή εναντίον του, συγκεντρώνοντας την καρδιά για να πέσει αμέσως η δαιμονική φανταστική εικόνα, ώστε να μην ακολουθήσει ο νους την φαντασία, σαν νήπιο από ψυετοηθοποιό (Ηούχ.197)..Ένα ζωηρό κι υπερήφανο άλογο ορμά χαρούμενο όταν δεχτεί αναβάτη. Το ίδιο κι ο δεκτικός νους ευχαριστείται όταν δεχτεί το φως του Κ και μπει σε αυτό αφού ελευθερωθεί από τα νοήματά του(Ηούχ.202) Οι Πατέρες θεωρούν τον Μωυσή τύπο του νου που βλέπει τον Θ. στη βάτο και λάμπει το πρόσωπό του και γίνεται θεός Φαραώ, μαστιγώνει την Αίγυπτο, ελευθερώνει τον Ισραήλ και νομοθετεί (Ηούχ.203) Ο ν. και

χωρίς το σώμα πολλά πράτει καλά και κακά. Το σώμα όμως χωρίς το ν. δεν μπορεί να κάνει γιατί πριν την πράξη αναγνωρίζεται ο νόμος της ελευθερίας.(Μάρκ.144) Ότι είναι για το σπίτι για τον αέρα, έτσι κι ο ν. για τη θεία χάρη. Όσο βγάζεις υλικά πράγματα μέσα στο σπίτι, τόσο έρχεται αέρας, κι όσο βάζεις τόσο φεύγει..Υλικά του ν. η κενοδοξία κι η ηδονή. Ευρυχωρία της καρδιάς είναι η ελπίδα στον Θ. (Μόρκ.151).. Όπως ένα σπουργίτι δεμένο από το πόδι, όταν πάει να πετάξει, πέφτει στο χώμα, έτσι κι ο νους που δεν απόκτησε ακόμη την απάθεια και πετά στη γνώση των επουρανίων, τραβιέται από τα πάθη στη γη. Όταν είναι καθαρός δεχόμενος τα νοήματα των πραγμάτων προχωρεί μέσω αυτών στην πνευματική θεωρία. Όταν από ραθυμία γίνεται ακάθαρτος, τότε τα μεν νοήματα των άλλων πραγμάτων τα φαντάζεται (χωρίς να οδηγείται στη θεωρία), τα δε ανθρώπινα νοήματα τα δέχεται, τα μετατρέπει σε αισχρούς ή πονηρούς λογισμούς... Όταν πάντα κατά την προσευχή δεν ενοχλεί το ν. σου κανένα κοσμικό πράγμα, τότε να ξέρεις ότι δεν είσαι έξω από τα όρια της απαθείας..Όπως το μάτι το ελκύει η ομορφιά των ορατών, έτσι και τον καθαρό νου η γνώση των αοράτων, δηλ. των ασωμάτων (Μάξ.Α, 58) ..Όπως στους γονείς τα παιδιά τους, έστω κι αν είναι ανάκανα φαίνονται τα πιο ικανά, έτσι και στον άφρονα ν. οι λόγοι του, κι αν ακόμη είναι οι χείριστοι, του φαίνονται φρονιμότετοι, ενώ ο σοφός δεν πιστεύει στην κρίση του, αλλά βάζει άλλους σοφούς να κρίνουν τους λόγους και τους λογισμούς του μην τυχόν προσπαθεί ή προσπάθησε μάταια ..Εκείνος που δοκίμασε την ηδονή της γ. του Θ. καταφρονεί όλες τις ηδονές που γεννιούνται από το επιθυμητικό.. Ο ν. έχει τη συνήθεια στα πράγματα με τα οποία ασχολείται πολύ καιρό σε αυτά και να απλώνεται και σε εκείνα που απλώνεται σε εκείνα να στρέφει την επιθυμία και την αγάπη, είτε στα θεία και συγγενή του και νοητά είτε στα πράγματα και τα πάθη της σάρκας...Ο ν. όταν δέχεται τα νοήματα των πραγμάτων, μετασχηματίζεται ανάλογα με το κάθε νόημα. Όταν τα θεωρεί πνευματικώς, μεταμορφώνεται κατά ποικίλους τρόπους ανάλογα με κάθε θεωρία. Όταν όμως ενωθεί με τον Θ., τότε γίνεται τελείως άμορφος κι ασχημάτιστος. Γιατί θεωρώντας τον μονοειδή Θ. γίνεται κι ο νους μονοειδής και φωτοειδής... Ν. τέλειος είναι εκείνος, που με την αληθινή πίστη του γνώρισε πάνω από κάθε γνώση με τρόπο υπεράγνωστο και είδε καθολικά τα δημιουργήματα Του κι έλαβε από τον Θ. την περιεκτική γνώση περί Πρόνοιας και Κρίσεως των δημιουργημάτων του, όσο δυνατό στους α. (Μάξ.Β, 58/ 94κ.ε.)... Αν θες να είσαι δίκαιος δίνε στο λογιστικό αναγνώσματα και θεωρίες πνευματικές και προσευχή, στο θυμικό αγάπη και στο επιθυμητικό σωφροσύνη κι εγκράτεια ..Ο ν. ενεργεί κατά φύση, όταν έχει στην εξουσία του τα πάθη κι εξετάζει τους λόγους των όντων και μένει στον Θ. Όπως την υγεία και τη νόσο την αναφέρουμε στο σώμα, έτσι και την γνώση κι αγνωσία στο ν. Η πνευματική ενασχόληση του χριστιανού στρέφεται στις εντολές (που χωρίζουν το νου από τα πάθη), στα δόγματα (που τον εισάγουν στη γνώση των όντων) και στην πίστη (στη θεωρία της αγ.Τριάδος)..Τα πάθη τα κόβει κανείς με την καταφρόνηση εκείνων των πραγμάτων προς τα οποία έχει τα πάθη (Μάξ.Δ,44-47)...Ο ν. είναι όργανο της σοφίας ενώ το λογικό της γνώσεως. Εκείνος, που έχει την ακλόνητη βεβαιότητα με το νου και το λογικό σχετικά με τα θεία δέχεται την πίστη, που είναι παντοδύναμη..Ο καθένας είναι ταμίας της χάρης του α.Π. για τον εαυτό του..Αιτία της διανομής των θείων αγαθών είναι το μέτρο της πίστης του καθενός που εξαρτάται από το βαθμό της προθυμίας να πράττουμε.. Εκείνος που δεν πράττει ανάλογα με την απραξία του φανερώνει και το μέτρο της απιστίας (Ε Θαλ.33-35)..Ο ν. ας τεντώνεται όλος προς τον Θ. παίρνοντας κατά κάποιο τρόπο τον τόνο και το νεύρο του από το θυμικό και φλογιζόμενος με τον πόθο της ακρότατης επιθυμίας (Στο Πάτερ ημών,263)

ΝΥΧΤΑ: γιατί σε όλους είναι ωφέλιμη η νύχτα. στους πρακτικούς δίνει ησυχία και ευκαιρία προσευχής, τους πνευματικούς τους οδηγεί στην μνήμη θανάτου κι άδη και στους επιδιώκοντες την ηθική οδηγεί στην ακριβέστερη μελέτη κι έρευνα των θείων ευεργεσιών..κάθε φορά που έρχεται η ν. υπενθυμίζει στους θεωρητικούς την κοσμοποιΐα, επειδή το σκοτάδι της κάνει αφανή όλη την κτίση..όταν ο ουρανός ξαστερώνει ο μοναχός κυριεύεται από έκπληξη για τον άνω κόσμο και δοξολογεί τον Θ. παρόμοια με τους αγγέλους που δοξολόγησαν μόλις πρωτοείδαν τα άστρα. θεωρεί τη γη αόρατη κι

ακασκεύαστη και τους ά. να κοιμούνται σαν να μην υπάρχουν κι ότι μόνος σαν τον Αδάμ υμνεί τον κτίστη.. όταν γίνονται αστραπές συλλογίζεται την μέρα της Κρίσης. ακούγοντας τις φωνές των ορνέων σαν τη σάλπιγγα. από την ανατολή του αυγερινού κατανοεί την φανέρωση του τιμίου Σταυρού κι από το ξύπνημα των ά. κατά την κοινή εξανάσταση ενώ από την ανατολή του ήλιου την έλευση του Κ. παρατηρεί πώς άλλοι προϋπαντιούν με ύμνους όπως οι άγιοι πάνω στα σύννεφα και πώς άλλοι κοιμούνται όπως εκείνοι που θα κατακριθούν. οι πρώτοι ευφραίνονται με την δοξολογία όλη την μ έρα κι οι άλλοι μένουν στα πάθη και στο σκοτάδι της άγνοιας (Πέτρος, 228)

ΞΕΝΙΤΕΙΑ: είναι ο χωρισμός από όλα για να μείνει ο νους ακώριστος από τον Θ.. Ξενιτεύων είναι ο εραστής κι εργάτης του αδιάκοπου πένθους. ξένος είναι αυτός που φεύγει κάθε σχέση είτε με τους δικούς του είτε με τους ξένους..εκείνος που ξ., από τον κόσμο ας μην εγγίσει πλέον τον κόσμο γιατί τα πάθη είναι 'φιλεπίστροφα'. η Εύα εξορίσθηκε ακούσια από τον παράδεισο, ενώ ο μοναχός εκούσια από την πατρίδα του. και η Εύα αν έμενε στον παράδεισο θα επιθυμούσε και πάλι το ζύλο της παρακοής, ο δε μοναχός τον καθημερινό κίνδυνο από τους σαρκικούς συγγενείς. ..οι δ. μας συμβουλεύουν να γυρίσουμε στον κόσμο για να γίνουμε υπόδειγμα μετανοίας, να ωφελησουμε ή να γίνουμε σωτήρες των ψ. και δάσκαλοι, ώστε αυτά που συναθροίσαμε στο λιμάνι, να τα διασκορπίσουμε στο πέλαγος..οι καρδιές που νοστάλησαν την Αίγυπτο, την Ιερουσαλήμ δεν αντίκρυσαν ..κι ο θεόπτης Μωσής αν και απεστάλη από τον ίδιο τον Θ. για να σώσει το γένος των ομοφύλων του, αντιμετώπισε πολλούς κινδύνους..είναι προτιμότερο να αγαπήσει κανείς τον Κ. που μας έπλασε και μας έσωσε από τους γονείς που πολλές φορές κατέστρεψαν και κόλασαν αυτούς που αγάπησαν..φεύγουμε μακριά τους όχι γιατί τους μισούμε αλλά για να αποφύγουμε την βλάβη που προκαλούν, όπως ο Κ (Μτ.12:47-50). ας είναι πατέρας σου εκείνος που θέλει μαζί σου να κοπιήσει για να κάνει ελαφρότερο το φορτίο των αμαρτημάτων, μητέρα η κατάνυξη, αδερφός εκείνος που κουράζεται και συναγωνίζεται μαζί σου στον δρόμο, που ανεβάζει στον ουρανό, σύζυγος η μνήμη του αθάτου, παιδιά σου φίλτατα οι στεναγμοί της καρδιάς, δούλος το σώμα σου, φίλοι οι αγγελικές δυνάμεις, που μπορούν να σε βοηθήσουν την ώρα του θανάτου ..ο Κ. ευφραίνεται για την διαμάχη και τον χωρισμό, που γίνεται για την αγάπη του..μην συγκινηθείς από τα δάκρυα των γονέων μήπως βυθισθεί στον κατακλυσμό της φιλοκοσμίας. όταν σε περικυκλώνουν σαν μέλισσες ή σφήκες οι συγγενείς σου θρηνούντες, τότε ρίξε το βλέμμα της ψ. σου στον θάνατο και στις αμαρτωλές πράξεις σου, ώστε με τον ένα πόνο να διώξεις τον άλλο..όταν οι δ. επαινούν ως μέγα κατόρθωμα την ξ. τότε ας συλλογισθούμε εκείνον που ξενιτεύθηκε για μας κι ήλθε από τον ουρανό στη γη (Κλίμαξ, 52-8)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: Ας μην απελπιστούμε για την φιλανθρωπία του Θ., σκεφτόμενοι το ύψος της θείας απεραντώσνης, ούτε να βάλουμε κατά νου το άπειρο βάθος στο οποίο πέσαμε με την αμαρτία και απιστήσουμε το αν μπορεί να αναστηθεί η αρετή που νεκρώθηκε μέσα μας ή ουρανός είναι η φυσική κρυφιοτητα του Θ. και άβυσσος τα νεκρά όντα ή άβυσσος είναι το μυστήριο της θείας οικονομίας και ουρανός ο λόγος της θείας Οικονομίας..Στον πρακτικό ο Λόγος παχύνεται με την εξάσκηση των εντολών και σαρκώνεται, στον θεωρητικό λαπύνεται με τα πνευματικά νοήματα και γίνεται αυτό που ήταν καταρχήν, Θ. Λόγος μαζί με τον Πατέρα..Εκείνος που θεολογεί καταφατικά σαρκώνει τον Λόγο ενώ αποφατικά κάνει πνεύμα τον λόγο και γνωρίζει ορθά τον Υπεράγνωστο. Εκείνος που έμαθε να ανοίγει τα πηγάδια της αρετής και της γνώσης που είναι μέσα του, θα βρεί μέσα του Τον Χ., την πηγή της ζωής 'Πίνε νερό από τα δικά σου δοχεία'. Εκείνοι που ζούν σαν κτήνη κάνουν σάρκα τον Λόγο με μεγάλο κίνδυνο, καταχρώμενοι τα κτίσματα του Θ. για την ικανοποίηση των παθών και μην κατανοώντας τη σοφία που βρίσκεται σε όλα τα κτίσματα για να γνωρίσουν και να δοξάσουν τον Θ. από τα έργα Του..ψηλαφώντας με τα χέρια τους την αγνωσία τριγύρω από τον Θ.. Το ίδιο κι εκείνοι, που παραμένουν στο γράμμα της Γραφής.. και παραμελούν το κάλλος της ψυχής με τις κηλίδες των παθών κι έτσι η Γ., γίνεται αιτία πτώσεως αλλά και αιτία αναστάσεως. Αυτό το ρητό αναφέρεται επίσης στην πτώση των παθών και των πονηρών

λογισμών και στην ανάσταση των αρετών και κάθε θεάρεστου λογισμού... Το υπέρωο είναι η ανάβαση με ασφάλεια στο ύψος των θείων θεωρημάτων στην χώρα της Αποκάλυψης όπου κλείνοντας τις θύρες των αισθήσεων δέχονται το Λόγο του Θ (Β Θαλ. 36-46)... Ο Λ. του Θ. που γεννήθηκε κατά σάρκα μια φορά, γεννιέται κατά πνεύμα πάντα θεληματικά από φιλανθρωπία για όποιους θέλουν και γίνεται βρέφος και σχηματίζει τον εαυτό Του μέσα τους με τις αρετές. Και φαίνεται τόσο, όσο γνωρίζει ότι μπορεί να τον δει εκείνος, που τον δέχεται. Δεν μικραίνει με την φανέρωση του μεγαλείου Του από φθόνο, αλλά μετρά ακριβώς την δύναμη εκείνων που θέλουν να τον βλέπουν. Έτσι πάντα ενώ φαίνεται ο Λόγος του Θ. με τους τρόπους που μετέχεται, μένει πάντα λόγω της υπερβολής του μυστηρίου αθέατος. Γι' αυτό, αφού μελέτησε με σοφία την δύναμη του μυστηρίου ο θεός απόστολος λέει: 'Ο Ι.Χ. είναι χθές και σήμερα και στους αιώνες ο ίδιος' επειδή γνωρίζει ότι το μυστήριο είναι πάντα νέο και ποτέ δεν παλιώνει με το να περιληφθεί από του νου... Γεννόμενος ο Χ. ερμηνεύει το θαύμα με θαύμα και συγχρόνως κρύβει το ένα θαύμα με το άλλο, επειδή από τον εαυτό του ο Θ. είναι κατ'ουσίαν πάντα μυστήριο και βγάζει τόσο τον εαυτό του από την φυσική κρυφότητα, όσο για να την κάνει με την φανέρωση ακόμη πιο πολύ κρύφια. Οι φύσεις καινοτομούνται κι ο Θ. γίνεται ά. Δεν είναι μόνο η θεία φύση που κινείται προς την κινούμενη κι άστατη θεία φύση για να σταματήσει την φορά της.. αλλά είναι άστρο από την ανατολή που φαίνεται την μέρα κι οδηγεί τους μάγους στον τόπο της Σαρκώσεως του Λόγου για να δείξει μυστικά ότι ο λόγος, που υπήρχε στο Νόμο και τους προφήτες νικά την αίσθηση κι οδηγεί τα έθνη προς το μέγιστο φως της επιγνώσεως.. Ήθελε προβάλλοντας την σάρκα να δελεάσει τον άπληστο δράκοντα και να τον ερεθίσει να ανοίξει το στόμα του και να καταπιεί την σάρκα, για να του γίνει δηλητήριο καταστρέφοντάς τον ολόκληρο με την δύναμη της θεότητας που έκρυβε μέσα της.. Γιατί όπως ο διάβολος έχυσε το δηλητήριό του στο δέντρο της γνώσεως και διέφθιρε την ανθρώπινη φύση, που γεύθηκε από αυτό, έτσι κι ο ίδιος, όταν θέλησε να φάει την σάρκα του Κ., εξολοθρεύτηκε με την δύναμη της θεότητας, που είχε μέσα της.. Το μέγα μυστήριο της Ενανθρωπήσεως μένει πάντα μυστήριο, όχι γιατί μόνον όσο φανερώνεται κρύβει μυστικό βάθος μεγαλύτερο από ότι φαίνεται αλλά γιατί ο Θ. μπορεί ως φιλάνθρωπος να έγινε αληθινός ά. από την ουσία των ά. με τρόπο που υπερβαίνει τον ά., εξακολουθεί όμως να έχει πάντα αφανέρωτο τον τρόπο του πώς έγινε ά... Ας παρατηρήσουμε με πίστη το μυστήριο της ενανθρωπήσεως κι ας δοξάσουμε με απλότητα Εκείνον, που ευδόκησε να γίνει αυτό για μας. Γιατί ποιός μπορεί, θαρρώντας σε λογικές αποδείξεις να πεί πώς γίνεται η σύλληψη του Θ. Λόγου; Παραβαίνοντας την εντολή ο Αδάμ, προξένησε το να περιέχει *ηδονή* ο τρόπος δημιουργίας της ανθρωπίνης φύσεως. Εξορίζοντας την από την φύση την ηδονή ο Κ. δεν δέχτηκε σύλληψη μέσω σπέρματος. Παραβαίνοντας την εντολή η γυναίκα, επέφερε το να αρχίζει *με οδύνη* η εμφάνιση της ανθρωπίνης φύσεως. Αποτινάζοντας την οδύνη από την φύση ο Κ. δεν επέτρεψε κατά την γέννησή του να υποστεί η Παρθένος καμιά φθορά. Με αυτά ήθελε να αφαιρέσει και την θεληματική ηδονή και την αθέλητη οδύνη, που προήλθε από την ηδονή, ώστε να γίνει εξολοθρευτής αυτών που δεν δημιούργησε και να μας διδάξει μυστικά να αρχίσουμε θεληματικά *άλλη ζωή, η οποία ξεκινά ίσως με οδύνη και κόπους, καταλήγει όμως οπωσδήποτε σε θεία ηδονή κι απέραντη ευφροσύνη*. Γι' αυτό γεννάται ά. ο δημιουργός του ά. για να σώσει τον ά. και γιατρεύοντας με τα πάθη Του τα πάθη μας, να δειχθεί αυτός είναι 'πάθος' των δικών μας παθών, που ανακαινίζει υπέρ φύση από φιλανθρωπία τις πνευματικές μας έξεις μέσω των κατά σάρκα στερήσεών του. (Γ Θαλ. 8-14) Εξαιτίας της παράλογης ηδονής ήρθε η κατά λόγον οδύνη με πολλά παθήματα, στα οποία υπάρχει ο θάνατος για να αφαιρέσει την παρά φύση ηδονή, όχι όμως και τέλεια να την εξοντώσει.. Ο Δημιουργός καταδέχτηκε γέννηση που δεν είχε την αρχή της στην ηδονή για να ελευθερώσει την α. φύση από την γέννηση που προήλθε η καταδίκη. επινοήθηκε πόνος και θάνατος αναίτιος γιατί δεν είχε προηγούμενη την ηδονή κι άδικος, γιατί δεν θα δεχόταν καμιά εμπαθή ζωή για να γίνει το γένος των ά. ελεύθερο από ηδονή κι οδύνη και να επαναλάβει την αρχική ευτυχία η ανθρώπινη φύση. Πάσχοντας αδικώς αφάνισε την από άδικη ηδονή αρχή της γεννήσεώς μας γιατί ο θάνατος του Κ. δεν ήταν χρέος αλλά όπλο εναντίον της. Ως σοφός δεν αγνούσε τον τρόπο της θεραπείας κι ως δίκαιος να μην κάνει τυρρανική τη σωτηρία του ά. που είχε καταληφθεί από την αμαρτία με την

προαίρεσή του κι ως παντοδύναμος να μην φανεί αδύναμος να εκπληρώσει την θεραπεία (Στ Θαλ.34-40)... Γκρέμισε το μεσότειχο, αποσαφίνισε τις εντολές του Νόμου με την διδασκαλία Του κι έκτισε από τα 2, έναν καινούργιο ά...Έκανε τη σάρκα να συλλάβει αυτόν που την είχε συλλάβει και ν'αφανίσει με το φυσικό της θάνατό της τη ζωή του. Σ'αυτόν μεν έγινε δηλητήριο, για να εμέσει όσους κατάπιε με την δύναμή του Θανάτου, στο δε γένος των ά. ζωή, προζύμι της ανάστασης ζωής για όλη την ανθρώπινη φύση. Όλα αυτά περιέχει η Κυριακή προσευχή(Στο Πατερ ημών, 252-5)...Έστειλε ο πανάγαθος Θ. το νόμο για βοήθεια, για επιστροφή του α. ..Έστειλε προφήτες αλλά ούτε αυτοί μπόρεσαν να βοηθήσουν. Γιατί νίκησε η κακία 'Η κακία δεν είναι απλώς ένα τραύμα εδώ ή κάποιο μωλώπισμα εκεί..Όλο το σώμα είναι μια πληγή'. Κι έτσι δεν είναι δυνατόν να βάλλουμε πάνω του θεραπευτικά λάδια ή επιδέσμους' Ησ.1:16)..Τότε λοιπόν ο αγαθός και φιλόανθρωπος Θ. στέλνει το Γιό Του τον μονογενή, γιατί μόνον ο Θ. μπορούσε πια να γιατρέψει τον ά. 'Κ. χαμήλωσε τους ουρανούς και κατέβη' (Ψ.143:5)..Μας έδωσε εκτός από το βάπτισμα άγιες εντολές για να καθαριστούμε όχι μόνον από τις αμαρτίες αλλά κι από τα πάθη μας..Πάθη είναι ο θυμός, η κενοδοξία..Οι αμαρτίες είναι ενέργειες των παθών..Συνοπτικά η αιτία κι η θεραπεία της αλλοζονικής συμπεριφοράς είναι το μάθετε από μένα ότι είμαι πράος και ταπεινός στην καρδιά και θα βρείτε ανάπαυση στις ψυχές σας..Ο ά. παραδόθηκε στη φιλαυτία και στα θελήματά του για να τον συντρίψουν, για να μάθει να μην έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του αλλά στην εντολή του Θ.. Για να τον διδάξει η ταλαιπωρία της παρακοής την ανάπαυση της υπακοής, όπως λέει ο Ιερ. 'θα σε τιμωρήσει ή ίδια η αποστασία σου' (2:19) 'Ελάτε σε μένα όλοι ταλαιπωρημένοι από την ανυπακοή σας:Ζείστε με ταπεινοφροσύνη εσείς που θανατωθήκατε από την υπερηφάνεια' (Μτ.11:29) (Δωρόθ)... Όπως η Εύα από τον Αδάμ έτσι κι ο πλαστοουργός και κτίστης Θ. λαμβάνοντας από την αγ. Θεοτόκο σαν ζύμη έμψυχη σάρκα και μικρή απαρχή από το φύραμα της φύσης μας, από την ψ. και το σώμα μαζί, ένωσε με την ακατάληπτη κι απρόσιτη θεότητα του ή καλύτερα ένωσε ουσιωδώς όλη την υπόσταση της θεότητάς του με την δικιά μας ουσία και την οικοδόμησε σε ναό άγιο για τον εαυτό του..κι όπως τρώγοντας ο Αδάμ πέθανε τον ψυχικό θάνατο και μετά από πολλά χρόνια τον σωματικό, έτσι ο Χ. ανέστησε, ζωοποίησε και θέωσε πρώτα την ψ. που δέχτηκε το επιτίμιο της θανατικής τιμωρίας και κατόπιν οικονόμησε να απολάβει δια της αναστάσεως την αφθαρσία και κατεβαίνοντας στον άδη ανέστησε τις ψ. των αγίων..έτσι συμβαίνει και με τα σώματα των αγίων. Όταν δηλ. η χάρη ενωθεί με την ψ. τους και μεταλάβουν του θείου πυρός, αγιάζονται κι από την πυρά γίνονται κι αυτά διαυγή κι αποκαθίστανται κατά πολύ διαφορώτερα και τιμώτερα από τα άλλα σώματα..πρέπει πρώτη η κτίση να μεταποιηθεί και κατόπιν να ανακαινισθούν και τα φθαρέντα ανθρώπινα σώματα..όπως το σκεύος το παλιό αναχωνεύεται στη φωτιά έτσι κι η κτίση, επειδή παλιώθηκε και μολύνθηκε από τις αμαρτίες μας, θα διαλυθεί εδια πυρός από τον δημιουργό των όλων και θα αναστοιχειωθεί και θα γίνει λαμπρή κι ασυγκρίτως καινότερη από αυτήν που φαίνεται σήμερα (Συμ.Ηθικ.Α, 125-33)...Ο καθένας από μας σπεύδει για τον γιό του να πάρει νύφη την κόρη του περιφανεστάτου και ενδοξότερου και πλουσιωτέρου...Ο τόσο μεγάλος Θ. πήρε την θυγατέρα κάποιου, που συγκρούθηκε μαζί του και διέπραξε μοιχεία και φόνο (Συμ.Ηθ.Α.171)...Για αν ανταποδώσουμε μονάχα το ράπισμα κι αν ακόμη ζούσαμε πάνω στη γη 1000 χρόνια δεν θα μπορούσαμε να προσφέρουμε στον Θ. ανταπόδοση αντάξια για τη χάρη του (Εφραίμ Α, 396) ύμνος στην θ. οικονομία (Πέτρος, 114-5)..ο άδης που κατέβηκε ο Θ. είναι οι ψ. μας. η καρδιά μας είναι τάφος, όπου είναι θαμμένοι οι λογισμοί κι ο νους μέσα σε βαθύ σκοτάδι..αφού σηκώσει την πέτρα, που σκεπάζει την ψ. ανασταίνει τον πράγματι νεκρό κι ελευθερώνει την φυλακισμένη ψ.(μακάρ.298-9) Ποιά είναι η οικονομία της παρουσίας του Χ.; Η επιστροφή κι η αποκατάσταση της ανθρώπινης φύσης στον εαυτό της..το αξίωμα του πρωτοπλάστου Αδάμ κι ακόμη την ουράνια θεική κληρονομία του αγαθού Π. (Μακάρ.314)

ΟΜΟΡΦΙΑ: αν αποκτήσεις ο. ψ. θα μεταδώσει η ψ. από την ο. της και από το φως της και στον εξωτερικό ά. κι αυτή η ο. θα διατηρηθεί (Εφραίμ Α, 263)

ΟΝΕΙΡΟ: Αν φανερωθεί σε κάποιον αγωνιστή φως ή κανένα φωτεινό σχήμα, να μην παραδεχτεί διόλου το όραμα αυτό. Αυτά είναι φανερά απάτη του πονηρού, που πολλοί παραδέχτηκαν από άγνοια και ξέφυγαν από τον δρόμο της αληθείας. Εμείς γνωρίζουμε ότι εφόσον μένουμε στο φθαρτό σώμα μας είμαστε μακριά από τον Θ., δηλ. δεν είναι δυνατόν να βλέπουμε με τα μάτια μας ούτε Αυτόν, ούτε κανένα από τα επουράνια θαύματά του. Τα όνειρα του Θ. είναι τεκμήρια της υγείας της. Γι'αυτό ούτε μεταβάλλονται από το ένα σχήμα στο άλλο, ούτε προκαλούν φόβο στην αίσθησή της, ούτε γελούν και σκυθρωπάζουν ξαφνικά, αλλά γεμάτα επιείκεια προσεγγίζουν την ψυχή και την γεμίζουν πνευματική χαρά. Γι'αυτό κι όταν ξυπνήσει το σώμα με μεγάλο πόθο η ψυχή ζητά τη χαρά του ονείρου..Οι δαιμονικές φαντασίες μιμούνται τη γαλήνη..Υπάρχουν και περιπτώσεις όπου τα αγαθά όνειρα δεν προξενούν χαρά στην ψυχή αλλά μια γλυκιά λύπη και δάκρυα χωρίς πόνο. Αυτό συμβαίνει σε κείνους που έχουν προκόψει σε πολλή ταπεινοφροσύνη..Ας είναι χρήσιμο να μην δίνουμε καμιά σημασία σε αυτά, γιατί και ένα καλό όνειρο να μην δεχτούμε δεν θα οργιστεί ο πολυπόθητος Κ.Ι. γιατί γνωρίζουμε ότι το κάνουμε από φόβο της πανουργίας των δαιμόνων, όπως κι ένα αφεντικό δεν θυμώνει αν ο δούλος δεν του ανοίξει τη νύχτα, φοβούμενος παραπλάνηση...Κάθε σχήμα που φανερώνεται στο νου, είτε σαν φως είτε σαν φωτιά προέρχεται από την πανουργία του εχθρού..Μόνη επιδίωξή μας να αγαπήσουμε τον Θ. με κάθε αίσθηση ψυχής και κάθε εσωτερική πληροφορία(Διάδ.296)..Τα οράματα κι οι αποκαλύψεις γίνονται στους απλουστεύτους ή σε μερικούς τέλειους αγίους ή σε κείνους που με θερμό ζήλο προς τον Θ. λησμόνησαν τελείως τον κόσμο ..και για να μην φοβηθούν και δειλιάζουν την μοναξιά ή έλθουν σε απελπισία τους δίνεται αυτή η παρηγοριά (Ισαάκ, 418) όπως όταν κανείς θέλει να βεβαιωθεί για την σωφροσύνη της γυναίκας του, πηγαινέει σαν ξένος τη νύχτα κι αν δει ότι τον διώχνει καίρεται που είναι απλησίαστη, έτσι και εμείς πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί κατά τις επισκέψεις των νοερών δυνάμεων. γιατί αν απωθήσεις τους ουρανίους, περισσότερο θα ευχαριστηθούν και θα σε ετοιμάσουν να μετάσχεις σε περισσότερη χάρη και θα σε γεμίσουν πνευματική απόλαυση με το να πάρουν απόδειξη για την προς τον Κ. αγάπη σου. Μην ανοίγεσαι λοιπόν σε νοερές επισκέψεις ακόμη κι αν είναι ουράνιοι άγγελοι..όπως το ξύδι και το κρασί στην όραση είναι τα ίδια, μετά τη γεύση τα διακρίνει ο λάρυγγας, έτσι κι η ψ. από τη νοερή αίσθηση κι ενέργεια μπορεί να διακρίνει τα χαρίσματα του Π. και τα φαντάσματα του Σατανά..όπως όταν κάποιο ζώο πιαστεί στην παγίδα από το ένα πόδι, αναγκαστικά λυγίζει όλο και πέφτει στα χέρια των κυνηγών, έτσι συμβαίνει στην ψ. και με τους δ. (Μακάριος, 263,266).. ό. είναι μια κίνηση του νου, ενώ το σώμα είναι ακίνητο. φαντασία μια εξαπάτηση των αμαρτιών, όταν κοιμάται το μυαλό, παρασάλυψη του νου, ενώ το σώμα είναι ξύπνιο, θέαμα ανύπαρκτο..όταν ξενιτευθούμε στα ό. παρουσιάζουν οι δ. τους δικούς να θρηνούν ..εκείνος που τα πιστεύει μοιάζει εμ κείνον που κυνηγά την σκιά του. οι δ. της κενοδοξίας εμφανίζονται στον ύπνο ως προφήτες και μεις θαμπωνόμαστε ότι φθάσαμε στο προορατικό χάρισμα..τίποτε το μελλοντικό δεν γνωρίζουν οι δ. από προγνωστική δύναμη, γιατί θα μπορούσαν οι μάγοι να προλέγουν και τον θάνατό μας. παρουσιάζονται οι δ. ως άγγελοι κι άγιοι που έρχονται προς το μέρος μας. κι όταν ξυπνήσουμε μας βυθίζουν σε υπερηφάνεια και χαρά..οι ά. μας δείχνουν την κόλαση, την κρίση, τον χωρισμό και μας κάνουν να ξυπνούμε έντρομοι και περίλυποι. εαν όμως δημιουργείται απόγνωση τότε είναι δαιμονικά. εαν αρχίσουμε να πιστεύουμε στους δ. κοιμώμενοι, θα τους πιστεύουμε και ξύπνιοι..αυτός που δεν πιστεύει τίποτε είναι πραγματικά συνετός και σοφός (Κλίμαξ, 60)

ΟΡΓΗ: Όσο το πονηρό πνεύμα κάθεται στην καρδιά μας ούτε το συμφέρον της ψυχής μας μπορούμε να διακρίνουμε ούτε να φτάσουμε ποτέ στην πνευματική γνώση..ούτε να γίνουμε μέτοχοι της αληθινής πνευματικής ζωής, ούτε το θείο κι αληθινό φως να δεχτεί ο νους.. Κάθε έχθρα και οργή (καμιά πρόφαση)..ας φύγει μαζί με κάθε κακία "Όπως εκείνος που βάζει χρυσά ή μολύβδινα καπίστρια δεν βλέπει ανεξάρτητα το υλικό έτσι κι η οργή από οιαδήποτε αιτία σκοτίζει την πνευματική όραση. Χρησιμοποιούμε άλογα το θυμό όταν τον στρέφουμε εναντίον των εμπαθών και φιλήδονων λογισμών 'Οργίστετε (κατά των παθών σας και των πονηρών λογισμών) και να μην αμαρτάνετε 'ο ήλιος της

δικαιοσύνης, ο Κύριος, να μην βασιλεύει, δέει από την καρδιά σας με τον παροργισμό σας, για να μην βρίσκει τόπο ο διάβολος. Πρέπει να απέχουμε όχι μόνο από την ενεργητική οργή αλλά και με την κατά διάνοια για να μην σκοτεινιάσει ο νους μας από το σκοτάδι της μνησικακίας και ξεπέσει από το φως της πνευματικής γνώσεως. Γι' αυτό ο Κ. διατάζει να μην αφήνουμε το δώρο στο θυσιαστήριο ενώ είναι λυπημένος ο άλλος δίκαια ή άδικα. Ενώσω αποδίδουμε στους άλλους τις αφορμές της ασθένειάς μας είναι αδύνατο να φτάσουμε στην τελειότητα της μακροθυμίας ... Όταν αποφεύγοντας τον αγώνα της μακροθυμίας επιδιώκουμε την μόνωση και την έρημο, τότε όσα πάθη φέρνουμε αθεράπευτα εκεί, είναι κρυμμένα μέσα μας και δεν κάηκαν.. Η έρημος υποβάλλει σε αυτούς όσο είναι μόνοι και δεν είναι παρών κάποιος που να τους ερεθίζει ότι απόκτησαν τη μακροθυμία και την ταπείνωση. Κι όταν τύχει αφορμή αμέσως τα αποθηκευμένα πάθη σαν ακαλίνωτα άλογα ξεπηδούν από τον τόπο που πούκαζαν θρεμμένα από την μακρά πouxία κι αργία και με μεγαλύτερη σφοδρότητα κι αγριότητα σέρνουν στον όλεθρο τον αναβάτη τους. Γιατί περισσότερο εξαγριώνονται τα πάθη, όταν στερούνται δοκιμασία και εκγύμναση.. Όπως τα φαρμακερά φίδια στην ερημιά πouxάζουν στη φωλιά και δείχνουν τη μανία τους όταν τα πλησιάζει κανείς έτσι κι οι εμπαθείς ά. που πouxάζουν όχι λόγω αρετής αλλά αναγκαστικά εξαιτίας της ερημιάς, τότε χύνουν το δηλητήριό τους όταν αρπάξουν κάποιον που τους πλησιάζει κι ερεθίζει. Κι γι' αυτό εκείνοι που επιζητούν την τελειότητα δεν πρέπει να θυμώνουν ούτε ενάντια στα άψυχα Όποιος μισεί τον αδερφό του είναι ανθρωποκτόνος, και το αίμα του φονικού το βλέπει ο Θ. Φάρμακο να μην ο. ούτε για δίκαιες ούτε άδικες αφορμές, να έχουμε μπροστά μας την αβεβαιότητα του θανάτου και ότι τίποτε δεν θα μας ωφελήσει εκείνη την μέρα αν βρεθούμε ένοχοι επειδή κατεχόμαστε από οργή και μίσος (αγ.Κασσ.104).. Το πάθος της οργής στηρίζεται ιδιαίτερα στην υπερηφάνεια και δυναμώνει με αυτήν και γίνεται ακατάλυτο. Εφόσον το διαβολικό δέντρο της έχθρας της οργής και τίου θυμού ποτίζεται από το πρόστυχο νερό της υπερηφάνειας ανθεί και θάλλει και φέρνει πολύ καρπό ανομίας. Κι έτσι το οικοδόμημα του πονηρού διαβόλου (του οποίου πέτρες είναι οι διάφορες εύλογες ή παράλογες προφάσεις) γίνεται ακατάλυτο γιατί έχει στήριγμα κι οχύρωμα τα θεμέλια της υπερηφάνειας. Να έχεις την ταπείνωση του Κ. (τις ατιμίες, τις βρισιές, τις κατηγορίες, τα φτυσίματα, το γέλιο, την κοροϊδία) και τους καρπούς των παθών (ανάσταση) αλυσμόνητη στην καρδιά σου..Εαν βγούν τα θεμέλια της υπερηφάνειας, όλο το οικοδόμημα κατεδαφίζεται μόνο του και τότε ποιός θυμός μπορεί να την νικήσει; Ποιά οργή, πικρία; (αγ.Μάρκος 170 κ.ε)..Όποιος νίκησε το θυμό, νίκησε τους δ. (Μωυσής, Δαβίδ, Ιησούς)..Ας προσέξουμε το σκύλο μας, δηλ. το θυμό, να σκοτώνει μόνον λύκους κι όχι να τρώει πρόβατα, αλλά να δείχνει πραότητα σε όλους τους α. (αγ.Ευαγγ.80-1) Το γυναικώδες φέριμο της ψυχής (το θυμό) το μετατρέπουμε σε αντρικό όταν οργιστούμε κατά της αμαρτίας..Όταν βρισκόμαστε σε πολλή αθυμία αν αγανακτήσουμε πνευματικά κατά του δαίμονα της φθοράς υψωνόμαστε πάνω από την καύχηση του θανάτου, όπως αγανάκτησε ο Κ. 2 φορές κατά του θανάτου και τάραξε τον εαυτό του. Αν η Εύα χρησιμοποιούσε αυτό το όπλο κατά του φιδιού δεν θα νικιόταν από την εμπαθή ηδονή (Διάδ.303).. Ο Κυρίου είναι η οδυνηρή αίσθηση εκείνων που παιδαγωγούνται υπό του Θ. για να μην περιπέσουν σε οίηση και το σταμάτημα της χορηγίας των θείων χαρισμάτων, που γίνεται σε κάθε νου, που μετεωρίζεται στα ύψη και καυχιέται για τα καλά που του έδωσε ο Θ. σαν δικά του...Εκείνος, που με την εγκατάλειψη δεν σωφρονίστηκε, ώστε να έρθει σε ταπείνωση θεωρώντας την δάσκαλο θεογνωσίας, δέχεται το β' είδος της οργής, την αφαίρεση της ενέργειας των χαρισμάτων..Ο. σωτήρια είναι η παραχώρηση από τον Θ. να πολεμείται ο υπερήφανος νους με πάθη από τους δ. για να μάθει ποιανού είναι οι αρετές (Ε Θαλ.9-10, 16-17)...Μοιάζει με εκλεκτό ψωμί, γεμάτο μούχλα, ο ειρηνικός επιφανειακά που με μια κουβέντα του αδερφού, έβγαλε τη βρωμιά, που κρυβόταν μέσα του(Δωρ.Ζ, 82)... σε καιρό οργής ο πράος ά. δεν ταραζεται καθόλου. μάλλον χαίρεται γιατί βρήκε καιρό κέρδους και φιλοσοφίας, σκεπτόμενος ότι δεν έγινε ο πειρασμός χωρίς αιτία, αλλά θα λύπησε πρωτίτερα συνειδητά ή όχι τον Θ. ή τον αδερφό ή κανέναν άλλο κι ότι μάλλον βρέθηκε αφορμή για την συγκώρησή του..ο δ. είναι άξιος μίσους ως κακοποιός αφού ότι κάνει δεν το κάνει για καλό. ο αίτιος του πειρασμού είναι άξιος να τον ελεήσει ο πειραζόμενος επειδή ενεργεί όχι από αγάπη αλλά γιατί εμπαίζεται και

ταλαιπωρείται από τον δ. ο πειραζόμενος υπομένει θλίψεις εξαιτίας των αμαρτιών του κι όχι για χάρη κάποιου άλλου, ώστε να έχει έπαινο, γιατί δεν είναι ο ίδιος αναμάρτητος..ο Θ. επειδή δεν έχει ανάγκη ή έλλειψη, αλλά σε όλους οικονομεί το συμφέρον είναι άξιος ευχαριστίας, αφού ανέχεται με μακροθυμία και τον διάβολο και την πονηρία των α. και παρέχει κάθε καλό και πριν και μετά την αμαρτία σε όσους εμπιστεύονται.. η πραότητα είναι το υλικό της ταπείνωσης κι αυτή η θύρα της απάθειας. μέσω αυτής εισέρχεται στην άπτωτη και τέλεια αγάπη εκείνος, που γνωρίζει την φύση του, δηλ. τί ήταν πριν γεννηθεί και τί θα γεννηθεί μετά θάνατο. γιατί ο ά. δεν είναι τίποτε παρά δυσωδία που χάνεται την ίδια στιγμή κι από όλη την κτίση χειρότερος. γιατί κανένα άλλο κτίσμα άψυχο ή έμψυχο δεν ανέτρεψε ποτέ το θέλημα του Θ (Πέτρος, 87)...όπως το νερό που χύνεται λίγο-λίγο στην φωτιά την σβήνει τελείως, έτσι και το δάκρυ του αληθινού πένθους σβήνει όλη την φλόγα του θυμού και της εξημμένης οργής..αοργησία σημαίνει ακόρεστη επιθυμία για ατιμία, όμοια με την απέραντη επιθυμία των εκνοδόξων για έπαινο, νίκη κατά της ανθρωπίνης φύσεως. πραότης να παραμένει ακίνητη κι ατάραχη η ψ., τόσο στις ατιμίες και στους επαίνους. Ο. σημαίνει να διατηρείς συνεχώς μέσα σου κάποιο μίσος, να ενθυμίσαι το κακό, που σου έγινε, να επιθυμείς να εκδικηθείς αυτόν που σε παρόξυνε. οξυχολία έξαψη της καρδιάς, που γίνεται παρευθύς. θυμός σημαίνει ευμετάβλητη και ευέξαπτη συμπεριφορά κι ασχημοσύνη της ψ.. μόλις φανεί το φως υποχωρεί το σκοτάδι και μόλις μυρίσει η ταπείνωση εξαφανίζεται κάθε πικρία και θυμός. μια απότομη κίνηση του μύλου μπορεί στιγμιαία να συντρίψει περισσότερο καρπό και σιτάρι της ψ. από ότι η σιγανή κίνηση ενός άλλου μύλου μια ολόκληρη μέρα. ένα απότομο φούντωμα της φωτιάς από σφοδρό άνεμο μπορεί να κάψει και να αφανίσει τον αγρό της καρδιάς περισσότερο από μικρή φωτιά που σιγοκαίει..μια πέτρα ανώμαλη όταν συγκρούεται με άλλες πέτρες στρογγυλεύει. και μια θυμώδης ψ. όταν συζεί με απότομους ή υπομένει και θεραπεύεται ή αναχωρεί κι αναγνωρίζει την αδυναμία της που σαν καθρέφτης της την έδειξε καθαρά η άναδρη φυγή της..ο θυμός δείχνει ά. γεμάτο υπερηφάνεια..εαν το αγ.Π. ονομάζεται και είναι ειρήνη της ψ., ενώ η οργή ταραχή της καρδιάς, τότε οπωσδήποτε τίποτε άλλο δεν εμποδίζει την παρουσία του όσο ο θυμός. γνωρίζουμε πολλά παιδιά του θυμού. ένα παιδί αν και νόθο είναι ωφέλιμο: είδα ά. που άναψαν από τη μανία του θ. κι έβγαλαν από μέσα τους σαν έμετο την μακροχρόνια μνησικακία τους. Έτσι με το ένα πάθος απηλλάγησαν από το άλλο κι η μακροχρόνια λύπη τους διαλύθηκε. γιατί κείνος που τους λύπησε ή ζήτησε συγγνώμην ή έδωσε τις απαιτούμενες εξηγήσεις. αντιθέτως είδα κατά τρόπο απαράδεκτο άλλους που υποκρίθηκαν την μακροθυμία. έτσι με την σιωπή τους αποθήκευσαν μέσα τους την μνησικακία. αυτούς τους ελεεινολόγησα περισσότερο γιατί με το μελάνι της μνησ. έδιωξαν από την ψ. τους το περιστέρι (την ειρήνη και την χάρη του αγ.Π.) είδα μερικούς που ο. και αρνήθηκαν να φάνε από την πικρία τους. με την απαράδεκτη εγκράτειά τους πήραν πάνω στο πρώτο δηλητήριο και δεύτερο κι άλλους που ξέσπασαν στη γαστριμαργία. από το λάκκο έπεσαν στο γκρεμό. είδα κι άλλους που σαν καλοί γιατροί κράτησαν τη μέση οδό και με την κανονική λήψη τροφής παρηγορήθηκαν και ωφελήθηκαν υπερβολικά..είδα κάτι ερημίτες να μάχονται εναντίον ενός απόντιος και τους συμβούλεψα να εγκαταλείψουν την ερημική ζωή, για να μην καταντήσουν από ά. δαίμονες. Άλλους με καρδιά υποδουλωμένη στη λαγνεία και γαστριμαργία. αυτοί φαίνονταν γεμάτοι πραότητα και κολακευτική ευγένεια και φιλαδελφία. τους συμβούλεψα να ασπασθούν την ερημική ζωή, μην γίνουν από λογικοί ά. άλογα ζώα..ο φιλήδονος βλάπτει τον εαυτό και το πολύ και τον συνένοχο. ο θυμώδης σαν λάκκος αναστατώνει όλη την ποιμνη και τραυματίζει πολλές ταπεινές ψ. ..*πρόσεξε μήπως αφαιρέσεις το κάρφος από το μάτι του άλλου όχι με ιατρική σμίλη αλλά με κανένα δοκάρι και καταστρέψεις εντελώς το μάτι* (μακροθυμία, καλώσύνη Β Τιμ.4:2, παρακάλεσον όχι τύπον!).. οι θυμώδεις εκτελούν με προθυμία τη νηστεία, αγρυπνία και την ψυχαστική ζωή διότι ο δ. τους σπρώχνει με την πρόφαση της μετανοίας και του πένθους σε κείνα, που αυξάνουν κι ερεθίζουν το πάθος τους..εαν ένας λύκος, άγριος και θυμώδης μοναχός, με την βοήθεια ενός δ. μπορεί να αναστατώσει την ποιμνη, ένας αδερφός γεμάτος από θεϊκή σοφία, σαν εκλεκτός ασκός γεμάτος λάδι, με την βοήθεια ενός αγγέλου μπορεί να αποτρέψει το κύμα και να γαληνεύσει το πλοίο..άθλιο θέαμα! έπεφταν στο πάθος της ο. και για την ήττα τους αυτή πάλι οργίζονταν. βλέποντας να τιμωρούν την α' πτώση με β'

θαύμαζα και τους λυπόμουν. ο ο. πρέπει να παέει σε κναφείο, σε κοινόβιο με σκληρούς αδερφούς και κεί με τις ύβρεις θα κτυπιέται νοτιά, θα ξύνεται, λακτίζεται και θα ποδοπατείται..οι ονειδισμοί πλύνουν την ψ. από τα πάθη ‘τον τάδε τον έλουσα!’..είδα τρεις μοναχούς που βρίσθηκαν. ο α’ δαγκώθηκε και ταραχθηκε αλλά δεν μίλησε. ο β’ χάρηκε για τον εαυτό του, αλλά λυπήθηκε για τον υβριστή και ο γ’ αφού αναλογίσθηκε την ψυχική βλάβη του υβριστού έχυσε θερμά δάκρυα. έτσι έχεις μπροστά σου τον εργάτη του φόβου, τον μισθωτό και τον εργάτη της αγάπης. όπως ο πυρετός είναι ένας κατ’ουσίαν με πολλά αίτια έτσι κι ο θ. έχει διάφορες αιτίες.. ο τρόπος της θεραπείας επαφύεται στην επιμέλεια και φροντίδα των ιδίων ασθενών κι η αρχή της εθραπειάς είναι να γνωρίσει κανείς την αιτία του πόνου και της οδύνης και τότε θα πάρουμε την κατάλληλη αλοιφή από την πρόνοια του Θ. και τους πνευματικούς πατέρες.. θυμός ‘πατέρας μου δεν είναι ένας (τύφος-έπαρση). μητέρες η κενοδοξία, η φιλαργυρία, η γαστριμαργία και κάποτε η πορνεία..θυγατέρες μου μνησικακία, έχθρα, δικαιολογία και μίσος. εκθροί μου η αοργησία και παραότης, επίβουλος η ταπεινώση (Κλίμαξ167κ.ε.)..στο σάπιο ξύλο γεννιούνται σκουλήκια και σε ά. με πραότητα επιφανειακή συμπεριφορά προσκολλάται η οργή..μερικοί υπέβαλλαν τους εαυτούς τους σε κόπους και ιδρώτες. ο αμνησικάκος ά. τους ξεπέρασε, όσο ασφαλώς είναι αληθινός ο λόγος ‘άφετε και αφεθήσεται’. *εκείνος που εκθρεύεται και νομίζει ότι έχει μετάνοια, μοιάζει με αυτόν που του φαίνεται ότι τρέχει στον ύπνο του* (Κλίμαξ, 179-180)

ΠΑΘΟΣ: Τα σωματικά τραύματα όταν μείνουν απεριποίητα και σκληρυνθούν δεν αισθάνονται τα φάρμακα των γιατρών, όπως η ψυχή που είναι ολόκληρη σκεπασμένη από την λέπρα της φιληδονίας δεν μπορεί να αισθανθεί τον φόβο του Θ. κι αν ακόμη κανείς ομιλεί ακατάληπτα για το φοβερό διακοστήριο. Όταν όμως αρχίσει με μεγάλη προσοχή κι επιμέλεια να καθαρίζεται, τότε αισθάνεται ζωοποιό το φάρμακο το φόβο του Θ., που καίει με τους ελέγχους της συνειδήσεως στη φωτιά της απάθειας. Έτσι σιγά-σιγά καθαρίζεται μέχρι να φτάσει στην τέλεια αγάπη, όπου δεν υπάρχει φόβος.. Εκείνη η ψυχή, που δεν έχει απαλλαχθεί από τις κοσμικές φροντίδες ούτε τον Θ. μπορεί να αγαπήσει πραγματικά, ούτε τον διάβολο να μισήσει γιατί την έχει καταπλακώσει η μέριμνα της ζωής (Διάδ.290) Το πάθος είναι μυρμηκο- (μικρά και τιποτένια φαντασία, που σέρνεται κοντά μας)-λέων θρασύτατο (αγ.Νείλος, 265-6).. Π. αξιοκατηγόρητο είναι μια παρά φύση κίνηση της ψυχής ή προς μια παράλογη αγάπη (για φαγητά ή γυναίκα ή χρήματα) ή προς άκριτο μίσος για κάποιον ή για κάτι (Μάξιμος Α, 35. Β, 16)... Κάθε π. σχηματίζεται με τον συνδυασμό 1) κάποιου αισθητού πράγματος και 2) μιας αισθήσεως και 3) μιας φυσικής δυνάμεως, του θυμού π.χ. ή της επιθυμίας που έχει εκτραπεί από την φυσική λειτουργία της. Αν λοιπόν ο νους εξετάσει το αποτέλεσμα της συνθέσεως του αισθητού και της αισθήσεως και της φυσικής δυνάμεως και μπορέσει αφού τα ξεχωρίσει να τα επαναφέρει στον φυσικό του λόγο το καθένα και να θεωρήσει το αισθητό καθεαυτό και τα άλλα καθεαυτά, τότε έκανε σκόνη τη σύσταση οποιοδήποτε πάθους και τη σκόρπισε στο νερό της γνώσεως όπως ο Μωσής στο χρυσό μοσχάρι κι εξαφάνισε και την ψιλή φαντασία των π. (Γ Θαλ.60). Στους πνευματικούς αγωνιστές γίνονται καλά και τα π. όταν απομακρύνοντας με σοφία από τα σωματικά, τα χρησιμοποιούμε για να αποκτήσουμε τα ουράνια. Όταν μετατρέψουμε την επιθυμία σε κίνηση που ορέγεται τη νοερή πόθηση των θείων, την ηδονή σε γαλήνια ευφροσύνη της θεληματικής ενέργειας του νου για τα θεία χαρίσματα, τον φόβο σε επιμέλεια προφυλάξεως από την μέλλουσα τιμωρία, τη λύπη σε μεταμέλεια για την διόρθωση κάποιου τωρινού κακού. Και με ένα λόγο, όπως οι σοφότεροι γιατροί που με το σώμα φοβερής έχιδνας εξουδετερώνουν την βλάβη που αυτή προκάλεσε ή προξενούν ανοσία για ενδεχόμενη, κι εμείς να χρησιμοποιούμε τα π. για εξόντωση της κακίας που υπάρχει ή την περιμένουμε και για απόκτηση και φύλαξη αρετής και γνώσεως. (Γ Θαλ.66) Τα έμφυτα πάθη όταν τα κυβερνά το λογικό γίνονται αδιάβλητα, χωρίς λογικό διαβλητά (Ε Θαλ.21) Είπαν οι Πατέρες ότι καθετί που δεν το θέλει η ψ. δεν αντέχει πολύ στον χρόνο. Πρέπει να ψάχνουν μέσα τους μήπως κι αν ακόμη δεν επιθυμούν την δραστηριότητα του π. επιθυμούν κάποιο αίτιο που το προκαλεί γι’αυτό και νικούνται. Υπάρχουν άλλοι που αγωνίζονται να συγκρατήσουν ένα πάθος με άλλο (σιωπή για κενοδοξία). Άλλοι αφήνουν ελεύθερα τα πάθη

αυθενόκλητα, άλλοι που δεν το αφήνουν κι άλλοι, που επίσης το ξεριζώνουν..Αυτός που αφήνει ελεύθερα τα πάθη παίρνει τα βέλη του εχθρού και τα μπήγει στην καρδιά του ο δεύτερος είναι προφυλαγμένος με θώρακα και ο τρίτος τα κατατοσάκιζει ή τα στέλνει πίσω στην καρδιά του εχθρού του..Μην αμελείστε τον εαυτό σας γιατί από μικροδιαθεσίες χρειάζεται πολύ κόπος για να ορθοποδήσεις. Και στη σωματική αρρώστια ίσως φταίει ο γιατρός στην ψ. όμως ο γιατρός των ψυχών είναι ο Χ. και χορηγεί για κάθε πάθος το κατάλληλο φάρμακο.. (Δωρ.Ι, 108) *Άλλο είναι να ξεριζώσεις μικρό χορταράκι, μικρό πάθος κι άλλο μεγάλο δέντρο..Αν είναι μικρά τα πάθη μπορούμε εύκολα να τα κόψουμε* (ο αδερφός που έκλεβε..ακόμη και για τα ζώα). Όσο σκληραίνουν όμως τόσο περισσότερο κόπο χρειάζονται και να ριζώσουν βαθύτερα τότε δεν μπορούμε πιά εκτός κι αν έχουμε την βοήθεια των αγίων, που μετά τον Θ. θα συμπαρασταθούν 'Κόρη Βαβέλ (πρώτα σύγχυση και μετά αμαρτία) ταλαίπωρη (γιατί η κακία είναι ανυπόστατη)..Καλότυχος όποιος συντρίψει τα βρέφη σου Βαβυλώνα πάνω στην πέτρα', πριν οι λογισμοί τραφούν και γιγαντωθούν εναντίον τους ρίξτους στην πέτρα, που είναι ο Χ.(Ψ.136:8-9) (Δωρ.ΙΑ, 113-117)..Όπως ολόκληρος αϊτός πιάνεται από το νύχι του, έτσι κι με ένα πάθος μπορεί να δεθεί η ψ. (123) Πρέπει σαν το χωράφι η ψ. όχι μόνον να ξεριζώσει κάθε εμπαθή προσκόλληση και τις κακιές συνήθειες, γιατί αν βγούν οι ρίζες ξαναφυτρώνουν τ'αγκάθια, πρέπει να σπείρεις καλό σπόρο για να μην φυτρώσουν στο μαλακό χώμα ευκολότερα τα αγριόχορτα (Λκ.11:24-7). Κάθε πάθος έχει την αντίστοιχη αρετή στη θέση του. Μόλις ρίξει ο γεωργός τον σπόρο αμέσως να τον θάψει κάτω από το χώμα για να μην τον αρπάξουν τα πουλιά με την ταπεινοφροσύνη και να περιμένει το έλεος του Θ., παρακαλώντας τον να ευλογήσει τον κόπο μας, γιατί αν δεν βρέξει ξεραίνεται ο καρπός. Ακόμα κι όταν τον βάλει στην αποθήκη δεν μπορεί να είναι ανέμελος από τον κλέφτη. Γιατί συμβαίνει ο δ. με διάφορους τρόπους να τον πλανά ή με δικαιώματα ή υπερηφάνεια ή βάζοντας λογισμούς απιστίας ή αίρεσης. Και τότε καταστρέφει όχι μόνον τους κόπους του αλλά τον χωρίζει κι από τον Θ.. Κι αν δεν μπόρεσε να τον ρίξει σε κακές πράξεις ένας λογισμός είναι ικανός να σταθεί ικανός να χωρίσει κάποιον από τον Θ. (Δωρ.ιβ) Π. είναι προσβολές, που τέθηκαν στα πράγματα του κόσμου, για να κινούν το σώμα στην αναγκαστική του χρεία, και δεν σταματάνε να προσβάλλουν τον ά., καθόσον βρίσκεται αυτός στον κόσμο..Ο ά. του Θ. στον τόπο, που κεντούνε τα πάθη, υπερίσχυσε άλλη επιθυμία, ανώτερα αυτών και οι προσβολές των π. ίστανται αργές. (Ισαάκ, 201)...Ω! πόσο γλυκές φαίνονται οι αιτίες των π. κι οι αφορμές τους και τα πάθη μπορεί κανείς να κόψει και μετά την παύση τους γαληνεύει κι ευφραίνεται αλλά όχι και τις αιτίες..Είναι αδύνατο να αφήσει κανείς την συνήθεια της αμαρτίας, παρά να αποχτήσει έχθρα προς αυτήν (ένδειξη αληθινής ταπείνωσης) κι αδύνατο να πετύχει άφεση αμαρτιών χωρίς την εξομολόγησή τους (ένδειξη κατάνυξης).. Αν δεν απομακρυνθείς από τον κόσμο δεν μπορείς να μάθεις πόσο βρωμά, και αισθάνεσαι την δυσωδία του ως ευωδία, και την γύμνια της νιροπής σου ως κάλλυμα δόξης (Ισαάκ, 268)... Τα π. είναι το διάφραγμα και μεσότειχο μπροστά στις κρυμμένες αρετές της ψ. κι αν δεν καταπέσουν διά των πρακτικών αρετών δεν φαίνονται τα βρισκόμενα μέσα του και καθώς δεν βλέπει κανείς τον ήλιο σε καιρό ομίχλης, έτσι και την αρετή της ψ. όσο διαμένει η ταραχή των π. (Ισαάκ, 333) μην λιποψυχήσεις διότι δεν σε εγκατέλειψε. και μάλιστα ενώ βλέπει τον αγώνα σου μαζί με τον χορό των αγγέλων που προσφέρουν στεφάνι στο νικητή ενώ οι δαίμονες νιροπή στον ηττημένο. Πολύς ο αγώνας για σένα αγαπητέ!..δεν υπάρχει κρυφό από τα μάτια του Θ...διότι αν δεν μας πολεμούν τα πάθη είναι πιθανόν να κατηγορούμε αυτούς που πολεμούνται και να πέσουμε στην περηφάνεια. δεν είναι φοβερό το να μας πολεμούν τα πάθη και να πολεμούμε εναντίον τους, αλλά οδυνηρό το να πέσει κανείς από αμέλεια μπροστά στα μάτια των εχθρών.. αντιστάσου γιατί αν μας νικήσουν τα πάθη δεν απομακρύνονται από μας, αλλά αποθρασύνονται ακόμη περισσότερο εναντίον μας (Παρ.5:3-4).. τα δυσκολογιάτρευτα πάθη δεν ξεριζώνονται παρά μόνον με καυστικά και στυπτικά φάρμακα (Εφραίμ Β, 148-151).. από τη φιλαργυρία έρχεται ο περισπασμός στα βιοτικά κι αυτός την τέλεια αγνωσία των δωρεών του Θ. και των δικών μας αμαρτιών. από αυτό επακολουθεί η κατοίκηση των 8 π.-αρχηγών: η γαστριμαργία, που φέρνει την πορνεία και μαζί της την φιλαργυρία από την οποία γεννιέται η οργή, όταν κανείς δεν πετυχαίνει το θέλημά του και από κεί η

λύπη, η ακηδία, η κενοδοξία κι η περηφάνεια κι από τα 8 π. γεννιέται κάθε κακία και τελικά η έκπτωση από τον Θ. κι η ομοίωση με τους δ. (Πέτρος, 73) ο σκύλος που γλύφει λίμα, ματώνει τη γλώσσα του, από τη γλυκύτητα όμως δεν αισθάνεται πόνο κι ότι πίνει το ίδιο του το αίμα. έτσι κι ο γαστρίμαργος τρώγοντας εκείνα που βλάπτουν την ψ. και το σώμα, δεν αισθάνεται την βλάβη κι όλοι όσοι δουλεύουν στα πάθη. κι αν σηκώσουν κεφάλι πάλι σέρνονται από την συνήθεια γι' αυτό είπε ο Κ. ότι η βασιλεία απαιτεί βία και τούτο όχι εκ φύσεως αφού ελαφρό το φορτίο αλλά εξαιτίας της συνήθειας των παθών στενή η πύλη και δύσβτος ο δρόμος.. θές κάποιον αγαθό; πράξτο! κι αν δεν μπορείς έχεις τουλάχιστον την προαίρεση κι έτσι η συνήθεια εργάζεται αυτόματα σιγά-σιγά είτε το καλό ή το κακό. αν δεν ήταν έτσι κανείς ληστής δεν θα σωζόταν..δεν είναι παράδοξο ότι ληστές και τυμβωρύχοι γίνονται άγιοι ενώ μοναχοί καταδικάζονται (Πέτρος 197).. έφυγαν όλα τα πάθη από μερικούς όχι μόνον πιστούς αλλά απίστευτους εκτός από την υπερηφάνεια, διότι αυτό μπορεί να αναπληρώσει όλα τα άλλα, αφού και τους αγγέλους ρίχνει από τον ουρανό..καίγεται το υλικό των αμαρτημάτων με το θεϊκό πυρ..φεύγουν ακόμα επίτηδες οι δ. για να μας ρίξουν στην αμεριμνησία, ώστε έπειτα αιφνιδίως να επιτεθούν και να αρπάξουν την αθλία ψ. μας...υποχωρούν επίσης όταν η ψ. υποστεί μεγάλο εθισμό στα πάθη και ταυτισθεί στο έπακρο μαζί τους, γιατί πλέον γίνεται η ίδια εχθρός και επίβουλος εαυτού της. π.χ. τα νήπια που ύστερα από μακροχρόνιο θηλασμό, θηλάζουν αντί μαστού τα δάκτυλά τους. γνωρίζω και την απάθεια που έρχεται από πολλή απλότητα κι επαινετή ακεραιότητα..διότι τους απαλλάσσει από τα κακά χωρίς αυτοί να το αντιλαμβάνονται. όπως ακριβώς τα νήπια, ενώ έχουν γυμνωθεί δεν το καταλαβαίνουν. η κακία και το πάθος δεν είναι φυσικά διότι ο Θ. δεν είναι δημιουργός παθών. αντιθέτως από τον Κ. δημιουργήθηκαν πολλές φυσικές αρετές. η ελεημοσύνη στους ειδωλολάτρες, η αγάπη στα άλογα ζώα, η έμφυτη πίστη, η ελπίς όταν δανείζουμε και ταξιδεύουμε, κι όταν σπεύρουμε..η αγάπη είναι φυσική αρετή των α. (Κλίμαξ. 320-1) σε ά. πνευματικούς αφήνει ο Θ. κατ'οικονομία μερικά ασήμαντα πάθη. έτσι ώστε κατηγορώντας τον εαυτό τους για τα μικρά κι αθώα πάθη αποκτούν αναφαιρέτο πλούτο ταπεινώσης (Κλίμαξ, 322) ορισμένες στοιχειώδεις έξεις της φύσης τις μετεστρέψαμε σε πάθη..την δυνατότητα σαρκικής σποράς σε πορνεία, τον θυμό εναντίον του όφεως εναντίον του πλησίον, ο ζήλος για τις αρετές για το κακό, η επιθυμία της άνω δόξης, η υπερηφάνεια κατά των δ. η χαρά που σχετίζεται με τον Κ. και την ευτυχία του πλησίον, μνησικακία εναντίον των εχθρών της ψ...εκείνοι που σκοτίστηκαν με οίνο. νίφθηκαν με νερό κι εκείνοι από πάθη με τα δάκρυα..κναφείο (Κλίμαξ 345-6)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ: Οι κακοί πρέπει να τιμωρούνται με το καλό και την δικαιοσύνη κι όχι σύμφωνα με το πάθος της οργής μας (38).

ΠΑΣΧΕΙΝ: Άλλη η αιτία του να πράττουμε κι άλλη του να πάσχουμε. Η αιτία του πάσχειν είναι η φυσική δύναμη προς ενέργεια των αρετών, ενώ η αιτία του να πάσχουμε είναι είτε δωρεά όσων είναι υπέρ φύσιν (θέωση κατά χάρη), είτε αναγκαίο επακολούθημα της ροπής μας στο παρά φύσιν (δημιουργία κακίας)..Πράττουμε όσο έχουμε ενεργό την λογική δύναμη με την οποία εκ φύσεως μπορούμε να πράττουμε τις αρετές κι όσο η νοερή μας δύναμη, η δεχτική κάθε γνώσεως, προσπερνά ακατάσχετα την φύση όσων υπάρχουν κι αποτελούν αντικείμενο γνώσεως κι αφήνει πίσω της όλους τους αιώνες. Πόσχουμε όταν έχοντας περάσει τελείως όλους τους λόγους των όντων, φτάσουμε στην αιτία των όντων, κι εκεί καταπαύσουμε την ενέργεια των δυνάμεών μας μαζί με τα εκ φύσεως πεπερασμένα.. Έπειτα από την ζωή αυτή παύουμε να πράττουμε τις αρετές, δεν παύουμε όμως να πάσχουμε κατά χάρη την θέωση που παρέχεται ένεκα των αρετών. Γιατί το υπερφυσικό πάθος είναι απεριόριστο όσο και δραστικό, ενώ το παρά φύσιν ανύπαρκτο κι ανενεργό (Γ Θαλ.75-7)

ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ: Π. εννοεί το νόμο της αμαρτίας, τον οποίο δεν είχε ο πρώτος ά. όταν δημιουργήθηκε. Πονηρό εννοεί τον δ. που εισήγαγε το νόμο της αμαρτίας στην ανθρώπινη φύση ή π. την θεληματική κλίση της ψ. προς τα πάθη της σάρκας και

πονηρό τον τρόπο, που μεταχειρίζεται ο ά. για να εκπληρώσει την εμπάθη του κλίση. Αν θέλουμε να λυτρωθούμε από τον πονηρό και να μην μπούμε σε πειρασμό ας πιστέψουμε στον Θ. κι ας συγχωρήσουμε όσους μας έφταιξαν..Στρατηγός θα είναι ο Χ. που νίκησε τον κόσμο, που μας οπλίζει με τους νόμους των εντολών Του και με την αποβολή των παθών συνδέει νόμιμα την ανθρώπινη φύση με τον εαυτό της μέσω της αγάπης και κινεί ακόρεστα την όρεξή μας προς τον εαυτό του και μας κάνει μετόχους της αγγελικής λατρείας. Κατά τη Γραφή ο π. εκδηλώνεται με 2 τρόπους: τον εκούσιο ηδονικό και τον οδυνηρό. Ο πρώτος γεννά την αμαρτία κι έχουμε από τον Κ. διαταχθεί να μην μπούμε σε αυτόν (Μτ.6:13) κι ο άλλος τιμωρία της αμαρτίας και με εκούσιες επιφορές τιμωρεί την διάθεση που αγαπά την αμαρτία: Αυτόν ας τον υπομείνει κανείς και μάλιστα αν δεν είναι τρυπημένος με τα καρφιά της αμαρτίας θα ακούσει τον μέγα Ιάκωβο να διακηρύττει τη χαρά (1:2-4). Και των 2 ειδών τους π. τους εκμεταλλεύεται με κακουργία ο πονηρός. Τον πρώτο σπέρνοντας, ερεθίζοντας την ψ. με τις ηδονές του σώματος και τον άλλο, ζητεί την παραχώρηση του Θ. με σοφίσματα θέλοντας με την οδύνη να φθείρει την ανθρώπινη φύση για να κινήσει την ψ. σε διαβολή του Δημιουργού. Εμείς ας πετάξουμε τον ζυγό του εκούσιου π. και τον ακούσιο ας τον υπομένουμε με γενναιότητα για να δείξουμε ότι προτιμάμε όχι τη φύση αλλά τον Κτίστη της φύσεως (Στο Πάτερ, 269)..Οι π. είναι γραμμάτια μπροστά στον δίκαιο κριτή..Πώς θα ήταν δυνατόν να πολεμούμε εναντίον τόσο φοβερού εχθρού του γένους μας, αν δεν μας κρατούσε το πανίσχυρο χέρι του Θ. Λόγου (Ιώβ, 41:5, 11-14)..(Φιλ.318)..Η ψυχή όσο αμαρτάνει, σαν το ασθενικό ζώο γονατίζει από την ίδια την αμαρτία. Γιατί η αμαρτία έχει την ιδιότητα να ταλαιπωρεί και να φθείρει αυτόν, που την διαπράττει..Όταν όμως προκόψει ο ά. σαν τον γεροδεμένο ζώο, ξεπερνάει ευκολότερα αυτά, που τον κούραζαν κάποτε..Ο Θ. σαν ελεήμων δίνει στον καθένα σύμφωνα με τις ανάγκες του. Μερικές φορές οικονομεί σε κάποιον περισσότερα για να του δείξει την υπερβολική αγάπη και να τον διδάξει την ευχαριστία..Όστε σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουμε στραμμένη την προσοχή μας στον Θ. είτε ευεργετηθούμε είτε κακοπαθούμε και να λέμε αν συμβεί καλό ότι ήταν 'οικονομία Θ:' αν δε συμβεί κάτι κακό ότι προέρχεται από τις αμαρτίες μας. (Δωρόθ. Ζ, 84, 30).. 'Ο μοναχός που προσέρχεται να δουλέψει για τον Θ. οφείλει να ετοιμάσει την ψ. του για π'..Όταν έχει κανείς φίλο και πάθει κάτι απ'αυτόν ακόμη και θλιβερό, πιστεύει ότι ο φίλος του το έκανε αυτό επειδή τον αγαπά. Πολύ περισσότερο για τον Θ., που μας έπλασε και μας έφερε από την ανυπαρξία στην ύπαρξη..και στον οποίο όλα είναι δυνατά και τίποτε ακατόρθωτο και γνωρίζει πώς να οικονομήσει την ζωή μας..Πολλοί ά. όταν κολυμπούν καλά κι έρχεται το κύμα, σκύβουν, λουφάζουν από κάτω μέχρι να περάσει και κολυμπούν ακίνδυνα. Αν αντισταθούν το κύμα τους σπρώχνει μακριά..Αν βαστάσει κανείς τον π. με υπομονή και ταπεινώση, τον ξεπερνάει αλώβητα. Αν όμως παραμείνει με την καρδιά γεμάτη λύπη και ταραχή θεωρώντας καθένα αίτιο του κακού, κολάζει τον εαυτό του φορτώνοντας πάνω του τον πειρασμό, οπότε όχι μόνον δεν ωφελείται αλλά βλάπτεται.. Το να ταραχθεί κανείς όταν ενοχλείται από κάποιο πάθος είναι σημάδι, αγνωσίας και υπερηφάνειας και προέρχεται από την άγνοια της κατάστασώς του..Έχεις το πάθος και ταράζεσαι; Είσαι δεμένος μαζί του και λές γιατί μ'ενοχλεί; 'Τα εργαλεία του (τα αίτια των παθών) είναι μέσα σου. Δός τους πίσω τον αρραβώνα και φεύγουν'... 'Να προσευχόσαστε για τη ζωή του Ναβουχοδονόσορα (τη θλίψη του π.), γιατί στη ζωή του βρίσκεται η σωτηρία σας'(Βαρ.1:11-2).. 'Γέροντα προσευχήσου όχι για να απαλλαγώ από τον π. αλλά να μου δώσει υπομονή' - 'σήμερα κατάλαβα ότι προοδεύεις και με ξεπερνάς'.. Με τις θλίψεις των αγώνων όχι μόνον έναντι της έμπρακτης αμαρτίας αλλά και των νοερών εμπάθων λογισμών ταπεινώνεται, συντριβεται αγωνίζεται με τις θλίψεις των αγώνων και επανέρχεται στο 'κατά φύσιν'..Οι πόλεις που χτίστηκαν με τους πλίνθους στην Αίγυπτο είναι η φιληδονία, φιλοδοξία, κι η φιλαργυρία.. 'Η νίκη όσων θέλουν ν'αποκτήσουν αρετές είναι να μην μικροψυχήσουν όταν πέσουν αλλά πάλι ν'αγωνιστούν (Ιερ.8:4, 3:22) (Δωρ.ιγ)..Η άνεση κι η ξεγνοιασιά αποκοιμίζουν την ψ. και την διασπάνε, οι δε πειρασμοί την δυναμώνουν 'Κ. στη λύπη μας σε θυμηθήκαμε' (Ησ.26:16) (Δωρ.ιγ)...Όταν προχωρώντας το δρόμο της άσκησής σου αισθανθείς στην ψ. σου διάφορους π. δυνατούς, γνώριζε ότι τότε αξιώθηκε η ψ. σου κρυφά άλλου υψηλότερου βαθμού .. ανώτερη χάρη, γιατί κατά το μέγεθος της θείας χάριτος φέρνει ο Θ. στην ψ.

και τις θλίψεις των π., όχι των κοσμικών που συμβαίνουν για να καλινωθεί η κακία τους, ούτε τις θλίψεις των σωματικών ταραχών ..Ο Θ. δεν δίνει μεγάλο χάρισμα άνευ μεγάλου π., επειδή κατά τους π. δίνει τα χαρίσματα ο Θ... Από το μέγεθος των δυσαρέστων θλίψεων και στενοχωριών που σου συμβαίνουν από την θεία πρόνοια καταλαβαίνεις, πόση τιμή δέχθηκε η ψ. σου από την μεγαλωσύνη του Θ., επειδή κατά την λύπη σου έρχεται η παρηγοριά ..Δεν έρχεται π. εαν πρώτα η ψ. δεν δεχόταν κρυφά δύναμη τινά υπέρ το μέτρο της από τη χάρη του αγ.Πνεύματος, όπως μαρτυρεί ο π. του Κ., κι οι π. των αποστόλων..Εν καιρώ π. να κυριευόμεθα από χαρά γιατί αξιωθήκαμε να περπατάμε την οδό εκείνη, που περπάτησαν οι άγιοι, μάλλον δε ο ίδιος ο Κ. Ι.Χ. που ζωοποιεί τα πάντα και φόβο μήπως από την περηφάνεια μας έρχονται οι π...Οικονομεί δε η θεία πρόνοια, να επέρχονται οι π. κατά την δύναμη κι ανάγκη καθένα..Αυτοί οι π. είναι το σημείο της ψυχικής προκοπής του α., που γίνεται δια της βοήθειας του Θ...Όταν θλίψει ο Θ. ά. υπέρ το δέον, παραχωρεί να εμπέσει αυτός στα χέρια της μικροψυχίας, που του γεννά ισχυρή δύναμη της ακηδίας (Ισαάκ, 239)...Ο Θ. αφήνει τους αγίους να πειρασθούνε δια της θλίψεως, για να πάρουν δοκιμή της βοήθειας του και της προνοίας του..και για να αποκτήσουν από την δοκιμή την γνώση όλων των ποιημάτων, μη εξαπατώμενοι από τους δ...γιατί αλλιώς θα ήταν στους πολέμους γυμνοί κι άπειροι (Ισαάκ,244) .. όπως οι άρρωστοι χρειάζονται τις εγχειρήσεις και τις καυτηριάσεις για την υγεία που έχασαν, έτσι και μεις χρειαζόμαστε τους π., τους κόπους της μετανοίας και τον φόβο του θανάτου και των κολάσεων..εκείνοι που θέλουν θεληματικά να θλιβούν να λυτρώνονται από την αρρώστια και τις μέλλουσες τιμωρίες, ίσως κι από τις τωρινές, ενώ οι αγνώμονες με τις τιμωρίες έστω και τους ποικίλους πειρασμούς να θεραπευθούν από την ευεργεσία του γιατρού. εκείνοι όμως που αγαπούν την αρρώστια και μένουν σε αυτή, προξενούν στον εαυτό τους τις αιώνιες τιμωρίες, αφού έγιναν όμοιοι με τους δ. και δικαίως θα απολαύσουν μαζί τους τις αιώνιες κολάσεις. γιατί δεν δεχόμαστε όλοι τις ευεργεσίες με τον ίδιο τρόπο. μερικοί αφού δεχτούν την φωτιά του Κ. δηλ. το λόγο του με την εφαρμογή του έγιναν πιο μαλακοί στην καρδιά σαν το κερί, ενώ άλλοι με την απραξία, όπως ο πηλός γινόμαστε σκληρότεροι και πέτρινοι..κανένας δεν είναι αίτιος που στερείται το φως, γιατί ο Θ. έκανε τον ήλιο και τα μάτια..ο Θ. όλους τους κατα φωτίζει με τις γνώσεις σαν ακτίνες και μετά την γνώση έδωσε και την πίστη σαν μάτι (Πέτρος, 70-2).. ο Θ. έδωσε πολλούς π. για να τους φοβόμαστε και να καταφεύγουμε σε Αυτόν. Αυτός που δεν το εννοεί αυτό αλλά από φιληδονία το κακίζει, αυτός σκότωσε τον εαυτό του και τον κατέστρεψε, αφού πήρε όπλα των εχθρών για να σφάξει τον εαυτό του..όποιος διστάζει να χρησιμοποιήσει το ραβδί μισεί το παιδί ενώ όποιος το αγαπά το παιδαγωγεί με επιμέλεια..σαν υιοί παιδαγωγούμαστε αλλά δεν θανατωνόμαστε..γιατί είναι καλύτερο με την υπομονή των θλίψεων να καταφεύγουμε στον Θ. παρά από τον φόβο των κινδύνων να καταλήγουμε σε έκπτωση από Αυτόν και να πέσουμε στα χέρια του διαβόλου ..*ή τους π. θα υπομένουμε, που είναι πρόσκαιροι ή την κόλαση που είναι αιώνια.* τους δικαίους κανείς από τους δύο κινδύνους δεν τους αγγίζει γιατί αγαπούν με χαρά εκείνα που μας φαίνονται δύσκολα κι αγκαλιάζουν τους π. σαν να βρήκαν ευκαιρία αιωνίου κέρδους και μένουν απλήγωτοι από αυτούς..όσο ο νικητής πολιορκείται τόσο στεφανώνεται κι από αυτό παίρνει μεγάλη χαρά. όταν ακούσει τη φωνή της σάλπιγγας δεν την φοβάται ως προκήρυξη σφαγής, αλλά προμήνυμα απονομής στεφάνων.. τίποτε δεν φέρνει χωρίς κόπο τη νίκη όσο η τόλμη που συνοδεύεται από βέβαιη πίστη και τίποτε άλλο την ήττα όσο η φιλαυτία κι η δειλία που προέρχεται από την απιστία (Πέτρος, 156-7) οι ά. γνωρίζουν το βάρος που σηκώνει ο ημίονος, ο όνος, η καμήλα κι ο κεραμοποιός πόση ώρα το ψήσιμο των σκευών για να μην σπάσουν. αν ο ά. έχει τόσο σύνεση πόσο μάλλον η σύνεση του Θ. γνωρίζει πόσον πειρασμό πρέπει να έρθει στην ψ. για να γίνει δόκιμη και κατάλληλη για την βασιλεία των ουρανών. αν το κανάβι δεν χτυπηθεί πολύ δεν μπορεί να γίνει κατάλληλο να χρησιμοποιηθεί για λεπτότατα νήματα κι αν το νεόπλαστο πήλινο σκεύος δεν ψηθεί, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί και το νήπιο δεν είναι κατάλληλο για δουλειές έτσι κι οι ψ. αν και έλαβαν τη θεία χάρη κι έχουν εσωτερική βεβαιότητα από την γλυκύτητα και την ανάπαυση του Π. εξαιτίας της νηπιότητάς τους από αγαθότητα του Κ. επειδή ακόμη δεν δοκιμάσθηκαν, εξακολουθούν να είναι νήπιες.. το μαρτύριο των θλίψεων, που οι μάρτυρες υπέμειναν τους α. αυτοί το

υπομένουν από πονηρά πνεύματα που παρακίνησαν τους βασανιστές κι όσο περισσότερες θλίψεις υπέμεναν τόσο περισσότερη δόξα, όχι μόνον στο μέλλον αλλά και εδώ θα αξιωθούν την παρηγοριά του αγαθού Π. (Μακ.304).

ΠΕΝΘΟΣ: είναι το χρυσό καρφί της ψ. το καρφί αυτό απογυμνώθηκε από κάθε γήινη προσήλωση και σχέση και καρφώθηκε από την ευλογημένη λύπη στην πόρτα της καρδιάς για να την φρουρεί. κατάνυξη είναι ένας συνεχής βασανισμός της συνείδησης, που με τη νοερή εξομολόγηση δροσίζει την φλογισμένη καρδιά. εξομολόγηση είναι να λησμονούμε την ίδια μας την φύση. χαρακτηριστικό του π. η εγκράτεια των χειλέων. ανώτερη από το βάπτισμα αποδεικνύεται η πηγή των δακρύων, γιατί το πρώτο μας καθαρίζει από τα προηγούμενα κακά ενώ των δακρύων από τα μετέπειτα..με το δεύτερο καθαρίζουμε το πρώτο που λερώσαμε από την παιδική ηλικία κι αν δεν το είχε χαρίσει ο Κ. οι σωζόμενοι θα ήταν δυσέυρετοι ..από τον τρόπο της κρίσης θα εξαφανισθεί από μέσα μας η λαγνεία και θα ενωθεί η ψ. μας με την άφθαστη αγνεία. στάσου έντρομος όταν προσεύχεσαι και ικετεύεις τον Θ. σαν κατάδικος μπρος στον δικαστή ώστε και με την εξωτερική εμφάνιση και την εσωτερική στάση να οβήσεις τον θυμό του δίκαιου κριτού, σαν τη χήρα της παραβολής μην συμπεριφέρεσαι σαν και κείνους που μετά την κηδεία άλλοτε θρηνούν και άλλοτε μεθούν αλλά σαν τους καταδικούς στα μεταλλεία που τους μαστιγώνουν κάθε ώρα οι δήμειοι. εκείνος που άλλοτε επιδίδεται στο πένθος κι άλλοτε στην τρυφή μοιάζει με εκείνον που διώχνει το σκυλί της φιληδονίας πετροβολώντας με ψωμί. ενώ εξωτερικά τον διώχνει, στην πραγματικότητα τον προσκαλεί..να είσαι σύννους, παρατηρητής της καρδιάς σου γιατί οι δ. φοβούνται τη σύννοια, όπως οι κλέφτες τους σκύλους..η κατάκλιση σου στο κρεβάτι ας σου είναι προτύπωση της κατακλίσεώς σου στον τάφο και τότε θα κοιμηθείς λιγότερο. η απόλαυση του φαγητού στην τράπεζα υπενθύμιση του θλιβερού φαγητού που θα κάνουν τα σκουλήκια το σώμα σου και τότε θα φας λιγότερο. το ξεδίψασμα τη δίψα στην φλόγα της κολάσεως, κι έτσι θα περιορίσεις την φυσική σου επιθυμία ..δεν κατέκτησε το κάλλος του π. εκείνος που π. όταν θέλει αλλά για τον λόγο που θέλει κι ούτε αυτός που π. για ότι θέλει αλλά όπως ο κ. θέλει. πολλές φορές το κατά Θ. π. αναμειγνύεται με το άχαρο δ. της κενοδοξίας..γέννημα της νοθευμένης κατάνυξης είναι η οίηση ή οργή ενώ της επαινετής η παράκληση. όπως η φωτιά καίει την καλαμιά, έτσι και το αγνό δάκρυ την εσωτερική κι εξωτερική ακαθαρσία. τα δάκρυα προέρχονται από ιδιοσυγκρασία, χάρη Θ., θλίψη δαιμονική, θλίψη θεάρεστη, κενοδοξία και πορνεία, αγάπη, μνήμη θανάτου. με το φόβο Θ. ας τα διακρίνουμε. στα καθαρά κι άδοξα δάκρυα έπεται το πλύσιμο από τις αμαρτίες. μην εμπιστεύεσαι τις πηγές των δακρύων πριν την τέλεια κάθαρση. δεν είναι καλό το κρασί που μετά το πατητήρι αμέσως το βάλουμε στα βαρέλια. όποιος περνά την ζωή του με το κατά Θ. πένθος έχει καθημερινό πανηγύρι. εκείνος που συνεχώς πανηγυρίζει υλικά και σωματικά τον περιμένει το κατά Θ. π. δε. όποιος φόρεσε το μακάριο και χαριτωμένο π. σαν νυφικό, γνώρισε το πνευματικό γέλιο της ψ...θανάτωσε την αμαρτία και δεν χρειάζεται δάκρυα οδύνης. όπου δεν υπάρχει πληγή δεν χρειάζεται νυστέρι, όπως στον Αδάμ πριν την παράβαση και μετά την παγκόσμια ανάσταση.. οι δ. όταν είμαστε χορτάτοι, μας δημιουργούν κατάνυξη κι όταν νηστεύουμε σκληρότητα και να μας ρίξουν στην τρυφή, την μητέρα των παθών. μένω έκθαμβος πώς αυτό που ονομάζεται πένθος είναι συμπεπλεγμένο με την χαρά και την ευφροσύνη όπως το μέλι με το κερί και διδασκόμεθα ότι η κατάνυξη είναι δώρο του Κ. και στην ψ. που καταλύσεται υπάρχει αληθινή ηδονή (Κλίμαξ, 148κ.ε.).

ΠΙΣΤΗ: Ο πατέρας μας Αβραάμ δεν θα δικαιωνόταν με την πίστη του, αν δεν πρόσφερε ως καρπό της στο Θ. το γιό του Ισαάκ. Εκείνος που πιστεύει μόνον χωρίς αγάπη, κι αυτή την πίστη, που νομίζει ότι έχει δεν την έχει γιατί είναι ελαφρή γιατί δεν έχει το βάρος και την δόξα της αγάπης. Ο βυθός της π. όταν τον ερευνά κανείς με περιέργεια, αναταράζεται, ενώ όταν τον παρατηρεί κανείς με απλή κι απονήρευτη διάθεση μένει γαλήνιος. Και τούτο γιατί το νερό της πίστης μοιάζει με το νερό της λήθης.. Κανείς δεν μπορεί να αγαπά ή να πιστεύει αληθινά, αν δεν έχει κατήγορο τη συνείδησή του. Όταν η συνείδησή μας είναι ταραγμένη από τους ελέγχους της, τότε ο νους δεν αφήνεται να

αισθανθεί την ευωδία των υπερκοσμίων αγαθών, αλλά πέφτει σε αμφιβολία και δικάζεται (Διάδ.290-1) Ο τυφλοπόντικας που σέρνεται κάτω στη γη, είναι τυφλός και δεν μπορεί να βλέπει τα άστρα. Κι εκείνος που δεν πιστεύει στα πρόσκαιρα, ούτε για τα αιώνια μπορεί να πιστεύει (Μάρκ.149).. Εκείνος, που πιστεύει φοβάται, κι όποιος φοβάται, ταπεινώνεται, κι όποιος ταπεινώνεται γίνεται πράος γιατί αποχτά συνήθεια να κρατεί ανενέργητες τις παρά φύση κινήσεις του θυμού και της επιθυμίας. Ο πράος τηρεί τις εντολές κι αυτός καθαρίζεται κι όποιος καθαρίζεται φωτίζεται κι εκείνος ενώνεται με τον ουράνιο νυμφίο, τον Θεό-Λόγο στο Νυμφώνα των Μυστηρίων. (Α Θαλ.16)...Αν κανείς ορίσει την π. ως ένα εσωτερικό αγαθό της διαθέσεώς μας ή ως αληθινή γνώση που αποκαλύπτει τα απόρρητα αγαθά, δεν αστοχεί στην αλήθεια. Η π. είναι μια δύναμη που φέρνει σε σχέση ή μια σχέση που πραγματοποιεί την υπέρ φύση άμεση και τέλεια ένωση του πιστεύοντος με τον πιστευόμενο Θ...Τους λόγους των εντολών, όπου βρίσκεται η γνώση των τελείων, τους αφήνει στον Θ. με πίστη ο αρχάριος, που τρώει σαν σάρκες τις εξωτερικές όψεις των αρετών..Εκείνος, που ζητεί μόνον για την πίστη, δηλ. για την άμεση ένωση με τον Θ., ζητεί όλα όσα οδηγούν στην ένωση, οπωσδήποτε θα τα λάβει αλλιώς αν ως άπιστος επιδιώκει διαμέσου των θείων την δική του δόξα όχι. (Δ Θαλ.7-8,12-14).. Καθένας με την απραξία των εντολών τύφλωσε μέσα σε αυτά τα μάτια της π. είναι οπωσδήποτε άγιος καταδίκης, και δεν έχει πλέον τα μάτια του Θ., τις ενέργειες του Π. να τον επιβλέπει(Ε Θαλ.43)...Τέλος της π. είναι η σωτηρία των ψ. κι η αληθινή αποκάλυψη εκείνων που πιστέψαμε. Αληθινή αποκάλυψη είναι η ανέκφραστη περιχώρηση του αντικειμένου της πίστεως ανάλογα με την π. καθενός κι αυτό αποτελεί την τελική επάνοδο όσων πίστεψαν κι αυτό εκπλήρωση της επιθυμίας τους κι αυτό ακίνητη στάση όσων επιθυμούν γύρω από το αισθητό κι αυτό ακατάπαυστη απόλαυση του επιθυμητού κι αυτό μέθεξη των θείων, των υπέρ φύσιν κι αυτό ομοίωση των μετεχομένων προς το μετεχόμενο.. Η θέωση είναι συνοπτικά η περίληψη και περάτωση όλων των χρόνων κι αιώνων κι αυτό ενότητα όσων σώζονται, της καθαρής και καθευτό αρχής με το καθεαυτό τέλος κι αυτό υπέρβαση των κατά φύσιν, που έχουν αρχή και τέλος κι αυτό άμεση κι άπειρη και επ'άπειρον συνεχιζόμενη σε εκείνους που αξιώθηκαν την καλύτερη υπέρβαση των κατά φύσιν (Στ Θαλ.19)... Η ανθρώπινη γ. εναντιώνεται στην πίστη, που παραλύει τους νόμους της γ. αυτής..Η πίστη είναι έννοια και συλλογισμός νηπιώδης και καρδιά απλή αλλά η γ. όχι. Η γ. υπάρχει νόμος της φύσης αλλά η πίστη ενεργεί υπερφυσικά. Η γ. δεν παραδέχεται κάθε πράγμα, που βλάπτει την φύση. η π. λέγει θέλω να ανεβώ σε ασπίδα και βασιλίσκο και θα καταπατήσω λέοντα και δράκοντα. Στην γ. ακολουθεί ο φόβος, στην πίστη η ελπίδα, γι'αυτό κι ο πιστεύων υπάρχει ελεύθερος κι αυτεξούσιος και μεταχειρίζεται τις φύσεις των κτισμάτων ως θ., επειδή έχει την εξουσία να δημιουργήσει νέα κτίση ως ο Θ...ο βασιζόμενος στην γ. δεν μπορεί να περπατήσει πάνω στα νερά ή να πλησιάσει την φωτιά..αλλά η πίστη με εξουσία διαβαίνει όλα αυτά..είδες την γνώση πώς φυλάττει τους φυσικούς όρους και την πίστη πώς τους υπερβαίνει;. 5000 χρόνια κυβερνούσαν τον κόσμο οι νόμοι της γ. και δεν μπόρεσε ο ά. να σηκώσει το κεφάλι του από τη γη, έως ότου ανέτειλε η π. μας και μας λευτέρωσε από το σκοτός της γήινης εργασίας..αυτουνού που η καρδιά βασίζεται στην ελπίδα της πίστης αυτός δεν στερείται κανενός πράγματος, καθότι ότι ζητήσει δια της προσευχής και της πίστεως το έχει. η γ. ζητεί μέσα ενώ η π. ξέρει ότι εαν μη κ. οικοδομήσει οίκον εις μάτην εκοπίασαν οι οικοδομούντες..η ανθρώπινη γ. δεν μπορεί να βοηθήσει στους φανερούς πολέμους, ούτε να παραταχθεί εναντίον των αοράτων εκθρών ή ενσωμάτων δυνάμεων..η γ. διατάσει τους βασιζομένους σε αυτή να εξετάζουν καλά το τέλος του, μη τυχόν δεν ήθελον να πετύχει του σκοπού της ενώ η πίστη πάντα δυνατά.. η γ. δια της π. τελειούται κι αποχτά δύναμη κι ανεβαίνει άνω κι αισθάνεται το υπέρ αίσθηση..η γ. είναι σκάλα με την οποία ανεβαίνει κανείς στο ύψος της πίστης κι όταν φθάσουμε κοντά της δεν έχουμε ανάγκη της γ...η πολιτεία της π. είναι ανώτερη της αρετής, που είναι σκάλα.. Π. δεν λέμε εκείνη, που πιστεύει κανείς στις 3 διαφόρους προσκυνητές υποστάσεις αν κι αυτή η π. είναι μεγάλη και θαυμαστή αλλά αυτή, που ανατέλλει από την θεία χάρη στην ψ. και στηρίζει την καρδιά δια της μαρτυρίας της συνειδήσεως, αυτή που δεν διδάσκεται δια λόγου ή ακοής αλλά δια των πνευματικών ματιών δεικνύει τα κρυμμένα μυστήρια στην ψ. και τον πνευματικό θείο πλούτο και φανερώνεται μόνον στους τηρούντες τις εντολές του

Χ., όπως είπε εκείνος, ότι θα στείλει το πνεύμα της αλήθειας που θα διδάξει κάθε αλήθεια (Ισαάκ.311κ.ε.,325) αν κρατήσουμε γερά την π. του Κ. όπως το τιμόνι του πλοίου, θα μας οδηγήσει αυτός στο λιμάνι της ζωής..ο όσιος πατέρας μας Ισαάκ είπε ότι άλλη είναι η κοινή πίστη των ορθοδόξων, τα ορθά δηλ. δόγματα περί του Θ. και των κτισμάτων Του, νοτιών κι αισθητών κι άλλη η π. της θεωρίας, της γνώσεως που δεν είναι αντίθετη από την πρώτη, που την γεννά, αλλά την καθιστά βεβαιότερη. την πρώτη την κληρονομήσαμε από ευσεβείς γονείς και δασκάλους της ορθόδοξης πίστες, η δεύτερη προέρχεται από την ορθή πίστη και τον φόβο του Κ. από το φόβο αρχίζει η κατά γνώση φύλαξη των εντολών, κι όσο υποφέρει κανείς για κάθε εντολή τον κατά προαίρεση θάνατο, τόσο προχωρεί σε μεγαλύτερη γνώση και θεωρεί όσα γίνονται μέσα από την χάρη του Χ. κι από αυτό πιστεύει ότι πράγματι είναι μεγάλη η π. των ορθοδόξων. αρχίζει τότε να ποθεί να αρέσει στον Θ...όπως λέει ο μέγ.Βασίλ. εκείνος που θέλει να έχει μέσα του την μεγάλη πίστη, δεν πρέπει να φροντίζει διόλου για την ζωή του ή τον θάνατό του αλλά και θηρίο να δει ή εξγέρσεις δ. ή κακών α. δεν φοβάται, γνωρίζοντας ότι ενός και του αυτού δημιουργού είναι κτίσματα και δούλοι Κ. όλα και δεν έχουν εξουσία εναντίον του αν δεν επιτρέψει ο Θ.. τον Θ. μόνο φοβόμαστε που έχει όλη την εξουσία όπως είπε 'φοβηθείτε Αυτόν που έχει εξουσία να ρίξει στην κόλαση και την ψ. και το σώμα' ..οι πειρασμοί των δικαίων και των αγίων α. γίνονται κατά την ευδοκία του Θ. προς τελειοποίηση των ψ. τους και αισχύνη των εχθρών τους δ. (Πέτρος, 186).. όποιος δεν έχει π. και πράττει μερικά καλά, μοιάζει με εκείνον που αντλεί νερό και το χύνει σε τρυπημένο πυθάρι (Κλίμαξ, 360)

ΠΛΕΟΝΕΞΙΑ-ΠΛΟΥΤΟΣ: Όπως τα ρούχα που είναι μεγαλύτερα από το σώμα εμποδίζουν εκείνους που τρέχουν, έτσι κι η επιθυμία να έχει κανείς περισσότερα, εμποδίζει τις ψυχές και δεν τις αφήνει να αγωνίζονται και να σωθούν (36). Στο πανδοχείο άλλοι κοιμούνται στο πάτωμα κι άλλο στο κρεβάτι. Όταν περάσει η νύχτα, πρωί-πρωί αφήνουν όλοι τα κρεβάτια τους και φεύγουν όλοι μαζί με τα πράγματά τους Κατά τον ίδιο τρόπο και οι πλούσιοι κι οι φτωχοί, βγαίνουν από την ζωή σαν πανδοχείο, χωρίς να παίρνουν τις απολαύσεις του βίου παρά μόνον τα έργα τους, καλά ή κακά, όσα έκαναν στη ζωή τους (40). Τί μας ωφέλησε η περηφάνεια; και τί ο πλούτος ο συνοδευόμενος από αλλաζονεία; Πέρασαν όλα σαν σκιά και σαν είδηση, σαν πλοίο που διασχίζει τα ταραγμένα νερά της θάλασσας, ή σαν άγρια πουλί που έσχισε τον αέρα και δεν μπορείς αν βρεις τα ίχνη τους ή σαν βέλος που εκτοξεύτηκε .. η ελπίδα του ασεβούς μοιάζει με σκόνη που την παρασύρει ο αέρας και με λεπτή πάχνει που την εξαφανίζει η λαίλαπα και με ανάμνηση περαστικού διαβάτη(Εφραίμ Β, 170-1).. πρόσεχε τον εαυτό σου αγαπντέ μήπως βλέποντας αυτούς που πλουτίζουν στην παρούσα ζωή να ζουν ακόλαστα και να διατρέφουν τα σώματά τους σαν ζώα για την μέρα που θα τα σφάξουν τους μακαρίσεις για την πρόσκαιρη ευημερία. Διότι το αγ.Π. δεν μακάρισε τον πλούσιο ούτε τον φιλήδοιο αλλά τους φοβούμενους τον Κ. (Ψ.111:1) (Εφραίμ Β, 193).. το πάθος της φιλαργυρίας ξεριζώνεται με το να έχουμε την ελπίδα μας στον Θ. με όλη την καρδιά μας και ψ. μας (Εφραίμ Β, 307)..όπως οι φτωχοί οφείλουν να ευχαριστούν τον Θ. και να αγαπούν εκείνους που τους ευεργετούν πλουσιοπάροχα, γιατί ευεργετούνται από αυτούς, έτσι κι οι πλούσιοι πολύ περισσότερο, γιατί σώζονται και σε αυτόν τον κόσμο και στον μέλλοντα με ελεημοσύνη. γιατί χωρίς τους φτωχούς δεν μπορούν οι πλούσιοι να σωθούν αλλά ούτε να εξφύγουν τους πειρασμούς του πλούτου(Πέτρος, 155)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ: Οι νηστείες, οι αγρυπνίες, η μελέτη των Γραφών κι η απογύμνωση από τον πλούτο κι η απάρνηση ολόκληρου του κόσμου δεν είναι η τελειότητα αλλά εργαλεία για την τελειότητα, επειδή δεν βρίσκεται σε αυτά η τελειότητα αλλά με αυτά κατορθώνεται. Μάταια καυχόμαστε για τη νηστεία..όταν δεν κατορθώσουμε την αγάπη προς τον Θ. και τον διπλανό μας. Γιατί όποιος κατόρθωσε την αγάπη, έχει μέσα του τον Θ. κι ο νους του είναι πάντα μαζί με τον Θ. Ο αγ.Σαμουήλ αν κι αφιερώθηκε από νήπιο στο Θ. από την μητέρα του κι αξιώθηκε να συνομιλεί με τον Θ. δεν πίστεψε στο λογισμό του, αλλά μια και δυό φορές αν και τον κάλεσε ο Θ. τρέχει προς τον γέροντα Ηλεί, παίρνει οδηγίες από αυτόν και τον συμβουλεύεται πώς να αποκρίνεται στον Θ...Μα και

τον Παύλο, που κάλεσε ο Ίδιος ο Χ. και συνομίλησε μαζί του, ενώ μπορούσε αμέσως να του ανοίξει τα μάτια και να του δείξει το δρόμο της τελειότητας, τον στέλνει στον Ανανία..Μας διδάσκει με αυτό να ακολουθούμε τις οδηγίες των προοδευμένων μήπως το αντίθετο παράδειγμα του Παύλου το χρησιμοποιούσαν μερικοί για να αυθαδιάζουν 'Ανέβηκα στα Ιεροσόλυμα για να δω τον Πέτρο'. Ολοφάνερα αποδεικνύεται ότι σε κανέναν ο Κ. δεν αποκαλύπτει το δρόμο της τελειότητας παρά σε κείνους που καθοδηγούνται από π. 'Ρώτησε τον πατέρα σου και θα σου πεί, τους γεροντότερους και θα σου απαντήσουν (Δευτ.332:7)(αγ.Κασσιανός, 122-125)... Όπως το νήπιο έχει ανάγκη από χεράκι έτσι πρέπει να φροντίζει κανείς να αγωνίζεται να είναι συνεχώς μαζί με α. που έχουν πνευματική γνώση για να μην πέσει σε θηλιές και πάνω στα νοτιά θηρία, που ζουν στο σκοτάδι κι αρπάζουν εκείνους, που περπατούν χωρίς το νοτιό λυχνάρι του θείου λόγου (αγ.Μάρκ.174-5)... Ντύνεται κάποιος το σεμνό σχήμα των μοναχών και χωρίς ακόμα να ξεπλύνει τους μολυσμούς της ψυχής και να σβήσει από το νου τα χαραγμένα σημάδια των παλιών αμαρτημάτων του, ενώ ασελγαίνει ακόμα με τις φανταστικές εικόνες των ανομημάτων, χωρίς ακόμα να καταρτίσει το χαρακτήρα του σύμφωνα με τη μοναχική υπόσχεση, ούτε να γνωρίσει το σκοπό της φιλοσοφίας κατά Θ. παίρνει αμέσως φαρισαϊκό φρόνημα κι έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του επειδή έγινε μοναχός. Και περιφέρεται δείχνοντας εργαλεία, των οποίων την τέχνη δεν έχει μάθει. Και υπόσχεται ότι κατέχει επιστήμη, που δεν γεύθηκε ούτε με το άκρος των χειλιών του. Κι είναι σκόπελος αντί λιμάνι και τάφος αβεστωμένος αντί πρόβατο, λύκος καταστρεπτικός..Περιφέρουν την εξωτερική μορφή της ευσεβείας σαν δόλωμα κι όλα τα υπομένουν για να φάνε (αγ.Νείλος, 238κ.ε).. Μόνον με την θεοσέβεια σαν να είναι η πιο εύκολη από όλες καταπίνονται οι απαίδευτοι.. Ποιός δεν θα περιγελάσει εκείνον που μέχρι χθές ήταν νεροκουβαλητής στο καπηλειό και σήμερα τον βλέπει δάσκαλο της αρετής συνοδευόμενο τιμητικά από μαθητές..Ο Ηλεί δεν γλύτωσε την οργή του Θ. ούτε με το σεβάσμιο γήρας του, ούτε με την προηγούμενη παρρησία του προς τον Θ., ούτε με την ιερατική του τιμή, γιατί αμέλησε την διόρθωση των παιδιών του..Πώς θα γλυτώσουν την αγανάκτηση του Θ. εκείνοι, που ούτε γνωρίζουν πώς φτάνει κανείς στην αμαρτία ή την μέθοδο διορθώσεως αλλά χωρίς πείρα, από φιλοδοξία αναλαμβάνουν επικίνδυνο πράγμα; Ο Ιώβ και τους διαλογισμούς των παιδιών του αναλογιζόταν. Πώς αυτοί ενώ αγνοούν να διακρίνουν και τα φανερά ακόμη αμαρτήματα, γιατί σκοτίζει το λογικό τους η σκόνη από την μάχη των παθών, ορμούν και αναλαμβάνουν την θεραπεία των άλλων ψυχών, χωρίς να έχουν θεραπεύσει ακόμη τα δικά τους πάθη; Πρέπει πρωτίτερα να πολεμήσουν τα πάθη και να βάλουν στη μνήμη τους με μεγάλη προσοχή τους τρόπους και τα μέσα του πολέμου. Κι από τις δικιές τους πολεμικές εμπειρίες, να διδάσκουν τους άλλους και να κάνουν σε αυτούς ευκολότερη τη νίκη, λέγοντάς τους από πριν τις μεθόδους του πολέμου. Γιατί υπάρχουν μερικοί που νίκησαν με τη σκληραγωγία (σαν σε νυχτερινή μάχη) τους εχθρούς και δεν εννόησαν τις ενέδρες και τον δόλο των εχθρών. Γιαυτό ο Ιησούς του Ναυή μετά την διάβαση του Ιορδάνη διέταξε να κάνουν στήλη με τις πέτρες του ποταμού, ώστε η δικιά τους πείρα να γίνει διδασκαλία των άλλων..Ας μάθουν από τον Αβιμέλεχ και τον Γεδεών ότι όχι λόγια, αλλά έργα οδηγούν σε μίμηση τους υπηκόους: 'Βλέπετε τί κάνω εγώ, ώστε να το κάνετε κι εσείς;' (Κριτ.9:17, Πρ.20:34)..Κι ο Κ. πρώτα έπραξε και ύστερα δίδαξε...Στο μηρό έχουν εκείνοι το μαχαίρι, που μεταχειρίζονται τον λόγο, που κόβει, εναντίον των δικών τους παθών ενώ στο βραχίονα εκείνοι που έχουν πρόχειρη την τιμωρία για τα σφάλματα των άλλων (Ζαχ.11:17)...Όπως το αμπέλι, η συκιά κι η ελιά δεν δέχτηκαν να γίνουν αρχηγοί των δέντρων του δάσους, ευχαριστημένες πιο πολύ από τον καρπό τους παρά από το βασιλικό αξίωμα, έτσι κι εκείνοι, που βλέπουν στον εαυτό τους κάποιο καρπό αρετής κι αισθάνονται την ωφέλειά του, κι αν πολλοί τους βιάζουν να αναλάβουν τέτοια αρχή, αρνούνται και προτιμούν την δικιά τους ωφέλεια από την τιμή των πολλών αλλιώς ή θα βγει φωτιά από θάμνο και θα κάψει τα δέντρα ή το αντίστροφο, εξολοθρεύονται κι οι 2: ο άπειρος δάσκαλος ή οι αμελείς μαθητές..Αυτοί που διοικούν κοπάδια δεν δέχονται αντίδραση από αυτά ενώ αυτοί που διοικούν ά. η ποικιλία των χαρακτήρων κι η πανουργία της σκέψης κάνουν πιο δύσκολη την επίβλεψη. Η λυχνία, αυτός που φωτίζει τους άλλους, πρέπει να είναι στερεά. Ο νιπτήρας που καθαρίζει τις πράξεις των προσερχομένων πρέπει να σηκώνεται από

βόδια. Αυτός που αναλαμβάνει αυτό το έργο, οφείλει να μην αποφεύγει τα θλιβερά, που έρχονται, αλλά να υπομένει τα βάρη και την ακαθαρσία των άλλων, μέχρι του σημείου, που δεν κινδυνεύει ο ίδιος...Ιορδάνης είναι η μετάνοια και σιδερένιο τσεκούρι, που χάνεται μέσα του, εκείνος που δεν μιλά με ακρίβεια γι'αυτήν αλλά με το να φανερώσει την κρυμμένη καλοσύνη, κάνει τους ακροατές να υποτιμούν την αμαρτία.. Ξύλο, που ανασύρει το τσεκούρι είναι ο Σταυρός, οπότε έγινε φανερός ο λόγος της μετάνοιας...Όχι να μετατραπούν τα πολεμικά όπλα σε γεωργικά (=καλλιέργεια των άλλων) πριν την τέλεια ειρήνη. Όταν υποτάξει κανείς τα πάθη και δεν τον ενοχλούν πλέον από πουθενά πόλεμοι, αλλιώς 'κομματιάστε τα άροτρά σας και κάντε τα μαχαίρια' Ποιό το όφελος από την γεωργία, όταν τους καρπούς τους απολαμβάνουν οι εχθροί..Να μην ονομαστέτε Ραββί' λέει ο Χ. στους Πέτρο, Ιωάννη κι άλλους αποστόλους!!!..Προϋποθέσεις: Πρώτα αν μπορεί να διδάξει με τα έργα. Δεύτερον αγωνία για τους μαθητές, όσο για τον εαυτό του γιατί θα δώσει λόγο. Ο Παύλος τον Ονήσιμο από δραπετή τον έκανε μάρτυρα, ο Ηλίας τον Ελισσαίο από γεωργό προφήτη, ο Μωυσής τον νεώτερο Ιησού του Ναυή κι ο Ηλεί τον Σαμουήλ ανώτερος από τον εαυτό τους 'Αν βγάλεις από ανάξιο ά., ά. έντιμο, θα είσαι σαν το στόμα μου' 'Α. βάλε ένα λίθο μπροστά σου (διαπαντός κάτω από το βλέμμα σου και χάραξε πάνω του το διάγραμμα της Ιερουσαλήμ' (Ιεζ.4:1) Ο δάσκαλος από λάσπη πρέπει να κάνει τον μαθητή ναό άγιο. Ο Ιούδας κι ο Γιεζή αποτραβήχτηκαν από το βλέμμα των δασκάλων τους κι έπεσαν. Το σιδερένιο τηγάνι ανάμεσά σας είναι οι τιμωρίες για την οπισθοδρόμηση από την αρετή, γιατί βγαίνουν συνεχώς σαν βλαστοί οι εικόνες των προηγούμενων παλιών φαντασιών..Τα είδωλα δεν πρέπει να κρυφτούν (Δτ.27:15) αλλά να καταστραφούν.. Κάθε αισοχρή σκέψη που σχηματίζεται στο νου είναι κρυφό άγαλμα..Η Γη που πηγαίνετε μετακινείται', γι'αυτό δεν πρέπει να επιτρέπουμε να μπουκ στην διάνοια οι φαντασίες των βλαβερών λογισμών, ούτε να επιτρέπουμε στην διάνοια να κατεβαίνει στην Αίγυπτο, στο σκοτάδι των ακαθάρτων λογισμών, γιατί τότε δια της βίας σέρνεται στην δουλεία των παθών..Ο Σαμφών έδεσε τις αλεπούδες από τις ουρές, τα πρώτα σημάδια των πονηρών λογισμών και λαμπάδα αναμμένη ο έλεγχος. Εκείνος που θέλει να δέσει τις ουρές, ας βάζει στο νου του το πέρας των λογισμών, την τιμωρία της κενοδοξίας και την ατιμία της πορνείας..Ας σκέφτεται κανείς όχι την απόλαυση των φαγητών, ούτε την γλυκύτητα της ηδονής αλλά την λύπη, που υπάρχει πίσω από αυτές.. Η πυγμαχία είναι ευκολότερη γιατί τα σώματα σηκώνονται εύκολα ενώ οι ψυχές μόλις και μετά βίας..Για να οικοδομήσει κανείς ναό πρέπει να είναι σε ειρηνική κατάσταση κι απόλεμο βίο (αγ.Νείλος, 238κ.ε.)

'Η σωτηρία εξασφαλίζεται με φρόνιμη και θεόπνευστη καθοδήγηση' (Παρ.11:14) Εκείνοι που δεν έχουν καθοδηγητή στην αρχή απο ενθουσιασμό ανθούν, κατόπιν πέφτουν σαν μαραμένα φύλλα 'Η σωτηρία κατορθώνεται με πολλή συμ-βουλή..Ο δ. δεν μας λέει 'πόρνεψε' αλλά μας βρίσκει να έχουμε ένα θέλημα ή δικαίωμα και μας πειράζει (Παρ.11:15)..*Όταν μένουμε δεμένοι με το θέλημα και ρυθμίζουμε τη ζωή μας βάσει των δικαιωμάτων μας, τότε έχοντας την εντύπωση ότι κάνουμε καλό, προετοιμάζουμε ακούσια το κακό μας.*' Το θέλημα είναι το χάλκινο τείχος, που χωρίζει τον ά. από τον Θ., πέτρα, που την πετάμε εναντίον του Θ...Όταν ταυτιστεί με το θέλημά του δεν βλέπει τον καθάριο και ευθύ δρόμο του Θ...Εαν συνταιριαστεί το δικαίωμα με το θέλημα δεν μπορεί να προχωρήσει σωστά ο ά.' αλλά επέρχεται θάνατος, γιατί μισεί και τον ήχο, τη λέξη της ασφάλειας γιατί έτσι αποκαλύπτεται η αλήθεια της κατάστασής του (Παρ.11:15).. Κάθε πτώση γίνεται από την εμπιστοσύνη στον λογισμό. Κάτι είναι ευλογημένο, όταν προέρχεται από το άγ.Πνεύμα και το ίδιο πράγμα δαιμονικό όταν είναι δικό σου'..Κι αν βρείς κατάλληλο πρόσωπο; Αν θελήσει κανείς ειλικρινά το θέλημα του Θ. και μικρό παιδί ο Θ. θα τον οδηγήσει σύμφωνα με αυτό..Αλλιώς και προφήτη να συμβουλευτεί θα του απαντήσει εκείνος σύμφωνα με την αμαρτωλή καρδιά του (Ιεζ.14:9)(Δωρ.Ε).

Μην ποιμαίνεις πριν αποκτήσεις γνήσιο φίλο τον καλό ποιμένα. Μην αναλαμβάνεις ξένα χρέη όταν είσαι εσύ χρωμένος. Μην κρίνεις τον άλλο προτού γίνεις εσύ κριτής του εαυτού σου..ας μην ηηδούμε σαν αυτοχειροτόνητοι πριν από την άνω κλήση στα θεία και πέσουμε στα χέρια του ζώντος Θ. (Συμ.Ηθ.ς, 495).. αν δοκιμάσει και βρεί τα λόγια μου μη σύμφωνα με το θέλημα του Θ. ας μην με ακούσει κι όχι μόνο μένα αλλά ούτε προφήτη αν συμβουλευεί παρά το θέλημα του Θ. (Γαλ.1.8)..Δεν ήταν πρεσβύτεροι αλλά

και κριτές κι άρχοντες εκείνοι που ξεσηκώθηκαν εναντίον της Σωσάνας, επειδή δεν πρόσεχαν τον εαυτό τους; (Εφραίμ Β, 191) ... εκείνοι που εξήλθαν από την Αίγυπτο είχαν ως οδηγό μετά τον Θ. (μεσίτη προς τον Θ.) τον Μωυσή κι αυτοί που έφυγαν από τα Σόδομα άγγελο. οι πρώτοι μοιάζουν με κείνους που θεραπεύουν τα πάθη της ψ. με την φροντίδα και τις οδηγίες α.-γιατρού, όσοι εξέρχονται από την Αίγυπτο κι οι δεύτεροι με κείνους που επιθυμούν να καθαρισθούν από τα ακάθαρτα κι άθλια πάθη της σάρκας γι'αυτό χρειάζονται άγγελο, ισάγγελο γιατρό, για να τους βοηθήσει. διότι στην προχωρημένη σήψη των τραυμάτων χρειαζόμαστε πολύ έμπειρο γιατρό (Κλίμαξ, 35) μερικές φορές το φάρμακό τους ενός είναι δηλητήριο για τον άλλο ή το ίδιο παρασκεύασμα σε λάθος καιρό...είδα ανόητο γιατρό να εξουθενώνει κάποιον συντετριμμένο ασθενή και να μην του προξενεί τίποτε παρά απελπισία, συνετό να χειρουργεί με τις εξουθενώσεις κάποια υπερήφανη καρδιά και να αδειάζει όλη την δυσωδία της, άλλον ασθενή να πίνει το φάρμακο της υπακοής και να θεραπεύεται και τον ίδιο ασθενή κατά τον ψυχικό μάτι, να καταφεύγει στην ησυχία και στην σιωπή (Κλίμαξ.312)

ΠΟΡΝΕΙΑ: Ο αγώνας αυτός είναι μεγάλος και δύσκολος γιατί έχει 2 μέτωπα. Ο σαρκικός πόλεμος είναι διπλός και στην ψυχή και στο σώμα. Δεν είναι αρκετή η σωματική νηστεία για να αποκτήσουμε τέλεια σωφροσύνη κι αληθινή αγνεία, αν δεν ακολουθεί και συντριβή καρδιάς και πυκνή προσευχή προς τον Θ. και συχνή μελέτη της Γραφής και κόπος κι εργασία χεριών και προπάντων η ταπείνωση κι η κατά Θ. αγρυπνία... Εκτός από την νηστεία πρέπει να προσέχουμε τους λογισμούς και την πνευματική μελέτη, χωρίς τα οποία είναι αδύνατον να ανεβούμε στο ύψος της αληθινής αγνότητας. Πρέπει να καθαρίζουμε το εσωτερικό του πιάτου για να γίνει και το εξωτερικό τους καθαρό.. Υπερβαίνει το σώμα εκείνος, που θα υποτάξει τους ερεθισμούς της σάρκας και τις ηδονές της και με καμιά άλλη αρετή δεν εξομοιώνεται κανείς με τους αγγέλους, όσο με την σωφροσύνη. Δείγμα απάθειας είναι η μη προσήλωση της ψυχής κατά την διάρκεια του ύπνου σε εικόνα αισχροής φαντασίας, που είναι έλεγχος της προηγούμενης αμέλειας και ασθένειάς μας. Γι αυτό κι ο Γιατρός των ψυχών έβαλε το φάρμακο στα απόκρυφα της ψυχής... Η εντολή είναι να συντρίβουμε το κεφάλι του φιδιού, δηλ. την αρχή των βλαβερών λογισμών, γιατί αλλιώς θα μπει και το υπόλοιπο σώμα, συγκατάθεση στην ηδονή. Κάθε πρωί να εξολοθρεύουμε τους αμαρτωλούς της γης, δηλ. με το φως της γνώσης να δικαρινουμε και να εξολοθρεύουμε τους αμαρτωλούς λογισμούς και να τους τσακίζουμε στην πέτρα, που είναι ο Χ. Γιατί αν οι νήπιοι λογισμοί γίνουν άντρες τότε θα νικηθούν με πολύ στεναγμό και κόπο.. Δεν μπορούμε να αποκτήσουμε την αληθινή αγνεία χωρίς την αληθινή ταπεινοφροσύνη μέσα στην καρδιά μας..ώστε το καμίνι της σάρκας, που ανάβει ο βασιλιάς της Βαβυλώνας με τους ερεθισμούς της σάρκας να το σβήσουμε με την δρόσο του Πνεύματος. (αγ.Αντών)

Όταν αποκτήσει κανείς απάθεια κι οι αισχροί λογισμοί γίνουν ψυχρότεροι, τότε παρουσιάζει άντρες και γυναίκες να παίζουν μεταξύ τους...Συμβαίνει ακόμη και αγγίζει τις σάρκες για να τις διεγείρει παράλογα, κι άλλα πολλά επινοεί. Πολύ βοηθεί ο υπερβολικός θυμός εναντίον αυτού του δαίμονα (αγ.Ευάγγ.82)...Οι μαδιανίτες, οι δ. της π. με τις καμήλες, τις εμπαθείς μνήμες καταστρέφουν τα πάντα, κάθε πράξη και συνήθεια και τότε ο ταπεινός Ισραήλ μικροψυχεί και φωνάζει δυνατά στον Κ. και στέλνεται από τον ουρανό. ο αγαθός λ. που μιμείται τον Γεδεών στην πίστη και ταπεινοφροσύνη (Καρπ.335) Νεκρώστε τα μέλη σας, την πορνεία (έμπρακτη αμαρτία), ακαθαρσία (συγκατάθεση στην α.), πάθος (εμπαθής λογισμός), επιθυμία κακή (απλή παραδοχή λογισμούς), πλεονεξία (το υλικό που γεννά κι αυξάνει το πάθος). Ο πάνσοφος απόστολος, γράφοντας στους χριστιανούς που ήταν πρωτύτερα ειδωλολάτρες διατάζει πρώτα να αφανίζουν το αποτέλεσμα και μετά την αιτία, τη γαστριμαργία, που είναι η μητέρα κι η τροφός της π.(Μάξιμ.Α, 57)...Π. είναι όποιος επασχολείται σε μαιολογίες ή περιφέρεται με το σώμα και την ψ. τήδε κακείσε κι όποιος συνναστρέφεται ή συζεί αμζί του και καταγίνεται σε αυτά είναι μοιχός κι όποιος συγκοινωνεί μαζί του ειδωλολάτρες (Ισαάκ,221)..όπως το θυμίαμα ευχαριστεί την όσφρηση, έτσι και το α.Π. χαιρείται με την αγνότητα. όπως το γουρούνι ευχαριστιέται με το κύλισμα στη λάσπη έτσι κι οι δ.

ευχαριστιούνται με την πορνεία..αγάπα την αγνότητα με την αγάπη του Χ. γιατί χρειάζεται όπως το σκεπάρνι στον ξυλουργό.. κάποιος αδερφός που πολεμήθηκε από την π. επιτιμώντας τον δ. είπε 'πήγαινε στο σκοτάδι σατανά. άραγε δεν γνωρίζεις ότι είμαι ανάξιος, έχω μέλη όμως του Χ.;' κι αμέσως σβήνει η φλόγα του πάθους, όπως φυσά κανείς και σβήνει το λυχνάρι, ώστε ο ίδιος να θαυμάζει για το θαύμα (Εφραίμ Α, 262).. ο εκθρός ψιθυρίζει: 'δεν είναι δυνατόν να σταματήσει η φλόγα του πειρασμού μακριά από σένα, αν δεν ικανοποιήσεις την επιθυμία σου' για να σε τραυματίσει και να σταθεί αντιμέτωπος. εσύ όμως υπέμεινε τον Κ. και προσευχήσου με κλάμα και τότε ο ίδιος θα σε βγάλει από τον λάκκο της ταλαιπωρίας των ακαθάρτων λογισμών και την λάσπη των αισχρών φαντασιών και ιθα στηρίξει τα πόδια σου στην πέτρα της αγιότητας..το μόνον μη χαλαρώνεις τον αγώνα σου εξαιτίας του λογισμού, ούτε να σταματήσεις να αντλεις με την αντλία το νερό που πλημμύρισε, διότι το λιμάνι της ζωής είναι κοντά κι ενώ ακόμη προσεύχεσαι θα σου πεί 'είμαι παρών'..μην λιποψυχήσεις διότι δεν σε εγκατέλειψε. και μάλιστα ενώ βλέπει τον αγώνα σου μαζί με τον χορό των αγγέλων που προσφέρουν στεφάνι στο νικητή ενώ οι δαίμονες ντροπή στον ηττημένο. Πολύς ο αγώνας για σένα αγαπητέ!.. δεν υπάρχει κρυφό από τα μάτια του Θ...διότι αν δεν μας πολεμούν τα πάθη είναι πιθανόν να κατηγορούμε αυτούς που πολεμούνται και να πέσουμε στην περηφάνεια. δεν είναι φοβερό το να μας πολεμούν τα πάθη και να πολεμούμε εναντίον τους, αλλά οδυνηρό το να πέσει κανείς από αμέλεια μπροστά στα μάτια των εκθρών..αντιστάσου γιατί αν μας νικήσουν τα πάθη δεν απομακρύνονται από μας αλλά αποθρασύνονται ακόμη περισσότερο εναντίον μας (Παρ.5:3-4) (Εφραίμ Β, 148-151).. η πορνεία μοιάζει με σκυλί. Αν την κολακεύσεις αφοσιώνεται σε σένα. Αν την διώξεις θα φύγει (Εφραίμ Β, 183).. φύλαγε αδερφέ την αγνότητά σου. Αν την φυλάξεις μέσα στην αγάπη του Χ., εύκολα μπορείς να κατορθώσεις κάθε αρετή. Διότι το άγ.Π. που κατοικεί μέσα σου, χαίρεται για σένα, επειδή θυμιάσεις το ναό του Θ. με την αγνότητα και την σωστή προαίρεση και θα σε ενισχύσει σε κάθε καλό έργο. Εργαλεία για να κατορθώσει κανείς την αγνότητα είναι 3: η εγκράτεια της κοιλιάς, η εγκράτεια της γλώσσας και το χαλινάρι των ματιών.. όπως ένας σπασμένος σωλήνας κάνει τα νερά, έτσι και τα μάτια που στρέφονται εδώ και κεί χάνουν το συνετό νου. (Εφραίμ Β, 340) ισχυρίζονται μερικοί πως είναι αδύνατον να ονομάζεται κανείς αγνός μετά την γεύση της αμαρτίας. εγώ όμως αντικρούοντας αποφαίνομαι: είναι δυνατόν να μετακεντρίσει την αγριέλαιο σε καλιέλαιο. *εαν τα κλειδιά της βασιλείας είχαν δοθεί σε έναν παρθένο, ίσως να είχαν δίκιο. ας τους αποστομώσει λοιπόν εκείνος που και πεθερά απέχτησε και αγνός έγινε και τα κλειδιά της βασιλείας κρατεί στα χέρια.*..πολύμορφο το φίδι του σαρκικού πολέμου. αυτούς που δεν γεύτηκαν την αμαρτία τους σπρώχνει να δοκιμάσουν μια μόνο φορά κι όσους την δοκίμασαν με την ανάμνηση τους ερεθίζει να δοκιμάσουν πάλι. δεν είναι θαύμα ο άυλος να αντιμάχεται τον άυλο αλλά ο υλικός ά. να κατανικήσει τους άυλους εκθρούς μαχόμενος με το σώμα..άλλα πάθη αρχίζουν από μέσα και εκδηλώνονται στο σώμα (ιδίως στους μοιχούς) και αντίστροφα (ιδίως στους κοσμικούς)..αφού αγωνισθούμε πολύ εναντίον του δ., που είναι σύζυγος του πηλού δηλ. της σαρκός μας κι αφού τον χτυπήσουμε με την πέτρα της νηστείας και το ξίφος της ταπείνωσης μας γαργαλά πάνω στο σώμα μας, ιδίως όσοι υποτάσσονται στον δ. της περηφάνειας..όταν βρουν ήσυχο καιρό ας ανακρίνουν τους εαυτούς τους και θα ανακαλύψουν στο βάθος της καρδιάς κάποιο λογισμό, που κρύβεται σαν φίδι στην κοπριά κι ας τον διώξουν με πολλή ταπείνωση (Κλίμαξ 66) παρατήρησα τον λύκο της π. να προσθέτει πόνους στον ασθενή και μες στους πόνους να του προκαλεί σαρκικές κινήσεις και ρεύσεις. κι ήταν πράγμα καταπληκτικό, να βλέπεις την σάρκα γεμάτη σφρίγος και μανία την ώρα των φρικτών πόνων. (Κλίμαξ, 310-1)

ΠΡΑΓΜΑΤΑ: Εκείνα που έδωσε ο Θ. να χρησιμοποιούμε, άλλα βρίσκονται στην ψυχή (γνώση-άγνοια, λήθη-μνήμη, αγάπη-μίσος), άλλα στο σώμα (ηδονή-πόνος, αίσθηση-αναισθησία, υγεία-αρρώστια, ζωή-θάνατος). Γύρω από το σώμα οι τροφές τα κτήματα, τα χρήματα και τα λοιπά..Κανένα δεν είναι κακό για τον εαυτό του, αλλά ανάλογα με την χρήση τους γίνονται πράγματι κακά ή καλά (Μάξ.Β,75-6)..Δεν είναι κακά τα φαγητά αλλά η γαστριμαργία, ούτε η παιδοποιία αλλά η πορνεία, ούτε τα χρήματα αλλά η

φιλαργυρία, ούτε η δόξα αλλά η κενοδοξία. Κανένα από τα όντα δεν είναι κακό. Κακό είναι η εσφαλμένη χρήση τους που οφείλεται στην αμέλεια του νου για την καλλιέργεια των φυσικών του δυναμικών. Το κακό, που υπάρχει στους δ. είναι θυμός παράλογος, ανόητη επιθυμία και απερίσκεπτη φαντασία, όπως λέει ο μακάριος Διονύσιος που είναι όλα στερήσεις και συνεπώς μεταγενέστερες των έξεων...Οι δ. δεν είναι φύσει κακοί αλλά έγιναν από την κακή χρήση των φυσικών τους δυναμικών (Μάξ.Γ,4-59)...Ο νους του Θεοφιλούς α. δεν πολεμά εναντίον των πραγμάτων αλλά των παθών, που συνδέονται με τα νοήματα των πραγμάτων π.χ. όχι εναντίον της γυναίκας ή εναντίον αυτού που τον λύπησε αλλά εναντίον των φαντασιών τους. Όλος ο πόλεμος του μοναχού με τους δ. είναι να χωρίσει τα νοήματα από τα πάθη. Διαφορετικά δεν μπορεί να βλέπει τα πράγματα με απάθεια. Άλλο είναι το π. (άνδρας, γυναίκα) άλλο το νόημα (η απαθής θύμησή τους) κι άλλο το πάθος (φιλία παράλογη ήμισος ασυλλόγιστο)..Αν χωρίσουμε το πάθος από το νόημα με την πνευματική αγάπη και την εγκράτεια θα απομείνει ο λ. απαθής (Μάξ.Γ,40-3) όπως οι ακτίνες του ήλιου δεν μολύνονται από την λάσπη, έτσι κι η ψ. κι η διάνοια του χαριτωμένου α. που φορά τον Θ. κι αν ακόμη το σώμα του περιπλακεί στο βόρβορο των ανθρωπίνων σωμάτων..αυτός που ανέκτισε το κατ'είκόνα βλέπει τα πράγματα εκ φύσεως, δεν θαυμάζει τις επιφάνειες και τις στιλπνότητες αλλά διακρίνοντας την ουσία τους και την ποιότητά τους μένει ασάλευτος. βλέπει τον χρυσό και τον μαργαρίτη ως λίθο, τα πολυτελή ιμάτια ως κοπριά σκωλήκων βαδίζει στο μέσον της πόλης λές και είναι μόνος, την ομορφιά της γυναίκας ως ήδη πεθαμένη..Γιατί τί άλλο είναι το σώμα παρά κυλός μασημένης τροφής; Αλλά κι αν θαυμάσει το εξωτερικό κάλλος θαυμάζει αναλόγως τον κτίστη κι ο νους ανυψώνεται στη θεωρία εκείνου. Όπως και το φως των ματιών στέλνεται παντού και ενώ τα περιεργάζεται όλα δεν μολύνεται. έστι κι η διάνοια των αγίων ακόμη κι αν σκύψει στα βρωμερά κι αισχρά πάθη γιατί βρίσκεται γυμνός και ξένος από κάθε εμπαθή επιθυμία. Κι όταν το κάνει αυτό, το πράττει σαν τους γιατρούς, που διαμέλιζαν νεκρούς ή έντεχνα παρουσιάζουν τα φάρμακα, για να γνωρίσει τις εμπαιχθείς κινήσεις κι ενέργειες των παθών..άν έγινες κατά φύση δεν θα βλέπεις παρά φύσιν τα πλάσματα του Θ., αλλά ως μέλη Χ. και ναούς Θ. (Συμ.Ηθ.ς, 471 κ.ε.).. ο φωτιζόμενος ά. ποθεί τον ποιητή, όταν θεωρεί απαθώς το κάλλος και την χρησιμότητα κάθε π. κι όταν κατανοεί όλα τα αισθητά, τα άνω και κάτω. βλέπει σε όλα την τάξη, την σταθερότητα, τα μεγέθη, τα κάλλη, τον ρυθμό, την συνάφεια, την αρμονία, την χρησιμότητα, την ομόνοια, την ποικιλία, την τέρψη, τη στάση, την κίνηση τα χρώματα, τα σχήματα τα είδη, την επιστροφή πάλι σε αυτά και την παραμονή τους μέσα στα φθαρτά και γενικά φέρνοντας στο νου του όλα τα αισθητά εκπλήσσεται (Πέτρος, 122-3) Θαυμάζω τη σοφία του ευεργέτη, πώς τα πιο αναγκαία βρίσκονται σε όλους εύκολα, όπως δηλ. ο αέρας, η φωτιά το νερό, το χώμα. κι όχι μόνον αυτά αλλά κι εκείνα που μπορούν να σώσουν την ψ. τα έκανε ευκολότερα, ενώ εκείνα που κολάζουν δυσκολότερα. η φτώχεια π.χ. πιο εύκολα σώζει την ψ., ενώ ο πλούτος γίνεται εμπόδιο σωτηρίας σε πολλούς. όμως τη φτώχεια τη βρίσκει όποιος να είναι ενώ ο πλούτος δεν είναι στο χέρι μας να τον αποκτήσουμε. έπειτα η περιφρόνηση, η ταπείνωση η υπομονή, η υπακοή, η υποταγή, η εγκράτεια, η νηστεία..η αποχή από τα ευχάριστα, η γύμνια, η μακροθυμία και γενικά όλα τα έργα που γίνονται για τον Θ. κι ανεμπόδιστα είναι και κανείς δεν τα διεκδικεί..εκείνα που συντείνουν στην απώλεια της ψ. είναι δυσεύρετα. όπως ο πλούτος, η δόξα, η περηφάνεια, το να κάνει κανείς ότι θέλει, η υγεία κι η δύναμη του σώματος..και είναι μεγάλη η θλίψη γι'αυτά, αλλά μικρή η απόλαυση, γιατί κι εκείνοι που τα έχουν κι εκείνοι που δεν τα έχουν, αλλά τα επιθυμούν δοκιμάζουν πολλή στενοχώρια, αν και κανένα δεν είναι κακό, αλλά κακό η παράχρησή τους (Πέτρος, 139) πρέπει να θαυμάσει κανείς τον ανθρώπινο νου πώς μεταβάλλει μέσα του όλα τα όντα όπως θέλει, αν κι αυτά είναι αμετάβλητα και σε άλλους έτσι ακριβώς μένουν. και γι'αυτό δεν έχουμε την ίδια διάθεση για τα όντα αλλά ο καθένας μεταχειρίζεται τα πράγματα (Πέτρος, 150)

ΠΡΑΞΗ: Ο Θ. τις π. μας τις λογαριάζει σύμφωνα με τις προθέσεις μας 'Να σου ο Κ. κατά την καρδιά σου' Η συνείδηση είναι ένα βιβλίο που το έχουμε από τη φύση μας. Εκείνος που το μελετά στην πράξη δέχεται θεία βοήθεια. Εκείνος που δεν προτιμά τους κόπους χάρη της ευσέβειας θεληματικά παιδεύεται σκληρά αθέλητα. Εκείνος που γνώρισε

το θέλημα του Θ. και κατά δύναμη το εκτελεί, με μικρούς κόπους θα αποφύγει τους μεγάλους (Μάρκ. 141) Εκείνος που θέλει κάτι και δεν μπορεί απέναντι στον καρδιογνώστη Θ. είναι σαν να το έκανε και το αντίστροφο..Ότι κάνουμε χωρίς προσευχή και καλή ελπίδα αποδεικνύεται βλαβερό κι ατελές (Μάρκ.144).. κάθε πράξη περνά από 6 παγίδες. δεξιά κι αριστερά (υπερβολή κι έλλειψη), πάνω και κάτω (υψηλοφροσύνη κι απόγνωση) εσωτερικά κι εξωτερικά (δειλία και θράσος). μεταξύ των 6 παγίδων είναι η μετρημένη εργασία που γίνεται με ταπείνωση κι υπομονή. πρέπει να θαυμάσει κανείς τον ανθρώπινο νου πώς μεταβάλλει μέσα του όλα τα όντα όπως θέλει, αν κι αυτά είναι αμετάβλητα και σε άλλους έτσι ακριβώς μένουν. (Πέτρος, 150)...οι Πατέρες τις σωματικές πράξεις λιγότεψαν, τις ψυχικές ποτέ. γιατί κι ο γεωργός αλλάζει πολλές φορές τα εργαλεία ή ίσως και τα βάζει στην αποθήκη. τη γη όμως ποτέ δεν την αφήνει ακαλλιέργητη ή άσπαρτη ή αφύτευτη, αν θέλει βέβαια να γευτεί καρπό (Πέτρος, 215)

ΠΡΑΟΤΗΤΑ: δεν είναι δυνατόν να δει κανείς τον ήλιο, δηλ. την ταπείνωση, πριν γνωρίσει το φως της αυγής, δηλ. την πραότητα. Είναι αμετακίνητη κατάσταση του νου, που παραμένει η ίδια και στις τιμές και στις περιφρονήσεις. Π. σημαίνει το να προσεύχεσαι ειλικρινά για τον πλησίον σου, χωρίς να ενοχλείσαι καθόλου από τις ταραχές που σου προξενεί, βράχος πάνω από την αφρισμένη θάλασσα, που εντελώς ακλόνητος διαλύει όλα τα κύματα, που τον κτυπούν. στήριγμα της υπομονής, η θύρα ή καλύτερα η μπίρα της αγάπης, η προϋπόθεση της διάκρισης 'διδάξει Κ. πράξεις οδούς αυτού', πρόξενος αφέσεως αμαρτιών, θάρρος προσευχής, περιοχή του αγ.Π., συνεργός στην υπακοή, οδηγός στην αδερφοσύνη, χαλινός μανίας, κόψιμο θυμού, μίμηση του Χ., ιδιότης των αγγέλων, δεσμός κατά των δαιμόνων, ασπίδα κατά της πικράς οργής. στις καρδιές των πράων αναπαύεται ο Κ. οι ψ. των πράων θα γεμίσουν από γνώση και σύνεση, ενώ ο νους του θυμώδους συγκατοικεί με το σκοτάδι..όσο οι Αδάμ είχε το γνώρισμα της παιδικής απλότητας δεν αντίκρουσε στον εαυτό του ούτε ψυχική γυμνότητα ούτε σωματική ασχημοσύνη..ο Κ. επειδή είναι απλός κι ασύνθετος θέλει κι οι ψ. που τον πλησιάζουν να είναι απλές κι ακέραιες. απλός μοναχός σημαίνει ζώο άλογο αλλά και λογικό που κάνει υπακοή κι αποθέτει εντελώς το φορτίο του στον οδηγό του..ευθύτης σημαίνει απερίεργη σκέψη, ανυπόκριτη συμπεριφορά, ομιλία φυσική κι ανεπιτήδευτη. όπως ονομάζεται ο Θ. αγάπη έτσι κι ευθύτης. πονηριά σημαίνει μεταβολή ευθύτητας, σκέψη πλάνης, ψεύδη κατ'οικονομία, όρκοι, που εν μέρει αληθεύουν, λόγοι περίπλοκοι, καρδιά όμοια με το βυθό της θάλασσας, άβυσσος δολιότητας, μόνιμη ψευδολογία, φυσική οίηση, υποκριτική μετάνοια, απομάκρυνση πένθους, εχθρός εξομολόγησης, τακτική εκείνων που ακολουθούν την γνώμη τους, πρόξενος ηθικών πτώσεων, εμπόδιο στην ανέγερση των πεσόντων, αντιμετώπιση ύβρεων με φαινομενικό χαμόγελο, ανόητη σκυθρωπότης, επίπλαστη ευσέβεια, ζωή όμοια με των δαιμόνων. είναι επιστήμη ή μάλλον ασχημοσύνη δ. (Κλίμαξ,276)

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ: Ορθή εκλογή και προϋποθέσεις (Κατηχ.ΙΗ,)

ΠΡΟΝΟΙΑ: είναι αυτοδύναμος λόγος του Θ. που διαμορφώνει την ύλη που έρχεται στον κόσμο κι είναι δημιουργός και τεχνίτης όσων γίνονται. Είναι αυτή που συγκρατεί τον κόσμο (51)..Η ανθρώπινη επιμέλεια αν και δεν έχει την βοήθεια του Θ. κατ'ανάγκη αποτυγχάνει στο σκοπό της. Η οικονομία του Θ. και χωρίς τη συνεργασία του α. παρέχει τέλεια τα αγαθά..Τί έλειψε από κείνους που έζησαν ενάρετα, χωρίς να φροντίζουν διόλου για τα υλικά; Δεν τρεφόταν οι Ισραηλίτες 40 χρόνια χωρίς να καλλιεργούν τη γη;... Με ποιά καλλιέργεια τρεφόταν ο Ηλίας στο χείμαρρο;..Η φτωχή χήρα δεν πήρε το ψωμί από το στόμα του παιδιού της για να φανερωθεί ότι η αρετή είναι προτιμότερη από τα μητρικά σπλάχνα;...Είναι δυνατό και χωρίς τροφή να ζει κανείς (Ηλίας 40 μέρες, Μωυσής 80 μέρες'... 'Ο ά. δεν θα ζήσει μόνον με ψωμί αλλά με κάθε λόγο, που βγαίνει από το στόμα του Θ'..Γιατί αφήσαμε την ελπίδα προς τον Θ. και στηριζόμαστε στην δύναμή μας και την πρόνοια του Θ. την αποδίδουμε στα δικά μας χέρια; 'Όποιος βαδίζει διαπαντός (ο Ιωνάθαν σύρθηκε με τα 4 μόνο και μόνον για να νικήσει τον Νάας, το φίδι' με τα 4 (έχει την πεποίθησή του στα αισθητά) είναι ακάθαρτος' (Λευ.11:27-42)..Των αγγέλων τα σκέλη είναι ορθά και τα πόδια τους φτερωτά (Ιεζ.1:7) (αγ.Νείλος, 245)..Η ανθρώπινη επιμέλεια οργώνει τη γη και τη σπέρνει..Ο Θ. με αλληπάλληλες βροχές ποτίζει κι αυξάνει τους σπόρους..Πού λοιπόν και σε τί μας χρησιμεύει η δική μας επιμέλεια, αφού ο Θ. κρατεί το τιμόνι των πραγμάτων κι οδηγεί και φέρνει τα πάντα, όπως εκείνος θέλει;

Σκοπός της θείας Π. είναι να ενώνει με ορθή πίστη και πνευματική αγάπη εκείνους, που έχει χωρίσει η κακία με διάφορους τρόπους..Εκείνος που δεν ανέχεται τα λυπηρά βαδίζει έξω από την θεία αγάπη και το σκοπό της Πρόνοιας (Μάξ.Δ,17)... από τον βοσκό δημιουργείται το κοπάδι κι από τον Θ. η αύξηση όλων των δημιουργημάτων στη γη. Από το γεωργό γίνεται το ξεχώρισμα του σταριού από τα αγκάθια κι από τον Θ. η φρόνηση για φιλία κι ένωση. από τον βασιλιά γίνεται η οργάνωση του στρατού κι από τον Θ. η ξεχωριστή τακτοποίηση όλων των δημιουργημάτων. τίποτε δεν είναι πάνω στην γη χωρίς αρχή διότι δημιουργική αιτία των όντων είναι ο Θ. οι ποταμοί πηγάζουν από τις πηγές κι οι νόμοι από την σοφία του Θ...η μέρα περιέχει την ουσία του φωτός, αλλά χρειάζεται τον ήλιο για την τελειοποίησή της...έτσι και τα καλά έργα γίνονται με την ενέργεια των α. αλλά τελειοποιούνται με την βοήθεια του Θ. Ο ήλιος έχει φως αλλά χρειάζεται τον ουρανό για την τελειοποίησή του. το ίδιο κι οι ευσεβείς έχουν ανάγκη για την επάνοδό τους στην προηγούμενη κατάσταση..όλα έχουν ανάγκη το ένα από το άλλο..αλλά ένας είναι ανενδής ο Θ...τίποτε δεν είναι τυχαίο στην δημιουργία των όντων. κανείς δεν μπορεί να δημιουργήσει τον εαυτό του. εκείνος που δημιουργεί τον εαυτό του υπήρχε προτού τον δημιουργήσει κι επομένως πώς δημιουργήθηκε; (Εφραίμ Α, 310)

ΠΡΟΣΕΥΧΗ: Όταν παρουσιαστεί κανείς σε βασιλιά, υποβάλλει την αίτησή του με φόβο και τρόπο και προσοχή. Πόσο μάλλον στον Θ. των πάντων και στο Χ., τον Βασιλιά των βασιλευόντων και Άρχοντα των αρχόντων, πρέπει όμοια να στεκόμαστε και με τον ίδιο τρόπο να κάνουμε την ικεσία και την δέησή μας; (Ευαγγ.72)..Όσοι μεταχειρίζονται έντονα την π. πολιορκούνται από φοβερούς κι άγριους πειρασμούς (Καρπ.337)..Ο φαραώ είπε παρακλητικά 'ας αφαιρέσει ο Κ. τον θάνατο' κι εισακούστηκε. Όμοια κι οι δ. να μην τους στείλει στην άβυσσο. Ποσο περισσότερο θα εισακουστεί ά. Χριστιανός, που παρακαλεί να ελευθερωθεί από το νοτιό θάνατο; (Καρπ.345)...Π. είναι η συναστροφή του νου με τον Θ...Αν ο Μωυσής προσπαθώντας να πλησιάσει την φλεγόμενη βάτο εμποδίζεται μέχρις ότου λύσειτο υπόδημα των ποδών του, πώς εσύ θες να δεις τον Θ. που είναι πάνω από κάθε αίσθηση κι έννοια αν δεν λύσεις κάθε εμπαθή σκέψη; Πρώτα προσευχήσου να λάβεις το χάρισμα των δακρύων..Πολλοί λησμόνησαν το σκοπό των δακρύων, υπερηφανεύτηκαν και ξεστράτισαν.. Όταν σε δουν οι δ. ότι είσαι πρόθυμος για π. σου φέρνουν στο νου σκέψεις πραγμάτων δήθεν αναγκαίων για αναζήτηση. Κι επειδή δεν τα βρίσκει στενοχωρείται και λυπάται..Αγωνίσου να κρατήσεις το νου κωφό κι άλαλο στη διάρκεια της π. Ότι κάνεις εναντίον του αδερφού που σε αδίκησε, όλα θα σου γίνουν εμπόδιο στον καιρό της π. Π. είναι γέννημα πραότητας κι αοργησίας, προβολή χαράς κι ευχαριστίας, αποτρεπτικό λύπης και μικροψυχίας..Αν θες αξιέπαινα να προσεύχεσαι, αρνήσου τον εαυτό σου κάθε στιγμή.....Εκείνοι που συσσωρεύουν λύπες και

μνησικακίες πάνω τους μοιάζουν με α. που αντλούν νερό σε τρύπιο πιθάρι. Αν είσαι υπομονετικός θα προσευχηθείς πάντα με χαρά.. μην π. να γίνουν τα θελήματά σου..πολλές φορές όταν έλαβα ότι ζήτησα στενοχωρήθηκα γιατί δεν άφησα να γίνει το θέλημα του Θ. πρώτον να π. να καθαριστείς από τα πάθη σου, μετά από την άγνοια και την λύπη και μετά από κάθε πειρασμό κι εγκατάλειψη του Θ. κι όχι μόνο για την δική σου αλλά και την κάθαρση των άλλων, για να μιμηθείς τον αγγελικό τρόπο...Είτε μόνος, είτε με άλλους αγωνίσου να π. όχι από συναίσθηση αλλά από αίσθηση, που είναι περισυλλογή του νου ενωμένη με ευλάβεια, κατάνυξη, πόνος ψυχής που συνοδεύει την εξομολόγηση των αμαρτιών, με στεναγμούς όχι επιδεικτικούς αλλά αφανείς.. Όλος ο πόλεμος με μας και τους ακάθαρτους δ. γίνεται μόνον για την πνευματική π. Γιατί πολύ εχθρική κι ενοχλητική γίνεται γι' αυτούς η π. ενώ σε μας πρόξενος σωτηρίας. Ο δ. ανάβει το νου στην π. για να οργιστεί καταστρέφοντας την άριστη κατάστασή του ή αφού τον ερεθίσει σε κάποια παράλογη ηδονή τον μολύνει με τα πάθη για να τον παχύνει και να μην π. όπως πρέπει. Όταν υπερισχύσουν τα άλογα πάθη δεν τον αφήνουν να κινείται λογικά. Η παρουσιάζουν κάποια μορφή παράξενη κι άγνωστη για σε οδηγήσουν σε οίηση καθώς θα υποθέσεις ότι εκεί είναι το θείο, ενώ το θείο είναι άυλο (πόλεμος από δεξιά). Εξαπατάται και κατέχει καπνό αντί φως..Π. είναι η απόρριψη σκέψεων. Δεν μπορεί ο δεμένος να τρέξει ούτε ο νούς, που είναι δούλος σε κάποιο πάθος να δει τόπο πνευματ. π. γιατί σύρεται από κάθε εμπαθή σκέψη...παροργίζονται οι άγγελοί μας όταν δεν π. (Νείλος, Περί προσευχής)..Κάποιος ά. θέλησε να κάνει κακό αλλά από συνήθεια, προσευχήθηκε προηγουμένως. Και κατ'οικονομίαν Θ. εμποδίστηκε κι ύστερα πολύ ευχαρίστησε τον Θ. Ο Δαβίδ θέλοντας να φονέψει το Νάβαλ θυμήθηκε την θεία ανταπόδοση και παραιτήθηκε κι ύστερα πολύ ευχαρίστησε τον Θ.. Γνωρίζουμε πάλι τί έκανε όταν λησμόνησε τον Θ. και δεν σταματούσε την αμαρτία, μέχρις ότου ο προφ.Νάθαν τον έφερε στη μνήμη του Θ.. Όταν θυμάσαι τον Κ. πολλαπλασίασε την δέσπηση σου, για να σου θυμίσει ο Κ. όταν τον λησμονήσεις. (Μάρκ.130) Ότι κάνουμε χωρίς προσευχή και καλή ελπίδα αποδεικνύεται βλαβερό κι ατελές (Μάρκ.144) Όταν δει ο δ. ότι νους προσευχήθηκε με την καρδιά του, τότε επιτίθενται με μεγάλους και δόλιους πειρασμούς. Γιατί μικρές αρετές δεν θέλει να τις ανατρέψει με μεγάλες εφόδους..Κάθε εργασία εντολών περικλείεται στην π. Γιατί από την αγάπη του Θ. ανώτερο δεν υπάρχει. Η προσεκτική που δεν περισπάται εδώ κι εκεί είναι σημάδι φιλοθεΐας εκείνου που την κρατεί και τη συνεχίζει. Αμέλεια της π. αυτής και περιπλάνηση του νου και τεκμήριο φιληδονίας (Μάρκ.150) Όσα λέμε ή κάνουμε χωρίς π. ύστερα βγαίνουν σφαλικά ή βλαβερά και μας ελέγχουν εμπράκτως (Μάρκ.151)...Η δέσπηση ενεργοποιείται με 2 τρόπους: όταν εκείνος που έρχεται να προσφέρει στον Θ. προσφέρει την δέσπηση με τα έργα των εντολών, ώστε η δέσπηση να μην ξεπέφτει με κούφιο κι αδειανό ήχο φωνής και να μένει άπραγη κι ανυπόστατη, αλλά να εμπυκνώνεται και να γίνεται ενεργός και ζωντανή με τα έργα των θείων εντολών. Γιατί υπόσταση της π. είναι ολοφάνερα η εκπλήρωση των εντολών με τις αρετές κι ο άλλος τρόπος όταν εκείνος, που έχει την ανάγκη από την π. του δικαίου πράττει τα έργα της π. διορθώνοντας την προηγούμενη ζωή του (Α Βασ.15:35, Ιερ.7:16)..Κάνει ενεργό και ισχυρή την π. του δικαίου και της δίνει φτερά με τις π. του, ώστε να φτάνει σε Εκείνον που συγχωρεί αμαρτίες (Ε Θαλ.82-3)...Οι θεόπνευστοι πατέρες όρισαν την π. ως αίτηση εκείνων, τα οποία ο Θ. εκ φύσεως δωρίζει στους α. όπως ταιριάζει στην θεότητα του..Ευχή είναι υπόσχεση τήρσεως εντολών και π. αίτηση εκείνου που τήρησε τις εντολές, να μεταβληθεί σύμφωνα με τις εντολές, που τήρησε. Ευχή είναι αγώνας αρετής και π. το έπαθλο της αρετής, που ανταποδίδει ο Θ. με πολλή χαρά (Στο Πάτερ, 256)... Από την πολλή του επιθυμία ν' αποκτήσει την βοήθεια του Θ., πλησιάζει σε αυτόν με την επίμονη π. κι όσο με πόθο πλησιάζει προς τον Θ., τόσο ο Θ. πλησιάζει σε αυτόν δια των χαρισμάτων του, και ένεκα της πολλής ταπεινώσεως δεν αφαιρεί την χάρη του.. Ο πανοικτίρμων Θ. αναβάλλει κάποτε τις χάριτες του για να γίνει αυτό αιτία να πλησιάσει περισσότερο σε Αυτόν δια της προσευχής και για την ανάγκη να παραμείνει στον Θ. που τον αναβρύει τις ωφέλειες..Γι' αυτό λέει η Γραφή ότι ο Θ. αφήκε έθνη πολλά που δεν τα παρέδωσε στα χέρια του Ιησού του Ναυή για να παιδεύσει με αυτά τους γιούς Ισραήλ και για να μάθουν τον πόλεμο οι εβραϊκές φυλές. Εάν ο δίκαιος δεν συνασθανθεί την αδυναμία του

τότε τα πράγματά του βρίσκονται πάνω σε ξυράφι και ανά πάσα στιγμή βρίσκεται σε κίνδυνο (Ισαάκ102-3)

όταν στέκεσαι για π. να εννοήσεις μπροστά σε ποιόν παρουσιάζεσαι και γι' αυτό ας είναι η ψ. σου και η καρδιά σου ολόκληρη προσηλωμένη σε αυτόν..αν πάρει στο χέρι του ά. μια σακκούλα με χρήματα και πάει στο πανηγύρι θέλοντας να αγοράσει βόδια, μήπως θα προσέχει τους χοίρους(Εφραίμ Α, 184) Συναθροισθείτε όσοι φοβείσθε τον Κ. για να λάμψει η θεία χάρη στην ψ. μου και να φωτίσει την διάνοιά μου..και αν γλυκαθεί η πικρότητά μου με τον ερχομό της θείας χάριτος γιατί η παρουσία της φέρνει γλυκύτητα, ησυχία και κατάνυξη. κι είναι όλο γλυκύτητα μέσα στην καρδιά μου τα κύματα της χάριτος και του φωτισμού του αγ.Π. και ξαφνικά η ψ. μου λησμονεί τα γήινα και τα πάθη τα σαρκικά και βλαβερά..τα κύματα της χάριτος μοιάζουν μέσα στην ψ. με βασιλικό κήπο, που είναι γεμάτος από ωραίους καρπούς και καρποφόρα φυτά..έτσι τα κύματα της χάριτος, φωτίζουν, γλυκαίνουν ευφραίνουν...η γλυκύτητα και χάρη του νυμφώνα δεν αφήνει την ψ. να ρεμβάζει (Εφραίμ Β, 40-1) όλοι όσοι προσεύχονται δεν εισακούονται ή γιατί ζητούν προ της ώρας ή με αναξιοσύνη και κενοδοξία ή επειδή πρόκειται να περηφανευθούν ή αν πέσουν με την απόκτηση του αιτήματος τους σε αμέλεια (Κλίμαξ, 319)...Π. ως προς την ποιότητα της είναι συνουσία κι ένωση του ά. με τον Θ. και ως προς την ενέργειά της σύσταση και διατήρηση του κόσμου, συμφιλίωση με τον Θ., μητέρα των δακρύων καθώς επίσης και θυγατέρα, συχώρηση των αμαρτιών, γέφυρα που σώζει από τους πειρασμούς, τοίχος, που μας προστατεύει από τις θλίψεις, συντριβή των πολέμων, έργο των αγγέλων, τροφή των ασωμάτων, μελλοντική ευφροσύνη, ατέλειωτη εργασία, πηγή αρετών, πρόξενος χαρισμάτων, αφάνης πρόοδος, τροφή της ψ., φωτισμός του νου, πέλεκυς που χτυπά την απόγνωση, απόδειξη ελπίδος, διάλυση λύπης, πλούτος μοναχών, θησαυρός ησυχαστών, μείωση θυμού, καθρέφτης πνευματικής προόδου, φανέρωση μέτρων, δήλωση πνευματικής καταστάσεως, αποκάλυψη μελλόντων πραγμάτων, σημάδι πνευματικής δόξης. Η π. γι' αυτόν, που προσεύχεται πραγματικά είναι δικαστήριο και κριτήριο και βήμα του Κ. πριν το μελλοντικό βήμα..όταν ξεκινάς να σταθείς μπροστά στον Κ. ας είναι ο χιτών της ψ. σου υφασμένος εξ' ολοκλήρου με το νήμα ή μάλλον το λήμμα της αμνησικακίας, αλλιώς δεν θα ωφεληθείς και το ύφος και το λεκτικό της π. σου ας είναι ανεπιτήδευτο, διότι ο τελώνης κι ο άσωτος με ένα λόγο συμφιλιώθηκαν με τον Θ. πριν από όλα στον κατάλογο της δεήσεως την ειλικρινή ευχαριστία. στον δεύτερο την εξομολόγηση των αμαρτιών μας και τη συντριβή της ψ. μας με συναίσθηση και εν συνεχεία ας αναφέρουμε τα αιτήματά μας στον Παμβασίλεα.. αν κάποτε στάθηκες ως υπόδικος σε επίγειο δικαστή δεν χρειάζεσαι άλλο υπόδειγμα.. αν όχι ας διδαχθείς από τις ικεσίες των ασθενών προς τους ιατρούς, όταν πρόκειται να χειρουργηθούν ή να καυτηριασθούν..η μονολογία συγκεντρώνει το νου..όταν αισθάνεσαι γλυκύτητα ή κατάνυξη σε κάποιο λόγο της π. σταμάτησε σε αυτόν γιατί μαζί σου συμπροσεύχεται ο φύλαξ άγγελός μας.. πλησίασε όχι με παρηγορία αλλά με ταπείνωση..τα φαγητά τα αρτύουν με λάδι κι αλάτι..και στην π. δίνουν φτερά η ζωή της σωφροσύνης και αγνότητας και τα δάκρυα.. εαν αντίκρυσες κάποτε τον ήλιο (δηλ. τον Χ.) τότε θα κατορθώσεις να συνομιλήσεις μαζί του αλλιώς πώς θα συνομιλείς με κάποιον που δεν έχεις δει;..στους ατελείς ο νους πολλές φορές συμμορφώνεται προς τη στάση του σώματος..π. δεν είναι παρά αποξένωση από τον ορατό κι αόρατο κόσμο..χωρίς την πίστη η π. δεν μπορεί να πετάξει στον ουρανό..ο Θ. τους ευγνώμονες τους εφελκύνει στην αγάπη του με την σύντομη εκπλήρωση του θελήματός τους. ενώ τις ακάριστες κι όμοιες με τους σκύλους ψ. τις αναγκάζει να κάθονται κοντά Του πεινασμένες και διψασμένες για το αίτημά τους. διότι ο αγνώμων σκύλος μόλις πάρει το ψωμί, απομακρύνεται από κείνον που του το έδωσε..να προετοιμάζεσαι με την αδιάλειπτη εσωτερική π. και την υπακοή για να σταθείς να π. κι έτσι σύντομα θα προοδεύσεις.. την αγάπη του στρατιώτη στο βασιλιά δείχνει ο πόλεμος και του μοναχού προς τον Θ. ο καιρός και ο τρόπος της π. την πνευματική σου κατάσταση θα σου την φανερώσει η π. σου. οι θεολόγοι χαρακτήρισαν την π. καθρέφτη του μοναχού..οι δ. σαν κλέφτες προσπαθούν να κλέψουν τον χρόνο της, π. μας η πίστη εκείνου που ζήτησε την π. έσωσε εκείνον που προσευχήθηκε και μάλιστα με συντριβή καρδιάς. μην περηφανεύεσαι εαν π. για άλλους και εισακούεσαι γιατί η πίστη τους ενήργησε. κάθε μαθητής εξετάζεται καθημερινά και από κάθε νου θα ζητηθεί δικαίως να

παρουσιάσει την δύναμη που έλαβε από τον Θ. όταν π. με προσοχή κι επιμέλεια τότε σύντομα θα πολεμηθείς από το πάθος της οργής, γιατί έτσι είναι το σχέδιο των δ. όσα αποχτούμε με πολλές ικεσίες και σε πολύ χρόνο αυτά είναι μόνιμα..να μην δεχτείς στην π. καμιά αισθητή εικόνα και φαντασία για να μην παραφρονήσεις..να γίνεσαι υπερβολικά ελεήμων εσύ που καλλιεργείς την π. ... ο ικανός ίππος καθώς αρχίζει να τρέχει θερμαίνεται και προχωρώντας αυξάνει την ταχύτητα. ως δρόμο εννοώ την υμνωδία κι ως ίππο τον ανδρείο νου..βαρύ να αρπάξεις το νερό από το στόμα του διψασμένου και να διακόψεις ψ. που π. με κατάνυξη..μερικοί όταν εξέρχονται από την π. είναι σαν να εξέρχονται από φλογισμένο καμίνι, αισθανόμενοι μια ελάφρωση κι έναν καθαρισμό από τον ρύπο και το βάρος της αμαρτίας. κι άλλοι σαν να φωτίστηκαν με φως και να φόρεσαν την διπλοΐδα της ταπείνωσης και της αγαλλίασης, αλλιώς εξέρχονται σωματικά κι ιουδαϊκά. εαν ένα ανθρώπινο σώμα που εγγίζει σε άλλο υφίσταται κάποια επίδραση κι αλλοίωση πώς δεν θα δοκιμάσει αλλοίωση που με καθαρά χέρια εγγίζει το σώμα του Θ.; στον επίγειο βασιλιά είναι αποκρουστικός εκείνος που παρίσταται μπροστά του και γυρίζει το προσωπό του και συζητεί με τους εχθρούς του. και στον Κ. εκείνος που ενώ π. δέχεται ακαθάρτους λογισμούς. να αιτείς με δάκρυα και πένθος. να ζητείς με υπακοή. να κρούεις με μακροθυμία.. όποιος κρατά στο χέρι του το ραβδί της π. δεν θα σκοντάψει *διότι η π. είναι ο ευσεβής τύρρανος του Θ.* εαν αδιάκοπα π. στον βασιλέα κατά των εχθρών σου, όταν έρχονται να σε πειράξουν έχε θάρρος και οι ίδιοι θα απομακρυνθούν σύντομα από κοντά σου επειδή δεν θέλουν να βλέπουν να στεφανώνεσαι πολεμώντας εναντίον τους με την π. και γιατί τους μαστιγώνει η π. σαν φωτιά..η π. έχει ως δάσκαλό της τον Θ. (Κλίμαξ387κ.ε.)

ΠΤΩΣΗ-ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ: Εκείνος που πολεμά κατά των παθών του και θέλει να στεφανωθεί από τον Θ., αν πέσει σε αμαρτία, ας μην χάσει το θάρρος και μείνει στην πτώση του απελπισμένος αλλά να σηκωθεί και ν' αρχίσει πάλι να αγωνίζεται και να φροντίζει να στεφανωθεί. Κι αν ξαναπέσει πρέπει μέχρι την τελευταία αναπνοή να σηκώνεται. Γιατί οι σωματικοί κόποι είναι όπλα και μέσα για να αποκτήσουμε τις αρετές και σώζουν την ψυχή...Όταν λοιπόν ο ά. σαν στρατηγός γίνει κύριος των παθών και τα νικήσει, δεν πολεμείται πλέον από αυτά αλλά έχει ειρήνη στην ψυχή του και στεφανώνεται από τον Θ. σαν νικητής (40). Από την υπερηφάνεια γκρεμίστηκε ο σατανάς, που πριν είχε τη σφραγίδα της ομοιώσεως με τον Θ. και στεφάνι ομορφιάς (Ευαγγ.81)...Στη θέση της μακαρίας εικόνας ευθύς μόλις έγινε η παράβαση του Αδάμ, έγινε φανερή και καθαρή στον ά. η ομοίωση με τα άλογα ζώα.. Έτσι οικονόμησε με την σοφία Του ο Θ. για να έρθει ο νους ο ά. σε συναίσθηση της λογικής μεγαλοσύνης του νου Του (Γ Θαλ.65)...Το δέντρο της ζωής είναι *ο νους της ψυχής*, όπου υπάρχει *η σοφία* και δέντρο της γνώσης η σωματική αίσθηση, όπου υπάρχει ξεκάθαρη η κίνηση της αλογίας. Και τα δύο διακρίνουν. Ο νους τα νοητά από τα αισθητά, τα πρόσκαιρα από τα αιώνια, η αίσθηση την ηδονή και οδύνη των σωμάτων. Αν ο ά. περιοριστεί στο δεύτερο δέντρο τρώει την αλογία της αίσθησης, θεωρώντας καλό την ηδονή και κακό για το σώμα την οδύνη. Εάν από το πρώτο τρώει τη σοφία που έρχεται στο νου θεωρώντας καλό την δόξα των αιωνίων και κακό τη φθορά των προσκαιρών (Δ Θαλ.30-34) **ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ** είναι η αγάπη του Θ. στην οποία εμπεριέχεται η απόλαυση όλων των μακαρισμών, όπου παρά φύση τράφηκε ο μακάριος Παύλος κι αφού εγεύθη το ξύλο της ζωής έκραξε 'α οφθαλμός ουκ είδε'..Το ξύλο της ζωής είναι η αγάπη του Θ. από όπου εξέπεσε ο Αδάμ και κόπιαζε στη γη των αγκαθίων (Ισαάκ, 349)...Ο Θ. φύτεψε τον παράδεισο με ποικίλους κι άφθαρτους καρπούς..διότι έπρεπε στα άφθαρτα σώματά τους να χορηγεί κι άφθαρτη τροφή..έτσι η ζωή θα ήταν άμοχθη κι η ζωή ακούραστη στο μέσον του παραδείσου..έτσι πλάσθηκε ο Αδάμ κι εγκαταστάθηκε ως αθάνατος βασιλιάς σε άφθαρτο κόσμο και δεν εννοώ μόνον τον παράδεισο, αλλά όλη την κτίση κάτω από τον ουρανό..Εαν δεν τοποθετούσε ρομφαία στην πύλη του παραδείσου, θα έπρεπε ο παράδεισος να δεχτεί την κατάρα, επειδή μέσα του έγινε η παράβαση..Επειδή η άφθονη απόλαυση, η άφθαρτη κι ακάματη διαβίωση τον οδήγησε σε *λήθη των αγαθών του Θ.* και σε καταφρόνηση της δεδομένης εντολής, δικαίως καταδικάσθηκε σε κόπους και καλλιεργεί με ιδρώτα τη γη κι έτσι σαν από κάποιο οικονόμο αποκομίζει από αυτήν τις

τροφές..Μόλις εξήλθε από τον παράδεισο όλη η εκ του μη όντος δημιουργηθείσα κτίση βλέποντας τον Αδάμ δεν ήθελε να υποταγεί στον παραβάτη. Ο Ήλιος δεν ήθελε να λάμψει..τα θηρία κι όλα τα ζώα της γης, θεωρώντας τον απογυμνωμένο από την πρότερη δόξα τον περιφρόνησαν κι αμέσως όλα τραχύνθηκαν εναντίον του. Ο ουρανός κινήθηκε κάπως να πέσει δικαίως πάνω του κι η γη δεν ήθελε να τον φέρει πάνω της..Ο προγυμνωμένος την παράβαση Θ. συγκρατεί τα πάντα με την δύναμη, την ευσπλαχνία και την αγαθότητά του, αναστέλει την ορμή των κτισμάτων ..κι η κτίση γενομένη από τον φθαρτό φθαρτή, όταν κείνος πάλι ανακαινιστεί και γίνει πνευματικός, άφθαρτος κι αθάνατος, ελευθερωμένη από την δουλεία, να συνακαινωθεί μαζί του, αν αφθαρτωθεί και να γίνει ολόκληρη πνευματική..Εαν ο Θ. *τον Ενώχ και τον Ηλία*, τους γιούς του που τον ευαρέστησαν τίμησε τόσο πολύ με την μετάθεση και την μακροζωία και τους λυτέρωσε από την φθορά, ενώ επρόκειτο μετά από λίγο να αλλαγούν, με πόση δόξα και τιμή και συμπάθεια θα αξίωνε εκείνον τον ίδιο επιτρέποντάς του να μένει μές στον παράδεισο, αν δεν παρέβαινε την εντολή.. Αργότερα η θεοποιημένη και προσκυνούμενη κτίση από τους ά. καταρρυπώθηκε κι οδηγήθηκε σε τέλεια φθορά κι όταν εκπληρώθηκε ο κολοφώνας της υπερβολικής κακίας κατήλθε στη γη ο Γίος του Θ. για να αναπλάσει το συντριμμένο (Συμεών Ηθ.Α, 105-23)... Η μερίδα της γης, ο παράδεισος, ήταν τύπος της άνω Ιερουσαλήμ, δηλ. της βασιλείας των ουρανών, όπου ο Θ. έθεσε τον ά., ώστε από τον τύπο και την σκιά να αναχθεί κανείς κατά προκοπή στην αλήθεια. Το δέντρο της ζωής εικόνα της *αιώνιας ζωής, που είναι ο Θ.* ενώ η πλευρά του Αδάμ *τύπος της Εκκλησίας*..ώστε όταν εκπέσει από την εικόνα που έγινε ως τύπος της βασιλείας των ουρανών, που ήταν ο παράδεισος κι από την εικόνα του δέντρου της ζωής να συναφθεί δια της πλευράς με τον Χ. και Θ. και ν'αναχθεί σε εκείνο το ίδιο αρχαίο και πρώτο κάλλος..για να μην γίνει θάνατος επειδή έφαγε πρόωρα από το δέντρο της ζωής, ο Θ. έθεσε την πύρινη ρομφαία να φυλάγει την είσοδο.. Η κιβωτός ήταν τύπος της Θεοτόκου κι ο Νώε του Χ. ενώ οι ά. του Νώε απαρχή προσλήμματος από τους πιστεύσαντες στον Χ. Ιουδαίους ενώ αι θηρία τύπος των εθνών...Η κιβωτός διέσωσε μόνον κείνον και τους μετ'αυτόν, ενώ ο Χ. λυτέρωσε από τον κατακλυσμό της αμαρτίας και την δουλεία στο νόμο και τον θάνατο και την κιβωτό ολόκληρο τον κόσμο..Πάλι από τα έθνη μετά τη σύγχυση της Βαβέλ, πήρε ο Θ. μερίδα τον Ισραήλ, του οποίου σφραγίδα, καθώς συμβαίνει με την βασιλική αγέλη των προβάτων ήταν η περιτομή στο κρυφό μόριο, επειδή από κει προέρχεται η σπορά..*και τύπος της πνευματικής περιτομής των χωρίς ρεύση γεννηθέντων πνευματικών τέκνων και αυτός κατέστη σαν νέος και τρίτος κόσμος από τον Θ. φέροντας την εικόνα του πρώτου παραδείσιου κόσμου και του δεύτερου στην κιβωτό*, έχοντας το νόμο, όπως οι προπάτορες την εντολή, τη στάμνα του μάννα αντί του δέντρου της ζωής, το μάννα αντί του Χ...*Δημιουργώντας αυτόν τον παράδεισο έθεσε μέσα του τιμιώτερα και υψηλότερα πράγματα, καθόσον αυτός ήταν τύπος μεγαλύτερων επαγγελιών και πραγμάτων, θέτοντας αντί του Αδάμ, τον Μωυσή που συνομιλούσε με τον Θ. κι αντί του δέντρου της ζωής την χάρη του Πνεύματος στους προφήτες*..Πάλι πήρε μερίδα από τον Ισραήλ εκείνους, που πίστεψαν σε αυτόν, τον Ιωάννη τον Πρόδρομο, τους αποστόλους απόρριψε το μεγαλύτερο μέρος της μερίδος το οποίο από δική του πρόθεση έπεσε στην απιστία κι αντί αυτών εισήλθαν τα έθνη και προσκολλήθηκαν στην μερίδα των κατ'εντολήν (Συμεών Ηθ.Α, 269-81). Η πίστη στον Χ. είναι ο νέος παράδεισος (Συμ.Ηθ.Β, 301)... ο φόβος Κ. είναι ο παράδεισος της απόλαυσης, ενώ οι ά. που δεν έχουν φ.Θ. θα τους κατασπαράξουν οι αλεπούδες (Εφραίμ Α 255)...νομίζω ότι ο εχθρός είδε την προπρωτική δόξα του Αδάμ να λάμπει εξίσου με το πρόσωπο του Μωυσή, θα πληγώθηκε πολύ βλέποντας σε αυτό την απόδειξη για την κατάρνηση της βασιλείας του..το λαμπρό πρόσωπο του Μωυσή ήταν τύπος και υπόδειγμα του πρώτου ά...Αυτό το πρόσωπο όταν είδε ο θάνατος, ο αίτιος δηλ. του θανάτου δ. υποπετεύθηκε ότι θα εκπέσει από την βασιλεία του, κάτι που έπαθε με τον Ι.Χ. Αυτή την λαμπρότητα φορούν τώρα οι Χριστιανοί και καταργείται μέσα τους ο θάνατος δηλ. τα πάθη της ατιμίας επειδή δεν μπορούν να ενεργούν σε ψ. που λάμπονται από την λαμπρότητα του αγ.Π...τα Χερουβείμ με την φλογίνη ρομφαία εκτός από το αισθητό, είναι το κάλυμμα του σκότους που απλώνεται γύρω στην καρδιά, εννοώ τη φωτιά του κοσμικού πνεύματος, που δεν αφήνει το νου να πλησιάσει στον Θ. ούτε την ψ. να προσευχηθεί ή να πιστέψει ή να αγαπήσει

τον Κ. ραβδί παιδαγωγικό και λουρί μαστίγωσης είναι ο άρχοντας αυτού του κόσμου σε εκείνους που είναι πνευματικά νήπιοι..μέσω του δ. οικονομείται ένα πολύ μεγάλο θείο σχέδιο, γιατί το κακό συνεργεί στο αγαθό στις αγαθές και καλοπροαίρετες ψ. (Μακάριος, 263) όπως το νεογέννητο βρέφος είναι εικόνα του τέλει άντρα, έτσι κι η ψ. είναι εικόνα του Θ. που την έπλασε. όπως το παιδί όσο μεγαλώνει, τόσο γνωρίζει τον πατέρα του κι όταν φτάσει σε ηλικία τότε φαίνονται καθαρά τα χαρακτηριστικά του πατέρα στον γιό και του γιού στον πατέρα, και του φανερώνεται η πατρική περιουσία, έτσι κι η ψ. πριν την παρακοή, έμελλε να προοδεύσει και να φτάσει σε τέλει άντρα. εξαιτίας όμως της παρακοής βυθίσθηκε σε πέλαγος λησμοσύνης και βυθό πλάνης και κατοίκησε στις πύλες του άδη. κι από αυτή την απόσταση δεν μπορούσε πια να πλησιάσει και να γνωρίσει ορθά τον Πλάστη παρόλο που Εκείνος την καλούσε να επιστρέψει κοντά Του..αν θές να επιστρέψεις στον εαυτό σου ά. όπως παραμέλησες τις εντολές του Θ. και πρόσεξες τις συνταγές του εχθρού..*με πολύ κόπο και ιδρώτα του προσώπου σου θα πάρεις πίσω τον πλούτο σου γιατί παίρνοντας στην αρχή χωρίς κόπο και ιδρώτα το αγαθό έχασες ότι πήρες και παρέδωσες στον εχθρό την κληρονομιά σου..*το γένος του Αδάμ μετά την παράβαση της εντολής είναι εικόνα του ανθρωποκτόνου Κάιν, έγινε ένοχο αμαρτιών κι είναι γεμάτο φόβο, δειλία και ταραχή καθώς ο σατανάς με ποικίλες επιθυμίες και ηδονές κλυδωνίζει κάθε ψ. που δεν έχει γεννηθεί από τον Θ. και την περιστρέφει σαν το στάρι στο κόσκινο (Μακάριος, 269)..όταν έπεσε ο ά. δέθηκε με 2 αλυσίδες, τον δεσμό των βιοτικών πραγμάτων και σαρκικών ηδονών και την αόρατη αλυσίδα από τα πονηρά πνεύματα εξαιτίας των οποίων ούτε τον Θ μπορεί να αγαπήσει ούτε να προσευχηθεί και συναντά αντίσταση σε όλα ορατά και αόρατα. αν παραμείνει κανείς κοντά στον Χ. και τον επικαλείται τότε μπορεί να ελευθερωθεί από τα δεσμά, αλλιώς ενώ έχει τραύματα νομίζει ότι είναι γερός..όσο ρίχνει ο πονηρός βέλη τόσο πρέπει να φουντώνει η ελπίδα μας στον Θ...πώς την φθαρτή τούτη δόξα και βασιλεία την κατακτούν με τόσους κόπους και τα ανεκλάλητα αγαθά και να συμβασιλεύει κανείς με τον Χ. να αγοράζεται εύκολα χωρίς κόπους (Μακάρ.312-4)..είναι δύσκολο να γνωρίσουμε ποιές η. προέρχονται από αμέλεια, ή από σκόπιμη εγκατάλειψη του Θ. ή αποστροφή του Θ...οι δεύτερες έχουν σύντομη επανόρθωση, διότι ο Θ. μας παρέδωσε και δεν μας αφήνει αιχμαλώτους σε αυτές. όσοι πέσαμε ας πολεμήσουμε τον δ. της λύπης, διότι προσπαθεί να αχρηστεύσει την προσευχή μας..όσο είναι πρόσφατο και ζεστό το τραύμα τόσο ευκολότερα θεραπεύεται. ενώ τα τραύματα που χρόνισαν σαν παραλυμένα και αποσκληρυμένα, δύσκολα θεραπεύονται και χρειάζονται πολύ κόπο και νυστέρι και ξυράφι και πυρ των καυτηριασμών (το πυρ των εδώ θλίψεων, εν αντιθέσει προς το μελλοντικό πυρ της κόλασης). πολλά ψυχικά τραύματα που χρόνισαν είναι ανίατα. στον Θ. όμως όλα είναι δυνατά. πριν από την πώση οι δ. αποκαλούν τον Θ. φιλόανθρωπο. μετά σκληρό.. μερικοί από τους κοσμικούς αγωνίζονται με ελεημοσύνη και καταλαβαίνουν την ωφέλεια της την μέρα του θανάτου τους. όποιος θρηνεί τον εαυτό του δεν βλέπει τον θρήνο ή την πώση ή την επίπληξη άλλου. ο σκύλος που δαγκώθηκε από θηρίο εξαγριώνεται περισσότερο προς αυτό από τον πόνο της πληγής μαινεται σφοδρότερα εναντίον του. όταν σταματήσει η συνείδηση να μας ελέγχει, ας προσέξουμε μήπως αυτό δεν οφείλεται στην καθαρότητα αλλά στην κόπωση κι άμβλυνσή της εξαιτίας του πλήθους των αμαρτιών. απόδειξη ότι έσβησε το χρέος των αμαρτιών μας είναι το να θεωρούμε πάντα χρεώστη τον εαυτό μας. τίποτε δεν υπάρχει ανώτερο από τους οικτιρμούς του Θ. γι'αυτό κι όποιος απελπίζεται σφάζει ο ίδιος τον εαυτό του..δεν είμαστε υποχρεωμένοι να γυρίσουμε από τον ίδιο δρόμο που πλανηθήκαμε, αλλά από συντομώτερο (της ταπείνωσης) (Κλίμαξ, 133κ.ε.)

ΣΚΟΠΟΣ: Ο έμπορος, ο στρατιώτης, ο γεωργός υποβάλλονται σε τόσους κόπους, γιατί έχουν διαφόρους στόχους. Έχει κι η δική μας προσπάθεια δικό της σκοπό και στόχο, για χάρη του οποίου υποφέρουμε με προθυμία κάθε κόπο και κούραση... *Στόχος είναι η βασιλεία των ουρανών και σκοπός προς τον οποίο αποβλέπουμε η καθαρότητα της ψυχής, όπου είναι πάντα ο νούς μας:* 'Λησμονώ όσα έγιναν στο παρελθόν, κι απλώνομαι διαρκώς προς τα μπροστά και τρέχω προς το τέρμα, για το ουράνιο βραβείο, που μας κάλεσε ο Θ.' (Φιλ.3:14)..Η τελειότητα δεν έρχεται αμέσως με την γύμνωση και την

απάρνηση του κόσμου, αλλά αφού κατορθώσουμε την αγάπη..Οι νηστείες, οι αγρυπνίες, η μελέτη των Γραφών κι η απογύμνωση από τον πλούτο κι η απάρνηση ολόκληρου του κόσμου δεν είναι η τελειότητα αλλά εργαλεία για την τελειότητα, επειδή δεν βρίσκεται σε αυτά η τελειότητα αλλά με αυτά κατορθώνεται. Μάταια καυχόμαστε για τη νηστεία..όταν δεν κατορθώσουμε την αγάπη προς τον Θ. και τον διπλανό μας. Γιατί όποιος κατόρθωσε την αγάπη, έχει μέσα του τον Θ. κι ο νούς του είναι πάντα μαζί με τον Θ.(αγ.Κασσιανός, 114)

ΣΤΑΥΡΟΣ: Με τερέβινθο παρομοιάζεται ο Σ. γιατί η τερέβινθος το χειμώνα είναι ένα άχαρο δέντρο, και την άνοιξη μοσχοβολά κι ευχαριστεί. Έτσι κι ο Σ. στην παρούσα ζωή έχει όπως τον βλέπουμε με μορφή εξουδενωμένη, ενώ στην μέλλουσα ακτινοβολεί την ομορφιά πολλής ευωδίας και πολλής δόξας (Μάξ.30, 57)...Η πράξη του σ. διαιρείται σε αυτή του σώματος και της ψυχής. Η μία συνίσταται στο να υπομένει κανείς τις θλίψεις της σάρκας, που προκύπτουν δια του θυμικού μέρους της ψ. κι ονομάζεται πράξη, η δε άλλη συνίσταται στην λεπτή και νοερή εργασία του νου και στην παντοεινή μελέτη του Θ. και στην αδιάλειπτη προσευχή, που εκτελείται δια του επιθυμητικού μέρους της ψ. και καλείται θεωρία. Η πρώτη καθαρίζει το παθητικό μέρος της ψ. και η δεύτερα την ενέργεια της αγάπης της ψ., που είναι φυσική επιθυμία, που διυλίζει το νοητό μέρος της ψ... Εάν πριν θεραπευτεί η ασθένεια των αισθητηρίων, θελήσει να ανέβει ο νους του στο σ., έρχεται η οργή (Ισαάκ, 157-8)... Στον παράδεισο από τον άνδρα έγινε η γυναίκα, που υπήρξε μητέρα όλων των γεννημένων από την γη. Στην Εκκλησία των πιστών γεννήθηκε από γυναίκα άντρας, ο Χ. ο Θεός, απαρχή και ζωή των αναγεννημένων πνευματικώς από την πίστη σε Αυτόν. Εκεί υπήρχε δέντρο της καλής και πονηρής γνώσεως, που όταν το έφαγαν έγινε αίτιο θανάτου, ενώ εδώ το ξύλο του σταυρού, στο οποίο προσηλώθηκε ο δεύτερος Αδάμ και Θ. *θέτοντας σε αυτό τα χέρια αντί των χειρών του Αδάμ που άγγιξε τον καρπό και τα πόδια αντί των ποδιών που βάδισαν στην παράβαση.* Κι ο Αδάμ όταν γεύθηκε από κείνο το δέντρο έγινε για τους απογόνους αίτιος θανάτου και κατάρας ενώ ο Χ. ο Θεός όταν γεύθηκε χολή κι όξος τους απάλλαξε από την κατάρρα και την φθορά του θανάτου. Εκεί το δέντρο της ζωής ήταν στο μέσον του παραδ. και η φλογίνη ρομφαία το έφραζε, εδώ χάραξε ο Χ. την πλευρά με την λόγχη κι απέτρεψε την ρομφαία κι άνοιξε την είσοδο κι εφύτεψε σε όλο τον κόσμο το δέντρο της ζωής ή καλύτερα μας έδωσε εξουσία να το φυτεύουμε καθημερινά κι αυτό αυξάνει συνεχώς και προξενεί την αιώνια ζωή σε κείνους που τρώγουν από αυτό...(Συμ.Ηθ.Α, 283) Σταύρωση της καρδιάς να μην βλέπει κάποιον με εμπάθεια, ούτε να τον μέμφεται στα κρυφά, ούτε να τον κατακρίνει κάποιον, ούτε να οργίζεται, ούτε να φθονεί με κακία, ούτε να ζηλεύει με πονηρία..Τότε γίνεται η ψ. για το σώμα, ότι έγινε ο Θ. για την ψ...έτσι γίνεται αδιαρέτως κι ασυγχύτως κατά χάρη θ. εν Θεώ και ψυχή και σώματι.. (Συμ.Ηθ.ς, 471 κ.ε.).. όπως εκείνος που βρίσκεται μέσα στο σπίτι, δεν διακρίνει αυτούς, που βρίσκονται έξω από αυτό, έτσι κι ο σταυρωμένος στον κόσμο, δηλ. ο νεκρωμένος δεν έχει αίσθηση προς τα πράγματα του κόσμου. Κι όπως το νεκρό σώμα δεν έχει καμιά αίσθηση προς τα ζωντανά ή τα νεκρά σώματα έτσι και κείνος που βρίσκεται έξω από τον κόσμο και ζεί μέσα στο θείο Π. και μαζί με τον Θ. δεν μπορεί αν έχει αίσθηση προς τον κόσμο ή τα πράγματά του. Έτσι πριν τον θάνατο και την ανάσταση των σωμάτων συμβαίνει έμπρακτος θάνατος κι ανάσταση των ψ. κατά τρόπο δυναμικό κι αληθινό. Όταν το θνητό φρόνημα εξαφανίζεται από το θάνατο νου κι η νεκρότητα από την ζωή, τότε η ψ. σαν να αναστήθηκε από τους νεκρούς, βλέπει ομολογουμένως τον εαυτό της, όπως κείνοι που ξύπνησαν κι αναγνωρίζει τον Θ. που την ανέστησε κι αφού τον κατανοήσει και τον ευχαριστήσει, προσκυνά και δοξολογεί την άπειρη αγαθότητά του (Κατχ.ΚΗ, 365)...οι αγ. πατέρες μας παρέδωσαν το σημείο του ζωοποιού Σταυρού για να φεύγουν οι δ. και αν αντιλέγουμε στους άπιστους και αιρετικούς. τα 2 δάχτυλα κι ο αντίχειρας της 2 φύσεις και 1 υπόσταση του Κ.Ι.Χ. το δεξί χερί την άπειρη δύναμή του και την εγκατάστασή του στα δεξιά του Πατέρα. η κίνηση από πάνω προς τα κάτω την συγκατάβασή του από τον ουρανό προς εμάς. η κίνηση από το δεξιό μέρος προς το αριστερό από την μία ότι φυγαδεύει τους εχθρούς ενώ από την άλλη φανερώνει ότι ο Κ.

με την ανίκητη δύναμή του νίκησε τον διάβολο που είναι αριστερά, αδύναμος και σκοτεινός(Πέτρος, 182)

ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ: ας είναι πατέρας σου εκείνος που θέλει μαζί σου να κοπιάσει για αν κάνει ελαφρότερο το φορτίο των αμαρτημάτων, μητέρα η κατάνυξη, αδερφός εκείνος που κουράζεται και συναγωνίζεται μαζί σου στον δρόμο, που ανεβάζει στον ουρανό, σύζυγος η μνήμη του θανάτου, παιδιά σου φίλτατα οι στεναγμοί της καρδιάς, δούλος το σώμα σου, φίλοι οι αγγελικές δυνάμεις, που μπορούν να σε βοηθήσουν την ώρα του θανάτου ..ο Κ. ευφραίνεται για την διαμάχη και τον χωρισμό, που γίνεται για την αγάπη του..μην συγκινηθείς από τα δάκρυα των γονέων μήπως βυθισθεί στον κατακλυσμό της φιλοκοσμίας. όταν σε περικυκλώνουν σαν μέλισσες ή σφήκες οι συγγενές σου θρηνούντες, τότε ρίξετο βλέμμα της ψ. σου στον θάνατο και στις αμαρτωλές πράξεις σου, ώστε με τον ένα πόνο να διώξεις τον άλλο..όταν οι δ. επαινούν ως μέγα κατόρθωμα την ξ. τότε ας συλλογισθούμε εκείνον που εξενίτευσε για αμς κι ήλθε από τον ουρανό στη γη (Κλίμαξ, 52-8)

ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑ: Όταν μας δουν οι δ. ότι καταφρονούμε τα πράγματα με σκοπό να μην μιλήσουμε για χάρη τους τους α. σηκώνει την συκοφαντία για να μιλήσουμε τους συκοφάντες. Δεν υπάρχει βαρύτερος πόνος από την σ., είτε στην πίστη, είτε στην διαγωγή.. Και κανείς δεν μπορεί να μείνει αδιάφορος παρά μόνον εκείνος που στρέφει τα μάτια του στον Θ., όπως η Σωσάννα...Όταν εσύ προσεύχεσαι για χάρη εκείνου που σε συκοφάντησε, τόσο ο Θ. πείθει για την αθωότητά σου όσους σκανδαλίστηκαν λόγω της σ. (Μάξ.Δ, 87-9)

ΣΥΜΦΕΡΟΝ: Όταν η βλάβη του ενός αφορά σε πολλούς, τότε δεν πρέπει να μακροθυμείς, ούτε να ζητείς το συμφέρον σου, αλλά των πολλών για να σωθούν. Επειδή η αρετή που αφορά σε πολλούς είναι πιο ωφέλιμη από την αρετή που αφορά έναν (Μάρκ.161)

ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΗ: Όσοι φορούν λερωμένα ρούχα λερώνουν εκείνους, που τους πλησιάζουν. Παρόμοια κι οι κακοπροαίρετοι ά., που ζούν με ασέβεια, όταν συναστρέφονται με απλούς κι άκακους μολύνουν την ψυχή τους με τα βρωμερά κι άπρεπα λόγια τους.(αγ.Αντών) Όπως ο Κ. θέλει ο ά. να σώζεται μέσω άλλου ά. έτσι κι ο δ. σπεύδει στον ά. μέσω άλλου. Αν συναναστραφεί με πονηρό είναι σαν να κόλλησε λέπρα και θα οδηγηθεί σε ναυάγιο. Και ποιός θα ελεήσει εκείνον που πλησιάζει χαρούμενος το φίδι;(Καρπ.348)Να αρνείσαι τη σ. με αιρετικούς και φιλήδονους α., που δεν συζητούν τίποτε πνευματικό, διότι τα λόγια τους πληγώνουν σαν βέλη τις καρδιές..αυτούς τους α. η Γραφή τους ονομάζει συμβολικά γονορροϊκούς και λεπρούς...γιατί όπως ο γονορροϊκός μολύνει τον τόπο, σύμφωνα με το νόμο, έτσι κι η ροή της εμπρούς ψ. και η εκστόμιση των λόγων μολύνει εκείνους που τους δέχονται..όλος ο χορός των αγίων είχε ζώνη..διότι απέκτησαν την πανοπλία του αγ.Π. κι ήταν παντού ζωσμένοι με την δύναμη του αγ.Π...γι'αυτό ο λόγος της Γραφής δεν επιτρέπει να παραμένουν στο στρατόπεδο των αγ. ψ. οι ασεβείς λογισμοί (Εφραίμ Β, 127-8).. να αποφεύγεις τη συναναστροφή των κακόγνωμων α., όχι επειδή μισείς τους ά. αλλά για να αποφύγεις τη βλάβη. αν όμως σχετίσθηκες από πριν με αμελείς πρόσεχε τον εαυτό σου, ώστε και κείνους να κερδίσεις με τον σωστό τρόπο ζωής και τον εαυτό σου να μην τον χάσεις 'απόφευγε τις νεανικές επιθυμίες' (Β Τιμ.2:22) (Εφραίμ Β, 176). Αν έχεις φιλία με κάποιον αδερφό κι η συνείδησή σου σε κατακρίνει ότι βλάπεται η ψ. σου από τη σ. του απομακρύνσου από αυτόν. Γιατί κάποιος από τους αγίους είπε: 'με όλους να έχεις αγάπη, αλλά να κρατάς τον εαυτό σου μακριά από όλους' και τα λέω αυτά όχι για να μιλήσεις τους ά. αλλά την αμαρτία (Εφραίμ Β, 190)... 'αν έπεφτες αιχμάλωτο σε βαρβάρους, θα μπορούσες να πείς ότι δεν θέλω να ζω με αυτόν;' κι όταν τα άκουσε αυτά ο αδερφός που δεν ανεχόταν τον άλλο είπε συγγνώμην (Εφραίμ Β, 284) ..όπως 2 ά. ντυμένοι λαμπρά, βαδίζουν συγχρόνως στην αγορά κι ο ένας από αυτούς επειδή δεν πρόσεχε τον εαυτό του, σκόνταψε κι έπεσε στη λάσπη και κατέστρεψε τελείως την

υπέροχη στολή του και τον κινεί ο φθόνος να ρίξει λάσπη στον πλησίον του, για να μην είναι άπρεπα ντυμένος μόνο αυτός, έτσι και δω αυτοί που έχασαν την αρετή προσπαθούν να ρίξουν κάτω τους άλλους για να μην είναι μόνοι τους στην απρέπεια. λένε ταπεινά λόγια κι απαντούν με γλυκό τρόπο, για να απομακρύνουν από τη σωφροσύνη και να βυθίσουν στις αμαρτίες τους ακροατές τους. και δεν ντρέπονται να κάνουν αισχρές πράξεις αλλά παρακινούν τον πλησίον τους λέγοντας ..'μας κατακρίνεις επειδή είμαστε αμαρτωλοί; ο τάδε κι ο τάδε, οι φημισμένοι δεν κάνουν τα ίδια; δεν ξέρεις ότι το πράγμα είναι πέσου και σηκώσου!;..' κι ο δ. τους χρησιμοποιεί σαν δόλωμα για το αγκίστρι του. Μάλιστα αρχίζουν να διαστρεβλώνουν και τους αγ. Προφήτες, για να εξαπατήσουν τις αστήρικτες ψ...όσοι πόθησαν την ενάρετη ζωή δεν θα επαινέθούν μόνον όταν βρίσκονται στο άνθος της νιότης τους, κατά την οποία προτίμησαν τη σωφροσύνη αλλά και στα γηραιά θα τους θαυμάσει πολύς κόσμος..ο καλός σπόρος προξενεί ευχαρίστηση όχι μόνον όταν η πεδιάδα είναι καταπράσινη αλλά κι όταν τα χωράφια είναι λευκά, έτοιμα για θερισμό κι έχουν κυρτό στάχυ, γερμένο στη γη.(Εφραίμ Β, 85-9)

ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ: Όταν ο Θ. δημιούργησε τον ά, έβαλε μέσα του ένα *θείο σπέρμα*, λογιμού πιο θερμού και φωτεινού να έχει την θέση σπίθας για να φωτίζει το νου και να του δείχνει να ξεχωρίζει το καλό από το κακό, ο φυσικός νόμος. Αυτός είναι τα παραχωμένα πηγάδια, που άνοιξαν οι Φιλιισταίοι, με την προοδευτική εξάπλωση της αμαρτίας, οπότε χρειαστήκαμε το γραπτό νόμο..Όταν η σ. μας υπαγορεύει τί να κάνουμε και αδιαφορούμε, τη θάβουμε και σαν το θαμπό λυχνάρι αρχίζει να μας δείχνει όλο και πιο θολά, σκοτεινά τα πραγματά, όπως και με το θολωμένο από τα πολλά χώματα νερό... Αντίπαλος (Μτ.5:25-26) η σ. γιατί μας ελέγχει και κατηγορεί..Από τα μικρά κι ασήμαντα καταπατούμε τα μεγάλα. Από τα μικρά τρέφεται η ψυχή και δημιουργείται η κακή συνήθεια 'Δημιούργησε καλες σχέσεις με τον αντίπαλό σου'.. Σε όσα γίνονται εσωτερικά, μυστικά και κανείς δεν ξέρει, παρά μόνον ο Θ., σε αυτό πρέπει να συμμορφωνόμαστε με τη φωνή της συνείδησής μας.. Κατά σ. και με τα υλικά πράγματα, που σημαίνει όχι κατάχρηση πράγματος, να μην αφήνει κάτι να καταστραφεί ή πεταχτεί, το να χρησιμοποιήσει απρόσεχτα ένα ρούχο, ή στρώμα ή φαγητό(Δωρ.Γ). ας έχουμε γνώμονα ασφαλή την συνείδησή μας. έτσι αντιλαμβανόμενοι από που φυσά ο άνεμος θα ανοίγουμε προς τα εκεί τα ιστία του πλοίου μας (Κλίμαξ, 304) η σ. είναι ο λόγος κι έλεγχος του φύλακά μας αγγέλου, που μας δόθηκε στο βάφτισμα, γι'αυτό βλέπουμε τους αβάφτιστους να νοιώθουν έντονες τύψεις για τις κακιές τους πράξεις αλλά πολύ ελαφρές (Κλίμαξ,362)

ΣΥΝΗΘΕΙΑ: Η σ. κολάζει ή αναπαύει την ψ., όπως η συνεχής βρώση ορισμένων φαγητών προκαλεί κακό(Δωρ.ΙΑ,122)...Όταν δεν βρίσκεις ειρήνη από την ενόχληση των παθών, μην θαυμάσεις καθότι αν το βάθος της γης δέχεται τις ακτίνες του ήλιου, διατελεί επί πολύ ώρα θερμό κι αν πάλι η μυρωδιά των φαρμάκων και του μύρου διαμένει στον αέρα πολύ ώρα, πόσο μάλλον τα πάθη, τα οποία μοιάζουν σαν συνηθισμένοι σκύλοι στο κρεοπωλείο που γλύφουν τα αίματα, δεν θα στέκονται μπροστά στις πόρτες της καρδιάς σου, και να φωνάζουν μέχρις ότου σκορπισθεί η πρότερή τους συνήθεια (Ισαάκ 62).. παλιωμένο πάθος και χρονία μελέτη του κακού στην ψ. λαμβάνει δύναμη φύσεως, ώστε να μην μπορεί ποτέ να θεραπευθεί (Κατηχ.Β, 333) ο σκύλος που γλύφει λίμα, ματώνει τη γλώσσα του, από τη γλυκύτητα όμως δεν αισθάνεται πόνο κι ότι πίνει το ίδιο του το αίμα. έτσι κι ο γαστρίμαργος τρώγοντας εκείνα που βλάπτουν την ψ. και το σώμα, δεν αισθάνεται την βλάβη κι όλοι όσοι δουλεύουν στα πάθη. κι αν σηκώσουν κεφάλι πάλι σέρνονται από την συνήθεια γι'αυτό είπε ο Κ. ότι η βασιλεία απαιτεί βία και τούτο όχι εκ φύσεως αφού ελαφρό το φορτίο αλλά εξαιτίας της συνήθειας των παθών στενή η πύλη και δύσβτος ο δρόμος.. θές κάποιον αγαθό; πράξτο. κι αν δεν μπορείς έχεις τουλάχιστον την προαίρεση κι έτσι η συνήθεια εργάζεται αυτόματα σιγά-σιγά είτε το καλό ή το κακό. αν δεν ήταν έτσι κανείς ληστής δεν θα σωζόταν..δεν είναι παράδοξο ότι ληστές και τυμβωρύχοι γίνονται άγιοι ενώ μοναχοί καταδικάζονται (Πέτρος 197)

ΣΩΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥ: Μέτρο ηλικίας του πληρώματος του Χ. Πόδια η πίστη κι η αγία ταπείνωση, βάση στερεή κι ακράδαντη. Σκέλη κι αστράγαλοι, κνήμες και γόνατα και μηροί η ακτημοσύνη, η γυμνότητα, η ξεντειά, η υποταγή με γνώση στον Χ., η υπακοή κι η πρόθυμη δουλεία. Μέλη και μόρια, που οφείλει να καλύπτει κανείς με αδιάλειπτη κατά νου προσευχή, η από την έκχυση των δακρύων προερχόμενη γλυκύτητα, η χαρά κι η παρηγοριά της καρδιάς. Νεφροί και μέση η στάση κι η καρτερία στις προσευχές κατά τις συνάξεις κι από κει προερχόμενη πύρωση του επιθυμητικού για θεωρία και συνύπαρξη με τον Θ. (Εφ.6:14, Α Πε.1:13)..Κοιλιά και στομάχι το κωρπητικό και νοερό εργαστήριο της ψ., όπου θα εννοήσεις σαν καρδιά στη μέση το λογιστικό και εκεί το επιθυμητικό και θυμικό, αυτά σαν πλευρά, οι νεφροί, τα νεύρα και το πάχος τα συνέχουν και τα συνδέουν και τα μεταχειρίζονται και τα συγκαλύπτουν..Το λογιστικό υποδεικνύει στο επιθυμητικό ποιά πρέπει να αγαπά και το θυμικό παρίσταται σαν ευγνώμονας υπηρέτης, που συνεργάζεται στα θελήματά τους και διεγείρει για την ανδρεία και την άμυνα στους ά...Όταν με όλα αυτά πληρωθεί η επιθυμία του α. τότε αυτά γίνονται ένα στην θεωρία της τριαδικής ενότητας..Στήθος η ευσπαχμία όπου οι μαστοί της φιλανθρωπίας τροφοδοτούν άφθονα με γάλα της ελεημοσύνης τα ορφανά..Νώτα να σηκώνει κανείς ξένα βάρη και τα στίγματα του Χ.. Όμοι και βραχίονες το υπομονετικό και καρτερικό στους πειρασμούς και τις θλίψεις. Χέρια το ενεργητικό και πρόθυμο προς κάθε υπακοή κι εργασία των εντολών του Θ.. Έχει και πνευματικά χέρια με τα οποία παρηγορεί τους ολιγοψύχους..τράχηλος του σώματος η αδίστακτη ελπίδα και κεφαλή η αγάπη, που είναι ο Χριστός και Θεός.. Αυτοί που αξιώθηκαν να συναφθούν μαζί του γίνονται θέσει θεοί φορώντας την πρώτη στολή, το ιμάτιο του Κ. που έχει ενδυθεί προ καταβολής κόσμου, το άγ.Π., που αλλοιώνει, καινούργιους οφθαλμούς κι ακοή.. 'στο όνομα της αγάπης σας πεθαίνω καθημερινά' ως προς την προαίρεση(Συμ.ΗΘ.Δ, 383-404).

ΣΩΜΑ: Την πύρωση και την επιθυμία του γάμου, τη μίξη της συνουσίας, την ηδονή την γαστριμαργία.. *δεν επιζητεί το σώμα, ούτε όταν είναι νεκρό, αλλά η ψ. ευφραϊνόμενη, που συγχωνεύθηκε με τον πηλό και θέλει να κυλιόμαστε σαν χοίροι στον βόρβορο των ηδονών της..* η ψ. που ενώθηκε δια της αγάπης με τον Θ. μπορεί να συμπαρασυρθεί προς τις ηδονές και τις ορέξεις του σώματος ούτε προς κάποιες άλλες επιθυμίες των ορατών ή και των αοράτων και παθών μαζί. (Κατηχ.ΚΕ, 305-7).. *Οστράκινα τα σκεύη, υπαιτισσόμενος το ασθενές της φύσης. Άθραυστα κι αδιάρρηκτα είναι τα σ. επειδή μέσα τους έχουν την ακαταμάχητη δύναμη του θησαυρού γι αυτό (Β Κορ.4:7).. 'μην νομίσεις ότι από σένα συνέχεται ο μέσα σου θησαυρός, αλλά από τον μέσα σου θησαυρό σου ο ίδιος διατηρείσαι, κι από τη μέσα σου χάρη κατασκευάσθηκαν για να είσαι εύχρηστο σκεύος για τον Θ. Και το αξιοθαύμαστο είναι ότι έστω κι αν το σκεύος συντριβεί από άλλους εχθρούς ο θησαυρός παραμένει ακένωτος ενώ το σκεύος από την ενέργεια του θησαυρού γίνεται ισχυρότερο κι ασφαλέστερο διότι είναι ο Θ. Φιλ.4:13. (Κατηχ.ΚΖ,343)..* αν κανείς πιέζει υπερβολικά τα άλογά του να τρέχουν καταντούν ατίθασα ή αν χαλαρώσουν υπερβολικά ρίχνουν κάτω ακόμη και τον ννίοχο. Παρόμοια ένα πλεούμενο στο πέλαγος..παρόμοια η ψ. και το σώμα αν καταπιεστούν υπερβολικά, πέφτουν στις συμφορές.. ο κόπος σας είναι ολιγοχρόνιος η ανάπαυση κι η τελειότητα αγέραστη (Εφραίμ Α, 160) η αμαρτία έχει επιστάτη την σάρκα ταλαιπωρεί την ψ. με την μεσολάβησή της και είναι σαν διαχειριστής, διότι προσφέρει και εισπράττει τα αποτελέσματα. αν χρειαστεί να την μαστιγώσει ταλαιπωρεί την ψ. με την μεσολάβηση της σάρκας, διότι κατάντησε την σάρκα σαν δικιά της αλυσίδα και με αυτή εξουσιάζει σαν πρόβατο για σφαγή και με αυτή την αλυσίδα σαν ένα πουλί που πετά στα ύψη την έδεσε γερά και σαν ένα δυνατό γίγαντα με τη μεσολάβησή της πριν από λίγο του έκοψε τα πόδια και τα χέρια σαν με ξίφος. Ούτε να φύγω μπορώ, ούτε να βοηθήσω τον εαυτό μου. διότι εγώ ο ζωντανός είμαι νεκρός κι εγώ που βλέπω είμαι τυφλός. Κατάντησα εγώ ο ά. σαν σκυλί κι εγώ ο λογικός συμπεριφέρομαι σαν ζώο..ελαφρύνατε την ψ. μου από τα γήινα κι όσοι συμφιλιώσατε τη φύση του σώματος με τη φύση του πνεύματος πριν από την καταδικαστική απόφαση (Εφραίμ Α, 340-1) πρόσεξε η επιθυμία είναι νεκρή, ενώ το σώμα σου ζωντανό. αν προσφέρεις ζωή σε αυτόν τον νεκρό θα σε φονεύσει..η νεκρή ορμή της επιθυμίας όταν αγγίζει το σώμα τότε ζωντανεύει κι ο νους στρέφει την

προσοχή του στη γλυκύτητα της επιθυμίας κι ανακαλύπτεται ότι το νεκρό σώμα πεθαίνει μέσα στη νέκρα της επιθυμίας. όταν ανάβει η επιθυμία θυμήσου την άσβεστη φωτιά και το αιώνιο σκουλήκι (Εφραίμ Α, 410) όταν δούμε σε άλλον δυσάρεστα στο σ. ας διακρίνουμε σε εκείνον όπως σε καθρέφτη τον εαυτό μας, επειδή δεν ξέρουμε τί θα φέρει η αυριανή μέρα, γιατί το σ. μας είναι γεμάτο λύπη και πόνους..αλλά διαμέσου της ευσπλαχνίας ας έχουμε υδιάλλακτο τον Θ. που έχει την δύναμη αν προξενεί πόνο και πάλι αν θεραπεύει (Εφραίμ Β, 239)..να αγγίζεις τα μέλη του άλλου σαν να αγγίζεις το ίδιο το θυσιαστήριο και διότι αληθινά είναι άγ. ναός του Κ. θαυμαστός εν δικαιοσύνη..αυτοί που κοιμούνται σε κοιτώνες με χρυσές οροφές μακαρίζουν εκείνους που πέρασαν την ζωή τους με κόπους (Εφραίμ Β. 244).. αν η ψ. είναι υγιής σταθεροποιεί το σ. στους καλούς κόπους, αν όμως εξασθενήσει από τους αισχρούς λογισμούς θα καταστραφεί από την κακία και το σώμα. γι'αυτό μακάριος εκείνος που εμπορεύεται καλά σε αυτή την ζωή, διότι πηγαίνει με πλούτο στην αθάνατη ζωή (Εφραίμ Β., 250) με την Μαριάμ απεικονίζεται η ουσία της αλήθειας. έγινε το σώμα της λεπρό φανερά, επειδή αμάρτησε κρυφά με όλη της την ψ... με την αποκρουστική λέπρα διδάχθηκε πόσο μεγάλο κακό είναι η κακολογία, και το σώμα που φαίνεται γίνεται *καθρέφτης της ψ.* που είναι μέσα μας και δεν φαίνεται καθόλου..με την φθορά της σάρκας διδάχθηκε πώς φθείρεται η καρδιά, που αγαπά την κακολογία και με τον εξωτερικό ά. γνώρισε τον εσωτερικό της ά..παραμορφώνεται το σώμα του α. με τα διάφορα πάθη. γίνονται στο σώμα του τα μέλη εκθρικά μεταξύ τους διότι γίνεται ο ίδιος εκθρός με τους φίλους του (Εφραίμ Β, 368-369)...τα χέρια και τα πόδια και τα μέλη του σ. δεν μας δόθηκαν για να κλέβουμε και ν'αρπάζουμε και να τα σηκώνουμε εναντίον των άλλων, αλλά για να τα χρησιμοποιούμε κατά Θ., για ελεημοσύνη στους φτωχούς οι πιο ασθενείς ψυχικώς για τελειότητά μας και βοήθεια όσων έχουν ανάγκη, οι δε πιο δυνατοί στην ψυχή και στο σώμα με την ακτημοσύνη και την μίμηση του Χ. και των αγίων Του μαθητών, για να δοξάζουμε τον Θ. και να θαυμάζουμε την σοφία, που είναι κρυμμένη στα μέλη μας. πώς δηλ. τα χέρια μας και τα μικρά δάχτυλα είναι έτοιμα για κάθε επιστήμη κι εργασία, γραφή και τέχνη με την πρόνοια του Θ. από τα οποία προέρχονται η γνώση των αναριθμητών και γραφών, της σοφίας και των θεραπευτικών φαρμάκων και των διαφόρων γραμμάτων..αλλιώς ξεπέφτουμε και χανόμαστε και όλα συντελούν σε θλίψη κατά την παρούσα ζωή και σε αιώνια κόλαση κατά την μέλλουσα (Πέτρος, 139) όπως ο νους δεν αποβάλλει τα σχετικά με αυτόν πάθη, αλλά τα χρησιμοποιεί κατά φύση, έτσι ούτε η ψ. αποβάλλει το σώμα αλλά το χρησιμοποιεί για κάθε καλό έργο. κι όπως ο νους κυριαρχεί στις άλογες ορμές των παθών και τις κατευθύνει προς το θέλημα του Θ. έτσι κι ο ά. όταν κυριαρχεί στα μέλη του σ. γίνεται με ένα θέλημα και όχι με πολλά (Πέτρος, 222) ο μακάριος Μωυσής με την δόξα του Π. που έλαμπε στο πρόσωπό του, που κανείς ά. δεν μπορούσε να ατενίσει, προτύπωσε την δόξα των σωμάτων των δικαίων κατά την ανάστασή τους, που ήδη τώρα απολαμβάνουν στον έσω ά. οι ψ. των αγίων.. ο Μωυσής στο όρος 40 μέρες δεχόταν τροφή πνευματική, όπως γεύονται οι ψ. από το ά.Π. Αυτή η δόξα (των αγαθών έργων και του Π.) θα ντύσει τα γυμνά σώματα στην ανάσταση και θα τα μεταφέρει ανάρπαστα στους ουρανούς..όταν έπλασε ο Θ. τον Αδάμ δεν του έβαλε σώμα με φτερά αφού έμελε να του δώσει με την ανάσταση τα φτερά του Π. για να αρπάζεται και να υψώνεται όπου θέλει το ά.Π.. αυτά τα νοτιά φτερά έχουν δοθεί από τώρα στις ψ. των αγίων και τις σηκώνουν ψηλά στον ουρανό(Μακάριος 275) όταν οι 3 δυνάμεις της ψ. ποθούν μόνον τον Θ. σύμφωνα με την εντολή του, είναι επόμενο κι Αυτός ως αγαθός να κατοικήσει μέσα σε αυτόν τον ά. και να πορευθεί μαζί του με την επιφοίτηση του αγ.Π. το σώμα ως άλογο θα υποταχθεί στο λογικό και δεν θα επιθυμεί πλέον κατά του Π. αλλά όπως τα άψυχα ήλιος και σελήνη κινούνται με πρόσταγμα Θ. για να φωτίζουν τον κόσμο, έτσι και το σώμα με την θέληση της ψ. εργάζεται τα έργα του φωτός. (Πέτρος, 220)..όπως τα πολύσαρκα πουλιά δεν μπορούν να πετάξουν έτσι και κείνος που περιποιείται την σάρκα του..ο ξηραμένος βόρβωρος δεν ικανοποιεί τους χοίρους κι η μαραμμένη σάρκα τους δ. (Κλίμαξ, 355)

ΣΩΤΗΡΙΑ: Εκείνοι που πέφτουν στα ορμητικά ποτάμια πιάνονται από τα κλαδιά, μήπως και σωθούν. Όσοι όμως βρίσκονται μεθυσμένοι, ακόμη κι αν έχουν σπουδάσει με

εντέλεια το κολύμπι, βουλιάζουν και πνίγονται. Η ψυχή όταν πέσει στον παρασυρμό της ζωής, αν δεν ξεζαλιστεί από την κακία των υλικών πραγμάτων και δεν σκεφτεί καλά ότι είναι θεϊκή κι αθάνατη τραβιέται κάτω από τις σωματικές ηδονές στην απώλεια, μεθυσμένη από την άγνοια του Θ. και μην έχοντας συναίσθηση του εαυτού της (49)

ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ: Όταν απαλλαγούμε από τα υπάρχοντά μας, θα μας σκεπάσει περισσότερο η τ. και θα μας αναπαύσει περισσότερο από τις άλλες αρετές η τ. γυμνούς από όλα στην αγκαλιά της, όπως η μάνα το παιδάκι της, όταν λόγω της νηπιακής απλότητας του ξενιθιού, καθώς από την πολλή ακακία του ευχαριστιέται πιο πολύ να είναι γυμνό παρά ντυμένο με ποικίλα φορέματα.. 'Ο Κ. φυλάγει τα νήπια. Έγινα ταπεινός και με έσωσε' (Διάδ.305) ...Όταν διασκορπίζουμε τα χρήματα, τότε μας έρχεται πολύ μεγάλη λύπη και τ., γιατί δεν εκτελούμε καμιά πράξη αρετής κι η ψυχή επιστρέφοντας στον εαυτό της, εκείνο που δεν μπορεί να αποκτή κάθε μέρα με την ελεημοσύνη, το αποκτή με την κοπιαστική προσευχή, την υπομονή και την τ. (Διάδ.306)..Όταν οι δ. πολεμούν την ψ. και διεγείρουν την οίηση με αισχρές επιθυμίες, που είναι η μάνα των κακών, ας θυμόμαστε τον θάνατό μας και τότε καταντροπιάζουμε το φούσκωμα της φιλοδοξίας. Αν πάλι οι ψυχικοί δ. από τη μνήμη του θανάτου μας υποβάλλουν λογισμούς εξουθενώσεως της ανθρώπινης φύσης, ότι δεν έχει καμιά αξία γιατί συνδέεται με την σάρκα, τότε ας σκεφτόμαστε την τιμή και δόξα της επουράνιας Βασιλείας χωρίς να παραβλέπουμε το σκοτάδι της κρίσης (Διάδ.313)..Οι δ. που μισούν τις ψ. μας, υποβάλλουν σε μερικούς να μας κάνουν κρύο έπαινο και μας προτρέπουν να χαρούμε γι' αυτό. Τότε λοιπόν αν χαλαρώσουμε από την οίηση δεν κοπιάζουν πολύ. Να ευχαριστιέσαι περισσότερο από κείνον που σε περιγελά, παρά από κείνον, που σε επαινεί, γιατί ο δεύτερος δεν διαφέρει από κείνον, που καταριέται (Παρ.27:14)... Πρώτα παίρνει ο Πέτρος τα κλειδιά της βασιλείας και κατόπιν παραχωρείται να πέσει για να ταπεινωθεί. Και σύ αν δεχτείς το κλειδί της θείας γνώσεως και εντούτοις πέσεις μην παραξενεύεσαι! Δόξασε τον σοφό Θ. που βάζει χαλινάρι στην οίηση στην ανθρώπινη οίηση! (Καρπ.342)...Η Γραφή ονομάζει ονομάζει τον διάβολο ακάθαρτο επειδή εξαρχής απώθησε το αγαθό της τ. ..Ποιά σωματική ακαθαρσία μπορεί να κάνει ο άσαρκος, ο ασώματος κι αστάθμητος;. Υπάρχουν πολλές πράξεις, που μας προμηθεύουν το αγαθό της τη μνήμη των αμαρτιών μας με έργα, λόγια και νου, η θύμηση των κατορθωμάτων των άλλων..Κι έτσι βλέποντας ο νους την ευτέλειά του και πόσο υστερεί στην τελειότητα των αδερφών, θεωρεί τον εαυτό του χώμα και στάχτη κι όχι ά. αλλά σκύλο..Μεγάλο καλό για να μην αμαρτάνουμε, κατά τον Μεγ.Βασ., ακόμη κι αν πέφτουμε την άλλη μέρα στα ίδια αμαρτήματα είναι στο τέλος της μέρας να ανακρίνουμε τον εαυτό μας σε τί σφάλμα ή τί καλό κάναμε. (Ηούχ.192)..Εκείνος που αξιώθηκε να λάβει τη θεία γνώση κι απέχτησε διαμέσου της α. τον φωτισμό της, δεν θα παρασυρθεί ποτέ από το πνεύμα της κενοδοξίας.. Αν ο ά. σε κάθε τι που πράττει έχει στραμμένο το βλέμμα του προς τον Θ., με την αίσθηση ότι όλα τα πράττει γι' Αυτόν, εύκολα με την βοήθεια του Θ. θα απαλλαγεί από την κενοδοξία..Εκείνος που φοβάται τον Κ. έχει πάντα σύντροφό του την τ. και με τις ενθυμήσεις που αυτή προκαλεί, φτάνει στην θεία αγάπη κι ευχαριστία.. Φέρνει στο νου την πρωτότερη ζωή του και πώς από όλα τον γλύτωσε ο Κ.και τον μετέφερε στον κατά Θ. βίον (Μάξ. Α, 48)..Πρόσεχε τον εαυτό σου από την μητέρα των κακών, την φιλαυτία, η οποία είναι παράλογη αγάπη του σώματος. Από αυτή γεννιούνται μοιάζοντας εύλογοι οι πρώτοι κι εμπαθείς και γενικότατοι τρεις μανιώδεις λογισμοί της γαστριμαργίας, φιλαργυρίας και της κενοδοξίας, ξεκινώντας από την ανυπέβλητη τάχα ανάγκη του σώματος κι από αυτούς γεννιούνται όλος ο κατάλογος των κακών. Πρέπει λοιπόν να προσέχουμε και να την πολεμούμε με μεγάλη νήψη..Το πάθος της φιλαυτίας υποβάλλει στον μοναχό να λυπάται το σώμα του και να χορηγεί τροφή πέρα από όσο πρέπει, δίδεν για να μην ασθενήσει, κι έτσι παρασύρεται σιγά-σιγά και πέφτει στο βάραθρο της φιληδονίας. Στον κοσμικό να φροντίζει τις επιθυμίες του (Μάξ. Β, 59-60)..Τις μέρες τις διαδέχονται οι νύχτες και τα καλοκαίρια οι χειμώνες, έτσι και την κενοδοξία και η ηδονή τις διαδέχονται οι λύπες και πόνοι είτε τώρα είτε στο μέλλον (Μάξ.Β, 65) Τ. είναι μια ακατάπαυστη προσευχή με δάκρυα και κακοπάθεια. Αυτή επικαλείται τον Θ. σε βοήθεια και δεν αφήνει να θαρρεύεται στην δικιά της δύναμη και σοφία ανόητα, ούτε να

υπερηφανεύεται έναντι κανενός. Αυτά είναι φοβερές αρρώστιες του πάθους της υπερηφάνειας (Μάξ.Γ, 86)...καθένας από τους αγίους με την τ. συντόμωσε τον δρόμο 'Δες την τ. σου και συχώρεσε όλες τις ανομίες μου'..Είμαστε άρρωστοι και δεν μπορούμε να κοπιάσουμε, μήπως όμως και δεν μπορούμε να ταπεινωθούμε; ..Η τ. είναι μεγάλη αρετή κι έχει την δύναμη να ελκύει την Χάρη του Θ. και σκεπάζει την ψ. από τα άλλα βαριά πάθη..Όταν ο Αντώνιος είδε όλες τις παγίδες του εχθρού απλωμένες ρώτησε: άραγε ποιος μπορεί να σωθεί κι ο Θ. του απάντησε 'Η τ. τις ξεπερνάει'. Υπάρχουν 2 μορφές τ. όπως και 2 υπερηφάνειας. Η α' υπερηφ. ξευτελίζει τον αδερφό σαν να μην είναι τίποτε κι αν δεν διορθωθεί κανείς φτάνει στη β', να υπερηφανεύεται έναντι του Θ. και να πιστεύει ότι οτιδήποτε κατορθώνει οφείλεται στις δικιές του δυνάμεις κι όχι στον Θ.. Υπάρχει *περηφάνεια κοσμική (πιο πλούσιος, όμορφος) και καλογερική (αγρυπνία, νηστεία)*. Είναι προτιμότερο να κόψουμε την πρώτη αν δεν μπορούμε να κόψουμε την περηφάνεια για καλογερικά. Η αληθινή τ. είναι να θεωρεί κανείς τον αδερφό του πιο συνετό και τον εαυτό του χειρότερο και η β' το να αποδίδει κανείς την επιτυχία του στη χάρη του Θ.. Αυτή τ. δημιουργείται στην ψ. ως αποτέλεσμα της πιστής τήρησης των εντολών. Τα φορτωμένα από καρπούς δέντρα λυγίζουν..όταν τ. η ψ. τόσο καρποφορεί, κι όσο καρποφορεί τόσο τ.. Γιατί όσο προσεγγίζουν οι ά. τον Θ. τόσο θεωρούν τον εαυτό τους αναξίτερο, όπως ο έπαρχος της Γάζας είναι μηδενικό στο παλάτι της Κωνσταντινούπολης...Όσοι επιθυμούν την ανθρώπινη δόξα, μοιάζουν με γυμνό που ψάχνει να βρεί κανένα κουρέλι για να σκεπάσει τη γύμνια του, ενώ οι άγιοι φορώντας το ολομέταξο ρούχο των αρετών αποφεύγουν την δόξα για να μην μολυνθούν από αυτές... Όπως ο γιατρός τις γνώσεις τις έχει παγιωμένες έτσι η ψυχή με τις αρετές. Στην τ. δημιουργείται η παγιωμένη κατάσταση από την τήρηση των εντολών που είναι ανερμήνευτη... Ο δρόμος που οδηγεί στην τ. είναι οι σωματικοί κόποι οι με επίγνωση, το να θεωρείς τον εαυτό σου κάτω από όλη την κτίση και το να προσεχεσαι αδιάλειπτα. Αυτός είναι ο δρόμος, η φύση της είναι θεϊκή κι ακατάληπτη. Ο ταπεινός πάντα ευχαριστεί τον Θ. τρέμοντας μήπως χάσει αυτήν την βοήθεια και σκέπη και τότε φανερωθεί η ασθενική κι αδύναμη φύση του (Δωρ.Β) Καθένας που παρακαλεί τον Θ. 'δός μου τ. είναι σαν να του λέει να στείλει κάποιον για να τον βρῖσει' Κι όταν τον βρῖσει ο άλλος ξευτελίζει και αυτός τον εαυτό του, ώστε εκείνος να τον τ. εξωτερικά κι ο ίδιος εσωτερικά ή επιπλέον λυπάται γιατί ταραχθηκε ο υβριστής. Ξευτέλιξε τον εαυτό σου και θα δεις την δόξα του Θ. στον εαυτό σου! Όπου πλημμυρίζει η τ. εκεί ακμάζει κι ανθεί η δόξα του Θ...*Γίνου ευκαταφρόνητος μέσα στη μεγαλωσύνη σου κι όχι μέγας μέσα στη μικρότητά σου. Σπούδασε να καταφρονηθείς από τους α. για να χορτασθείς με την δόξα του Θ..*Όποιος ζητά τιμή, αυτή του φεύγει και όποιος φεύγει από την τιμή αυτήν τον ακολουθεί και γίνεται κήρυκας της τ. του σε όλους τους α...Εαν καταφρονείς τον εαυτό σου για να μην τιμηθείς, ο Θ. επιτρέπει σε όλα τα κτίσματα να σε επαινούν και θα ανοικτεί μπροστά σου η θύρα της δόξας εκείνου, που σε έπλασε γιατί σύ στ'αλήθεια υπάρχουνς κατ'εικόνα και καθ'ομοίωση του. ..Όποιος πεινά και διψά για τον Θ., ο Θ. θα τον μεθύσει από τ'αγαθά του..Γίνου αμαθής κι ιδιώτης εν τη σοφία σου κι όχι σοφός εν τη αμαθεία σου..Εαν απεστράφεις την κενοδοξία, φεύγε τους κενοδόξους αλλά συναναστρέφου τους τ.. (Ισαάκ,37-8)...Όποιος φορέσει τη στολή της τ., που φόρεσε ο κτίστης σε εκείνο το σώμα, φορά τον Χ. καθότι λαχάρησε να φορέσει τον έσω ά. την ομοίωση του Χ. με την οποία φάνηκε στην κτίση του..Γι'αυτό η χωματένια κτίση, όταν βλέπει κάθε ά. να φορά αυτό το ομοίωμα, προσκυνεί αυτόν προς τιμήν του ιδίου της αφέντη, τον οποίο είδε ενδεδυμένο με αυτή και συναναστρεφόμενο μαζί της..Τον τ. ά. κανείς δεν μισεί ούτε επιπλήττει ποτέ, ούτε καταφρονεί επειδή τον αγαπά ο δεσπότης του και γι'αυτό αγαπιέται από όλους. Όλοι τον επιθυμούν και σε κάθε τόπο, όπου πλησιάζει τον βλέπουν ως άγγελο φωτός και του προσφέρουν ιδιαίτερη τιμή..η βραχυλογία του είναι ως άπειροι λόγοι των σοφών και γλυκύτεροι από μέλι και κερί..Πλησιάζει ο τ. στα φθοροποιά θηρία κι όταν τον δουν αμέσως ημερώνεται η αγριότητά τους..γιατί οσφραίνονται εκείνη την ευωδία, που εξέπεμπε ο Αδάμ προ της παραβάσεως και ο Ι.Χ. δια της παρουσίας του ανανέωσε και μύρισε την ευωδία του ανθρώπινου γένους.. Τ. στ'αλήθεια είναι κείνος που έχει στα κρυφά κάτι άξιο περηφάνειας και δεν περηφανεύεται αλλά σαν χόμα το θεωρεί δώρο..Τέλειος τ. είναι όχι κείνος που

χρειάζεται να βρεί τρόπους για να τ. αλλά απέχτισε τελείως αυτή άνευ κόπου και την δέχθηκε σαν μέγιστο χάρισμα (Ισαάκ,96-7)... Η τ. χωρίς τα άλλα έργα συγκωρεί πολλά αμαρτήματα. Τα έργα όμως χωρίς τ. όχι μόνον είναι ανωφελή αλλά και πρόξενα πολλών κακών..Καθώς το αλάτι νοστιμίζει κάθε τροφή, έτσι κι η τ. πδύνει κάθε αρετή και συντριβει την δύναμη πολλών αμαρτημάτων (Ισαάκ, 257). υπάρχει ά. που ερευνά πολλά για λόγους κενοδοξίας κι ά. που τρέχει κι αγωνίζεται εξαιτίας της κενοδοξίας..υπάρχει ά. που τ. τον εαυτό του για να εκτελέσει εντολή του Χ. κι ά. που ξευτελίζει τον εαυτό του από ανοησία. υπάρχει ά. που εργάζεται πολύ από φιλαργυρία κι ά. για να κάνει ευεργεσίες (Εφραίμ Α, 184).. ταπεινώσε το λογισμό της υπερηφανείας προτού σε ταπεινώσει η υπερηφάνεια. Κατάστρεψε τον λογισμό της υψηλοφροσύνης προτού σε καταστρέψει αυτή..διώξε την επιθυμία προτού σε διώξει αυτή (Εφραίμ Α, 200).. αν σε ενοχλήσει ο λογισμός της οίησης πες: 'ο ίδιος ο Δεσπότης υπέμεινε σταυρό, καταφρονώντας την ατίμωση. Εγώ που έζησα όλο τον χρόνο της ζωής μου μέσα σε αμαρτίες τί θα απολογηθώ την μέρα της κρίσεως; αλλά κι ακόμη κατόρθωσες να αποκτήσεις την αρετή, σκέψου ότι 'δεν κοπίασα εγώ αλλά η χάρη του Θ. που είναι μαζί μου' αν σε ενοχλήσει η αναίδεια πες: 'συμμετέχω σε τόσες μεγάλες αμαρτίες και τί απολογία θα δώσω τη στιγμή, που ο Κ. είπε ότι και για ανώφελο λόγο θα απολογηθούν οι ά. την μέρα της κρίσεως;' αδερφός έβρασε το χέρι του κάτω από τον αναμένο λέβητα κι έλεγε 'να καίγεσαι και να μην υψηλοφρονείς, γιατί τα 3 παιδιά ήταν μες στην αναμμένη φωτιά και κανείς δεν περηφανεύθηκε αλλά με πολλή τ. υμνώντας δοξολογούσαν τον Θ. 'εν ψ. συντετριμμένη'(Εφραίμ Β, 286).. Ταπεινός είναι εκείνος που κηρύττει την αρετή με τα έργα του..ύμνος τ. (Εφραίμ Β,91) μην αφήνεις το σκουλήκι της περηφάνειας να καταστρέψει τον καρπό της τ. σου (Εφραίμ Β, 52) ας έχεις πάντα μαζί σου την τ., όπως το σώμα το ρούχο, είτε καύσωνας είτε παγετός..διότι αυτούς που την αγαπούν τους σκεπάει ο Κ. με την προστασία του (Εφραίμ Β, 241).. η τ. είναι γέννημα γνώσεως κι η γνώση γέννημα πειρασμών ..κανείς δεν επαινεί ένα σκεύος ότι έκανε τον εαυτό εύχρηστο, αλλά τον κατασκευαστή του. κι όταν αυτό καταστραφεί μέμφεται όχι τον κατασκευαστή αλλά τον καταστροφέα (προαίρεση αυτεξουσίου).. έπαινος αρμόζει όχι σε εκείνον που δέχεται τα δώρα αλλά σε Εκείνον που τα δίνει, μαζί με ευχαριστία (Πετρος, 208).. ο τ. δεν πέφτει ποτέ. πού δηλ. να πέσει εκείνος που έχει τον εαυτό του κάτω από όλους; (Μακάρ.307)...η υπερήφανη ψ. είναι δούλη της δειλίας, έχοντας πεποιθήση στον εαυτό της κι όχι στον Θ. φοβείται τους κρότους των κτισμάτων και τις σκιές..όλοι όσοι φοβούνται είναι κενόδοξοι αλλά δεν σημαίνει αυτό και ότι όσοι δεν φοβούνται είναι ταπεινοί γιατί κι οι τυμβωρύχοι δεν υποκύπτουν στην δειλία..(Κλίμαξ, 250)..θησαυρός ασφαλισμένος σε οστράκινα σκεύη, σώματα. ένας έλεγε ότι τ. είναι να λησμονείς αμέσως τα κατόρθωμά σου, άλλος το να θεωρείς τον εαυτό σου πιο τελευταίο και πιο αμαρτωλό από όλους. άλλος το να γνωρίσεις καλά με το νου σου την δικιά σου αδυναμία κι ασθένεια. άλλος το να προλαμβάνεις σε φιλονεικίες να διαλύεις πρώτος την οργή. άλλος το να γνωρίζεις καλά την χάρη και το έλεος του Θ. κι άλλος το να αισθάνεσαι ψυχική συντριβή και να απαρνιέσαι το δικό σου θέλημα..μαζεύοντας τα ψίκουλα κατέληξα: τ. είναι ανώνυμη χάρη της ψ. που μπορεί να ονομασθεί μόνον από όσους εκ πείρας την δοκίμασαν. ανέκφραστος πλούτος, ονομασία Θ, δωρεά Θ. διαφορετική όψη παρουσιάζει το αμπέλι αυτό όταν επικρατεί ο χειμώνας των παθών, η άνοιξη των καρπών και το θέρος παρόλο που όλα αυτά συμβάλλουν στην ίδια ευφροσύνη και καρποφορία. όταν ανθίζει αυτό το σταφύλι, αισθανόμαστε κόπωση και μίσος προς κάθε ανθρώπινη δόξα κι έπαινο κι όσο προχωρεί ότι εκτελούμε το θεωρούμε μηδέν και σίχαμα. συλλογίζομαστε ότι αυξάνει το φορτίο των αρετών εξαιτίας των κρυφών κι ασυναίσθητων αμαρτιών κι αμελειών και το πλήθος των χαρισμάτων ως αιτία μεγαλύτερης τιμωρίας. έτσι ο νους από τους κλέφτες κλεισμένος μέσα στο βαλάντιο της μετριοφροσύνης..η μετάνοια με συνεχή φροντίδα και το ακηλίδωτο πένθος κι η τ. διακρίνονται όσο το ψωμί από την ζύμη και το αλεύρι. γιατί πρώτα συντριβεται η ψ. και λεπτόνεται με την πραγματική μετάνοια. έπειτα ενώνεται με το νερό του αληθινού πένθους. κιν αφού ανάψει με την φωτιά του Κ. εμφανίζεται ως στερεό ψωμί η μακαρία τ., η άζυμη κι άτυφη (από την ζύμη της κακίας)..καθεμία από τις 3 αυτές αρετές μοιάζει με τρίπλοκη αλυσίδα ή ουράνιο τόξο που εμφανίζει την ίδια δύναμη και τον ίδιο στόχο. πρώτη ιδιότης αυτής της τριάδος η

μετά καρά υποδοχή της ατιμίας. δεύτερον η εξαφάνιση κάθε εκδήλωση θυμού και τρίτη η αναμφίβολος αμφιβολία για την ισχύ των καλών μας έργων και η συνεχής έφεση για μάθηση.. όποιος τη νυμφεύθηκε είναι ήπιος, προσηνής, ευκατάνυκτος από κάθε άλλον, γαλήνιος, ευκολοκυβέρνητος, άλυπος, άγρυπνος, άοκνος, απαθής 'εν τη τ. ημών εμνήσθη ημών ο Κ. και ελυτρώσατο ημάς εκ των εκθρών ημών, και εκ των παθών και μολυσμών'. ο τ. μοναχός δεν πολυεξετάζει τα άρρητα μυστήρια του Θ. ενώ ο υπερήφανος ερευνά κρίματα του Θ. να μην είναι η ψ. σου ως προς το ζωοποιό νόμα, δηλ. την τ. λάκκος που άλλοτε αναβλύζει και άλλοτε στερεύει από τον καύσωνα της φιλοδοξίας και της επάρσεως αλλά πηγή απαθείας..κοιλιάδα πλούσια σε καρπούς σημαίνει ψ. τ. ανάμεσα σε όρη-πνευματικές αρετές..όταν απουσιάζει το φως όλα είναι ζοφώδη κι όταν απουσιάζει η τ. άχρηστα όλα τα κατορθώματα.. δεν λέει ο ψαλμωδός 'ενήστευσα, ηγρύπνησα, αλλά εταπεινώθην και έσωσέ με συντόμως ο Κ.. η μετάνοια μας ανεγείρει, το πένθος κρούει την πύλη του ουρανού, κι η οσία ταπεινώση την ανοίγει. εγώ ομολογώ τριάδα μέσα στην μονάδα και μονάδα μέσα στην τριάδα. ένας χώρος σε ολόκληρη την κτίση είδε μια μόνον φορά τον ήλιο. κι ένας μόνος λογισμός προξένησε τ.. μια και μόνον μέρα αισθάνθηκε όλος ο κόσμος αγαλλίαση και μια μόνη αρετή υπάρχει, η τ. που δεν μπορούν να την μιμηθούν οι δ. άλλο πράγμα το να περηφανεύεται κανείς και να κρίνει τους άλλους, άλλο το να μην περηφανεύεται, να μην κρίνει τους άλλους αλλά ούτε τον εαυτό του κι άλλο το να τ. να καταδικάζει συνεχώς τον ίδιο του τον εαυτό..ο ίππος μόνος πολλές φορές νομίζει πως τα καταφέρνει στο τρέξιμο, όταν όμως βρίσκεται μαζί με άλλους τότε αντιλαμβάνεται τη νωθρότητά του. εαν ένας λογισμός δεν καυχάται πλέον για τα φυσικά του προτερήματα, αυτό είναι σημάδι ότι αρχίζει η υγεία. ο εραστής μου, η οσία τ., δεν επιπλήττει, δεν καταδικάζει, δεν επιζητεί πρωτεία, χωρίς σοφιστείες, έως ότου ενωθεί μαζί μου..ο αγωνιστής γράφει στον τοίχο τα ονόματα των υψίστων αρετών κι όταν τον επαινούσαν οι λογισμοί τα διάβαζε κι έλεγε: ακόμα κι αν αποκτήσεις θα βρίσκεσαι μακριά από τον Θ. ποιά είναι η δύναμη κι η ουσία αυτού του ήλιου δεν γνωρίζουμε αλλά μόνο τις ενέργειές του..η τ. είναι θεϊκή σκέπη που σκεπάζει τα μάτια μας για να μην βλέπουμε τα κατορθώματά μας, άβυσσος ευτελείας, απρόσβλητη από κάθε κλέφτη, πύργος ισχύος..θα γνωρίσεις ότι απέκτησες μέσα σου την οσία τ. από το πλήθος του αρρήτου φωτός και από τον απερίγραπτο έρωτα της π. πριν κατακτηθούν αυτά προγείται κατάσταση κατά την οποία η καρδιά δεν περιφρονεί τους αμαρτάνοντας, ούτε κατακρίνει τα αμαρτηματά τους και πριν από αυτή η καρδιά μισεί κάθε κενοδοξία. όποιος πέτυχε την πλήρη γνώση του εαυτού του έσπειρε σε γη αγαθή, αλλιώς δεν θα δει να ανθίζει η τ. όποιος γνώρισε τον εαυτό του αισθάνθηκε τον φόβο του Κ. και βαδίζοντας με την αίσθηση αυτή έφθασε στην πύλη της αγάπης. η τ. είναι η πύλη της ουρανίου βασιλείας όσοι μπήκαν στη χριστιανική μοναχική ζωή από άλλη πόρτα είναι κλέφτες και ληστές..είναι ακατόρθωτο να προέλθει από το χιόνι φλόγα και τ. στους ετεροδόξους γιατί αυτό το κατόρθωμα ανήκει μόνον στους πιστούς και ορθοδόξους..όποιος σώθηκε από την τρικυμιώδη θάλασσα της οίησης μπορεί να τακτοποιήσει τα σφάλματά του, σαν τον τελώνη..μερικοί μολονότι συγχωρέθηκαν τα αμαρτήματά τους τα θυμούνται μέχρι τέλους της ζωής τους ως αφορμή τ. ή το πάθος του Χ. θεωρούν τον εαυτό τους, άλλοι εξευτελίζουν τον εαυτό τους με τα καθημερινά τους σφάλματα, άλλοι με τους πειρασμούς και τις ασθένειες και τα πταίσματα που κατά καιρούς τους συνέβησαν κι άλλοι από την έλλειψη χαρισμάτων απέκτησαν την μητέρα των χαρισμάτων ή τ. τον εαυτό τους με τις δωρεές του Θ. και ζούν με την συναίσθηση ότι αυξάνει το χρέος των αμαρτιών τους καθημερινά..όταν ακούσεις ότι κάποιος σε λίγα έτη απέκτησε πολύ μεγάλη απάθεια, να ξέρεις ότι βάδισε την μακαρία και σύντομη οδό. αγάπη και τ. ιερό ζεύγος. η μία υψώνει κι άλλη συγκρατεί όσους υψώθηκαν..ο Κ. οικονόμησε να μην βλέπει κανείς τα τραυματά του, όπως τα βλέπει ο πλησίον του. έτσι είμαστε υποχρεωμένοι να χρωστούμε την θεραπεία μας όχι στον εαυτό μας αλλά στον πλησίον και τον Θ. ..ο ταπεινόνους αποστρέφεται με βδελυγμία το δικό του θέλημα ως πλανημένο..υπακούει αναθέτοντας την φροντίδα του στους δασκάλους του και στον Θ. που ακόμη και με το στόμα της όνου δίδαξε τα απαραίτητα στον Βαλαάμ...πρέπει να κατακρίνουμε συνεχώς και να κατηγορούμε τους εαυτούς μας ώστε με τον ακούσιο εξευτελισμό να απομακρύνουμε τις ακούσιες αμαρτίες. διαφορετικά θα είναι οπωσδήποτε άσχημη η

λογοδοσία μας την μέρα του θανάτου... εκείνος που ζητεί από τον Θ. πράγματα μικρότερα από ότι του άξιζαν θα λάβει ανώτερα του, όπως ο τελώνης που ζητούσε μόνο συγχώρηση κι αποκόμισε και δικαίωση. ο ληστής πάλι ζήτησε να τον θυμηθεί μόνον ο Κ. στη βασιλεία του, κι όμως κληρονόμησε ολόκληρο παράδεισο ..όσο συνεχίζουμε να αμαρτάνουμε εκουσίως δεν υπάρχει μέσα μας η ανόθευτη ι. όταν όμως αμαρτάνουμε ακουσίως, αυτό αποτελεί απόδειξη της παρουσίας του.. ο Μανασσής αμάρτησε όσο κανείς ά. αφού και το Ναό του Θ. κι ολόκληρη την θρησκεία εμόλυνε με τα είδωλα. κι αν ακόμη νήστευε όλος ο κόσμος, δεν θα μπορούσε να προσφέρει τίποτε που να αντιστάθμιζε τα αμαρτηματά του. η ι. στάθηκε ικανή και θεράπευσε όσα ήταν αθεράπευτα..εαν η υπερηφάνεια μερικούς από τους αγγέλους τους μετέβαλε σε δ., η ι. μερικούς από τους δ. μπορεί να μεταβάλλει σε αγγέλους γι'αυτό ας έχουν θάρρος όσοι έπεσαν..αν δεν μπορούμε να φτιάσουμε στην κεφαλή της ι. ας ανεβούμε τουλάχιστον στους ώμους της ή τουλάχιστον να μην χάσουμε την αγκάλη της..νεύρα της ι. η ακτημοσύνη, η αφανής ξεντειά, η απόκρυψη σοφίας, η απλή ομιλία, η ζήτηση ελεημοσύνης, η απόκρυψη ευγενικής καταγωγής, η εξορία της παρρησίας, η απομάκρυνση της πολυλογίας..τότε φαίνεται η φιλοσοφία και η φιλοθεΐα μας, όταν ενώ μπορούμε να υψώσουμε τον εαυτό μας, αποφεύγουμε ανεπιστρεπτί το ύψος 'επί αμαρτίαν και απόγνωση επιβήσεται και καταπατήσει τον διάβολον και τον δράκοντα του σώματος'. η ι. είναι ουράνιος ανεμοστρόβιλος, που μπορεί να ανεβάσει την ψ. από την άβυσσο της αμαρτίας στα ύψη του ουρανού..ποιός είναι ο πατέρας σου; ..δεν θα σου τον φανερώσω έως λάβεις μέσα σου τον Θ. (Κλίμαξ 283 κ.ε.) οι δ. της σαρκός, της οργής, κοιλειοδουλείας, ακηδίας και του ύπνου κατά κανόνα δεν ανυψώνουν το κέρασ του νου, ενώ αυτοί της φιλαργυρίας, φιλαρχίας και πολυλογίας στο ένα κακό προσθέτουν το άλλο, γι'αυτό κοντά τους βρίσκεται ο δ. της κατακρίσεως. (Κλίμαξ, 351-2)..όλα τα φίδια φονεύει το ελάφι κι όλα τα νοτιά η ταπεινώση (Κλίμαξ 355)

ΤΕΛΕΙΟΤΗΤΑ: εκείνοι που λένε ότι είναι αδύνατη η ι. βλάπτουν την ψ. τους με 3 τρόπους: απιστούν στις θεόπνευστες Γραφές, καθώς δεν οικειώθηκαν τον ανώτερο και τέλειο σκοπό του Χριστιανισμού (Μτ.5:48, Ιω.17:24, Μτ.24:35, Κολ.1: 28).. δεν μπορούν να καταβάλλουν κόπο κι επιμέλεια ή πείνα και δίψα για δικαιοσύνη αλλά μένοντας ικανοποιημένοι από τα εξωτερικά ήθη και μικρά κατορθώματα, υστερούν στην μακάρια ελπίδα και τελειότητα και τέλεια κάθαρση των παθών και τρίτον νομίζουν ότι έφτασαν στην κορυφή με την κατόρθωση λίγων αρετών κι όχι μόνον ελάχιστα συντριβή καρδιάς και ταπεινώση μπορεί να έχουν αλλά δεν πετυχαίνουν ανάβαση δικαίωνοντας τον εαυτό τους, πιστεύοντας ότι ήδη πέτυχαν το σκοπό τους (Μακάριος 259). παρομοιάζονται με εκείνους που δεν έφτασαν να μπουν στη γη της επαγγελίας λόγω της απιστίας κι άφησαν τα κόκκαλα στην έρημο..απομακρύνοντας τον εαυτό τους από τον Θ., δείχνοντας απιστία στις υποσχέσεις του (Εβρ.3:16-19) (Μακάριος 259-60) εσύ σκύψε στο νου σου τον αιχμάλωτο και δούλο της αμαρτίας και δεσ το φίδι που φωλιάζει πιο κάτω κι από το νου και τους λογισμούς στα λεγόμενα άδυτα της καρδιάς σου και επιδιώκει να σε σκοτώσει πλήττοντας τα πιο ουσιώδη μέρη της ψ. σου..πλησίασε τον Χ. να σε καθарίσει από τις κρυφές αμαρτίες σου.. όπως ο πλεονέκτης δεν χορταίνει αλλά όσα προστίθενται τόσο αυξάνει η επιθυμία, ή εκείνος που απομακρύνεται από ένα ποτάμι με γλυκύτατο νερό πριν ξεδιψάσει νοιώθει χειρότερη δίψα έτσι κι η γεύση του Θ. δεν έχει κόρο ή τέλος αλλά όσο πλουτίζει κανείς τόσο αισθάνεται τον εαυτό του φτωχό. οι χριστιανοί θεωρούν τους εαυτούς τους τιποτένιους μπροστά στον Θ. και δούλους των ά...ο Κ. σικαίνεται την οίηση γιατί αυτή έδιωξε από τον Παράδεισο τον ά. που άκουσε 'θα είστε θεοί' και πήρε θάρρος από την μάταιη ελπίδα (Μακάριος.283-5)

ΤΟΚΕΤΟΣ: Ο καρπός του έσω ά. αρχίζει με δάκρυα. Τότε ο λογισμός σου βγήκε από την φυλακή αυτού του κόσμου και πάτησε το πόδι του στο δρόμο του καινού αιώνα..καθότι πλησίασε η γέννηση του πνευματικού νηπίου, επειδή η κοινή μας μάνα η θεία χάρη τρέχει να χαράξει στην ψ. νοερώς θείο τύπο για να βλέπει το φως του μελλοντικού αιώνα. Όταν φτάσει ο καιρός της γέννας, ο νους αρχίζει να κινείται σε κάποια από τα θεία πράγματα, καθώς η αναπνοή, που αναπνέει το βρέφος στην κοιλιά

της μάνας του, τρέφει συνήθως το εκεί ευρισκόμενο. Κι επειδή ο νους δεν υπομένει εκείνο στο οποίο δεν είναι συνηθισμένος, ξαφνικά αρχίζει να κινεί το σώμα σε κλάμα, ανακατωμένο με την γλυκύτητα του μελιού και καθόσον τρέφεται το ένδον βρέφος, τόσο αυξάνουν και τα δάκρυα. Από κει έρχεται η ειρήνη των λογισμών από κει η κατάπαυση κι από κει αρχίζει ο νους να βλέπει τα μυστήρια του Θ. και τότε το άγ.Π. αρχίζει να αποκαλύπτει σε αυτόν τα ουράνια και ο Θ. κατοικεί μέσα του, κι αυξάνει σε αυτόν τον καρπό του Πνεύματος και από κει αισθάνεται την αλλαγή της αφθαρσίας (Ισαάκ 15,70)

ΤΡΟΦΗ: Οι τροφές δημιουργήθηκαν για 2 αιτίες, την τροφή και την θεραπεία. Εκείνοι που τρώνε πέρα από τις 2 αιτίες, καταδικάζονται ως φιλήδονοι, γιατί κάνουν κατάχρηση εκείνων, που δόθηκαν για χρήση. Αμαρτία είναι η κακή χρήση όλων των πραγμάτων (Μάξ.Γ, 85)

ΥΠΑΚΟΗ: Όσοι απαρνούνται τον κόσμο δεν πρέπει να κατακρατούν τίποτε για τον εαυτό τους (π.χ. Ανανίας) Ο Ελισσαίος μόλις προσκλήθηκε, έσφαξε 12 ζευγάρια βοδιών και τα έψησε μαζί με τα άλλα σκεύη.. Ο Μωυσής διατάζει όσους θέλουν να καθαριστούν να ξυρίζουν όλο το σώμα (το κάτι είναι αφορμή περισπασμού) Να λησμονήσουν συγγενείς και φίλους όπως οι αγελάδες τα μοσχάρια τους για να σηκώσουν την κιβωτό. Ο Ιωσήφ άφησε τη Χαράν τις αισθήσεις και την κοιλάδα Χεβρών, τα ταπεινά έργα και μέσα στην έρημο φτάνει στην Δωθαείμ 'την εγκατάλειψη'. ('Δεν θα βγείτε από την πόρτα τους πιτού σας για να μη σας αγγίσει ο ολοθρευτής άγγελος', ο Άβελ, η Δίνα)..Όπως το ορμητικό νερό δεν το αδειάζουμε, αλλά το κόβουμε από την πηγή, έτσι κι οι μορφές που παράγουν τα πάθη αδειάζουν όταν κοπεί το αισθητικό υλικό απ'έξω, αλλιώς είναι αδύνατο να καθαρισθεί ο ναός από την πλημμύρα, γιατί τα πάθη κρυφά μεστώνουν με το πέρασμα του χρόνου, όπως τα αγκάθια που έχουν βαθιές ρίζες (το σπέρμα της Βαβυλώνας). Είναι η πρώτη στις εισαγωγικές αρετές γιατί καταργεί την οίηση και γεννά την ταπεινοφροσύνη...Αυτήν την αρετή αγάπησε μέχρι σταυρικού θανάτου ο Ιησούς, για να καταργήσει το έγκλημα της ανθρωπίνης παρακοής με την δική του υπακοή και να επαναφέρει στη μακάρια και αιώνια ζωή εκείνους που θα ζήσουν με την υ. Πρώτα την υ. αυτοί που θέλουν να νικήσουν την οίηση του διαβόλου. (Διάδ.297) πήγαινε αδερφέ στον ά. που θα σου υποδείξει ο Θ. ή μυστικά ή φανερά με δούλο του και σαν να βλέπεις τον ίδιο τον Χ. να σου μιλά, έτσι να τον σεβασθείς και να διδαχθείς από αυτόν όσα σου συμφέρουν. Γιατί να ακούσεις 'απομακρύνσου από τη γη του θελήματός σου κι από τη συγγένεια του φρονήματός σου' μην διστάσεις ούτε να κοκκινίσεις νικώμενος από την κενοδοξία. Εάν σου πει 'έλα στη γη της υπακοής' που θα σου δείξω, τρέξε αδερφέ μου με όση δύναμη έχεις, μην κοιμηθείς ούτε να κάμψεις το γόνατο παραλυμένος από την οκνηρία ή αδιαφορία..εάν σε οδηγήσει στο όρος ανέβα με προθυμία γιατί θα δεις τον Χ. να μεταμορφώνεται..εάν σε προτρέψει να τον ακολουθείς, να περιέρχεσαι τις πόλεις μαζί του με θάρρος, γιατί θα ωφεληθείς τα μέγιστα ακόμα και να τον δεις να τρώγει με πόρνες και τελώνες .. σαν τον Πέτρο κόψε τη γλώσσα εκείνου που τον κατακρίνει (κατηχ.Κ, 225-7).. *σε εκείνον που δεν αρέσει να υπηρετεί σε έναν αφέντη θα υπηρετεί πολλούς και κείνος που δεν ανέχεται να υποταχθεί σε έναν ηγούμενο, θα υποταχθεί σε πολλούς σε διάφορους τόπους κι εκείνος που δεν μένει σταθερός σε ένα εργόχειρο θα συνθλιβεί σε πολλές εργασίες..τρέξε να βαδίσεις με την θέλησή σου μέσα στον στενό και γεμάτο θλίψεις δρόμο, προτού να τον βαδίσεις ακούσια* (Εφραίμ Α, 209)... η ζωή των αγίων σε αυτήν την υ. δοξάστηκε κι ευφραίνεται. Διότι ο Μωυσής, ο δούλος του Κ. αν και διδάχθηκε τις δοξασίες του Ιοθόρ, όμως έκανε υ. και τον υπηρέτησε σαν δούλος, παρόλο που όταν ήταν στην Αίγυπτο διαπαιδαγωγήθηκε όσο έπρεπε. Κι ο Ιησούς του Ναυή με την τέλεια υ. θεωρήθηκε άξιος μιας τόσο μεγάλης δωρεάς ώστε να γίνει διάδοχος του Μωυσή. Κι ο Σαμουήλ, υπακούοντας στον Ηλί αξιώθηκε να ακούσει τη φωνή του Θ.. Κι ο Ελισσαίος για την υ. του δέχθηκε την μηλωτή και την χάρη του δασκάλου του. Αλλά γιατί μιλώ με ά. με αδύνατη φύση; Ο ίδιος ο Θ. Λόγος όταν έγινε ά. πέρασε την ζωή του με ταπείνωση κι υ. (Λκ.2:51) ..αλλά και στη ζωή όσοι δεν ανεχθούν την καλή παιδαγωγία από τους γονείς, κινδυνεύουν πάρα πολύ (παιδιά, πολίτες, γυναίκες) (Εφραίμ Β, 116).. Ο Κ. καθώς είναι υπερτέλειος κι η

ίδια η σοφία έκοψε την ρίζα: όχι μόνο συμβούλεψε εκείνους που Τον ακολουθούν με την μίμηση της τελειότατης αρετής Του, να μην έχουν χρήματα και κτήματα αλλά ούτε ψ., θέλημα ή νόημα δικό Τους.. κανείς από τους Πατέρες δεν έκανε το δικό του θέλημα, αλλά έγιναν υποτακτικοί για να έχουν στην θέση του Χ. τον πνευματικό τους πατέρα οδηγό σε κάθε νόημα ή με την τέλεια αποφυγή του κόσμου τον ίδιο Θ. δάσκαλο ή ως ηγούμενοι τις παραδόσεις των Πατέρων τους, και πήγαινε καλά ότι επιχειρούσαν, ενώ τώρα τίποτε δεν προκόβει γιατί τα θελήματά μας δεν τα παραμερίσαμε.. από την πίστη και μελέτη των Γραφών έρχεται ο φόβος του Θ. κι από κει το πένθος (Πέτρος, 80)... 'απόκτησε πίστη και με αυτήν θα καταπατήσεις τους εχθρούς σου'. γιατί δεν ζεις σαν αυτεξούσιος, αλλά οδηγείσαι σαν κάποιο κτήνος από το θέλημα του Θ. (Ψ.72:22-3) 'θέλεις -λέει στον Θ.- να με αναπαύσεις δίνοντάς μου τη γνώση Σου; Δεν αντιλέγω. Θέλεις για χάρη της ταπείνωσης να παραχωρήσεις πειρασμούς; Είμαι επίσης σύμφωνος.. χωρίς Εσένα ούτε θα ρχόμουν από το μηδέν στην ύπαρξη, ούτε να ζήσω, ούτε να σωθώ μπορώ.. δεν τολμώ να ζητήσω ελάφρυνση από κάποιο πόλεμο, παρόλο που είμαι αδύνατος και με καταπονούν όλα, αφού δεν γνωρίζω τι με συμφέρει. Εσύ γνωρίζεις τα πάντα, κι όπως γνωρίζεις κάνε.. εγώ δεν έχω θέλημα. είμαι μπροστά σου σαν άψυχος. την ψ. μου εμπιστεύομαι στα αμόλυντα χέρια Σου και σε αυτή τη ζωή και στην μέλλουσα! η γέεννα μας ευεργετεί περισσότερο από την βασιλεία των ουρανών γιατί εξαιτίας της πολλοί μπαίνουν στην βασιλεία, ενώ λόγω της βασιλείας, λίγοι με την φιλανθρωπία βέβαια του Θ.. αυτό γιατί η πρώτη μας διώχνει με τον φόβο, ενώ η άλλη μας αγκαλιάζει και σωζόμαστε με τα δύο με την χάρη του Χ. (Πέτρος, 145)... επειδή ο μαθητής ήταν άπειρος δεν γνώριζε την χάρη του Κ. όπως το νήπιο δεν γνωρίζει την ωφέλεια από τους γονείς, αν και προτού γεννηθεί οι γονείς ήταν κατά προαίρεση ευεργέτες του προσευχόμενοι να γεννηθεί και να ζήσει. κι όχι μόνον, αλλά και να τους κληρονομήσει και να έχει όσα προετοίμασαν κι όσα ακόμη θα δημιουργήσουν με τον μόχθο τους. το νήπιο όμως επειδή δεν ξέρει, δεν φροντίζει διόλου γι'αυτά, αλλά υποτάσσεται στους γονείς κι αν δεν ήταν ο φυσικός δεσμός κι η ανάγκη τροφής, δεν θα τους είχε καμιά ευγνωμοσύνη. εκείνος που θέλει να κληρονομήσει βασιλεία ουρανών και δεν υπομένει θλιβερά δείχνει μεγαλύτερη αγνωμοσύνη. γιατί δημιουργήθηκε με την χάρη παίρνοντας όλα όσα έχει κι ελπίζοντα για τα μέλλοντα θα συμβασιλεύσει αιώνια με τον Χ. ο Οποίος τον αξίωσε Αυτόν που δεν είναι τίποτε, τόσες πολλές δωρεές ώστε ευδόκησε ακόμη και το υπέρτιμο αίμα Του να χύσει..(Πέτρος 196),.. πρώτα πρέπει κανείς να υποταχθεί στο νόμο του Θεού και μετά υποτάσσονται σε αυτόν τα πάντα, ώστε να βασιλεύει ο νους, όπως κτίσθηκε από την αρχή με βασιλεία φρόνιμη, σώφρονα, ανδρεία και δίκαιη. (Πέτρος, 212) όπως η γυναίκα πριν το γάμο κάνει το θέλημά της μετά όμως βρίσκεται κάτω από την οδηγία του συζύγου έτσι κι η ψ. όταν γίνει άξια να ενωθεί με τον επουράνιο άνδρα Χ. υποτάσσεται πλέον στο νόμο του άνδρα της, του Νυμφίου Χ. (Μακάρ.290) το καλό δεν είναι καλό αν δεν έχει σκοπό το θέλημα του Θ. αυτό το βλέπουμε στην θεία Γραφή. όπου συχνά ο Θ. παρουσιάζεται να αγανακτεί με ά. που κάνουν πράγματα, που φαίνονται σε όλους καλά, ενώ άλλοτε αποδέχεται ενέργειες που φαίνονται κακές. τούτο μαρτυρεί ο προφήτης εκείνος που ζήτησε κάποιους να τον τραυματίσουν. εκείνος που παράκουσε νομίζοντας ότι τάχα κάνει καλό, κατασπαράχθηκε από το θηρίο. κι ο Πέτρος, νομίζοντας ότι κάνει καλό δεν άφηνε τον Κ. να του πλύνει τα πόδια και επιπλήχτηκε γι'αυτό. γι'αυτό οφείλουμε να βρίσκουμε και να πράττουμε το θείο θέλημα με όλη μας την δύναμη, ακόμη κι όταν κάτι μας φαίνεται καλό. γι'αυτό κι η εργασία του αγαθού δεν γίνεται χωρίς κόπο, για να μην χάσουμε μαζί με το αυτεξούσιο και τον έπαινο ότι βιάσαμε τον εαυτό μας (Πέτρος, 180-1) υ. είναι η τελεία απάρνηση της ψ. μας, που φανερώνεται καθαρά με τα έργα του σώματος, η νέκρωση των μελών του σώματος, ενώ ο νους είναι ζωντανός, ενέργεια χωρίς εξέταση, *θάνατος εκούσιος, ζωή χωρίς περιέργεια, αμεριμνία για κάθε σωματικό κίνδυνο, αμεριμνία για το τί θα απολογηθείς στον Θ.*, να μην φοβάσαι τον θάνατο, να ταξιδεύεις στην θάλασσα χωρίς κίνδυνο, να οδοιπορείς στην ξηρά ξέγνοιαστα να κοιμάσαι. ενταφιασμός της δικιάς μας θελήσεως και ανάσταση της ταπείνωσης. δεν αντιλέγει ο νεκρός, ούτε ξεχωρίζει τα καλά από κείνα που του φαίνονται πονηρά, διότι ο Γέροντάς του με τρόπο θεάρεστο του θανάτωσε την ψ., αυτός θα δώσει λόγο για όλα. υ. σημαίνει το να αποθέσουμε την δικιά

μας διάκριση στην πλούσια διάκριση του Γέροντα. η αρχή της νέκρωσης ακόμη και κάποιου σωματικού μέλους και κάποιου θελήματος της ψ. φέρνει πόνο. στο μέσον της νεκρώσεως άλλοτε αισθανόμαστε κι άλλοτε όχι και στο τέλος επέρχεται παύση κι αναισθησία του πόνου. τότε μόνον φαίνεται να υποφέρει ο ζωντανός αυτός και μακαρίτης, όταν βλέπει πως κάνει το θέλημά του. και τούτο γιατί φοβάται το βάρος του πταίσματός του..όσοι υποβασιάζεσθε κι ανυψώνεσθε από χέρια άλλων και διανύετε έτσι το μέγα τούτο πέλαγος, ας γνωρίζετε ότι επιχειρήσατε να βαδίσετε μια σύντομη και τραχεία οδό.. υ. είναι να μην εμπιστεύεται κανείς τον εαυτό του σε όλα τα καλά μέχρι το τέλος της ζωής του..ας εξετάσουμε ερευνητικά κι ας *δοκιμάσουμε τον κυβερνήτη*, για να μην πέσουμε σε ναύτη αντί σε κυβερνήτη και σε ασθενή αντί γιατρό, σε εμπιθή αντί απαθή, σε πέλαγος αντί λιμάνι κι έτσι προξενήσουμε στον εαυτό μας ναυάγιο. μετά την είσοδό μας ας μην εξετάζουμε πλέον τον αγωνοθέτη μας διότι δεν ωφελούμεθα από την υ. 'Ω απατεώνα δεν ανέλαβα να κρίνω εγώ τον ηγούμενο, αλλά εκείνος εμένα'..οι πατέρες ονόμασαν την ψαλμωδία όπλο, την προσευχή τείχος και την μακαρία υ. μαρτύριο..ας εξομολογηθούμε τις αμαρτίες στον Γέροντα κι αν αυτός μας προστάξει ενώπιον όλων γιατί πληγές, που φανερώνονται θεραπεύονται (κρίση ενός τέως ληστού)..πρώτον η ντροπή της παρούσης εξομολόγησης απαλλάσσει από την μέλλουσα ντροπή, δεύτερον για να προτραπούν κι οι άλλοι αδερφοί στην εξομολόγηση (Κλίμαξ, 62κ.ε.) ..αυτός που άλλοτε υπακούει κι άλλοτε παρακούει μοιάζει με ά. που άλλοτε βάζει κολλύριο κι άλλοτε ασβέστη στα μάτια του (Κλίμαξ, 95).. όταν δεις ότι θεραπεύονται εκεί οι αρρώστιες σου και μάλιστα ο όγκος της περηφάνειας σου, το πιο σπουδαίο και περιζήτητο, τότε πούλησε τον εαυτό σου με τον χρυσό της ταπείνωσης, το συμβόλαιο της υπακοής, τα γράμματα της διακονίας και με μάρτυρες τους αγγέλους. σχίσε τελείως μπροστά σε αυτούς το χαρτί του δικού σου θελήματος. ο τόπος της ασκήσής σου ας είναι για σένα μνήμα πριν το μνήμα. κανείς δεν βγαίνει από το μνήμα πριν την κοινή εξανάσταση. μερικοί βγήκαν και πέθαναν. ας έχουμε υπόδειγμα τον υδράργυρο, που όταν κυλιέται κάτω από όλα μένει άθικτος από ακαθαρσίες.. οι ύβρεις κι οι εξουδενώσεις είναι σαν την πικρή αφινθιά ενώ οι έπαινοι μέλι. τα πρώτα καθαρίζουν όλη την εσωτερική λάσπη, ενώ τα δεύτερα αυξάνουν την χολή των παθών 'πώς είναι δυνατόν γέροντα να πεθάνει ο εργάτης της υπακοής;' (Κλίμαξ, 108-9)

ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ: άρνηση Θ., εφεύρεση δ. εξουδένωση ά. μητέρα κατακρίσεως, απόδειξη ακαρπίας, φυγαδευτήριο της βοηθείας του Θ. πρόδρομος παραφροσύνης, πρόξενος πτώσεων, αιτία επιληψίας, πηγή θυμού, θύρα υποκρίσεως, στήριγμα δ. φύλαξ αμαρτημάτων, δημιουργός ασπλαχνίας, άγνοια συμπαθείας, πικρός κριτής, απάνθρωπος δικαστής, αντίπαλος Θ. ρίζα βλασφημίας. μέσον η εξουδένωση του πλησίον, η αναιδής φανέρωση των κόπων, ο εσωτερικός αυτοέπαινος, το μίσος των ελέγχων. και τέλος η άρνηση της βοήθειας του Θ., η εξύψωση της ικανότητάς μας, η δαιμονική συμπεριφορά..τρέφεται από τις ευχαριστίες που εκφράζουμε στον Θ. (Φαρισαίος). δεν σκύβει το κυπαρίσσι να βαδίσει στη γη ούτε ο υψηλοκάρδιος μοναχός να αποκτήσει υπακοή..παίδευση των π. η πτώση. σκόλοπας ο δ. εγκατάλειψη η απώλεια φρενών, που είναι αθεράπευτη..μόνο από αυτή γκρεμίστηκε κάποιος από τους ουρανοί και μόνον με αυτή ανεβαίνει..ντροπή να καμαρώνει κανείς για ξένα στολίδια και για τα χαρίσματα του Θ...να καμαρώνουμε μόνον για τις αρετές κατορθώσαμε χωρίς νου και λογική, χωρίς το σώμα σου και πριν γεννηθείς. κι αν έχουμε υποστεί μύριους θανάτους για την αγάπη του Χ. ούτε έτσι θα ξεπληρώναμε το χρέος γιατί άλλο το αίμα των δούλων κι άλλο του Θ.. ας συγκρίνουμε τους εαυτούς μας με τους προ ημών Πατέρες και φωστήρες... υ. σημαίνει *εσχάτη πτωχεία της ψ.* που παρουσιάζεται κατά φαντασία πλούσια και νομίζει ότι ζει στο φως. υ. είναι ρόδι σαπισμένο εσωτερικώς που εξωτερικώς γυαλίζει. ο υ. μοναχός δεν χρειάζεται δ. διότι γίνεται πλέον ο ίδιος δ. κι εχθρός του εαυτού του..πολλοί υ. νόμισαν ότι έφθασαν στο ύψος της απαθείας αλλά κατά την ώρα του θανάτου τους είδαν την φτώχεια τους..συνέλαβα κάποτε την ακέφαλη πλάνη να πλησιάζει την καρδιά μου πάνω στους ώμους της μάνας της. τις έδεσα και τις δυό με τα δεσμά της υπακοής, τις μαστίγωσα με το μαστίγιο της ευτελείας και τις ανέκρινα: 'δεν έχουμε αρχή γιατί είμαστε γεννήτορες όλων των παθών που αντιστρατεύονται στην ταπείνωση..

εμφανιζόμαστε μετά τις ατιμίες και τέκνα δικά μας η οργή, η καταλαλιά, η πικρία, ο θυμός, η κραυγή, η βλασφημία, η υποκρισία, το μίσος, ο φθόνος, η αντιλογία, η ιδιορρυθμία, η απείθεια.. αν κατηγορείς συνέχεια τον εαυτό σου μπροστά στον Κ. με ειλικρίνεια θα μας θεωρείς σαν αράχνη... η υ. είναι μητέρα απρεπών λογισμών (Κλίμαξ, 263κ.ε.)

ΥΠΝΟΣ: είναι σπουδαίο συστατικό της φύσης μας, απεικόνιση θανάτου, αργία αισθήσεων. είναι μεν ένας αλλά έχει πλείστες αιτίες. Προέρχεται άλλοτε από την ανθρώπινη φύση, άλλοτε από τα φαγητά κι άλλοτε από τους δ., μερικές φορές κι από την υπερβολική νηστεία κι ενισχύεται όπως κι η πολυποσία από την κακή συνήθεια.. όταν σημαίνει η πνευματική σάλπιγγα, το σήμαντρο, συναθροίζονται οι αδερφοί, αοράτως συνάζονται κι οι εχθροί, για να ξαπλώσουμε πάλι, προξενώντας κοιλιακές ενοχλήσεις, προτρέποντας για συζητήσεις, σε αισχρούς λογισμούς ή χασμουρητά ή γέλια ή να διαβάζουμε γρήγορα το ψαλτήρι ή αργά από φιληδονία. κάθονται και στο στόμα μας και το καθιστούν κλειστό ή δυσκολοάνοικτο. εκείνος που αναλογίζεται ότι προσευχόμενος ίσταται μπροστά στον Θ. θα είναι στύλος ακλόνητος, διότι είναι πυγμάχος φλογισμένος από πριν με την ανόθευτη διακονία και προσευχή..η κάμινος δοκιμάζει τον χρυσό κι η παράσταση στην προσευχή τον ζήλο και την αγάπη των μοναχών προς τον Θ. .. η αγρυπνία είναι θραύση της σαρκικής πυρώσεως, λύτρωση από τους μολυσμούς των ευηπνιασμών, δακρύβεκτος οφθαλμός, απαλή καρδιά, προφύλαξη από τους λογισμούς, χωνευτήριο φαγητών, δαρμαστήριο παθών, κολαστήριο γλώσσης, φυγαδευτήριο αισχρών φαντασιών...ο άγρυπνος μοναχός είναι ψαράς των λογισμών, ικανός να τους αντιλαμβάνεται και να τους συλλαμβάνει μέσα στη νυχτερινή γαλήνη..η προετοιμασία της τράπεζας δοκίμασε τους γαστριμάργους κι η εργασία της προσευχής τους φιλοθέους..ο πολύς ύπνος είναι πρόξενος λήθης, σύζυγος άδικος, που αρπάζει το μισό και περισσότερο από την ζωή του ραθύμου..ο αδόκιμος μοναχός είναι άγρυπνος στις συζητήσεις..ο σκύλος είναι εχθρός των λαγών κι ο δ. της κενοδοξίας του ύπνου..συμβαίνει ενώ κοιμόμαστε να μελετούμε ψαλμούς του ψαλτηρίου, είτε γιατί προηγήθηκε μελέτη, είτε για έπαυση, είτε λόγω της αένας μελέτης της ψ. του λόγου του Κ. (Κλίμαξ, 242-4)

ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ η προσποίηση φιλίας ή μίσος καλυπτόμενο με ψεύτικο σχήμα φιλίας ή έχθρα με μορφή συμπάθειας ή φθόνος που μιμείται την αγάπη η βίος με πλαστή αρετή ή προσποίηση δικαιοσύνης που διατηρείται από την ιδέα ότι υπάρχει ή απάτη που φαίνεται σαν αλήθεια, που μεταχειρίζονται εκείνοι που μιμούνται την πανουργία του φιδιού με τους ύπουλους τρόπους τους (Ε Θαλ.67)

ΥΠΟΜΟΝΗ: Η υ. των αγίων εξαντλεί την πονηρή δύναμη του δ., γιατί τους πείθει να θεωρούν στολίδι τους τους αγώνες χάριν της αλήθειας και τους διδάσκει να απολαμβάνουν τα παθήματα περισσότερο από τις ανέσεις εκείνοι, που φροντίζουν υπερβολικά για τη σαρκική ζωή (Στ Θαλ.93)

ΥΠΟΨΙΑ: Ας φροντίσουμε αδερφοί να μην δίνουμε εμπιστοσύνη στις υποψίες μας. Τίποτε δεν απομακρύνει τον ά. τόσο πολύ από το να παρακολουθεί και να ελέγχει τις αμαρτίες του και τίποτε δεν τον κάνει τόσο πολύ ν'ασχολείται με όσο δεν αφορούν αυτές. Από αυτό το πάθος προκύπτουν μυριάδες ταραχές, από τις οποίες δεν βρίσκει ο ά. ευκαιρία να αποχτήσει φόβο Θ.(Δωρ.Θ, 100)

ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ: Οι ερεθισμοί των άλλων παθών έχουν αφορμή το σώμα, είναι έμφυτα κι έχουν αρχή τη γέννησή μας, γι'αυτό χρειάζεται πολύ καιρός να νικηθούν. Η φ. έρχεται απ'έξω και μπορεί με επιμέλεια και προσοχή ευκολότερα να κοπεί. Αν όμως παραμεληθεί γίνεται ρίζα όλων των κακών..Ο θυμός κι η επιθυμία, τα οποία κι αν για καλό ενώθηκαν με τον ά. από τον δημιουργό (θυμός εναντίον της κακίας, γέννηση απογόνων και παράταση ανθρωπότητας) εξαιτίας της αμέλειας ξεπέφτουν σε πράξεις αφύσικες, εμφανίζονται και σε αυτά τα νήπια, που πίνουν γάλα. Αν χρησιμοποιούμε για κακό τον θυμό, δεν θα κατηγορήσουμε τον Πλάστη, όπως δεν κατηγορούμε εκείνον, που έδωσε ένα

σιδερένιο εργαλείο σε άλλον για ωφέλιμη εργασία κι εκείνος το χρησιμοποίησε σε φόνο. Η αρρώστια της φ. όταν βρεί άπιστη την ψυχή, της λέει ότι θα έχει μακροχρόνια γηρατειά κι ασθένεια, ότι δεν φροντίζουν όσο χρειάζεται τους αρρώστους κι αν δεν έχει κρύψει χρυσάφι θα πεθάνει άσχημα ή ότι μπορεί να μην μείνει πολύ στο μοναστήρι..Ο φ. απομακρύνει το νου του από την αγάπη του Θ. αγαπά είδωλα, ανάγλυφες εικόνες ά. πάνω στα νομίσματα...Ο Γιεζή επιθυμώντας χρήματα αντί ευλογία κληρονόμησε αιώνια λέπρα. Κι ο Ιούδας γλύστρησε στην προδοσία και αυτοκτονία. Το ίδιο ο Ανανίας κι η Σαπφείρα...Αν ο Παύλος γνώριζε ότι ο παλιός του πλούτος ήταν πιο χρήσιμος για την τελειοποίησή του δεν θα τον περιφρονούσε αφού ήταν διακεκριμένος Ρωμαίος πολίτης, το ίδιο κι οι χριστιανοί, που την περιουσία τους την πετούσαν στα πόδια των αποστόλων..Σε κάποιον συγκλητικό, που απαρνήθηκε χλιαρά τον κόσμο ο Μ.Βασίλειος είπε: 'και τον συγκλητικό έχασες και καλόγερος δεν έγινες'. (αγ.Αντώνιος) (Καρπ.331) ..η φ. είναι προσκύνηση των ειδώλων, θυγατέρα της απιστίας, προφασίστρια νόσων, μάντις γηρατειών, υποβουλή ανομβρίας, προμηνυτής λιμών. φ. είναι κείνος που καταφρονεί τις ευαγγελικές εντολές και τις παραβαίνει ενσυνείδητα. όποιος απέκτησε αγάπη διεσκόρπισε χρήματα. *μην ισχυρίζεσαι ότι μαζεύεις χρήματα για τους φτωχούς γιατί μόνον 2 λεπτά αγόρασαν την ουράνιο βασιλεία.* ο φιλόξενος κι ο φιλόργυρος συναντήθηκαν κι ο ένας αποκάλεσε τον δεύτερο αδιάκριτο κι ασύνετο..αρχή φ. η πρόφαση ελεημοσύνης και τέλος της το μίσος για τους φτωχούς. έως ότου κάποιος τα συγκεντρώσει κάνει ελεημοσύνες. όταν όμως τα συγκεντρώσει τα χέρια του σφίγγουν.. ο ακτήμων είναι κύριος όλου του κόσμου. έχει αναθέσει στον Θ. την φροντίδα του και με την πίστη του αυτή τους έχει όλους δούλους..όσοι ζούν υποτακτικοί και παρέδωσαν το σώμα τους, τί κρατούν ως δικό τους; ..όποιος γεύτηκε τα ουράνια εύκολα καταφρονεί τα επίγεια. ο άγευστος όμως εκείνων αγάλλεται με τα γήινα υπάρχοντά του..όποιος ασκεί ακτημοσύνη χωρίς λόγο και πνευματική βάση υφίσταται 2 αδικίες: και από τα παρόντα απέχει και τα μέλλοντα στερείται..ας μην φανούμε πιο άπιστοι από τα πτηνά..δεν θα λείψουν από την θάλασσα κύματα ούτε από τον φιλόργυρο οργή και λύπη. όποιος καταφρονεί τα υλικά απηλλάγη από τις δικαιολογίες, ενώ ο φιλοκτήμων για μια βελόνα αγωνίζεται μέχρι θανάτου (Κλίμαξ, 232κ.ε.)

ΦΘΟΝΟΣ: Μίσος ή φ. κρυμμένος μέσα στην ευσέβεια είναι νερό πικρό μέσα σε χρυσά σκεύη. Βάλε μέσα στο νερό το ξύλο της ζωής και θα γίνει γλυκό, διότι με το ξύλο όλο το σχέδιο του δ. για την καταστροφή μας εξαφανίσθηκε (Εφραίμ Α, 193)

ΦΙΛΟΣ: Μόνον οι τηρητές των εντολών του Θ. και γνήσιοι μύστες των θείων κρίσεων δεν εγκαταλείπουν τους φίλους που πειράζονται κατά παραχώρηση Θ...Οι φ. του Θ. αγαπούν τους πάντες αληθινά, δεν αγαπιούνται όμως από όλους, όπως κι οι φ. του κόσμου. Κι οι φ. του Χ. διατηρούν την αγάπη συνεχώς μέχρι τέλους, ενώ οι φ. του κόσμου μέχρις ότου συγκρουσθούν για τα πράγματα του κόσμου. Ο πιστός φ. είναι ισχυρότατο καταφύγιο. Πολλά έχουν λεχθεί περί αγάπης, αν όμως την αναζητήσεις θα την βρεις μόνον στους μαθητές του Χ., επειδή μόνον αυτοί είχαν την αληθινή Αγάπη δάσκαλο της αγάπης (Μάξ.Δ, 100)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: Επιχείρησαν πολλοί Εθνικοί κι Ιουδαίοι, να φιλοσοφήσουν. Μόνον όμως οι μαθητές του Χ. προσπάθησαν να μάθουν την αληθινή φ., γιατί μόνον αυτοί είχαν δάσκαλο τη Σοφία, που έδειξε με έργα την επιμέλεια και την εργασία της αληθινής φ. Οι πρώτοι Έλληνες σαν να έπαιζαν δράμα πάνω στη σκηνή φόρεσαν ξένη μάσκα, έχοντας άδειο όνομα φ., χωρίς να έχουν την αληθινή φ. κι επιδεικνύοντας τη φιλοσοφικότητά τους με το να φορούν τρίβωνα και να έχουν γενειάδα και ραβδί. Στην ουσία περιποιούνταν το σώμα κι υπηρετούσαν τις επιθυμίες τους σαν κυρίες τους, δούλοι της κοιλιάς και θεωρούσαν τις σαρκικές ηδονές ως έργο της φύσης..Εφορμούσαν στα λαμπρά συμπόσια με λαιμαργία σαν σκυλάκια, χωρίς να γνωρίζουν ότι ο φ. ά. πρέπει να συμπεριφέρεται σαν ά. ελεύθερος και περισσότερο να αποφεύγει να είναι δούλος των παθών..Υπάρχουν μερικοί που αμελούν την πρακτική αρετή εντελώς και νομίζουν ότι έχουν διαλέξει τη λογική φιλοσοφία, φλυαρούν για αφηρημένα πράγματα..και μερικοί,

που έγιναν πρακτικοί..Επειδή για τίποτε άλλο παρά για την επίδειξη και φιλοδοξία έκαναν τα περισσότερα οι ταλαίπωροι για φτηνό έπαινο... Φ. είναι η ορθή τοποθέτηση του χαρακτήρα, ενωμένη με την αληθινή γνώση του Όντος, δηλ. του Θ. Από αυτήν πλανήθηκαν κι οι δύο γιατί αποποιήθηκαν τη Σοφία, που ήρθε από τον ουρανό και προσπάθησαν να φ. χωρίς Χ., που είναι ο μόνος, που μας έδειξε με έργο και λόγο την αληθινή φ...*Δίδαξε με τη ζωή του, ότι εκείνος που θέλει να εξασκεί την αληθινή φ. πρέπει να απαρνηθεί τις απολαύσεις της ζωής και να νικά τους πόνους και τα πάθη καταφρονώντας το σώμα, και ούτε τη ζωή να τη θεωρεί σαν κάτι με αξία, αλλά να παραδίνει με προθυμία όταν είναι ανάγκη να αποβάλλει για χάρη της αρετής.* Αυτή τη φ. εφήρμοσαν οι απόστολοι. Οι Χ. ενώ είχαν χρέος από την εικόνα αυτή των Αποστόλων να αντιγράψουν τη ζωή τους δεν θέλησαν ή δεν μπόρεσαν να τους μιμηθούν, εκτός από λίγους (τους μοναχούς)..Η ακριβής αυτή ζωή και ουράνια διαγωγή, σαν εικόνα, που αλλοιώνεται σιγά-σιγά όταν αντιγράφεται, από αμέλεια των αντιγραφέων έφτασε στην τέλεια ανομοιότητα και κατάντησε τελείως διαφορετική από το πρωτότυπο... Κρατάμε τη λαβή του αλετριού με το να φοράμε το σεμνό σχήμα, δεν είμαστε όμως κατάλληλοι για την βασιλεία των Ουρανών, γιατί στραφήκαμε προς τα πίσω... Έτσι πολλοί νομίζουν ότι η ευσέβεια είναι πηγή πλουτισμού υλικού..Κι ενώ αποφεύγουμε με μανία τους κόπους της αρετής, επιθυμούμε με μανία την δόξα για τους ασκητικούς κόπους και παρουσιάζουμε το φέμα σαν αλήθεια (αγ.Νείλος 235 κ.ε.).

ΦΟΒΟΣ: Ο φ. του Θ. είναι 2 ειδών. Εκείνος που γεννιέται από τις απειλές της κολάσεως και κάνει να φυτρώνουν μέσα μας η εγκράτεια, η ελπίδα στον Θ. κι η απάθεια και στη συνέχεια κατά φυσική τάξη η αγάπη(Παρ.15:27). Κι ο φ. ο ενωμένος με την ίδια την αγάπη, και φέρνει στην ψ. την ευλάβεια για να μην καταλήξει σε καταφρόνηση του Θ. εξαιτίας της παρρησίας της αγάπης(Ψ.110:10) (Μαξ.Α, 81)..2 ειδών είναι ο φ., αγνός και μη αγνός. Ο φ. της κολάσεως που δημιουργείται κυρίως για τα αμαρτήματά μας, επειδή αιτία της δημιουργίας του έχει την αμαρτία δεν είναι αγνός, ούτε και θα υπάρχει για πάντα, γιατί εξαφανίζεται εμ την μετάνοια μαζί με την αμαρτία. Εκείνος όμως που υπάρχει πάντα χωρίς την λύπη για τα αμαρτήματα, αυτός είναι αγνός φ., που δεν θα λείπει ποτέ. Γιατί είναι φυτεμένος από τον Θ. στην κτίση και κάνει ολοφάνερη σε όλους τη φυσική σεβασμιότητα του Θ. και την υπεροχή Του, που είναι πάνω από κάθε βασιλεία και δύναμη (Γ Θαλ.69)..Από τον φ. ξεκινούμε κι ανεβαίνουμε στο τέλος της σοφίας, την σύνεση, ύστερα από την οποία πλησιάζουμε τον Θ. έχοντας μόνον την σοφία να μεσιτεύει την ένωσή μας με Αυτόν (Ε Θαλ.41)..Ο αρχικός φ. προφυλάσσει την ψ. όπως το γάνωμα το χάλκωμα, σαν τον δούλο που φοβάται το αφεντικό του και μετά φτάνει στην κατάσταση του γιού κι αγαπάει το καλό για το ίδιο καλό και φοβάται επειδή αγαπά. (Ψ.33:12)..'Κυνήγησε κι όχι απλώς δίωξε την ειρήνη'.. Ο ά. αποχτάει φ. με την διαρκή μνήμη θανάτου και τιμωριών, με το να ερευνά τον εαυτό του κάθε βράδυ, με το να μην έχει παρρησία (που μοιάζει με καύσωνα που όταν έλθει, όλοι τρέχουν να κρυφτούν και καταστρέφονται οι καρποί-μυτέρα όλων των παθών), με το να ζήσει με κάποιον άλλον, που πραγματικά φ. τον Θ...Κάντε ευλαβείς τους γιούς Ισραήλ' (Λευ.15:31) (Δωρ.Δ, 49κ.ε.)... τα πολλά ξύλα αυξάνουν την φλόγα κι ο φ. του Θ. πολυπλασιάζει την γνώση στην καρδιά του α...είναι πηγή ζωής, οχύρωμα φ...φωτίζει την ψ., λιώνει την πονηρία..είναι εκπαιδευτήριο ψ. κι ευαγγελίζεται καλές ελπίδες, δίνει ως βραβείο την ειρήνη..δεν υπάρχει μεταξύ των ά. μεγαλύτερος από κείνον που φοβάται τον Κ... μοιάζει με πόλη οχυρωμένη έλλειψη φ. γεννά νεανικό λογισμό, ενώ ο φ. προς τον Κ. κάνει και τους νέους γέροντες (Εφραίμ Α, 184).. ο φόβος Κ. είναι ο παράδεισος της απόλαυσης, ενώ οι ά. που δεν έχουν φ.Θ. θα τους κατασπαράξουν οι αλεπούδες (Εφραίμ Α 255).. εκείνος που αληθινά φ. τον Κ. γίνεται γιατρός των παθών (Εφραίμ Α, 259).. ας φοβηθούμε τον Κ. όπως τα θηρία. διότι γνώρισα ά. που πήγαιναν να κλέψουν και τον Θ. δεν τον φοβήθηκαν. μόλις όμως άκουσαν γαυγίσματα αμέσως οπισθοχώρησαν. έτσι αυτό που δεν πέτυχε ο φόβος του Θ., το κατόρθωσε ο φ. των θηρίων! ας αγαπήσουμε τον Κ. όπως αγαπούμε τους φίλους μας. είδα πολλές φορές ά. που λύπησαν τον Θ. και δεν ανησύχησαν διόλου. όταν όμως συνέβη να πικράνουν αγαπητά τους πρόσωπα, έστω και σε κάτι μικρό, έκανα το παν, χρησιμοποίησαν κάθε

τέχνασμα, σκέφθηκαν κάθε τρόπο, υπεβλήθησαν σε κάθε θλίψη, ομολόγησαν το σφάλμα και παρακάλεσαν είτε αυτοπροσώπως είτε με φίλους είτε με δώρα προκειμένου να αποκαταστήσουν την πρώτη αγάπη τους. (Κλίμαξ, 38-9) η δειλία είναι νηπιακή συμπεριφορά της ψ. που γέρασε στην κενοδοξία. ο φόβος κίνδυνος, που προμελετάται, μια καρδιακή αίσθηση, που συγκλονίζεται κι αγωνιά από αναμονή απρόβλεπτων συμφορών, στέρψη εσωτερικής πληροφορίας..η υπερήφανη ψ. είναι δούλη της δειλίας, έχοντας πεποιθήση στον εαυτό της κι όχι στον Θ. φοβείται τους κρότους των κτισμάτων και τις σκιές..όλοι όσοι φοβούνται είναι κενόδοξοι αλλά δεν σημαίνει αυτό και ότι όσοι δεν φοβούνται είναι ταπεινοί γιατί κι οι τυμβωρύχοι δεν υποκύπτουν στην δειλία..με το όνομα του Ιησού μαστίγωνε τους εχθρούς διότι δεν υπάρχει ούτε στον ουρανό, ούτε στη γη ισχυρότερο όπλο..δεν ενισχύει τους δ. εναντίον μας η ερημιά των τόπων αλλά η ακαρπία της ψυχής μας. εκείνος που έγινε δούλος του Κ. θα φοβηθεί μόνον τον δικό του Δεσπότη. κι εκείνος που δεν φοβάται ακόμη Αυτόν, φοβάται ακόμη και την σκιά Του(Κλίμαξ, 250)..όπως η ηλιακή ακτίνα που εισχωρεί σε ένα σπίτι φωτίζει και την πιο λεπτή σκόνη που αιωρείται έτσι κι ο φόβος του Θ. εισερχόμενος στην καρδιά του α. φανερώνει όλα τα αμαρτήματά του (Κλίμαξ 358)

ΦΡΟΝΗΣΗ: εκείνος που βαδίζει στην πεδιάδα είναι φ. ενώ όποιος ξεφεύγει στο δρόμο ή πέφτει κάτω στο βράθρο ή επιχειρεί να ανέβει πολύ πάνω και μη βρίσκοντας πέρασμα γκρεμίζεται ακούσια στο βράθρο .. σωφροσύνη είναι σώο φρόνημα, χωρίς έλλειψη και ούτε στην ακολασία ούτε στην ηλιθιότητα πέφτει. σαν καλός ποιμένας περιφρουρεί τα πρόβατα, δηλ. τα θεία νοήματα και σκοτώνει την ακολασία σαν λυσσασμένο σκύλο και την ηλιθιότητα σαν άγριο λύκο. Γεννιέται στο επιθυμητικό μέρος της ψ. και κυριαρχεί τις άλογες ορμές της ψ (Πέτρος, 222-3)

ΧΑΡΑ: Άλλη είναι η προκαταρκτική χ. κι άλλη η τέλεια χ. Η πρώτη δεν είναι αμέτοχη φαντασίας ενώ η δεύτερη έχει την δύναμη της ταπεινοφροσύνης. Ανάμεσα σε αυτές υπάρχει μια λύπη ανάμεικτη με αγάπη Θ. και δάκρυ χωρίς πόνο. Γι'αυτό, όπου υπάρχει πλήθος σοφίας υπάρχει πλήθος γνώσεως και πόνου. Γι'αυτό με την προκαταρκτική χ. προσκαλείται η ψυχή στους ασκητικούς αγώνες στην αρχή για να ελεχθεί και να κριθεί από την αλήθεια του αγ.Πνεύματος και μετά σαν από καμίνι, να δεχτεί την ενέργεια της χ. χωρίς φαντασίες μέσα στη θερμή μνήμη του Θ. (Διάδ.302)..Όπως η πολλή λύπη φέρνει την ψυχή σε απελπισία κι απιστία, έτσι κι η πολλή χαρά φέρνει την ψ. σε οίηση. Μεταξύ του φωτισμού και της εγκαταλείψεως είναι η *πειρα*, και μεταξύ της λύπης και της χ. η *ελπίδα* (Διάδ.307). Ας μην απελπιστούμε αλλά ας περάσουμε τον παρόντα βίο εύθυμοι, έχοντας στο νου την μέλλουσα χαρά κι ευθυμία 'αγαλλίαση με τρόπο' (Ψ.2:11)..Όπως οι γυναίκες βγήκαν με φόβο και χαρά από τον τάφο, έτσι και μεις από το νοητό τάφο..Η θεία αγάπη διώχνει το φόβο, κατά την ώρα του θανάτου(Καρπ.332)...Ποιός θα αναγγείλει στον στενοχωρημένο στην αδυναμία και την αδυναμία εκτελέσεως των αγαθών, ότι θα δει τον Ι. όχι μόνον στην μέλλουσα ζωή αλλά κι από την παρούσα να έρχεται με μεγάλη δύναμνη και δόξα προς αυτόν δια μέσου της απάθειας; (Καρπ.336-7) ..Όταν θυμάσαι τις αμαρτίες σου, μην διατάξεις να χτυπάς το στήθος σου, για να πελεκήσεις με τις πληγές αυτές την πωρωμένη καρδιά σου για να βρείς το μεταλλείο του τελωνικού χρυσού και θα χαρείς υπερβολικά από αυτόν τον πλούτο(Καρπ.349-50)...Κάθε χ. που δεν προέρχεται από την αρετή, διεγείρει κινήματα κακών επιθυμιών σε αυτόν που την έχει (Ισαάκ,145) Η νοητή χ. υπάρχει μέσα στην ψ. του καθαρού και ο λάμπων μέσα της ήλιος είναι το φως της αγ.Τριάδος, και ο αέρας, που αναπνέουν οι ένοικοι σε αυτόν λογισμοί, είναι το παράκλητο και πανάγιο Πνεύμα...και χαρά αυτός ο Χ., το φως του εκ του πατρός φωτός..Αύτη η κατάσταση της ψυχής είναι η Ιερουσαλήμ κι η βασιλεία του Θ., που υπάρχει κρυμμένη μέσα μας κατά τον λόγο του σωτήρος μας. Αυτή είναι η νεφέλη της δόξης του Θ., την οποία μόνον οι καθαροί στην καρδιά μπαίνουν για να δουν το πρόσωπο του δεσπό- του τους και να φωτισθεί ο νους τους, δια της ακτίνας του θείου φωτός (Ισαάκ,) όσο υπερέχει το ξάπλωμα σε πολυτελές στρώμα από αυτό σε πυρακτωμένη σχάρα, τόσο υπερβαίνει η χαρά κι απόλαυση που προκαλείται στην ψυχή από την συνέρευση και συνομιλία με τον Θ. από

τη χ. της ζωής (Συμ.ΗΘ.Η, 69κ.ε).. εαν συμβεί χ. ας αναλογισθούμε ότι δεν είναι μακριά η λ. και το αντίστροφο, όπως ο οι ναύτες στη θαλασσοταραχή περιμένουν τη γαλήνη και το αντίστροφο για να *μην συμβεί η παρατεταμένη λύπη να προξενήσει θάνατο.* όπως το ξίφος κόβει τα νεύρα του αλόγου και ρίχνει κάτω τον καβαλάρη έτσι η μοχθηρή γνώμη κόβει τις δυνάμεις της ψ. και την παραδίδει στη λύπη (Εφραίμ Β, 356)

ΧΑΡΙΣ: Καθώς η μητέρα θέλουσα να διδάξει το παιδί της να περπατεί, απομακρύνεται λίγο από αυτό κι έπειτα το προσκαλεί, κι εκείνο ερχόμενο προς την μητέρα αρχίζει να τρέμει και να πέφτει για την τρυφερότητα των ποδιών του, τρέχει η μητέρα και το πέρνει στις αγκαλιές της, έτσι κι η θεία χάρις διδάσκει και βαστάζει τους α., οι οποίοι με καθαρότητα κι απλότητα τους παρέδωσαν τους εαυτούς τους στα χέρια του πλάστου τους, απαρνηθέντες τον κόσμο εξ όλης της καρδιάς (Ισαάκ, 262) Συναθροισθείτε όσοι φοβείσθε τον Κ. για να λάμψει η θεία χάρη στην ψ. μου και να φωτίσει την διάνοιά μου..και αν γλυκαθεί η πικρότητά μου με τον ερχομό της θείας χάριτος γιατί η παρουσία της φέρνει γλυκύτητα, πouxία και κατάνυξη. κι είναι όλο γλυκύτητα μέσα στην καρδιά μου τα κύματα της χάριτος και του φωτισμού του αγ.Π. και ξαφνικά η ψ. μου λησμονεί τα γήινα και τα πάθη τα σαρκικά και βλαβερά.. τα κύματα της χάριτος μοιάζουν μέσα στην ψ. με βασιλικό κήπο, που είναι γεμάτος από ωραίους καρπούς και καρποφόρα φυτά.. έτσι τα κύματα της χάριτος, φωτίζουν, γλυκαίνουν ευφραίνουν...η γλυκύτητα και χάρη του νυμφώνα δεν αφήνει την ψ. να ρεμβάζει ..όπως η πηγή δεν εμποδίζει αυτόν που θέλει αν πάρει νερό, το ίδιο κι ο θησαυρός της θείας χάριτος δεν εμποδίζει κανέναν ά. να γίνει κοινωνός της..και λίγο να ποθεί κανείς να αποχτήσει τον θησαυρό, ολόκληρος ο θησαυρός της θείας χάριτος κερδίζεται από αυτόν που το ζητά. αντλήστε χαρίσματα αγαπητοί από την πηγή που αναβρύζει ουράνια νάματα (Εφραίμ Β, 40-1)

ΧΡΗΜΑΤΑ: Τρία αίτια της αγάπης των χ. η φιληδονία, η κενοδοξία κι η απιστία, που είναι η χειρότερη..Ο φιλήδονος αγαπά τα χ. για να ζεί με απολαύσεις. Ο κενόδοξος για να δοξαστεί κι ο άπιστος για να τα κρύψει και να τα φυλάξει επειδή φοβάται πείνα, γηρατειά, ασθένεια, ξενιτεμό κι ελπίζει πιο πολύ στα χρήματα, παρά στον Θ., τον δημιουργό όλης της κτίσης που προνοεί και για τα πιο μικρά όντα..Υπάρχει κι ο τέταρτος ο οικονομικός (για τις ανάγκες των άλλων) (Μάξ.Γ,17)

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ: όπως ακριβώς το βρέφος όταν βγει έξω από την κοιλιά της μάνας του ανεπαίσθητα αισθάνεται τον αέρα τούτο και την ίδια στιγμή από μόνο του κινείται σε κλάμμα και θρήνο, έτσι κι ο αναγεννημένος από τον ουρανό αφού προήλθε από αυτόν τον κόσμο σαν από σκοτεινή κοιλιά και μπήκε στο νοητό κι ουράνιο φως και κατά κάποιο τρόπο έσκυψε σε αυτό για λίγο, αμέσως γεμίζει από ανεκλάλητη χαρά και χύνει χωρίς πόνο δάκρυα, κατανοώντας από τί σώθηκε και σε ποιο φως αξιώθηκε να φθάσει. Γιατί αυτό είναι η αρχή να συγκαταριθμηθεί κανείς στους καταλόγους των Χριστιανών..γι'αυτό αγωνισθείτε να γίνετε γιοί Θ., παιδιά φωτός, μισήσατε τον κόσμο (Κατ.Η, 25-7).. το θεωρώ πολύ μεγάλο, που με κάλεσες να γίνω Χ. όπως είπες Κ. σε κάποιον από τους δούλους σου 'είναι μεγάλη τιμή σου το ότι καλείσαι με το όνομά Μου' (Ησ.49:6) αυτό είναι καλύτερο σε μένα από όλες τις βασιλείες της γης και του ουρανού, μόνον να μην αποτύχω να καλούμαι με το γλυκύτερο όνομά Σου. η γέεννα μας ευεργετεί περισσότερο από την βασιλεία των ουρανών γιατί εξαιτίας της πολλοί μπαίνουν στην βασιλεία, ενώ λόγω της βασιλείας, λίγοι με την φιλανθρωπία βέβαια του Θ.. αυτό γιατί η πρώτη μας διώχνει με τον φόβο, ενώ η άλλη μας αγκαλιάζει και σωζόμαστε με τα δύο με την χάρη του Χ. (Πέτρος, 146).. Ο Χριστιανισμός είναι σαν φαγητό και ποτό κι όσο περισσότερο τον γεύεται κανείς τόσο ανάβει την επιθυμία για περισσότερα και γίνεται ο νους αχόρταστος και κατάσχετος. είναι σαν να δώσει κανείς στον διψασμένο ένα γλυκό ποτό και να το κάνει όχι μόνον από την δίψα αλλά και την ηδονή του ποτού να το επιθυμεί πιο άπληστα. αυτά τα νοούμε όχι με λόγια αλλά με μυστική νοερή εργασία του αγ.Π. (Μακάριος, 282) το θεμέλιο του Χριστιανισμού είναι κι αν έχει κανείς όλες τις αρετές, να μην εφνουχάζει ..κι αν γίνει μέτοχος της χάρης, τότε μάλλον να πεινά και να διψά περισσότερο, να πενθεί και να κλαίει και να έχει την καρδιά του ολότελα

συντριμμένη. στο παλάτι υπάρχει το εσωτερικό δωμάτιο του βασιλιά, κι εκεί φθάνει κανείς στο τέλος..πρέπει να ερευνά κανείς αν ντύθηκε την πορφύρα του Π. αν είδε το βασιλιά κι αναπαύθηκε (Μακάρ.297).. ας μην αποστρεφόμεθα τις περιστατικές αποταγές. διότι γνώρισα ά. λιποτάκτες, που χωρίς να το θέλουν συναντήθηκαν με τον βασιλέα που είχε βγει έξω κι από τότε έγιναν δορυφόροι του, τον ακολούθησαν στο παλάτι και δείπνησαν μαζί του. σπόρο που έπεσε τυχαία στο έδαφος κι όμως έκανε εξαιρετικό και πολύ καρπό καθώς και το αντίθετο. ά. να μπαίνει στο ιατρείο για άλλα ανάγκη και να τον κρατά λίγο περισσότερο ο γιατρός με την φιλοφροσύνη του, με αποτέλεσμα να καθαρισθεί και να απαλλαγεί από την ομίχλη που σκέπαζε τα μάτια. έτσι μερικά ακούσια περιστατικά είχαν αποτελέσματα ουσιαστικότερα από ότι μερικά εκούσια.. κανείς ας μην θεωρήσει τον εαυτό του ανάξιο για την μοναχική πολιτεία, προφασιζόμενος το βάρος των αμαρτιών κι ας μην νομίζει ότι ταπεινώνει έτσι τον εαυτό του ενώ στην ουσία φοβάται μην στερηθεί τις ηδονές του κόσμου 'προφάσεις εν αμαρτίαις'...διότι εκεί που υπάρχει βαθειά και σαπισμένη πληγή χρειάζεται και μεγαλύτερη θεραπεία για να καθαρισθεί. στο ιατρείο δεν πηγαίνουν οι υγιείς. εαν μας προσκαλούσε ο επίγειος βασιλιάς να καταταγούμε στον στρατό του δεν θα καθυστερούσαμε ούτε θα προφασιζόμαστε τίποτε. αλλά θα τα εγκαταλείπαμε όλα και με προθυμία θα τρέχαμε κοντά του. ας προσέξουμε τώρα που αμς προσκαλεί ο Βασιλιάς των αβιλιέων αρνηθούμε την πρόσκληση από οκνηρία και σταθούμε αναπολόγητοι μπροστά στο φοβερό βήμα της Κρίσεως. (Κλίμαξ, 40) μπορεί να βαδίζει κανείς δεμένος με τις αλυσίδες του κόσμου και με βαρείες -σαν σιδερένιες αλυσίδες- φροντίδες αλλά με δυσκολία. όπως κείνοι που έχουν σιδερένια δεσμά στα πόδια τους βαδίζουν πολλές φορές, αλλά συνεχώς σκοντάφτουν και πληγώνονται. ο άγαμος που βρίσκεται στον κ. μοιάζει με αυτόν που έχει χειροπέδες. γιατί όταν αποφασίσει να τρέξει στο μαοναχικό βίο δεν εμποδίζεται. ο έγγαμος είναι χειροπόδαρα δεμένος. μερικοί κοσμικοί που με ρώτησαν πώς μπορούν να ακολουθήσουν την μοναχική ζωή, εγώ τους απάντησα *'όσα καλά μπορείτε, να τα κάνετε. κανέναν να μην κοροιδέψετε, κλέψετε, ψευδολογήσετε, να μην περιφρονήσετε, μισήσετε. Εκκλησιασμός, συμπόνια στους φτωχούς, όχι σκάνδαλο. σε ξένο πράγμα και γυναίκα να μην πλησιάσετε* (Κλίμαξ, 41) το λιμάνι μπορεί να γίνει εξίσου αιτίας σωτηρίας και κινδύνων..είναι ελεεινό θέαμα να δει κανείς αυτούς που σώθηκαν από το πέλαγος, να ναυαγήσουν μέσα στο λιμάνι (Κλίμαξ, 50)

ΧΡΟΝΟΣ: Δέστε από την ώρα που καθήσαμε να μιλήσουμε τώρα, ξοδέψαμε 2-3 ώρες από τον χρόνο της ζωής μας και ήρθαμε κοντύτερα στον θάνατο. Κι ενώ βλέπουμε ότι χάνουμε τον καιρό μας δεν φοβόμαστε. 'Αν χάσει κανείς χρυσάφι μπορεί να βρει άλλο. Εκείνος που χάνει τον καιρό του δεν πρόκειται να τον ξαναβρεί.. Άλλο είναι να ξεριζώσεις μικρό χορταράκι, μικρό πάθος κι άλλο μεγάλο δέντρο (Δωρ.ΙΑ, 113)

ΨΑΛΜΩΔΙΑ-ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ: Όταν η ψ. βρίσκεται σε αφθονία των φυσικών της καρπών τότε η ψαλμωδία εκτελείται με μεγάλη φωνή. Όταν όμως δέχεται την ενέργεια του α.Π. τότε ψάλλει με άνεση και γλυκύτητα και προσεύχεται μόνον με την καρδιά. Στην πρώτη περίπτωση ακολουθεί η φωτισμένη χαρά και στη δεύτερη το πνευματικό δάκρυ και κατόπιν μια ήρεμη και χαρούμενη ψυχική διάθεση. Επειδή με την μέτρια φωνή, η μνήμη του Θ. ένει θερμή και προξενεί στην καρδιά έννοιες ήπιες και κατανοητικές. Εκεί βλέπουμε πράγματι τον σπόρο της προσευχής να σπέρνεται με δάκρυα στη γη της καρδιάς με την ελπίδα της χαράς του θερισμού. Όταν μας κατέχει βαρυθυμία, τότε πρέπει δυνατότερα να ψ. ανακρούοντας τους φθόγγους της ψυχής με την χαρά της ελπίδας, μέχρις ότου διαλυθεί το βαρύ αυτό σύννεφο με τους ανέμους της ψ. (Διάδ.308) Όταν υμνούμε τον Κ. με απλότητα καρδιάς, συντρίβουμε και καταστρέφουμε τις μηχανές του εχθρού (Καρπ.331)...Κάποιος Ισραηλίτης συνέτριψε τους βαρβάρους με ψ. κι ύμνους..Φρόντισε και συ με μεγάλη πίστη και ψ. και ύμνους κι ωδές πνευματικές να εξολοθρεύσεις τους τρωγλοδύτες, τους δαίμονες, που εισχωρούν στις αισθήσεις και τα μέλη της σάρκας και να είσαι ταραγμένος (Καρπ.348) Δεν μπορώ να χωριστώ από την γλυκύτητα των θείων θεωρημάτων που βρίσκονται μέσα στους Ψ. Οι Ψ. περιέχουν όλη την θεία Γραφή (Φιλ.314)...η Εκκλησία καλά και θεάρεστα δέχθηκε τα άσματα και τα

λοιπά τροπάρια, για την ασθένεια του νου μας. για να υμνούμε με την γλυκύτητα της μελωδίας του Θ. εμείς που δεν έχουμε γνώση επειδή δεν θέλουμε. εκείνοι που έχουν γνώση κι εννοούν τα λεγόμενα, έρχονται σε κατάνυξη. και σαν με σκάλα ανεβαίνουμε στο επίπεδο να έχουμε καλές έννοιες, κι όσο προοδεύουμε με την συνήθεια των κατά Θ. εννοιών τόσο ο πόθος του Θ. μας έλκει στο να εννοούμε και να προσκυνούμε τον Πατέρα πνευματικά κι αληθινά..ώστε τα άσματα κι οι ψαλμωδίες είναι φάρμακα της ψυχικής μας αρρώστιας ενώ τα άλλα τελειότητες του νου. γιατί όλα είναι καλά στον καιρό τους (Πέτρος, 108).. γίνεται κανείς αιχμάλωτος των νοημάτων που διαβάει ή ψάλλει. από την ηδονή αυτή πολλές φορές λησμονεί χωρίς να θέλει τις αμαρτίες του κι αρχίζει να δακρύζει από μια γλυκύτητα σαν μέλι. και πάλι συστέλλεται από τον φόβο της πλάνης μήπως δεν γίνει αυτό στον καιρό του. και καθώς θυμάται τον προηγούμενο βίο του δακρύζει πάλι κι έτσι προχωρεί ανάμεσα στα δύο αυτά είδη δακρύων (Πέτρος, 204)..άλλοτε η ψ. όταν είναι μετρία καταπραύνει άριστα τον θυμό κι όταν είναι άμετρη κι άκαιρη δημιουργεί φιληδονία (Κλίμαξ 171)

ΨΑΡΙ: Το ψ.(Ιωαν.21:9) δηλώνει την ανθρώπινη φύση, που κολυμπά μέσα στη σύγχυση των παθών. Αυτήν με άφατη φιλανθρωπία του ο Κ. κατεβαίνοντας στη θάλασσα της ζωής την ανάσυρε κι αφού την έψησε στη φωτιά του αγ.Πνεύματος κι αφού έκανε να λιώσει από πάνω της η λίγδα κάθε πάθους, την έκανε τροφή δική του και των αποστόλων. Γιατί ο Λόγος πεινά πάντα μαζί με όσους τον ακολουθούν τη σωτηρία μας(Μάξ.Α, 79) ας ερευνήσουμε ποιά γλυκύτης δημιουργείται μέσα μας όταν ψάλλουμε ηδονικά επηρεασμένοι από τον δ. της πορνείας και ποιά προέρχεται από τα λόγια του αγ.Π. κι από τη μυστική τους χάρη και δύναμη (Κλίμαξ 217)

ΨΕΜΑ: από την πολυλογία γεννιέται το ψέμα, όπως από το σίδηρο η φωτιά. η υποκρισία, που είναι μελέτη και δημιουργός του ψ. που έχει συμπλεγμένο μαζί της τον ένοχο κι άξιο τιμωρίας όρκο, είναι η μητέρα του ψ. αυτός που απέκτησε τον φόβο του Κ. αποξενώθηκε από το ψ. γιατί έχει μέσα του σαν αδέκαστο δικαστή την συνείδησή του...άλλος είπε ψ. χάριν τρυφής, άλλος χάριν φιληδονίας, άλλος για να γελάσουν οι άλλοι κι άλλος για να κακοποιήσει τον αδερφό του. με τις τιμωρίες των κοσμικών αρχόντων μειώνεται με το πλήθος των δακρύων της κατανύξεως εξαφανίζεται..εκείνος που πλάθει ψ. παρουσιάζεται ότι μιμείται την Ραάβ (για να σώσει τους κατασκόπους του Ισραήλ)..το νήπιο δεν γνωρίζει ψ. όμοια κι η ψ. που δεν έχει πονηριά (Κλίμαξ 186)

ΨΥΧΗ: Η λογική κι ενάρτη ψ. αναγνωρίζεται από το βλέμμα, το βάδισμα, τη φωνή, το γέλιο, από το που συχνάζει και με ποιούς συναντρέφεται...Γιατί ο νους που αγαπά τον Θ. σαν προσεκτικός θυρωρός απαγορεύει την είσοδο στις κακές κι αισχρές ενθυμήσεις...Όταν η ψ. γνωρίσει την κακία τη μισεί σαν βρωμερότατο θηρίο. Αλλά όταν κανείς δεν την γνωρίζει την αγαπά. Κι αυτή τον παίρνει αιχμάλωτο και μεταχειρίζεται τον εραστή της σαν σκλάβο. Κι ο δυστυχής ά. ούτε το συμφέρον του βλέπει αλλά νομίζει για στολισμά του την κακία και χαίρεται γι'αυτό (σελ.35) Η φυσική αίσθηση της ψυχής είναι μία ενώ οι αισθήσεις του σώματος 5. Αλλά η μια ψυχική αίσθηση διαιρείται ανάλογα με τις κινήσεις της ψυχής είτε προς το εμπαιχθέν μέρος της αίσθησης και τότε αισθανόμαστε ευχαρίστηση για τα καλά της ζωής είτε από τη λογική και νοερή της διάθεση, με τη βοήθεια του αγ.Πνεύματος μέσα μας. Αίσθηση του νου είναι να διακρίνει με ακρίβεια όσα εξετάζει ..Όπως η θάλασσα γαλημενέει άμα χύσουμε λάδι έτσι κι η ψυχή μας όταν λιπαίνεται από την αγαθότητα του αγ.Πνεύματος, αισθάνεται μια γλυκιά γαλήνη και δέχεται με χαρά την ήττα της από την απαθή εκείνη κι ανέκφραστη αγαθότητα του αγ.Πνεύματος που την επισκιάζει. Οσοδήποτε πειρασμοί κι αν σηκωθούν από τους πονηρούς δαίμονες εναντίον της ψυχής, αυτή μένει χωρίς οργή και γεμάτη χαρά.. Στους αγωνιζόμενους για τη σωτηρία ο φόβος του Κ.Ι. φέρνει ένα είδος αγνισμού (Διάδοχ.293). Αν η ψ. είναι ελεύθερη από τα πάθη ακόμη κι αν λίγο λησμονήσει το ποθούμενο όνομα αμέσως ο νους μεταχειρίζεται την ενεργητικότητά του και το ξαναπιάνει γερά ..Γιατί τότε η ψ. έχει την ίδια θεία χάρη που μελετά και κράζει μαζί της το 'Κύριε Ιησού' όπως μια μάνα διδάσκει το βρέφος της το όνομα 'πατέρα' και το επαναλαμβάνει

μέχρι να το συνηθίσει ακόμη κι όταν κοιμάται (Ρωμ.8:26) Επειδή είμαστε νήπια απέναντι στην τελειότητα της προσευχητικής αρετής, έχουμε ανάγκη από την βοήθεια του Π., το οποίο με την ανέκφραστη γλυκύτητά του συγκεντρώνει και γλυκαίνει όλους τους λογισμούς και μας κάνει να κινηθούμε με ολόκληρη την διάθεσή μας στη μνήμη και την αγάπη του Θ. και Πατέρα μας. ..Όταν ανοίγονται συνεχώς οι θύρες των λουτρών βγαίνει γρήγορα η θερμότητα. Έτσι κι η ψ. που θέλει να λείπει πολλά, ακόμη και καλά διασκορπίζει με τη φωνή της τη μνήμη του Θ...Το αγ.Π. αποφεύγει την πολυλογία, επειδή είναι ξένο από κάθε ταραχή και φαντασία. Καλή η σιωπή τον κατάλληλο καιρό γιατί είναι η μητέρα πολύ σοφών εννοιών (Διάδ.307-8) Πρέπει αφού κατανοήσουμε τη θέρμη της ψυχής μας για την αγάπη του Θ. (που είναι αποτέλεσμα της καλής γνωριμίας του εαυτού μας), να φτιάσουμε στη θέρμη του αγ.Π. είναι ειρηνική, συνεχής και προσκαλεί όλα ταμέρη της ψ. στον πόθο του Θ. (Διάδ.309)..Η ψ. όταν δέχεται το βοριά, τη χάρη του α.Π. που είδε ο Ιεζεκιήλ με το φως της γνώσεως, βρίσκεται έξω από την δαιμονική ομίχλη και μπορούμε να ασχοληθούμε χωρίς κίνδυνο πλάνης με τις θείες θεωρίες, βλέποντας τα σχετικά με το θείο φως μέσα σε ένα φωτεινό αέρα. Με το νοτιά, το σφοδρό φύσημα του π. της πλάνης σκεπάζεται ολόκληρη από τα σύννεφα της αμαρτίας. (Διάδ.309)...Το μικρό παιδί, όταν βλέπει που κάνει θεατρικά τεχνάσματα, ευχαρισιέται και τον ακολουθεί από ακακία. Έτσι κι η ψυχή μας, επειδή είναι απλή κι αγαθή, γιατί έτσι πλάστηκε από τον αγαθό Κ. ευχαρισιέται από τις προσβολές του διαβόλου, που παριστάνει ψευδείς φαντασίες και τρέχει πίσω από το κακό σαν να ήταν καλό, όπως η περισσότερα τρέχει πίσω από τον εχθρό των παιδιών της (Ηούκ.188)..Με το ηγεμονικό ζητούν τον Θ., με την επιθυμία τον ποθούν και με το θυμικό αγωνίζονται γι'αυτόν. Έτσι δέχονται άφθονη την τροφή που χορταίνει το νου με την γνώση των δημιουργημάτων..(Δ Θαλ.25) Από την λογική δύναμη γεννιέται η πίστη με γνώση ότι ο Θ. είναι πάντα παρών κι ανανεώνεται μέσω της ελπίδος τα μέλλοντα σαν παρόντα, από την β' δύναμη συγκροτείται η θεία αγάπη κι η ακατάπαυστη επιθυμία του ποθουμένου, με την τρίτη κρατά ακώριστα την θεία ειρήνη και διεγείρει προς τον θείο έρωτα την κίνηση της επιθυμίας..Ο νους με την φαντασία μένει στην εξωτερική όψη των ορατών εξαιτίας της αισθήσεως, γίνεται δημιουργός ακάθαρτων παθών.. Μπορεί ο δ. που θολώνει και ανατρέπει την ψ. να τον απατήσει από δεξιά ..και με αυτά που θεωρούνται καλά να παρασύρει προς τα χειρότερα την διάνοια που ζητεί τα καλά..Οι πηγές έξω από την πόλη, που φράζει ο Εζεκίας είναι όλα τα αισθητά και νερά τους, τα νοήματα των αισθητών. Ποταμός από το μέσον της πόλης η γνώση που συνάγεται με την φυσική θεωρία από τα νοήματα των αισθητών, που είναι μεθόριος (Δ Θαλ.73-81)..Ο δ. ερεθίζει πρώτα την επιθυμία να ορέγεται το παρά φύσιν, διεγείρει έπειτα τον θυμό να αγωνίζεται να κατακτήσει το αισθητό και τέλος διδάσκει στο λογικό τρόπους απολάυσεως των ηδονών (Δ Θαλ.95) Όπως η λυχνία, κι αν ακόμη είναι γεμάτη από λάδι κι αν ακόμη έχει στουπί ή άλλη ευκολοάναπτη ύλη, προτού έλθει σε επαφή με την φωτιά είναι σκοτισμένη έτσι κι η ψ. κι αν ακόμη κοσμεύεται με όλες τις αρετές προτού έλθει σε επαφή με την θεία ουσία και φως, παραμένει ακόμη σβησμένη και σκοτισμένη. Εκείνος που έχει την ψ. έτσι χρειάζεται οδηγό, γιατί δεν είναι δυνατόν να μην σκοντάψει, να μην αμαρτήσει εκείνος που δεν βλέπει το θείο φως..ούτε τις πράξεις του μπορεί να δει καλώς, ούτε έχει τέλεια βεβαιότητα άμα αρέσουν στον Χ...αλλά τί μπορώ να πω σε κείνους που αγαπούν να είναι ονομαστοί και να καθίστανται ιερείς κι αρχιερείς κι ότι είναι άξιοι να δένουν και να λύνουν;..τοποθετείστε στην οικοδομή θεμέλιο την ταπείνωση και να ανεγείρετε τον οίκο της γνώσεως των μυστηρίων του Θ. με ευσεβείς αγώνες και να μυσταγωγηθείτε στα τελειότερα μυστήρια της βασιλείας των ουρανών (Κατηχ.ΛΓ, 465).. ένα άψυχο ξύλο το τιμούν επειδή έχει την εικόνα ενός θνητού βασιλιά. πόσο περισσότερο θα τιμηθεί η ψ. που έχει μέσα της τον Θ. στην παρούσα ζωή και μέλλουσα. πρόσεξε η επιθυμία είναι νεκρή, ενώ το σώμα σου ζωντανό. αν προσφέρεις ζωή σε αυτόν τον νεκρό θα σε φονεύσει..η νεκρή ορμή της επιθυμίας όταν αγγίξει το σώμα τότε ζωντανεύει κι ο νους στρέφει την προσοχή του στη γλυκύτητα της επιθυμίας κι ανακαλύπτεται ότι το νεκρό σώμα πεθαίνει μέσα στη νέκρω της επιθυμίας. όταν ανάβει η επιθυμία θυμήσου την άσβεστη φωτιά και το αιώνιο σκουλήκι (Εφραίμ Α, 410).. για να δείξει ο μακάριος Μωυσής ότι η ψ. δεν πρέπει να ακολουθεί 2 γνώμες δηλ. το καλό και το κακό, αλλά

μόνο το καλό, ούτε να καλλιεργεί 2 είδη καρπών, δηλ. ωφέλιμους και βλαβερούς αλλά μόνον ωφέλιμους λέει 'στο αλώνι σου δεν θα ζέψεις ζώα διαφορετικού γένους', στο αλώνι της καρδιάς σου να αλωνίζει μόνον η αρετή, να γεννιούνται αποκλειστικά οι γόνιοι της αρετής..ούτε να μετέχει η ψ. σε 2 πνεύματα, του Θ. και του κόσμου 'μίσησα κάθετί που οδηγεί στην κακία' (Ψ:118:28).(Μακάριος 249)..όπως όταν καλλιεργείται το αμπέλι όλη η επιμέλεια κι ο κόπος γίνονται με την ελπίδα των καρπών, κι αν δεν παραχθούν οι καρποί αποδεικνύεται μάταιη όλη η εργασία, έτσι αν με την ενέργεια του Πνεύματος δεν δούμε μέσα μας καρπούς αγάπης, ειρήνης, χαράς κι αν αυτό δεν το ομολογούμε με κάθε εσωτερική βεβαιότητα και πνευματική αίσθηση τότε αποδεικνύεται περιττός ο κόπος της παρθενίας, της προσευχής, της ψαλμωδίας, της νηστείας..η καρποφορία των αρετών είναι απόλαυση πνευματική με άφθαρτη ηδονή που ενεργείται από το Π. με τρόπο ανέκφραστο σε πιστές και τα πεινές καρδιές (Μακάριος, 256) όπως το νεογέννητο βρέφος είναι εικόνα του τέλει άντρα, έτσι κι η ψ. είναι εικόνα του Θ. που την έπλασε. όπως το παιδί όσο μεγαλώνει, τόσο γνωρίζει τον πατέρα του κι όταν φτάσει σε ηλικία τότε φαίνονται καθαρά τα χαρακτηριστικά του πατέρα στον γιό και του γιού στον πατέρα, και του φανερώνεται η πατρική περιουσία, έτσι κι η ψ. πριν την παρακοή, έμελλε να προοδεύσει και να φτάσει σε τέλει άντρα. εξαιτίας όμως της παρακοής βυθίσθηκε σε πέλαγος λησμοσύνης και βυθό πλάνης και κατοίκησε στις πύλες του άδη. κι από αυτή την απόσταση δεν μπορούσε πια να πλησιάσει και να γνωρίσει ορθά τον Πλάστη παρόλο που Εκείνος την καλούσε να επιστρέψει κοντά Του..αν θές να επιστρέψεις στον εαυτό σου ά. όπως παραμέλησες τις εντολές του Θ. και πρόσεξες τις συνταγές του εχθρού..με πολύ κόπο και ιδρώτα του προσώπου σου θα πάρεις πίσω τον πλούτο σου γιατί παίρνοντας στην αρχή χωρίς κόπο και ιδρώτα το αγαθό έχασες ότι πήρες και παρέδωσες στον εχθρό την κληρονομιά σου..το γένος του Αδάμ μετά την παράβαση της εντολής είναι εικόνα του ανθρωποκτόνου Κάιν, έγινε ένοχο αμαρτιών κι είναι γεμάτο φόβο, δειλία και ταραχή καθώς ο σατανάς με ποικίλες επιθυμίες και ηδονές κλυδωνίζει κάθε ψ. που δεν έχει γεννηθεί από τον Θ. και την περιστρέφει σαν το στάρι στο κόσκινο (Μακάριος, 269) *Το ρούχο του γάμου είναι η χάρη του αγ.Π. κι εκείνος που δεν έγινε άξιος να το περιβληθεί δεν θα μετάσχει στον επουράνιο γάμο και στο πνευματικό δείπνο..αν δεν ευχαριστείται η ψ. στα τραύματα και τους μώλωπές της, ούτε δικαιολογεί τα σφαλμά της ο Κ. δεν της καταλογίζει την αιτία της αρρώστιας της αλλά έρχεται και την γιατρεύει και της αποκαθιστά ένα απαθές κι άφθαρτο κάλλος με έναν όρο, να μην μετέχει εκούσια στα όσα πράττει, ούτε να συγκατατίθεται στα πάθη αλλά να βοά στον Κ. για να την αξιώσει με το αγαθό Π. του να ελευθερωθεί* (Μακάρ.291) εκείνος που πέτυχε την τέλεια κάθαρση αν και δεν βλέπει την ουσία της ψ. του πλησίον, βλέπει σε τί κατάσταση βρίσκεται κι εκείνος που ακόμα προοδεύει από τις σωματικές εκδηλώσεις..το μάτι της ψ. είναι νοερό και περικαλλές κι αν εξαιρέσουμε τους αγγέλους υπερβαίνει σε ωραιότητα το καθετί γι'αυτό μερικοί εμπαιθείς κατόρθωσαν να διακρίνουν σε άλλες ψ. που αγαπούσαν υπερβολικά τις μυστικές σκέψεις τους (Κλίμαξ, 329) ο γεωργός που κοπιάζει στο χωράφι του δεν οδηγείται σε τεμπελιά κι άρνηση να εργαστεί σκεπτόμενος τον βαρύ κόπο, αλλά αποβλέποντας στα μελλοντικά κέρδη επιδίδεται περισσότερο στους ιδρώτες και κόπους σωματικών ταλαιπωριών. επειδή κι εμείς έχουμε την ψ. μας ο καθένας σαν είδος χωραφιού στον κόσμο αυτό και πρέπει οπωσδήποτε να εργαστούμε σε αυτήν πνευματικά, για να εξασφαλίσουμε τα εφόδια της εκεί διατροφής κι απολαύσεώς μας σας παρακαλώ και ικετεύω ας εργασθούμε από κοινού τους αγρούς αμς, ας οργώσουμε τα χέρσα χωράφια της ευσέβειας, ας σπείρουμε όχι πάνω στα αγκάθια των παθών αλλά στα καθαρισμένα από την ύλη χωράφια, ας βρέξουμε βροχές πνευματικές, τα θεοκατάνυκτα δάκρυα, ας βάλουμε οχυρούς φράκτες, τον φόβο του Θ. για να μην τα καταστρέφουν τα νοητά θηρία. ας τα περιλούσουμε με τον ήλιο, με τη θερμότητα της πνευματικής αγάπης, για να βρούμε και να γεμίσουμε τα λογικά μας χέρια με χεροβόλα και να συνάξουμε πολύ στάρι των εντολών του Χ...ας δείξει ο καθείς από μας έργα καλής διαγωγής θαλερά, γόνιμα, ανθηρά ως οσμή πνευματικής ευωδίας στον Κ. με την ολοκληρωτική απαλλαγή από τις σχέσεις του με την σάρκα και την ευπειθή υπακοή και τη χριστομίμητη ταπείνωση..ας αντιστεκόμαστε στον πόλεμο ως στρατιώτες του Χ. (Στουδ.45-7)